

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ

*

Redaktor: P. Ferdinand Pokorný

GRAFICKÁ ÚPRAVA: FRANTIŠEK BÍLKOVSKÝ

ROČNÍK 62
(1946—1947)

OBSAH

BÁSNĚ:

C. Berka:		K. Hroch:	
Dík sv. dárce	101	Kočíčková písnička	207
K. Bochořák:		Nebe o Květné neděli	207
Červené pondělí	227	Růžička — maminka	260
Jarní modlitba	227	V zahrádce	234
M. Brichová:		M. R. Junová:	
Andílek	42	Legenda o ledňáčkovi	176
Břízka v zimě	100	J. Karník:	
Drak	8	Večerní modlitbička	46
Mráz	101	Zahradníci	300
Podzim	56	R. Konečný:	
Vítr severák	101	Čmelák	263
K. Doubravský:		Mravenci	301
Hromniční ukolébavka	163	Nahluchlý hlemýžď	263
K svátku Narození Panny Mari	25	Svatojanští broučci	301
Legenda o bl. Anežce	163	K. Ptáčková-Pilátová:	
O svatém Martinu	67	Klouzačky	100
Svaté Lidmile	23	Myšáci	67
Svatému Mikuláši	120	Prosba	18
Sv. Terezii od Pražského Jezulátka	35	Svoboděnka vrátila se	259
Vítej, Dítko	104	Vlaštovičky odlétají	17
E. Dvorská:		J. V. Sládek:	
Modlitbička	269	Královna zimy	137
E. Elpl:		F. Střížovský:	
Boží muka	46	Návštěva z nebe	294
Přání otci	210	F. Unger:	
Ve škole	68	Mateřská řeč	148
Život	148	Sněženka	210
Jan a Karel Filipové:		Zvonečky	259
Sluníčko v duši	300	K. Vinařický:	
		Počet živočichů	234

POVÍDKY A POHÁDKY:

O. F. Babler:		C. Berka:	
Čarovný klobouk (<i>dánská pohádka</i>)	14	Kvočna a vlaštovka	209
Chrt a křepelka (<i>gaskoňská povídka</i>)	208	Pes a vlk	264
Chudák se stal králem	164	Ve škole	22
Jenom řemeslo (<i>bosenská národní</i>)	237	F. Děrda:	
Kouzelná moc (<i>slovinská povídka</i>)	6	Dvě princezny	16
Liščin soud (<i>bosenská lidová bajka</i>)	51	K. Doubravský:	
Malý zedník	134	Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená	70
Nemocný lev	272	A. Gajdoš:	
O kokosovém ořechu	61	Koukol a chrpa	265
Povídka o slunečnici	9	M. Holková:	
Proč člověk chrápe	61	O pastevčíkovi (<i>polská pohádka</i>)	7
Proč se osika třese (<i>polská národní</i>)	77	P. Holobrádek:	
Stavba chrámu v Lundu (<i>legenda</i>)	109	Skříňka se štěstím	196
Vánoční pohádka	99	K. Hroch:	
Zajíc (<i>gaskoňská národní</i>)	78	Ven, hosti, bez kostí	200
J. K. Baby:		M. Janouchová:	
Dívčí hrad 115, 149, 183, 202, 244, 270, 308		Jak se stal krejčí Nítečka králem 79, 111	
Véna ministrantem	72		

A. M. Janová:	
Zvon	228
J. Jemar:	
Nebezpečné dobrodružství	230
Josefis:	
Liduška a její přítel	10, 38, 85, 123, 152, 178, 211, 239, 276, 304
J. Koudelák:	
Tajemství Štědrého večera	140
J. Kubálek:	
Andělské oči	144
M. Kvapilová:	
Hlas ze stříbra	275
Kyas:	
Benešovský mlynář	143
Polednice	229
J. Michal:	
Pomněnky	273
J. Papica:	
Děti v indickém městě Cuttack	215
Obrázky z misí	175, 311
F. Pokorný:	
Bojácné děvče	261
Jak Jirka vyzrál na lupiče	169
Lov na gorilu	4
Nejsnadnější jazyk na světě	111
Pěst a srdce	47
Půlnoční dobrodružství	102
V čelistech smrti	298
Výstřel v pravé chvíli	74
Vzrušující chvíle	216

K. Ptáčková-Pilátová:	
Do Ameriky	172
Křepelčí pohádka	236
První den ve škole	2
Strašidlo	54
Zázračný lék	302
M. Rodová:	
Honba za penicillinem	19, 52, 82
O jednom chlapečku a mamince	121
A. Ryšavá:	
Probuzená krev	268, 291
N. Šmehlíková:	
Zlaté zrno	296
A. M. Tomíková:	
O sluníčku	199
J. Vaňáček:	
Sopka	36
J. Vrána:	
O lakomé selce a její kočce	43, 76
O. Vrchotová:	
Otouškova první zpověď	69
J. Zahradníček:	
Jak se stal Han Hsiang nesmrtelným	204
L. Zelina:	
Nejlepší úkryt	266
Vzdorovitý Jeník	132
J. Zeman:	
Broskve (z esperanta)	293
Špatná služba (z esperanta)	216
E. Zvěřina:	
Malý kouzelník	242

ČLÁNKY POUČNÉ:

C. Berka:	
Děti ve škole	31
Z duchovního života	3, 34, 66, 98, 130, 162, 194, 226, 258, 290
J. Kodýtek:	
Letadla blízké budoucnosti	274
Dr. Jos. Mouřínovský:	
Mars	310
Merkur	75
Měsíc	235

Venuše	110
Země	174
V. A. Nesnídal:	
Hlas městských bran	248
RNDr. Em. Pokorný:	
Tři hrady v Chříbech	307
F. X. Vilhum:	
Čeští misionáři v Egyptě a v Habeši	246
J. E. ThDr. Josef Beran	195

R Ů Z N Ě :

Dědečkovy oříšky	29, 62, 94, 147, 190, 221, 255, 286, 313
Děti se smějí	29, 62, 94, 158, 191, 223, 287
Drobnosti	28, 61, 91, 95, 127, 159, 191, 223, 287
Eucharistický kroužek	24, 131, 166, 198, 249, 280
Filatelie	28, 59, 91, 190
Hádky	32, 64, 96, 129, 160, 192, 224, 256, 288, 316
Junácká stezka	26, 57, 93, 118, 189, 220, 253, 282, 312

Kreslete s námi	28, 62, 94, 127, 158, 186, 221, 254, 283, 310
Tečkovka	31, 63, 95, 129, 157, 191, 223, 255, 287, 315
Velká soutěž Anděla strážného	27, 58, 92, 122, 146, 188, 218, 252, 281, 313
Veselé příhody opičáka Jacka	114, 139, 168, 219, 250, 285, 314
Vysílač A. S.	28, 59, 91, 108, 158, 190, 221, 255, 286, 315
Záhonek mladých	30, 60, 90, 108, 138, 187, 222, 284, 315

OBRAZKY	F. Bílkovský	J. Lada
	J. Brožová	J. Marek
	R. Brun	S. Menšík
	K. Dostál	J. Najmr
	M. Ehlerová	M. Suchardová-Podzemná
	M. Elgrová-Šimková	F. Süsser
	M. Flori	B. Večeřa
	F. Hlavica	A. Vorel
	B. Horová	P. Vořech
	S. Hrabětová	M. Vořechová-Vejvodová
	J. Janča	V. Vrbová
	C. Kotyšan	O. Zemi

Vydává biskupský ordinariát v Brně

Odpovědný redaktor JUDr. Josef Banzet

Tiskne Brněnská tiskárna v Brně

Anděl strážný

Časopis katolických dětí

Hi

Babička s Barunkou

První den ve škole

Klema Ptáčková-Pilátová.

Valašské nářečí od Vizovic.

Kreslil Fr. Hlavica.

Když se chystala Klemka ponejprv do školy, bylo ráno jasné jako mamčiný oči. Po noční bouřce vzduch zdravě voněl a Klemce plály tváře jako pivoňky. Pobíhala chvatně stavením a každou chvilku si starostlivě připomínala:

„Enom co bych neco nezapomněla, enom co bych neco nezapomněla!“

Novopečená školačka měla v poslední chvíli ještě plné ruce práce, poskakovala hned k své skřínce s knihami a hned zase k nové školní brašně. Byla od stařenky z Bzence, pěkná hnědá, s malovanými kočičkami hlavičkami. Maminka se po své dcerce tklivě dívala. Najednou Klemka přestala pobíhat a už držela maminku kolem krku:

„Mami, mamí, já sa ti najednúc tak jaksik bójím.“

„Ale jdi, co by ses bála? Vždyť škola — to teď bude jako tvoje druhá maminka. Jen vždycky hezky v modlitbě před vyučováním mysli na Pána Boha a uvidíš, že ti požehná.“

Copak Klemčina maminka! Ta dovedla vždycky povzbudit a potěšit.

A tak si Klemka opravdu klidněji oddechla, urovnala si novou zástěrku a sáhla po brašně. Starší Emilka vzala svou malou sestřičku pevně za ruku a maminka obě děti požehnala křížkem. Potom i tatínek dal každé na čelo křížek, děvčata políbila rodičům ruku —

Klika cvakla. Klemka vstupovala do nového života...

Kladla pomalu jednu nožku za druhou a srdíčko jí nepokojně bušilo.

Aby jí Emilka dodala odvahy, začala svým melodickým hláskem hned za brankou:

*Cestička do školy pěkná je, veselá,
proč že bych po ní já jít jen nechtěla?
Škola je druhý přec domov náš, zahrádka,
ivot v ní ubíhá jak krásná pohádka.*

Před školou bylo už jako v úle. Malé i větší školní drobotiny všude jako naseto. S některými prvňáčky musela jít maminka až do třídy, ba až do lavičky se s nimi posadit. Nad takovými ohrnula Klemka z vysoka nosík:

„Chm! Takového barana ze sebe dělat nebudu. Dyž su školáčka, tož su školáčka. A né sa vodit s maminkú tajak malé diťa.“

Paní učitelka byla samý úsměv, samé pohlazení. Rozsadila si své děti podle velikosti a pořád přitom něco hezkého povídala. Brzo bylo v první třídě veselo a jako doma, takže se osušila i ta nejuplakanější očka.

Paní učitelka se začala vyptávat, jak se měly děti o prázdninách, a to bylo ve třídě teprve živo. Kdekdo se přihlásil, všechny se hezky po lavičkách vyzpovídaly a pochlubily, až došlo na Klemku. Nevěděla spěchem, co říci napřed. Začala výletem na Macochu, ale hned skočila na brusinky k Chladné studni a k staříčkům do Lípy, pletla rakolov se zmijí na Baráku — až zazvonilo.

„Tak, milé děti!“ tleskla paní učitelka do dlaní. „Hezky jsme se seznámily, a teď mně ještě povíte, jste-li tu všechny, ano?“

„Áno!“ — zaznělo tahavě třídou a paní učitelka začala vyvolávat jména podle abecedy: „Bajerová, Balejová, Brdušíková, Čižmářová, Francová — a tak dále až po Ž, Žůrková. Klemčino „Zde!“ zazvonilo jako stříbrný zvonek. Však se po chvilce ozval na chodbě po druhé a jak slavnostně! Strýček školník měl také z nového školního roku radost.

Paní učitelka se s dětmi zase pomodlila a vyvedla je ven.

„Odpoledne si povíme pěknou pohádku!“ volala ještě na schůdkách a vyprovázela svou drobotinu mateřským pohledem.

Děti se rozběhly do svých domovů.

Povídání a nadšení nebralo konce.

Inu, první školní den
je jak krásný sen.
Nikdy z mysli nevymizí.
nikdy srdci není cizí —
požehnán buď všem,
požehnán buď všem!

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

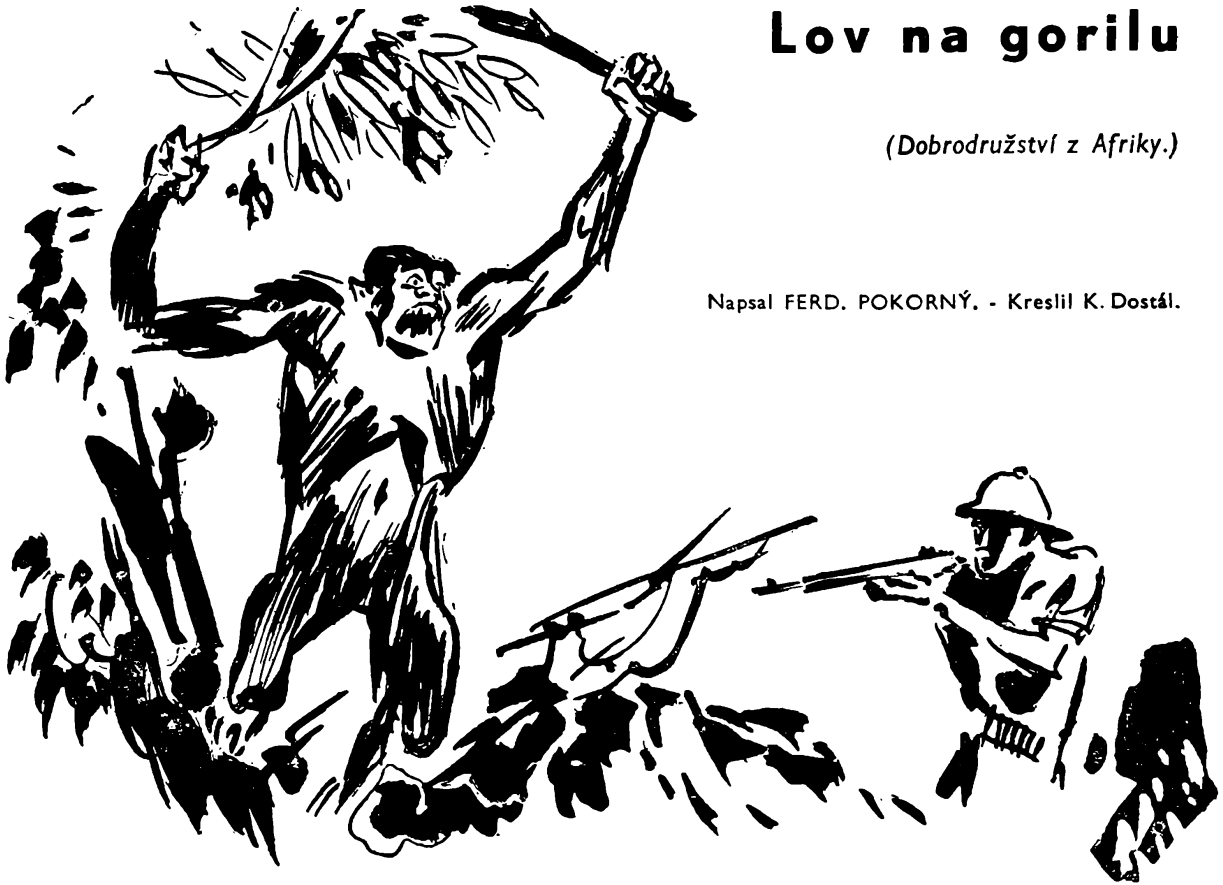
1. 9. NEDĚLE 12. PO SV. DUCHU.
O milosrdném Samaritánu. (Lukáš 10.)
Kéž i pohané poznají Ježíše!	22. 9. NEDĚLE 15. PO SV. DUCHU.
Kristus Pán křísí mrtvého jinocha (Lukáš 7.)
Veškeré lidstvo probudí náš nejsvětější Vykupitel k novému životu v poslední den.
8. 9. NEDĚLE 13. PO SV. DUCHU.
Pán Ježíš uzdravuje 10 malomocných. (Lukáš 17.)
Spasitel hříchy nám odpouští ve svátosti pokání.	29. 9. NEDĚLE 16. PO SV. DUCHU.
Božský Spasitel uzdravuje vodnatelného. (Matouš 9.)
Mnoho milostí nám dává Pán Ježíš při mši sv. a zvláště ve sv. přijímání.
15. 9. NEDĚLE 14. PO SV. DUCHU.
O Boží Prozřetelnosti. (Matouš 6.)
Usilujte nejprve o království Boží a jeho spravedlnost a ostatní vám bude přidáno.	

Cyril Berka

Lov na gorilu

(Dobrodružství z Afriky.)

Napsal FERD. POKORNÝ. - Kreslil K. Dostál.

Plukovník Gatti vedl vědeckou italskou výpravu Afrikou z Kapského Města do Kahýry. Cestou se rozhodl získat pro italské přírodopisné sbírky ukázkou největšího druhu gorily. Tato zvířata, jejichž počet se stále scvrká, vyskytují se nyní v největší rozmanitosti v belgickém Kongu, kde požívají přísné zákonité ochrany.

Vyžádal si tedy od belgických úřadů patřičné dovolení k lovu na gorilu, cestoval plukovník Gatti několik dní k jezeru Kivu. Tam v jasném ovzduší se rýsuje vysoké pohoří, pokryté rozsáhlými lesy. V nich nerušeně žijí jejich vládcové — gorily.

Gatti si zajistil pomoc Sulana, pohlavára trpaslického kmene Mambutů, s tuctem jeho mužů. To jsou jediní domorodci, kteří bydlí na pokraji pralesa a odvažují se do něho vniknout. Oni jediní znají dokonale život, zvyky a úkryty goril. Mají vrozený neklamný pud a chladnou odvalu. Ještě před málo lety se vydávali sami na lov goril, ozbrojeni jsou pouze oštěpy; dnes je jejich jediným potěšením doprovázeti bělochy, kteří tam přijdou. Bez jejich pomoci by se nikomu nepodařilo dostat k téměř nepřístupným skrýším, do nichž se gorila uchyluje, je-li stíhána. Další průběh událostí podáme nejlépe vlastními slovy plukovníkovými:

„Po tři dny od šesti hodin ráno do čtyř až pěti odpoledne šlapal jsem za neúnavnými, krátkými nohama Sulanovými nahoru a dolů po příkrých kopcích, udýchán, s rozdrásanou kůží a poškubaným oděvem, v neustálém zápolení s popínavými rostlinami, prodíraje se spleť podrostu, větví a zvadlého listí, občas náhle a zcela se propadaje do zakrytých děr nebo se zabořuje do bahnitých kaluží.

Během prvního dne jsme přišli na mokrou plošinku, kde jsme objevili čerstvé šlépěje, dvakrát větší a čtyřikrát hlubší než byly ty, jež jsem já zanechával, ačkoli nemám zrovna drobná chodidla. Jaké rozměry a jakou váhu měli asi ti netvorové! Mlčky jsme postupovali bez přestávky dále tísnivým, nepřátelským tichem pralesa, když náhle jsem uslyšel cosi, co se mi zdálo hukotem velkého vodopádu, provázeno jsouc praskotem haluzí stále více se vzdalujícím. Byly to gorily a Sulan určitě tvrdil, že je jich deset. Avšak toho dne jsme se s nimi nesetkali.

Druhého dne jsme pokračovali v pronásledování. Šel jsem již přes hodinu, nezahlédnuv ani šlépěje, když jsem spatřil Sulana ukazovat oštěpem před sebe. Jeho tvář byla zežloutlá a jeho bystré oči zkoumaly okolí. Nevím, zdali i já jsem zbledl, vím jenom, že s pozdviženou puškou jsem naslouchal nejslabšímu šelestu, stále očekávaje, že nějaká nestvůrná chlupatá paže se bez hluku vymrští z houští, v němž jsem vězel až po krk, aby po mně chňapla smrtelným sevřením. Obrovská zvířata, vždy naprosto neviditelná, byla tak blízko, že jsme čichali jejich ostrý, čpavý zápach. Pak se zvolna vzdalovala, kterýžto pohyb se prozrazoval praskotem větví.

Z doliny do doliny, s vrcholu na vrchol pokračovalo pronásledování po celý den. Bylo to strašně únavné. Půda byla neschůdnější než dříve pro hustotu podrostu; nicméně byl jsem nucen spěchat přes všechny překážky, abych zůstal gorilám v patách. Toužil jsem pozorovati je zblízka. Jejich družina již tak neubíhala jako předešlého dne, nýbrž ustupovala jen pomalu, jakoby nerada, s patrnými známkami divokého vzteku.

Několikrát jsem se octl na 20—30 metrů od nich a mohl jsem je zřetelně vidět. Skoro vždy stály na všech čtyřech; na pažích a stehnech měly dlouhé černé chlupy a krátké šedivé na zádech. Kdykoli jsme se přiblížili, samice, počtem pět, s mládětem couvly, kdežto čtyři ohromní, svalnatí samci se posunuli s vyhrůžným vzezřením a pronikavým skřekem poněkud proti nám. Potom rovněž ustoupili, jen krok za krokem, často se ohlížejíce, až zmizeli v rostlinstvu. Nestřílel jsem, protože jsem se chtěl střetnout s největším z nich tváří v tvář. Byl již večer a náhle se rozprostřela noc, jak tomu bývá v tropických krajích.

Sotva se rozbřeslo ráno, zahájili jsme další stíhání. Po dvouhodinném pochodu naznačil mi Sulan, abych šel napřed strmou stezkou, protože gorily jsou blízko. Snažil jsem se vyprostit z trní a postavit na nohy, když tu se ozvalo čtvero zařvání a tři hřmotná těla vyrazila z houštiny, v čele onen veliký samec, mávaje silnou pěstí, kdežto druhou bubnoval po své hrudi. V jeho zlobně se šklebící tváři planuly zuřivé oči jako dva žhavé uhlíky. To se stalo v jedné vteřině. Nastala chvíle, abych zvedl pušku a střelil. Šelma zařvala ještě hlasitěji a hnala se blíže. Bylo možné, že jsem ji netrefil na pět metrů? Vystřelil jsem po druhé, míře na srdce; gorila padla pouhé tři metry ode mne! Dvě samice se hnaly hrozivě ke mně, jakoby chtěly pomstít smrt svého druha. Postřelil jsem první z nich do ramene, ježto jsem si nepřál ji usmrtit, načež obě zoufale ječíce uprchly.

Když přišli domorodci, byla mohutná gorila odnesena do tábora. Měla v srdci dvě kulky, jednu nad, druhou pod čtvrtým žebrem. Nežli jsem dal zvířeti stáhnout kůži, zhotovil jsem sádrové snímky obličeje i končetin a změřil jsem jeho rozměry. Byla vysoká přes 2 metry — s nataženými končetinami plně 3 metry, široká v pasu půl druhého metru.“

Kouzelná moc

Slovinská povídka.

Znám čeledína Todora. Teď je kočím u pana faráře, je to kočí, jakých je málo. Má na koně kouzelnou moc. Hřebelcuje a miluje koně celou duší a vši láskou. Když je zapřáhne, pohladí je a polská, aby viděli a cítili, jak je má rád; sedne na vůz; švihne bičem a koně se rozběhnou. Není a nesmí býti lepších koní, než jsou Todorovi.

Zapadl do bláta veliký a těžký stěhovací vůz. Je prázdný, ale nemůže jej přece vytáhnouti ani pár dobrých koní ani pár volů. Vozkové křičí a bijí koně i voly. Nejde to. Bijí obrácenými biči.

Vůz se nehne s místa. Přijede tam Todor se svými koni a dívá se, jak ti lidé nelidsky sužují a týrají zvířata. Rozhněvá se a zvolá:

„Vy jste horší a nerozumnější než ta zvířata! Vypřáhněte je!“

Tak se také stalo. Todor zapřáhl do těžkého vozu své dva koně, pohladil a poplácal je po zádech a po šíji, potom poodstoupil, práskl bičem ve vzduchu, zahvízdl a zavýskal a koně jedním rázem vytáhli vůz.

Vozkové se podivili. Nevěděli, v čem spočívá ta kouzelná moc.

Napsal Davorin Trstenjak. - Přel. O. F. Babler.

Kresby: F. Bílkovský

Kreslila Sláva Hrabětová.

O pasterčíkovi

Polská pohádka. - Přeložila M. Holková.

Jeden chlapec, který sloužil za pasáčka, neuměl Otčenáš a nikdy nebyl v kostele. Celé dny ležel na pastvišti nebo sháněl stádo a nejraději se díval na slunce. Ačkoliv nikdy o Bohu neslychal, cítil přece, že jakási vyšší bytost svět řídí a spravuje a že jí lidé mají uctívat, on však nevěděl, jak. Na pastvišti, kde pásal, byl příkop. Co měl dělati? Přeskakoval ráno i večer s jedné strany na druhou a opakoval bez ustání, dobře-li skočil, slova: „To je pro tebe, Pane!“ a špatně-li skočil: „To je pro mne.“ Zdávalo se mu, že se tím již modlí.

Jeden mocný pán často jezdil po tom pastvišti. I nešla mu podivná postava chlapce, který s hlavou vzhůru zdviženou skákal přes příkop, i ptal se ho: „Co to děláš?“ — „Modlím se!“ odpověděl chlapec.

„Chceš-li poznat toho Boha, kterého nevědomky uctíváš, pojď se mnou a uvidíš, jak se lidé modlí.“ — „Půjdu,“ řekl chlapec.

I šel s pánem a přes cestu tekla řeka. Pán přešel po úzké lávce a chlapec podle něho po samém povrchu vody jako po skle nebo po ledě a nesmočil se.

I přišli do kostela — byla tam právě pobožnost — a jak to obyčejně bývá, jedni se modlili upřímně, jiní pak docela nedbale.

Tou dobou seděl mezi věřícími na kůru slušně oblečený tajný ďábel. Měl pozlacený zápisník, lemovaný stříbrem, ale kdo si ho bedlivěji všiml, mohl poznat, že je to kus kozlí kůže. Ďábel dával pozor na vše, co se v kostele děje. Slyšel zbystřenýma ušima, jak se někteří smějí, viděl, jak si prohlížejí jeden druhému šaty, a to vše ďábel pečlivě zapisoval na tu kůži. Kromě pána a hocha ostatní lidé ďábla neviděli.

Nevinný pasáček zpozoroval v prostotě své duše, jak si ďábel počíná, a pomyslně si: „Mnoho jsi už lidí zapsal, ale mne nezapíšeš.“

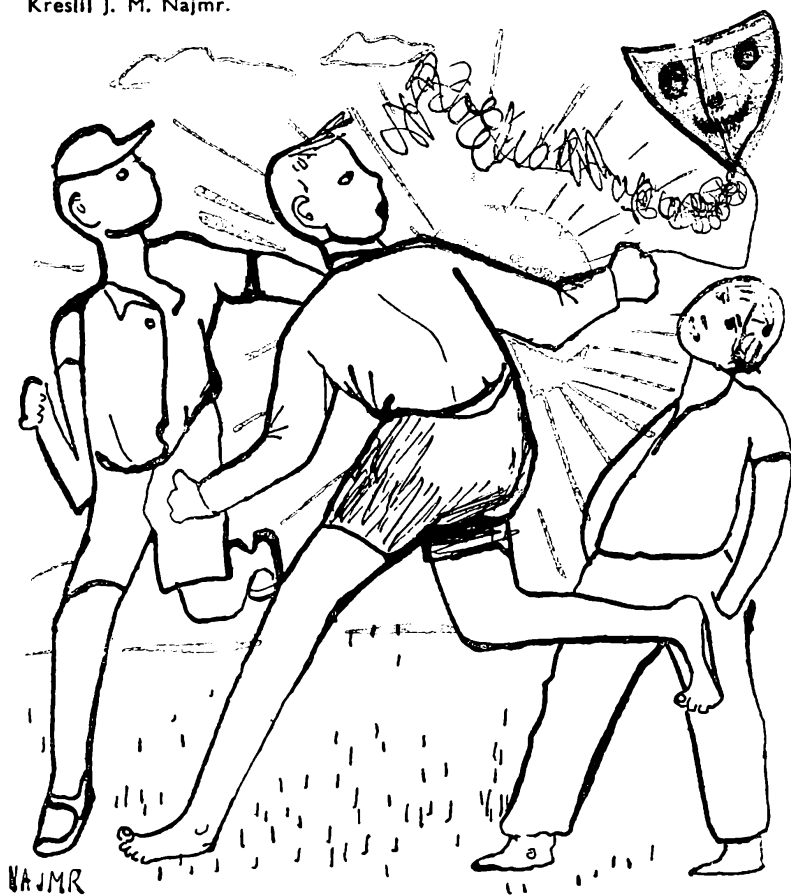
Ďábel pohrdlivě pohlédl na pasáčka a na pána, a že měl již celý kus kůže popsany, nedostávalo se mu místa pro jméno chlapcovo. Držel kůži za jeden konec v drápech a druhý v zubech. Škubl vši silou, aby kůži natáhl. Ale kůže pojednou praskla. Když to chlapec viděl, rozesmál se, až to bylo v kostele slyšet.

Pán hned vstal se svého místa, vzal chlapce za ruku a vyvedl ho z kostela. „Jdi,“ řekl mu, „pas raději v prostotě své duše opět své stádečko, abys nebyl v příbytku Božím zapsán do ďáblova zápisníku.“

Když přišli oba k řece, pán opět lehce přešel po lávce, ale chlapec se už přes řeku suchýma nohama nedostal, nýbrž zapadal do vody a smáčel se až po kolena. Jeho duše ztratila nevinnost. Ale ochránce mu jeho provinění odpustil, ba ujal se ho a dal ho vyučit a vysvětit na sluhu Božího, aby časem mohlo být jeho jméno vymazáno ze zápisníku ďáblova, do něhož je ďábel tehdy přece jen zapsal.

Z knihy Jana Hudce „Slovanské národní pohádky a pověsti“.

Kreslil J. M. Najmr.

Drak

*Vítr fouká, vítr sviští,
rozběhnem se po strništi.
„Pepku, Honzo, Toníku,
pojďte se mnou ve mžikul“*

*Vašík kluky s sebou láká
a již drží v rukou draka,
k strništi s ním upaluje,
šňůru zvolna rozvinuje.*

*Drak se vznesl a již letí,
raduje se klubko dětí,
jak ve větru prudce lítá,
pestrý ocas se mu zmitá.*

*„Vyleť, draku, nad oblaky,
chtěli bychom s tebou taky
letět v modré výšiny,
zhlédnout širé krajiny.“*

Marie Brichová.

Povídka o slunečnici

Slavica Gruičič.

Jak vždycky po něm toužila, jak po něm prahla ta naše malá královna! Jak čile poskakovala od okna k oknu a vzývala slunce. Když pobíhala sadem mezi růžemi a mečíky, vždy obracela hlavu za sluncem. Dívala se na poletování motýlů a naslouchala bzukotu včel na polích sluncem ozářených. Podivovala se mu a milovala je. Bylo radostí a štěstím jejího života.

A jak byla smutna, jak měla oči v slzách, když je jednoho rána už neviděla! Marně trpělivě vzhlížela k nebi; bylo zakryto šedými mračky. A jako by slunce už nikdy nemělo vysvitnouti. Jako by je už nikdy neměla spatřiti. Smutná byla malá královna. Smutek lehl na její duši. Její malé srdce bouřlivě bilo a toužilo po slunci. A jako vadly její růže, tak vadla i malá královna.

Nemocna je naše malá královna.

Netoužila marně. Naposledy k ní slunce poslalo své zlaté paprsky, naposledy natáhla ručky poslušných paprscích.

A hluboko v sadě na hrobě malé královny vyrostl květ. Byl veliký a žlutý a stále obracel hlavu k slunci. Jako ta malá královna. Byla to slunečnice.

Přeložil O. F. Babler

Křeslil R. Brun.

Kresby: Jiří Marek.

Liduška a její přítel

JOSEFIS.

1.

Liduška Klanicová byla velice hodné děvčátko. Na každého se usmívala, byla vždy ochotná, zbožná a pilná, rodičům dělala jen radost, nikdy jich nezarmoutila.

Její otec byl obyčejným dělníkem v továrně na hospodářské stroje. V poslední době byl povýšen na mistra brusírny, ale nezpyšněl proto. Zůstal stále milým ke všem. Bylo-li třeba v dílně něco nařídit neb napravit, řekl to laskavě a přátelsky. Nikdo nepamatoval, že by Klanica někdy křičel. Měl zvláštní, vážný pohled. Stačilo, když se podíval, a každý hned věděl, kolik uhodilo. Lidušku, svou jedinou dcerušku, měl nesmírně rád. Když skončil práci, běžel přímo domů, aby byl co nejdříve u své dcerušky. Jeho manželka Vlasta byla tichá, pracovitá žena. Dbala na čistotu, proto u nich byla domácnost ladně uspořádána jako klícka. Dopoledne paní Klanicová vařila, odpoledne spravovala prádlo a pak, když přišla Liduška ze školy, učivala se s ní a pomáhala jí vypracovati domácí úlohy.

Večery bývaly u Klaniců nejkrásnější chvílky. Sedávali všichni tři pohromadě, Liduška přednášela básničky nebo zpívala písně, rodiče naslouchali jejímu milému hlásku. Někdy jí sami vyprávěli něco ze svého dětství a mládí a to měla vždy Liduška velkou radost. Zahrnula rodiče nesčetnými otázkami, že sotva stačili odpovídat.

Klanica, ač byl jen nestudovaným dělníkem, přece znal dobře dějiny našeho národa. Miloval svou vlast až vášnivě. Narodil se v Praze a proto Prahu přímo zbožňoval. Na Hradčany se díval vždy s posvátnou úctou. Nebylo večera, aby nevyprávěl něco z pražských pověstí a legend. Paní Klanicová byla též v Praze narozena, proto vypravování mužovo vhodně doplňovala svými poznámkami. Na co si nevzpomněl on, to dodávala ona, a tak Liduška dýchala přímo lásku svých rodičů ku Praze. Bydleli na Žižkově v Lupáčově ulici. V neděli dopoledne šla vždy s tatínkem do kostela na Hradčany, do chrámu sv. Víta. Otec říkával: „Jakápak by to byla neděle, kdybychom nenavštívili hrob svatého Václava, svaté Ludmily, sv. Jana Nepomuckého, ostatních našich národních světců a hlavně — Milostné Pražské Jezulátko? Dobrý Čech musí čerpati sílu v modlitbě na hrobech českých světců.“

Na Hradčany jeli obyčejně elektrickou dráhou č. 7, domů šli pěšky Nerudovou ulicí a zastavili se v kostele u Pražského Jezulátka. Liduška měla již od útlého dětství tuto milostnou sošku velice ráda. Její napodobeninu měli i doma v pokoji. Liduška dávala k sošce květinčky. Vždycky než šla spat, klekla na chvíličku před Pražským Jezulátkem, aby se pomodlila za rodiče, drahou českou vlast a všechny Čechy.

Byla velkou vlastenkou. Lásku k vlasti jí vlíbili rodiče za tichých večerů. Chodila do II. třídy obecné školy. Bylo jí teprve osm let, ale Prahu a český národ milovala více než leckterý dospělý hmotařský člověk. Potkala-li opilce neb slyšela-li někoho škaredě mluvit, obyčejně zesmutněla a řekla: „Ten člověk dělá hanbu našemu národu.“ Nikdy však nemluvila o chybách druhých, ve škole nikdy nežalovala, což jest u dětí velkou zvláštností.

Pro pobavení měla kanárka. Říkala mu Budulínek. Byl krotký a velice miloučký. Mezi obědem mu paní Klanicová otevřela klec a milý Budulínek lítal po kuchyni bez jediného stínu strachu. Často si sedl na okraj talíře a zobal s Liduškou společně oběd. Když naštvila prstíček, sedl si jí na něj jako na bidýlko v kleci a hrdélko se mu rozezvučelo jasným trylkováním.

Jednou se však stalo neštěstí. Kanárek kroužil kuchyní, přivábila ho plotna, dostal se do páry nad hrcem s vařící vodou. Ta jej asi omámila, takže ztratil vědomí a rovnováhu a tak milý Budulínek spadl do vařící vody. Paní Klanicová i Liduška to sice ihned zpozorovaly, ale než ho mohly vytáhnout, byl žlutý zpěváček mrtev a napolo uvařen.

Liduška plakala. Bylo jí líto Budulínka, protože v něm měla dobrého přítele. Byla právě sobota. Tatínek přišel brzy po obědě z práce. Když viděl, jak Liduška kanárka oplakává, slíbil jí, že mu hned udělají slavný pohřeb. Naobědval se rychle, pak zabalil opařeného kanárka do čistého kapesníku a šel s Liduškou na hřbitov. Tam za hrobem rodičů udělal jamku jako malý hrobeček a vyzval Lidušku, aby kanárka pohřbila. Učinila tak velice vážně a důstojně. Pak kanárka sama zahrabala. Otec utrl

na hrobě svých rodičů několik kvítek řechy a Liduška je položila jako poslední pozdrav na hrobeček svého Budulínka. Doma byla ještě dlouho vážná a smutně se dívala na prázdnou klíčku. Paní Klanicová ji proto odnesla na půdu, aby Liduška rychleji zapomněla na svého opeřeného kamaráda — zpěvákka.

V pondělí večer přišel otec domů a vypravoval podivnou věc. Povídal:

„Šel jsem po ulici a těsně vedle mne šel starý, šedivý pán. Upřeně se na mne díval, jako by chtěl na mne promluvit. Nerad se dávám do řeči s cizími lidmi, ale bylo mi nějak trapně pod jeho pohledem, proto jsem se ho zeptal, jestli mne snad zná, když se na mne tak stále dívá. Stařec se usmál a chvíli šel ještě vedle mne mlčky, s hlavou skloněnou. Najednou se zastavil, podával mi ruku a řekl: „S Bohem, příteli. Ještě dnes večer k vám přijdu. Vaší dcerušce zahynul kanárek, ale já jí přinesu náhradu. Nebude to ptáček, ale roztomilý psíček, ještě štěňátko. Bude jí dobrým přítelem, až bude sama a opuštěna.“ — Podal jsem mu též ruku, kterou on vřele stiskl, a rychle odešel. Nevím, kdo to je. Neosmělil jsem se ho ani zeptat, protože se choval velice tajemně. Jsem zvědav, zdali večer opravdu přijde. Nikdy jsem toho člověka neviděl; jak tedy může vědět, že nám zahynul kanárek, že mám dcerušku a kde bydlím?“

I paní Klanicová a Liduška byly touto příhodou velice překvapeny. Celý roj otázek a dohadů jim kroužil hlavami, ale jistota byla o nich velice daleko. Otec večerel, ale stále se díval na hodiny, ačkoliv si neznámý pán neurčil hodinu návštěvy. Matka s Liduškou ani nemluvily, aby nepřeslechly zaklepání na dveře. Liduška se těšila na psíčka, ale její rodiče byli sklíčení jakousi divnou předtuchou.

Uplynula hodina sedmá i osmá, spánek se věsil na víčka, ale nikdo nepřicházel. Paní Klanicová právě chtěla, aby se již Liduška vysvlékla, pomodlila a šla si lehnout, když někdo tiše a nesměle zaklepal. Na otcovo: „Volno!“ se otevřely dveře. Na prahu se objevil starý, šedivý pán, tentýž, který šel odpoledne vedle otce a který byl nyní očekáván.

„Dobrý večer, přátelé!“ pozdravil přichozí. „Promiňte, že přicházím až nyní. Nemohl jsem přijít dříve.“

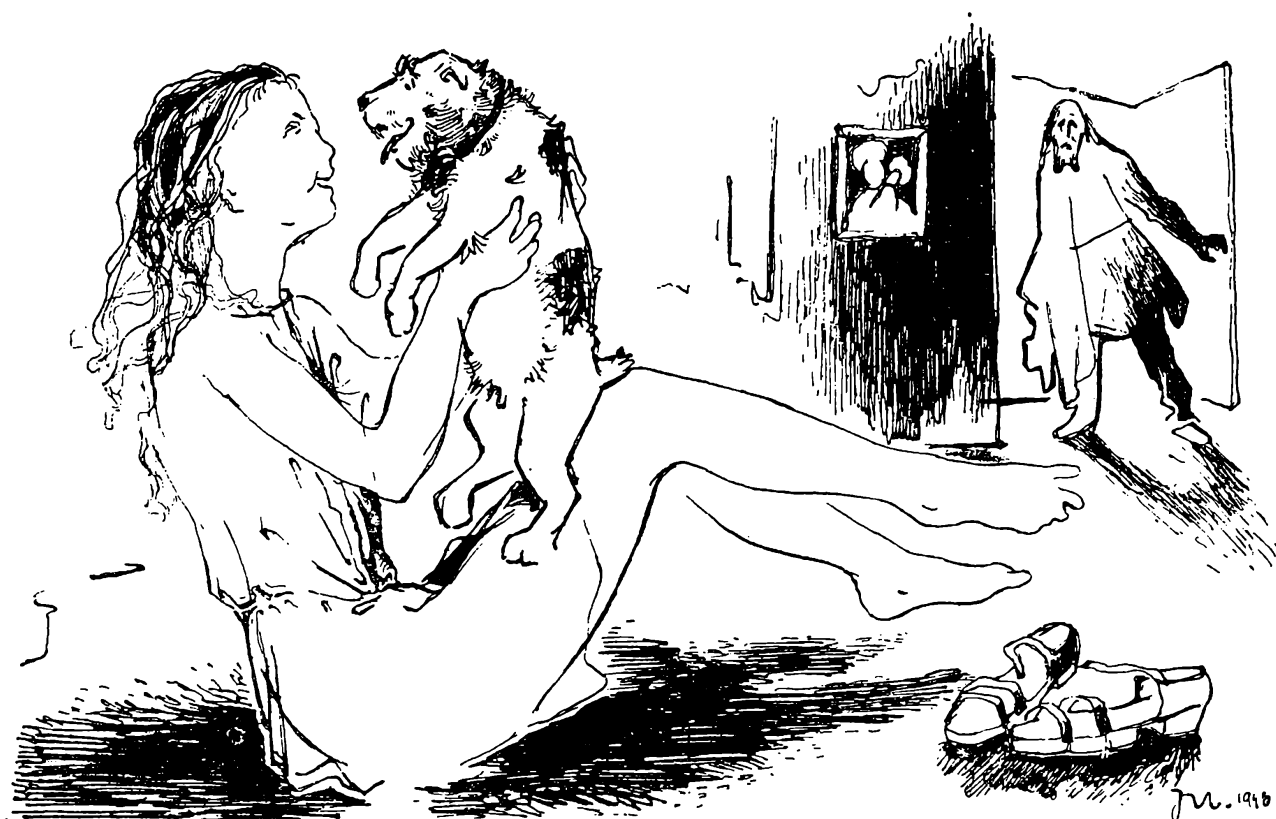
„Buďte nám vítán,“ řekl tiše otec. „Byl jsem zvědav, zdali splníte, co jste mi před večerem slíbil.“

„Jak vidíte, příteli, své slovo jsem splnil. Víím, že této dcerušce zahynul kanárek. Nesu jí psíčka, ještě štěňátko, kterému jsou teprve asi dva měsíce. Bude jí dobrou náhradou za kanárka, ba bude jí mnohem dražší a užitečnější než onen kanárek, kterého v sobotu na hřbitově pochovala. Vezmi si, Liduško, psíčka a dobře si jej opatruj!“

„Co budeme dlužni, milý pane?“ zeptala se paní Klanicová.

„Nic, zhola nic.“

Liduška držela v náručí malé, bílé štěňátko hrubosrstého foxteriera. Na tělíčku měl psíček dvě černé skvrny, hlavu měl hnědou, čumáček široký a hranatý jako krabičku, ale oči měl krásné a hluboké, které vyprávěly o věrnosti, oddanosti, poslušnosti a lásce. Tiskla ho k sobě a měla ho již nyní velice ráda.

Rodiče si také psíčka prohlíželi, hladili jej, ale nemluvili. Podivný host poodešel ke dveřím. Klanica se k němu otočil a řekl:

„Neodcházejte, milý pane. Nemohu od vás přijmouti tak vzácného psíka zadarmo. Vidím, že je to čistokrevný foxterier, a ti jsou drazí.“

„Máte pravdu, příteli. Zde vám dám ještě psíčkův rodokmen. Ten pes nepatří mně, proto po mně nemusíte pátrat. Opatřil jsem ho pouze pro vaši dcerušku. Mějte ho rádi — bude jejím nejlepším přítelem. Opakuji vám větu, kterou jsem vám již řekl odpoledne na ulici, že jí bude jedinou radostí a nejlepším přítelem, až bude sama a opuštěna..“

Po těch slovech stiskl kliku kuchyně a bez pozdravení odešel.

U Klaniců zavládlo na chvílku hrobové ticho. Liduška hladila psíka, rodiče stáli zamyšleni, smutni. Poslední věta tajemného starce je naplňovala nejistotou a strachem z budoucnosti. Má-li býti Liduška sama a opuštěna — museli by oni oba zemřít.. Bože, jaká to hrozná předtucha! Paní Klanicové bylo tak těžko u srdce jako Panně Marii tehdy, když jí stařec Simeon v chrámě prorokoval, že její duši pronikne meč. A tento stařec se tolik podobal Simeonovi. Byl tajemný, ale dobrý. Za svůj dar nesklidil ani jediného slova díky, protože před ním uprchl. Trapné ticho přerušila Liduška otázkou, jak budou pejskovi říkat. Matka se první vzpamatovala ze smutného přemýšlení a řekla:

„Bude se jmenovat Paša. Když jsem byla dítětem jako ty, Liduško, měla jsem také psíčka Pašu, o kterém jsem ti již několikrát vypravovala. Ráda na něj vzpomínám, proto mu to jméno dávám jako vzpomínku na své dětství.“

Otec i Liduška souhlasili. Paša dostal první večeri u svých nových pánu, u kterých nastoupil službu přítele jediné dcerušky. (Pokračování.)

Kreslil Fr. Süsser.

Čarovný klobouk

Dánská lidová pohádka.

Kdysi seděl pasáček na pahorku. Právě toho dne byla v sousední vesnici slavnost, a když zvonilo poledne, zaslechl veliký hluk a vřavu dole v pahorku a slyšel stále stejné volání:

„Kde je můj klobouk? Kde je můj klobouk?“

To mu bylo divné. Ale najednou ho napadlo, že by měl také volat: „Není tam také jeden pro mne?“

„Není,“ ozval se hlas.

„Ale ano,“ zvolal jiný hlas, „tady je tatínkův starý klobouk.“

A vtom už pro hocha vyšel z pahorku starý roztrhaný klobouk. On si jej ihned nasadil a tu spatřil, jak k vesnici běží nesčíslný dav tlapalíků. Šel také domů k obědu. Ale nechápal, co se to dělo: všichni lidé, které potkával, procházeli těsně kolem něho a skoro do něho vráželi, promluvil-li však na některého z nich, ten se udiveně rozhlížel a neodpovídal. Konečně si vzpomněl na klobouk a řekl si, že ho lidé asi nevidí pro tento klobouk.

Jen si to domyslí, hned ho taky napadlo, že by bylo pěkné, kdyby se podíval, co se děje v tom domě, kde se slaví slavnost. Šel tam tedy a mohl se volně procházeti mezi hosty a všechno si prohlédnouti, aniž ho někdo viděl. Když pak hosté sedali ke stolu, uviděl mezi nimi seděti veliké množství pidimužíků, kteří si na podávaných jídlech tak horlivě pochutnávali, že lidé nemohli pochopiti, kam se děla všechna jídla, která jim předkládali a která jim takřka pod rukama mizela.

Tu se náš hoch také do toho dal a pojídal kdejaké chutné sousto, až se pořádně najedl. A když konečně už neměl místa v žaludku, řekl si, že by jeho staré mamince doma nějaké dobré jídlo taky neuškodilo. Nabral si tedy koláčů, pečení a vína a ještě jiných pochoutek a přinesl jí to. Maminka se ovšem také zaradovala, když uviděla všechny ty dobré věci, a pomyslí si, zrovna jako hoch, že by to bylo pěkné, kdyby také druhého dne měli nějaké dobré věci k jídlu. I začal tedy milý hoch snášeti, co jen dobrého mohl; a kam sáhl, tam se mísa vyprázdnila, až byl hostitel brzy u konce; ale o to se hoch nestaral, neboť měl v hlavě jen to svoje.

Konečně měl zvečera začít tanec. Hoch, který si tam právě přišel pro pořádnou zásobu, by se byl rád podíval, jak to bude, a šel tedy s ostatními do horního patra. Tam se musil krčit v koutech, jak se dalo, aby ho nezašlapali. Konečně se musil postavit před ostatní, neboť už si do té tlačenice netroufal. Tam stál a přihlížel a dobře se při tom bavil; ale právě když nevěsta tančila kolem něho, vyletěla její sukně hodně vysoko a strhla mu klobouk s hlavy. Když byl klobouk pryč, byl také konec s neviditelností. Stál tam tedy s plnou náručí všelijakých jídel; a když se pak lidé probírali z překvapení, musil jim všechno vyprávět. Přel. O. F. Babler.

Lidové průpovědi v září

Cyril Berka.

1. 9. Sv. JILJÍ — dítky bílí. Sluníčko již tolik nepálí.
8. 9. Po svátku PANNY MARIE NAROZENÍ — vlaštoviček nastává rozloučení. Vlaštovka se k nám vrací zase až na jaro před mariánským svátkem Zvěstování. Místo ní nás navštěvují aspoň ptáčekové z lesa.
21. 9. Po sv. MATOUŠI — čepici na uši.
28. 9. Do památného dne sv. VÁCLAVA — i plané ovoce uzrává. Na sv. Václava, knížete českého — nalévá se opět vína nového. K oběti mše sv. a pro osvěžení nemocných i pracujících lidu.
29. 9. Sv. MICHAL — z pole spěchal. Zejména ráno a večer už duje studený vítr. Chraňme své zdraví.

Dvě princezny

Byla jedna královna a ta měla dvě princezny. Ta první se jmenovala Klára a ta druhá Věra. Jejich královský otec bojoval se svým vojskem daleko v lesích proti nepříteli a výchovu princezen ponechal královně. Když odjížděl do války, připomněl královně, aby obě princezny stejně vychovávala a obě je měla stejně ráda.

Ale královna na příkaz králův brzy zapomněla a zamilovala si jen Kláru, kterou stále hýčkala a dělala jí pomyšlení, kdežto na Věru byla přísná, a čím více dorůstala, tím více jí ukládala práce.

Když kohout ráno zakokrhál a princezny se probudily, vyskočila Věra z postýlky, umyla se studenou vodou, posnídala hrníček teplého mléka a hned se dala do práce. Musela uklízet královské komnaty, zalévat růže v královské zahradě, a bolelo-li právě někoho břicho, musela utíkat do lesa k bábě kořenářce pro bylinky.

Ale nemyslete si, že byla Věruška smutná, když měla tolik práce. Kdepak! Vždyť jí všichni tajně pomáhali. Přiběhl kocour a pomáhal jí svým měkkým kožíškem utírat nábytek, liška jí pomáhala ocáskem zametat, obláčky jí pokropily růže na zahradě a za chvíli byla se vším hotova. A když musela běžet do lesa, byl tu větříček, který ji měl rád, zafoukl a hned byla na míle daleko a zase zpět. A tak se Věrušce všechno pěkně dařilo.

Zato Klára, ta si každý den hezky dlouho poležela. Když potom vstala, umyla se v teploučké vodě, posnídala kávu se smetánkou, ale k žádné práci se neměla, jenom seděla, ležela a zahálela.

Ale Věra si z toho nic nedělala ani na sestřičku nežárlila. Pracovala a běhala sem a tam a pořád si jen zpívala jako ten slavíček v lese. Tak rostly obě princezny vedle sebe, až se z nich staly nevěsty. Jednoho dne přijel na koni mladý princ ze sousedního království, aby si jednu z nich vyvolil.

Královna chtěla dáti princovi Kláru, protože jí měla raději a ráda by jí viděla královnou. Ale princovi se Klára moc nelíbila, protože byla od samé zahálky celá ospalá a nemotorná, ani mluvit chytře neuměla. Ale Věra, ta se mu líbila, protože byla taková pěkná, urostlá, hbitá a od práce otužilá. I požádal královnu, aby mu dala Věru za manželku.

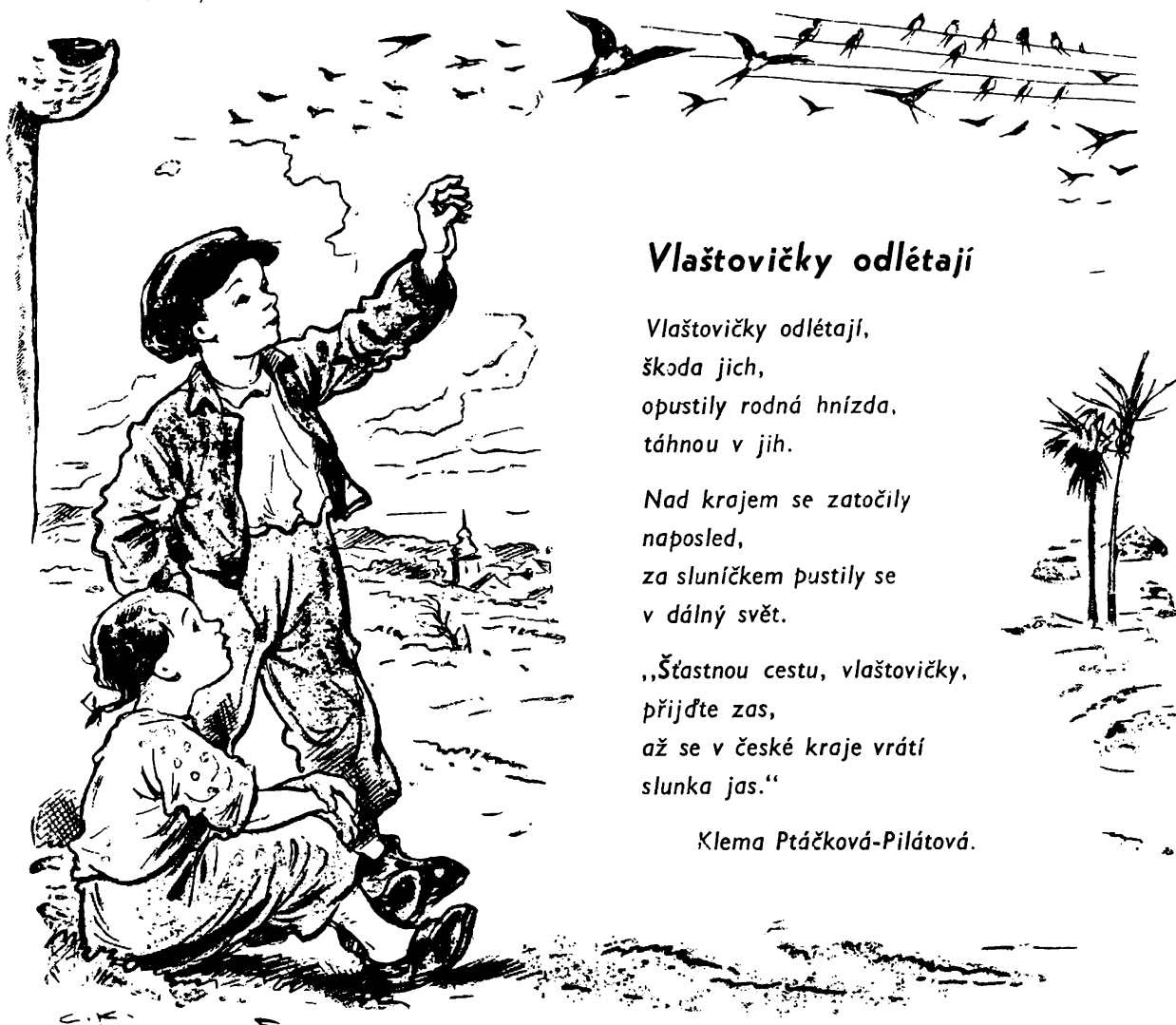
Královna mu ji nechtěla dáti, pořád se vytáčela a zlobila se a slibovala princovi deset beden zlata, jestliže si vezme línou Kláru.

Princ se nenechal přemluvit, protože věděl, že taková nevěsta, jako je Věra, je cennějším klenotem než deset beden zlata. Vzal ji k sobě na koně, který skákal přes hory a přes řeky jako zajíc přes příkopy, a než slunce zapadlo, byli doma a vystrojil nádhernou svatbu.

Tak se stala Věra královskou manželkou, která si přinesla do nového domova pilnost a píseň místo věna, a tím je naše pohádka ukončena.

Napsal F. B. Děrda.

Kretil C. Kotyšan.

Vlaštovičky odlétají

Vlaštovičky odlétají,
škoda jich,
opustily rodná hnízda,
táhnou v jih.

Nad krajem se zatočily
naposled,
za sluníčkem pustily se
v dálný svět.

„Šťastnou cestu, vlaštovičky,
přijďte zas,
až se v české kraje vrátí
slunka jas.“

Klema Ptáčková-Pilátová.

Kreslila Vilma Vrbová.

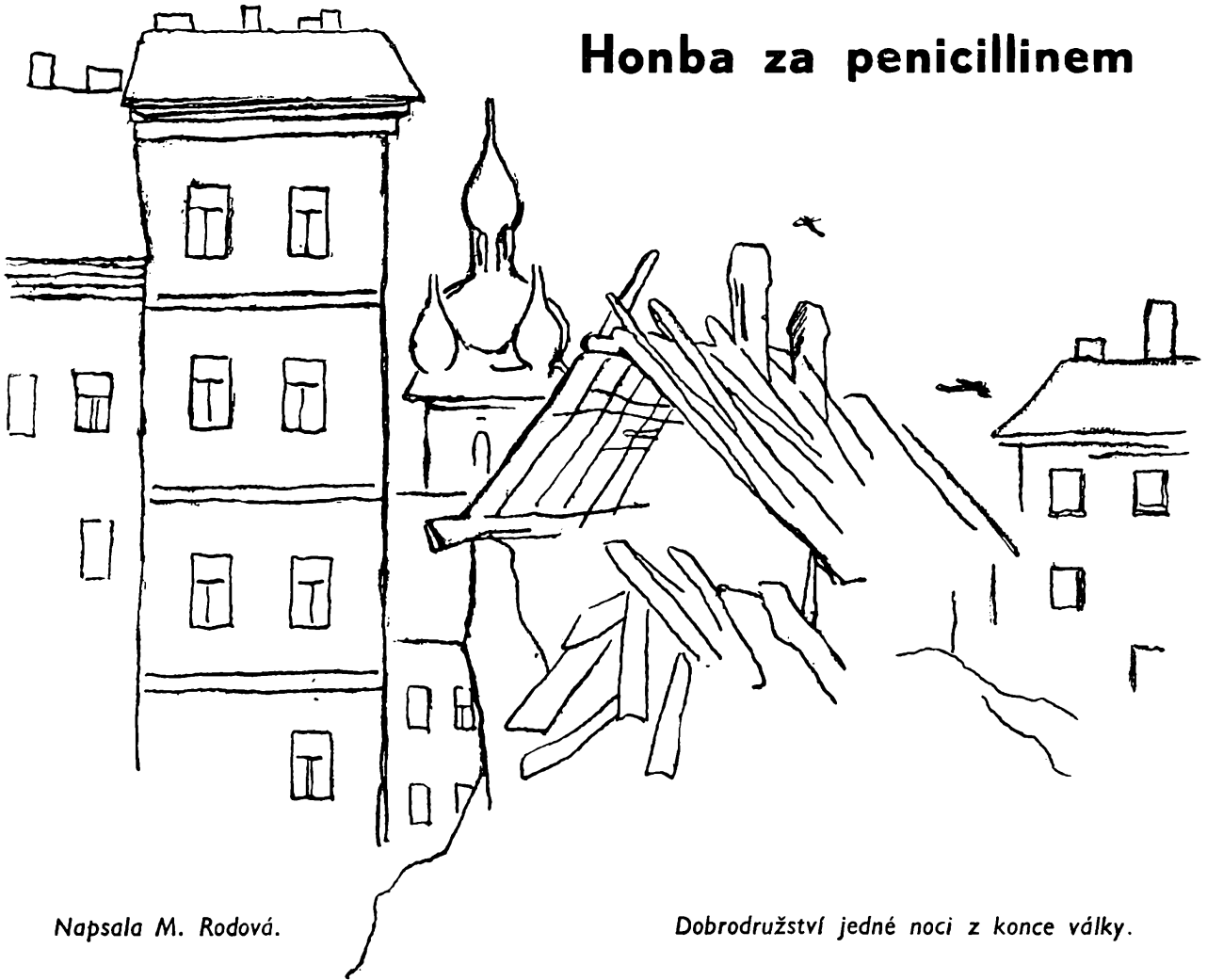
Prosba

*Milý, dobrý Bože můj,
v školním roce při mně stůj,
osvět rozum, osvět duši,
celý rok mne opatruj!*

Klema Ptáčková-Pilátová.

*Milý, dobrý Bože můj,
v školním roce při mně stůj,
žehnej každé mojí práci,
v plli věrně posiluj!*

Honba za penicillinem

Napsala M. Rodová.

Dobrodružství jedné noci z konce války.

Jarní zem zorávaly výbuchy granátů a nad městem výhružně kroužilo několik letadel. Ale inženýr Hora, jakoby o tom všem ani nevěděl. Přecházel neklidně po své pracovně a chvílemi se zastavil u dveří, vedoucích do vedlejší světnice, jako by odtamtud očekával vysvobození ze svých muk. Co na tom, že se okna každou chvíli otřásala novým výbuchem, když jeho žena zápasí se smrtí! Konečně se dveře tiše otevřely a do pokoje vešel lékař. Oproti úzkostlivému napětí inženýrovi se zdál klidný, ale bledost a smutek v tmavých očích říkal dost o jeho obavách.

„Nuže?“

„Už to, příteli, asi nevyhrajeme. Otrava zachvacuje celé tělo. Ne, proti tomu nemáme léku. — Totiž, budeme mít, až nám jej spojenecké armády donesou. Víš, je to penicillin, objevený za války v Americe. Vstříkování penicillinových injekcí prý dělá pravé zázraky. — Ale nač o tom mluvit! Spojenci, jak sám posoudíš, zde budou nejdříve do tří dnů a to již bude pro tvou ženu příliš pozdě. Ale kdybych měl penicillin už zítra, vím, že by byla zachráněna.“

„Doktore, což kdybych se pokusil...?“ vpadl mu inženýr Hora vášnivě do řeči.

„Ty šílíš, příteli, což nechápeš, jak je nebezpečno vycházet již zde ve městě, natož pak stále blíže frontě? Chceš, aby byl tvůj chlapec

úplným sirotkem? Slib mi, že taková myšlenka ti již nevstoupí na mysl, a já se zase pokusím zadržet postup nemoci všemi prostředky, co mám po ruce, alespoň ještě tři dny!“ Tak mluvil lékař utěšitel, ale lékař odborník věděl, že to dovede nejdéle do zítřka. „Teď se podívám ještě k nemocné a zítra ráno jsem tu zase.“

„Tatínku!“ ozval se asi dvanáctiletý chlapec, který po celou dobu rozhovoru otce s lékařem seděl zdánlivě netečně u okna a pozoroval, odkud hřmění děl a záblesky výstřelů byly nejzřetelnější.

„Tatínku, jak se jmenuje ten lék, který by maminku uzdravil?“

„Penicillin, Michale, ale proč o tom vůbec ten doktor mluvil, když věděl, že je vše marné!“

„Možná, že přece jen není . . .“ hlesl chlapec.

„Jak to myslíš, Michale?“ obrátil se prudce otec, ale vzápětí si přejel unaveně dlaní čelo: „Ach tak, myslíš, že maminka bude ještě tři dny vzdorovat? Nebude, hochu, nebude. Což nevíš, jak je slabá a křehká, že by stačil dech, aby ji odvanul?“

Michal vyběhl ze světnice, seběhl se schodů až do předsíně, kde stálo jeho kolo, prohlížel pečlivě pláště, nahustil vzduch do duší, až byly náležitě tvrdé, a pak si pospíšil povečeřet, aby už mohl dát tatínkovi dobrou noc a zmizet. Pak se již do rána jistě nebude po něm nikdo ptát a on pevně doufal, že ráno bude jeho odvážný podnik ukončen. Ještě vklouzl potichoučku k mamince, uchopil zlehka její horkou ruku a šeptal: „Maminko, jistě se uzdravíš a budeme zase spolu běhat a zpívat si. Zítra ti donesou lék!“

A za chvíli se setmělými ulicemi kmitalo menší kolečko a na něm štíhlý, modrocký chlapec šlapal ze všech sil. Ojedinělí chodci se zastavovali v úžasu, kam asi uhání tak večer a při takové střelbě!

Jak asi projede vojenskými hlídkami? Ale ve městě to nebylo tak nesnadné. Někde voják jenom mávl rukou a nechal ho projet. Až při východu z města uslyšel ostré: „Stát!“

Zarazil kolečko tak rychle, až písek zaskřípěl. Věděl dobře, že neposlechnout by možná stálo život.

„Kampak?“

A Michal vysypal ze sebe jedním dechem doma připravenou výmluvu: „Vracím se z města, kde jsem byl pro lékaře, domů, tady do nejbližší vsi.“

Rozuměl voják? Nerozuměl? Hlavně, že ho nechal jet dál. Legitimaci přece nemohl chtít po takovém chlapci. Michal se spokojeně usmíval a myslel si:

Kresby: M. Ehlerová.

„Vidíš, tatínku, ty by ses nedostal ani za město! Je to přece jen výhoda, když je člověk klukem!“

A zase nožky šlapaly, jen se kmitaly a tvář byla napjata vzrušením a pozorností, s jakou sledovala cestu. Zastavení hlídkou se ještě několikrát opakovalo a zrovna tak opakoval Michal naučenou řeč. Když byl za první vesnicí, tvrdil, že má domov zase v další a pak ještě v další. Ale jak se vzdaloval od města, tak se blížily výbuchy dopadajících granátů a Michal viděl, jak se rozstříkují kdesi v polích po obou stranách silnice.

„Pane Bože, chraň mne!“ šeptal chlapec, když ho tu ohlušila rána zcela nablízku. Ale to už ležel i s kolem v příkopu u silnice a přes něho jen pršely střepliny granátu. Zavřel oči, srdce mu divoce tlouklo, ruce a nohy mu znehýbněly. Tak ležel několik okamžiků, než si uvědomil, že není zabit, ba ani raněn. V nastalém tichu se pomalu uklidňoval, do těla se vracel život, až konečně byl schopen vstát a zdvihnout svoje kolo. Chvilí ještě váhal, než se dal do jízdy. „Ale teď se přece nevrátím?“ A jak naskakoval na kolo, pomyslně si:

„Moje heslo bude: Pro maminku! Budu si to stále opakovat, když budu mít strach, a to mi pomůže!“

A zase ujížděl, již v úplné tmě, když tu ho zastavilo strché: „Stát!“

A Michal zase opakoval: „Do příští vesnice, byl jsem v městě pro lékaře!“

Voják se na něho podivně zadíval a pomalu povídá: „Tak to ten doktor tam již nepřijde a ty se musíš také vrátit, ta ves totiž již není naše.“

Štěstí pro Michala, že byla tma, neboť jeho obličej se samým blahem rozzářil jak ranní sluníčko na cbloze a tak tak, že vojáka necbjal.

„Tedy již v příští vesnici!“

Ovšem, teď nastával nejhorší kus cesty. Obrátil se a jel kousek po silnici zpět, až zmizel ve tmě. Pak seskočil a zabočil i s kolem do polí. Věděl, že dál je široká louka, ktercu odděluje potok od vysoké, zalesněné stráně, zbrázděné skalními výčnělky a obrovským mechem porostlými balvany. Znal to tu dosti dobře, protože vadž sem chodíval s tatínkem na ryby, a když ho omrzelo chytání, proháněl se po stráni, sbíral jahody, přeskakoval s balvanu na balvan a vyhledával mezi nimi nejtajnější skrýše. Tušil tedy, že stráně se výborně hodí za vojenský opěrný bod, a chvěl se rozčilením a zvědavostí, podaří-li se mu

přece jen tudy proklouznout. Výstřely z děl byly pojednou řidší, jen sem tam ještě zarachotil kulomet nebo strojní puška. Nastával zdánlivý klid hluboké noci, kdy střelba umlká, zato však armáda je v pohybu a dávány jsou rozkazy k tajným přesunům vojska.

Konečně doklopýtal Michal až k potoku a vyhledal skupinu keřů, v nichž ukryl své kolo. Pak šel pomalu po břehu a odhadoval, kde by byl potok nejužší. Když našel vhodné místo, ustoupil několik kroků dozadu, rozběhl se, pořádně odrazil a pěkným skokem dopadl do hebké trávy na protějším břehu. A pak začal bdělý a opatrný výstup. Jak mu bylo nyní dobré, že si ve skautu hrávali tak často na plíženou. Michal vždycky dobyl prvenství a nyní též postupoval tak tichounce, že se nepohnula nikde ani travička, nezašustil lísteček. Tak se pohyboval mezi balvany a třebaže byla hluboká tma, cítil a vyposlouchal, že les je plný lidí, vojáků, kteří ukryti s kulomety za skalisky, čekají na povely pro celou zbývající noc. Proto se vyhýbal známým úkrytům a raději se plížil volnými, jen travou nebo mechem porostlými prostranstvími. A přece několikrát vytušil přítomnost člověka takřka na dosah ruky a uviděl na temném pozadí se vztyčit ještě temnější stín. Tu se přikrčil do trávy ani nedutaje a čekal s hrůzou, kdy na něho šlápne obrovská bota. Jenom srdce, které cítil až v krku, tlouklo hlasitě: „Pro maminku, pro maminku!“

Tak se pomaličku, opatrně dostal až nahoru na mýtinu, odkud je za dne již viděti vesničku pod kopcem, která už nyní hostila spojenecké vojáky. Michal se vztyčil. Věděl, že zde má být někde mezi vysokou travou ukryta pěšinka, která vede přímo do vesnice a po níž se tak často s křikem a smíchem honíval s maminkou. Ale nevyplácí se vzpomínat ani snít, máme-li před sebou tak těžký úkol. Michalova noha, místo na známou pěšinku, šlápla náhle do prázdna a již polekaný hoch dopadl na dno zákopu, kde ho ruka obrovského Němce popadla za límec a postavila na nohy.

(Pokračování.)

Ve škole

Cyril Berka.

Jeník vstoupil do školy v 6. roku.

Učil se číst, psát i počítat.

Přede vším jiným se však učil Pána Boha lépe poznávat a k Němu se modlit.

Počty, zvláště násobilka, činily mu v prvních měsících obtíže.

Nesnáze měly ovšem také jiné děti.

Proto pan učitel přikázal, aby mládež po svém příchodu do třídy, než zazvoní, na tabulkách psala násobilku.

Tím cvikem se Jeník brzy naučil nejen malé násobilce, ale rychle spočítal i násobilku velkou.

Později ho zajímaly polní a lesní květiny, zvířátka a dějiny i zeměpis. Všechny články pozorně četl.

Rád by jednou obletěl zemi a navštívil památné kraje a města.

Od mládí za nocí hleděl s povznesenou myslí k hvězdám, kterých ve vesmíru takové množství stvořila všemohoucí ruka Páně!

Svaté Lidmile

Karel Doubravský.

Zlatý déšť zas s břížek prší,
krvaví se na zdech víno,
jako slunce mrcků clonou
září — srdce Lidmilino.

Velká Češka, svatá kněžna,
znala tišit krutou bídu,
dovedla být štědrou rukou
pravou matkou svému lidu.

Velká Češka, svatá bába,
vychovala svatě vnuka,
vštípivši mu krásných ctností
víc, než kvítí dají luka.

Velká Češka, svatá žena,
život dala za svou víru,
naplnivši za dnů žití
dobrých skutků dobrou míru.

Zlatý déšť zas s břížek prší,
krvaví se na zdech víno.
V celé vlasti velebeno
budiž jméno — Lidmilino.

Kreslil Bohumil Večeřa.

Eucharistický kroužek

Drazí hoši a dívky!

V duchu vás všechny vidím, jak jste po těch prázdninách opálení sluncem, ošlehání větrem, jak jste se otužili a své zdraví upevnili. S vaším dechem se šíří vůně našich luk a lesů a váš zvonivý hlas ještě zpívá o kráse radostně prožitých prázdnin. Poděkujte za to všechno ještě jednou vroucně Pánu Bohu a všem dobrým lidem, kteří vám k tomu pomohli, neboť každému to dopřáno nebylo.

Jako váš duchovní otec přidávám k tomu ještě otázku: „I tvoje duše je tak zdravá, silná a šťastná?“ Vzpomeň si na heslo, které jsem dal každému z vás na prázdniny: „Vždy s čistou duší, s radostnou tváří a s dobrým srdcem! Proto: ani jeden den bez modlitby (ráno dobrý úmysl, večer zpytování a dokonalá lítost s dobrým předsevzetím pro příští den) ani jednu neděli bez mše svaté, ani jeden měsíc bez sv. přijímání, denně dobrý skutek a sebezapření.“ Kromě toho měl každý a každá z vás pokud možno založit další eucharistický kroužek nebo alespoň jednoho do kroužku získat. Doporučil jsem každému z vás psát si o tom prázdninový deník. Někteří si jej psali, ale jiní zase nikoliv. Máš-li prázdninový deník, pošli nám jej buď celý nebo alespoň něco z něho vypiš. Třebas jsi snad jej nepsal, pošli nám aspoň zprávu o tom, jak ses podle toho o prázdninách řídil. Nejlepší úryvky budou uveřejněny a pisatelé odměněni. V této práci pro vlastní duši a pro duše ostatních pokračujte i během školního roku. Je to práce nejkrásnější, nejpotřebnější a Pánu Bohu nejmilejší.

A nyní s pomocí Boží do nové práce! S Bohem začni každé dílo, podaří se ti až mílo. Začni se mší svatou, se sv. zpovědí a se sv. přijímáním. Když budeš s Pánem Ježíšem, on ti bude pomáhat a tobě žehnat. V Písmě svatém čteme o hochu-Ježíši, že „prospíval moudrostí a věkem a milostí u Boha i u lidí“ (Luk. 2, 52). I ty prospíváš věkem, vždyť jsi tolik porostl, zvláště během těchto prázdnin, a také postoupil do vyšší třídy. Prospívej však také moudrostí a milostí! Za vaše prázdninové vzpomínky vám všem děkuje a své požehnání posílá váš duchovní otec

Fr. Tomášek, Olomouc, Komenského 6.

ANDĚL STRÁŽNÝ.

Milé děti, nezapomínejte na svého anděla strážce! Nevíte, kdy jej budete potřebovat. Povím vám skutečný příběh, v němž měl anděl strážný velkou práci. 5letý Jeník Řepků nesl se svou starší sestřičkou Martou tatínkovi na nádraží oběd. Měli jet vlakem na blízkou zastávku. Jeník se vzdálil od sestřičky právě ve chvíli, kdy přijížděl s druhé strany vlak. V okamžiku jej zachytil a srazil k zemi. Lidé si zakrývali oči a s hrůzou čekali, jak to dopadne. Jak snadno se mohl dostat celý pod stroj a být rozdrčen. Zatím jen ruka se dostala na kolej, byla přejeta a rozdrčena. V nemocnici mu ji uřízli, ale přesto děkuje andělu strážnému, že vůbec zůstal na živu. Je mu mezi kluky-pacienty veselo. Dnes již skotačí na sále a oči mu hrají šelmovstvím. Večer mu kamarádi pomohou svléknout košilkou a do postele. Jeník ještě dnes nechápe, co mu bude jednou scházet, a říká, že bude hodně jíst, aby mu ručička dorostla. Ošetřující sestřičce slibuje, že se bude ke svému andělu strážci modlit, a splná svou ručku k pahýlu, ba dokáže vás vzít kolem krku a hodně mít rád. Myslí si, že mu to na koloběžce půjde dobře. Jistě mu přejete všichni brzké uzdravení a mnoho štěstí v životě. Vy si však učiňte pevné předsevzetí, že na svého anděla strážce nikdy nezapomenete a že budete při hře opatrní!

Jiří Benda.

V Havlíčkově Brodě jsme si založili eucharistický kroužek, ale nedali jsme si žádný název. Každou první neděli v měsíci chodíme k sv. přijímání a každou první neděli v měsíci máme schůzku. Scházíme se vždy před 11. hodinou u Sester v Apoštolátu. O 11. hodině začínáme schůzku modlitbou. Potom nám důstojný pán vypráví a dává nám na otázky odpovědi. Na každou neděli se vždy těšíme. Je to nejkrásnější den v měsíci. Schůzku ukončíme ve 12 hod. zase modlitbou a potichu se rozcházíme a těšíme se na příští neděli v měsíci.

M. Kubátová, Žákyně IV. B. v Havlíčkově Brodě, Vagonová kolonie 19.

Doporučujeme eucharistickým kroužkům knížечku, již vydala známá spisovatelka Josefis: „Půlhodinka soukromé adorace u Pražského Jezulátka“ v nakladatelství Vyšehrad, Praha, stran 38, cena 9 Kčs. Spisovatelka v ní rozvádí krásnou modlitbu „Ó Ježíšku, Tobě se vzdávám“ verš za veršem. Členové mohou je po částech předčítat na schůzkách kroužku nebo v kostele a budou z nich čerpat jistě mnoho povzbuzení a poučení.

K svátku Narození Panny Marie

Karel Doubravský.

To je krása, to je zpěvů
dneska ráno, raničko,
a ty všechny patří Tobě.
Maria, ó Matičko.

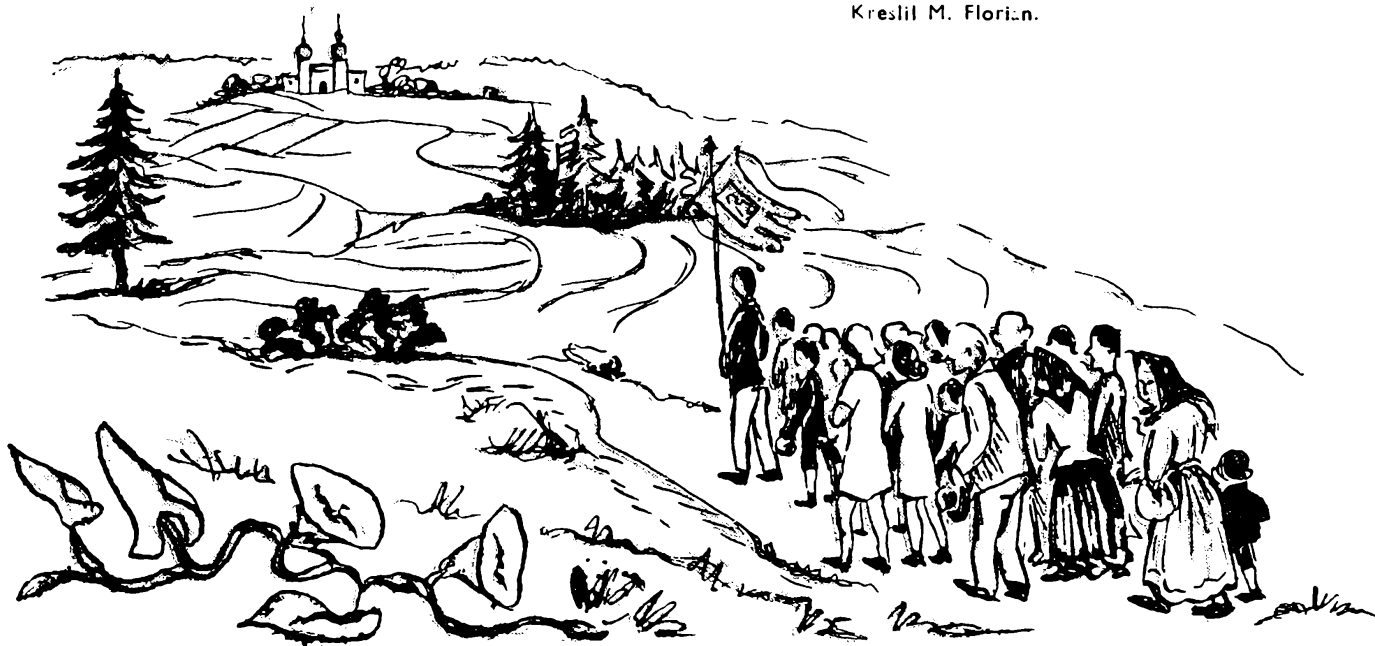
O Tvém svatém narození
vypravuje lidu chrám
a Tvé Srdce plné lásky
mateřsky se sklání k nám.

Veliký den, plný slávy,
proto všude zpěv a jas.
Pódzim rozžehl k dni tomu
tisíc světél-drobných krás.

Tisíckrát Tě pozdravujem,
Maria, ó Matičko,
s ptactvem, sluncem a vším kvítím
rozkvetlým hned raničko.

Kreslil M. Flori:n.

Skautské tábory: V lesních zákoutích při tocích zurčivých potůčků a říček vykvetla letos řada skautských táborů, v jejichž středu na vysokém stožáru třepotala se vlajka bílo-modro-červená, naše československá. Byly to opět naše československé svobodné skautské tábory. Pravda, svůj pravý ráz ještě neměly, neboť ještě jsme zatíženi poválečným vázaným hospodářstvím, ale proto naši skautiči zařadili do svého táborového programu i pomoc při žních, aby nám „Pán Bůh dal nového chlebička...“ Hoši, napište nám o svých skautských táborech, pošlete obrázky z táborů, napište, co vše jste zažili. Mnohé jistě uveřejníme.

DAS (Družinky) Anděla strážného: Tam, kde nejsou ještě skautské oddíly, pracuje několik družinek, které chtějí jít také junáckou stezkou ve smyslu hesla Buď připraven! a skautského zákona, který praví, že skaut (junák) je pravdomluvný, věrný a oddaný, prospěšný a pomáhá jiným, bratrem každého junáka a přítelem všech lidí, zdvořilý, ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských, poslušný rodičů, vůdců a představených, veselý, spořivý a čistý v myšlenkách, slovech i skutcích. Povinnost každého družinkáře je obzvláštní úcta a důvěra k Božskému Srdci Páně a Panně Marii a denně nejméně jedenkrát Zdravas za všechny družinkáře. Některá hlášení, která nám družinky posílají, nás těší. Přišlo nám však z Šimanova (u Větrného Jeníkova) takové, které nás nepotěšilo. Když si někdo řekne, že nebude druhým nadávat, že se nebude rvát a pod., a pak to nep! í, to není družinkář, i kdyby si tak tisíckrát říkal a měl diplom ve zlatém rámečku! Družinkář je odběratel Andílka, který má svůj časopis rád, řídí se jeho pokyny a svým chováním a jedním dělá mu čest! Pamatujte také, že v družince nesmějí býti děvčata pohromadě. Hleďte, abyste svou družinku vedli tak, aby z vás měli radost rodiče, učitelé a abychom i my o vás mohli něco pěkného občas ostatním napsat.

Junácké odborné zkoušky: Od r. 1931 přináší čas. Anděl strážný povídky, fotografie, obrázky, zprávy a návody k skautování, dosud však nepověděl vám nic o junáckých odborných zkouškách. A přece je pokládám za velmi důležité. Seznámíme vás nyní v junácké stezce s některými těmito zkouškami. Kdybychom vám měli povědět ovšem vše, co se ve zkouškách od junáků požaduje, pak by nestačil celý ročník Andílka jen na tyto zkoušky. Jest proto na zájemcích, aby si opatřili knížky, ze kterých by doplnili své vědomosti pro tu či onu odbornou zkoušku. Co to vlastně je? Je to zvláštní zkouška, ku které se může přihlásiti junák po složení nováčkovské zkoušky a slibu, není-li stanoven pro tu kterou zkoušku určitý věk. Zkouší příslušný instruktor (na př. střelectví, stopování, akvaristiky, lyžování a p.) neb někdy potvrzuje jen vůdce oddílu tam, kde stačí prokázaná skutečnost (školní prospěch). Odznaky, plátěná kolečka, v nichž je vyšit barevnými nitěmi příslušný symbol zkoušky neb znak, vyjadřující význam zkoušky, nosí se na pravém rukávě skautské košile v řadách po třech (kromě odznaků zvláštních, které se nosí nad ostatními jako je Lví junák, tři orlí péra, mladý a starý bobr). Instruktořem náboženských zkoušek jest přísl. duchovní vůdce. U něho s povolením vůdce oddílu se přihlaste ku zkoušce.

Chcete-li některou složit, požádejte duchovního vůdce a on vám poradí, jak se připravit, a půjčí vám případně i knížky, obrázky a pod. Můžete nám sem do Andílka posílat jména hochů, kteří již zkoušky složili. Rádi uveřejníme pro povzbuzení druhým.

Pozor! V příštím čísle započneme v Junácké stezce se stručným „Kurssem zálesáka“. Máme pro vás mnoho milých překvapení!

VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

Připravili jsme našim čtenářům velkou celoroční soutěž Anděla strážného. V každém čísle naleznete několik zajímavých úkolů, které máte rozluštit a teprve až s rozluštěním úkolů z posledního čísla vše zajednou za celý rok poslat nejpozději do 15. června 1947 redakci Andílka s poznámkou na obálce: Soutěž. Nejlepší luštitelé čeká řada příjemných odměn:

1. cena: Měsíční pobyt zdarma ve skautském táboře.
2. cena: Čun nebo skautský stan (podle přání).
3. cena: Vybavení pro táborníka (torna, sekerka, polní miska atd.).
4. cena: Křpací míč.
5. cena: Kája Mařík, všech 7 dílů.

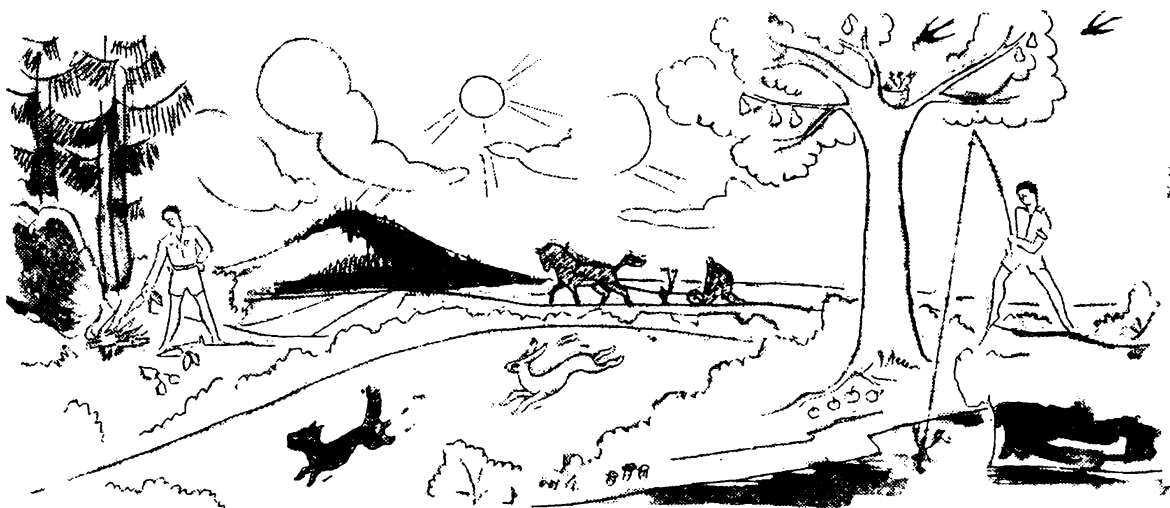
Ještě dalších 100 věcných cen, nářadí pro práci s lupénkovým dřevem, loutkové divadlo, loutky, panenky, hry, šitíčka pro dívky a řada knižních premií.

Jaké jsou podmínky k získání těchto krásných cen?

Rozluštit celkem 30 zábavných úkolů, z nichž první tři vám předkládáme v tomto čísle. Vždy v každém dalším čísle najdete asi tři úkoly. Jejich rozluštění si uschovávejte do zvláštní obálky, neposílejte tedy hned do redakce, ale až budete mít všech třicet úkolů rozluštěno.

Naše první úkoly:

- I. Malíř Popleta nakreslil nám obrázek „Podzimní nálada“ a udělal tam deset chyb. Najděte ty chyby a vypište nám je.

- II. Co je správně? 1. Winnetou patřil ke kmeni: a) Siouxů, b) Komanchů, c) Apachů.
 2. Ciborium je a) část starého římského oděvu, b) kalich na sv. hostie, c) jezero ve Spojených státech.
 3. Spisovatel Jindřich Šimon Baar byl: a) profesorem, b) katolickým knězem, c) učitelem.
 4. Kastaněty jsou: a) indiánské zbraně, b) tanečnice v Indii, c) ruční bubínky používané ve Španělsku.
 5. Operu „Rusálka“ složil: a) Antonín Dvořák, b) Bedřich Smetana, c) Zdeněk Fibich.
- III. Nakreslete připojené brýle jedním tahem (není to těžké)!

Jak psátí rozluštění: Nejlépe, když si opatříte písanku, která se užívá v obecné škole, ovšem bez linek. Sem se vám vejde celá soutěž. Asi takto:

- I. Deset chyb: 1. Není možné, aby 2. Kouř ohně 3. atd.
- II. Správně je: 1a, 2b, 3a... atd. (Pozor, ale toto neopisujte!)

Filatelie

Staňte se filatelisty neboli sběrateli známek! Víím, že mnohý si řekne, že to stojí moc peněz a stejně že nebude mít všechny známky. Doma nebo u příbuzných najdete však jistě obálky, lístky se známkou, a to bude začátek. Především však sbírejte známky nepoškozené, které mají celé zoubkování a nejsou poškozeny. O tom, jak známky odlepite a uschováte, povíme Vám příště. B.

Novinky: Československá pošta vydala 7 hodnot leteckých známek. K výročí K. Havlíčka vyšla známka v hodnotě Kčs 1.20 s kuponem.

Zajímavosti: V srpnu až září koná se v Brně velká výstava poštovních známek. Vííte, že nová poštovní známka Francie vyšla u příležitosti 1400. výročí narození sv. Řehoře z Tour?

Vysilač A. S.

Redaktor dostal ještě před prázdninami a o prázdninách mnoho dopisů a lístků, za něž všem upřímně děkuje. Někteří dopisovatelé a dopisovatelky se ostýchají podepsat plným jménem. To je chyba, protože jim nemohu odpovědět ani uveřejnit jejich drobné články, hodí-li se. Kdo si nepřeje uveřejnění svého jména, může to poznamenat ve svém dopise. To se týká na př. *Helenky M. Š.* a *J. Š.*, Lužice. Oba mi poslali také pozdravy z pouti a výletu, jež mne velmi potěšily. — *Slávinka Oderská* z Boskovic poslala tatínkovy verše „Máj 1946“. Jsou velmi hezké, ale pro květnové číslo přišly již pozdě. — Ani *Jarmila Vlková* z Horní Lhoty u Luhačovic si nepospíšila. Třeba vědět, že každé číslo se tiskne aspoň měsíc před vyjitím. — *L. Zelinková* z Kostelce n. L. z básnila příběh strakaté kočky „Hrdopýšky“, jejíž marnivost je opravdu neobyčejná, jak poznáte z tohoto líčení: „Mašličku si k hrdlu váže, přepudruje si též tváře. Fousky pěkně uhladí a klobouček nasadí. Vezme si též dlouhou vlečku, prochází se po dvořečku. Kocourek v koutečku sedí, zcela smutně za ní hledí.“ Však byla za svou pýchu potrestána. Sousedův rek ji pocuchal a kajfčně se vrátila k macíčkovi.

ŠKÁDLIVÁ POHÁDKA.

Byl jednou jeden starý slouha,
poslouchejte, pohádka bude
dlouhá.

V ruce držel dlouhou hůl,
už je pohádky, milé děti, půl.
A na té holi měl zvonec,
už je té pohádky, milé děti,
konec.

NA BESEDĚ.

Sčítejte všemi směry.

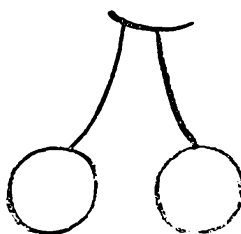
9	4	5	16	2	12
2	6	10	6	10	14
7	8	3	8	18	4

JAZYKOLÁMY.

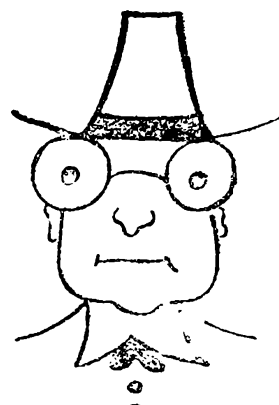
Šel Prokop pro kroupítko.
Klíč s klíčem klíčkuje.
Pernikář peče perník,
pernikářka perník prodává.

Kreslete s námi!

V řadě zábavných kresbiček Vám přinášíme kreslířský úkol. Chceme Vám ukázat, jak máte sami tvořit, chceme povzbuzovat Vaši představivost a fantazii. Vezměte měkkou tužku č. 1 nebo tmavou pastelku a kreslete! Zprvu napodobte danou kresbu (třešně, jablíčko) a potom doplňte podle svého

Co ty nakreslíš
z těchto třešní?

Kam se poděly dvě třešně?

DO NOVÉHO ROČNÍKU.

Slibujeme Vám, že v prvních dnech každého měsíce budete mít svého Anděla strážného, který Vám přinese nejen zábavu, ale i poučení. Zařazujeme mnoho novinek, z nichž Vás jistě upoutá velká soutěž o velké ceny. Předplatné je upraveno tak, že A. S. zůstává nejlevnějším časopisem pro mládež. Jednotlivá čísla o 32 str. stojí **Kčs 4.—**, roční předplatné **za 10 čísel Kčs 35.—**. Těšíme se na Vaši spolupráci. Doporučujte všude list katolické mládeže „Anděl strážný“.

Admi istrace.

Dědečkovy oříšky

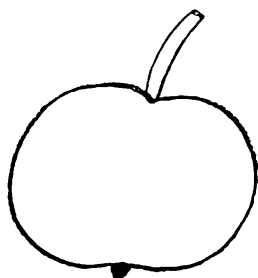
Chcete, milé děti, louskati s námi? Nevadí, když některý oříšek se vám nepodaří rozlousknout, my vám s vnučaty přijdeme na pomoc. Jen musíte při louskání dávat dobrý pozor, aby se vám nepříhodilo to, co, onomu nepozornému žáčkovi. Pan učitel se ptal: „Zač je pytel mouky, když kilogram je za 6 Kčs?“ vtipný hošík odpověděl: „Záleží na tom, jak je ten pytel těžký.“ Pan učitel chlapce pochválil a ptal se souseda: „A ty mi pověz, zač je hektolitr octa, když je litr za 5 Kčs?“ A chlapec neváhal a rychle odpověděl: „Podle toho, jak velký je ten hektolitr.“ — Tedy rozumek do hrsti; prosím:

1. Do kostela nechodila, a spasena přece byla.
2. Ve které armádě nosí koně ve válce boty?
3. Lať je dlouhá 16 metrů. Kolikrát uřízl z ní truhlář po 4 metrech?
4. Stojí-li tři oslové ve stáji, který je z nich nejchytřejší?
5. Proč postavili na špičku věže kohouta a ne slepici?
6. Který svatý není v nebi?
7. Přišel jednou zákazník do obchodu a za klobouk, který stál padesátku, platil stovkou. Obchodník neměl drobné, proměnil u souseda, dal kupci klobouk a padesátku zpět. Za chvíli však přiběhl soused, že stokoruna je falešná. Obchodník mu proto musil volky nevolky dát jinou stovku, ale po kupci už nebylo ani stopy. Jakou škodu utrpěl?
8. Kteří nepřátelé si nikdy nevjedou do vlasů?
9. Který krejčí obrátí kalhoty, nedotkne se jich a nepotřebuje k tomu ani jehlu ani ití?
10. Proč koza nežere, když jí šafář uhlídá?

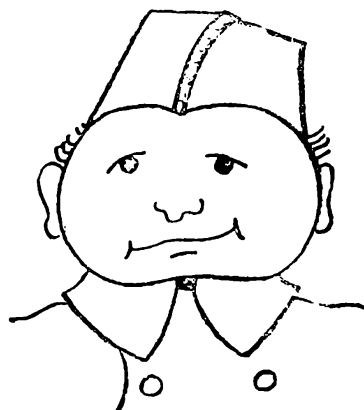
Tak, dětičky, s chutí do toho. A těšte se, ty tvrdé oříšky teprve přijdou. Deset „louskáčků“, kteří zašlou rozluštění do 15. října, obdrží knižní odměny.

Kreslete s námi!

hlavu, přikreslete jiné oči, jiný tvar úst, vousy, vlasy, nějaký klobouk a podobně. Snad přijdete na něco docela nového a velmi žertovného a pobavíte tím sebe i své okolí. Možná, že se Vám práce zalíbí, obarvíte ji (cokolorujete) a pošlete nám do redakce. Dobré práce rádi odměníme.

Co ty nakrellš
z podobného jablíčka?

Kam se ztratilo jablíčko?

DĚTI SE SMĚJÍ.

Čtyřletý Míreček stojí na židli a dívá se oknem.

„Stařečku, tam venku musí být vítr!“

„Proč myslíš, Mírečku?“

„Podívejte se, jak se našemu Oříškovi klátí očásek!“

Syn k tátovi: „Buď ty, táto, jdi pro dříví, a já budu doma, anebo já zůstanu doma a ty jdi pro dříví.“

Čeledín se válí v lese, když jej tu stihne hospodář. „Jak? Ty se tu válíš a sluníčko tak krásně svítí?!“ — „No, dyť jsem si lehl do stínu,“ omlouvá se čeledín.

V hanácké škole seděl jeden žák na kraji lavice a požádán byv od souseda, aby posedl dále a udělal místo, řekl chladně tomuto: „Hale, Juro, odstrč si mě!“

Záhonek mladých

MARIA, MATIČKO!

*Když večer k jasné obloze
zrak můj se pozdvihne,
tisíce jasných hvězdiček
a s nimi zlatý měsíček
se na mne usměje.*

*Vy krásné, malé hvězdičky,
vy blíž jste Boží matičky.
Ty, jež tam sídlíš na nebesku,
oděná slávou, třpytem lesku,
chraň národ celičký.*

M. Š. Helena.

JABLOŇ.

*Ta naše jabloň krásná a milá,
byla na jaře celičká bílá.*

*Nyní, když listí jí opadává,
plody své — jablíčka ráda dává.*

Erika Dvorská.

ŽILI JSME A ŽIJEM.

*Žili jsme a žijem,
v svornosti a lásce,
proto naše svoboda
nepotrvá krátce.*

*Budeme vždy hrdinové,
nebudem se bát,
a náš praporek svobody
vesele nám bude plát.*

Milan Med., IV. tř., Tříklasovice.

VEVERKA.

Byl podzimní den. Jdeme s kamarádem Jindřichem okolo lesa. Vidíme, jak chlapi honí veverku. Střílejí po ní vzduchovkami a sem tam některý prakem. Byla to smutná podívaná. Chlapci křičeli, až se les rozléhal. Jdeme za nimi. Chlapci ztichli, a když jsme promluvíli, vyhrožovali nám, že nás zbijí. Šli jsme pryč. Byli jsme na silnici a chlapi přes pole utíkali k vesnici. Myslivec stál na kraji lesa a hrozil. Museli jsme se smát. V duchu jsme jim toho přáli. Alois Ježek, Čechočovice.

KONEC VÁLKY A OSVOBOZENÍ NAŠÍ OBCE.

Šest let jsme žili v poddanství Němců. Bylo to, jako bychom spali tvrdým spánkem, až přišel den osvobození.

Bylo to v neděli 15. dubna 1945, kdy do naší vesnice přijeli němečtí vojáci. Odevšad se ozýval hukot tanků a aut. Kolem desáté hodiny se vznesla nad Dambořice ruská letadla. Než se někdo nadál, již fičely střepiny z bomb. Nálet netrval dlouho. Po tomto náletě zůstalo asi patnáct mrtvých a mnoho raněných.

Z dálky se ozývalo dunění děl a štěkání kulometů. Z toho jsme poznali, že fronta je již v blízké dědině. Po týdnu hrůzy a strachu, který jsme prožili v krytě, objevili se ruští vojáci. Vívali jsme je s radostí a děkovali jsme jim za jejich statečnost. Největší radost jsme však měli, když 9. května byl všude vyhlášen mír. Všichni jsme se zúčastnili mírové slavnosti, kde jsme si již volně zazpívali náš hymnu „Kde domov můj?“

V okolních vesnicích nebylo tolik mrtvých jako v Dambořicích. Také čtyřicet ruských vojáků padlo v boji o Dambořice. S vděčností také budeme vzpomínat na umučené v koncentračních táborech. Prolili svou krev za vlast, kterou tak milovali. Nechtě jsou nám svými hrdinskými skutky příkladem!

Žačka IV.B. měšťanky v Dambořicích.

CO DOVEDE NAŠE KOČIČKA!

Maminka koupila tři malá housátka a dala je ke staré huse, aby je opatrovala a svým tělem zahřívala. Stará husa však nechtěla housátka přijmout, syčíc a štípajíc je. Proto maminka dala housátka do koše, který vystlala slamou a zanesla je do kuchyně, aby byla housátka v teple.

Druhého dne přišla do kuchyně naše stará kočka a počala si housátka prohlížet. Po krátké chvíli vlezla kočka do koše a tam housátka očichávala. Nato opatrně, aby housátkům neublížila, lehla si mezi ně a počala je svým tělem zahřívati a jazykem umývati. Jednání kočky housátka trpělivě snášela, štěbetala a přitulila se ke kočce. Jedno housátko posadilo se kočce na krk.

Když pak maminka dala housátkům potravu, vylezla kočka z koše, sedla si na podlahu poblíže housátek a pozorovala, jak housátkům chutná.

Když byla housátka syta, vlezla kočka do koše a počala je mňoukáním a vrněním k sobě volati.

Když to maminka uviděla, dala housátka do koše a kočka opět klidně zůstala u nich ležet.

Druhého dne za pěkného počasí dala maminka housátka na zahradu. Tam ji kočka také následovala a hlídala je, až je maminka odnesla zpět domů.

Tímto způsobem kočka stále housátka opatruje a nijak jim neublízuje.

Váňa Hynek, žák II. tř. měšť. šk. v Luhačovicích.

Děti ve škole

Cyril Berka.

MOUDROST.

Aby děti prospívaly ve ctinostech a vědomostech, odebraly se na počátku školního roku ráno nejprve do chrámu Páně na mši sv.

Ducha sv. prosily na kolenou, ať milostivě rozum jejich osvítlí a vůli ke všemu dobrému posílí.

ZDVOŘILOST.

Po mši sv. ve chrámu odešly děti do školy. Tam pan učitel je napomenul, jak se mají chovat ve škole, doma a na ulici.

„Chovejte se všude a vždycky slušně! Nebuďte nikdy rozpustilí! Hrubému člověku se každý vyhýbá. Zdvořilého má každý rád.

Pamatujte si, děti:

Vždycky za vzdělaného pokládali, kdo byl zdvořilý!“

KŘESŤANSKÝ POZDRAV.

„Když vstoupím do třídy,“ pravil pan učitel dětem, „vstaňte a pozdravte! — Pochválen buď Ježíš Kristus! — Stejně pozdravujte důstojného pána, rodiče a starší lidi!

Podobně pozdravte, když se vrátíte domů!

Než odejdete ze třídy nebo z domu, rozlučte se dle dávného zvyku: S Pánem Bohem!“

ČISTOTA.

„Ruce, tvář a zoubky často si myjte!

Ať jsou vždy čisté šaty a obuv!

Také sešity a knihy v čistotě udržujte!

Čistota je velkou ozdobou.“

OPATRNOST.

„V osadě, pokud možno, nechoďte po hlavní silnici! Jděte po chodníčku při domech, aby se vám nestala nehoda! Na silnici již často neopatrné dítě bylo zraněno nebo dokonce zabito.“

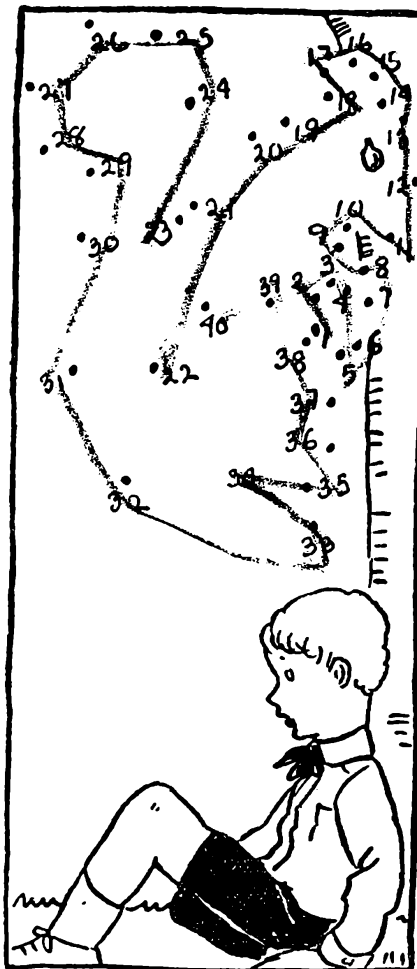
PILNOST.

„Pilně se učte, abyste byli vzdělaní!

Rodičům v lehké práci ochotně pomáhejte!

Nikdy je nezarmucujte!

Vynasnažujte se, ať svou pilností a dobrým chováním mne i své rodiče vždycky potěšíte!“

TEČKOVKA.

Pod stromy.

Jeník sedí u lesa pod stromem a chlubí se, že pozoruje plachá zvířátka ve hře — proto sedí tiše a ani nedutá. — Nejvíce se mu zamlouvají švitořiví ptáci, kteří hopkují sem tam a sbírají červíky. Avšak i jiní tvorové se mu líbí, zvláště má záslusk na jisté hbité zvířátko, které by velmi rád chytil, aby prý mu pomáhalo louskati v zimě oříšky. — Snad víte, milé dětičky, jaké, ale bude přece nejlépe, když dokreslíte obrázek, pak to budete vědět jistě!

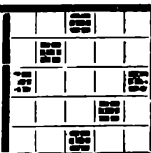
ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Redakce: F. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.—. Jednotlivá čísla Kčs 4.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohlédací pošt. úřad Brno 2.

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA

Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

HÁDANKÁŘŮM ZA RÁMEČEK

Znovu se scházíme staří známi i noví. Přesvědčili jsme se v 61. roč. Andílka, jak máte hádanky rádi. Zatím máme místa málo a nutno šetřit. — V každém čísle přineseme nějakou křížovku a směr hádanek. — Příspěvků máme velké zásoby, ale když pošlete něco, tedy každou hádanku na zvláštním lístku po jedné straně a perem psanou, čitelně. — V dopise nebo na koresp. lístku správně znám-kovaném, plnou adresu (jméno, žák školy, bydliště, pošta). — Nezapomeňte na sou-těž v tomto čísle vypsanou a rozšiřování našeho „Andílka“. — Na zvl. odpověď přiložte známku nebo lístek. — Na vaši hojnou a pilnou spolupráci se těší váš redaktor hádanek M.

I. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

O 20 ODMĚN VĚCNÝCH A KNIŽNÍCH.

Turnaj je přístupný každému odběrateli „ANDĚLA STRÁŽNÉHO“

Podmínky: Rozluštění aspoň polo-viny hádanek (křížovek), uveř. v čís. 1. a 2., a zaslání do lhůty, která bude stanovena v čís. 2. (Zatím řešení z čís. 1. neposílejte.)

Bližší o odměnách a turnaji v čísle 2.

Upozorněte na soutěž své spolužáky a spolužákyně!

1. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

Karel Čejka, Míchov.

če	Ot		své	dej
lý	mi	po	mu	to
Pa	žeh		ní	k
ne	me	ná	žit	nám
chce	náš	slou	Ty	bez
To	bě		ustá	ní

2. KŘÍŽOVKA S TAJ.

Všem křížovkářům red. hádanek.

	A	B	C	D	E	F	G	H	CH
1					V				
2		P		X	X				
3		X		X	X			L	
4			X	X	X				
5	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6			X	X	X				
7				X	X				
8				X	X				
9				X	X				

Legenda. Vodorovně: 1. Římská pětka. 2. Číslovka. 3. Křestní mužské jméno 4. Ruský souhlas, písmeno, plošná míra. 5. Druhá část tajenky. 6. Slov. zvrátka, předložka, čaj. 7. Druh našeho ovoce. 8. Číslovka. 9. Samohláska. — Svisle: A. předložka. B. Úlák. C. Český spisovatel histor. románů. D. Dětský pozdrav, písmeno, zkratka míry. E. První část tajenky. F. Čaj, předložka, osobní zájmeno. G. Název mnoha obcí. H. Franc. kněz. CH. Samohláska.

Ná pověda C. Karas, H. Abé.

3. ČÍSLOVKA.

Dorost Čs. Orla, Rudíkov.

12342 za vcčera pokoj osvětluj
42132 karavaně stín poskytuj.

4. ZÁHADNÝ NÁPIS.

Al. Felkl, Deblín.

„Zvát Ebry?“ Jim. Ani . . .

5. VÝPUSTKA.

E. Krýslová, Blansko.

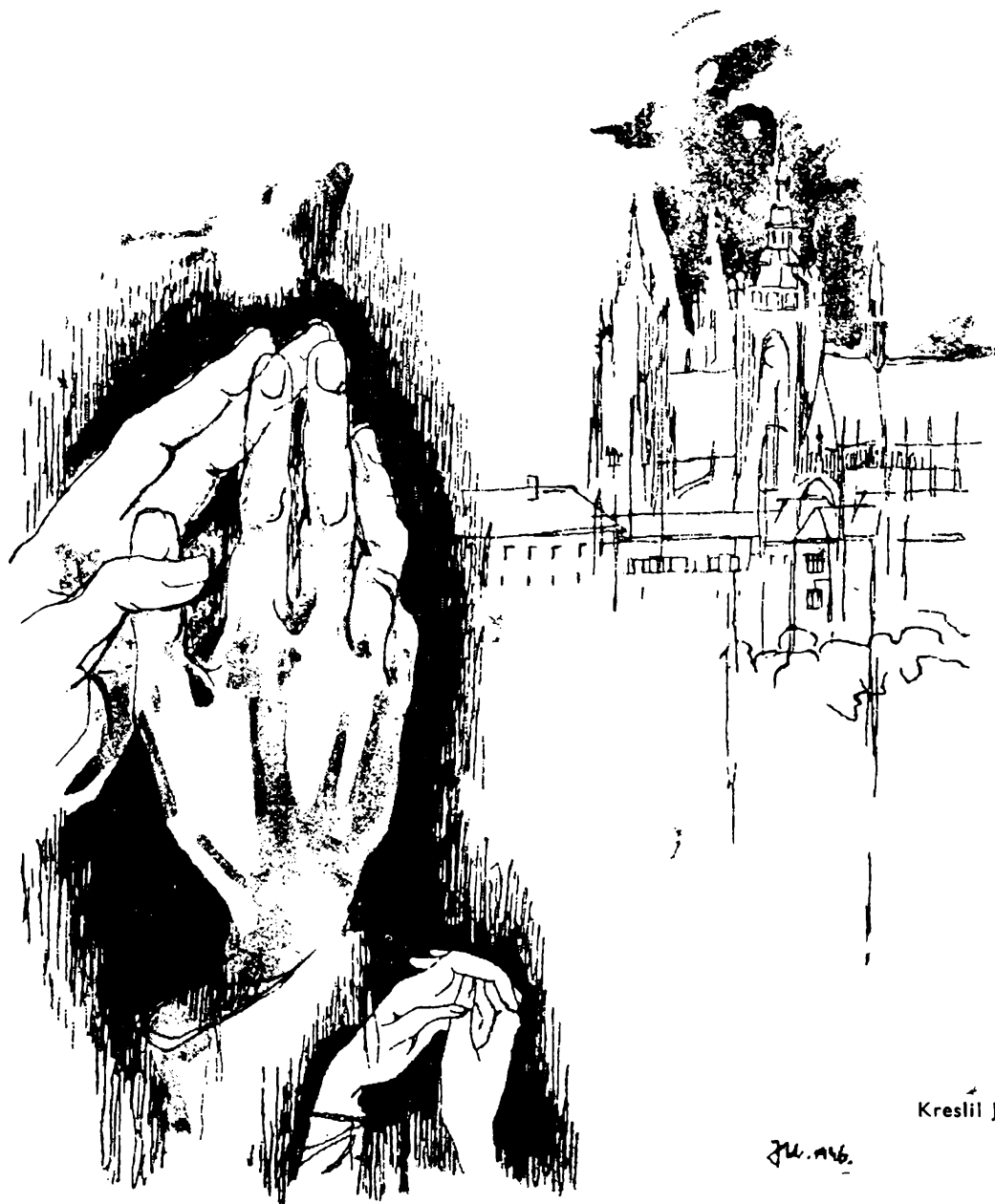
Pták divoký v letu ztratil hlásku:
Lyžařů pozdrav máš na obrázku.

VÝSLEDEK „Soutěže zdatných řešitelů“

(zvláštní odměny), vypsané v ročníku 61., přineseme příště. — Budete překvapeni velkým počtem bystrých hádankářů, kteří dovedou rozluštit skoro všechno!

Red. hádanek.

CENA Kčs 4.—

Kreslil Jiří Marek.

J.M.

Svatý Václave, nedej zahynouti nám, ni budoucím . . . (K povídce Liduška a její přítel.)

Tak se modlil český lid v době nejtěžší poroby. Za vyslyšení děkujeme Pánu Bohu v den Samostatnosti 28. října.

ANDĚL STRÁŽNÝ

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

6. 10. NEDĚLE 17. PO SV. DUCHU.

O největším přikázání. (*Matouš 22.*)
Miluj Boha nade všecko a bližního
jako sebe!

20. 10. NEDĚLE 19. PO SV. DUCHU.

O rouchu svatebním. (*Matouš 22.*)
Svatebním šatem rozumí se Boží
milost, která nám otvírá život věč-
ně blažený.

13. 10. NEDĚLE 18. PO SV. DUCHU.

Pán Ježíš uzdravuje ochrnutého.
(*Matouš 9.*)
Kdo je těžce nemocen, povolej
k sobě kněze!

27. 10. NEDĚLE 20. PO SV. DUCHU.

O nemocném synu královského
úředníka. (*Jan 4.*)
Pán kajčnicka spasí.

Cyril Berka.

Královno posvátného růžence, přimlouvej se za nás!

Zvláště v měsíci říjnu uctívá křesťanský lid Královnu posvátného růžence.

Modlitba růžencová se koná doma i ve chrámu; o nedělích a svátcích před vystavenou Svátostí oltářní při odpolední pobožnosti.

Kdo snad růženec nezná, nauč se té krásné modlitbě.

Nejbohatší milosti se nám dostává z převelebné Svátosti, ale velikou sílu a útěchy slast skýtá též posvátný růženec blahoslavené Panny Marie.

Z toho důvodu mnozí křesťané denně růženec se modlí.

Věčně žije Kristus, králů Král

Na světě království a říše zaniknou, ale Kristus Král žít a nejslavněji vládnout bude na věky.

Pane Ježíši Kriste, Králi plný dobroty a lásky, smiluj se nad námi!

Cyril Berka.

Lidové prúpovědi

18. 10. Na sv. LUKÁŠE zas bývá dost chleba i kaše.

28. 10. ŠIMONA a JUDY — zima vládne všudy.

Proto ve škole i doma se již topí. Ale bystré děti také venku, ať při práci nebo zábavě, brzy se zahřejí. Tatínek a maminka se starají o jejich teplé prádlo a oděv. Časopis a kniha bývají večer vítány.

Cyril Berka.

Karel Doubravský:

Svaté Terezii od Pražského Jezulátka

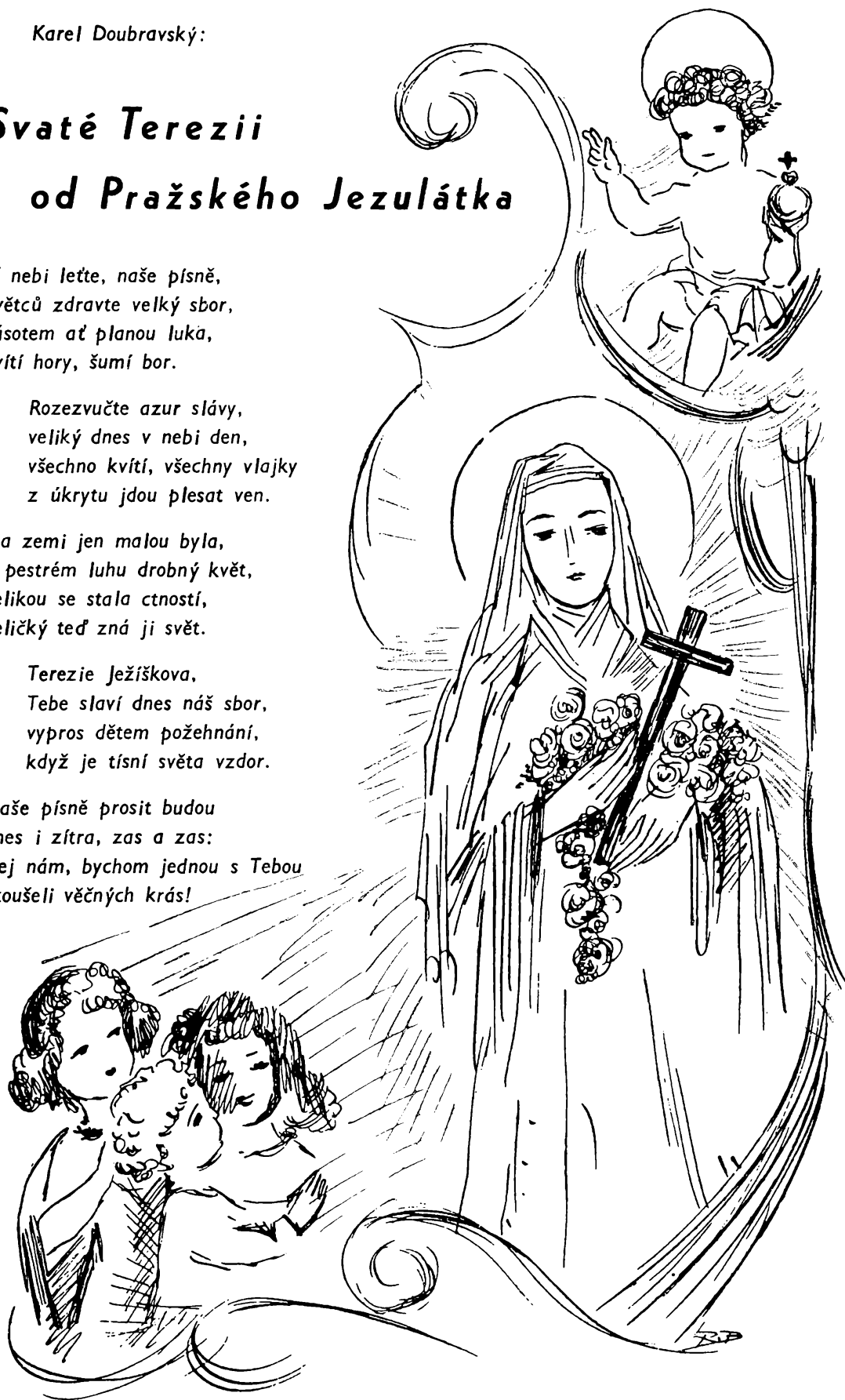
K nebi leťte, naše písně,
světců zdravte velký sbor,
jásotem ať planou luka,
svítí hory, šumí bor.

Rozezvučte azur slávy,
veliký dnes v nebi den,
všechno kvítí, všechny vlajky
z úkrytu jdou plesat ven.

Na zemi jen malou byla,
v pestrém luhu drobný květ,
velikou se stala ctností,
celičký teď zná ji svět.

Terezie Ježíškova,
Tebe slaví dnes náš sbor,
vypros dětem požehnání,
když je tísní světa vzdor.

Naše písně prosit budou
dnes i zítra, zas a zas:
Dej nám, bychom jednou s Tebou
okoušeli věčných krás!

Kreslil R. Brun.

Sopka

Napsal Jos. Vaňáček. Obrázky kreslila Sláva Hrabětová.

Jádro naší země je dosud žhavé. Kdyby bylo možno odstraniti povrch země, vychladlý obal onoho žhavého jádra, zemského nitra, pak by zajisté naše země zářila jako jasně svítící hvězda ve vesmíru. Že jádro země je stále žhavé a ještě snad věky žhavým zůstane, o tom nás přesvědčují různé zjevy, vycházející z nitra země. Jsou to nejen gejzíry, výbušná horká zřídla, někde upravená jako léčebná lázeňská místa, ale zvláště sopky, které nás neklamně o žhavosti zemského jádra a mocné síle a činnosti podzemí přesvědčují. To se projevuje čas od času mocnými sopečnými výbuchy nebo někdy také zemětřesením. Tak na př. r. 1883 malá sopka Krakatau v průlivu Sundském mezi ostrovem Sumatrou a Javou svým výbuchem způsobila opravdu strašlivou a neočekávanou zkázu. Tato pohroma působila v oné oblasti skutečně dojmem jako konec světa. Sopka sama byla na malém, neobydleném ostrově, kde by nebyla způsobila normálním výbuchem mnoho zla. Ale tento výbuch byl velmi silný, takže sopka se v pravém slova smyslu roztrhla, země se rozevřela a mocné proudy vln mořské vody se valily do žhavého jícnu sopky. Následek toho byl hrozný. Ohromující, strašlivé výbuchy sopečné bylo slyšeti na obrovské prostoře, větší než je celá Evropa. Prudká vlna vzduchová o obrovském tlaku rozběhla se do velké dálky, rovněž tak i silná

vlna mořské vody. Obě vlny nastaly výbuchem plynů po vniknutí vody do jícnu sopky. Polovina ostrova byla rozdracena na prach a vržena do nejvyšších výšek v končinách vesmíru. Po několik dní byla zahalena celá oblast sundského souostroví do naprosté tmy. Na ostrově Javě a též v celém okolí řádily hrozné bouře, spojené s příliš horkým deštěm, smíchaným s popelem, prachem a kalem. Na pobřeží ostrovů v obrovské

oblasti sundského souostroví a v okolí zuřil strašlivý příboj mořských vln. Mnohé osady, ba i města byla přímo smetena jednak tlakem vzduchu, jednak silou mořské vody. Přišla potopa, hroznější snad potopy biblické — a při tom všem zahynulo na 40.000 lidí. Nedivno, že ti, kteří přeštalí tuto hroznou katastrofu, domnívali se, že se přiblížil konec světa.

Ještě po letech byly účinky tohoto sopečného výbuchu všude patrný. V průlivu Sundském utrpěla tehdy celá země. Ve vrchních vrstvách atmosférických trvale se udržovala veliká část jemného vulkanického prachu, která způsobovala zvláštní světelný lom, jenž byl příčinou krásného, nezvyklého a ojedinělého nočního záření, neboť obrovské mraky tohoto prachu byly za noci ve velké výši atmosférické ozařovány sluncem a způsobovaly ohromující a barevně skvělé východy a západy slunce. Některé vrstvy oněch rozměrných prachových mraků dostaly se zajisté na pokraji vzduchového obalu až do oblasti větrů zemi neustále obíhajících a s nimi pravděpodobně obíhají zeměkouli dodnes a jsou příčinou úchvatné hry barev za případného nočního záření.

Podobný výbuch udál se dne 8. května 1901 na ostrově Martinique nad Jižní Amerikou, v oblasti ostrovů Malých Antil. Výbuch tento byl daleko menší, nicméně v několika okamžicích, netrvajících ani celou minutu, zahubil na 50.000 lidí a zničil slavné město Saint Pierre na tomto ostrově Martinique, neboť nic neuniklo záhubě a ani stéblo nezůstalo ušetřeno. Co příroda a lidé vytvořili za celá staletí, miliony podivuhodných tvorů, kteří tu činili společný, radostný a zkvétající celek — to vše bylo v jediné minutě obráceno vniveč, zničeno, a zůstal ubohý, smutný, neutěšený a pustý zmatek.

Za takovýchto prudkých sopečných výbuchů, kdy z vnitra země s ohlušujícím rachotem a duněním vychrlí se obrovské spousty tekuté žhavé lávy, popele

a nezměrné mraky dýmu a páry, je celá obloha naprosto zahalena, takže i za případného pravého poledne nastane úplná tma, která způsobuje tím větší zděšení a hrůzu. Občas jen ohnivá záře vyšlehlých plamenných jazyků osvětlí na okamžik krajinu; tím však je vše jen tím příšernější, neboť lidé jsou tím vyděšenější.

Při této vzpomínce zajisté stojíme do krajnosti dojati nad tak hroz-

nými projevy přírodních sil. A nyní, co si pomyslíti, když slyšíme zprávy, že člověk moderní, člověk 20. století, vzdělaný a kulturně vyspělý a toužící po nejvyšším blahu, klidu a moudrosti, po Lásce — která by na zemi uskutečnila království Boží — zahrává si s takovou obrovskou silou v podobě atomové pumy?

Kreslil Jiří Marek.

Liduška a její přítel

JOSEFIS.

(Pokračování.)

2.

Paša byl skutečně roztomilý pes. Když ho měla Liduška asi čtrnáct dní, potkala na ulici svou paní učitelku. Slušně ji pozdravila a hned jí představovala svého nového přítele. Paní učitelka se uměla vžít do každé radosti svých žákyň, proto pozorně naslouchala, co všechno Liduška o pejskovi povídala. Sáhla mu na hlavičku a řekla děvčátku:

„Je to ještě štěňátko, ale čím bude starší, tím bude chytřejší a učlivější. Tady za hlavou mezi ušima má kost chytrosti. Sáhni si, Liduško! Vidiš, tato hranatá kůstka je důkazem, že je to zvíře bystré chytrosti. Cvič psíka a budeš z něho mít radost! Nauč jej hledat a přinášet hozené věci, nositi tvé lehké předměty, opakuj mu často určitá slova a uvidíš, že jim bude časem rozumět! Ale musíš mít velkou trpělivost, protože se zvířátko to nejde tak rychle jako s lidmi.“

Paní učitelka pohladila Lidušku i Pašu a šla dále. Liduška si dělala plány, čemu všemu Pašu naučí. A Paša jí dělal skutečně radost. Ještě mu nebyl ani celý rok, když již uměl různé umělecké kousky. Skákal Lidušce přes ruku, nosil jí kabelku, uměl o vše poprosit, sám si donesl s hřebíku košíček, když měl jít na ulici, dával pac, na povel zaštěkal neb zavrčel, točil se dokolečka za ocáskem, ale to bylo pro něj nejtěžší, protože měl ocásek velice krátký. Když ještě ani neviděl, zvěrolékař mu jej usekl. Patří prý to k rase, ale je to velké barbarství. Paša byl kudrnatý. Byl jako ovečka, samé prstýnky. Krátký, bílý ocásek vypadal jak malá kytička z peří.

V létě dal pan Klanica Pašu ostříhat, aby mu nebylo horko a v zimě aby pak měl hustší srst. Ve volných chvílkách mu chloupky ještě vytrhával. Liduška se vždycky smála, že tatínek škube Pašu jako babička husu.

Paša uměl dobře poslouchat. Když mu řekla Liduška: „Počkej!“, okamžitě zůstal stát. Musel-li čekatí déle, lehl si chvílku, ale s místa, kde mu byl dán rozkaz, neodešel ani na krok. Tak mohli brávat Pašu s sebou na všechny vycházky. Když šli s otcem do kostela, stačilo říci jen jediné slůvko: „Počkej!“ Pes čekal třeba celé dopoledne, dokud se jeho velitelka nevrátila. Měl ji rád a dokazoval jí všemožně svou lásku, věrnost a oddanost. Byl trochu urážlivý. Když se mu dostalo nějakého bezpráví, uměl i zavzdorovat. Celé půldne se na Lidušku za to nepodíval.

Kdysi si s ním šla sednout do Havlíčkových sadů. Četla si tam v pohádkové knize. Paša věrně ležel u jejích nohou. Když byl čas k svačině a na radnici odbily čtyři hodiny, zvedla se a chtěla jít domů. Paša se proti ní postavil a zatarasoval jí cestu. Rád by ji byl chytil za sukénku a zadržel, ale nešlo to, protože měl náhubek. Stále se díval na zem, ale milá Liduška nepochopila. Pleskla psa přes hlavičku a rázným krokem vyšla k domovu. Paša šel za ní, ale nevyšimá si jí. Byl uražen. Liduška se tomu v duchu smála. Když přišla domů a zasedla ke svačině, sáhla si do kapsičky u zástěrky a zbledla. Neměla kapesníčku, ve kterém měla 50 Kčs, které měla odevzdat mamince od paní školníkové. Nechala kávu stát na stole a spěchala zpět do parku. Paša utíkal za ní. Když viděl, že míří k Havlíčkovým sadům, rozběhl se napřed přímo k místu, kde před chvílí seděli. Začal si hned nožkou pohrávat s kapesníkem, který ležel pod židlí, na které Liduška před svačinou seděla. Když ho Liduška doběhla, zvedla kapesník, roztáhla jej a zesmutněla. Peněz již tam nebylo. Někdo je asi vzal a kapesník nechal ležet. Paša stále zlostně vrčel, jako by sliboval pomstu zloději majetku milované velitelky. Nyní teprve Liduška pochopila, proč ji Paša nechtěl pustit s místa a zastupoval jí cestu. Hladila Pašu a odprošovala. Ten se zase usmířil a vesele kolem ní poskakoval.

Paša byl již přes rok u Klaniců. Čím byl starší, tím byl bystřejší.

Kdysi byl pan Klanica velice vážný. Málo mluvil, stále se jen díval smutně na Prahu a chvílkami se i zdálo, že pláče. Liduška to dobře postřehla, ale neodvážila se otce zeptat, proč je tak smuten. Bylo březnové dopoledne, severák profukoval Hradčanami. Prahu dusila hustá, šedivá mlha. Kameny hradčanského dláždění byly vlhké, slunečko se prodíralo mraky, aby rozveselilo nedělní den, ale marné byly jeho pokusy. Husté mraky se mu přímo vysmívaly a zatemňovaly jeho jas. Všechno bylo tak ponuré a tklivé až k zalknutí.

Vešli do svatovítského chrámu. Dnes se otec nedíval vlevo ani vpravo. Jistým krokem vedl Lidušku do kaple sv. Václava. Tam, přemožen duševním smutkem, padl na kolena a rozplakal se. Hlavu zabořil do dlaní. Bylo slyšet jeho tichý vzlykot. Když se poněkud uklidnil, sepal ruce a řekl: „Svatý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím! Zachraň nám naši českou, drahou zemi, nenechávej nás v rukou nepřátel! Tys kníže český, kraluj tedy českému lidu — a zažeň vše, co je cizácké!“

Liduška trochu tušila, kam svými slovy otec míří, ale přece se neodvážila něco pronést. Dnes se otec modlil nad hrobem svatého Václava mnohem déle než jindy. Asi za čtvrt hodiny vedl Lidušku na věž svato-

vítského chrámu. Když vstoupili až nahoru, stoupli si k tomu oknu, kde byl nejkrásnější pohled na Vltavu, a nyní teprve se Klanica rozhovořil:

„Podívej se, Liduško, jak je ta naše Praha krásná. Je jako nádherný obraz, který nemůže býti předstižen žádným jiným uměleckým dílem. Vltava zpívá svou jarní píseň, ale smutně. Ach, letos až tak příliš smutně. Pamatuješ se, děvuško moje, jak jsme v říjnu plakali u radia, když nám Němci uřízli hranice, přivlastnili si Sudety a odcizili nám naše krásné, lesnaté hory? Tehdy jsme truchlili nad tou bolestnou ztrátou, ale dnes to s námi stojí ještě hůře. Nejen hranice, ale celou zem nám vzali. Zde na Hradčanech, v tomto pomníku naší české slávy, se dnes úřaduje německy, naše česká řeč je přehlížena. Němci nám namlouvají, že nás berou do ochrany, proto dali naší vlasti název: Protektorát Čechy a Morava. My nepotřebujeme protektorát! České srdce potřebuje svobodu a ne tyranství. Naše drahá, milovaná česká země začíná krváčet. Cizák jí zasadil tak velkou ránu, aby jí mohla téci krev širokým pramenem, protože se chce tou krví napájet. Bude brát sirotkům a dávat svým překrmeným dětem. Liduško zlatá, modli se, aby se Pán Bůh smiloval nad naší zemí, aby jí zase zasvitlo slunko české svobody, aby se tu zase rozléhaly české písně — a aby bylo každé české srdce šťastné.“

Otci se chvěl hlas. Lidušce se vedraly do očí slzy. Bylo jí teprve 9 let, politice nerozuměla, ale chápala zcela jasně a zřetelně, že byla vlast ponížena, uchváčena, že se stala kořistí bojovného souseda. Vsunula ruku do otcovy pravice a řekla přesvědčivě:

„Tatíčku, pevně věřím, že nás sv. Václav neopustí a svatá Ludmila také ne. Pojď, půjdeme se ještě pomodlit na hrob sv. Ludmily!“

„Půjdem, Liduško,“ řekl otec. „Půjdem vyprosít štěstí pro celý český národ. Trest na Němce svolávat nebudem, neb si je najde Pán Bůh sám, ale modlit se za svou vlast musíme, a to hodně vroucně.“

Najednou sebou otec trhl. U vedlejšího okna stál hubený muž, úplně germánského typu. Vlasy světlé, oči modré, hrdé, a jízlivý úsměv. Vyslechl vše, co Klanica povídal. Klanicovi ihned projelo hlavou, že je to nějaký německý špehoun, proto ho zamrazilo po celém těle. Vzal Lidušku za ruku a rychle ji vedl dolů. Avšak neznámý muž šel za nimi. Do kostela sv. Jiří sice za nimi nevešel, ale čekal na ně venku. Vypadal stále jízlivěji. Chvilí šel za nimi, pak se ztratil. Otec se ještě několikrát ohlédl, nikde ho však již nespatriil. Oddechl si. Přišli s Liduškou právě k obědu. Klanica se snažil mluvit vesele. O muži z věže se ani nezmínil, aby ženu nepostrašil. Po obědě vstal a šel se podívat k oknu, jaké se dělá počasí, jestli už snad bude slunéčko přece trošičku hřát. Div že od okna neodskočil. Naproti stál na chodníku onen světlovlasý muž. Paša právě vyskočil na okno. Byla to jeho nejmilejší zábava — dívat se z okna do ulice. Sotva tam spatřil toho člověka, začal nehorázně štěkat a vrčet. Nebyl vůbec k utišení. Byl to skutečně zvláštní pes. Na první pohled poznal přítele i nepřitele. Otec odstoupil od okna a nařídil, že dnes nikdo nesmí na ulici. Když se paní Klanicová stále vyptávala, proč, trochu jí to naznačil, ale široce se o tom nerozhovořil. Vysvětlil jí pouze, že dnes se musí mluvit velice opatrně, nic proti Němcům, protože by to mohlo mít smutné následky. Poručil i Lidušce, aby nikdy nikomu neříkala nic o tom, o čem se kdy u nich doma mluví.

Paša se při tom podíval na svého pána hrdě, jako by snad chtěl říci: „Já nikdy nic neprozradím. Přede mnou můžete mluvit, co chcete.“

Toho dne večerní zábava u Klaniců vázla. Otec šel brzy spat a ostatní také. Když se již tma rozlila zmlklým bytem, Paša se ještě plížil k Liduščině postýlce. Kdoví, proč! Možná, že chtěl, aby jej ještě na dobrou noc pohladila, snad ji chtěl potěšit anebo ji chtěl znovu ujišťovat o své věrnosti a přátelství. Liduška jej chvilku hladila, ale pak usnula. Paša sundal přední pacičky s pelestě, šel si lehnout do koutku u kamen na svůj polštářek a usnul také tichým spánkem.

Druhého dne ráno se pan Klanica nemohl jaksi dlouho vypraviti do práce. Několikrát se vrátil již ode dveří, protože vždycky něco zapomněl. Paní Klanicová se tomu smála, ale otci do smíchu jaksi nebylo. A Paša byl také jakýsi zvláštní. Stále za pánem chodil, a kde jen mohl, olízl mu ruku. Díval se naň upřeně a smutně. Doprovázel ho až ke dveřím a tam bolestně zakvičel. Když se za pánem zavřely dveře, dal se do zuřivého štěkotu, což jindy nedělal. Paní ani Liduška si toho nevšímalý.

Liduška odešla do školy, matka vařila, pes ležel u kamen, vše šlo obvyklým tempem. V poledne se Paša oběda ani netkl.

Odpoledne, asi tak o 4. hodině, když již byla Liduška doma ze školy, vyskočil si Paša na pohovku, zase bolestně kňučel a netrpělivě přešlapoval. Najednou natáhl krk do výšky a začal silně výti. Liduška k němu přiskočila, vzala jej kolem krku a těšila, volala milými jmény, zavírala mu čumáček, ale nic to nepomáhalo. Pes vyl a vyl. Paní Klanicová se domnívala, že má psíček nějaké bolení, protože si vzpomněla, že v poledne nechtěl ani maso. Teď mu dávala cukr a všechno možné, ale pes přestal výt až asi za čtvrt hodiny. Pak si smutně lehl, stočil se do klubíčka a ani sebou nepohnul.

Večer se pan Klanica dlouho nevracel. Že nepřišel k obědu, to nikoho nepřekvapilo, neb se tak stávalo častěji. Večer však byla paní Klanicová velice zneklidněna a Liduška též. Obě se modlily, aby se tatíčkovi nic zlého nepříhodilo.

Konečně se na chodbě ozvaly kroky, zastavily se u jejich dveří a ztichly. Teprve za chvilčku bylo slyšet zaklepání.

Vešel pan Petřík, spoluzaměstnanec pana Klanici. Přejel si rukou čelo, jako by chtěl setřít něco nemilého, a pak teprve začal mluvit: „Dobrý večer, paní Klanicová. Jdu omluvit vašeho pana manžela, že nepřijde dnes večer domů.“

„A kdy přijde?“ zeptala se ustrašeně paní Klanicová.

„Milá paní, nerad jsem na sebe vzal tento smutný úkol. Kdy přijde domů, to vám nemohu říci. Dnes odpoledne přišlo do továrny gestapo a Klanicu dva chlapi odvedli. Jeden z nich mu jízlivě povídal, že si s ním musí ještě dnes pohovořit o tom, co včera povídal na hradčanské věži. Buďte statečná, snad se brzy vrátí. Bůh vás potěš, a dobrou noc!“

Odešel. Paní Klanicová klesla na pohovku a zoufale naříkala. Liduška se dala též do hlasitého pláče.

Paša chodil od jedné k druhé, kňučel a lízal jim ruce. Nyní obě chápaly, proč Paša odpoledne tak žalostně vyl. Vyciňoval bolest a žal svého pána? Nebo snad věřil katastrofu, která se řítí do této tiché domácnosti?

(Pokračování.)

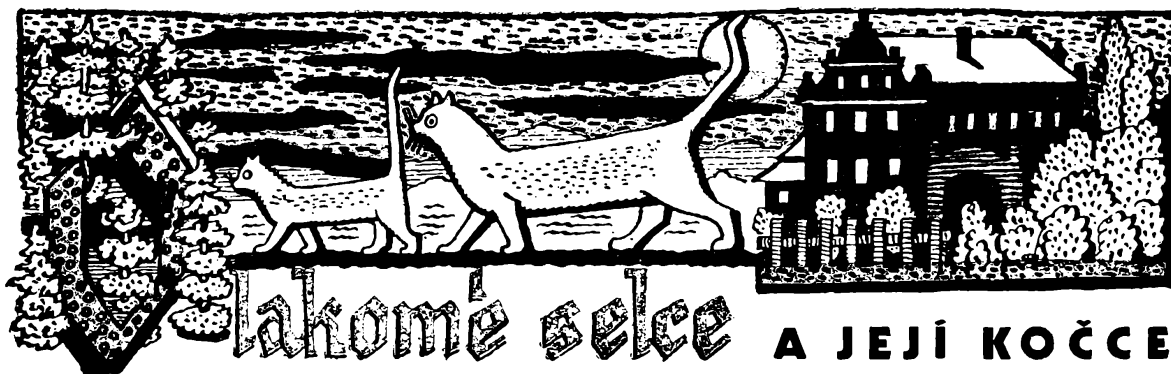
Kreslila Vilma Vrbová.

Marie Brichová.

Andilek

*Anděl Strážný z nebe,
ten vždy chrání tebe.
Ve dne jako v noci
jsi pod jeho mocí.*

*Spínej ručky obě
k němu v každé době,
by tě vedl, řídil,
v žití, boji sílil!*

Jaroslav Vrána

V jedné horské víse žila lakomá selka. Byla bohatá, veliký dům měla o mnoha pokojích, ale žebrákovi skývu chleba nikdy nepodala. Lidé říkali, že nebyla taková odjakživa, ale že se ulakotila ke všemu stvoření od té doby, co se zahleděla marnivou láskou do své jediné dcery Krásnoočky. Neměli více dětí, a to velmi rmoutilo hospodáře, protože by rád viděl, jak vedle něho na voze nad koničky mává bičem vlastní syn, budoucí dědic statku. Copak čeledín! Zahledí se ještě do Krásnoočky a přivede dům do neštěstí! Selka dceru opatrovala jako oko v hlavě. Myslíla si, že dobře činí, když jen pro její zábavu a pohodlí shromažďuje bohatství. Stala se z ní chamtivá a mrzutá ženská. Nevlídná byla i ke zvířatům a zvláště ke kočce měla takový odpor, že jí přestala ráno nalévat mléčka na misku a od prahu ji jen metlou hnala. Chudera kočka by ho právě tolik potřebovala pro své koťátko, které jí tak toužebně očekávalo v hnízdečku na seně. Tam v seníku jim oběma bylo nejtulněji. Ale jak to dlouho vydrží, když široko daleko všechny myšky vychytala a od sousedů jen těžko trochu zbytků vyžebřala! Rozhodla se kočka, že s koťátkem půjde do světa.

Kresby: O. Zemina.

Byla měsíční teplá noc, plná hvězd. V zahradách voněla prvá poupátka růží, na trávě podél cest se třpytily slzičky Bludiček, všude nad mezemi a lesními stezkami se míhala světélka svatojanských mušek. Letěla tam a letěla sem, zapadala do tůní lesního šera a ztrácela se na mýtinách, kde se proměňovala v pastýřské víly jelenů a srn. Za takové noci odešla kočka se svým koťátkem do světa. Obě opustily seníky, odcupitaly zahradou do polí a brázdami se připlížily až k tajemnému lesu, který se jim měl stát druhým domovem. I jich se ujaly lesní víly. Svítily jim v zeleném šeru na cestu, až je přivedly k velikému dubu. Jedna z nich posvítila

lampičkou na zem mezi jeho kořeny a povídá: „Tak tu jste zatím doma. Vidíte tu pěknou postýlku? Vyležel si ji tu v mechu kmotr zajíček, ale ode dneška bude vaše. Posad se do ní, ty maličká, a odpočiň si! Tvoji maminku doprovodíme ještě kousek lesem a ukážeme jí, kam budete chodit na myšky. Brzy se k tobě vrátí, nic se neboj! U nás v lese nejsme lakomí! Na tisíce sladkostí vám dáme, jen daleko odtud neodcházejte a poslouchajte!“ Koťátko poslouchalo bázlivě. Tulilo se ke své matce, potom se však uvelebilo do zaječího pelíšku a dívalo se za maminkou, dokud se mu neztratila s očí. Únavou usnulo.

Za chvíli je probudilo prasknutí suché větévky a podivné zachrochtání. Otevřelo oči, pozvedlo hlavičku, ale vtom se již vztyčilo a zježilo svůj sametový kožíšek hrůzou. Před ním stálo štětinaté zvíře s bílou prasečí hlavou. Ze dvou černých pruhů na ní svítily na koťátko ohnivé oči a silný tmavý čenich hned stahoval a zase rozšiřoval psí nozdry, jako by chtěl zarýt přímo do kotěte. To bylo, panečku, jiné prase, než jaké vidělo na dvorku u stodoly! Tam to bylo pěkně hladoučké a celé bílé, ale toto tu, ó hrůzo! Samá štětina! Dole tmavá, nahoře šedivá a po bocích rezavě hnědá. Srdíčko se koťátku mohlo strachem zastavit. Ale jen na okamžik. To hrozné zvíře mělo dobré srdce. „I neboj se, ty hloupoučké koťátko“, povídalo, „já ti nic zlého neudělám. Já jsem Jezevec. Co bych s tebou dělal! To kdyby tu místo tebe seděl malý zajíček nebo nějaká žabička, ale takové uprskané kotě? A kde máš maminku, když se tak bojíš? Jen se narovnej a pojď raději se mnou, to se podíváš, jaké já mám tři pěkné dětičky a jakou postýlku v pěkném domečku pod zemí!“

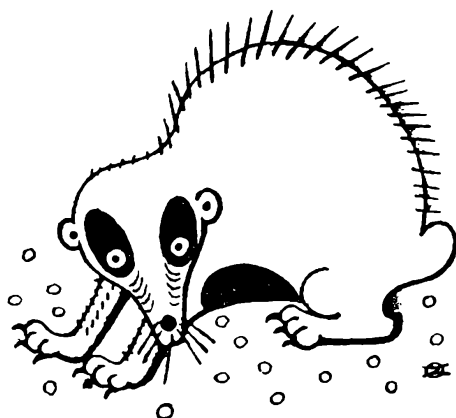
Koťátko se již nebálo. Řeklo Jezevci, že musí čekat na maminku, že ji víly Světlušky odvedly do lesa ukázat místo, kam budou chodit na lov, a že se brzy vrátí.

„I toto“, podivil se Jezevec, „víly Světlušky, nač víly Světlušky na myši! To se ta tvoje maminka již celá zmámila bludičkami! To nesmí dělat v lese! Jen nikam daleko! Až se vrátí, řekni jí, že ne nadarmo soused Jezevec má domeček blízko polí! Tak čekej maminku. Jestli ji uvidím, pošlu ji sám hned za tebou. S Bohem, koťátko!“

Jezevec se tiše odšoural a koťátko zůstalo zase samo. Přemýšlelo o tom podivném strýčku Jezevci a mysli si: Je to hodný strýček, ale jak mě postrašil!

Stará kočka se opravdu vrátila brzy i s živou myškou. To bylo radosti! Zatím co někde v lese Jezevec hledal houby a hlemýždě, koťátko vyprávělo mamince, co se mu přihodilo a jak bylo hodné a poslušné. Která maminka by nebyla na takového poslušného a učelivého broučka pyšná! Otáčela se okolo kotěte s takovou něžností, že se jí každý fousek na ustarané tváři třásl blahem, ocásek kroutil a celé tělo lísalo blaženým zachvíváním.

Líbilo se jim v novém domově. Myšek bylo všude dost a dost. *(Dokončení v příštím čísle.)*

Večerní modlitbička

Pane Bože, Otče náš,
za večera nad oblaky
zlaté hvězdy rozžeháš.

Láskou svou nám zasvit' taky,
ať je drahá česká zem
Tvého ráje obrazem!

Jan Karník.

Boží muka

Edv. Elpl.

Na kraji u lesa, zelená kde luka,
dřevěná a vetchá boží stojí muka.

Podle úzká stezka, vzadu trní, hloží,
na obrázku svatém Máti zřítí Boží.

Málo je již znáti obrázek ten tklivý,
stíral déšť jej častý, sníh a vítr divý.

Chudá boží muko, kdo tě asi zrobil?
Kdo obrázkem svatým prostý sloupek zdobil?

Zdobilo tě srdce šťastné, klidné, vroucí,
nebo zarmoucené bolem, žalem mroucí?

Kolik až sem lidí prosby svoje neslo?
Kolik z nich své oči vděčně k tobě vzneslo?

K staré boží muce pod dubovou snětí
mnoho ještě proseb, tužeb, přání vzletí!

Kreslil M. Flori

Pěst a srdce

Povídka ze sportovního života. Napsal Ferd. Pokorný.

Heslo: „Hoch, který se nedovede ovládati, vyroste v neukázněného muže“.

Slavný irský rohovník Purcell vypravuje: Když jsem se seznámil po prvé s Jirkou, bylo mu teprve jedenáct let, ale líbil se mi pro svou statečnost. Kdysi jsem zpozoroval v okolí našeho rozsáhlého sportovního hřiště jakýsi rozruch. Hledím ostřeji a vidím drobného hošíka zápasit s velkým klackem, asi patnáctiletým. Běžím k nim a roztrhnu je od sebe. „Co se děje?“ táži se přísně.

Oba mi začali najednou vysvětlovat a shluklí diváci se míchali do toho, jak už bývá. Nemohl jsem se tedy dovědět, oč vlastně jde. Konečně mi všechno povědělo malé, plavovlasé děvčátko, asi sedmileté: „Ten zlý, velký kluk dráždil a kopal mého psíčka a Jirka přiběhl a udeřil ho a nazval ho zbabělým klackem. Ten ho za to zbil a rozrazil mu nos.“ Začalo plakat.

„Ale, ale, neplač, děvčátko! Tím mu nepomůžeš,“ uklidňoval jsem je.

„Mně je ho tak líto!“ zavzlyklo a vyňalo kapesníček, kterým se snažilo utřít krev s Jirkova nosu.

Usmál jsem se. Rána nebyla zlá a krev tekla jen slabounce. Svým kapesníčkem děvče ji však neutřelo, nýbrž ještě více rozmazávalo po celé Jirkově tváři, takže brzo vypadal jako Indián.

Svým vlastním, velkým, čistým kapesníkem jsem očistil Jirkovi obličej a všichni tři jsme šli do bufetu. Objednal jsem čaj a koláče a za chvíli jsme se smáli. Jirka se zotavil a dostal novou odvalu. Prohlásil, že nepovolí, dokud toho surovce neporazí a nepřinutí, aby odprosil plavovlásku za pokcpání jejího psíka.

„Milý Jirko,“ pravil jsem mu, „to ti nedoporučuji. Předně nemáme sami útočit, jen se bránit, jsme-li napadeni. Za druhé, jsi mnohem slabší a po každé zase podleheš. Za třetí, neznáš pravidla řádného zápasu. Chod ke mně každé odpoledne asi měsíc a naučím tě rohovnickému umění.“

Jirka pravil, že si to rozmyslí, ale uplynul měsíc, aniž jsem ho spatřil. Za měsíc se ukázal v mé tělocvičně, ale byl k politování. Jeho nos nebyl sice rozražen, ale zato jeho pravé oko byla jediná černá boule.

„Ahoj, Jirko,“ přivítal jsem ho. „Co se stalo tvému oku?“ Pověděl, že mu to udělal „surovec“.

„Oho,“ pravil jsem, „tedy přece s ním stále zápasíš?“

„Ovšem,“ odvětil rozčileně, „slíbil jsem, že neustanu, dokud ho neporazím a nedonutím k odprošení. Dosud se mi to nepodařilo, ale jednoho dne ho zmlátím, jak to nezkusil, co živ.“

„Jsi pošetilý, Jirko,“ pokáral jsem ho vážně, „a při tom mstivý a zarputilý. Není správné takhle se bít. Naučím tě správně zápasit,“ pokračoval jsem, „ne, aby ses mohl rvát, kdy a s kým se ti zachce, nýbrž abys dovedl bránit sebe nebo svého ohroženého bližního. Pohled na příklad na onoho špunta,“ ukázal jsem na klučíka, poskakujícího opodál, „je mladší a menší než ty, ale dovedl by zdolat mnohého staršího a většího, protože boxuje podle pravidel.“

„Ale!“ kroutil hlavou Jirka s patrným posměškem.

To mne dohřálo. „No, nechceš-li věřit, můžeš to ihned zkusit.“

„Žertujete, pane?“ tázal se Jirka nedůvěřivě. „S takovým capartem se přec nebudu bít? Po první ráně bude po něm.“

„Ten capart ti dá důkladnou lekci, že na ni jakživ nezapomeneš,“ odpověděl jsem důrazně.

Jirka se urazil: „Tedy dobrá, ale na vaši odpovědnost, stane-li se něco tomu maličkému.“

Zatím co se Jirka oblékal do tělocvičného úboru, zavolal jsem k sobě Slávka — tak se jmenoval onen klučina, jež Jirka tolik podceňoval, a dal mu několik pokynů do ouška: „Slávku, mám tu hochu, který o sobě myslí, že umí bojovat bez trénování. Proto mu dej řádnou naučenou, aby si ji navždy zapamatoval. Směj se mu do očí, popouzej ho, a až bude hodně podrážděn, polož ho.“

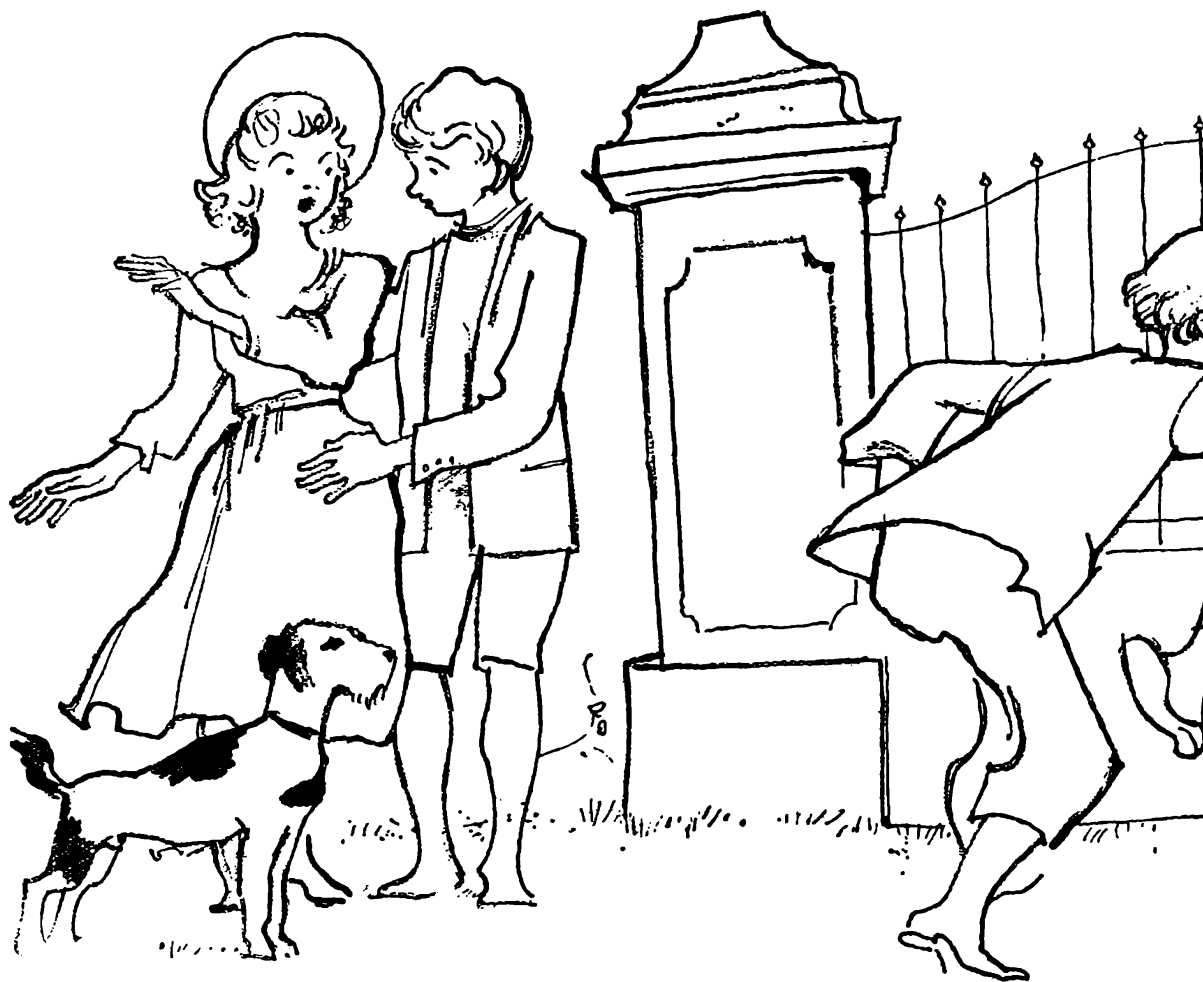
Slávek kývl hlavou, že rozumí. Za chvíli vlezli oba chlapci do ringu. Oba měli velké rohovnické rukavice.

„Podejte si ruce a bojujte, dokud neřeknu dost,“ zvolal jsem.

Oba postoupili doprostřed zápasště. Byl to směšný pohled. Slávek vypadal vedle Jirky jako komár vedle čmeláka. Podali si ruce a zaujali bojovný postoj. Jirka začal poskakovati po špičkách a ťukl svého malého protivníka několikrát slabě do prsou, jako by se mu bál ublížit.

„Kupředu, Slávku,“ pobízel jsem. „Tohle nic není.“

Jako blesk vyrazil Slávek vpřed, udeřil, uskočil a vyrazil znova. Takto obletoval opravdu jako komárek Jirku a každou druhou vteřinu ho pošimral po nose. Tu již Jirku dávno opustila chladná rozvaha a jeho dobrá nálada. Byl červený jako rak zahanbením. Chlapec o polovici menší než on dělá si z něho šaška!

Slávek se stále usmíval a plesk, plesk — dával svému nezkušenému soku po nose, který se rděl jako paprikou posypán.

Jirka se rozzuřil. Divoce se rozehnal, rozmáchl pěstmi po capartovi, ale trefil do prázdného vzduchu. Rozehnal se po druhé, po třetí, opět a opět, ale vždy mu Slávek lehce, elegantně uklouzl. Jirka se pokusil zahnat ho do rohu, ale Slávek ho obratně obskakoval, nešetře údery při každém pohybu. Celkem zasáhl Jirku pětatřicetkrát, kdežto tento ho nemohl ani šoustnout rukavicí, ačkoliv běhal po ringu jako šílený, mávaje pažemi sem a tam.

Tu jsem pokynul klučikovi. Přál bych vám ho vidět v této památné chvíli. Mžikem zarejdl do středu ringu a pohoupáváje se lehce na obou nohou, čekal. Jako splašený býk vyřítit se Jirka s napřaženou pravicí. Byl to jeho poslední bezvýsledný útok. Malý rohovník vypustil hbitě svou pravou pěst od ramene rovně vzhůru přímo na špičku Jirkovy brady.

Jirka se skácel na zem v hlubokém spánku.

Odnesl jsem chlapce do šatny a položil ho na odpočívátko. Když proctil, tázal se: „Co se stalo?“

„Tuhle Slávek ti dal knockout.“

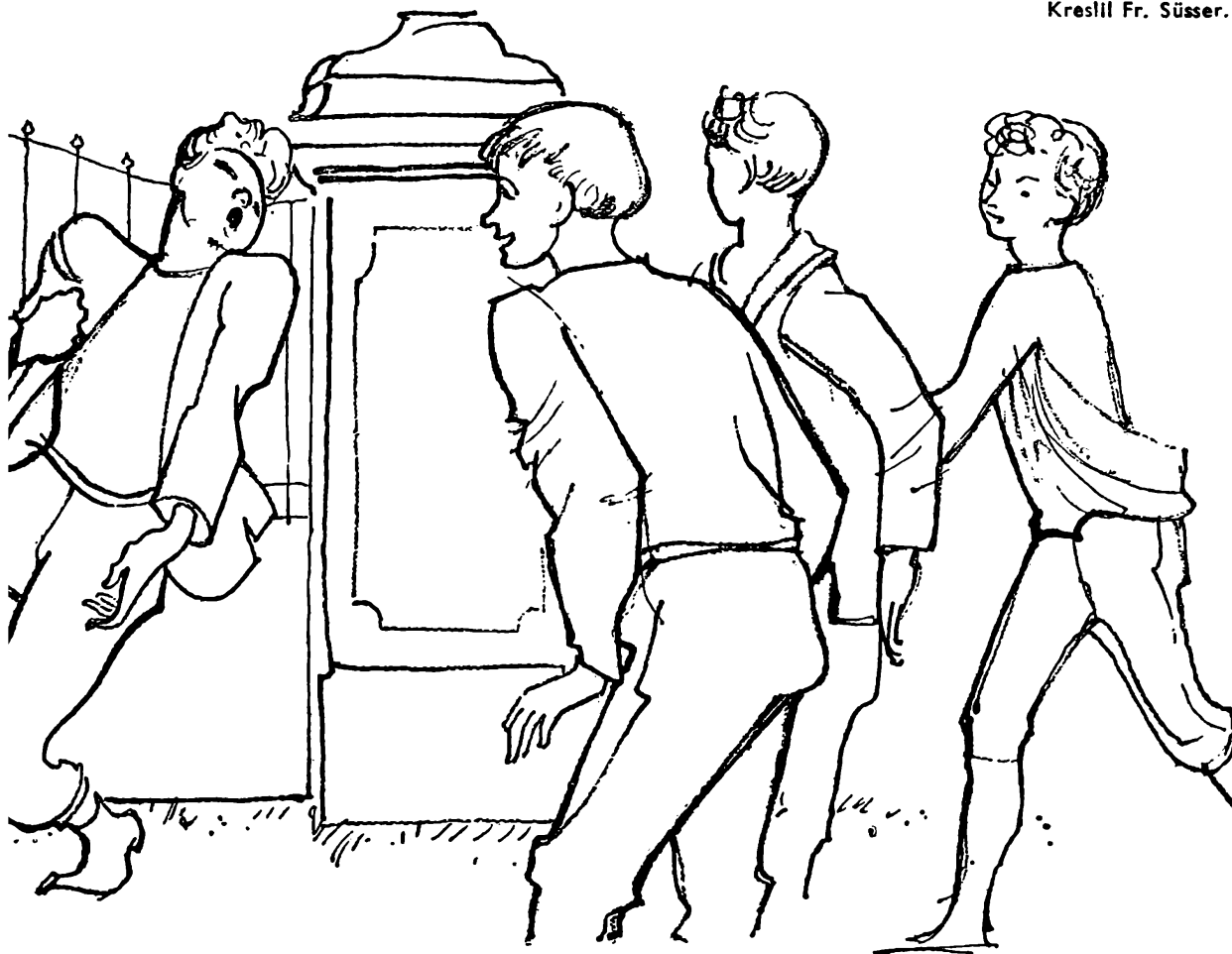
„Knockout?“

„Ano, uspal tě ťuknutím do brady. A dokud nedovedeš totéž, nedávej se nikdy do zápasu. Není-li pravda, Slávku?“ oslovil jsem hošíka, stojícího vedle mne. „Ano, pane,“ odvětil. Pak přistoupil k Jirkovi.

„Jak se cítíš?“ tázal se.

„Dobře. Nic mne nebolí,“ pravil Jirka. „Ale, jak jsi to provedl? Na jednu jsem ležel a nevěděl jsem o sobě.“

Kreslil Fr. Süßer.

Oba jsme se zasmáli a potom jsme mu vysvětlili ten hmat. Seskočil se stolu a objal Slávka okolo krku. „Ukážeš mi, jak se dělá ten hmat?“ prosil.

Oba chlapci se velmi spřátelili. Za mé nepřítomnosti poučoval Slávek Jirku sám. Učil jsem ho nejprve na zavěšeném míči, jak se vyhnout odvetě, jak odskočit, jak levou rukou zadržet řítícího se protivníka, jak štouchat oběma rukama najednou. Zároveň jsem ho učil ovládat svou náladu, usmívat se, cítí-li zlost, mluvit mírně a opatrně, dráždí-li ho vše k zápasu, a zdržet se boje, není-li ho nevyhnutelně třeba.

To by měl dovést každý hoch, neboť kdo se nedovede ovládat, vyrostе v neukázněného muže. Samozřejmě se Jirka nyní vzdal svého denního střetnutí s klackem. Jinak by se nesměl stát členem mého klubu. Nebylo to však pro něho snadné. Klacek ho potkával každodenně a posmíval se mu. Avšak Jirka, ačkoliv se uvnitř chvěl hněvem, naučil se ovládat a hrdě šel bez hlesu svou cestou.

Jednou odpoledne se vracel s hřiště se Slávkem a Plavovláskou. Klacek se svými kumpány mu zrovna přišel do cesty a ihned počal na Jirku pokřikovat své obvyklé hrubosti, jaké by málokterý jiný chlapec klidně snesl. Nicméně Jirka pokračoval na své cestě se vztyčenou hlavou a s pěstmi sevřenými v kapsách.

Plavovláška se podívala bokem na Jirku. Nemohla pochopit, proč její rytířský zastánce najednou je tak klidný. I Slávek se již trochu divil. Pravil: „Měl bys mu dát ponaučencu, Jirko!“ Ale jeho druh neodpověděl. Měl co činit se sebou, aby se neobrátil a nevrhl na drzého žvanila. Urážky se stávaly tak nesnesitelnými, že Slávek řekl konečně hněvivě: „To už je přespříliš, Jirko. Půjdu na něho místo tebe.“

„Ne, ne,“ zvolal konečně Jirka, „to je moje věc,“ a sevřel Slávkovi těsně paži.

Klacka dopálil tento klid, i zvedl kámen a hodil jím na psíčka, téhož, který byl již kdysi příčinou prvního sporu, takže ten zaječel bolestí.

Jirka se zastavil. „Jdi, Slávku, s děvčátkem,“ pravil klidně kamarádovi. Pak se obrátil tváří v tvář klackovi.

„Vyzývám tě, abys odprosil Plavovlásku za to, žes byl tak surový, a pak také mne.“

Klacek se zachechtal a jeho kumpáni s ním.

„Napřed tě rozmačkám na kaši,“ zařval.

„Tedy ruce k dílu,“ pobídl ho Jirka.

Klacek se nedal dvakrát pobízet. Ježto již tolikrát předtím ztloukl Jirku, byl si jist, že i teď se mu to snadno podaří.

Poskočil jako tygr vpřed, s pravicí rozmáchnutou proti Jirkovu nosu, ale tak daleko se již nedostal. Jirka se vymrštil, jako když blesk vyšlehne, a jeho pravá pěst dopadla jako puma na klackovu bradu, zrovna na špičku. Klacek klesl jako skácený strom na zemi a ležel tak v tvrdém spánku téměř půl minuty. Procitnuv, postavil se nemotorně na nohy a chtěl odejít.

„Ne tak rychle, prosím,“ pravil Jirka, „nejprve se musíš omluvit.“ Chvilku se zdálo, že se proti tomu vzepře, ale když Jirka pokročil se zařatou pravou pěstí, podrobil se, neboť klacci bývají zbabělí a troufají si jen na slabší.

„Nu, dobrá,“ mumlal, „tak tedy prosím za odpuštění.“

Jeho společníci posměšně vyjekli a vzdálili se.

Liščin soud

Bosenská lidová bajka.

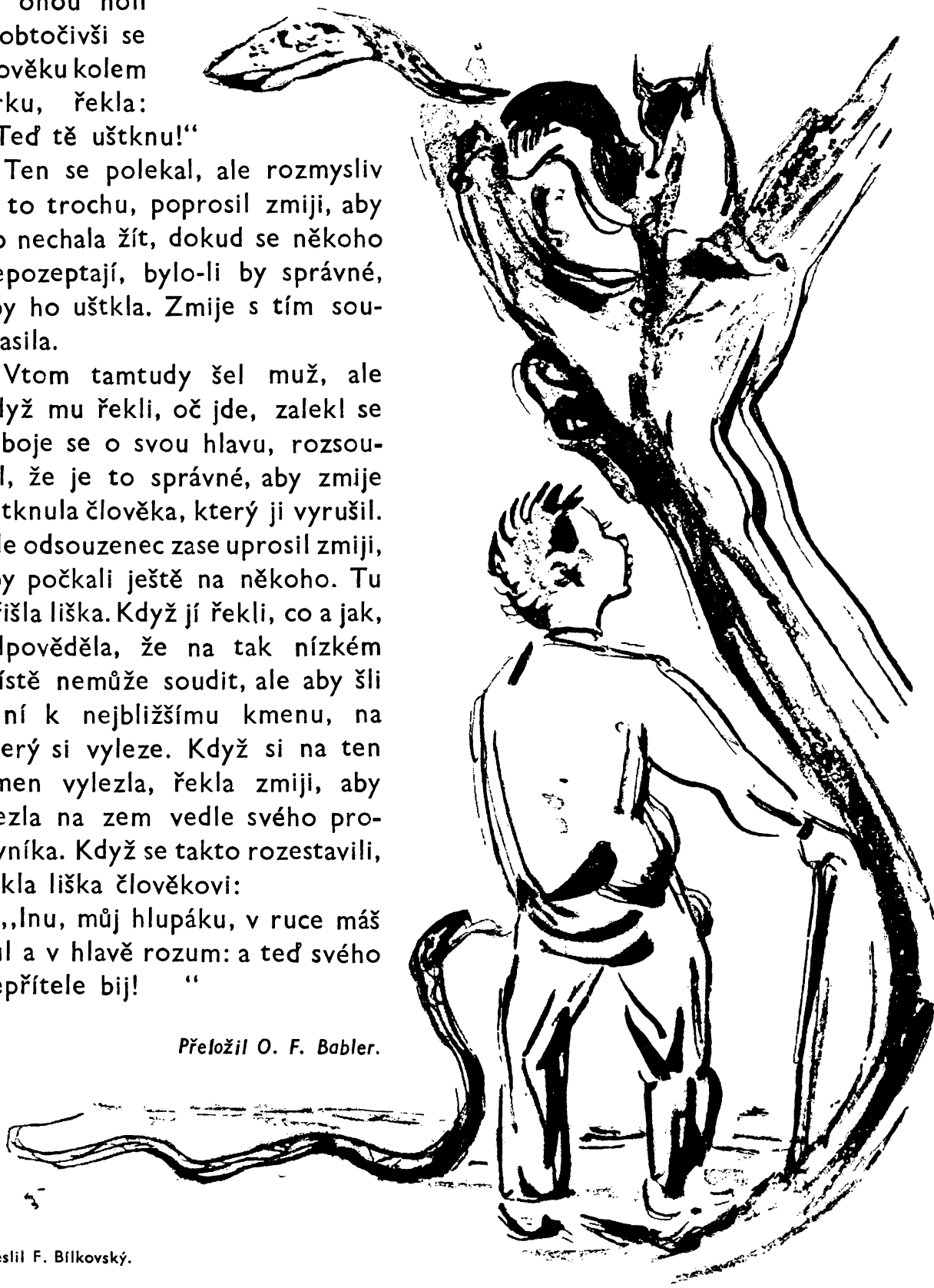
Kterýsi člověk šel lesem a zaslechl, jak v hnízdě na stromě piští ptáčka. Pomyslel si, že je tam snad přepadl některý dravec, a vrazil holí do hnízda, aby je zachránil. Tu se z hnízda vyvrstila zmijs, spustila se onou holí a obtočivši se člověku kolem krku, řekla: „Teď tě uštknu!“

Ten se polekal, ale rozmysliv si to trochu, poprosil zmijs, aby ho nechala žít, dokud se někoho nepozeptají, bylo-li by správné, aby ho uštkla. Zmijs s tím souhlasila.

Vtom tamtudy šel muž, ale když mu řekli, oč jde, zalekl se a boje se o svou hlavu, rozsoudil, že je to správné, aby zmijs uštknula člověka, který ji vyrušil. Ale odsouzenec zase uprosil zmijs, aby počkali ještě na někoho. Tu přišla liška. Když jí řekli, co a jak, odpověděla, že na tak nízkém místě nemůže soudit, ale aby šli s ní k nejbližšímu kmenu, na který si vyleze. Když si na ten kmen vylezla, řekla zmijs, aby slezla na zem vedle svého protivníka. Když se takto rozestavili, řekla liška člověku:

„Inu, můj hlupáku, v ruce máš hůl a v hlavě rozum: a teď svého nepřítele bij!“

Přeložil O. F. Babler.

Honba za penicillinem

(Pokračování.)

Dobrodružství jedné noci z konce války. — Napsala Milena Rodová.

Kresby: M. Ehlerová.

„Mordie“, zahřměl velikán, „kde se tady bereš, spratku?“

Michal, který byl celý omráčený pádem, teprve si pomalu v hlavě srovnával celý dosah své neopatrnosti a hned také pocítil veliký strach a bezmocnost. Ale když se pořádně vzpamatoval, zvítězila nade vším zlost, chlapecky prudká zlost na sebe sama.

„Jaký jsem to pitomec a ničema, že jsem všechno takhle zkazil, takřka před koncem! Teď mne chlap povleče s sebou, možná, že mne tu i uškrtí, a co maminka, co bude zatím s maminkou? Myslím, že není na světě většího nešiky. Ach, Pane Bože, jak bych odtud utekl, jak bych jen utekl?“

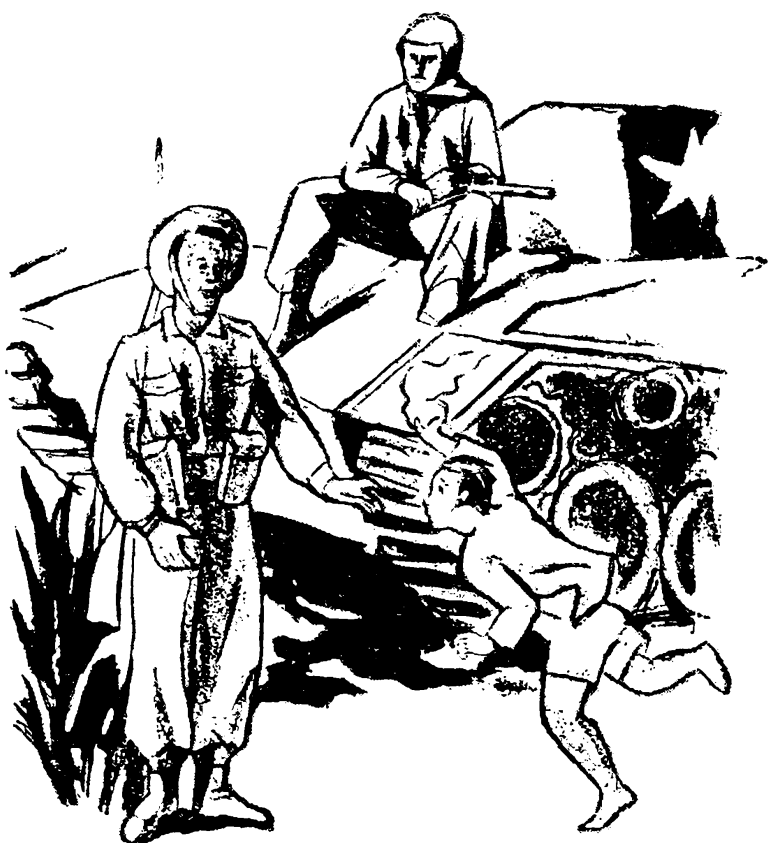
Ale zákop byl svislý s obou stran a pro nedospělého chlapce příliš hluboký, než aby se mohl vymrštit do vzporu a vyskočit jako vojáci. A k tomu ho držela mohutná ruka a cloumala jím, jako by tím mohla z něho dostat přiznání. Ale Michal dělal vytrvale nechápavého, nerozumějícího ani slova německy a tak ustrašeného, že mu při každém zacloumání zajektaly zuby zřetelně hrůzou a oči div mu nevytáhly z důlků, jak hleděly na nerovného soupeře. Též se v nich objevily slzy; ovšem ne strachu — jak se domníval Němec — ale bezmocného vzteku.

A už měl srdce plné odhodlání, že se odtud dostat musí, musí!

Náhle poznal Michal, že je celý zákop v pohybu, plný běhání, šumu a ruchu, a také ruka, která ho dosud držela, ho pustila a voják zmizel nedaleko ve tmě, aby si schystal své věci k pochodu. Však mu kluk zatím neuteče. Ale v tom se pořádně zmýlil. Sotva se Němec vzdálil, začal Michal hbitě vystupovat vzhůru ze zákopu, opíraje se střídavě rukama a nohama o obě kolmé stěny. Trvalo mu to jen chvíličku a už se vyhoupl na volné prostranství na vrcholu kopce, a neohlížeje se vpravo ani vlevo, upaloval jako zajíc dolů k vesničce. Zde mu již nehrozilo nebezpečí od Němců, leda že by ho chtěli zastřeliti spojenecké hlídky. Ale zatím ho chránila tma a nízký porost, kterým byla stráň pokryta. A tak běžel, klopytal, padal, kutálel se po svahu, vstával a zase běžel. A potcm ho napadlo, aby vytáhl z kapsy kapesník a mával jím nad

hlavou. Když seběhl s kopce, našel pěšinku, která se táhla přes louky k vesnici, a rozběhl se po ní ze všech sil, jen se mu nohy kmitaly. A bílý kapesník se mu třepotal nad hlavou a svítil ve tmě jako malý neposedný obláček. A tu vidí Michal, že se proti němu vztyčily dva obrovské stíny, ale nedbá na nic a běží přímo k nim. A již rozeznává namířené pušky, ale ani toho nedbá a stále běží a tím usilovněji mává svým kapesníkem. A teď je již docela blízko, rozpřahuje ruce a dvěma skoky vletí zcela vyčerpán a bez dechu do náruče prvnímu americkému vojáku. Nic nedbá, že si narazil hlavu o pažbu pušky, a je mu tak blaženě, sladce a bezpečně, jako by byl u maminky. Ach ano, vždyť pro ni sem vlastně přišel, ale jak se domluví, zdali mu vojáci porozumějí? Na

to dříve vůbec nepomyslel. — Voják se na něho dívá s radostnou účastí a hladí ho po vlasech. Byl již na to zvyklý, že jim v této zemi přinášeli zprávy všelijací mladíci, ale takové dítě?

„Tak co nám, chlapče, ne-seš?“ povídá anglicky, „ale vidím, že bychom se nedomluvili, tak pojd, zavedu tě na velitelství, tam to snad již nějak dáte dohromady.“

A opravdu. Tam to šlo. Vždyť Michal uměl také několik slov anglicky, jak je pochytil od tatínka, který se vytrvale v angličtině cvičil. A tak konečně důstojník pochopil, že chlapec má velmi nemocnou maminku a že lékař řekl, že by ji zachránilo jen okamžité vstříkování penicillinu a proto že sem tedy Michal přišel, a že tedy

prosí, jestli by mu jej mohli ale hned dát, aby už zase mohl běžet zpět.

Důstojník dal potřebné rozkazy a potom se s obdivem zahleděl na chlapce: „Jaký je to národ, ti Češi, když už takoví hoši se odvažují nasadit život pro maminku!“ Ale jako praktický Američan měl porozumění i pro tělesné potřeby chlapce, a než vojáci přinesli lék, napojil Michala černou kávou a kapsy mu doslovně nactpal tabulkami čokolády. A mezitím se ovšem Michal nezapomněl pochlubit svým strategickým pozorováním a hrdě veliteli prozradil, že se Němci již s druhé strany úbočí stáhli a že ustupují právě směrem k městu. Jakmile však měl v ruce drahocennou krabičku s injekcemi, vyskočil hbitě s kavalce, na němž odpočíval, a nezdržoval se již ani chvíli, neboť půlnoc se již dávno přehoupla a on by byl rád ve městě za svítání.

Bylo by se mu dobře běželo po známé pěšince, kdyby už nebyl tak

příšerně unaven. Když se rozhlédl kolem sebe, viděl, jak američtí vojáci přisouvají pomalu děla k pahorku a chystají posice pro ranní ostřelování města. Ale toho nebezpečí se již Michal nemusel bát. Ráno bude již zcela určitě doma a dříve, jak důstojník Michala ujistil, Američané se střelbou nezačnou. Bylo to již ve válečném plánu anebo jej velitel pozměnil pro jediného odvážného českého chlapce, který právě namáhavě vystupuje do příkré stráně a v levé ruce, kterou má vytrvale v kapse, svírá krabičku podivuhodného léku? To si rozhodněte sami. Jisté bylo jen to, že Michal byl již strašlivě unaven a že ho kupředu popoháněla jen starost o maminku a také radost z úspěchu. No, a když si pomyslel, jak budou koukat kluci ve škole, až jim o svém dobrodružství poví, tak zrychlil dvojnásobně krok a pravou rukou ohmatával v druhé kapse balíčky čokolády, které budou před jejich zrakem defilovat jako svědci o pravdivosti jeho slov. A už byl u osudného zákopu, který tentokrát obezřetně přeskočil a upaloval dolů k poutku, kde na něho v křoví čekalo jeho kolo. (Dokončení.)

Strašidlo

Klerna Ptáčková-Pilátová.

Jeřáby, jak tu stály od vesnice až k lesu, dávno zrudly, poslední listí opadalo, vlaštovky cdletěly.

Do kraje se nastěhoval Podzim. Ve svém pestrém větrném plášti proletěl kdekjaký kout a všude se hlučně ohlašoval. Ale nikdo se na něho nezasmál, leda jen tak letmo, na chvílku. Každý věděl, že Podzim je předvoj Zimy, že s jeho příchodem zvolna usíná sluníčko. A bez slunce — jaká radost?

„Bude nám v zimě všelijak,“ mudroval v lese srnec Zlatý parůžek.

„Pomřeme hladu“ — přidávala se ve vřesovišti koroptev, ale sadař Podzim nevidí a neslyší, jen na svém vzdušném koni přeletuje sem a tam a uděluje rozkazy:

„Tam to jablko ještě, Větře, shod!“ — „Tady u toho ohníčku zahraj, Meluzino, pasáčkům skochnou!“ — „Příteli Mrazíku, chystej se k práci!“

Vítr hned kdekjaké jablko shodil, Mrazík stál připraven a Meluzina div si trubku nestrhala, jak řádí v komínech a u ohníčků. Pasáci výskají, poskakují — a vidíte toho černoookého kudrnáče? Má pytel přes hlavu, v ruce prut a v druhé horký upečený brambor. Hotová podzimní pohádka . .

Ani památky tu po smutku a starostech.

Draci létají nad pastvinou a babí léto protkává vzduch hedvábnými vlákny. Klubko pasáčků se smotává a hned zas s jásotem rozvíjí — až najednou Lojza významně zamrká. Klubíčko se smeklo k ohníčku a ztichlo.

A milý Lojzík začíná s přikrčenou hlavou mezi rameny „O trpasličí královně Tramtárii“. Všecky oči od prvních až do posledních jsou upřeny na Lojzu. Lojza snižuje a hned pozvedá hlas, napřahuje kupředu paže a ukrajuje zvolna slovo za slovem . .

Od hor se zatím snesl úplný soumrak a nad blízkou borovinou zablýskl srpek měsíce. Pasáci zapomněli na dohasínající ohníček i na stáda. Rozprchla a zatoulala se bůhvíkam, nikdo se o ně nestaral. Dokořán otevřené oči i uši viděly a slyšely jen Lojzíka.

Až když přišel věrný vypravěč k místu, jak se trpasličí královna zjevovala zlým dětem za to, že ničily lesy a hnízda, rozřízl šedivé ticho výkřik:

„Kluci, už je tu!“

„Kdo?“

„Tramtárij!“

Osm párů nožek rázem vyskočilo, csm párů vytřeštěných očí se zabodlo do nedaleké lesní houštiny. U zrezavělého křížku stojí prapodivné zjevení, bílé od hlavy až k patě — ba nestojí, převaluje se, metá a pohupává se strany na stranu, jako by se chystalo k výpadu. A než se pasáci u ohníčku vzpamatovali, odrazilo se od země — a přímo k ohníčku! A za ním, Pán Bůh s námi a zlé pryč, celý houfec povykujících černých stínů. Pasáci nečekali. Rozprášili se na všechny strany a vystrčili hlavy, až když rozpoznali hlas kmotry hajné a jejích pěti kluků:

„Darebnice rohatá! Ta nám dala! Celou peřinu roztrhala!“

„Kdo?“

„Trpasličí královna?“

„Tramtárije?“ — zaznělo současně z několika úkrytů, a tu si teprve hajná ulevila:

„Já vám dám královnu! Já vám dám Tramtárij! Koza — a žádná královna!“

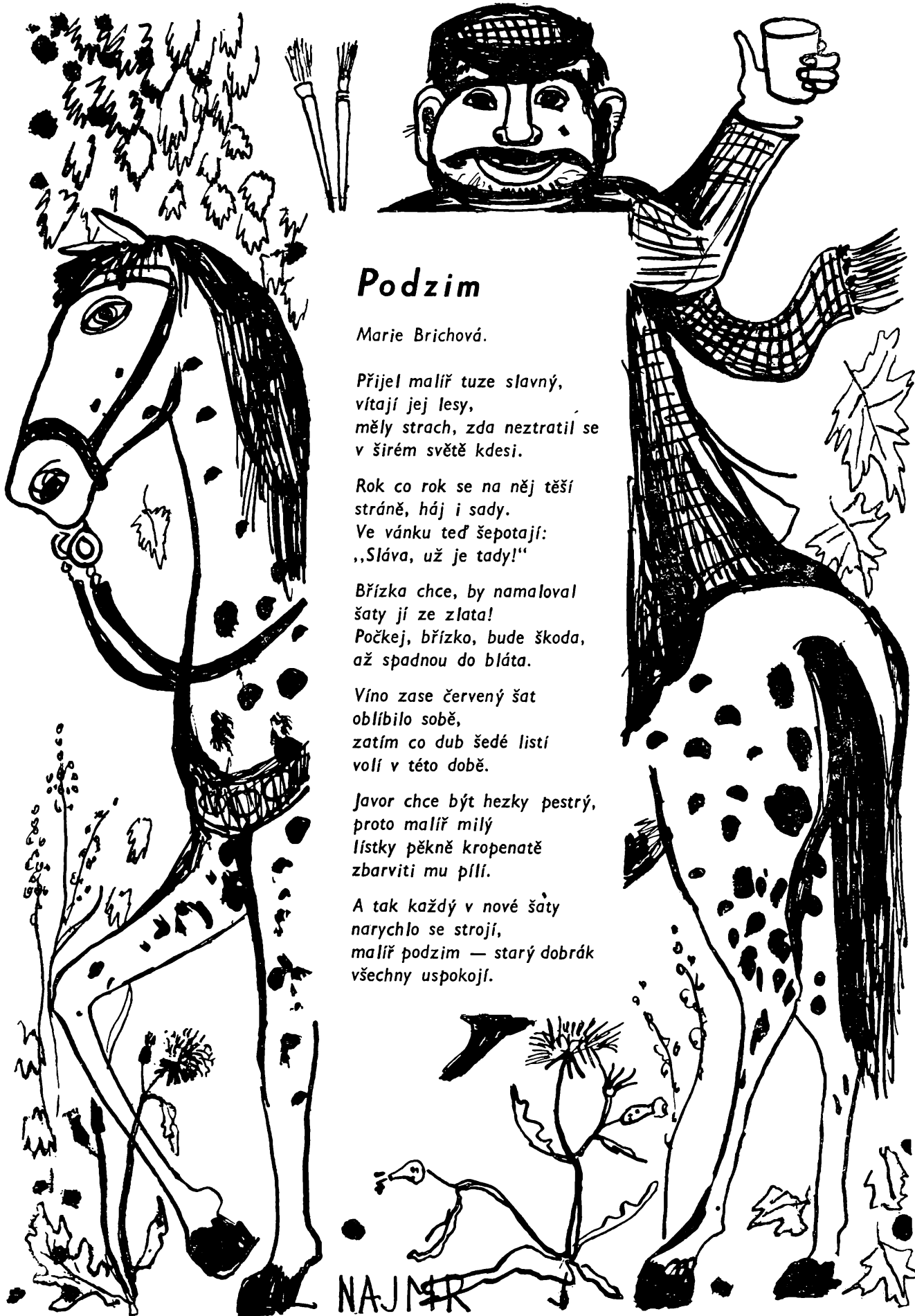
Pasáci se stáhli zpátky, jen Lojza kurážně vykročil. A vidí: Kmotra z hájenky strhává s rohů jeho dlouhosrsté Bradky zbytky roztrhané peřiny a všude kolem poletuje plno peří...

I chodník od křížku k brambořišti je celý bílý.

Bradka udiveně potrhává hlavou a lísá se k Lojzíkovi. Měsíc zajel za borovinu a vypravuje hvězdičkám o strašidlu u ohníčku.

Kreslil C. Kotyšan.

Podzim

Marie Brichová.

Přijel malíř tuze slavný,
vítají jej lesy,
měly strach, zda neztratil se
v širém světě kdesi.

Rok co rok se na něj těší
stráně, háj i sady.
Ve vánku teď šepotají:
„Sláva, už je tady!“

Břízka chce, by namaloval
šaty jí ze zlata!
Počkej, břízko, bude škoda,
až spadnou do bláta.

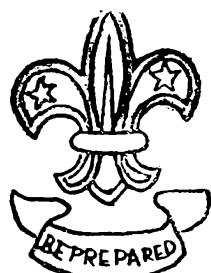
Víno zase červený šat
oblíbilo sobě,
zatím co dub šedé listí
volí v této době.

Javor chce být hezky pestrý,
proto malíř milý
lístky pěkně kropenatě
zbarviti mu plíí.

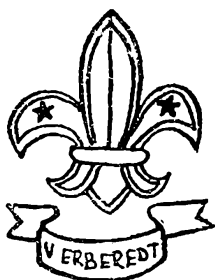
A tak každý v nové šaty
narychlo se strojí,
malíř podzim — starý dobrák
všechny uspokojí.

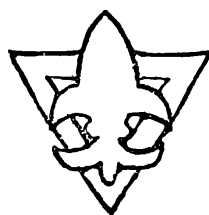
Junáci na celém světě označují se odznakem lilie. Tato lilie je v rozličných státech upravena do osobitých tvarů a vzhledu. Značí stilisovanou střelku magnetickou, ukazující spolehlivě vždy k severu, značí rytířskou lilii, neboť junáci, jak již samo jméno ukazuje, chtějí být rytíři moderní doby. Katolickým junákům připomíná Pannu Marii, lilii čistoty a nevinnosti. Uveřejňujeme vám tentokráte celou tabulku rozličných junáckých odznaků, jak je v té které zemi nosí.

Anglie

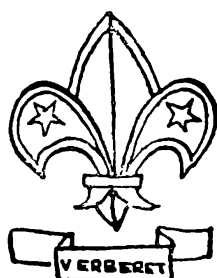
Dánsko

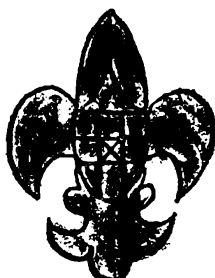
Dánsko YMKL

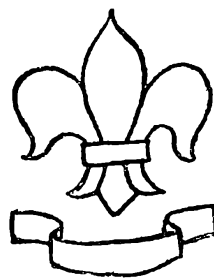
Norsko

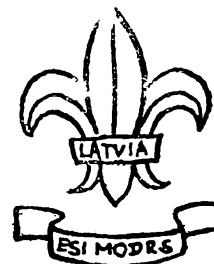
Švédsko

Finsko

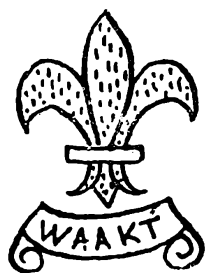
Portugalsko

Lotyšsko

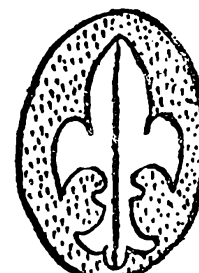
Litva

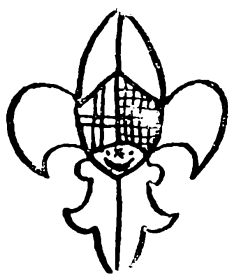
Holandsko

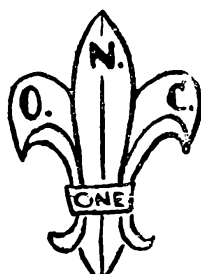
BS de France

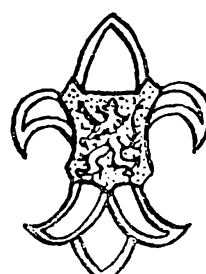
Švýcarsko

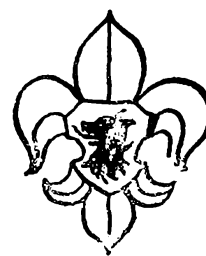
Jugoslavie

Rumunsko

Bulharsko

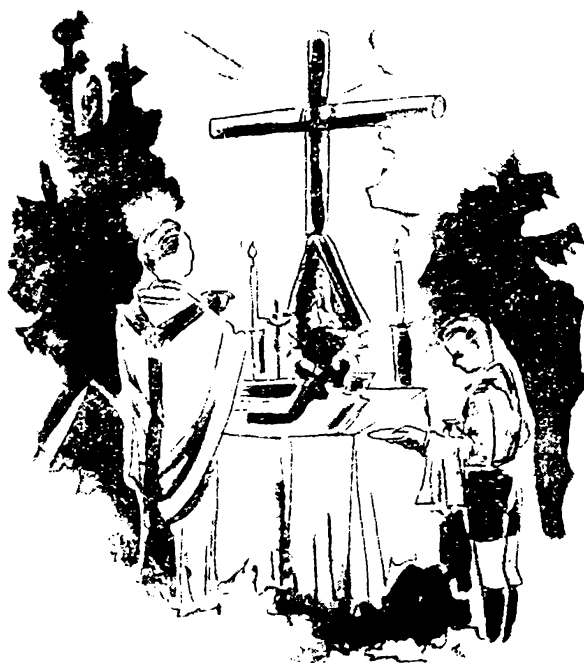

ČSR

VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

A nyní, milí naši čtenáři Andílka, další úkoly naší soutěže! Dva první jsou určeny spíše hochům, kdežto třetí je hlavně pro dívky. Ale přece i tak dívka, třebaže nikdy neministruje, má rozumět jednotlivým částem mše svaté, stejně jako naučit se poznávat rozličná souhvězdí na obloze, o které se praví: „Nebesa vypravují o slávě Boží a dílo rukou Jeho zvěstuje obloha.“

Hoši, kteří vyrostou jednou v muže, musí se také zajímat i o ženské práce a alespoň jim rozumět, ač každý pořádný hoch umí si sám přišíť knoflík, případně i zašíť nějakou menší trhlinu na kalhotách. Nuže, tedy s chutí do luštění! Vyluštěné úkoly opět si ušchovejte k těm z prvního čísla a pamatujte, že rozluštění pošlete až na konci ročníku!

1. Úkol

Z jedné vzdálené země poslali nám obrázek polní mše svaté v junáckém táboře. Jest vaším úkolem určit, kterou modlitbu se právě modlí kněz a jak se jmenuje část mše svaté, která je právě obrázkem vyjádřena, a co učiní ministrant v nejbližší chvíli.

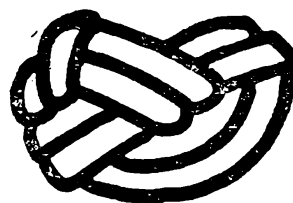
2. Úkol

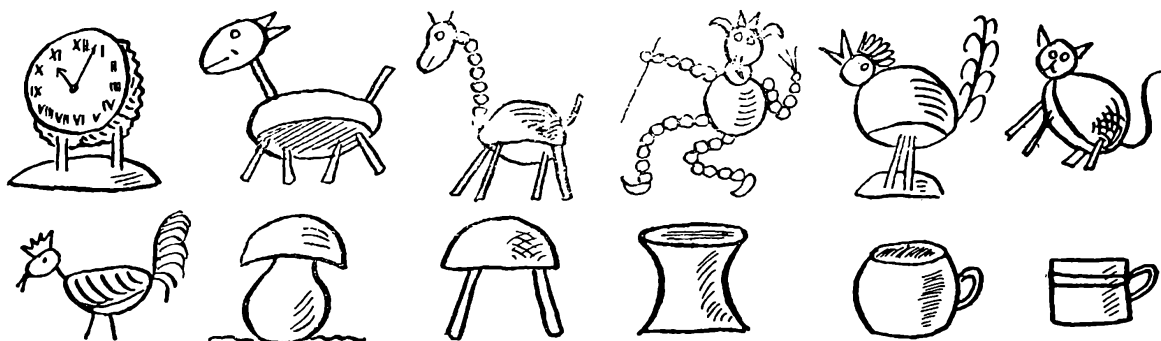
Zahleď se na hvězdnou oblohu! Krátkí se dny a jasné noci tě přímo k tomu vybízejí. V třpytném nebi je rozseto hvězd na tisíce. Mnohé z nich zdají se nám seskupeny do určitých tvarů, souhvězdí. Lidé si pojmenovali tato souhvězdí. Napište nám, která souhvězdí vidí skautík na našem obrázku?

3. Úkol

Namaluj nám a napiš, jakým způsobem se uplete takový turbánek, jak je nakreslen na našem obrázku.

Zajímavé podzimní zábavy z kaštanů, žaludů, šípků, jeřabinek, zápalek a peří. K. P. P.

Vysilač A. S.

Děti, pomodlete se za věčné odpočinutí † paní *Mileny Rodové*, která ještě ve své těžké nemoci napsala pro vás krásnou povídku „Honba za penicillinem“. Kéž jí Bůh odplatí její lasku k dětem! — *Helena Č.* z Písku: Kresli raději vlastní věci, ne jen podle předlohy, byť sebezpečnější! — *Jan Kašpařík* v Šumperku: Napiš nějaký příběh ze svého života! — *Milan Bravenec* z Hovorán: Pošli povídku ze svých zkušeností. — *J. Š.* z Lužic: Čekám na Tvé slíbené rady. — *Jiří Hobza* z Výčap: Proč tak dlouhé básně? — *Pepěk* z Francovy Lhoty: Tvé přání bylo splněno. — *Všem*: Pište 1) jen krátce, 2) co jste sami zažili, 3) podepište se!

Chcete se naučit esperantu v písemném kursu? Žádejte informace! Esperanta informejo, Praha, Břevnov 514.

Filatelie

V minulém čísle slíbili jsme vám, že vám povíme o filatelii čili o sbírání známek, a to soustavně a také tak, aby každý z vás stal se dobrým filatelistou. Známká sama vám poví mnoho o životě národa, a jednou po letech, nahlédnete-li do svého alba, kolik událostí se vám vybaví! Celé dějiny národa tu přebíhají: Svatý Václav, svatý Cyril a Metoděj, Komenský, Smetana, Dvořák, Purkyně, Mácha, T. G. Masaryk, president Edvard Beneš, kolik slávy a hrdinství našich legionářů připomínají legionářské známky! Kolik krásy naší vlasti je na známkách krajín, kolik smutku vyjadřují černé známky, vydané při úmrtí presidenta Masaryka, kolik však radosti přináší známka „Dětem“ s portrétem pres. Masaryka s malým děvčátkem v národním kroji. Nelekejte se, že jde o věci nákladné. Vaše nynější sbírka bude základem, až dorostete, budete si moci sami ze svých prostředků opatřit známky dražší. Tedy začneme. Víím, i dnes se i tu projevují stopy války, když na starý papír bylo odváděno všechno možné. Ale hledejte, snad najdete ještě někde zbytek staré a snad i současné korespondence, a co nenajdete vy, najdou vaši přátelé a vzájemně si to vyměníte a doplníte. Zámky ze starých obálek a lístků odstříhnete při jejich okrajích, pozor, nepřestříhnete však zoubek. Zámky neodtrhujte, odstraňte pouze ze zbylé části obálky nebo lístku ty části papíru, které by ve vodě rozpustily barvu a zbarvily by vodu a tak také známky. Najdete-li velmi staré známky nebo známky letecké, zámořské, ty ponechejte na neporušených obálkách, neboť jen tak se prokáže, že známky sloužily dopravě poštou. Příště povíme si něco o koupání a uschování známek.

Kdo z filatelistů má zájem o známky uveřejněné v předešlém ročníku, může se stále obracet na adresu: Dr. Jos. Mourínovský, Tišnov.

Záhonek mladých

MODLITBIČKA.

Ježíšku můj nejmilejší,
andělíčku milý!
K oběma k vám vznáším prosbu
v podvečerní chvíli.

K tobě, milý andělíčku,
obě ruce spínám,
abys na mne pozor dával,
nedíval se jinam!

Abys mne vždy, strážníčku můj,
jak se patří chránil,
před nehodou, před úrazem
i před hříchem bránil!

Tebe zase, Jezulátko
nejmilejší, prosím
za všechny ty drahé duše,
které v srdci nosím!

Za mamičku, za tatíčka,
dědu, za babičku,
za ty všechny každý večer
říkám modlitbičku.

A na konec, Ježíšku můj,
prosím s nimi všemi,
abys chránil den každičky
naši drahou zemi!

Rudolf Zikeš, Lišov.

DO ŠKOLY.

Vesele do školy,
žačky a školáci!
Vždyť kdo umí psát,
kreslit a počítat,
v světě se neztrácí.

Vždyť jen se nebudem
učit číst a psát,
také dějepis, zeměpis,
krásy vlasti znát,
Boha a národ milovat.

Dejme se tedy do práce
s chutí a rádi!
Pak každý v životě,
v práci a loptě
vždy si poradí.

Josef z Franc. Lhoty.

DĚTI A BOTY

My jsme děti z městské čtvrti,
máme všichni dobré boty.
Naše boty, botičky
nosíme dva dny celičký.
V pondělí je obouváme,
v páli týdnů do správy dáme.
Naše boty musí býti z dobré hmoty,
jako ze železa skuty.
Takovéto boty se hodí do každé sloty.

Staňa ze Šlapanic.

DĚTI, NEBOJTE SE NEMOCNICE!

Když jsem byl menší a stonal jsem, bál jsem se vždy,
abych nemusel do nemocnice.

Jednou jsem se houpal na domácí houpačce, spadl jsem
a rozbil si hlavu. Přijel pan doktor a řekl, že musím do
nemocnice. Ničeho jsem se ještě tak neulekl jako toho.

Jindy jsem se na cestu autem vždycky těšil, dnes mi byla
lhostejná. Nezajímaly mě ani vesnice, kterými jsme pro-
jížděli, ani kraj. Seděl jsem zamklý a smutný v koutku.

Těžko jsme se loučili s maminkou v Třebíči, která se
mnou jela. Plakali jsme oba. Když odešla, stále jsem vzpo-
mínal na ni a na její přikázání na rozloučenou: „Důvěřuj
v Boha, modli se a uvidíš, že se zase brzo uzdravíš!“

Druhý den ráno jsem si zašel do kapličky na mši sv.
Bylo mi, jako bych byl doma. Viděl jsem v duchu praco-
vitého otce a starostlivou maminku, jak vzpomíná a říká:
„Důvěřuj v Boha!“

Již jsem si zvykl. Měl jsem i kamarády, se kterými
jsem si vyprávěl o domově. Třetí den jsem dostal ho-
rečku a ulehl jsem. Přidala se angina, růže, podráždění
středního ucha a mozkových blan.

Život můj visel jen na nitce, smrt byla za dveřmi.
Přesto však jsem se nepřestával modlit. Začal jsem se
zotavovat. Již jsem směl zase chodit. Zase jsem si hrál
s kamarády, ctihodná sestřička-ošetřovatelka nám dala
knížky a hračky.

Jednou při prohlídce řekl pan primář: „Připrav se,
napiš rodičům, pozítří pojeděš domů!“ Měl jsem z toho
takovou radost, že jsem se rozplakal. Tu mi jako by
něco říkalo: „Plakat budeš? Raději se pomodli, že jsi
zase zdrav!“ Ano, modlil jsem se a děkoval Pánu Bohu.

Těžko jsem se loučil s kamarády. Poděkoval jsem pá-
nům doktorům a ctihodným sestřičkám za jejich laska-
vou péči a uzdravení.

Nemyslete si, milí čtenáři a čtenářky, že ctihodné
sestry-ošetřovatelky a páni doktoři jsou zlí. Vždyť vám
chtějí vrátit nejdražší poklad — zdraví.

Proto se, děti, nebojte nemocnice!

K. F. z P. J.

V Rymicích u Holešova přistoupilo na Bílou neděli dne 28. dubna 1946 na padesát dítek k prvnímu sv. přijímání. Připravil je místní vdp. farář Antonín Březina, politický vězeň. Všechny dítky byly na faře pohoštěny a každé dítě ještě obdrželo pěknou výslužku. Místní charita se při tom také uplatnila. Čistá srdce dětí zářila radostí. Zaplať Pán Bůh!

SOUSEDSKÝ SMÍR.

V Bystřici nad Pernšt. byl po dlouhá léta zachován prastarý zvyk, památka na doby náboženských rozepří. Bystřičané vždy na svátky velikonoční vycházeli na pole, tam na každé straně postavili tři kříže z posvěceného dřeva, načež došli k hranicím svých polí, kde na mezi podali ruku svému sousedovi na znamení, že chtějí s ním žítí v bratrské lásce a míru. *Nsl.*

MINISTRANTI Z KAPUCÍN. KOSTELA V OLOMOUCI.

Usmívají se vesele, protože jsou rádi, že mohou vykonávat svou čestnou službu u oltáře. Aby se řádně chovali, o to pečuje jejich otcovský přítel, vousatý p. fráter-sakristán.

O KOKOSOVÉM OŘECHU.

Stará japonská pověst vypravuje o kokosovém ořechu: Tento ořech se u prostého lidu jmenuje Yueh-wang-tau, t. j. Hlava krále Yueha. V dávných dobách prý král Lin-yih choval nenávisť vůči králi Yuehu. Proto k němu poslal vraha, který ho zabil a nabodl jeho hlavu na kokosovou palmu. Ale tu se hlava najednou proměnila v kokosový ořech. Král Lin-yih se proto rozhněval a nařídil, aby tento ořech rozpůlili a udělali z něho nádoby na pití. Tak se také stalo a takovýchto nádob se v jižních částech Japonska podnes hojně užívá. Jelikož však král Yueh byl zavražděn prudkým jedem, je šťáva toho ořechu podnes opojná a omamná. *O. F. B.*

PROČ ČLOVĚK CHRÁPE?

O tom vypravuje ukrajinská lidová povídka: Dábel vzal hlínu a udělal z ní člověka. Ale člověk nebyl živý. Tu dábel do té hlíny houkl a dýchal do ní, aby ožila, ale nic mu to nebylo platné. Dýchal a dýchal, až mu Bůh řekl: „Dej mi toho člověka!“ Dábel mu ho dal. Bůh ho vzal, dýchl do něho jen jednou, a člověk už žil. Nyní člověk ve spaní chrápe proto, aby ze sebe dostal to, co dábel do něho tehdy nadýchal. *O. F. B.*

Dědečkovy oříšky

To jsem si s těmi oříšky dal. Co se mě ti naši hoši natrápili, když si s některým oříškem nevěděli rady. I babička na mě spustila, že prý ta vnoučata zbytečně plaším. S tou úlohou o falešné stovce se chtěl dokonce náš Vašík vypravit k panu Novákovi na náměstí, který taky prodává klobouky.

Při louskání musíte být vtipní, jako naše Helenka, když byla ještě malé děvčátko. Babička jí jednou ukazovala stříbrnou pětikorunu a papírovou dvacetikorunu a ptala se: „Tak, Helenko, co se ti víc líbí, co z toho chceš?“ A Helenka na to: „Zabal mi, babičko, tu pětikorunu do toho papírku.“ — A teď opět do další desítky. Prosim:

11. Jak se protáhneš klíčovou dírkou?
12. Jak nejlépe uchová řezník vepřové maso čerstvé?
13. Dovede dvouleté dítě stáhnouti zajíce nebo králíka?
14. Dva otcové a dva synové šli na lov a zastřelili čtyři bažanty. Každý si vzal jednoho a přece ještě jeden bažant zbyl. Jak je to možné?
15. Kdy počíná husa plovati po vodě?
16. Kdy se vůl dojí?
17. Kolik na tvrdo vařených vajec mohl sníst obr Goliáš na lačný žaludek?
18. Hlemýžď leze po zdi čtyři metry vysoké; za každý den vyleze o 60 cm, v noci však sklouzne o půl metru. Kdy se dostane až na hořejší hranu zdi?
19. Mám dva pytle, do každého se vejde hl žita. Jak oba naplním jedním hektolitrem?
20. Kdo je největší boháč na světě?

Zatím tedy tolik. Ale, milé děti, ne aby s vámi musili louskat všichni dědečkové a všechny babičky. Jednu radu vám však dám: Našemu Vojtovi při louskání pomáhá, když si dá do pusy paleček. Možná, že to pomůže i vám.

DĚTI SE SMĚJÍ.

Pan učitel: „Pověz nám, Vonoklase, zdali by lidstvo mohlo žít bez slunce?“ — Vonoklas: „Mohlo by docela dobře, prosím, pane učiteli, protože ve dne je beztak všude světla dost.“

Barvoslepá. „Tatínku, naše paní učitelka nezná barvy.“ — „Jak to?“ — „Ona nám dnes povídala, že mšice růžová je barvy zelené.“

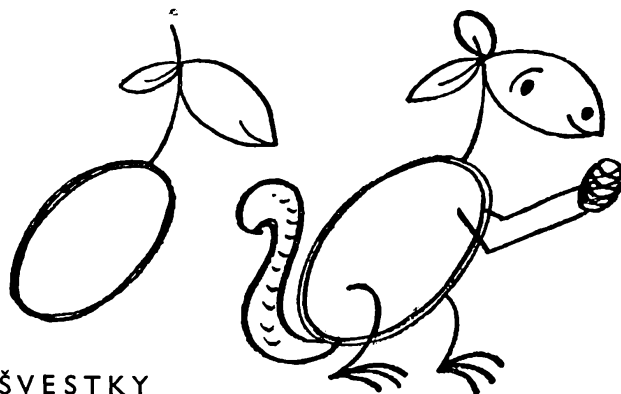
Syn svého otce. Pan katecheta vypravuje dětem nejprve o nebi, potom o pekle: „Když někdo koná dobré skutky, přichází do nebe. Co se však stává s člověkem, Zdeňku, který provádí zlé činy?“ — Zdeněk, syn advokáta: „Takového obhajuje u soudu můj otec.“

Nejde to. Ve třídě je rozmluva o milosrdném Samaritánovi. „Jdi a čiň podobně,“ opakuje katecheta slova evangelia. „Také vy, děti, můžete býti jedenkrát podobnými Samaritány.“ — Hlásí se malý Jiřík a praví: „Já jím nemohu být, velebný pane!“ — „A proč?“ ptá se katecheta. — „Protože my nemáme osla,“ odpoví Jiříkova.

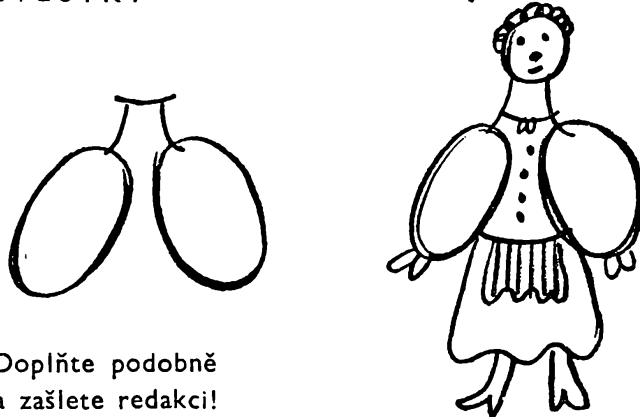
Kreslete s námi!

Pokračujeme v řadě kreslířských úkolů. Snažte se i vy nakreslit něco podobného podle pokynů z 1. čísla.

Dobré práce uveřejníme a odměníme.

ŠVESTKY

Doplněte podobně a zašlete redakci!

Správné rozluštění hádanek „Anděla strážného“ roč. 61.

(Pokračování.)

ČÍSLO 6.

Obložka: Ohře, p-ohře-b, pohřeb. — 49. Lištovka: Anděl strážný, naše zábava i poučení. — 50. Roháček: Nopál, opál, pas, A1, L. — 51. Sloučenka: Pól, akta, lopatka. — 52. Doplnovačka s tajenkou: Buchlov, Eliška, Neklan, Eduard, Šrámek - Beneš. — 53. Předponka: Lín, Z-lín, Zlín. — 54. Roháček: Milada, Ilava, Labe, Ave, da, a. — 55. Přesmyčka literární: Kája Mařík od F. Háje. — 56. Záhadný nápis: Nebát se a nekrást! — 57. Rodovka: Kos, kosa. — 58. Háčkovka: Čech, cech. — 59. Přesmyčka: V. I. Lenin. — 60. Královská procházka: V novém roce dej Bůh zdraví, v práci zdar, hádankářům ve skládání i řešení vytrvalost, pravý žár. Váš redaktor.

ČÍSLO 7.

61. Čtvercovka: Léna, eben, kmen, Anka. — 62. Královská procházka: Kdo šetří, má za tři. — 63. Přesmyčka zeměpisná: Slezsko. — 64. Záměnka: Palma, parma. — 65. Rebus popisný: Rak, vůl, Most - Karlův Most. — 66. Skrývačka: Štefánik. — 67. Žertovné hádanky: Rákos (dřevěný kos, kokos), mák, mléko. — 68. Rebus popisný, Le, tečka (bez háčku), válka - Letecká válka. — 69. Záměnka: Stezka: Stázka. — 70. Šaráda: Dělo, lodě. — 71. Doplnovačka s tajenkou, Svět, vosy, Arad, tůně, Ivan - Svätý týden. — 72. Výpustka: Oktáva otava. — 73. Čtvercovka: Koza, Omar, září, arie. — 74. Záměnka: Pec, pes. — 75. Přesmyčka literární: Jar. Vrchlický. — 76. Žertovné hádanky: Kominika, ozubené kolo (pila). — 77. Záhadný nápis: Republice zdar! — 78. Přesmyčka (státník): T. G. Masaryk.

ČÍSLO 8.

79. Doplnovačka s tajenkou: Jaro, Arab, voda, okap, řeka, iman, Čína, Kras, Oslo - Javoříčko. — 80. Skrývačky literární: Sova, Baar, Čech. — 81. Roháček: Tito, Ivo, to, o. — 82. Přesmyčka: Anděl strážný. — 83. Čtvercovka: Kolo, ohař, Labe, ořech. — 84. Záměnka: Les, pes. — 85. Rodovka: Vodník, vodnice. — 86. Roháček: Atakama, tovary, aviso, kasa, ora, my, A. — 87. Rebus popisný: Petr, žal, ka - Petržalka. — 88. Doplnovačka s tajenkou: Olga, teta, část, emír, Naďa, Avar, šála - Otčenáš. — 89. Pravěkovka: Vinám, praví nám. — 90. Záměnka: Kollár, dolar. — 91. Záhadný nápis: Pomozte Slezsku! — 92. Skrývačka: Hurvínek. — 93. Záměnka: Kupa, kuna. — 94. Rebus popisný: Da-Li-bor - Dalibor. — 95. Záměnka: Chléb, chlív. — 96. Doplnovačka s tajenkou: Sled, tara, Arab, Lída, INRI, Něva - Stalin. — 97. Záměnka: Píšťaly, Píšťany. — 98. Nazdar!

Vylosování pro knižní odměny

ČÍSLO 7.

M. Křenková, K. Řešice; K. Cikrle, Bosoňohy; A. Opavský, Sudoměřice; A. Ajgl, Savín; J. Mikulášek, Bohuslávky; K. Novotný, Č. Olešná; M. Sedivý, Pohánka; S. Mutl, Vel. Meziříčí; L. Křížová, Pozořice; Z. Dvořáková, Rousínov; L. Dreslerová, Jindřichov. — Celkem deset odměn. — Řešení došlo 284, z toho 180 od chlapců, 104 od děvčat.

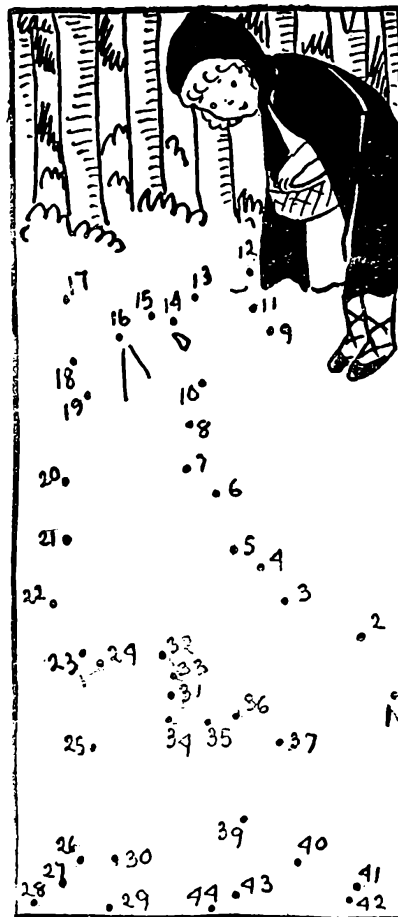
ČÍSLO 8.

V. Antošovský, Brno-Židenice, S. Antonický, Ostrava; S. Dostálek, Holešov; F. Mičánek, Deblín; V. Kovačič, Štiavnik; J. Cink, Albrechtice; J. Fukanová, Lavičky; M. Křížová, Dačice; M. Zemanová, Hřibiny; M. Charvátová, Suchý. — Celkem deset odměn. — Řešení správných 255, chlapci 171, děvčata 84.

Mezi luštitelé hádanek z č. 1.—8. bylo vylosováno celkem 75 hodnotných knih.

V soutěži zdatných řešitelů (těch, co vyřešili nejvíce hádanek / celém ročníku) bude vylosováno 25 věcných a knižních odměn.

Pro nedostatek místa uveřejníme v č. 3. Red. hádanek.

TEČKOVKA.

Červená Karkulka.

Každý z vás slyšel pohádku o Červené Karkulce aneb o ní četl. Vidíte ji, jak nese košíček dobrot své drahé stařence, a dle jejích očíček můžete soudit, že někoho spatřila. Kdo to byl, snadno se dozvíte, pakli rychle dokončíte obrázek. Asi byste se moc báli, kdybyste se s takovým tvorem měli ve tmavém a hlubokém lese setkat.

PŘEPOČÍTEJ SI TO!

$$\begin{aligned} 1 \times 9 + 2 &= 11 \\ 12 \times 9 + 3 &= 111 \\ 123 \times 9 + 4 &= 1111 \\ 1234 \times 9 + 5 &= 11111 \end{aligned}$$

Jsou ty výsledky správné?

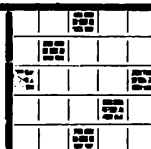
ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny: Redakce: P. Ferdinand Fokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.— Jednotlivá čísla Kčs 4.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací pošt. úřad Brno 2.

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA

Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

6. LIŠTOVKA.

J. Horák, Boskovice.

LU	NÍ	ŠTĚ	A
SKLÁ	NÍ	DÁ	RŮZ
NÝCH	HŮ	DRU	HÁ
DA	VÁS	NEK	UČÍ
SBOR	VTIP	NÍK	SE

7. HÁČKOVKA.

J. Trechová, Prušánky.

„S háčky“ měkký ryzí kov.
bez nich“ sladká pochoutka.

8. ROHÁČEK.

Z. Kožíšek, Vel. Popovice.

asijská řeka
první žena
chem. značka sodíku
spojka

9. VÝPUSTKA.

A. Krejčová, Třeština.

Kus nabytku s hláskou „t“,
kuchyňská potřeba bez ní.

10. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.

Z. Kosatík, Břest.

- ✖ a večernice
- ✖ a část ruky
- ✖ a matka P. Marie
- ✖ a počítařský výraz
- ✖ a výrobek z kůže
- ✖ a asijské pohoří
- ✖ a moravský kraj

11. PŘESMYČKA (z čes. dějin).

A. Nikl, Vracov.

Jako nám osmý sen k...

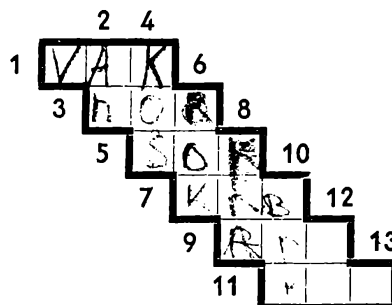
12. ZÁMĚNKA.

Ka-Ze, Hřibiny.

S pětistovkou kuchyňská potřeba,
s padesátkou muž na hranicích.

13. SCHODOVKA (doplňovačka).

Milada Adamovská, Strážov.

1. Zavazadlo. 2. Staročeské vztažné zájmeno.
3. Seveřan. 4. Zpěvný pták. 5. Protivník.
6. Časový úsek. 7. Ohniště. 8. Kus ledu.
9. Papoušek. 10. Část husího péra.
11. Necistota. 12. Kancelářská zkratka.
13. Římská padesátka.

20 ODMĚN

(seznam bude v 3. čísle)

je přichystáno pro bystré luštitelky a luštitelky I. řešitelského turnaje: Hádanky v č. 1. a 2. uveřejněné. Řešení nejméně poloviny hádanek nutno zaslat nejpozději do 31. října 1946 red. hádanek. (Stačí i na koresp. lístku, více řešitelů může poslat z jednoho místa v jedné obálce, jen řádně podepsat a plnou adresu a do Svitávky!)

*

Naše hádankáře upozorňujeme, že podobně jako v č. 1. a 2. bude vypsán nový turnaj na řešení z č. 3. a 4. s 20 pěknými a cennými odměnami!

*

Chystáme také celoroční turnaj řešitelů o velké odměny pro pilné a vytrvalé hádankáře podobně jako v r. 61. — Výsledek loňského turnaje seznáte v č. 3. Nuže, do práce! Hádance zdar! vm.

Řešení hádanek č. 6—8 min. ročníku a výsledek turnajů se jmény vylosovaných na str. 63.

Kreslila Sláva Hrabětová

Ve 4. čísle Anděla strážného začne vycházet dobrodružná povídka J. K. Babyho „Divčí hrad“.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • CENA Kčs 4.— • ROČNÍK 62 • ČÍSLO 3

Předposlední neděle v říjnu volá!

Předchůdce nynějšího papeže Pia XII., Pius XI., nazývaný též papežem misí, uložil všem katolíkům, aby předposlední neděli v říjnu věnovali poznání katolických misí a modlitbám za ně. Přání a pokyn Otce křesťanstva je pro nás všechny tak závazný jako rozkaz.

Proto jsme o misijní neděli — letos 20. října — pozorně vyslechli v kostele kázání o misích; o misijní neděli jsme obětovali za misie mši svatou, svaté přijímání a všechny zásluhy aspoň té neděle; obětaví věnovali misiím aspoň jednu modlitbu denně každý den v říjnu; o misijní neděli jsme se zúčastnili všech pobožností za misie a přivedli s sebou i své přátele; o misijní neděli jsme přispěli misiím také štědrým peněžitým darem, každý podle možnosti.

Nejkrásnějším naším skutkem o misijní neděli bylo, když jsme se p ř i h l á s i l i z a č l e n y D ě t s t v í J e ž í š o v a. Je to duchovní sdružení katolických dětí, které pamatují denně na misie kratičkou modlitbou a měsíčním darem 20 hal. až 1 Kčs. Za člena Dětsství Ježíšova možno se přihlásiti, kdo tak ještě neučinil, prostřednictvím svého pana katechety.

Horlivé děti se přičiní, aby se jejich rodiče a dospělí příbuzní přihlásili za členy Dítla šíření víry. Povinnosti jsou obdobné jako v Dětsství Ježíšovu. I tuto přihlášku odevzdejte pak svému panu katechetovi a ten zařídí ostatní. ifp.

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

3. 11. NEDĚLE 21. PO SV. DUCHŮ.
Král žádá účty. (<i>Matouš 18.</i>)
Pán se slitoval nad služebníkem.	17. 11. NEDĚLE 23. PO SV. DUCHU.
Pán Ježíš křísí zemřelou dívku
(<i>Matouš 8.</i>)
A dceruška vstala.
10. 11. NEDĚLE 22. PO SV. DUCHU.
Peníz daně. (<i>Matouš 22.</i>)
Dávejte, co je císařovo, císaři,
je Božího, Bohu!	24. 11. NEDĚLE 24. PO SV. DUCHU.
Pán Ježíš v poslední den opět přijde na zemi. (<i>Matouš 24.</i>)
Nebe a země pominou, ale slova
Jeho jistě nepomnou!
<i>Cyril Berka.</i>

Slavnost Všech svatých božích

Vyvolení boží jsou ti, kteří pro své zásluhy již požívají věčnou blaženost v nebi. Máme řádnou úctu ke světcům, když i jejich obrazy, sochy a kaple nebo chrámy udržujeme v dobrém stavu.

Kde tyto památky byly poškozeny, hledme je opravit!
Jejich přímluvy u Boha tak si též zasloužíme.

Dušičky

Za duše v očištění se modlíme hlavně v měsíci listopadu.

Zvláštní pobožnosti ve chrámech a na hřbitovech konají se již na den Všech svatých večer a potom druhého dne o „Dušičkách“.

Kromě modlitby možno duším z očištění pomáhat účastí na mši sv. a jinými dobrými skutky Světlo věčné ať jim svítí!

Lidové průpovědi

11. 11. Sv. MARTIN přijíždí, někdy dříve, jindy později, na bělouši.
Když děti ráno z domu vyjdou na cestu do školy, pozdraví je často první sněhový poprašek. Proto již před tím třeba se starati o teplejší ponožky a obuv.
25. 11. Sv. KATEŘINA housličky na stěnu zavěsila.
Blíží se čas adventní a v tu dobu má zmlknout veškerá hlučná zábava.

Cyril Berka

Přijel svatý Martin,
přijel na bruně,
že prý Zima sedí
pyšně na trůně.

Karel Doubravský: **O svatém Martinu**

Nepřijel však s prázdnou
světec milený,
pod dárky je koník
celý schýlený.

Leccos veze chudým:
boty, kabáty.
Brzy budou všechny
cesty zaváty.

A té ptačí cházce
samá krmítka...
Hoši, je snad tohle
tichá pobídka?

Klěma Ptáčková-Pilátová

Myšáci

Radili se dva myšáci,
radili se včera,
radili se od svítání
dlouho do večera.

Venku začne brzo bída,
holá jsou už pole,
líp že bude v blahobytu
v zimě ve stodole.

Radili se, usmáli se,
potom cupy — dupy,
rozběhli se ke stodolám,
až jim vlály chlupy.

Kreslil F. Bílkovský.

Edv. Elpl:

Ve škole

Kreslil C. Kotyšan.

Ve škole rušno v přestávce.
„Teď oddech máte chvíli,“
řek' k žákům mladý učitel,
když práci ukončili.

„Kdo máte s sebou snídaní,
pojíst nyní může,“
pak sedl za stůl, na němž zřít
překrásné,

A hoši jídlo vyndali,
buclatí, zdraví a snědí,
jen bledý u zdi sirotek
sedí a mlčky hledí.

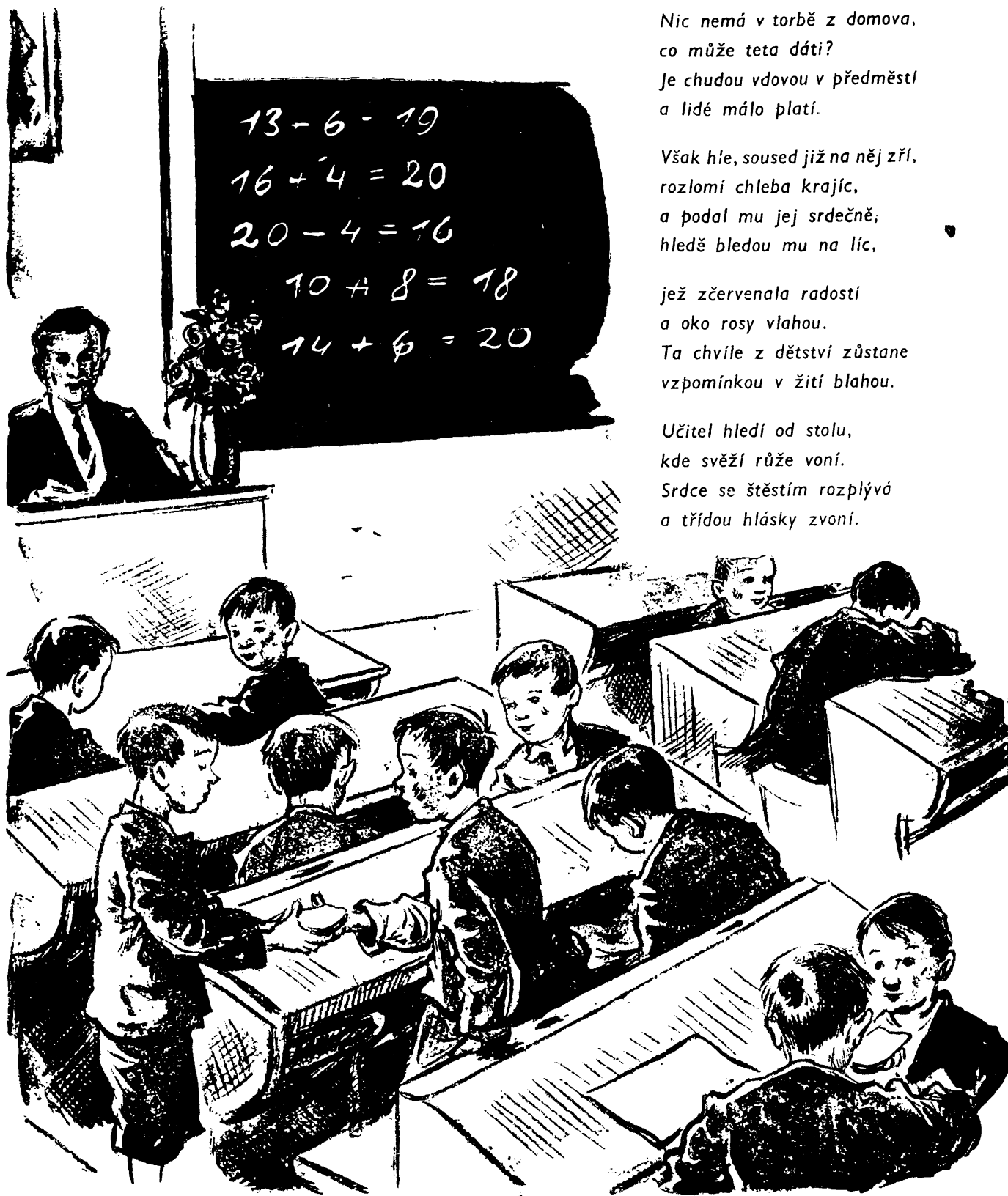
Nic nemá v torbě z domova,
co může teta dáti?
Je chudou vdovou v předměstí
a lidé málo platí.

Však hle, souseď již na něj zřít,
rozlomí chleba krajíc,
a podal mu jej srdečně;
hledě bledou mu na líc,

jež zčervenala radostí
a oko rosy vlahou.

Ta chvíle z dětství zůstane
vzpomínkou v žití blahou.

Učitel hledí od stolu,
kde svěží růže voní.
Srdce se štěstím rozplývá
a třídou hlásky zvoní.

Otouškova první zpověď

Olga Vrchotová.

Otoušek byl hodný hošíček, jenomže v každé nestřežené chvíli utekl mamince „na výzkumné cesty“. On se totiž o všechno velmi zajímal a zdálo se mu, že maminka mu na jeho otázky dává málo odpovědí, ačkoliv odpovídala neustále.

Jednoho deštivého rána se Otouškovi zase podařilo pootevřenými dveřmi vyběhnout ven z domu na městskou ulici, přeběhl šťastně elektrickou dráhu a postavil se na chodník, přemýšleje, co teď.

Kousek od něho stojí kostel, kam v neděle a svátky s maminkou chodívá, i pustil se s chutí k němu, až se mu kudrnatá hlavička třásla. Vzkročil do kostelíčka, jak si v duchu říká, ale tam se mu to zdá nějaké jiné, než když jde s maminkou v neděli. Je tam málo lidí, nemusí se tlačit a stát jako obyčejně vzadu, světla svítí tlumeně, nehraje se, nezpívá. Otoušek je celý udivený, on vždy byl jen vzadu, nic neviděl, láká ho to tedy dále. Jde kolem sloupoví, až blízko k oltáři, kde se podává právě sv. přijímání. Otoušek neví, co to je, přistupuje blíže, pozoruje lidi i kněze, s kterým chodí od jednoho ke druhému. Konečně se u mřížky uvolnilo místo a Otoušek mžikem klečí u mřížky v řadě s druhými.

Ve městě si lidé tolik nevšímají, kdo jde kostelem, jako na vesnici, ale teď již se přece zvedají dvě dámy, vezmou Otouška za ruku a s laskavými slovy ho odvádějí od mřížky. Otoušek myslí, že to tak musí být, pranic se neuráží, „špacíruje“ po kostele dále, až uvidí u bočního oltáře prázdné klekátko. Hned ví, že je to asi pro něho, a již klečí a spíná své malé ručičky a modlí se — jistě za maminku.

Po malé chvilce opět již kráčí kostelem a teď uvidí cosi, čeho si dosud nevyšiml. V přítmí u zdi nějaká skříň, zatažená záclonkou, a v ní světlo. Poskočí a jde k ní, obchází a obhlíží ji, pak si stoupne na stupátko, nakučuje okénkem, které se najednou otvírá a ejhle: Tam sedí velebný pán, kterého Otoušek vidívá chodit po ulici. Ale Otoušek se neleká, kdepak! Našpulí pusku a spustí: „Já jsem Otoušek a proč vy jste v té skříni zavřený?“ Kněz se zprvu lekne takového „kajícíka“, neví, má-li se smát či spustit „hrůzu“, ale pak se laskavě táže, kdo ho poslal, čím je, kde má maminku, a Otoušek pěkně zdvořile odpovídá. Pak ho poučuje, že takové malé děti ještě nemohou ke zpovědi, ale až bude větší, že všemu porozumí, a teď ať pěkně jde si kleknout k oltáři a pomodlit se za maminku, za tatínka, za všechny lidi a za celou vlast. A Otoušek kráčí poslušně a vážně, modlí se — a pak spěchá k mamince, aby mu zase odpovídala na nekonečnou řadu otázek.

Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená...

„Půjdeš o Dušičkách na hřbitov?“ ptal se Pepík Pavla.

„My na zdejším hřbitově nikoho nemáme,“ odpovídal Pavel. „Ale pojedu s tatínkem do jeho rodiště.“

„Koho tam máte pochovaného?“

„Mého dědečka, tatínkova otce. Škoda, že není dědeček ještě živ!“ litoval Pavel.

„Proč?“

„Uměl krásně vypravovat o starých časech. Když byl u nás, nechtělo se mi nikdy spát. Tak mi jednou vypravoval, proč pekou pekaři rohlíky.“

„No — a proč je pekou? Vidíš, to mi nikdy nenapadlo, že by mohli péci místo rohlíků pečivo jiné podoby,“ přiznával se Pepík.

„Za dávných časů obléhali Turci Vídeň. Tenkrát nebylo tak snadné dobýtí města, jež bylo dobře opevněno. Přesto se obyvatelé Vídně báli dlouhého obléhání, které by přineslo hlad a snad i nakažlivé nemoci. Stejný strach měli z nenadálého útoku, na který by nebyli připraveni. A víš, kdo město zachránil?“

„Kdo? To jsem zvědav!“

„Jeden městský pekař. Vypozoroval úmysl Turků podniknouti náhlý útok jednoho dne časně ráno. Upozornil vídeňské vojsko, které se na tento útok včas připravilo, odrazilo jej a Turci odtáhli od Vídně s nepořízenou. Správa města pak tomuto pekaři dovolila, aby směl péci pečivo podobné tureckému znaku, totiž půlměsíci. Od té doby pekou pekaři rohlíky podobné srpečku měsíce.“

„To je jistě zajímavé,“ pochválil Pavlovo vyprávění Pepík.

„Tak mi to vypravoval dědeček. A teď už přes rok odpočívá pod drnem,“ zesmutněl Pavel.

„Dáš mu na hrob květiny?“

„Tatínek koupí několik květináčů s květinami, protože na zahrádce už nic nemáme, a já rozsvítím dědečkovi na hrobě svíčk.“

„Ty já také rozsvítím naší babičce,“ hlásil Pepík.

„Máte babičku pochovanou na zdejším hřbitově?“

„Ano. O Dušičkách je městský hřbitov jako zahrada.“

„Každý hřbitov je zahrada. Náš tatínek zná jednu písničku o hřbitově a v té se zpívá: Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená, do tebe padají nejdražší semena.“

„Náš tatínek zase říká, že si zemřelí zaslouží, aby se jim alespoň jednou za rok hrob trochu více ozdobil. Já na babičku také rád vzpomínám, třebaže umřela než jsem začal chodit do školy,“ pravil Pepík.

„Jistě ti též ráda vypravovala, vid’?“

„To víš. Nikdo neumí tak vypravovat pohádky jako babička. Nejraději škádlila pohádkou o dlouhé lávce.“

„Tu neznám.“

„Byl jednou jeden pasák a hnal velké stádo ovcí. Přihnal je k úzké lávce, po které musila jít jedna ovečka za druhou. Teď musíme počkat, až přejdou.“

Pavel byl chvíli zticha a čekal, až bude Pepík pokračovat. Když se k tomu neměl, pobídl ho:

„Snad už ovečky přešly?“

„To jsem já babičce také říkával, ale ona mi odpovídala: Ba ne, hochu. Ta lávka je moc úzká a oveček je velké stádo. Tak jsem se konec téhle pohádky nikdy nedověděl.“

„Podívej se, Toník někam chvátá,“ upozorňoval Pavel.

„Kampak, Toníku?“

„Jdu koupit svíčky, abych měl na Dušičky,“ odpovídal Toník.

„Komu budeš svítit?“

„Sestřičce Alence,“ odpovídal Toník a měl oči plny slz. „Je mi vždycky líto, když si vzpomenu, že si s ní už nemohu hrát.“

„Co se jí stalo?“ přál se soucitně Pavel.

„Dostala záškrt. Nebyla očkována a všechna pomoc přišla pozdě,“ vypravoval Toník.

„To jste měli velkou bolest,“ litoval ho Pepík.

„To víš. Byl to takový malý brouček. Stále se za mnou batolil, všechno mi bral z ruky, ale já bych ho nikomu nedal za nic na světě,“ utíral si Toník slzičky.

Chlapci ztichli.

„Smrt je jako zloděj. Bere nám vždy to, co jsme měli nejraději,“ řekl ještě Toník a spěchal pro svíčky.

Napsal

Karel Doubravský.

Kresby: Boh. Večeřa.

Véna ministrantem

J. K. Baby

Nejraději ministroval Véna v neděli na „hrubé“ nebo také, jak se říkalo, na „slavné“. Ve všední den totiž byla sloužena obvykle jen tichá mše svatá, ministranti si neoblékali svá obřadní roucha, přísluhovali pouze v civilním šatě, v kterém sedávali ve školních lavicích. Ale v neděli, to, pane, podobal se Véna strýčkovi kostelníkovi! Vždy s chutí a radostně si Véna oblékl červenou sukni, běloskvoucí rochetku a široký červený límec se zlatým okrajem.

A potom ten velebný zvuk varhan! Véna klečel u oltáře a dával bedlivě pozor na důstojného pána, aby nepromeškal nějaké zvonění, ale jeho duše, plná blaha, poletovala kdesi v oblacích. Véna skutečně opravdově přísluhoval. Byl si vědom velikosti ministrantského úkolu. On, malý klouček, přísluhuje knězi, který koná oběť Pánu všehomíra, vševědoucímu, všemohoucímu

A pak ještě! Hrubá bývala zpívanou mší svatou. A pan děkan, ač stár, měl krásný hlas. Véna znal z paměti prefaci i „Pater noster“ a tak si v duchu prozpěvoval s důstojným pánem. Nač pak se také velice těšil, bylo svaté požehnání. Skláněl se v hluboké pokoře a úctě před Eucharistií a snažil se, aby zvonek nezvonil, ale mluvil k srdcím lidským.

Véna byl ministrantem tělem i duší. Těšila ho nesmírně každá službička, kterou mohl v chrámě udělat. Nebyl-li kostelník právě v sakristii a důstojný pán počal se oblékat do mešních rouch, spěchal mu Véna horlivě pomoci, a takováto pomoc, ač vyžadovala kněžské trpělivosti, přece jen byla upřímně míněna, a to si pan děkan cenil.

Jednou přivedl si Vénův druh, spoluministrant Pepík, svého mladšího kamaráda Vojtíka, že ho naučí také ministrování. Véna se uvolil zůstat tentokrát v sakristii, aby oba kamarádi mohli jít spolu přísluhovat. Dlouho přede mší svatou poučovali oba staří ministranti nového druhá, co má dělat. Pak mu pomohli obléci se. Vojtík byl v sedmém nebi, zvláště když ani pan děkan, ani pan kostelník neměli proti tomu námitek. Ať se hoch zaučí. Beztoho, když některý z ministrantů náhodou chybí, musí druhý přísluhovat sám.

Véna usedl do lavice před sakristií, kde někdy sedávali snoubenci, a ponořil se do modlitební knížky. Po očku pozoroval však velmi často Vojtíka a zrakem ho strkal tam, kam měl právě jít, a v duchu mu napovídal, co má dělat. Ale Vojtík byl velmi šikovný hoch. Dával pozor na Pepíka a vstal vždy, když on vstal, šel ke středu oltáře současně, když tam šel Pepík, a tam mu Pepík šeptem sdělil, co má dělat dál.

„Véno,“ zašeptal někdo našemu ministrantovi do ucha. Byl to strýček kostelník a kynul mu prstem, aby šel do sakristie. Asi aby rozfoukal dřevěné uhlí pro kadidelnici. Véna se tiše zvedl, pokřižoval se a vstoupil do sakristie.

Blim-blim-blim, cing-cing.

Zvonečky se rozezvučely, oznamující lidu, že začíná Obětování.

„Musím na chvíli odskočit si z kostela,“ pravil Vénovi kostelník, „chceš-li, vezmi si tácek a jdi vybírat.“

Samozřejmě, že Véna chtěl a dokonce radostně chtěl. Aby se snad styděl vybírat! Proč? Vybírá přece pro kostel, tedy pro Pána Boha, byť snad nepřímou od lidí to, co jim Pán sám dal, aby se osvědčili, jak s tím umějí hospodařit.

A tak brzy nato vyšel ze sakristie hrdě náš Véna s límcem strýčka kostelníka a s jeho úkolem. Poklekl před oltářem a pak se letmo rozhlédl po chrámu, jak půjde, aby zbytečně mnoho nechodil.

Cink.

„Pán Bůh zaplať,“ děkoval Véna tichým hlasem. Drobné mince počaly plnit misku. Věnu to těšilo, jak by to sbíral pro sebe, ba víc. Slyšel, že je nutno opravit oltář Panny Marie a na ten že budou věnovány nyní kostelní sbírky. Ano, jak rád klekával u oltáře Panny Marie při májových pobožnostech, žel, byl to dosti sešlý oltář, ale nyní bude opraven. A Véna na něj vybírá.

Jenže náš Véna měl dnes jeden ze smolařských dní. Prodíral se mezi lidmi, otáčel se napravo, nalevo, hned natahoval misku, hned se kousek vracel, tam šlápl babičce na sukni, tam div nevyrazil tetě modlitební knížku z ruky. Ale vrchol všeho byl, když najednou zapackal o shrnutý korkový koberec a ozvalo se hromadné zacinknutí. Chudák Véna byl by se raději do země propadl. Necinkaly to totiž zvonky u oltáře, ale mince a tácek, které při pádu upustil a nyní se rozkutálely kolem.

Ochotní lidé jali se mu ihned pomáhat sbírat a brzy měl Véna opět celou svou sbírku.

Zajímavé, že vybral ten den mnoho. Lidé, jako by teprve tímto upozorněni, že se sbírá na kostelní účel, dávali zardělému Vénovi. Ale strýček kostelník Věnu vyhuboval.

„Až budeš mít zase svůj smolařský den, tak mi to raději řekni,“ pravil mu pohněvaně.

Také s táckem již nebyl nikdy Véna vybírat, za to dostalo se mu něčeho lepšího, pytlík se zvonečkem, který byl nově ušit.

Kreslil M. Florian

Výstřel v pravé chvíli

Příběh z Ameriky. Napsal F. Pokorný

Od roku 1836 neobjevili se rudoši v jihozápadní Georgii. Proto příhoda dvanáctiletého Jirky zdála se zprvu neuvěřitelná.

Stalo se to při mýcení lesa u Bartoňovy farmy. Když měl býti opět kus orné půdy získán pro zemědělskou práci, sešli se sousedé z okolí, aby společně přiložili ruku k dílu. Tak si navzájem pomáhali tito průkopníci, první osadníci v oněch dosud neobydlených krajích. S muži přišly i ženy s dětmi.

Mezi dětmi byl také Jirka. Na těžkou práci byl ještě příliš mlád a hry s menšími dětmi ho málo bavily. Proto si vyžádal od otce dovolení, aby s jeho puškou se směl vydati hlouběji do lesa na lov. Ježto nebylo slyšeti o nepřátelském vpádu a hoch uměl s puškou dobře zacházeti, otec nic nenamítal.

Skoro dvě hodiny se potuloval Jirka lesem, pátraje po zvěři, ale štěstí mu nepřálo, ač si počínal opatrně a tiše šlapal po listí a chvojí na zemi. Obrátil se tedy nazpět k mýtině, a cítil únavu, usedl si na povalený strom. Bez hnutí hleděl před sebe dlouhou řadou jedlí. Občas k němu zaletěl hlas pracujících mužů nedaleko.

Brzo spatřil jednoho z nich, Petra Kaněru, jak přistoupil k vysoké jedli a počal ji u kořenů osekávat. Jirka chtěl naň zavolat pozdrav, když tu hlas mu uvázl v hrdle.

Z blízkého křoví se vynořili dva Indiáni a kradmo se plížili zezadu k Petrovi. Oba měli ručnice, ale nezamýšleli asi střílet, aby nevzbudili pozornost ostatních dřevorubců. Jirka zpozoroval, že rudoši, obnažení po pás, byli ohyzně pomalováni a poznal podle vyprávění starších, že jsou na válečné stezce.

Polekaný hoch se vzchopil, pevně svíraje svou pušku, ale přední Indián v té chvíli mávl již svou zbraní a udeřil bělocha do hlavy. Ubohý Petr se svalil jako trám a druhý Indián ho popadl za hustou kštici, mávaje nožem, aby Petra skalpoval.

Přes nesmírné rozzechvění Jirka namířil a než nůž ještě se dotkl hlavy Petrovy, rána zahřměla. Indiánovo rámě bylo zasaženo, lesklý nůž vypadl z ochromených prstů do trávy. Indián se zapotácel, ale jeho druh jej uchopil za zdravé rámě a rychle se rozhlédnuv, skočil s ním do křoví. Dupot nohou a praskot větví svědčil o tom, že oba prchají.

Zakrátko dřevorubci ustali v práci, hledíce zvědavě na Jirku, který s vyděšenýma očima a rozčilen k nim běžel, volaje: „Pojďte rychle. Indiáni srazili Petra a leží jako mrtvý.“

Nikdo mu nechtěl věřit. „Indiáni jsou ještě v Alabemě nebo ve Floridě“, pravil starý Tom, „ale zde není daleko široko ani kousku rudé kůže.“ Jiní soudili: „Asi jsi usnul, chlapče, a něco se ti zdálo.“ Jeden dokonce řekl: „Snad se pomátl na rozumu.“

„Vždyť jsem sám střílel z této ručnice a trefil jednoho do ramene,“ tvrdil Jirka; „chtěl Petra skalpovat. Pojďte se podívat.“

Stále ještě pochybující, někteří i se smíchem a žerty, šli dřevorubci za vzrušeným hochem. Když spatřili Petra v bezvědomí, byli sice překvapeni, ale ne zcela přesvědčeni.

„Něco ho uhodilo,“ pravil jeden, ukazuje na ránu na Petrově hlavě, „ale to nemusel býti Indián.“

Náhle Jirka zahlédl v trávě dlouhý nůž a zvedl jej, volaje: „Nevěříte-li mně, hleďte na toto! To pustil Indián, když jsem ho postřelil.“

Všichni s vážnou tváří si prohlíželi nůž. Jirka byl vyzván, aby svou příhodu znovu dopodrobna vyprávěl. Mezitím byl Petr zase přiveden k životu a položen na nosítka z větví.

Zazněl dusot koňských kopyt. Jakýsi jezdec přijížděl plným klusem. Oznamoval, že tlupy alabamských Indiánů táhnou krajem směrem k Floridě, a že je nutno, aby ozbrojení osadníci se semkli a zahnali vetřelce.

„Nepovídá jsem to?“ zvolal Jirka, jemuž se touto poplašnou zprávou dostalo zadostiučinění.

Mýtina byla opuštěna, všichni mužové odkvapili a vrátili se až za několik dní, až Indiáni byli zatlačeni do floridských hvozdů. Jen zraněný Petr zůstal doma s Jirkou, jemuž neustále děkoval za záchranu.

Merkur

Dr. Jos. Mouřínovský.

Merkur je Slunci nejbližší oběžnice. Je jasno, že přitažlivost slunce působí na něho nejvíce, a proto musí kolem něho velmi rychle obíhat — 40 km/sec. — aby do něho nepadl. Síly dostředivá a odstředivá musejí se vyrovnávat!

Od slunce je vzdálen 58,000.000 km. Světlo ze Slunce k němu dorazí za 4 minuty. Jeho průměr je 4840 km, obvod 15.212 km. Člověk by Merkura obešel za 507 dní, rychlík obejel za 6 a půl dne, letadlo obletělo za 19 hodin, dělová koule za 4 hodiny.

Merkur je nejmenší oběžnicí sluneční soustavy. Než přece pro jeho poměrnou blízkost Zemi je viditelný jako hvězda první velikosti, ale jen za soumraku, neboť zapadá brzo po západu Slunce.

Je 25krát menší než Země, ale hustotu má ze všech planet největší (5.6). Hustota vody je 1. To je důkazem, že vznikl ze hmoty sluneční, která kdysi se rozkládala po celé nynější soustavě a od povrchu ke středu byla čím dál tím hutnější. Proto planety Slunci bližší jsou hutnější a těžší, vzdálenější řidší a lehčí.

O jeho otáčení kol osy — rotaci — nevíme nic. Je však jisto, že se otáčí, ale za jakou dobu, nebylo dosud zjištěno, poněvadž tato planeta pro blízkost Slunci je nejobtížněji pozorovatelná.

Oběh Merkura kol Slunce trvá 88 dní. Oběhne tedy Slunce čtyřikrát, zatím co Země pouze jednou. Čili Merkurův rok je čtyřikrát kratší roku našeho. Pro jeho blízkost Slunci je jeho povrchová teplota asi 300°.

Merkur může se nám přiblížit až na 79 mil. km. Do té vzdálenosti by člověk došel za 7200 let, rychlík za 90 let, letadlo za 11 let, dělová koule by naň doletěla za dvě léta a několik dní a světelný paprsek jen čtyři a půl minuty.

Člověk žasne nad takovou vzdáleností, ale poznáme, že je to jen malý krůček do vesmíru!

Lakomé selce A JEJÍ KOČCE

Napsal Jaroslav Vrána.

(Dokončení.)

Hůře bylo dole ve vsi. Hospodář zemřel a na statku lakomé selky začalo strašit. V noci, když se Krásnoočka modlívala před obrázkem Bohorodičky, lomozilo to na půdě i v komorách, šelestilo ve stínech stromů, po zahradě ve spadlém listí, kvílelo v komíně nebo pískalo vysoko nad domem v hejnech ptáků, odlétajících na jih. Co to bylo? Dobrý duch hospodářův, který hlídá dům? Smrt, která o půlnoci obchází lidské příbytky? Anebo svědomí lakomé, opuštěné selky?

Sýček na stodole kувíkal a kувíkal.

Od prahu svého domu odehnala žebráka i kočku a nyní celý dům je opředen pavučinami zlých duchů. Krásnoočka se modlívala za duši svého tatínka, za nemocnou maminku i za dobrotu čeledínovu. Nezahléděl se on do jejích očí, ona se zahlédla do jeho pracovitosti a dobroty. Selka to věděla. V sklíčenosti si nyní připouštěla i možnost, že by čeledín mohl převzít hospodářství s její Krásnoočkou. A tak když oba před ní předstoupili a čeledín panímámu požádal, aby si mohl Krásnoočku odvésti k oltáři, pravila: „I děj se vůle Boží, děti, vždyť beztak mě trestá za všechnu mou sobeckost a nedopřává mně pro ni ani v noci pokoje. Teprve nyní, když jsem i pokoj ztratila, poznávám, že největší štěstí naše je v poctivé práci a skutcích milosrdných. Nebudte nikdy lakomí a mějte slitování se zvířaty!“

Krásnoočka sevřela svou matku v náruč, líbala ji a od radosti řekla jí jen jediné slovo: „Maminko!“ Čeledín políbil selce ruku. „Děkujeme vám,“ pravil, „budeme mít s každým slitování,

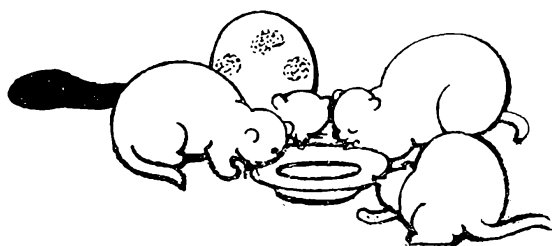
ale nejdříve se vypořádáme s myšmi v domě. Vždyť jistě nejvíce ty vás, panímámo, straší! Než budeme mít veselku, nesmí tu být ani jediná. Bude krutá zima. Všecky myši z polí se přistěhovaly k nám.“

A měl pravdu.

Meluzina v komíně naříkala častěji a častěji, poslední list odlétl s jabloně a Ledová královna brzy nakreslila na okna teplých chaloupek první květy. V horské kraje se vkradl první sníh. Víly Světlušky dávno prchly z lesů do teplých krajín a strýček Jezevec se schoulil ve svém podzemním pokojíčku do klubka, aby prodřívá zimu. Ledová královna neměla slitování s ničím. Všechno před ní utíkalo do skrýší a co neuteklo, zkřehlo pod jejím dotekem na kámen. I naše kočka před ní utekla. Sama by se v lese uživila a její teplý kožíšek by jí v díře mezi kořeny uchránil i před Ledovou královnou. Ale když kromě velkého kotěte vodila od pozdního léta na lov ještě jiné dva členy, krásné dva mazlíčky!

První byl strakatý. Jeho bělostný kožíšek měl přes uši na hlavě přehozenu tmavou pelerinku, druhý zebrovitý měl bílou obrubu kolem šelmovských očí. Pro tyto dvě dětičky se rozpomněla maminka na seník ve vsi a na vonící seno v něm. A tak jednoho večera, když se na statku již konaly přípravy na svatbu, připutovala celá kočičí rodina do seníku a brzy koledovala u dveří. Jaké příjemné překvapení to bylo pro všechny, ale zvláště pro starou selku, nedovedete si nikdo představit. Teplého mléčka měla koťátka od toho dne vždy, co hrdlo ráčí, a o myšky nebylo nouze.

Svatba byla krásná, staré selce se zdálo, že na její dům se snáší požehnaní míru. Strašidla zmizela. A kolik mazlíčků nových dnes vodí kočičí maminka na lov, žije-li, jen Pán Bůh sám ví.

Kresby: O. Zemina.

Proč se osika třese

Polská národní.

Jednou zajel člověk do lesa pro dříví. Pracoval tam, a tu najednou tam přiběhne vlk. Člověk vzal nohy na ramena a utíkal. Vtom na něho zavolala osika:

„Vylez na mne!“

Člověk to jen slyšel, už přiskočil k osice, ona mu podala větvíčku a on na ni vylezl a tak se zachránil.

Ježto se však osika o něho bála, začala se třásti — a od té doby se stále třese.

Přeložil Otto F. Babler.

Zajíc

Gaskoňská národní. Přeložil O. F. Babler

Jednoho dne přiběhl ve vsi Cruzos, syn pasákův, kterého poslali pást ovce, celý udýchaný domů a volal:

„Tatínku, tatínku, hořem si vezměte flintu! Viděl jsem zajíce, velikého jako vůl!“

„Chlapče, velikého jako vůl? Toť příliš“

„No, tatínku, byl jistě veliký jako hřibě!“

„Chlapče, veliký jako hřibě? Toť příliš.“

„No, tatínku, byl jistě veliký jako telátko!“

„Chlapče, veliký jako telátko? Toť příliš...“

„No, tatínku, byl jistě veliký jako ovce!“

„Chlapče, veliký jako ovce? Toť příliš.“

„No, tatínku, byl jistě veliký jako jehně!“

„Chlapče, veliký jako jehně? Toť příliš.“

„No, tatínku, byl jistě veliký jako kočka!“

„Chlapče, veliký jako kočka? Dobrá, věřím ti. Ale přece už jsem vídal i menší zajíce!“

„No, tatínku, byl jistě veliký jako králíček!“

„Chlapče, veliký jako králíček? Dobrá, věřím ti. Ale přece už jsem vídal i menší zajíce!“

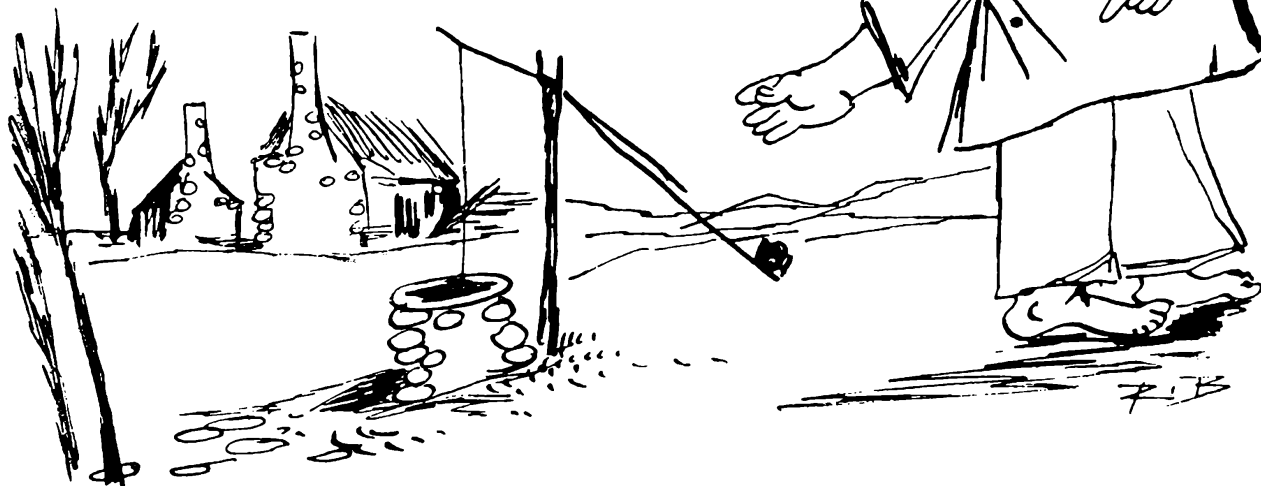
„No, tatínku, byl jistě veliký jako potkan!“

„Chlapče, veliký jako potkan? Dobrá, věřím ti. Ale přece už jsem vídal i menší zajíce!“

„No, tatínku, byl jistě veliký jako moucha!“

„Chlapče, veliký jako moucha? Ty lžeš a neviděl jsi vůbec nic!“

Kreslil R. Brun.

Jak se stal krejčí Nitečka králem Kornel Makuszynski.

Přeložila M. Janouchová.

V městečku Tajdarajda bydlil krejčí Nitečka. Měl bradku jako kozel a byl stále veselý. Byl velmi hubený. Každý krejčí na světě je hubený, ale pan Nitečka byl tak hubený, že by mohl proléztí ouškem jehly, kterou sám držel v ruce. Nejedl nic jiného než makarony, neboť nic jiného mu nechtělo prolézt krkem. Byl to dobrý člověk a vždy usměvavý. Na bradě měl sto třicet šest vousů a časem ve svátek je splétal v copánky. Tehdy byl velmi hezký.

Byl by žil pokojně, kdyby nebylo jedné cikánky. Poranila si nohu a rána byla veliká. Nitečka jí krásně sešil kůži, takže nebylo nic vidět. Z vděčnosti mu cikánka vykládala z ruky a pověděla mu toto:

„Vyjdeš-li v neděli z tohoto města a půjdeš-li stále na západ, dojdeš tam, kde tě prohlásí za krále!“

Nitečka se tomu velmi smál. Ale té noci se mu zdálo, že se opravdu stal králem a že z velkého blahobytu tak ztloustl, že vypadal jako ohromná bečka. Probudil se a přemýšlel:

„Možná, že je to pravda! Kdožpak ví? Vstávej, Nitečko, a jdi na západ!“

Vzal uzlík, sto jehel, tisíc kilometrů nití, vzal náprstek, žehličku, veliké nůžky a rozhodl se, že se bude ptát lidí, jak se jde na západ.

Nikdo v městečku Tajdarajda to nevěděl, až jeden člověk, který byl stár sto šest let, přemýšlel a povídá:

„Západ je určitě tam, kde zapadá slunce!“

Ihned bylo vidět, že je to moudrá odpověď, a proto krejčí Nitečka šel v tu stranu. Když si nedaleko za městem usedl na mez, zvedl se vítr, sice nevelký, ale poněvadž Nitečka byl nesmírně hubený, vítr ho nadzdvihl a unášel vzduchem.

Nitečka se smál takové jízdě. Ale vítr se ztišil a pustil krejčího na zem. Zajiskřilo se mu v očích a nevěděl, co se s ním děje. Jenom ucítil, že padl někomu do náručí, neboť slyšel, jak někdo hněvivě vzkřikl:

„Co je to za nápad?“

Pan Nitečka se dívá a vidí, že je uprostřed obilí, že ho vítr vrhl do náručí strašáka na vrabce. Pan strašák byl velmi elegantní, měl jenom trochu roztrhané kalhoty, zelenou kazajku a pomačkaný cylindr. Nohy a ruce měl z tyček.

Nitečka smekl čepičku, hluboko se poklonil a povídá tenkým hláskem:

„Má úcta, vážený pane! Prosím za odpuštění, že jsem vám stoupl na nohu. Jsem Nitečka, krejčí!“

„Velmi mne těší,“ řekl strašák, „že poznávám tak milého člověka. Já jsem hrabě strašák a mám v erbu čtyři tyčky. Dávám tady pozor, aby vrabci neukradli pšenici. A kam jdete, pane Nitečko?“

Pan Nitečka se znovu uklonil, třikrát poskočil, neboť byl velmi slušný a věděl, že velcí páni se tak sobě klanějí.

„Kam jdu, pane hrabě? Tam, kde se stanu králem“

„Opravdu?“

„Ovšem! Narodil jsem se, abych byl králem, a můžete, pane hrabě, jít se mnou, bude nám veseleji!“

„Dobře,“ odpověděl hrabě Strašák. „Již se mi to zde znechutilo! Ale kdybyste mi, pane, zašil oděv, byl bych velmi rád. Chci-li se po cestě oženit, musím být hezký!“

„S radostí,“ řekl Nitečka.

Dal se do práce a za hodinu hrabě Strašák měl krásné šaty i cylindr. Trochu se mu začali vrabci posmívat, ale on si toho nevšímal a důstojně odešel s panem Nitečkou. Cestou spolu rozmlouvali velmi mile a oblíbili si jeden druhého. Li stále na západ. Spali obyčejně v pšenici a na noc se krejčí nitkou přivazoval k Strašákovi, aby ho neodnesl vítr. A když je napadli psi, hrabě Strašák, který byl velmi statečný, si vytrhl vlastní nohu a házel ji na ně. Potom si ji opět přivázel k tělu.

Jednou k večeru viděli před sebou v lese světélko.

„Pojďme tam, snad nám dají nocleh!“ řekl Nitečka.

„Udělejme jim tu radost!“ odpověděl hrabě.

Hledí, dům jaksi podivný, neboť může chodit. Stojí na čtyřech tlapách a stále se točí.

„Majitel toho domu je asi veselý člověk,“ šeptal Nitečka, „stále tančí.“

Počkali, až se dveře přiblížily k nim, a skočili do domu. Byl to velmi podivný dům. Třebaže bylo léto, na ohništi hořely ohromné klády dřeva a u ohně seděl jakýsi šlechtic a ohříval se. Občas bral žhavé uhlíky na dlaň a polykal je s velkou chutí. Když uzřel pocestné, vstal, uklonil se a povídal:

„Zdá se mi, že je to pan Nitečka a pan hrabě Strašák?“

Podivili se, že je zná, ale nic neřekli, jenom Nitečka třikrát poskočil a hrabě sňal cylindr.

„Zůstaňte u mne na večeri a ráno půjdete dále. Ihned zavolám ženu, dceru a příbuzné.“

Tleskl do dlaní a naráz přiběhla velká družina. Dcerka toho hospodáře byla velmi hezká, avšak když se smála, jako by kůň ržál na louce. Nitečka se jí líbil, neboť mu povídala, že by si velmi přála mít takového muže. Potom si sedli k večeri, Nitečka a Strašák na stolice, všichni ostatní na železné džbery s rozžhaveným uhlím.

Tehdy jim řekl hostitel:

„Nedivte se, pánové, že tak sedíme, ale naší rodině je stále zima.“
Podávali polévku v ohromném kotli a Nitečka již nesl lžičku k ústům,
když ho Strašák zatahal za šos a zašeptal:

„Pane Nitečko, nejezte, je to žhavá smola!“

Oba předstírali, že jim polévka chutná, ale vylili ji pod stůl. Potom
přinesl podivný sloužící nová jídla: krysy v kančí omáčce, smažené ko-
bylky, dešťovky s parmezánským sýrem jako makarony a na konec
shnilá vejce. Pan Nitečka i hrabě Strašák všechno házeli pod stůl a byli
velmi poděšení. Znenadání řekl hospodář:

„Víte, pane Nitečko, že v Pacanově umřel král?“

„A kde je ten Pacanov, daleko?“ otázal se krejčí.

„Kohout běží do toho města dva dny. A víte, že tam hledají krále, a
že ten, kdo se ožení s mou dcerou, se stane králem?“

Dívka v té chvíli zaržála radostí jako starý kůň a objala Nitečku.

„Utecme,“ šeptal Strašák.

„Když já nevím, kde jsou dveře.“

Celá rodina se rozveselila a hospodář řekl:

„Napijeme se vína na vaše zdraví a vesele si zazpíváme. Pane Nitečko,
snad znáte nějakou písničku?“

„I ovšem,“ řekl Nitečka, „znám jednu velmi pěknou.“

Mrkl na Strašáka a zašeptal:

„Dávej pozor, a až dveře
budou za námi, tehdy křikni!“

Vstal, sňal čapku a tenoun-
kým hlasem počal zpívat jedi-
nou píseň, kterou uměl:

„Začněte, rty naše, chválit
Pannu svatou, začněte oznamo-
vat čest Její neposkvrněnou!“

V tu chvíli se stalo něco straš-
ného. Celá rodina vyskočila a
začala výt, pištět, skákat a zlo-
řečit. A pan Nitečka nic, jen
zpíval dále. Cítil, že dům s ni-
mi někam utíká, nabral dechu
a zpíval jako nejtenší pištála
ve varhanách. Ukončil píseň a
začal znovu. A v tu chvíli
všechno zmizelo, dům se
rozsypal v prach a strhl
se strašný vítr.

Oba hledí překva-
pení a vidí, že stojí
na louce. Poděkovali
Bohu za záchránění
a Nitečka povídal:

„Byli to strašní ďáb-
lové, ale přemohli jsme
je.“

(Dokončení.)

Honba za penicilinem

(Dokončen.)

Dobrodružství jedné noci z konce války. — Napsala Milena Rodová.

Kresby: M. Ehlerová

Po silnici se však tentokrát nemohl dát, neboť viděl, kterak se po ní pohybuje černá masa, a věděl, že je to německé vojsko, stahující se k městu. Volil tedy pěšinku vinoucí se podél potoku. To však byla svízelná jízda. Pěšinka byla úzká a ztrácela se ve tmě, takže Michal ji musel sledovat s napjatou pozorností a každou chvíli s kola seskočit a vléci se s ním kus cesty pěšky, aby se před koncem jízdy ještě nevykoupal v potoce. Ale přes všecku opatrnost přece se tato zpáteční cesta neobešla bez nehody, která by málem zmařila dobrý výsledek Michalovy výpravy.

Ačkoliv jel ostražitě a zvolna, přece jenom nemohl ve tmě zahlédnout všechny nástrahy, které mu pěšinka přichystala. A tak zapadlo náhle přední kolo do strouhy, která vedla z potoka do luk, a Michal udělal krásný přemet přes řídítko a dopadl na břeh s mnohým vzdycháním. Trochu se nadzvedl, ale v pravém kotníku ho nesmírně zabolelo a tak ze strachu před ještě větší bolestí nechal nohu nehybně ležet. A už zajel úzkostně rukou do kapsy a ohmatával krabičku s penicilinem, je-li neporušená. Byla, ale kdo ji donese mamince? Michal už dál nemůže, to je jisté! A slzy jak hrachy mu začaly padat z očí a pak si uvědomil, že ho nikdo nevidí, a rozplakal se na celé kolo. A statečný Michal seděl tu docela nestatečně, naříkal, že si vše dobře nepromyslel a že přece jen přeceňoval svoje síly, a vzdychal k Bohu o zázrak, aby poslal nějakého dobrého člověka, který by šel kolem a který by do města lék donesl a Michal by se zatím natáhl zde do trávy a spal a spal.

Ale zázraky se obyčejně nedějí, aspoň ne tak, jak my si je představujeme. A přece bylo Michalovi zpomoženo, ale jiným způsobem. Do zoufalé skleslosti jeho mysli začalo srdečko tlouci novým rytmem: „Michale, nestydíš se tady tak brečet? Co by tomu řekl tatínek, a jak by se ti kluci vysmáli! To jim také řekneš, až jim budeš vyprávět o svém dobrodružství? A na svoje heslo jsi již také zapcmeněl? Vždyť jsi nezkusil ještě nohou ani pchnout, snad to s ní nebude tak zlé, a tu únavu také jistě přemůžeš!“

A Michal si utírá rukávem uslzené oči, otáčí nohcu sem a tam a konečně vstává a zkouší našlápnout. Jde to. A tak kousek ještě kolo vede, ale kde je to jen trochu možné, naskakuje a přes všecku únavu šlape opatrně, avšak vytrvale.

Již svítalo, když přijížděl k první vesnici u města. Německou armádu nechal daleko za sebou, takže viděl nyní volnou silnici jen s ojedinelými vojáky na kolech. Ihned k ní zamířil po polní cestě, a to se mu již vesele šlapalo. Však také cítil, že kdyby měl teď seskočit, že by již nenašel sil k dalšímu naskočení. A proto, když zahlédl na pokraji města hlídku, volal již zdaleka, co mu plíce stačily:

„Jedu tady z vesnice pro lékaře, pro lékaře!“

A tentokrát opravdu nelhal. „Musím dojet až tam, musím dojet až tam,“ říkal si, zatím co v mozku mu hučelo a před očima mu tančily

tisíce koleček. A když posléze dojel k ulici, v níž lékař bydlel, uslyšel, jak Němci zahajují střelbu. Ale s druhé strany bylo stále ještě ticho. Konečně byl u cíle. Seskočil s kola, třikrát divoce zazvonil, ale vzápětí se zhroutil ve mdlobách u dveří doktorova bytu.

*

Pro inženýra Horu nastávalo nejtěžší jitro v jeho životě. Takřka celou noc probděl u lože své ženy, které se znatelně přitížilo. Ležela malátně na pcduškách, těžce a neklidně oddychovala, a tep slábl a slábl. A když slunce ozlatilo svými paprsky okenní rámy, obrátila své velké oči k manželovi a zašeptala:

„Michal, kde je Michal?“

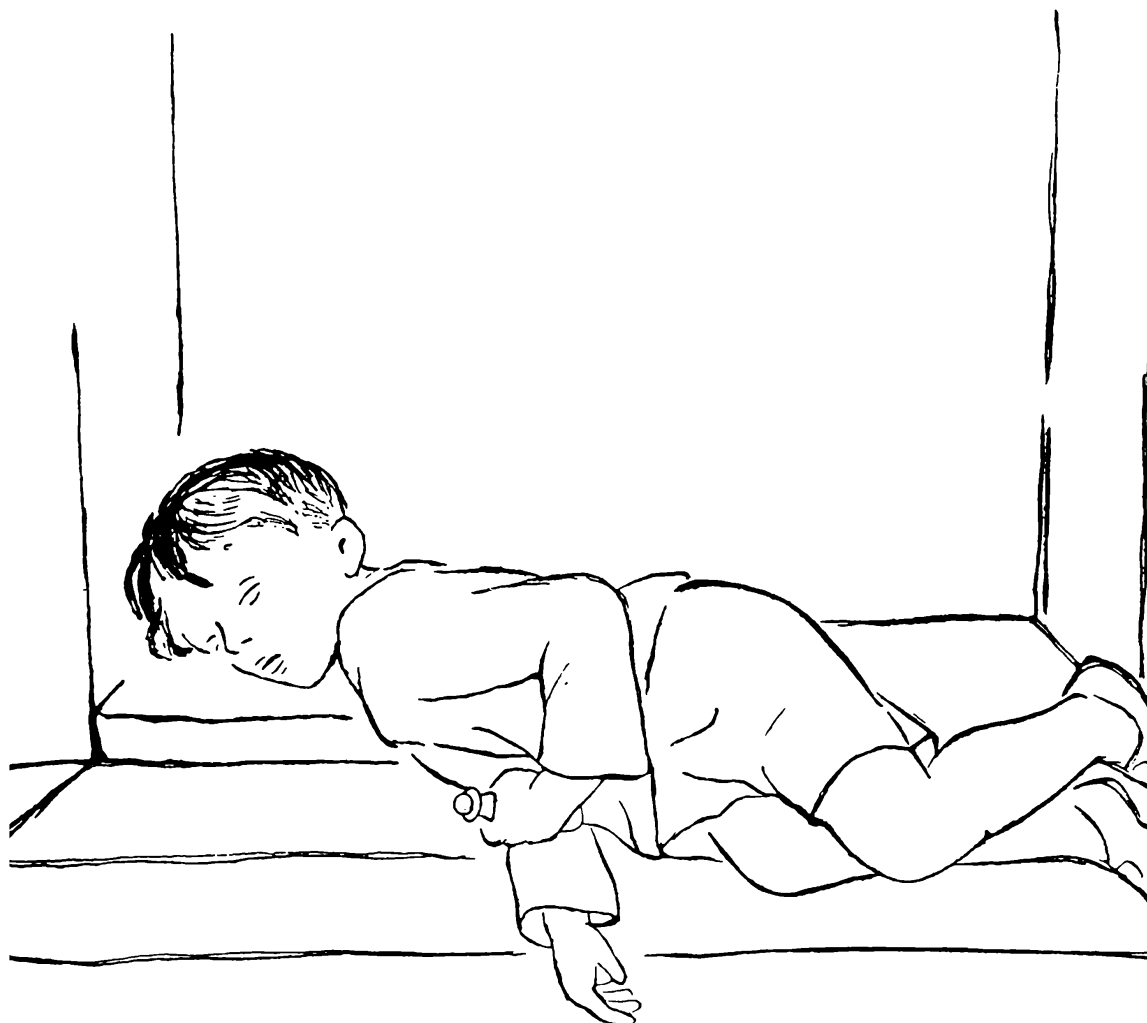
Inženýr vyšel, aby ho probudil a zavolal k mamince. Ale jaké bylo jeho zděšení, když uviděl Michalovu postel nedotčenu a též chlapec nebyl po celém domě k nalezení.

„Ježíši Kriste, kde je ten hoch a co mám říci Marii?“

Ale jeho úvahy přerušilo prudké zazvonění a do předsíně vstupuje jaksi energicky a dychtivě lékař. Inženýr ho chytil za obě ruce a jeho vysoká postava se shrbila pod tíží starostí a úzkosti.

„Vím, příteli, co tě bolí a trápí, dobře vím, ale věř, že všechno zase bude v pořádku, i tvoji ženu uzdravíme, jen mě k ní honem pusť! Jenom jedno ti povím. Tvůj chlapec je hrdina. Ostatní ti vysvětlím až potom.“ A již neslyšně otevřel dveře do pokoje nemocné a zmizel za nimi.

Inženýr zůstal nerozhodně stát a nevěděl, je-li to všechno skutečnost anebo jen výtvor jeho ztýraného mozku. Ne, musí si to všechno pomalu zopakovat:

„Michal tu není a nebyl celou noc. Doktor prý o všem ví a říká, že je Michal hrdina. Včera k večeru byl ještě přesvědčen, že Marii není pomoci, a dnes se tváří tak vítězoslavně, jako by ten zázračný penicillin měl již v kapse!“

A on nejen, že jej měl v kapse, ale právě v tom okamžiku tam ve vedlejší světnici vstříkoval opatrně první dávku tohoto nejnovějšího léku nemocné:

„Milá paní, už mám ten lék, o němž jsem vám vyprávěl. Věřte, že po něm se brzy uzdravíte!“ a pohládl jemně nemocnou po horkých skráních.

„A teď, abych uklidnil tebe, příteli,“ povídá, když vstoupil do pracovny inženýrovy. „Moc toho sice nevím, ale i ta trocha stačí, abys pochopil, proč Michal nebyl celou noc doma a proč já mám nyní v ruce tuto krabičku.“

Otvírá ruku a vzápětí již užaslý inženýr čte na horním víčku velký nápis: PENICILLIN. Ale doktor mu nenechává času k otázkám a ihned pokračuje:

„Asi před hodincou — spal jsem ještě — mě probudilo trojí rázné zazvonění. První moje myšlenka byla na vás. A proto jsem vyskočil, hcdil přes sebe kabát a běžel otevřít. A opravdu na prahu jsem našel vašeho Michala, ležícího však ve mdlobách a vedle něho jeho kolo. Nejprve mne napadlo, že je u vás asi zle, a chtěl jsem hned běžet, ale hned vzápětí mi bylo divné, proč má Michal s sebou kolo, když ten kousek od vás by stejně rychle uběhl. A potom jsem si všiml, že je chlapec celý uprášený a pošpiněný a šaty že má na několika místech potrhané. Donesl jsem ho do dcemu a pokusil se přivést k vědomí, a tu jsem viděl, že rysy jeho dětského obličejce jsou celé ztrhané hroznou únavou. Když konečně otevřel oči, díval se chvíli na mne, než mne poznal, a potom rychle vstrčil levou ruku do kapsy a chtěl něco říci, ale než se mu to podařilo, upadl znovu do mdlob. Dovedeš si představit, jak jsem hořel zvědavostí! Vytáhl jsem opatrně Michalovi ruku z kapsy a víš, co v ní svíral? Tady tu krabičku, kterou se teď honosím a jejíž nápis sis právě přečetl. — Už ti nebudu vyprávět, co bylo dále. Jenom tě mohu ujistit, že jsem se především postaral o Michala a že chlapec nyní spí u nás zdravým a posilujícím spánkem, kterého je mu nejvíce zapotřebí. Tak, a teď víš tolik, co já. Musím běžet, ale za tři hodiny mě tu máš zase s další injekcí.“

Ve dveřích se však ještě obrátil a zavolal:

„Ale je to chlapec, ten váš Michal, co! Už se nemohu dočkat, až nám bude vyprávět, jak to dokázal!“

Kanonáda se nyní roztančila s novou prudkostí. Už šlo opravdu o město. Ale Michal spal a nevěděl o ničem a jeho tatínek též nic nevnímal. Stál u lože své ženy, láskyplně se nad ní skláněl a šeptal:

„Moje milovaná, teď už se uzdravíš a brzy budeš jako rybička! A víš, kdo ten odvážný kousek provedl a přinesl lék? Jen považ! Náš, tvůj Michal!“

Liduška a její přítel

JOSEFIS.

(Pokračování.)

3.

U Klaniců bylo smutno. Malé rodině chyběl otec. Paní Klanicová chodila jako stín, Liduška měla často sklopenou hlavičku. Paša stále vyhlížel svého pána. Občas vyskočil na okno a díval se upřeně na ulici. Čekal, chudák, marně.

Paní Klanicová se šla ptát na gestapo, kde má manžela, ale nedověděla se to. Když tam přišla po prvé, ptal se jí jeden voják:

„Co chcete? Jste Němka?“

„Ne! Jsem Češka a jdu se zeptat, kde je můj manžel. Včera byl odveden z továrny a dosud se nevrátil.“

„Copak provedl?“

„Myslím, že nic,“ odpověděla paní Klanicová a hned jí slzy vstoupily do očí.

„Když nic, tak se po něm nemusíte ptát. Pro nic za nic by nebyl odveden. Nepřijde-li brzy domů, přijďte se zeptat za měsíc a potom vám snad povíme, kde je.“

Paní Klanicová sepjala ruce, dala se do pláče a prosila: „Pro Boha vás prosím, řekněte mi to! Snad máte také dítě a víte, jak by vám bylo, kdybyste byl od něho odloučen. Máme malcu Lidušku. Nebude-li vědět, kde má tatíčka, snad se mi tělesně zhroutí. Smilujte se a řekněte mi, kde je můj manžel!“

Voják se na ni rozkřikl: „Co? Vy chcete fňukat, když nemáte muže doma druhý den? My za vás bojujeme a jsme také mimo domov. Jděte mi s očí, nebo vás dám sebrat také!“

Tak cdešla paní Klanicová s nepořízencu. Celcu cestu proplakala. Dcma se před Liduškců zdržovala slz, aby jí nepřitěžovala. Ale Liduška dcběře tušila, jak mamička trpí. Dodávaly si odvahy jedna druhé. Večer se modlivaly večerní modlitbu společně. Nyní byla jejich modlitba mnohem delší než dříve, protože volaly nebe o pomoc, aby se dověděly, kde mají drahého tatíčka.

Často je rozplakal i Paša. Stále vyhlížel oknem, a když se ho někdo zeptal: „Pašo, kde máš pána?“ zakňučel, šel do předsíně pod skříňku a přinesl v zubech domáci střevec pana Klanice. Ačkoliv dříve spával na svém polštáři v koutku kuchyně, nyní si nelehl na nic jiného než na tyto domáci střevíce. Sám si je vždycky zuby vytáhl, položil vedle sebe a lehl si na ně. Ráno je pak musela Liduška uložit, aby neměly v předsíni nepořádek.

Najednou se začal Paša toulat. Ráno posnídal, přinesl si k paní náhubek, aby mu jej připnula, a pak utíkal ven. V poledne přišel k dcědu, odpoledne se z dcmu ani nehnul. Někdy šel vyprovcdit Lidušku ke škole, vrátil se však hned domů. Paní Klanicová dlcuho nevěděla, kam pes chodí. Pcmalu to vycházelo najevo. Kdysi šla nakupovat na trh. Potkala tam jednu paní, ke které chodívala dcčas na návštěvu.

„Včera byl u nás váš Paša,“ povídala jí tato paní. „Přišel za dveře, zaškrabal pacičkou, a když jsem mu otevřela, pročenichal nám celý byt.“

Žádný kout nevynechal. Pak si chvilku poseděl v kuchyni u kamen a šel zase pryč.“

To paní Klanicovou překvapilo. Ale její údiv byl ještě větší, když slyšela ještě od tří rodin, že u nich byl Paša na návštěvě. Týž den potkala ji i paní učitelka, ke které chodila Liduška do hodin na klavír. I ta jí vyprávěla totéž:

„Co tomu říkáte, paní Klanicová, že váš Paša k nám chodí na návštěvu? Byl u nás již několikrát. Za dveřmi zaškrabe pacičkou, pak projde celou hudební školcu, jako by někoho hledal, pak si počká na kostku cukru, kterou mu vždycky podarují, a jde pryč. Je to roztomilý psíček. Mám jej velice ráda. Jak půjde Liduška zase do hodiny, ať přivede Pašu s sebou. On je vždycky v její hodině velice hodný. Sedne si na židličku vedle kla-

víru a dává pěkně pozor, co Liduška dělá, jako by tomu opravdu rozuměl.“

Paní Klanicová již nyní chápala, proč se Paša naučil dopoledne toulat. V rodinách, kam ho s sebou brávali někdy na návštěvu, hledal svého pána. Dobře si zapamatoval, u koho byli, a pak již podnikal samostatné výlety. Liduška přišla na výborný nápad. Přivázala mu k obcičku maličkou obálku, v níž byl vložen lístek s těmito slovy: „Prosíme, napište nám, kdy k Vám Paša přišel, abychom věděly, ke komu chodí a jak často.“ — To se osvědčilo. Na lístku nacházely v poledne různé podpisy a poznámky lidí, u nichž někdy s Pašou byly. Často bylo na lístku podotknuto, že se zdá, jako by Paša hledal svého pána, protože pročtení celého bytu, a když se ho někdo zeptá, jestli ho již našel, bolestně zakňučí.

Od té doby měly obě Pašu ještě raději. Než odešla Liduška do školy, vždycky se s ním loučila slovy: „Pa, pa, můj drahý Pašíčku. Jdi hledat tatíčka. Přiveď nám ho! Však ho přece někde najdeš. Přiveď nám ho brzy! Však víš, jak je nám zde bez něho smutno, tak hledej dobře a stále!“

Slz měla plná očička. Hleděla se zachovat jako hrdinka. Mnoho nemluvila, zato tím více přinášela oběti. Každou obtíž a námahu podávala Pánu Bohu za tatíčka.

Paní Klanicová se již několikrát ptala, kde je manžel, ale nikdy nedostala určité odpovědi. Vždycky jí řekli něco jiného. Jedncu tvrdili, že již byl odvezen do Německa, po druhé zase zalhali, že již má po výslechu a přijde již tento týden domů, a když se šla za týden ptát, proč již manžel nepřichází, jak jí to slíbili, začali na ni křičet a jeden voják ji docela vystrčil ze dveří. Smutně šla domů. U dveří se sešla s Liduškou, která přicházela ze školy na oběd. Byl tentokrát jen zcela chudičký. Paní Klanicová nemohla vařit, protože chodila po různých úřadech, aby se dopátrala svého manžela. Musel tedy stačit jen kousek suchého chleba a narychlo uvařený, slabě oslazený čaj. Stejně neměly do jídla obě žádnou chuť. Paša ještě nebyl ze své dopolední pochůzky doma. Po celém obědě si matka s dceruškou vyprávěly o tatíčkovi.

Liduška již chtěla jít zase do školy, když tu za dveřmi zaškrabal Paša. Ten tulák jeden měl dneska skoro celé dvě hodiny zpoždění! Liduška mu rychle odepla náhubek a dala mu rozlámaný krajíček chleba. Paša se do něho s chutí pustil. Paní Klanicová mu zatím cdepínala cbojek, který měl kolem krku, aby mohla lépe cdvázat cballku s adresami a jmény návštěvníků, u kterých Paša byl. Četla. Byl celkem u pěti rodin. Na zadní straně lístku bylo napsáno:

„Přijďte ještě dnes ke mně! Myslím, že jsem včera viděl Vašeho manžela.“ Cdepísán byl Josef Horák, ředitel školy. Byl spolužákem pana Klanici. Byli u něho několikrát na návštěvě.

Paní Klanicová vykřikla radostí. Liduška si také hned lístek přečetla. Objala Pašu a hladila ho na hlavičce radostí, že jí přinesl zprávu o drahém tatíčkovi. Paša se na tu její radost díval trochu nechápavě, ale jejím projevům lásky se nikterak nebránil. Vždyť ani, chudák, netušil, jakcu radost přinesl svým velitelkám. Nevěděl, že přinesl něco tak důležitého na malém lístečku pod obojkem. Díval se na Lidušku cddaně a věrně. Snad si byl vědom toho, že se stává jejím nejlepším přítelem.

Liduška utíkala radostně do školy. Paní Klanicová spěchala k panu řediteli. Byl již ve třídě, ale nebylo ještě po zvonění. Ochotně vyšel na chodbu a řekl jí, že viděl pana Klanicu na Pankráci. Vojáci prý ho vedli do trestnice.

To paní Klanicové stačilo. Poděkovala srdečně panu řediteli a spěchala zase domů. Počkala na Lidušku, a když přišla ze školy, šly spolu obě na Pankrác.

„Podívej se, Liduško, tady v té ponuré budově je nyní náš tatíček,“ povídala matka své dcerušce.

„Maminko, prosím tě, pojďme dovnitř, pojďme za tatíčkem. Snad nás k němu pustí. Budeme s ním moci promluvit alespoň několik slov a možná, že nám ho pustí i domů.“

„Ty moje holčičko zlatá, jak ráda bych se tam s tebou rozběhla za naším tatíčkem, ale mám jakousi obavu, abychom mu svou návštěvou nepřitížily. Když jsme již zde, podniknu všechno možné, abychom se k tatíčkovi dostaly.“

Paša se stával neklidným. Byla na něj zajímavá podívaná. Běhal s místa na místo, čichal stále k dlaždičkám, obzvláště u brány do věznice. Vrčel, kňučel, štěkal, kvičel a běhal stále rychleji a rychleji. Najednou napnul uši, upřel zrak k dolní části ulice, jaksi radostně zavrčel a dal se do rychlého běhu. Utíkal až zběsile s kopečka dolů. Tam se blížil zástup mužů. Byli to Češi, trestanci, kterým byla ukládána těžká práce. Po obou stranách šli vojáci se zbraněmi. Mezi trestanci byl i pan Klanica. Vracel se se svými spoluvězni z úmorné práce, tělesně úplně vysílen. Paša radostně proběhl řadou, kterou on šel. Podíval se smavýma očima na svého pána, ale neskočil na něho, protože dobře porozuměl výstražnému pohledu, aby se k němu nepřibližoval. Nedal se však zadržet, aby tou řadou několikrát neproběhl. Zavrtěl vždy ocáskem a nakrčil radostně čumáček. Voják, který hlídal tuto řadu, to špatně pochopil a myslil, že se pejsek směje na něho. Začal tedy na něj volat a vždycky ho pohladil. Pašovi to nebylo zrovna tuze milé, ale měl asi vrozenou chytrost, proto se laskání německého vojáka nikterak nebránil.

Nyní se již blížil průvod vězňů k místu, kde stála paní Klanicová s Liduškcí. Obě tatíčka ihned poznaly, protože běžel vedle něho Paša. Otec byl bledý, vyhublý, udřený a smutný. Také je ihned uviděl. V prvním okamžiku rozjasnil jeho oko záblesk radosti, ale jeho pohled hned zase zvažněl. Podíval se na ně výstražně. Obě pochopily, že nesmí dát znát, že k němu patří. Před branou trestnice vojáci namířili zbraně proti vězňům, aby se snad některý z nich nechtěl pokusit o útěk. Až když vešli všichni trestanci dovnitř, dali si pušky zase na ramena. Paša pobíhal stále kolem brány. Onen voják, který hlídal řadu, ve které šel Klanica, se k Pašovi ještě vrátil. Dával mu cukr a zval ho dovnitř.

Paní Klanicová s Liduškcí stály vedle sebe jak přimrazené. Tiskly si ruce tak silně, že slyšela tepnu jedna druhé. Liduška jen šeptala:

„Tatíčku, drahý můj tatíčku, pojd s námi domů! Pojd mezi nás a my tě již nikdy nepustíme pryč. Tatíčku, podívej se na mne ještě jednou!“

Paša byl v rozpacích, má-li vejít nebo ne. Stále čichal k dlaždičkám, ale potom vběhl přece. Liduška zanaříkala:

Pašo, nechod tam, nebo tam budeš muset zůstat také!“

Ale Paša asi dobře věděl, co dělá. Voják, který se s ním přátelil, byl pověřen visitou vězňů. Povídal Pašovi: „Pojď, hafánku, půjdeme se podívat na ty darmošlapy. Který z nich je nejhorší, toho můžeš pořádně kousnout.“

Paša na to neříkal nic. Šel klidně za vojákem, ale čumáčkem šoural stále po zemi, protože čichal šlépěje svého pána. Voják vcházel do různých místností vězňů. Všude se museli vysvléci a ukazovati kapsy svého oděvu, nemají-li v nich něco schováno. Tak přišli i do Klanicovy kobky. Paša zůstal zaraženě stát. Nevěděl, smí-li se k svému pánu rozběhnouti nebo ne. Přece se však nemohl udržet, aby radostně nezaštěkl.

„Jen štěkej, hafánku,“ povídal voják, „a můžeš ho i kousnout, jestli chceš. Neboj se, nic ti neudělám. Však on to zaslouží.“

Paša neměl právě náhubek. Paní mu ho před chvílí sdělala. Klanica se musel vysvléci a voják mu prohlížel kapsy. Mezi tím se Paša přiblížil k svému pánu, aby mu mohl olíznout ruku. Klanica mu při tom vsunul do tlamy stočený papírek. Paša si byl ihned vědom svého poslání. Zavřel tlamu, již nezavrčel, ani nezaštěkl, aby mu papírek nevypadl. Jak vyšli z kobky, utíkal rychle k východu. Nedaleko trestnice stála ještě paní Klanicová s Liduškou. Čekaly na něj. Paša k nim radostně přiběhl a podával paní Klanicové papírek, který držel v zubech. Byl již slinami zvlhlý. Paní Klanicová jej vzařa a četla: „Nechodte sem za mnou, nemám návštěvy dovoleny. Tento týden mám výslech. Modlete se za mne! Líbá Vás Váš otec.“

Ne jednou, ale stokrát četly obě krátkou zprávu drahého vězně. Na Pašu pohlížely s velkou láskou, vždyť nebyti jeho, neviděly dnes otcova písma. A Paša si byl také vědom své důležitosti. Chcdil s hlavou vztyčenou a hrdě zaštěkal na každého, kdo se na něj podíval.

Paní Klanicová s Liduškou tušily, že Paša půjde druhého dne zcela jistě do věznice na Pankráci — navštívit svého pána. Proto hned večer napsaly pro drahého tatíčka malé psaníčko. (Pokračování.)

Záhonek mladých

„ANDĚLEK“

Anděl strážný,
nám všem čtení milé,
s Andělem vždy máme
nejkrásnější chvíle.

Anděla strážného
všichni rádi máme,
jeho čtení všichni
rádi posloucháme.

Ty krásné večery
s Andělem strážným v rukou —
vždy nám naše srdce
nadšením tlukou.

Napsala N. Kučerová,
IV. tř. hl. školy, Ždánice.

DĚTI NÁRODA.

Zase jsme ve škole,
zase jsme v lavici,
veselá děvčata,
veselí chlapíci.

Vesele pracujem,
s písničkou na retech,
vždyť zdatnost národa
záleží na dětech.

Pracujem pro národ!
Pracujem pro svou vlast!
Našemu národu
nikdo nezkřiví vlas!

Krásný je národ náš
i když je chudý,
a jeho synové
jsou jako z žuly.

Krásný je národ náš,
i když je malý,
a jeho synové
vždy hrdě stáli.

„Nedáme vlast svoji!
Nedáme národ svůj!
Při našem národě
vždycky, Bože, stůj!“

Zdena Svítlová, Lelekovice.

KDO BY JE NEMILOVAL? (Stalo se to 20. XI. 1945.)

... Řekla jsem také „s Bohem“ a běžela k autu. Zatím vyšla i ostatní děvčata a za jejich pokřikování na mne „Nazdar“, „Zdar tvé cestě“ a podobně jsme se rozjeli.

Cestou jsme zmlkli — jeli jsme rozbitou ulicí a vzpomínka: dnes je tomu rok, co naše drahé město bylo tak těžce poškozeno, vhněla i slzy do očí. Ubohé a přehlížené Brno! — Míjíme Řečkovice — ubohá čtvrť!

Teprve v lese za Českou se ve mně opět probudil trochu život, a to tím — přišly totiž až k silnici srnečky. Zmírnili jsme, ale ony se nebály. — Zůstali jsme stát. Vystoupila jsem z auta a šla k nim — couvly, ale jen kousek — a šly za mnou. Dívaly se, co mám v rukou. Přistoupila jsem k nim a hladila je. Stále se po mně dívaly. — Šla jsem tedy do auta, abych jim přinesla svou přesnídávku, kterou jsem ve škole nesnědla. Když uviděly, že něco v autě vytahuji — rozběhly se k autu. Seděla jsem v autě a ony u mne stály a jedly. Karlík neopozorovaně vystoupil a vše fotografoval.

Hodiny ubíhaly.

Ve dvě hodiny jsme měli být v L., a zatím? Bylo již $\frac{1}{2}$ hod. a my stáli v lese se srnečkami.

Už snědly i můj oběd, i Karlíkův... předníma nožkami stály na stupátku, shazujíce jedna druhou, prohlížely si auto — a nakonec mně jedna položila hlavu na klín a nechala se hladit.

Tři hodiny! — Čtvrť na čtyři!

Vtom se vynořil státní autobus — polekaly se a utekly. Zůstaly státi v lese. Když autobus odjel — stáli jsme asi pět minut ještě — stále se na nás dívaly. Spustili jsme motor a pomalu se rozjížděli. Hleděly za námi — jedna se i rozběhla... zmírnili jsme opět — stále za námi hleděly. — Těžko se nám loučilo s tímto místem!

Byly již za deset minut čtyři hodiny! Ulekli jsme se a největší rychlostí jsme se rozjeli, abychom se vytrhli násilím z milé přírody. Ohlédla jsem se — stále ještě stály na tomtéž místě a hleděly za námi — až zmizely v záhybu lesa našim zrakům.

Do L. jsme přijeli ve čtvrt na pět. S napětím a obavami zdali se nám něco nestalo, jsme již byli očekáváni. Schůze začala po krátkém vysvětlení, co se nám přihodilo...
* B. N

KNIHY PRO VÁS

Kl. Ptáčková:	Blaňáček (bohatě ilustrováno)	Kčs 87.—
	Moravské národní pohádky	96.—
R. Zemánek:	Písničky	27.—
A. Gajčoš:	Ptačí legendy	36.—
J. K. Baby:	Stateční hoši	66.—

Žádejte u všech knihkupců!

Nakladatelství Brněnské tiskárny, Brno, Starobrněnská 19-21

Filatelie

Československá pošta vydala k 28. říjnu nové známky. Také k dvouletému plánu vlády ČSR bude vydána zvláštní známka. Chystá se serie výplatních známek s příplatkem k návratu Slováků z Maďarska a hodnotách Kčs 1.60 + Kčs 1.40. (příplatek) s nápisem „Odešli ste“, Kčs 2.40 + Kčs 2.60 s nápisem „Zostali ste“ a Kčs 4.— + Kčs 4.— s nápisem „Vrátili ste sa“. — V kursu filatelie budeme pokračovati příště.

Vysilač A. S.

Všem milovníkům veselých kreseb oznamujeme, že příštím číslem začneme uveřejňovat „Dobrodružství nezbedného selete“ na pokračování. To se podíváte a podíváte, co takové sele provede! — Všem přispěvatelům do „Záhonku mladých“: Postupně vybereme vaše práce, ale musíte je posílat hodně napřed. V listopadu nemůžeme otiskovat teprve „Škola začíná“ nebo „Konec léta“ Napište raději nějakou zajímavou příhodu, kterou jste sami zažili nebo slyšeli. Pište perem po jedné straně papíru pište krátce a na konec se vždy podepište plným jménem s adresou! Kdo si nepřeje uveřejnit své jméno, ať přidá také značku nebo zkratku, která má označit jeho práci. Cizí básničky neopisujte! To se snadno pozná a nedojde pochvaly. Cvičte vlastní sloh a vtip!

^{*}
O ÚCTĚ ANDĚLA STRÁŽNÉHO se dovíte, děti, ze spisku Antonína Šorma, který vydal Msgr. Jan Mottl, ochránce památné svatyně Andělů strážných v Sušici. Pěkná četba pro vás v každé době. Cena 10 Kčs. 70 stran. Objednávky přijímá P. Antonín Prokeš, kaplan, Sušice. Až budete někdy cestovat na Šumavě, zastavte se v Sušici a navštivte toto poutní místo dětí!

Polské lidové hádanky

1. Železné mám ostré zuby — melu dřevo na otruby.
2. Rostlo v lese, listí mělo — do domu přišlo, v koutě stálo.
3. Chodí po močálech, každou žabku rád vidí, ale na zdraví se jí neptá.
4. Tělo z vosku, duše z niti — zapálena pěkně svítí.
5. Který kůň vidí stejně zepředu jako zezadu?
6. Na kopci stojím, mám čtyři ruce — když vítr duje, točím je prudce.
7. Pod jakým stromem leží zajíc, když prší?
8. Tancovala Němka v červených sukénkách; když ji rozbírali, nad ní zaplakali.
9. Co dělá krejčí, když nemá nůžky?
10. Čtyři rohy, čtyři nohy — u něho sedím, jídla si hledím.
11. Dvě okénka malá — na noc zamykaná, na den otvíraná.
12. Zubatá plachta na poli se šourá.
13. Otec se ještě nenarodil — a syn už po střeše chodil.
14. Červený kohoutek pod zemí skrčen.

Rozluštění: 1. Pila. — 2. Koště. — 3. Čáp. — 4. Svíce. — 5. Slepý. — 6. Větrník. — 7. Pod mokrým. — 8. Cibule. — 9. Hledá je. — 10. Stůl. — 11. Oči. — 12. Brána. — 13. Oheň a dým. — 14. Řepa.

MALÝ VŠEVĚDĚL.

„Pozor, hoši,“ zvolal v prázdné chvíli Václav, „že já uhádnu věc, kterou si určíte a sdělíte tamto Honzíkovi.“

Děti byly hned jako oheň, sesypaly se kolem Honzíka a konečně se shodly na věci „klobouku“. I začal Honzík své vyptávání:

„Je to stůl?“ — Václav: „Ne!“

„Je to hlava?“ — „Ne!“

„Je to sklo?“ — „Ne!“

„Je to dům?“ — „Ne!“

„Je to kráva?“ — „Ne!“

„Je to klobouk?“ — „Ano!“

„Zkusme to ještě jednou,“ zvolaly děti, nemohouce pochopiti, jak to Václav mohl uhádnout. I umluví se na věci „slunce“. I začalo opět vyptávání.

„Je to maštal?“ — „Ne!“

„Je to veverka?“ — „Ne!“

„Je to slunce?“ — „Ano!“

I bylo tu nové divení a nové zkoušení, až konečně jeden z hochů zvolal:

„Víte co, děti, já bych se vsadil nevím o co, že Václav a Honzík jsou nějak umluveni. Jinak já nevím, jak by to mohl Václav uhádnouti.“

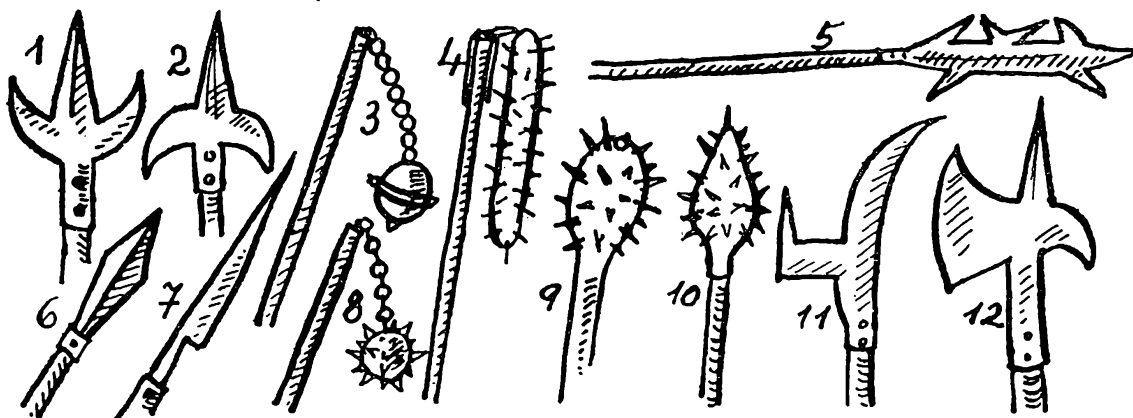
Ovšem, že byli umluveni, ale jak a na čem? V tomto případě se Václav a Honzík na příklad umluvili, že tento bude jmenovati určenou věc po prvním zvířeti, které bude jmenovat. V prvním případě první zvíře, jež jmenoval, byla kráva, po níž pak hned jmenoval umluvenou věc, totiž klobouk. Podobně se stalo i v druhém případě. Ještě tajemnějším je to, když se umluví jmenovati umluvenou věc po druhém neb třetím zvířeti, jež vyvoláváč bude jmenovati. Místo zvířete možno se umluvit na jiné věci, na příklad rostlině, věci ze železa, věci k jídlu, věci ze dřeva atd., po níž se jméno určené věci vloží. Hádání toto je velmi tajuplné a působí hojnost zábavy.

*

Veliký muž. „Jmenujte mi některého velkého muže z dějin!“ pravil pan učitel k žákům. — Mirek: „Obr Goliáš.“

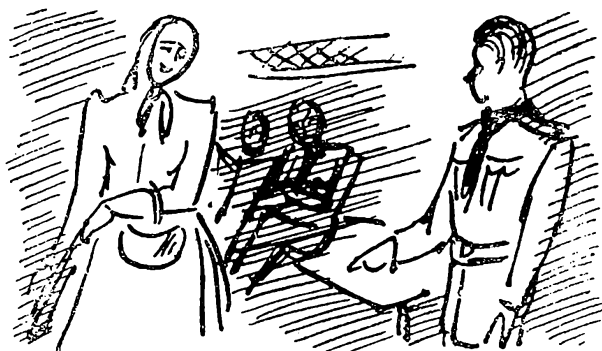
VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

Již zajisté jste uhádli všechny úkoly, které vám předložila prvá dvě čísla Andílka. Předkládáme vám další tři úkoly a připomínáme: Vždy s kuponem uložte rozluštění těchto úkolů do sešitku soutěže a neposílejte do redakce. Až teprve při ukončení soutěže, po rozluštění 30. úkolu pošlete nám vše n a j e d n o u.

7. ú k o l V jednom museu českých zbraní okreslil náš malíř celou řadu podivných, dávno již neužívaných zbraní. Vaším úkolem je rozluštit, z které doby ty zbraně pocházejí, kdo je hlavně používal a jak se jednotlivá každá ta zbraň jmenuje.

8. ú k o l Podívejte se dobře na obrázek z junáckého života. Víte, že junáci mají své zvláštní příkazy a zákony. Který příkaz a zákon vyjadřuje tento obrázek?

9. ú k o l Rozliční národové užívali své typické kroje. Dle obrázků těchto nyní již historických krojů můžeme bezpečně určit o který národ se jedná. Předkládáme vám tabulku čtyř takovýchto historických krojů a máte uhádnout a dle čísel zaznamenat, o které národy se jedná. Podotýkáme, že se jedná o přesné historické kroje, starověké, středověké novověké.

Banda kluků dorozumívá se na dálku hulákáním a pronikavým hvízdáním, až to morkem proniká. Junáci, ti praví, vyznačují se tichým, nevtíravým dorozumíváním se na dálku. Junák se dohovří v případě potřeby i zrakem, na př. mrkáním očí signalisuje morseovu abecedu, ale i jinými způsoby.

Morseova abeceda je mezi junáky velmi oblíbená, je základem jejich dorozumívání na dálku, ale také základem rozličných tajných písem. Chceme s ní seznámit i naše čtenáře. V posledním ročníku *Andílka*, před zastavením německými orgány, uveřejnili jsme skautská tajná písma a tak přinesli mnohým hochům, kteří později sloužili partyzánům nebo sami se zúčastnili odboje či byli vězněni, cennou radu do počátku. Tato tajná písma tentokrát pomíjíme, odkazující na předválečný ročník, a uveřejňujeme nová, další, jejichž základem je právě morseovka. Tu se musíte tedy prvně bezpečně naučit. Aby se lépe zapamatovala jednotlivá písmena, užívá se nemotechnické pomůcky — rozličných slov, která mají to které písmeno vyjádřit. Některým možná poslouží, jiní se obejdou bez nich.

—	a-kát	— . —	krá-ko-rá	—	vy-vo-le-ný
— .	blýs-ka-vi-ce	— .	lu-pí-ne-ček	— . — —	y
— . — .	cí-lov-ní-ci	— —	mlá-zí	— — .	zpí-vá-te jen
— .	dá-la-va	— .	ná-stup	— . —	Xé-no-kra-tés
	erb	— — —	ó-má-vá		
— .	Fi-li-pi-ny	— — .	pa-pír-ní-ci		
— —	Gnó-mó-ny	— — . —	kví-lí-or-kán(q!)	— — — —	1 — 6
	hra-cho-vi-na	— .	ra-rá-šek	— — —	2 — — . 7
— — — —	chléb-nám-schá-zí		so-bo-ta	— —	3 — — — . 8
	i-bis	—	tvář	— 4	— — — — . 9
— — —	ju-nác-ká-hůl	—	u-če-ný	5	— — — — — 0

Možná, že mnozí již morseovu abecedu znáte. K lehčímu naučení byla sestavena řada klíčů, ale z praxe vím, že jsou celkem zbytečné. Stačí jen vědět a všimnout si na př. tečka je E, dvě tečky je I, tři tečky S, čtyři tečky H; čárka T, dvě čárky M, tři čárky O, čtyři čárky CH; čárka tečka N, tečka čárka A a tak pod.!

A nyní to hlavní! Použití morseovy abecedy pro rozličné záhadné nápisy. Sestavil jsem vám tu tabulku slova JUNÁK, napsanou rozličným způsobem — a vy již sami hleďte na to přijít, jak se to asi čte.

Dědečkovy oříšky

Minule jsem vám prozradil, jak je vtipná naše Helenka. Dnes opět něco o našem Vojtovi. Zkoušel jsem ho onehdy z počtů a ptal jsem se, kolik že je osm bez osmi. Vojta mlčel. Tak jsem mu pomáhal: „Vojto, když máš v kapse osm oříšků a ztratíš je, co máš v kapse potom?“ — A tu Vojta rychle odpověděl: „Díru, dědečku.“

A protože vás, milé děti, ještě asi zoubky od louskání nebolí, tak s chutí do další desítky:

21. V potoce je toho víc než v moři.

22. Jaký je rozdíl mezi Honzou a hodinami?

23. Dva hoši, jeden z města a druhý z vesnice, se dohodli, že půjdou na výlet. Vyrazili z domova oba v osm hodin, první šel z města ke vsi a druhý ze vsi k městu. Městský hoch šel pomaleji a urazil za hodinu 4 km, zatím co jeho kamarád ušel za tutéž dobu 5 km. Když se konečně potkali na silnici, hned měřili podle kilometrových kamenů, kolik km každý urazil. — Tak, dětičky, povězte rychle, který z obou byl od města dál a ke vsi blíže?

24. Co dělá filatelista, když má nejvíc práce?

25. Kteří lidé mají nohy nad sebou a hlavy pod sebou?

26. Kteří ptáci nemají peří?

27. Za ucho ji tahají, nad vodu ji dávají, nohy nemá a přece si někdy povyskočí

28. Kdo se narodil a neumřel?

29. Kdo se narodil jednou a zemřel dvakrát?

30. Kdy je kráva nejtěžší?

Těším se, že vaše vtipná řešení dostaneme nejpozději do sv. Mikuláše.

DĚTI SE SMĚJÍ.

Do Kraborovic přijeli provazolezci. Všechny děti vyběhly se na náves podívat, jak po naraženém laně chodí sem a tam, aniž by sebeběně zakolísali.

„To je toho...“ pohrdavě řekl pojednou Vašík Klicperovic.

Několikero dětských udivených očí se k němu rázem otočilo: „Snad bys nechtěl tvrdit, že také dovedeš chodit po provaze?“

„Jak bych nedovedl, když už jsem chodil!“

„Kdy a kde?“

„Už několikrát, doma! Po provaze, na který věší maminka prádlo!“

„A nezatočila se ti hlava? Nespádl jsi?“

„Odkud bych spadl? Proč by se mně točila hlava? Já vždycky, když jsem chtěl chodit po provaze, položil jsem si ho na zem!“

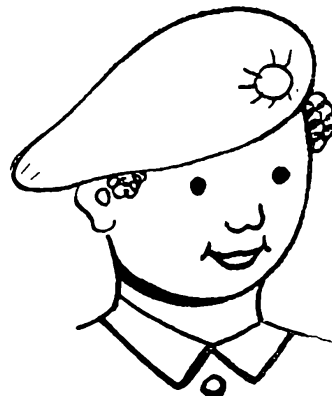
*

Ferdáček se vždy rozesmál, když dědeček napodobil bučení vola: bů, bů! Jednou šel s rodiči na venkov a když se ráno probudil a slyšel bučet v maštali dobytek, rychle vzbudil matku a celý radostný křičel: „Maminko, vstávej, dědeček přišel!“

Kreslete s námi!

Pokračujeme v řadě kreslířských úkolů. Snažte se i vy nakreslit něco podobného podle pokynů z 1. čísla.

Dobré práce uveřejníme a odměníme.

Doplňte podobně a zašlete redakci!

Drobnosti

Sbírá A. V. Nesnídal.

UMÍRÁNÍ ZVÍŘAT.

Francouzský spisovatel Maurice Boissard (čti Moris Boasár) napsal dlouhý článek o svých domácích zvířatech, kočkách a psech, v němž líčí jejich zvyky a jejich způsob života. Z jeho článku překládáme alespoň tento úryvek o umírání zvířat:

Říká se, že se zvířata skrývají, když mají umírat. Snad zvířata, o něž se nikdo nestará. U nás jsem toho nikdy nepozoroval. Pozbyl jsem tři psy. Když nebyli v pokoji, v němž jsem byl já, vždy našli nějaký způsob, jak by se tam dostali, aby umírali po mém boku. Na příklad můj první pes, pudlík Ami. V poslední den svého života po několikadenní nemoci chtěl o sedmé hodině večerní sejít dolů z prvního poschodí. Šli za ním. Šel až ke dveřím besídky, zastavil se na chodníku, prohlížel si zahradu, obracuje hlavu vlevo i vpravo, pak vyšel zase nahoru. Upravil jsem mu na noc lože na pohovce. V poslední chvíli, ač už byl zcela vyčerpán, přece ještě sebral tolik sil, aby vyskočil na mou postel, kde za chvíli nato zemřel, tule hlavu do mých dlaní. Nedávno jsem pozbyl také dvě kočky. Stonaly asi dvanáct dní. A tu jsem uviděl znovu, co jsem viděl už tolikrát: Kdykoliv k nim někdo z nás přistoupil, začaly mu drápkami do rukou, jako by ho chtěly zadržeti u sebe. A to vše náleží ke vzpomínkám, jaké si člověk zachovává až do smrti. O. F. B.

JMÉNA OBCÍ.

Vesnice, v nichž pro pána, majetníka kraje, byla konána různá řemesla anebo chován dobytek pro dvorskou potřebu, dostávaly jména podle této činnosti. Tak vznikly Kováry, Bečváry, Koloděje, Ovčáry, Kravaře, Pšovky a j. Ti, jež pracovali na panských polích a lukách, sídlili opět v obcích Ratajích (rataj = oráč), Senomatech, Senožatech, Kladrubech. Nsl.

ZEMĚDĚLCI JÁDREM NÁRODA.

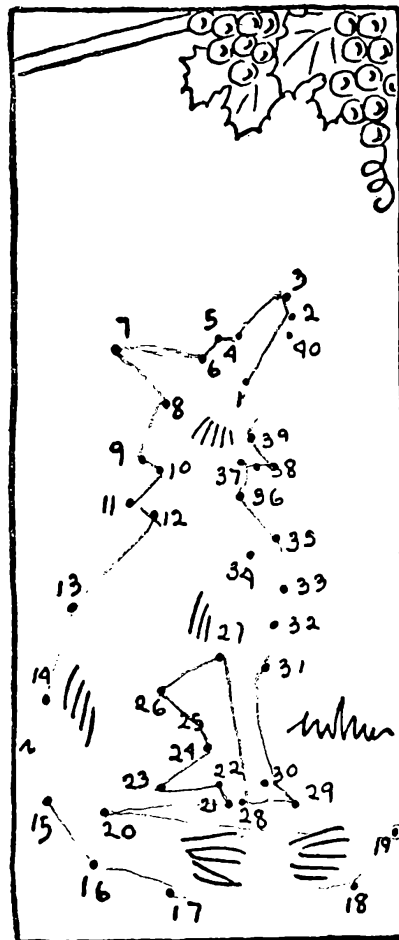
Na Moravě u Slavíkovíc připomíná se místo, kde císař Josef II. r. 1769 orál na znamení, kterak si váží onoho stavu, který jest jádrem národa. Pluh, kterým císař zde orál, byl chován ve sněmovně a r. 1861 odevzdán brněnskému museu. Nsl.

ZNAK MĚSTA.

Staré moravské město Jedovnice obdrželo od císaře Rudolfa zvláštní pečeť: půl jelena modrého v červeném poli. Nsl.

VÍTE JIŽ,

že mikrofon byl vynalezen r. 1878 prof. Hughem,
že mikroskop byl vynalezen kolem r. 1590,
že brýle byly vynalezeny již ve 13. století,
že varhany byly vynalezeny kolem r. 250 př. Kr.?

TEČKOVKA.

Spojte všechny tečky dle čísel!

*

HÁDEJ, HÁDEJ, HADAČI!

1. Hoří, až se rozplývá, tajemství ukrývá.
2. Loví do sítí, do vody však nejde.
3. Na stromě má hnízdo, skáče po větvích, a přece to není pták.
4. Napřed mi uříznou hlavu, vyrvou duši, dají mi napít a potom musím mluvit.

JAZYKOLAMY.

Říkej rychle několikrát po sobě:

1. Pokopete-li mi to pole nebo nepokopete-li mi to pole?
2. Klapka sklapla.

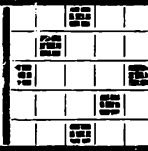
ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí, Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.— Jednotlivá čísla Kčs 4.— Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací pošt. úřad Brno 2.

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA

Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

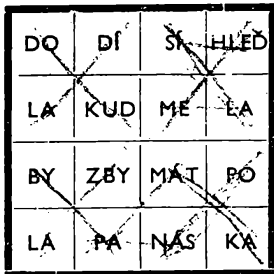
II. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

O 20 ODMĚN VĚCNÝCH A KNIŽNÍCH.

(Blíže vypíšeme v čísle 4.) Soutěže se může zúčastniti každý odběratel(ka) Anděla strážného. Nutno zaslat ve stanovené lhůtě (oznámíme v č. 4.) alespoň polovinu rozluštění z č. 3. a 4. Zatím řešení z č. 3. neposílejte.

14. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

Jos. Machala, Hluk.

Upozorni své známé na naši soutěž o pěkné ceny!

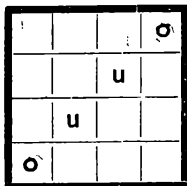
15. HÁČKOVKA.

J. F. Bužek, Místek.

Zdaž ten způsob také „bez háčku“ péct brambory v popeli „s háčkem“?

16. ČTVERCOVKA.

L. Martykánová, Vracov

velkoměsto

také cifry

zpětně starod. poplatek

17. ZÁHADNÝ NÁPIS.

P. Teimer, L. Běláhrad.

Vlas nap..., otep rádi!

18. ROHÁČEK.

L. Zelinková, Kostelec n. L.

vzor píle

americký stát

divčí jméno

spojka

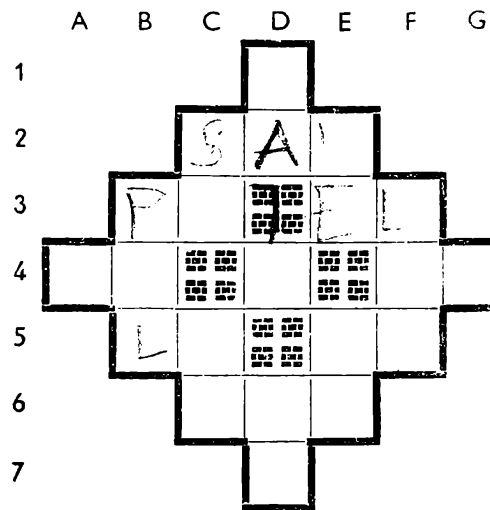
19. VÝPUSTKA.

J. Pruša, Rudíkov.

Mám-li na chléb s „l“, nemusím mít bez „l“

20. KŘÍŽOVKA SLABIKOVÁ.

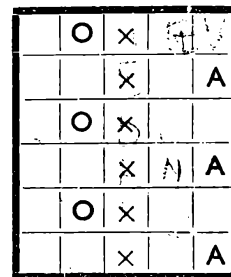
R. Veselý, Brno.

Legenda. Vodorovně: 1. Váha. 2. Místnost. 3. Vak, dívčí jméno. 4. Otop, provaz. 5. Pole, biblická krajina. 6. Podivuhodný sběh událostí. 7. Koryš. — Svisle: A. Karpatská řeka. B. Odpadky dřeva. C. Hostinský podnik, nádoba. D. Představený kláštera, Moravan. E. Náhled, zahrady. F. Školní potřeba. G. Pobídka.

21. DOPLŇOVAČKA S TAJ.

J. Dvořáček, Olomouc.

nádoba

cvičiště

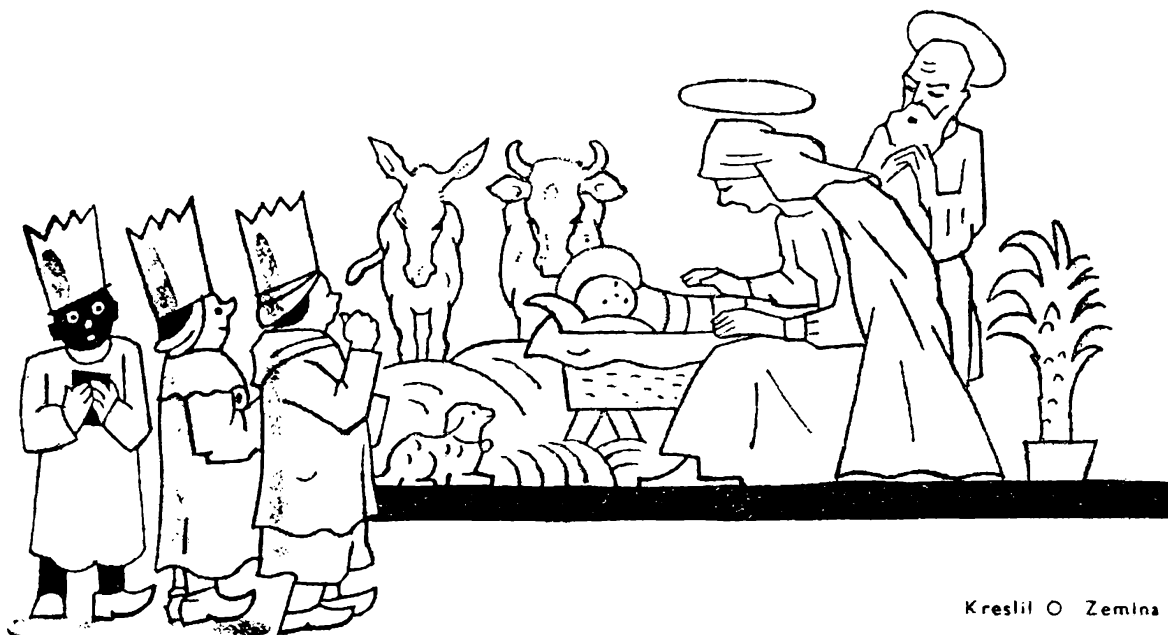
zbraň

část zdi

velikán

ostrov

Naším hádankářům: Při zaslání řešení pište jen číslo hádanky a rozluštění. Stačí i na korespondenční lístku, ale přesnou adresu svoji nezapomínejte! — Hádání práce uveřejňujeme jak stačí místo a podle datového pořadí. Mějte strpení, časem dojde na všechny. Až bude „Andílek“ týdeníkem, pak bude lepší. S hádáním pozdravem Váš redaktor.

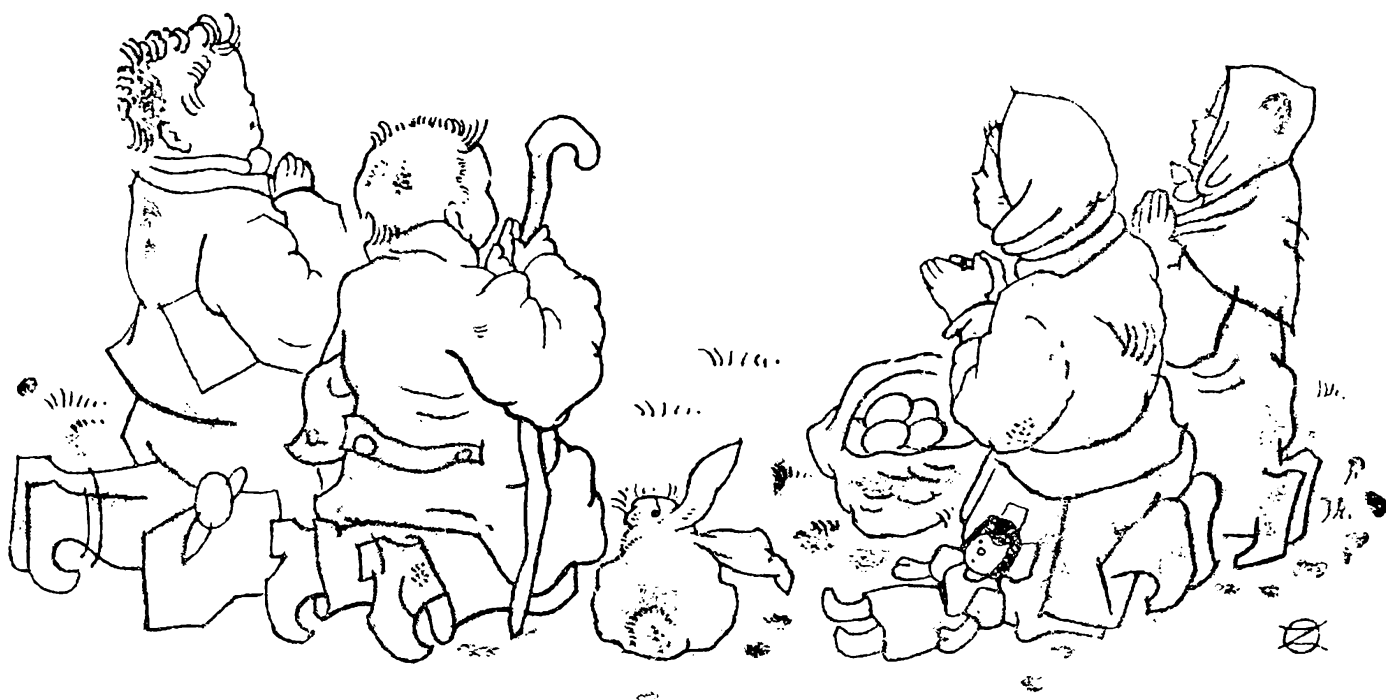

Kreslil O Zemlna

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 62 • ČÍSLO 4

CENA Kčs 4 —

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

1. 12. NEDĚLE 1. ADVENTNÍ.
Spasitel spravedlivé si vezme do nebe. (Lukáš 21.)
Blízko je království Boží!	22. 12. NEDĚLE 4. ADVENTNÍ.
Sv. Jan křtí. (Lukáš 3.)
Každý tvor uvidí spásu Boží
8. 12. NEDĚLE 2. ADVENTNÍ.
Předchůdce Pána Ježíše. (Mat. 11.)
Malomocní jsou očišťováni, hluchí slyší a mrtví jsou křtí	25. 12. HOD BOŽÍ VÁNOČNÍ.
Spasitel světa naroz. (Lukáš 2.)
Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!
15. 12. NEDĚLE 3. ADVENTNÍ.
Jan Křtitel nabádá k pokání. (Jan 1.)
Spravte cestu Páně!	Cyril Berka

Advent čili příchod Páně

V soukromých domech a v chrámech chystají jesličky a vánoční stromek. Děti cvičí koledy a dospělí zpěvy ke slavné mši svaté na počest nově narozeného Spasitele. Mládež i ostatní věřící časně zrána spěchají na radostné roráty a na mši svatou ke cti blahoslavené Panny Marie.

Mnozí jdou ke svaté zpovědi a ke svatému přijímání, aby nastávající svátky prožili s čistou duší.

Vánoce

Pro nevýslovnou radost nad narozeným Spasitelem lidstva dovoluje církev kněžím, že smějí sloužit na Hod Boží vánoční tři mše svaté.

Svou sváteční povinnost však splnil, kdo byl přítomen jen jedné mešní oběti.

Lidové průpovědi

Cyril Berka

3. 12. SV. FRANTIŠEK XAVERSKÝ.
Odešel mezi pohany, Pána Ježíše jim hlásal a je křtíil pro věčnou spásu.	ce pomodlí a za nadílku sv. Mikuláš poděkují.
4. 12. Sv. panna BARBORKA vynáší dřevo ze dvorka.
Pro chladné dny se musí do kamen přikládat.	8. 12. NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ nejblahoslavenější Panny Marie.
Počata žena, v ráji slíbená.
Je blízko spása lidstvem kýžená.
Kristovu Matku Bůh zla uchránil a navždy každou ctností okrášlil.
6. 12. SV. MIKULÁŠ.
Sv. biskupa Mikuláše zdobila ctnost štědrosti k chudému člověku a zvláště k dětem.
Po jeho odchodu do nebe zbožní křesťané oblékají biskupský šat a konají nadílku.
To šlechetné dílo čiňte důstojně jako zástupci oslaveného biskupa.
Děti zase ať s největší úctou se krát-	21. 12. Na sv. TOMÁŠE je nejdelší noc
Ale od té chvíle den zvolna již roste
	31. 12. SV. PAPEŽ SILVESTR.
Na konci občanského roku, v den sv. papeže Silvestra, ubírá se křesťan do kostela, aby Pánu Bohu za všechna prokázaná dobrodíní poděkoval. — Bohu vroucí díky!

Vánoční pohádka

Josip Ribičič.

V deváté říši na Štědrý večer umíral dobrý a moudrý král. Umíral, ale zemřít nemohl. Hleděl na vánoční stromek na stole a těžké myšlenky se mu rojily hlavou. Má tři syny, všichni tři jsou dobří a rozumní. Všichni tři jsou udatní hrdinové. Kterému má odkázat království? Který je nejhodnější? Král hledí na světélka na stromečku, hledí na andílka, který se houpe na vrcholku, a tu se mu najednou zdá, že mu andílek vnuknul šťastný nápad. Sehne se s lože a zašeptá:

„Ať sem přijdou moji tři synové!“

Ministři a radové odstoupili a ke královu loži přišli jeho tři synové.

Starý král na ně dlouho hleděl a potom jim pravil:

„Dnes je Štědrý večer. Zajděte do města mezi lid a podívejte se, je-li tam všechno jak se patří. Co není v pořádku, to napravte. Potom se vraťte a povězte mi, co a jak bylo. Nejhodnějším z vás odkáži království!“

Bratři se poklonili a odešli. Ministři a radové se divili, ale nic neříkali. Seděli kolem vánočního stromku a čekali, kdy se královi syni vrátí.

Čekali dlouho. Svíce na stromku skoro dohořely, když se vrátil nejstarší kralevic. Přistoupil k otcovu loži a pravil:

„Chodil jsem městem a díval jsem se do oken. Okna boháčů byla osvětlena, okna chudásů však ne. To se mi nezdálo správným. Nakoupil jsem tedy mnoho stromečků a daroval jsem je chudásům, aby byla všechna okna osvětlena. Teď jsou všichni šťastni a spokojeni. Když potom zvěděli, kdo jsem, říkali, že jsem hodný a dobrotivý.“

Král spokojeně potřásl šedivou hlavou. Vtom už do komnaty vešel druhý syn, sklonil se k otci a vyprávěl mu:

„Drahý otče a králi! Učinil jsem, jak jsi rozkázal. Prošel jsem celým městem a nakonec jsem vešel do hostince. Tam se lidé hádali, málem že se nepoprali. Vstoupil jsem mezi ně a řekl jsem jim: Mír s vámi! Jděte domů a ať mezi vámi vládne láska! Když lidé zvěděli, kdo jsem, říkali: Ten je mírumilovný! Bude-li králem, budeme vždy žít v pokoji!“

Král spokojeně kývl hlavou a pohlédl ke dveřím, jimiž právě vcházel nejmladší syn. Celý v rozpacích přisedl k otcovu loži a prosil ho:

„Odpusť mi, otče a králi! Nemohl jsem jít mezi lid, jak jsi rozkázal, abych se podíval, je-li tam všechno v pořádku. Na cestě jsem totiž uviděl ležet ve sněhu na zemi chlapce. Ležel tam celý promrzlý. Žebрал celý den a unavil se a usnul. Odnosl jsem ho do nejbližšího domku a tam jsem pomáhal přivést ho zpět k životu. Když se probрал, přivedl jsem ho sem na zámek. Teď je dole mezi kuchaři, neboť má hlad a je vyčerpán. To všechno trvalo tak dlouho, že jsem nemohl vykonati, co jsi mi nařídil!“

„Hm,“ odvětil král, „a co řekli lidé, když viděli, co jsi učinil?“

„Lidé?“ podivil se kralevic. „Co měli říci? Vždyť nevěděli, kdo jsem!“

Tu se král naklonil na loži a ukázal na nejmladšího syna:

„Rozhlaste po celém království, že tento můj nejmladší syn bude mým následníkem. On je toho tak hoděn jako nikdo jiný!“

Potom král ulehl a zemřel.

Všichni ministři a radové poklekli a modlili se. Svíčky na vánočním stromečku hasly, ale venku už svítala nová záře.

Přel. O. F. Bab'ler

Břízka v zimě

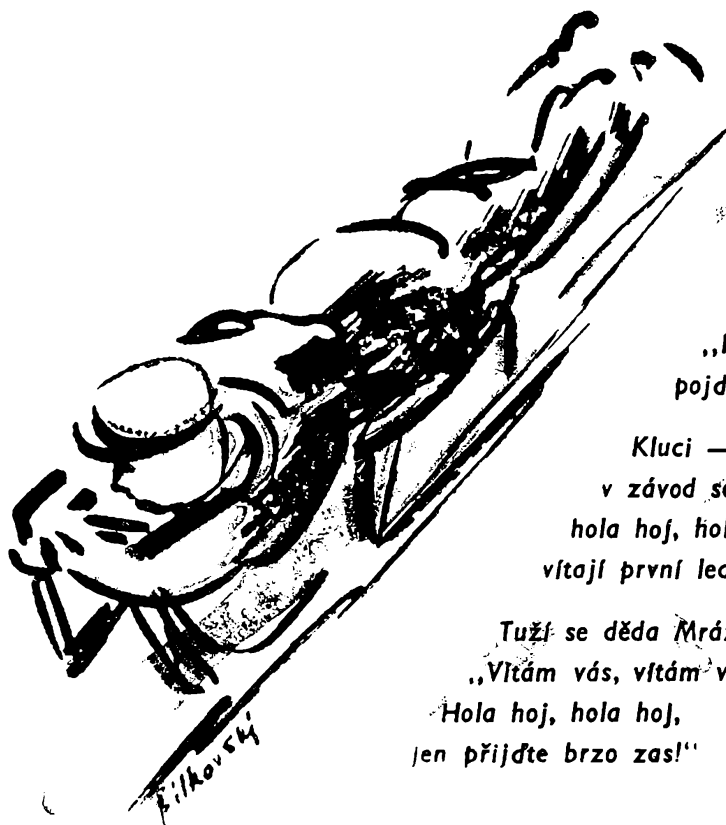
Marie Brichová.

Se stráně do kraje hledí,
za slunkem v dálku se dívá.
v koruně vrabčáci sedí,
větve mi teskně strom kývá

Snad že si po jaru stýská
běloučká na stráni břízka?

Kreslil F. Bílkovský

Klouzačky

Klouzačky, klouzačky
volají na táčky:

„Hola hoj, hola hoj,
poďte k nám na táčky!“

Kluci — hop — tam a zpět,
v závod se dali hned,
hola hoj, hola hoj,
vítají první led.

Tuží se děda Mráz:
„Vítám vás, vítám vás!
Hola hoj, hola hoj,
jen přijďte brzo zas!“

Napsala
Klema Ptáčková-Pilátová.

Vítr severák

Marie Břichová.

Zatočil se po ulici,
sáhl chlapci po čepici,
funěl; sůpěl jako drak
ostrý vítr severák.

Zavýskl si ve vánici,
zatancoval s chumelící,
hnal se světem, v čele mrak.
ostrý vítr severák.

Bílkovský

Mráz

Marie Břichová.

Dýchl nám strýček mráz do oken
vykouzlil nádheru květů,
jak by je potajl přivezl
z neznámých báječných světů.

Tíše se ztratil zas do noci,
úsměv mu pohrává v tváři,
vidí už v duchu, nad květy
dětem jak očička září.

Dík sv. dárci

Cyril Berka.

Dík Tobě, svatý Mikuláši,
když hvězdná noc se k zemi snáší.

že jsi nás vládně navštívil
a nadílku nám uštědřil.

Pošli brzy Ježíška
k nám z krásného nebička!

Půlnoční dobrodružství Napsal Francis Finn. Přel. F. Pokorný

Vyňato z právě vyšlé knihy ŠKOLA V PRÉRII, vydané nakladatelstvím Brněnské tiskárny v Brně.

Po snídani vyzval Slávek Toma, Harryho, Vilouše a Jožku, aby šli s ním do místnosti, kde byla jeho zavazadla.

„Mám pro každého z vás něco,“ pravil s tajemným úsměvem, když vkročili do šatny.

Vyňal ze svého kufříku voňavou krabičku a otevřev ji, ukázal jejich užaslým zrakům několik jemných hedvábných kapesníků.

„Vyberte si!“ vybízel.

„Nesmýsl!“ vzepřel se Tom. „Nejsme lupiči! Nech si je sám!“

Slávek však tak zesmutněl tímto odmítnutím a prohlašoval tak slavnostně, že mu nemohou nic milejšího učinit, než přijme-li každý jeden, až se konečně podrobili. Na tom neměl Slávek dosti. Podrobně je poučil, jak a kde mají jeho dárek nosit, a když pak podle daných pokynů stáli všichni před ním s vykukujícím růžkem šátečku z náprsní kapsy, zatleskal rukama.

Tom tyto obřady rázně ukončil.

„Teď zase já se ti něčím odvděčím. Pojď na dvůr, naučím tě několika kouskům!“

Rádi všichni vyhověli Tomově výzvě.

„Nuže, Slávku,“ nařizoval Tom, „rozkroč se tak, abys pevně stál, opři se rukama o kolena a skloň hlavu tak, aby ses bradou dotýkal prsou!“

Slávek poslechl.

„Hleď jen pevně stát, sic se překotíš!“

„Co zamýšlíš, Tome?“

Místo odpovědi Tom, který mezi řečí trochu poodstoupil nazad, se rozběhl, a lehce se rukama opřev o Slávkova ramena, pružně jej přehoupl. Ohromený hošík se zapotácel; nabyv pak opět rovnováhy, starostlivě se tázal Toma, zda si neublížil.

„Co tě nemá! pravil Tom. „Teď budeš zase ty přeskakovat mne!“

„Není možná, Tome!“

„Jen to zkus!“

„Spadnu zcela jistě na hlavu a pošpiním si šaty; a kromě toho,“ snažil se Slávek zažertovat, „vytřepal bych si z hlavy všechny své vědomosti.“

„Jen do toho!“ pobízel Harry. „Jožka a já budeme stát po obou stranách a zachytíme tě, kdybys padal.“

Tom zatím již zaujal příslušné postavení.

„Nemožná věc,“ naříkal Slávek, „je to příliš vysoko!“

„Dobrá, ohnu se ještě níže,“ a Tom svezl ruce až po kolena.

„Teď to snad půjde,“ prohlásil Slávek.

Sevřel rty a dodávaje si odvahy, odstoupil na pět kroků a s velikým náběhem se přehoupl přes Tomova záda, aniž — jak předpovídal — vytřepal své vědomosti z hlavy.

„To je báječné!“ křičel. „Zkusím to ještě jednou.“

Opakoval svůj skok znovu a znovu, až sotva dechu popadal. Není divu, dosud byl zvyklý jen se pomalu procházet. Radost z úspěchu

a pochvala druhů mu způsobovaly dvojí štěstí: vlastní zábavu a vědomí, že baví i ostatní. Výcvik ve skoku mu otevřel nový svět netušených požitků.

„Jsou všechny hry hochů tak pěkné?“ tázal se po oddechu.

„Tohle není nic zvláštního proti jiným hrám,“ tvrdil Jožka.

„Počkej, až uvidíš kopanou!“ navrhoval ho Vilouš.

„Nade všechny hry je obíhaná,“ pravil Tom.

„Co nepovídáš! Žasnu stále víc,“ divil se Slávek. „Teď jsem vskutku rád, že jsem chlapec!“

„Zcela správně,“ potvrdil Tom, „a čím budeš starší, tím více budeš tomu rád.“

V tu chvíli byl Slávek ředitelem ústavu zavolán ke zkoušce. Po jeho návratu byl Tom a Harry potěšen zprávou, že bude s nimi v jejich třídě, v níž se pokračuje v latině a začíná se učit řečtině.

Po celé dopolední vyučování byl Slávek pln napjaté pozornosti. Někteří z jeho spolužáků, byvše vyvoláni, překládali uloženou část knihy „Viri Romae — Římští mužové“ a rozbírali větu za větou. Slávek, jež až dosud vyučoval domácí učitel, marně se snažil jim stačit a byl tím trochu znepokojen.

Ke konci hodiny promluvil hlasitě:

„Nemyslíte, pane profesore, že studium latiny je pro začátečníka spojeno se značnými obtížemi?“

Žáci byli příliš překvapeni, aby se smáli.

„Ano, z počátku bývá dost nesnadné,“ přisvědčil profesor s úsměvem. „Proto praví latinské přísloví: Per aspera ad astra — Cesta k výšinám je strmá. Ale čím více se budeš učit, tím více se ti to bude líbit a tím snazší ti bude práce.“

„Děkuji vám, pane!“ pokračoval Slávek v rozhovoru, jako by mluvil doma s matkou nebo se sestrami. „Zkusil jsem pravdu vašich slov i v mateřštině. Čím více jsem četl, tím raději jsem sahal po knize. — Ale, pane profesore, nechtěl byste nám teď vyprávět něco pěkného?“

Slávek se nemálo podívil, proč po této jeho nenadálé žádosti se rozlehl třídou bouřlivý smích.

Richard hleděl s velikým opovržením na nováčka, který svými zvláštními poznámkami znovu vzbudil jeho pozornost.

„Jaký to hlupáček!“ uvažoval. „Jistě se dosud držel jen máminy zástěry. S tím provedeme několik kousků!“

Richard byl zvyklý provádět, co si umínil. V přestávce pozval Petra k tajné poradě.

„Vyženeme mu z hlavy všechny jeho dětinské roupy!“ končil, rozvinuv celý svůj plán.

„To bude skvělý vtip!“ chechtal se Petr, mna si kostnaté ruce. „Ustrojím tě za hrozné strašidlo. Oči ti omaluji červenou barvou a ostatní obličej černou; až tě uvidí, dostane psotník.“

Dlouho se oba radili a přemýšleli, jak by provedli svůj nepěkný žert. Jejich nevinná oběť zatím obohacovala poklad svých zkušeností novými poznatky.

Po obědě mu ukazoval Tom cílovou hru čili obíhanou.

„Koukej, Slávku!“

Vítej, Dítko

Karel Doubravský.

Stromeček už v koutku září,
svíčky, žárovičky planou,
po sváteční jejich tváři
velké slzy dolů kanou.

Řetězy se blahem chvějí,
snížek vaty s větví padá,
andlčkové písňě pějí,
raduje se duše mladá.

Košičky se usmívají
na jablíčka pod větvemi,
ořechy se kolébají,
pozlátka lesk padá k zemi.

Stromeček má nové šaty . .
Však se taky nazdvihuje . . .
Svaté chvíle odlesk zlatý
s nebe k nám se nachyluje.

Štěstí padá v naši duši,
Ježíšek se k zemi blíží.
Už ho naše srdce tuší,
už se blahem v jeslích shlíží.

Vítej, svaté Dítko Lásky,
vítej, nadpozemský králi.
Štěstím chví se naše hlásky,
jesličky je rozehrály . . .

Kreslil C. Kotyšan.

„Jaký to tvrdý míč!“ zvolal Slávek, opatrně se ho dotýkaje měkounkým prstíčkem.

„Teď se jej naučíš chytat!“

„Já? To není možné! Vždyť je jako kámen. Vykroutil by mi všechny prsty a pak bych, Tome, nemohl hrát na piano!“

„Vskutku, ty umíš vše, co já neumím, a neumíš, co já umím!“

Slávek se zasmál.

„Sestry mě tomu naučily,“ pravil, střepávaje s čela světlé vlásky

„Ale já tě nyní naučím chytat tento míč,“ pokračoval Tom.

„Vážně, Tome? To je, jako bys mě chtěl učit chytat dělovou kouli.“

„Neboj se, není tak tvrdý,“ těšil ho Tom. „Ukáži ti, jak se s ním zachází. Tu máš míč a jdi s ním na dvacet kroků ode mne, pak jím mrští co nejprudčeji na mne a dívej se, jak jej chytím.“

„Ale nesmíš se zlobit, jestli tě udeřím,“ ohrazoval se Slávek, stoje již v určené vzdálenosti.

„Beru na sebe všechnu odpovědnost!“ prohlásil Tom vesele.

Slávek, drže míč v pravici, chtěl jím nejprve jen zlehka hodit.

„Nezdržuj!“ volal Tom. „Hoď, co ti síly stačí. Poletí-li příliš prudce,“ a tu se Tom odmlčel, aby potlačil nával smíchu, „uhnu včas.“

Leč nebylo za těchto okolností třeba uhýbat.

Slávek několikrát zatočil paží kolem dokola a pak vypustil náhle míč z ruky. Zachvěl se před následky, a nikoli bezdůvodně. Míč, místo aby letěl k Tomovi, mířil opačným směrem rovnou na hlavu Jana Donnela, který s rukama v kapsách s velkým zájmem pozoroval skupinu hochů, hrajících obřanou.

„Pozor, jendo!“ křikl na něho Tom. „Sehni hlavu!“ Výstraha přišla včas. Tak ho míč nezasáhl přímo do tváře, nýbrž na ucho.

„Kýho šlaka!“ zabroukl a třel si trefené místo. Vtom zaslechl usedavý pláč.

„Ubožáčku!“ nařikal Slávek, běže k Jeníkovi se slzami soustrastí v očích. „Asi jsem tě hodně uhodil. Ale na mou čest, nemohu za to! Pravda, Tome, že jsem to nechtěl? Povězte mi, pane, zda jsem vám vážně ublížil? Ujišťuji vás, že to nebylo úmyslně!“

Překvapil-li Jeníka úder míčem, žasl ještě více, slyše tyto snažné omluvy z úst útlého hošíka, kterého dosud neznal.

„Ano, jsem smrtelně zraněn,“ konečně pravil s líčenou vážností: „Doufám, že mě někdo odnese do nemocnice.“

Zmenšená obálka dobrodruž. knihy ŠKOLA V PRÉRII kterou ilustroval akademický malíř Karel Dostál

„Ach, co jsem to učinil!“ bědoval Slávek. „Jak tě lituji! Tom a já tě odneseme, kam si přeješ. Tome, chop se ho za nohy a já ho vezmu za hlavu! Řekni mi jen, že mi odpouštíš!“

A Slávek jižjiž hlasitě hořekoval.

„Copak, ty špunte, skutečně myslíš, že jsem vážně poraněn?“ smál se svalnatý Jan, pozoruje, že Slávek pojímá jeho řeč doslovně. „Nic mi není! Proto ti i beze všeho odpouštím, a chceš-li, smíš po mně hodit míčem ještě jednou.“

„Neboj se, že tě při tom trefí!“ vážně děl Tom. „On trefí jen ty, na které nemíří.“

Slávek, zbaven jsa svých planých obav, připojil se k smíchu obou přátel.

„Buď tak laskav, Tome, a představ mne!“ prosil.

„Zajisté! Jene Donnele, to je Slávek Wynn.“ Úklonu provedl Slávek s obvyklou uhlazeností, ujišťuje vybranými slovy, jak nesmírně ho těší, že se s Janem seznamuje.

Ten byl okouzlen. Byl to nejen největší hoch na hřišti malých, nýbrž i nejlídnější. Pro jeho dobráckou povahu ho malí nazývali „strýčkem“ I hned uhodl Tomův záměr „udělat ze Slávka správného hochá“, a na místě se zúčastnil tohoto záslužného díla poučováním, jak se při házení hýbe ramenem.

Po půlhodinovém cvičení za vedení obou zkušených mistrů dospěl Slávek tak daleko, že míč jím hozený neohrožoval alespoň trochu obezřetné diváky.

„Pro dnešek dost!“ usoudil Tom konečně. „Zítra budeš cítit v rameni ztuhlost, ale nedbej na to, to se děje každému, kdo není zvyklý házet.“

Čtenář (který je zajisté „správným hochem“) měl asi při čtení těchto stránek dojem, že Slávek mluvil a jednal dost pošetile. Úsudek našeho mladého hrdiny o skákání, házení míčem a školním životě vůbec zdá se směšným jako rozumek sedmiletého chlapečka. Ale představte si člověka, třebaš nějakého hudebníka, který se narodil slepý a po dlouholetém žití v temnotách náhle nabude zraku. V hudbě bude jevit tutéž zručnost jako dříve, ale v pozorování divů země a hvězdnatého nebe bude jako nemluvně, mocněji unesen než pětiletý capart, který se po prvé dívá na loutkovou hru. Kdo by neznal jeho předešlý stav, měl by ho snad za blouda. Slávek je v podobném postavení.

Takto uplynul den dosti příjemně. Nastal večer a Slávek, úplně vysílený nezvyklým zaměstnáním, usnul, jakmile jeho hlava spocínula na podušce.

Spal skoro dvě hodiny, když byl znenadání probuzen čímsi, co se dotklo jeho nohou. Neklidně se obrátiv na druhý bok, chystal se opět klesnout v říši snů, ale jakési tiché, příšerné mručení jej přivedlo k plnému vědomí. Zvedl hlavu, opíraje se o rámě, a rozhlížel se kolem sebe. Naproti sobě uzřel strašlivou postavu v bílém hávu, s krvavými očima a s černým obličejem; tlumené světlo ozařovalo celý ten hrozný zjev.

Spatřils někdy, milý čtenáři, tvář, v níž se zračil velký vnitřní strach? Vytřeštěné zraky, otevřená ústa, líce bledá jako stěna? Slyšels někdy divoký výkřik smrtelného zděšení?

Toto vše očekával Richard — toť onen duch — a když se Slávek vzpřimil na posteli, zamručel znovu ještě hrozivěji.

Zvonivý smích zazněl ozvěnou.

Slyšel Richard dobře? Smál se opravdu ten bojácný ubožáček? — Duch opakoval své mručení.

„Chi, chi, chi! To je podařeně! Jako v cirkuse! Jejda, takové trefné strašidlo!“

Slávek Wynn, sedě na lůžku, se smál, až ho v boku páchalo, a tleskal rukama s nelíčeným potěšením.

Tento hluk probudil některé sousedy, mezi nimi i Harryho, jehož postel stála blízko Slávkovy. Nuže, Harry pohlížel na ten žert jinýma očima než jeho dobrosrdečný sused. Poznal ihned, že se nějaký surovec pokusil postrašit Slávka. Bez cavyků seskočil s postele, popadl ducha, jenž proti všem zvykům záhrobních bytostí měl více strachu než ostatní účastníci nočního výjevu, a pádnou pěstí ho srazil k zemi.

Ačkoli Richard velmi pečlivě připravil svůj podnik a dobře si promyslel, jak se okamžitě vzdálí na své místo v ložnici, prve než dozní Slávkův úzkostný výkřik, přece neuvážil možnost, že se octne na podlaze. V takových okolnostech je hořící svíčka, umístěná v masce na hlavě a ozařující bledým svitem strašidelné rysy, věcí nanejvýš nepohodlnou.

„Pomoc! Pomoc!“ pronikavě ječel duch, váleje se po zemi, „hořím!“

Jeho tvrzení bylo pravdivé; prostěradlo, jímž byl zahalen, vzplanulo jasným plamenem. V této chvíli zašuměla celá spárna, před chvílí ještě ponořená v hluboké ticho, divokým zmatkem. Někteří se již probudili, jiní teprve procítali.

„Vodu, vodu! — Vzbudte pana prefekta! — Jděte pro kněze! — Hoří, hoří!“ Takové a steré jiné výkřiky zaznívaly se všech stran. Jeden bláznivý chlapec běžel k nejbližšímu oknu a ze všech sil volal policii, zapoměv, že vesnice Maurov je půl míle vzdálena a že jediný policajt, jímž se mohla pochlubit, dobrácký to staroch, chrápe v onu hodinu spokojeně ve strážnici.

Někteří vzbuzovali na kolenou dokonalou lítost, jiní, strachem jsouce téměř smyslů zbaveni, hnali se s šíleným spěchem ke dveřím. Tam byla kabina dozorce chovanců. Pan Medlon spával tvrdě, ale tehdy — k velkému prospěchu údů, ne-li i životů těch, kdož se pokoušeli uniknout na schodiště — procítl a včas vyskočil v ústrety poplašenému klubku uprchlíků. Pan Medlon ihned pochopil stav věcí. Byl to klidný muž, nepřítel chvatu, ale za těchto okolností neměl kdy uvažovat nebo vysvětlovat. Rázným hmatem odstrčil nejbližšího hochu.

„Zpátky!“ zahřměl velitelsky. „Zpátky — každý na své místo!“

Bylo po panice. Celý dav se obrátil a utíkal ode dveří, a pan Medlon, zaslechnuv sténání ubohého ducha, uchopil koberec a spěchal do prostředního průchodu mezi lůžky.

Avšak Tom ho již předešel. S ložní pokrývkou se vrhl na nešťastníka a s takovou horlivostí hasil vyšlehující plaménky, že by málem udusil zároveň i oběť své úslužnosti.

Richardovy vlasy byly zle sežehnuty a na tváři utrpěl spáleniny. Zabalěn v Tomovu pokrývku, smutně putoval do nemocničních místností.

Brzo byl obnoven pořádek. Spánek, velký ten dobrodinec mládí, zamával svým mocným žezlem, víčka všech se sklízila a zbytek noci uplynul v klidu, jako by všichni duchové pozemští byli navždy zapuzeni.

Záhonek mladých

O NAŠEM BAFINOVÍ.

Máme takového malého psíka. Je hezký a má se velmi rád s kočkami a morkami. Jednou utíkala kočka a náš Bafin za ní. Myslil si, že kočka skočí na plot a že on skočí na ni, ale špatně si to vypočítal. Právě se chystal ke skoku, když milá kočka — škrk — a už byla na žebří a Bafin vrazil čumákem do země. Je mlsný. Chce jen mlíčko, chodí a žere s kočkami. Teď se naučil chodit se mnou a s bratrem hlídat do vinohradu.

Milada Š., IV. tř., Lužice.

ON DOBŘE VĚDĚL, PROČ JE NA SVĚTĚ.

Ve druhé lavici sedí Fanoušek Soukup. Jeho velké hnědé oči se na mne upřímně dívají. Jak rád poslouchá o Ježíškovi, ale on na něho také myslí. Fanoušek už dávno poznal, že Ježíšek je jeho nejlepší přítel. A pak přišel ten nejkrásnější den v životě — první svaté přijímání. I Fanoušek přikleká k oltáři.

A už je zase tomu kolik týdnů. Již je poslední hodina náboženství a již jsou tu prázdniny. Fanoušek chodí s dětmi na jahody a na houby. Ale co to? Jednou ráno stojí u jejich domku auto a Fanouška odvezli do nemocnice. V nemocnici zemřel. Ježíšek si ho vzal do svého království slávy — do nebe. Fanoušek dobře věděl, že je na světě proto, aby tu Pánu Bohu sloužil, aby dělal to, co se Jemu líbí. Ach, kéž by to věděly a dělaly tak všechny děti!

Ant. Hofmanová, Horní Branná.

JAK NAŠI ZABÍJALI KOHÚTA.

(Ve slováckém nářečí.)

Bylo to jednu v sobotu večer. Naši mamička šli do koplína, prý zabijú kohúta k neděli. No, šak to by nebylo nic špatného, ale my sme měli stejných se susedkú, tetičkú Maradkú, dyť to byli břatři. Jejich kohút chodil k nám a náš k nim. Tedy akorád byli obá dvá u nás. Mamička jedneho chytili a povídajú: „To je Maradových, enom im ho zanes!“ Než sem došel, tož toho druhého zabili. Teprv ráno sme na to došli, že sme zabili susedom kohúta. Dali sme im našého a zasej je to dobré.

J. Š., Lužice, žák IV. tř. měšť. školy.

Vysilač A. S.

1. Jitřenka, Břeclav: Snaž se dále, ale piš kratší věci, aby bylo místo i pro druhé spolupracovníky. — 2. Věra Barašová, Bosonohy: Pošli více svých vtipných říkanek. — 3. J. Š., Lužice: Pohledníci nemůžeme otisknout, je málo zřetelná. Těší mne, že často na nás pamatuješ. — 4. M. L. Věra: Básně se hodí pro jarní období. — 5. Hořovice: Fotografie je pro tisk málo ostrá a jasná.

MODLITBA.

Můj milý Ježíšku,
pěkně Tě prosím,
vyslyš mou modlitbu.
již v srdci nosím:
Opatruj Čechy
i Prahu-matičku,
aby k ní každý Inul,
jak lilek k lilečku!

Jana Málková, IV.a tř. měšť.
Ostřešany

ZIMA.

Sněhuláček venku stojí.
sluníčka se přece bojí
Zima krajem běží,
děti derou peří.

Václav Brich, IV. tř. obec. šk.
Kobylisy

ŘÍP.

Hora Říp pozvedá
své téměř staleté
a v srdci vzpomínko
mi dávná vykvete.
Já vidím dávný Říp,
jak z dále dobrý lid
přichází v českou zem
do ní se usídlit.

Již soumrak snášel se.
Zřím horu velebnou
a v slzách volám tu:
Ó Bože, chraň vlast mou!

Jarmila z Luhačovic

MUČEDNÍCI ZE ZÁKŘOVA.

Dne 20. dubna 1945 bylo upáleno od Němců v lese nad naší vesnicí devatenáct nevinných mučedníků, kteří byli pochyťáni na Zákřově a přivezeni do lesa za Újezdem. Tam je Němci upálili. Byla to pro ubožáky strašlivá smrt. Občané ze Zákřova a z Újezda rádi by vybudovali na tomto památném místě v lese kapličku nebo pomník, aby lidé nikdy nezapomněli na hrůzy, které tam Němci spáchali.

Alena Coufalová, III. tř. měšť.
Velký Újezd u Olomouce.

Kreslil M. Florian

Švédská legenda.

Stavba chrámu v Lundu

V Skane, v městě Lundu, které bylo sídlem prvního skandinávského arcibiskupa, stojí nádherný románský chrám s velikou kryptou pod kůrem. Lidé vypravují, že chrám nikdy nebude dohotoven, vždy na něm ještě něco chybí a příčina prý je tato:

Když svatý Loris přišel do Lundu, aby tam hlásal křesťanství, chtěl tam vystavět kostel, ale nevěděl, kde na to vzít prostředky. Právě, když zase jednou přemýšlel o tom, jak by mohl uskutečnit svůj úmysl, přišel k němu obr a nabídl se mu, že kostel v krátké době vystaví pod tou podmínkou, že ho svatý Loris osloví jeho jménem dřív, než kostel bude dohotoven, jinak že mu svatý Loris musí dát buď slunce a měsíc anebo své vlastní oči. Světci nezbyvalo, než aby s tím byl srozuměn.

Stavba chrámu rychle pokračovala a zanedlouho byl už kostel skoro hotov. Svatý Loris přemýšlel s úzkostí, jak to dopadne, neboť obrova jména nevěděl a oči by také nebyl rád pozbyl. Když se pak jednou v takovýchto myšlenkách procházel před městem, unavil se a uleh na pahorek k odpočinku. Tu zaslechl, jak uvnitř v pahorku pláče dítě a jak mu ženský hlas konejšivě zpívá.

*„Děťátko, spinkej a podřimuj, Pak budeš si s měsícem a sluncem hrát
zítra přijde Finn, otec tvůj: či oči Lorisovy do ruček brátí!“*

Když to zaslechl svatý Loris, zaradoval se, neboť nyní věděl, jak se obr jmenuje. Pospíšil do města a ke kostelu. Obr seděl na střeše a právě tam chtěl zasadit poslední kámen, ale v té chvíli na něho světec zavolal:

„Finne, Finne, klad tam kameny jiné!“

Tu obr vztekle kámen odhodil a řekl, že kostel nikdy nebude hotov, a zmizel. A od té doby na lundském chrámě skutečně stále něco chybí.

Přeložil O. F. Babler.

Kreslil F. Bilkovský

Venuše

Dr. Jos. Mouřinovský.

Venuše je druhá oběžnice, vzdálená od Slunce 108,000.000 km, kterou dráhu proletí sluneční paprsek za 6 minut.

Její průměr je o málo menší než průměr naší Země — 12.190 km. obvod její pak měří 38.295 km.

Člověk by obešel Venuši za 3 léta a 150 dní, rychlík by ji objel za 16 dní, letadlo za 2 dny, dělová koule za 10 a půl hod.

Bod na jejím rovníku ubíhá rychlostí 450 m/sec.

Venuše je o málo menší Země. Má 82% hmoty zemské. Jeví se nám jako nejjasnější hvězda na obloze vůbec — ba její světlo vrhá i stín. Je známa pode jménem Jitřenka a Večernice. Kdo dobře ví, kde ji hledat, může ji vidět i za jasného dne v poledne. Odtud také její jméno Denice. Pisatel sám ji viděl po 11. hodině před polednem.

Hustota její je 5.2 — tedy o málo menší než hustota zemská.

Venuše a také Merkur se nám jeví ve fázích jako Měsíc. Když je nám blízka, vidíme ji jako srpek.

Oběhne Slunce za 225 dní; tak dlouhý je tedy její rok. Letí na své pouti rychlostí 35 km/sec.

Může se nám přiblížit až na 41,000.000 km.

Do té vzdálenosti by člověk došel za 3750 let, rychlík by tam dorazil za 47 let, letadlo za 6 let, dělová koule za 475 dní — rok a 4 měsíce — světelný paprsek je z ní u nás za 2 minuty.

Je-li však Venuše od nás na opačné straně Slunce, je nám vzdálena 257,000.000 km.

Venuše je obklopena hustou atmosférou, která nám nedovoluje spatřit povrch planety. Na Venuši se odehrávají denně hotové bouře. Její oceány ve dne vrou a syčí pro úžasný žár sluneční (na rovníku přes 100 stupňů) a z mračen se hrnou na pevninu proudy vod. Oběžnici samu ani nevidíme — co vidíme, jsou sluncem ozářená její mračna. Možno ji často pozorovat celý den. Ráno jí říkáme Jitřenka, večer ji nazýváme Večernicí.

Nejsnadnější jazyk na světě

Nejsnadnější řečí na světě jest mezinárodní pomocný jazyk esperanto. Od roku 1887, kdy vyšla první učebnice tohoto jazyka, sestaveného očním lékařem ve Varšavě drem L. L. Zamenhofem, se již esperanto rozšířilo tak, že esperantisté jsou ve všech zemích na celém světě.

Píše nám esperantsky mnoho katol. chlapců a děvčat z celého světa, že si přejí dopisovati s naší mládeží. Jsou mezi nimi skauti, studenti a mladí dělníci. Chtějí si vyměňovati pošt. známky, pohlednice, fotografie nebo různé jiné zajímavosti. Je ovšem k tomu třeba znáti esperantskou řeč.

Neumíte dosud esperanto? Lehká pomoc. Pomocí písemného kursu mezinárodního jazyka esperanta se naučíte hravě této řeči za několik týdnů. Tento kurs pro naši mládež sestavili dva bratři, katoličtí kněží, prof. Jan a Karel Filipové, autoři Velkého slovníku esperantsko-českého, který vyjde zanedlouho ve II. vydání. O písemný kurs si napište diecéšní Katolické akci v Hradci Králové, Jiříkova tř. 238 (esperantský odbor), která jej každému zájemci ochotně obstará.

Čím dříve začnete, tím dříve budete hotovi. Můžete se učit též společně v družinkách nebo v kroužcích. Která družinka se naučí nejdříve esperantu? Která naváže první spojení s katolickou mládeží v cizině? Prvním se dostane odměny buď knižní nebo v cizích poštovních známkách. Za vypracování jednotlivých úloh v desíti lekcích písemného kursu dostanete rovněž cizí poštovní známky jako odměnu pilnosti. — Kdo dřív?

Jak se stal krejčí Nitečka králem Kornel Makuszynski.

Přeložila M. Janouchová.

(Dokončení.)

Šli dále. Protože se dověděli, že v Pacanově zemřel král, zamířili k tomu krásnému městu, v němž jsou proslulí kováři, kteří okovávají kozy. Cestovali sedm dní za stálých rozmanitých příhod, až nenadále spatřili město; poznali, že je to slavný Pacanov, jež hledali. Velmi však žasli a údivem se až zastavili. V celém světě bylo krásně, jenom na to město strašně přešlo. S nebe se lilo jako z konve.

„Já tam nepůjdu,“ povídá Strašák, „zmokl by mi cylindr.“

„A já věru nechci být králem v takovém mokru,“ hovořil krejčí.

Ale z města je již spatřili a zástup lidí pospíchal k nim. Starosta přijel na okované koze a všichni před nimi začali plakat.

„Vážení pánové! Snad vy nás zachráníte.“

„A co se vám stalo?“ ptal se Nitečka.

„Hrozí nám potopa a zahlazení. Je tomu týden, co umřel náš král, a od té chvíle strašlivě prší na naše krásné město. Nemůžeme doma ani zatopit, co vody padá komínem. Zhyne, vážení pánové!“

„To je zlé,“ řekl velmi moudře Nitečka.

„Je to zlé! Ale nejvíce je nám líto dcerky nebožtíka krále, neboť se ubohá nemůže uklidnit a stále pláče, čímž voda stoupá ještě více.“

„To je ještě horší,“ řekl ještě moudřeji Nitečka.

„Ó vážení pánové,“ zvolal starosta, „zachraňte nás, zachraňte! A víte,

jakou nesmírnou cenu slíbila princezna tomu, kdo zastaví déšť? Slíbila, že si ho vezme za muže a že bude králem!

„Ó!“ zvolal Nitečka. „Opravdu? Pane Strašáku, pojďme do města. Zkusíme to!“

Ve velkém dešti je odvedli k dceři nebožtíka krále a ona, jakmile spatřila Nitečku, zvolala:

„Ach, to je hezký mládenec!“

Nitečka poskočil třikrát velmi vysoko a řekl:

„Je pravda, královno, že si vezmeš za muže toho, kdo zastaví déšť?“

„Slíbila jsem to.“

„A kdybych to třeba udělal já?“

„Slib dodržím.“

„A stanu se potom králem?“ vyptával se Nitečka.

„Staneš se, krásný mládenče!“

„Tak dobře!“ zvolal krejčí.

Zamrkal na hraběte Strašáka a odešli. Celé město, plné naděje, vyhlíželo, abyspatřilo ten veliký čin. A Nitečka šel pod deštníkem se Strašákem a tak spolu rozmlouvali:

„Poslouchej, Strašáku, jak to udělat, aby přestalo pršet?“

„Třeba zařídit, aby bylo krásné počasí.“

„Ale jak?“

„Ha, přemýšlejme!“

Myslili tři dny — a zatím prší a prší!

Pojednou se pan Nitečka udeřil do čela, zamekal radostí jako koza a zvolal:

„Vím, odkud je ten déšť.“

„Odkud?“

„Z nebe.“

„Eh,“ zabručel Strašák. „To já jsem také tak moudrý. Jistě že nepadá zdola nahoru, ale obráceně.“

„Ano,“ řekl Nitečka, „ale proč prší jen na město a nikde jinde?“

„Neboť jinde je krásně.“

„Jsi hloupý, pane hrabě,“ řekl krejčí, „ale pověz mi, od kdy prší?“

„Říkají, že od té doby, kdy zemřel král.“
„Vidíš, já již vím všechno. A je to takto: Král se dostal do nebe, a protože byl velký a silný, udělala se v nebi díra.“
„Oj, oj, to je pravda!“
„Z té díry se proudem vylila voda a tak bude pršet do konce světa. Jestli díru nezašijeme.“

Pan Strašák otevřel široce oči a řekl:

„Ve svém životě jsem neviděl tak moudrého krejčího.“

Šli ke starostovi a dali rozhlásit, že pan Nitečka, občan města Tajdarajda, slibuje, že přestane pršet.

„Ať žije pan Nitečka, ať žije!“ křičelo celé město.

Nitečka poručil, aby občané přinesli všechny žebříky, které byly v městě, svázal je a přistavil k nebi. Sám vzal sto jehel a cívku, na níž bylo navinuto sto mil nití, a lezl s tím po žebříku. Vylezl na samý vrcholek a viděl, že je v nebi velká díra jako celé město; odtržený kus nebe visel dolů a otvorem vytékala dešťová voda. Dal se tedy do práce a šil, šil dva dny. Palce mu od námahy umdlávaly, ale nepřestával. Potom žehličkou všechno vyhladil a velmi unavený slézal dolů na zem.

A v městě bylo krásně. Hrabě Strašák div se radostí nezbláznil tak jako všichni obyvatelé města. Královna si osušila oči, které byly z poloviny vyplakané, a Nitečku srdečně objala.

Nitečka byl šťasten. A tu vidí, jak starosta a rádcové paní královny mu nesou zlaté žezlo a krásnou korunu a volají:

„Ať žije Nitečka, král!“

„Ať žije! Ať žije! A ať je královniným mužem, šťastně a dlouho at nám vládne!“

A tak ten veselý král panoval dlouho a v jeho zemi nikdo neplakal. Svého přítele, hraběte Strašáka, jmenoval Velkým Strážcem, aby odháněl mouchy od královské koruny.

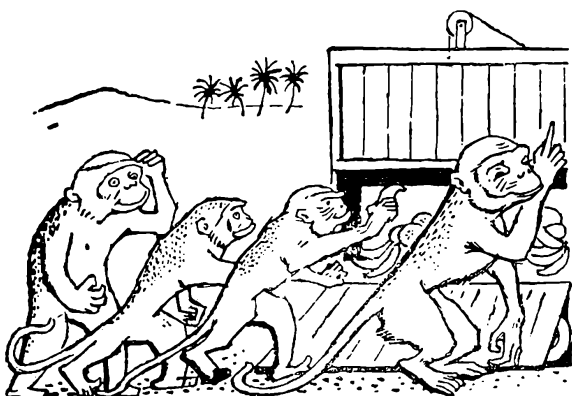
Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

1. Chtěli byste do Afriky,
tam, kde rostou datle, fíky?
a v tom ráji na kraji,
opice si vriskají.

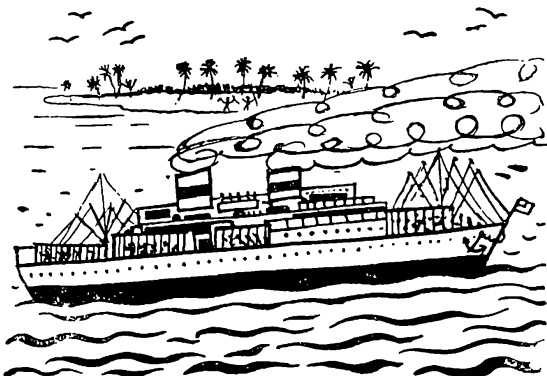
2. Černoši jim neublží,
a když šelma kol se plíží,
marně kouká po větvích,
opice jen tají smích.

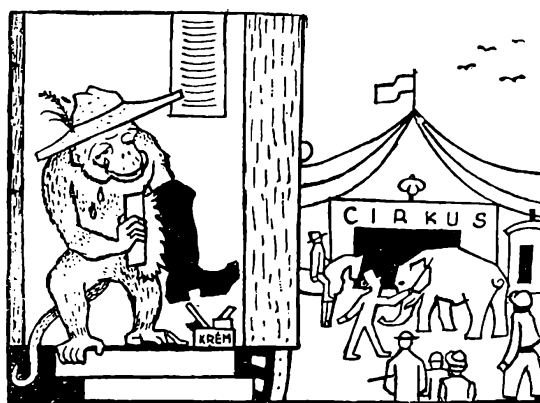
3. Avšak jednou časně zrána
past bělochy uchystána,
opičáci všetcční
chytili se, už jsou v ní.

4. Všechny pěkně pochytali,
co platno, že naříkali,
nejvíc ze všech malý Jack,
až mu táta dal na frak.

5. V dálnou zemi z jejich ráje
veliká loď odvezla je.
Kam se všichni poděli?
Jacka k cirkus přidělí.

6. Není zlato, co se třpytí,
Jack jen v cirkus boty cítí.
vzpomíná na milou vlast,
tam jsou lesy — tady past.

Dívčí hrad

Dobrodružná povídka ze života našich junaček. - Napsal J. K. BABY

Sestřičky, i laskavé čtenářky, přináším Vám tuto povídku v dobré vůli podat Vám kousek toho co jsem pozoroval, doslechl se, i spolu radostně prožíval, když jsem vídával svoji choť Ašenku jak s řadou šotků a junaček ponořovala se do lesů, aby ve velebném tom chrámě prožívala „svoji rodinou“ ty nejkrásnější chvíle mládí.

Doufal jsem, že některá z Vás sama se ujme této práce, ale poněvadž jsem dosud nic podobného nenašel, činím tak sám, aby i jiným mohlo býti postaveno před oči to, co sami snad neprožili, ale co mohou ještě prožít. Zbarve se všednosti a odějte vše svátečním rouchem. Dívejte se na svět očima udiveného dítěte, které se dovede z každé maličkosti radovat a býti proto šťastno. Konečně ještě bych podotkl: Často nás žádaly čtenářky a junačky Andělka, abychom také napsali něco o nich a pro ně. Nuž, zde to máte v „Dívčím hradě“.

1. MUCHOMŮRKY SE PŘEDSTAVUJÍ.

Vysoko na obloze, jež zbarvena azurem a mráčku prosta dýchala žhavými ústy léta, zjevil se malý černý bod. Kdo ví, kde a jak se tam vzal. Najednou si ho bystré oko všimlo. A brzy rozeznalo v něm ptačí profil. Nebylo pochyby. Nějaký dravec majestátně plaval ve výši vzduchem. Jeho ostrý zrak pronikal onu úžasnou hloubku a pozoroval, zda někde dole nespatří nějakou neopatrnou kořist, jež by mu skytla toho dne chutný oběd.

A zdá se, že něco našel. Pojednou totiž stočil svůj let do velikých oblouků, jež se však stávaly menší a menší. Pak slétl střelbitě poněkud níže a opět kroužil modrým vzduchem. A opět popoletl, slétl ještě níže a zastavil se na chvíli ve vzduchu. Mával prudce křídly a tak se udržoval na jednom místě. Kam hrabete se, vy nejmodernější stroje lidské, za jediným takovýmto dravcem? Co dovedou vaše helikoptery, hydroaviony, stíhačky, letadla nejmodernějších typů? Zdaž dovedla by se prudce spustit kolmo dolů, jak to učinil nyní onen dravec?

Kdo však bude onou nebohou obětí krutého přírodního zákona? Ah, bílá holubice, ne, krotká domácí hrdlička to zmateně vykřikla, když pojednou koule masa a peří s drápy jak jehla ostrými padla jí na záda. Zoufalý ten výkřik byl umlčen pádnou ranou zobáku, jak sekera ostrého. Nebohá! Jinak ovšem bude smýšlet dravec, jenž si bude na tobě pochutnávat.

Však ne! Ostrý výkřik jak jehla šicího stroje projel vzduchem. K cho máči peří přiskočilo cosi velikého nažloutlého. Krahujec se zamotal, poskočil a zmateně prchal, nutě perutě k maximálnímu výkonu. Zkrvavený chumáček bělavé hrdličky povznesl se od země. Nezvedal jej však dravec-kořistník, ale jemná dívčí ručka.

„Můj nebohý ptáčku,“ vzlykalo malé děvčátko, nesouc nebožátko k ústům, jako by polibkem je mohlo probudit jak nějakou Šípkovou Růženku z pohádky. Hrášky slz zarosily jí oči. Zatím již shromáždila se kol malé Nellinky, v níž jsme poznaly majitelku nebohé krotké hrdličky, skupina dívek.

„Neplač, Nelly!“ pravila konejšivě štíhlá blondýnka, nejstarší z dívek, „ukaž, podívám se, lze-li ještě nějak ubohému tvorečku pomoci.“

Nellinka bezduše podala ptáčka sestře vedoucí. Ptáček jí zmizel z ru-

ček, ale zato zůstaly na nich veliké červené skvrny. To pohnulo Nellinku k novému pláči.

„Už by jí nepomohl ani lékař!“ proťalo vzduch vté jako odsouzení všem několik slov, jež pronesla vůdkyně, „vezmete ji s sebou na ‚Dívčí hrad‘ a vykopeme jí tam hrobeček.“ To bylo jaksi na útěchu.

„Ten zlý pták,“ zahrozila malá Nelli směrem, kam odletěl dravec, dusíc se v novém návalu lítostivého pláče.

„Říkala jsem ti, neber ji s sebou!“ prohodila věčně rozčuchaná bruneta Babuša, kterou, jak se zdálo, nebohý osud ptáčka ještě nejméně dojal. „já jsem si hned myslela, že to nějak dopadne.“

„Ty také všechno víš,“ obrátila se pohněvaně na Babušu ulízaná černovláska Čička, která byla rozhodně v každém ohledu pravým opakem Babuše. A přece, ač se zdálo, že obě se jen stále hádají, byly ve skutečnosti nejlepšimi přítelkyněmi.

„Jedno je jisté,“ ozval se kazatelský hlas brejlaté Majky, které s oblibou říkali kazatel neb kantor, „která holubička si nedá pozor, padne dravci za obět.“ Děvčata málem se dala do smíchu, jak důstojně to dovedla Majka pronést. Nellinka tiše si však opakovala: „Která holubička si nedá pozor, padne dravci za obět.“ A ta větička usadila se jí na dně srdéčka a seděla tam v koutku, ač Nellinka jí vlastně zplna nerozuměla.

„Tak pojďte, sestry, musíme uklidit věci a vrátit se do našeho hradu. Čas nás volá,“ přerušila tryznu nad mrtvou hrdličkou vůdkyně svým zvučným hlasem.

Kresby: Sláva Hrabětová.

Dívky rozběhly se ke keřům a jaly se smotávat příkrývky, na kterých tu porůznu seděly, poslouchajíce vyprávění vůdkyně z českých dějin. Dovedla vždy tak nadšeně mluvit o dávných dobách naší vlasti. A proto, když na vycházce, kterou tohoto odpoledne podnikly, usadily se chvíli k odpočinku, vyprosily si od ní toto vyprávění.

Cesta zpátky byla ještě dosti daleká. Skoro se již stmívalo, když před našimi skautkami vyskočily najednou ze zeleného obalu lesa bílé plachty stanů. Nebylo jich mnoho a tulily se jak kuřátka kol vysokého stožáru, na jehož vrcholu se třepotala vlajka bělomodročervená. A tam v pozadí za stany? Prosvítalo opět cosi bílého, jako zdi stavení. Leč na pozorování tohoto předmětu nebylo času.

„Muchomůrky (název družiny dívek) jdou, Muchomůrky jsou tady!“ Takovýto výkřik ozval se najednou ze všech koutů a jako víly v reji z pohádky hnaly se vstříc junačky ze všech konců k novým příchozím. Ve chvíli vytvořily se dva hloučky. Jeden tvořily Muchomůrky, s nimiž jsme byli na výletě, druhou skautky, které trávily tento čas v táboře. Pak projely vzduchem družinové pokřiky, pozdrav to a přivítání.

„Co jste nám donesly? Co víte nového?“ To bylo zvědavosti a vypsávání. A jedna Muchomůrka přes druhou vykládala své kamarádce Pomněnce o nešťastném osudu bílé hrdličky. Ještě toho večera byl pak vystrojen velký pohřeb a po táboře zavládl jakýsi tajený smutek, neboť měly všechny hrdličku, jež s nimi letos „tábořila“, rády. Ale půllitrák teplého kakaa a koláče od oběda zahnalý brzy chmury.

(Pokračování.)

Řidi J. K. B E R T

Junáci jsou velmi podnikaví, a poněvadž jejich měšce nejsou nikdy plné a všechny své potřeby, stany, kotlíky atd. si pořizují z vlastních prostředků, pomáhají si často svou podnikavostí a prací, jak jen lze.

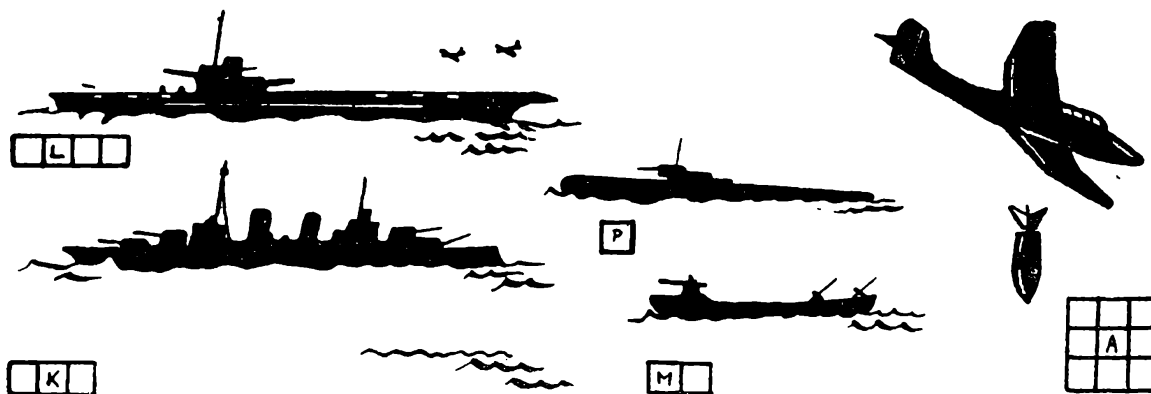
Brzy po osvobození bylo vydáno na rozličných místech mnoho junáckých pohledů. Na jednom je krásně zachycen Junácký betlem. Obrázek tento vám uveřejňujeme.

Dnes jsme pro vás připravili milé překvapení. Novou hru, kterou jmenovitě před několika lety hráli junáci ve skautských klubovnách s velkou oblibou. Hra tato se jmenuje NÁMOŘNÍ BITVA. Jak se to hraje?

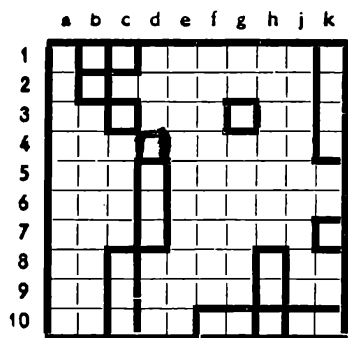
Hrají vždy dva hráči a každý z hráčů si musí opatřit čtverečkový papír, což lze získat snadno ze starých školních sešitů. Tento se nalinkuje a upraví ve dva čtverce, jak naznačeno na obr. Pak obdrží každý hráč:

1 mateřskou loď letadlovou,	t. j. rozsah čtyři čtverečky
2 křižníky,	t. j. rozsah po třech čtverečcích
6 ponorek,	t. j. rozsah po jednom čtverečku
3 rychlé motorové čluny,	t. j. rozsah po dvou čtverečcích
1 atomovou pumu s bombardovacím letadlem (zasáhne najednou 9 čtverečků).	

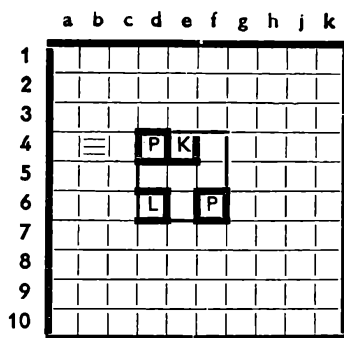

Před započítím hry zakreslí si každý z hráčů položení svého válečného loďstva (kromě atomové pumy, kterou použije až při „střílení“). Mateřské lodi, křižníky a rychlé motorové čluny nesmějí se dotýkat více než jedním rohem a musí mezi nimi zůstat alespoň jedno políčko prázdné. Naopak ponorky mohou se dotýkat sama sebe i lodí plochou celou i rohy

ROBIN

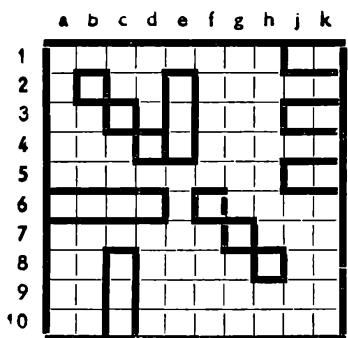
Válečný plán

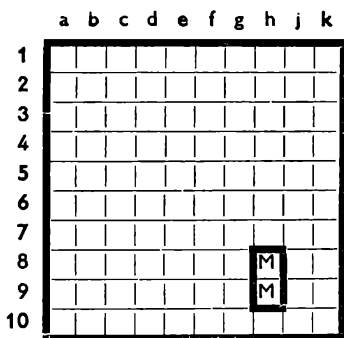
Zásahy nepřítele

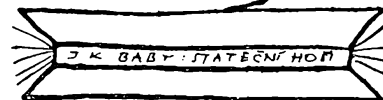
ORKO

Válečný plán

Zásahy nepřítele

A nyní začíná bitva! Vylosování určí se ten, který první „střílí“. Mezi hráji je postavena na př. kniha, aby jeden druhému neviděl do válečného pole. Samozřejmě, že se hraje „ČESTNĚ“! První, třeba ROBIN hlásí „4 b“. Jeho soupeř ORKO nemá však na tomto místě žádnou loď, a proto hlásí: „VODA!“ ROBIN si toto místo poznačí vyčárkováním. Střílí ORKO a hlásí třeba „8 h“. Na tomto místě má ROBIN rychlý člun, a proto hlásí: „RYCHLÝ ČLUN ZASAŽEN!“ ORKO si poznačí do plánu velké M, aby věděl, kde je onen motorák. Pak střílí opět ROBIN. Použije třeba atomové pumy a hlásí: „Atomová puma na 5 e!“ ORKO mu odpovídá: „4 e křižník zasažen, 6 f ponorka zasažena, 6 d letadlová loď zasažena.“ Ostatní voda. ROBIN si vše poznačí a již zase střílí ORKO. Ví, že na 8 h je rychlý člun, a chtěl by jej celý potopit. Střílí tedy na 9 h a náhoda mu přeje! Právě takto byl natočen motorový člun a ROBIN mu hlásí: „Motorový člun potopen!“ ORKO si to poznačí opět písmenem (viz obr.). Tak pokračuje boj, až je některý soupeř úplně vyřazen z boje ztrátou všech válečných lodí. Zajímavá je také hra, jestliže každý střílí po sobě třikrát!

Hra se dá rozličně kombinovat a místo čtverce o 100 políčkách můžeme si pořídit čtverec o více políčkách.

Nuže, přejeme vám hojně zábavy a pamatujte na jednu junáckou zásadu: Raději čestně prohrát než nečestně vyhrát!“ Dodržujte proto vždy a všude čestnou hru. Junák, když prohrává, nikdy se při hře nehádá, nepodezřívá protivníka, i kdyžby měl odůvodnění ale s úsměvem podává vítězi pravici, i když prohrál.

Děti: Milý svatý Mikuláši,
vítáme Tě k nám.

Frantík s úklonou:

Já už Tebe, vzácný hoste,
od předloňska znám.

Byl jsem tenkrát malý klouček,
těšil jsem se moc,
až už přijde tajů plná
mikulášská noc.

Kdosi zlehka na dveře nám
třikrát zaklepal.
Ani nevíš, jaks mne tenkrát
řádne vylekal.

„Otče náš“ jsem nedovedl,
křížek jen tak tak,
však se za to na mne přlsně
upíral Tvůj zrak.

Nedostal jsem tenkrát mnoho
řádnou metličku
a pak koně, na krku měl
pěknou pentličku.

Letos, svatý Mikuláši,
modlitby už znám,
a když křížkem žehnám čelo,
pozor pěkně dám.

V neděli též do kostela
chodím k oltáři,
myslím, že Ti letos čelo
vládně zazáří.

Děti: Ano, svatý Mikuláši,
je to hodný hoch,
pěkně čte a přečet knížek
snad už celý stoh.

Prosilme Tě, dej mu knížku
a nám třeba nic,
jen když tuhle Frantíkov
zrudne blahem líc.

Kreslil Boh. Večeřa

O jednom chlapečku a nemocné mamince

Milena Rodová.

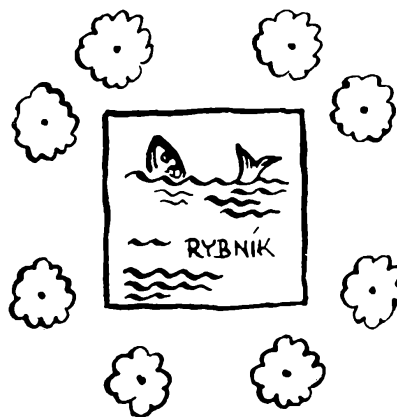
Byl jeden hodný chlapeček a ten měl nemocnou maminku. Bylo mu jí moc líto a stále přemýšlel, jak by jí pomohl. Běžel do lesa a stále volal: „Ach, co mám dělat, aby maminka byla zase zdravá, ach, co mám dělat?“ A náhle se zdvihl vítr a zahučel: „Má-li být maminka zdravá, musíš ty umřít!“ A chlapeček bez rozmýšlení zavolal: „Ano!“ a padl na zem jako mrtvý! A vtom vidí maminku, jak k němu přichází taková světlá a zářící a usměvavá, s křídly velikými a hebkými jako anděl a povídá: „Můj miláčku malinký, víš, co to chceš? Víš, co je to opustit všecko tu krásu, co nám zde Pán Bůh dal?“ Ale chlapeček se tulí k mamince a říká: „Ale bez tebe tu není nic hezkého, to jenom sluníčko svítí, když ty se směješ, a hřeje, když ty mě hladíš!“ A maminka bere kloučka do náručí a letí s ním vysoko, vysoko až k bílým obláčkům a tam ho do nich posadí jako do peřinek, hladí ho a kolébá a zpívá žertovné písničky. Zpívá a zpívá, její hlas zní stále silněji a silněji a chlapeček otvírá oči, vidí, že je ve své postýlce a maminka docela zdravá že u něho sedí, drží ho za ručku a zpěvem ho budí: „Vstávej, kloučku, ty můj broučku, dostaneš kašičku na svoji mističku.“ Vyskočí, chytí maminku kolem krku a šeptá: „Ach, maminko, maminko, já jsem se o tebe tolik bál!“ A Maminka ho tiskne a říká: „Už nemusíš, už nemusíš. Už se nikdy nerozloučíme a já ti neodejdu, miláčku!“

VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

10. úkol:

V osmilitrové nádobě máte vodu, kterou máte bez litrové odměrky rozdělití přesně na dva stejné díly, tedy po čtyřech litrech. Máte však k dispozici jen jednu větší nádobu rovněž osmilitrovou (A), pak jednu pětilitrovou (B) a jednu třílitrovou (C). Jak si budete počínat?

Ná pověda (len pro ty menší luštitelé Větší nečtou!) Z A do B, z B do C, z C do A, z B do C; pokračujte tak, aby Vám zůstal v osmilitrové nádobě 1 litr vody a konec je již snadný

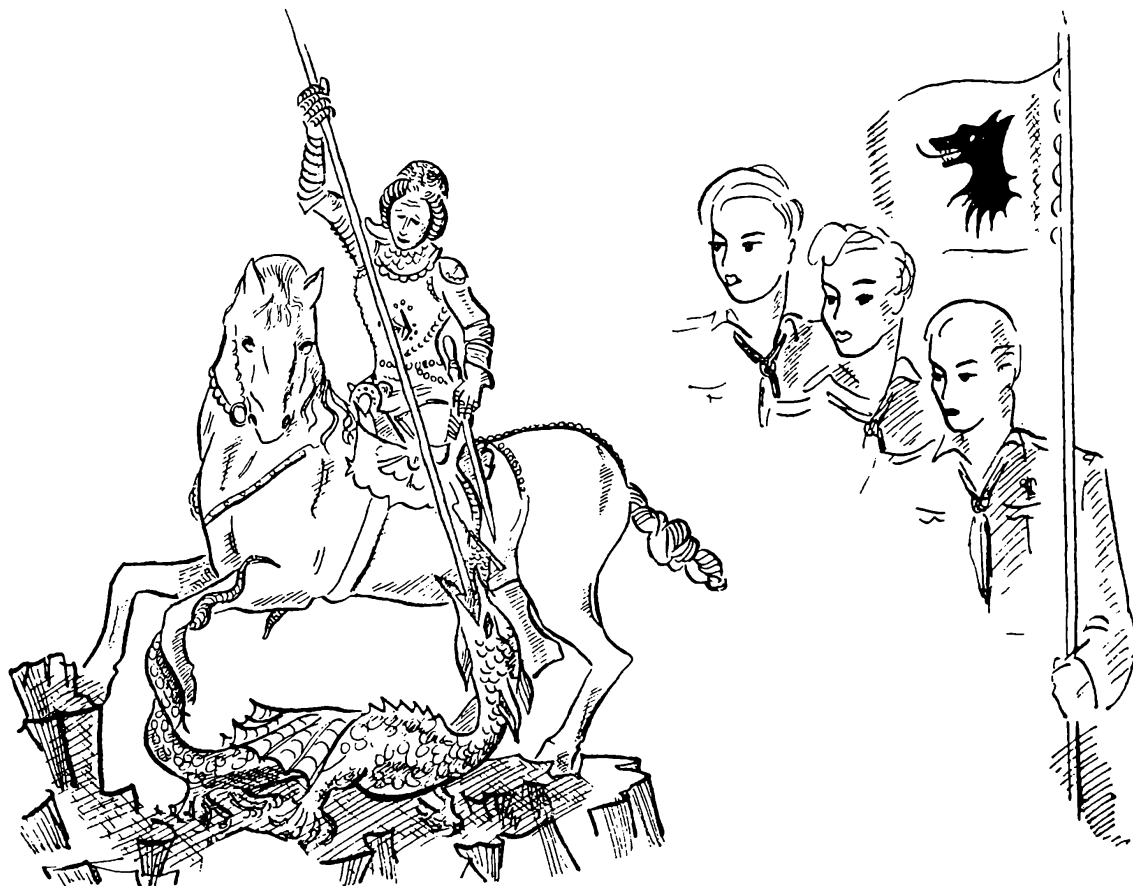

11. úkol:

V dřívější době věnovalo se v našich zemích mnoho pozornosti rybníkářství. Jeden majitel pozemků měl na svých pozemcích rybník čtvercovitého tvaru a kol nasázeny stromy. Chtěl svůj rybník zvětšit, aby byl dvojnásob veliký, ale nechtěl žádný ze stromů vykácet ani potopit. Jak si počínal? Okreslet náš obrázek a barevnou tužkou naznačte vyřešení!

12. úkol:

Kterého svätce vyjadřuje připojený obrázek a co má značit?

Liduška a její přítel

JOSEFIS

(Pokročil.)

4.

Paša se stal nepostradatelným poslíčkem. Nyní již nechodil nikam jinam na návštěvu než na Pankrác. Přinesl a donesl tam již několik psaníček, a to zcela nepozorovaně. Voják byl stále na tom omylu, že pes chodí za ním. Mrzelo ho, že si Paša od něho nic nevzal. Schovával mu dobré věci, i maso mu nosil, ale Paša to nikdy ani neolízl. Nemohl, protože by mu vypadlo psaníčko — a to ovšem voják nevěděl. Myslel si, že si dá za čas také říci. Paní Klanicová odepla Pašovi známku, aby se nikdo na Pankráci nemohl dopátrat, komu pes patří.

Již několikrát Paša nepřinesl psaníčka. Klanica nemohl psát. Neměl sil ani papíru. Však v tom posledním domů napsal, že bude psát až za několik dní.

Ale na Pankrác nechodil pouze Paša. Chodila tam i Liduška. Paní Klanicová nemohla s ní chodit každý den, protože chodila do zaměstnání. Liduška se potulovala každý den kolem trestnice, aby tatíčka alespoň uviděla, když šel s ostatními do práce. Nyní byla poněkud veselejší, protože tatíčka častěji vídávala a měla naději, že se jim vrátí brzy domů. V neděli chodívala na Hradčany sama. Šla vždycky na ta místa, kam chodívala s otcem. Všechna je posvětila modlitbou za drahého tatíčka.

Ve škole se jí také dobře vedlo. Měly novou paní učitelku. Starší již, ale velice hodnou. Byla vlastenkou tělem i duší a uměla nadchnout své děti opravdovou láskou k vlasti. Při občanské nauce jim vyprávěla povídky v duchu vlasteneckém. Často s nimi chodívala na Hradčany a říkala jim:

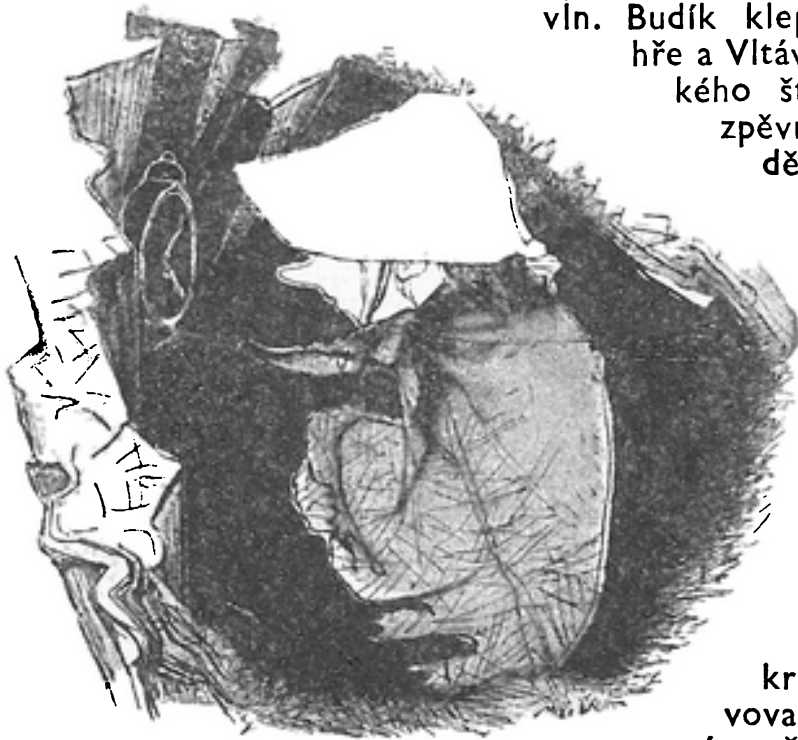
„Děti, nezapomeňte nikdy, že Hradčany jsou trůnem české slávy! Jsou vzácnou hrobkou našich českých svatých velikánů, proto zde Bůh zcela určitě vyslyší každou českou duši.“

Děti začínaly chápat, že vlast je něco, čemu musí patřit naše srdce — a to opravdu celé a ne jen tak na oko, snad jen na papíře.

Kdysi v sobotu měly děti ruční práce. Paní učitelka jim řekla: „Děti, buďte potichu, každá háčkujte svou pokryvečku a já vám při tom budu povídat pěknou legendu o naší Vltavě. Chcete?“

Samozřejmě, že děti byly nadšeny. Svatosvatě slibovaly, že ani nešeptnou, jen aby učitelka povídala.

„Tak poslouvejte! Na nábřeží pod Karlovým mostem vyčníval ze země oblý kámen. Byl o mnoho vyšší než ostatní kameny dláždění. Mnoho lidí jej překročilo, mnoho dětí přeskočilo, ale nikomu nenapadlo, že by tam ten kámen neměl být. Nikomu nikdy nenapadlo kámen vytrhnout a nahradit druhým. A to bylo právě štěstím, neboť oblý kámen zakrýval malé tajemství. Byl pod ním otvor, který byl vlastně chodbičkou, jež vedla k malé světničce, která byla až pod dnem Vltavy. Bydlel v ní malý podivný mužiček. Byl jenom půl metru vysoký a neměl hlasu. Ve světničce měl jen lehátko mechem porostlé a malou skříňku, na které stál budík. Snad proto, aby věděl, kolik je hodin a co lidé nad Vltavou asi dělají. Sám si říkal Vltávek, a to proto, že žil na světě jen z lásky k Vltavě a ku Praze. Když ležel na svém lehátku, s pýchou naslouchal harmonickému šplouchání své Vltavy. Myslel, že krásnější hudby na

světě již není nad zvonkovou hru vltavských vln. Budík klepal do taktu této podivné hře a Vltávek si šeptal v dojmů hlubokého štěstí: „Vltavo, moje zlatá, zpěvná Vltavo, kdybys jen věděla, jak tě mám rád!“

Kdysi vyšel ze své světničky a sedl si až pod oblý kámen, aby poslouchal, co si lidé o jeho Vltavě povídají. Slyšel, jak obdivují Hradčany, které se zrcadlí ve vltavské hladině. Vltávek tomu ani věřit nechtěl. Což je to možné, že se ve vlnách krásné Vltavy vznáší obraz překrásného hradu? To by musela být Vltava ještě krásnější, než si ji představoval. Rozhodl se, že se půjde sám přesvědčit. Po několik večerů čekal pod oblým kamenem, až Praha

ztichne, aby mohl vystoupit, ale čekal marně. Stále i v noci slyšel kroky chodců. Odložil tedy svou výzkumnou výpravu až na zimu, kdy lidé pospíchají do svých domovů a nechodí po ulici zbytečně.

Pod Karlovým mostem bylo ticho jako v kostele. Oblý kámen se zahýbal, nadzvil — a Vltávek vyšel do světa. Přivalil kámen, aby nikdo neviděl do jeho chodbičky, a rozhlédl se kolem. Údivem mu zůstala pusinka otevřená. Měsíček si svítil na Prahu. Stál zrovna nad Hradčanami. Jeho bílé světlo oblévalo hrad, stříbřilo hladinu Vltavy a rýsovalo na ní obrysy vltavské pohádky — drahých nám Hradčan. Vltávek byl jak u vytržení. Zašeptal slova, kterými jeho hrud překypovala. „Vltavo, Vltavěnko moje, jak jsi krásná! Žiji sice jen pro tebe, ale od dnešního dne tě budu milovat ještě více. Nyní půjdu na ten krásný hrad, který se do tebe stále dívá jako do zrcadla, a budu se na tebe dívat z výšky jako ten stříbrný, milý měsíček.“

Vydal se na cestu. Nožičky měl krátké, protože sám byl celý maloučký. Cesta na Hradčany mu trvala tuze dlouho. Když přišel na Starozámecké schody, díval se skulinkou na svou Vltavu. Protože jí to nemohl říci, tedy jí alespoň zašeptal:

„Vltavěnko, ty jsi jak stříbrný pás. Krášlíš celou Prahu. Nebýti tebe, nebylo by v Praze nic krásného. A co teprve v létě, až tvé vlnky zase roztají a budou zpívat a hrát. Pak budeš ještě krásnější. Chci dále žít jen pro tebe, nikdy tě neopustím!“

Díval se, díval, stál jak přikován a nepomyslel na to, že čas spěchá, nezůstane stát ani na chvíli. Tam pod Vltavou, ve své světničce nemusel myslet na rychlý běh času, ale zde mezi lidmi je čas velkým pánem.

Najednou se cosi rozezvučelo. S Vltávkem to trhlo. Ještě neslyšel

nikdy tak silně zvonit. To zvony svatovítského chrámu svolávaly na první roráty. Vltávek se blížil též pomalu ke kostelu. Podařilo se mu vklouznout nepozorovaně dovnitř. Schoulil se do velké boční lavice, takže ho vůbec nebylo vidět, a dával pozor, co se bude dít. Neviděl přicházet lidi ani kostelníka, který rozžíhal svíce.

Najednou něco cinklo a ozvala se překrásná hudba, jakou Vltávek ještě nikdy neslyšel. Připadalo mu, že je v nebi. Celý život naslouchal jen vlnkám Vltavy — a teď — taková hudba. A což teprve když všichni lidé začali zpívat: Ejhle, Hospodin přijde . . . Ta hudba se mu tak líbila, že přemýšlel, nebylo-li by dobré, kdyby se přestěhoval na Hradčany, aby mohl naslouchat varhanám den co den.

Mše svatá skončila. Varhany ztichly, lidé odcházeli a Vltávek musel též vyjít z kostela. Vyšel. Bylo již poněkud světlo. Utíkal zase na Starozámecké schody, aby se podíval skulinkou ještě jednou na svou Vltavu. Nyní byla ještě krásnější. Ranní červánky ji zbarvily do růžova, že byla jako stuha. Zašeptal:

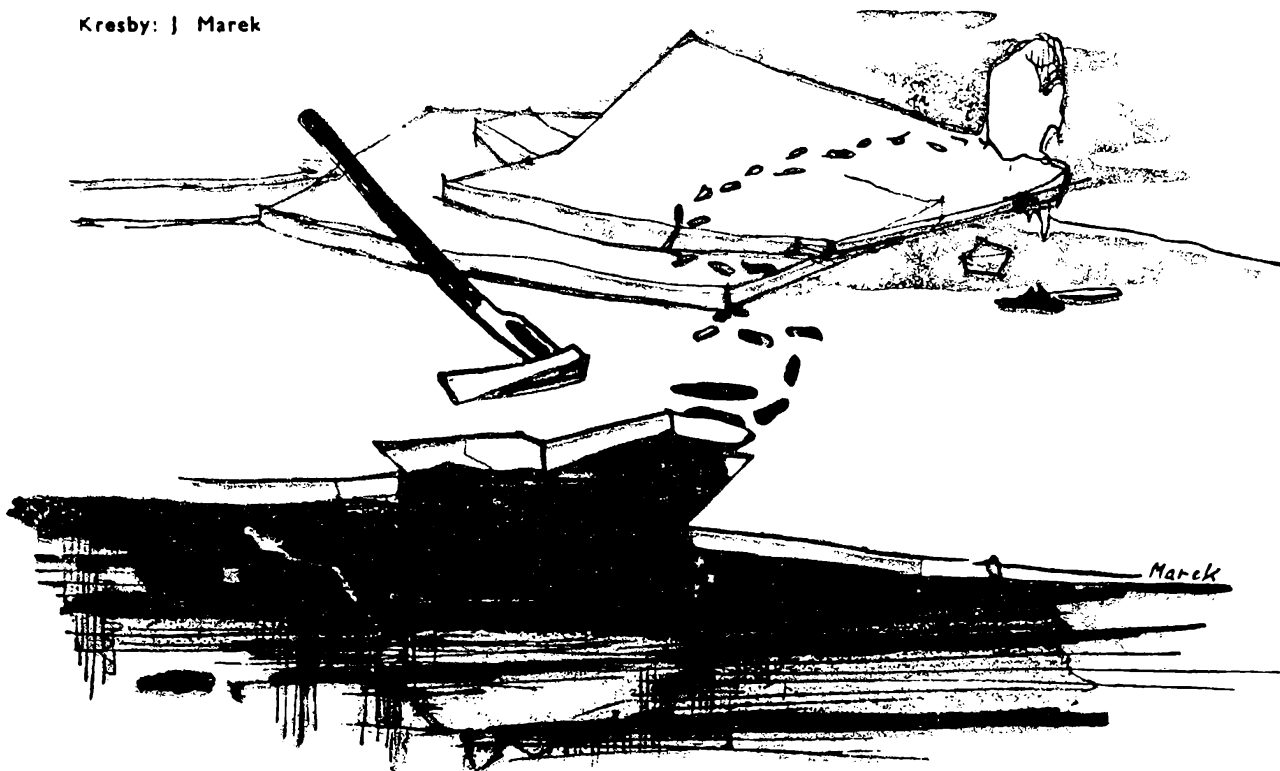
„Vltavěnko krásná, já tě neopustím. Zde je sice slyšet krásnou hudbu a zpěv, ale ty hraješ jemněji a dojemněji. Běžím zase k tobě a již nikdy od tebe neodejdu ani na krok.“

Běžel skutečně. Hnala ho bázeň, aby si ho nikdo z lidí nevšiml, a táhla ho láska k Vltavě. Když doběhl k té, kterou tak vroucně miloval, odvalil oblý kámen, chtěl vejíti — avšak nemohl. Chodbička byla plná vody. Na kraji Vltavy stálo pět mužů, kteří vybírali z Vltavy led. Jeden zarazil do dna dlouhou železnou tyč, aby se měli oč opřít, a tou právě prorazili strop Vltávkovy světničky.

Vltávek ztrnul. Přišel o svůj milovaný domov. Zkypěl zoufalstvím. Byl jen podzemní bytostí, nebyl člověk, neznal tedy zákon odpuštění. Vrhł se do vody a veplul pod led.

Zoufale plaval pod ledem sem a tam, až pozdě večer vyplul druhou skulinou v ledu, zrovna pod Vyšehradem. Sedl si na břeh, díval se na Vltavu.

Kresby: J. Marek

vu a truchlil nad ztraceným domovem. Šaty na něm mrazem tuhly, hlava klesala na hrud, Vltávek zimou usínal. Stále si šeptal:

„Zpívej, Vltavo, a hrej, mne do snu vkolébej!“

Ráno našli Pražané zmrzlého malého mužička. Nikdo nevěděl, kdo to je, nikdo ho neznal. Pochovali ho na Vyšehradě, ale jeho srdce tu zůstalo. Je začarováno v prvním pilíři Karlova mostu. Večer, když se Praha zahálí nočním závojem a dozní kroky posledního chodce, je slyšet v oncm pilíři tlukot lidského srdce, které stále šeptá:

„Zpívej, Vltavo, a hrej, mne do snu vkolébej!“

A paní učitelka pokračovala. „Byla to jen legenda, jakých je o Praze celá spousta, ale můžeme si z ní vzít ponaučení. Tak jako žil Vltávek pro Vltavu, tak my musíme žít pro svou drahou českou vlast. Milujte českou řeč! Mluvte vždy slušně, abyste dokázaly, jak je krásná a milá!“

Liduška si udělala předsevzetí, že bude žít pro Boha, rodiče a český národ. Doma mamičce vyprávěla povídku o Vltávkovi. I mamince se líbila. Maminka měla právě volno, nebyla v práci. Řekla Lidušce, že půjdou spolu na Pankrác, že by byla ráda, kdyby zase jednou uviděly tatíčka.

Když se o tom radily, někdo zaťukal. Běžely obě otevřít, protože byly zvědavý, kdo k nim přichází. Byla to pošta. Pan Kremláček, tatíčkův dobrý známý, podával jim balíček. Jindy byl veselý, ale dnes nemluvil. Dal podepsat průvodku, smutně se na obě podíval, pozdravil a šel.

Paní Klanicová se dívá na ústřížek průvodky. Bylo tam německé razítko, které hned nemohla pochopit, proto rozbalovala balíček. Pod prvním obalem byl dopis: „V příloze vám posíláme šaty, jejichž majitel Vojtěch Klanica byl dne 13. XI. t. r. zastřelen.“

Paní Klanicová klesla na židli. Položila hlavu na stůl a dala se do hlasitého pláče. Liduška rozbalovala dále sama. A co našla? Zakrvácenou košili a vestu, na kterých byla znát místa, kterými kulka proběhla. Kalhoty a kabát byly zachovalé. Líčit bol a zármutek těchto dvou opuštěných duší — bylo by zbytečné.

Liduška se vytratila z bytu. Utíkala na Hradčany. Chtěla jít na hrob svatého Václava, ale kostel byl už zavřen. Ani kostel svatého Jiří, kde leží její sv. patronka, nebyl otevřen. Šla na Starozámecké schody, zadívala se na Prahu a zašeptala svou modlitbu:

„Dobrotivý Bože, buď milostiv duši našeho tatíčka! Bože, kladu ti ho na oltář vlasti. Přijmi tuto mou oběť, aby česká země přestala trpět a zasvitlo nám zase slunko míru a svobody.“

Večer mamičce vyprávěla, kde byla.

„Nejen za vlast, ale také za dušičky v očištění obětuj naši bolest, drahá Liduško. Je listopad, měsíc zasvěcený dušičkám.“

Schoulena na hrudi matčině, opravovala Liduška v postýlce svou obětní modlitbu: „Tatíčka kladu na oltář vlasti a naši bolest obětují za dušičky v očištění.“

(Pokračování).

UFOZORNĚNÍ: Rozluštění hádanek zasílejte pouze redaktorovi, jehož adresa je v záhlaví hádanek. Rozluštění „Dědečkových oříšků“ posílejte na administraci A. S., Brno, Starobrněnská č. 19-21; tam také zasílejte Vaše kresby z rubriky „Kreslete s námi“. Rozluštění „Velké soutěže o ceny“ zatím neposílejte, stačí poslat až po vyjítí 10. čísla v 3. čísle je zmínka o kuponu. Tuto považujte za bezpředmětnou. *Administrace.*

Drobnosti

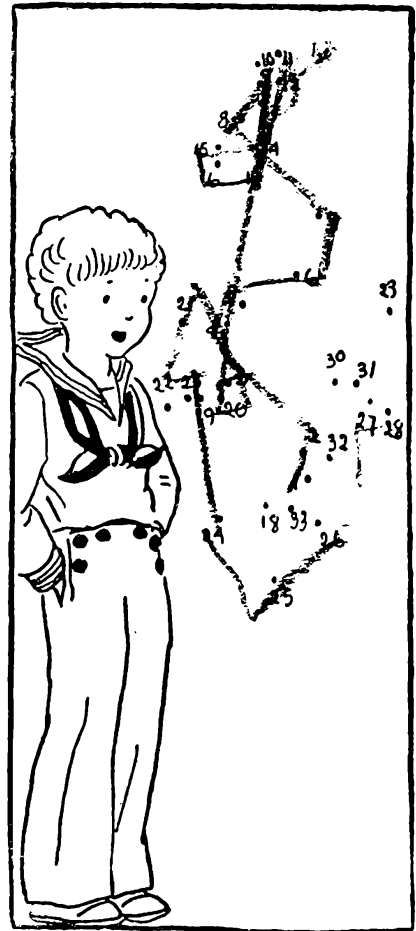
Sbírá V. A. Nesnídal.

SLON.

veliké zvíře, které budí pozornost naší mládeže v zoologické zahradě, žije 120—150 let. Jest to zvíře velmi inteligentní, jehož mozek váží jen 1/800 celkové váhy těla, asi 5 kg. Denně spotřebuje 250—300 kg potravy, jako: listí, trávy, plodů, zrní a kořinek, protože je býložravec. Nsl.

KOLIK MÁME OBYVATEL.

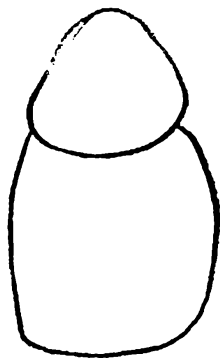
V Čechách a na Moravě je podle potravinových lístků 8,100.000 Čechů a na Slovensku 2,590.000 Slováků. Na celém území je tedy 10,690.000 Čechoslováků. Nsl.

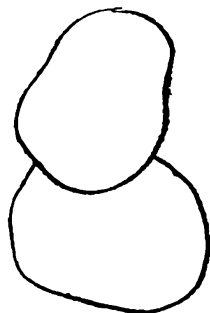
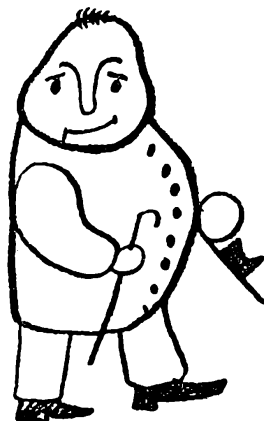
Kreslete s námi!

Pokračujeme v řadě kreslířských úkolů. Snažte se i vy nakreslit něco podobného podle pokynů z 1. čís.

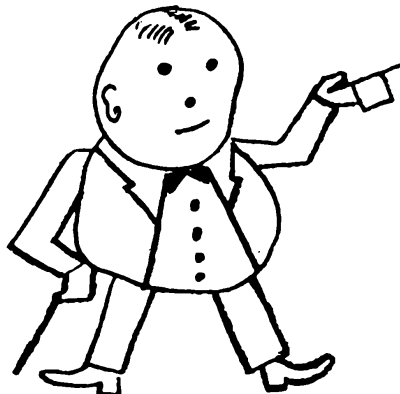
Dobré práce uveřejníme a odměníme!

Doplňte podobně
zašlete redakci!

KAMENY

TEČKOVKA.

Námořník.

Vidíte před sebou Matěje který se pyšní novým oblekem a myslí si při tom, že je admirálem. Matěj povídá, že má něco pěkného vyšitého na kazajce což mu působí velikou radost a jiným to ukazuje, že jest námořníkem. Dokreslíte-li obrázek — spatříte „kotvu“, tak totiž se onen předmět nazývá K čemu se kotva užívá — a čeho je odznakem?

*

VELKÝ POKROK. „Jak ti jde francouzština, Vládo?“ — „Velmi dobře, tatínku, umím již říci ‚prosím‘ a ‚děkuji vám, jste velmi laskav‘.“ — „To je velký pokrok Vládo, to ses naučil říkat slova která jsi v češtině vůbec neznal.“

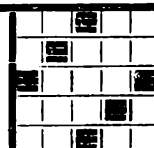
ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.— Jednotlivá čísla Kčs 4.— Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací pošt. úřad Brno 2

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA

Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

II. TURNAJ O CENY (Dokončeni.)

22. PŘEDPONKA.

Všem čtenářům: Red.

Podzim je za námi,
jde svatý Mikuláš.
Vánoce, stromeček,
Ježíška rád čekáš.

Zima je nad krajem,
končí se jeden 123,
půjdeme dál s Bohem:
jen směle každý v 3123!

23. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA

Josef Otoupalík, Brno 25.

N	D	O	P	O	I	L
Č	I	A	L	M	O	
A	K	Ř	Í	Ž	S	
A	Z	D	Í	B	A	
Ž	É	M	O	S	T	I
D	*	H	E	*	E	

24. ZÁMĚNKA.

J. Ar, Rokytnice.

S „e“ okrasa kraje,
s „o“ zvíře ze severu.
s „i“ knihařský stroj.

25. LIŠTOVKA.

Zd. Duroňová, Brno.

CÍM	BU	DOU	NI
NÁM	NOU	TI	HY
ZA	NE	DEJ	VE
LA	TÝ	VÁC	SVA

26. ZÁMĚNKA.

S. Cejpek, Třebíč.

Zlomíš s „p“ přes „k“?

27. PŘESMYČKA.

Z. Andryšek, Hnojice.

ŠEDÁ MAŇA. RA

28. KONÍČEK NOVOROČNÍ

Slávek A., Přivoz.

stí	1	rõ	dem		
ce	yf	re	9		
zdra	če	ště	li	vém	v
v	dob	4	pub		
7	li	no	rým		

29. REBUS.

J. Cechmajstr, Mělníky

NI TY TY

30. ZÁHADNÝ NÁPIS.

B. Žák, Náměšť n. Osl.

BOGO ILI TEMPO PREV ULEsa

31. PŘESMYČKA MÍSTOPISNÁ

Zd. Cinkan, Chrást.

SOK OVCE BI(JE)

ODMĚNY ZA I. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

(Hádanky z č. 1.-2.) Mezi správné řešitele vylosujeme:

1. Plnicí pero.
2. Fotoalbum.
3. Ptáčková: Blaňáček (krásně ilustr. kniha).
- 4.-20. Knihy.

ODMĚNY ZA II. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

(Hádanky z č. 3.-4.) Mezi správné řešitele vylosujeme:

1. Kulda: Moravské národní pohádky
2. Fotoalbum.
3. Šachová hra.
- 4.-20. Knihy.

Správné řešení hádanek (14-31) nutno zaslati redakci hádanek nejpozději do 31. prosince 1946. Řádně podepsané a známkováné dopisy i lístky jen do Svitávky! Vylosování celoročního turnaje z min. ročníku a vypsání odměn z letošního ročníku v čísle 5.

S přáním zdaru a požehnaných vánoč věrným přátelům rubriky

váš redaktor hádanek.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 62 • ČÍSLO 5

CENA Kčs 4 —

Kreslila M. Ehlerová.

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

<p>1 1. NOVÝ ROK. OBŘEZÁNÍ PÁNĚ.
Přejeme vám šťastný a veselý nový rok, abyste jej s radostí přečkali a jednou v nebeském království se radovali.</p> <p>5 1. NEJSVĚTĚJŠÍ JMÉNO JEŽÍŠ (ned.).
Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Až na věky!
PŘEDVEČER SV. TŘÍ KRÁLŮ.
Lid si přináší do chrámu vodu, sůl a křídou a kněz je světi.</p> <p>6 1. ZJEVENÍ PÁNĚ.
Příchod mudrců z východu.
Voběť přinášejí zlato, kadidlo a myrhu.
My obětujeme lásku, modlitbu a trpělivost.</p> | <p>12. 1. NEDĚLE 1. PO ZJEVENÍ PÁNĚ
Svatá Rodina.
Pán Ježíš, Panna Maria a svatý Josef. opory společnosti.</p> <p>19. 1. NEDĚLE 2. PO ZJEVENÍ PÁNĚ
Spasitel žehná snoubencům.
Ve svatém přijímání se nám za pokrm dává.
Maria je také Matka ustavičné pomoci.</p> <p>26. 1. NEDĚLE 3. PO ZJEVENÍ PÁNĚ.
Pán Ježíš, hříšníků a pohanů Vykupitel.
Očista duše se děje ve svátosti pokání.</p> |
|---|--|

K + M + B + 1947 KOLEDA TŘÍKRÁLOVÁ

<p>1 Co je v Betlemě nového,
že pospícháme do něho?</p> | <p>2. Narodil se nám Spasitel,
všeho lidu Vykupitel!</p> |
|---|--|

Dělníci

Nejvroucnější díky vzdáváme těm, kteří nuzným opatřili teplejší prádlo, oděv a obuv. Stejnou vděčností jsme povinni pracovníku, který nám pokrm vydobyl svou námahou na polích.

Ostatní stavy ovšem skýtají duchem a rukama zase jiná díla, potřebná všem lidem. Tak práce všech se navzájem doplňuje.
Rač Pán Bůh pomáhat a odměnit!

Lidové prúpovědi

<p>1 1° Na NOVÝ ROK
o holoubka bílého krok.
Na Tři krále
o skok dále.
Již je delší den.</p> <p>5 1. V čas JMÉNA JEŽÍŠ
ke kamnům běžíš.</p> | <p>20. 1. Kol sv. FABIÁNA
mrazům bývá síla dána.
Po tomto svátku však zima zpravidla
povolí.</p> |
|--|--|

Cyril Berka

CHCETE PROŽÍT ŠKOLNÍ ROK V AMERICKÉ PRÉRII? Můžete to učinit aspoň v duchu četbou knížky „ŠKOLA V PRÉRII“, již z amerického originálu Francise Finna přeložil pro Vás redaktor „Anděla strážného“ P. Ferdinand Pokorný a s pěknými obrázky akademického malíře Karla Dostála vydala Brněnská tiskárna v Brně. Cena 54 Kčs. — K dostání u všech knihkupců

Eucharistický kroužek

Poslyšte, jak rád přijímal Pána Ježíše chlapec Jeník Bosco. Když měl jít po prvé k svatému přijímání, chodil po čtyřicet dní každý den na vyučování katechismu. A chodil velmi rád. I když to bylo do sousední vesnice. Učil se velmi pilně. Maminka mu často připomínala: „Jeníku, Pán Bůh ti chystá veliký dar, ale připravuj se dobře na jeho přijetí. Zpovídej se zbožně, nikdy nic ve zpovědi nezatajuj, všeho zlého lituj a slib Pánu Bohu, že se přičiníš, abys byl stále hodnější!“ Čím více se blížil den svatého přijímání, tím více jej maminka připravovala. Tříkrát byl Jeník u svaté zpovědi před prvním svatým přijímáním, četl si stále z knihy o Svátosti Oltářní a vroucně přijal Pána Ježíše do svého srdce. „Jeníku, přijímej Krista Pána často,“ pravila mu maminka po svatém přijímání, „ale varuj se svatokrádeží! Zpovídej se proto vždy upřímně! Buď poslušný, chodívej rád do náboženství i na kázání a utíkej jako před ďáblem od lidí, kteří mluví špatné řeči!“ — Jeník to vše Pánu Ježíši slíbil a od té doby byl jeho život lepší. Pryč byla jeho tvrdohlavost! Nebylo poslušnějšího chlapce nad Jeníka Bosca, ale také nebylo šikovnějšího chlapce na vesnici nad něho. Svou šikovností chtěl také jiné děti i dospělé přivést ke Kristu Pánu.

U jejich chaloupky byla louka a na ní sem tam nějaký strom. Jeník natáhl od jednoho stromu ke druhému provaz a v neděli odpoledne pozval lidi z vesnice na „komedii.“ Přišli staří i mladí, rodiče i děti. Jeník předváděl krkolomné skoky, chodil po rukou, tančil a běhal po provaze, pověsil se jednou nohou na provaz a rozhoupal se, až diváci trnuli. Pak dělal čaroděje: Zabil kuře a zase vzkřísil, polykal nože, jedl peníze a vytahoval je pak jiným z nosu. Všichni se divili! Tu však Jeník zvolal: „Nyní se pomodlíme desátek růžence a poslechněte, jaké dnes bylo kázání!“ Kázal a kázal a lidé poslouchali. Komédie byla Jeníkovi prostředkem, jak získat lidi a ostatní děti pro Krista Pána. (Podle Albertiho.)

Jan Bosco získal mnoho a mnoho lidí pro Krista. Poproste, děti, pana katechetu, ať Vám o něm něco velmi pěkného vypravuje. Vždyť slavíme 31. ledna svátek sv. Jana Bosca.

Čemu se od něho naučíme? Jak se mám zpovídat, jak přistupovat ke svatému přijímání? Koho já získám, aby také mýloval Pána Ježíše jako já? Jak ho přivedu ke svatému přijímání?

Nezapomeňte nám pak o tom něco napsat do Andílka! Za vás, milé děti, se modlí a do vašich modliteb se odporoučí váš

Páter František.

STRÁŽNICE.

Také na Strážnicku jsme si zavedli Eucharistický kroužek. Hned se nám to zalíbilo. Dali jsme si název „Ježíškův hlas“. Každý den chodí alespoň jeden z našeho kroužku na ranní mši svatou do kostela Panny Marie. Je nás v krcužku dvacet. Důstojný pan katecheta nám čte a hrajeme si. Přiznáváme se, že nám to vstávání je trochu těžké, ale když si vzpomeneme na Pána Ježíše, hned vyskočíme z lůžka. S čistou a upřímnou vzpomínkou vzpomínají na vás členové Eucharistického kroužku „Ježíškův hlas“ ve Strážnici. *Ant. Bačlk, žák I. tř. měšť. šk., Strážnice*

Těž žákyně ve Strážnici si založily Eucharistický kroužek. Máme název „Bílé lilie Panny Marie strážnické“. Schůzku máme vždy v úterý ve čtyři hodiny odpoledne. Je nás 42. Na schůzky se všechny těšíme. Schůzku začínáme modlitbou. Pak si vykládáme, čteme, zpíváme a hrajeme si. Po páté hodině jsme již všechny smutné, jelikož víme, že již musíme zase domů. Pomodlíme se a seřazený s důstojným pánem se pak rozcházíme do svých domovů.

Zdena Brandstillerová, žák. I. tř. měšť. šk., Strážnice.

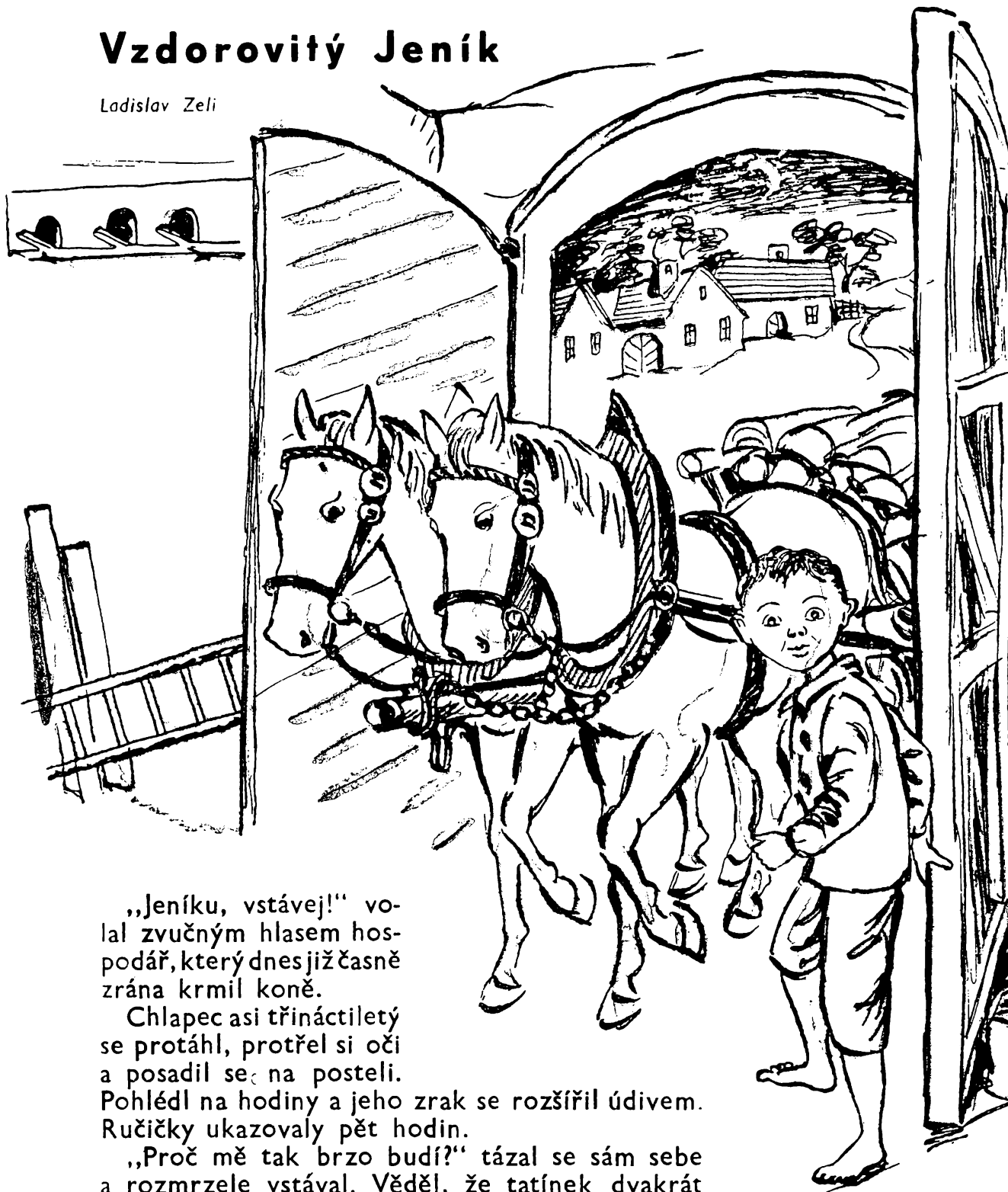
PRO BOHA A PROTI BOHU.

Zapřisaháme v Pánu jak jednotlivce, tak národy, aby odvrhli před takovými problémy a boji tak významnými pro život lidstva mělký individualism a nízký egoism, které zatemňují i duchy velice prozíravé a umlčují i nejušlechtlejší podněty, jakmile jde o více než osobní zájmy. Ať se všichni sjednotí, i když bude k tomu třeba těžkých obětí, aby zachránili i sebe i lidskou společnost. V této jednotě duší a sil musí býti přirozeně první ti, kteří se chlubí jménem křesťanským, pamětlivi slavných odkazů apoštolských dob, kdy „obec věřících měla jedno srdce a jednu duši“. (Sk. ap. IV, 32.) Ale nechť i upřímně přispějí k utvoření oné jednoty všichni ti, kteří ještě uznávají Boha a klaní se mu, aby oddálili od lidstva veliké nebezpečí, které všechny ohrožuje. Víra v Boha jest základem každého sociálního řádu a každé odpovědnosti na zemi. Proto všichni, kdož si nepřejí rozvratu a násilí, musí se vynasnažiti, aby nepřátelům náboženství se nepodařilo dosáti cíle, který si vytkli.

Encyklika, Láska Kristova nás přiměla, Hlas J. Sv. Pia XI. proti atheismu.

Vzdorovitý Jeník

Ladislav Zeli

„Jeníku, vstávej!“ volal zvučným hlasem hospodář, který dnes již časně zrána krmil koně.

Chlapec asi třináctiletý se protáhl, protřel si oči a posadil se na posteli. Pohlédl na hodiny a jeho zrak se rozšířil údivem. Ručičky ukazovaly pět hodin.

„Proč mě tak brzo budí?“ tázal se sám sebe a rozmrzele vstával. Věděl, že tatínek dvakrát neporoučí.

Vešel do kuchyně a pozdravil: „Dobré ráno!“

„Dobrý den, Jendo! Umyj se a oblékni si ty špatnější šaty! Musíš dnes se mnou poklízet. Tatínek odjede do hor pro dříví,“ pravila maminka, která připravovala snídaní.

Sotva dozněla maminčina slova, vstoupil hospodář.

„Pospěš, Jeníku, pospěš! Pomodli se a pomůžes mamince. Odpoledne

Kreslil M. Florian

nachystáš palivo, nařežeš řepy, navážeš sena a nanosíš slámy. Možná, že přijedu až k večeru, tak ať je všechno v pořádku!“

„To mám sám udělat?“ bránil se Jeník. „Chlapci přijdou ze školy a hrají si, ale já mám pokaždé nějakou práci!“

Otec si oblékal zimní kabát a maminka mu podávala uzlíček s jídlem. „S Bohem!“ zaznělo z jeho úst.

„S Bohem a buď opatrný!“ napomínala maminka, která ho vyprovázela před dům.

Jeník však na pozdrav neodpověděl. Věděl, že si tatínka rozhněval, ale nemůže přece mlčet, když ho tolik zaměstnává.

Když se maminka vrátila, věnovala se dále své práci. Jeníkovi neřekla ani slovo.

Chlapec poznal, že se hodně zlobí, a raději by poslouchal nějakou domluvu a napomenutí, ba i pohavek by mu byl milejší než maminčino mlčení. Tvářil se ještě hněvivě, ale ve skutečnosti se již nehněval. Dal se do práce a pomáhal. Zbylo mu ještě dosti času k tomu, aby se převlékl a šel klidně do školy.

„S Bohem, maminko!“ pěkně pozdravil a odcházel.

„S Bohem!“ odpověděla. Nic víc. Ani ho nenapomíná, ani nepřikazuje, aby byl hodný a pozorný.

Jenda odchází a cestou uvažuje o všem, co se stalo. „Nemusel jsem tatínkovi nic říkat,“ myslí si a v zamyšlení vstupuje do třídy. Jindy veselý chlapec dnes sedí a ani neposlouchá, co mu jeho spolužáci vypravují. Ve vyučování ho pan učitel několikrát napomínal. Nevyrušoval, ale chvílemi nevěděl, o čem se hovoří. „Což kdyby se tatínkovi něco stalo?“ Tato myšlenka ho znepokojovala a připomínala mu jeho nepěkná ranní slova.

Schylovalo se k večeru. Jenda měl již dávno všechno v pořádku, jak tatínek poručil. Nešel však mezi chlapce. Čekal, až uslyší klapot koňských kopyt a praskání naloženého vozu.

„Už by zde mohl být,“ pronesl již několikrát — a zase ta myšlenka: „Nestalo se mu něco?“ S obavami se díval do houstnoucího večera a čekal. Vyběhl na silnici, díval se a naslouchal. Nic. Ticho. Jeníkovy obavy se zvětšovaly. Vrátil se domů, vešel do stáje, vzal hlavu do dlaní a přemýšlel. „Což kdyby nějaké neštěstí?“ A Jeník se vroucně modlí za tatínka.

Znovu vybíhá na silnici a naslouchá. Marně. Smutně vešel do kuchyně a poznal, že i maminka má podobné obavy jako on.

„Nedej, Bože, aby se mu něco stalo!“ přerušuje maminka mlčení.

„Tatínek je opatrný, nemusíme se o něho bát!“ utěšuje Jenda maticku, která dobře ví, že se chlapec bojí o otce víc než ona. Jak ho má za to ráda! Dávno zapoměla na jeho nepěkná ranní slova. Nastalo zase ticho. Hovor skončil.

Náhle Jeník vyskočí a utíká ven. Vrátil se do síně a radostně volá: „Tatínek přijel!“

Otvírá vrata statku a s úsměvem čeká na tatínka. Jakou má radost! Vždyť se vrací ten, kterého zarmoutil, ale kterého má rád a hodně rád. Vrátil se jeho dobrý tatínek.

Klapot koňských kopyt, praskání naloženého vozu — to je nejpěknější písnička pro Jendu, který si umiňuje, že tatínka již nikdy nezarmoutí

Malý zedník

Napsala Ewa Szelburg-Zarembina. — Přeložil O. F. Babler

Žil Michálek-nalezenec u dobrých lidí v chatě pod lesem, a když už vyrostl, řekla mu bába:

„Už jsem stará a děd je také už starý. Věčně tu žít nebudeme. Už je čas, chlapče, aby ses začal sám o sebe starat. Jdi do světa a uč se rozumu. Až se vrátíš, povíš nám, čím chceš být, zda stolařem či zámečníkem, poslancem či doktorem.“

Michálek políbil bábě i dědovi ruku a šel, kam ho nohy nesly.

Jde lesem, až vyjde na paseku. Zachtělo se mu pít, i sehne se tu a tam, utrhne si nějakou tu jahodu a jde zase dále.

Vtom udeřil do čehosi nohou, až se mu v očích zajiskřilo. Podívá se — kámen pod kapradím. Rozzlobil se a povídá, aniž si mnoho myslel:

„Kéž by ses do země propadl, ty tvrdý kameni!“

Kámen, když to uslyšel, němě zasténal, ale nezachvěl se, neboť nemohl.

A Michálek šel dále. Jde a jde — jde a jde — až vyšel z lesa na pole. Hledí. Po poli chodí sedlák s pluhem a oře. Na poli leží mnoho kamení. Jen co kůň pluhem zatáhne, radlice zavadí o kámen. Špatně se to tam oře.

Sedlák uviděl Michálka, zastavil se a začal si mu stěžovat:

„Mám svízele s tím kamením. Na mém poli je více kamení než hlíny. A z kamení přece chléb neroste!“

I rozlítil se sedlák a začal kamení proklínat. Kamení němě zasténalo, ale ani se nehnuło s místa, neboť nemohlo.

Michálek oráčovi pomoci nemohl, postál chvíli a šel dále. Když se unavil, chtěl si odpočinout, ale kolem byla pustina, v níž nebylo lidského příbytku. Volky nevolky natáhl se tedy jak dlouhý, tak široký na úhoru a usnul.

Po dobré hodině se probudil svěží a odpočatý. Když vstával, povšiml si, že měl pod hlavou místo podušky plochý kámen, porostlý mechem jako zeleným peřím.

„Hm,“ řekl si, „jak vidět, není každý kámen špatný a nepotřebný. Časem se najde také některý, který se k něčemu lepšímu hodí.“

Vyřknuv to, sklonil se a pohládl úslužný kámen. Jaký div, tu promluvil němý kámen:

„Michálku! Michálku! Ty bys to, chlapče, mohl zařídit tak, aby i lidem i kamenům bylo dobře!“

„Jak to?“ podivil se Michálek, ale kámen už zase zmlkl a už neříkal nic.

Těžko by se dalo očekávat, že by kámen znovu lidským hlasem promluvil, a tak Michálek šel zase svou cestou dále.

Ale jeho cesta vedla nyní vesnicemi, plnými chalup. A ty chalupy byly všechny nachýlené, vetché, zpuchřelé a houbou prožrané od podlahy až ke stropu. Jejich okénka byla malá, nízko u země a vpouštěla málo vzduchu a slunce. Déšť protékal střechou jako sítem a větry tam zafukovaly.

Čím déle Michálek hleděl na tu bídu, tím více cítil, jak mu srdce v hrudi smutkem jihne.

Náhle klopýtł o kámen, ležící na cestě. V první chvíli chtěl onen kámen popadnout a mrštít jím někam do kopřiv, ale neučinil to. Udělal spíše něco zcela opačného. Místo aby ho zlostně odhodil, přivinul jej k srdci a řekl:

„Prosím tě za odpuštění, kameni, že jsem tě bezděky udeřil nohou.“

Sotva vyřkl ta slova, kámen se tiše ozval:

„Dobrý chlapče, dám ti radu! Dobrý chlapče, dám ti radu! Staň se zedníkem! Staň se zedníkem! My kameny sloužit ti budeme a kdykoliv rozkážeš, všem lidem vystavíme pevné, teplé a zdravé domy!“

Když to Michálek zaslechl, velmi se zaradoval a s vroucím srdcem políbil kámen.

Michálek se spěšně vracel domů.

Před chatou z proutí seděli děd a bába. On pokuřoval dýmčičku, ona se modlila růženec. Byli úplně sami. Velice se jim stýskalo.

Michálek objal dědu a bábu, usedl mezi ně a povídá:

„Byl jsem v širém světě. Nabyl jsem rozumu a stanu se zedníkem. Budu lidem stavět teplé, pevné a zdravé příbytky.“

Ale děd kroutil hlavou:

„Není to lehká práce, hochu, není to lehká práce! Lidí bez střech nad hlavou je dost a dost. Ale jak jim vystavíš příbytky, když nemáš stříbra ani zlata, jen deset prstů?“

Ale Michálek se jasně modrýma očima vesele usmál a potřásl hustými světlými vlasy.

„Nebudu na tu práci sám, kamení mi slíbilo pomoci!“

Děd a bába se nejdříve podívali na sebe a potom pohlédli na Michálka:

„Staneš se tedy zedníkem a budeš poroučet kamenům pro dobro chudých lidí?“

„Tak jest!“ usmál se Michálek a vykasal si rukávy do práce.

*

Nikdy se nikdo nedověděl, byla-li v tom kouzla nebo nic, ale od onoho dne práce v rukou mladého zedníka jen hořela a děkné zděné domky rostly jako houby po dešti.

Už kameny bez pána neležely na polích, nepřekážely na cestách a nebořily se do hlíny. Na pokyn Michálka-zedníka rovnaly se na hromady, kladly se rovně jeden na druhý a stávaly se domem.

Žehnali lidé kamenům a němé kamení blahořečilo malému zedníkovi. On pak s lesknoucí se naběračkou stál nad nimi jako velitel s žezlem a radostně se usmíval.

„Ještě rok, ještě dva,“ pravil, „a nebude už člověka bez střechy nad hlavou! Dále, kamení moje! Dále, písku zlatý! Dále, hlíno! Stavme! Stavme!“

A když přišla zima a práce na stavbě byla na krátkou dobu přerušena. Michálek založil ruce za záda, potřásl kšticí a pohleděl na své dílo.

„A co,“ zeptali se děd a bába, „sobě samotnému palác nepostavíš?“ Michálek se zasmál:

„Nemám čas myslet na sebe. Lidí pořád přibývá, je jim třeba, pořád stavěti nové domy! A což jen domy? Což ne také kostely, továrny a školy?“

„Ano, ano, ano!“ přisvědčovalo věrné kamení.

„Ano, ano!“ zašeptal písek.

„Ano!“ mlaskla hlína.

„Ó, ano!“ podotklo vápno.

Po zimním sněhu zazářilo opět jarní slunce a hned Michálkova naběračka zazněla vesele:

„Do práce!“

„Do práce! Do práce!“ opakovalo kamení, hlína, písek i vápno

Kresby: M. Vořechová-Vejvodova

Kreslil F. Bilko-sky

Královna Zimy

J. V. Sládek

Hoj, na bílém koni
závod se honí
větrem jezdkyňě,
vlasy s bledých skrání
jako mraky za ní
vlají v krajině.

Kudy větrem letí,
urve s holých sněží
poslední si list.
„Hoj!“ zavýská s plnem
v sedle vystrojeném
z prázdných ptačích hnízd

Mráz má v šedém hledu
a korunku z ledu
nese na čele;
a jak pádlí, v běhu
prší vločky sněhu
s roucha úběle.

„Hoj!“ zavýská sobě,
„květiny jsou v hrobě.
listí haraší!“
A kudy tak spěje,
celá zem se chvěje
v bílém rubáši.

Kol boků má šaty
zimostrázem spjaty
pasem zeleným;
a ve hřívě koni
perlami to zvoní,
ledem kaleným

Hoj, na bílém koni
o závod se honí
s větrem jezdkyňě
Toť královna Zimy!
Havran letí s nimi
v sněžné krajině

Záhonek mladých

ZNÁTE KORYČANY ?

Koryčany jsou městečko, obklopené horami. Jsou to Chřiby, kde je mnoho známých turistických míst, jako na příklad „kazatelna“. Je to velký balvan v podobě kazatelny. Také jsou tu zříceniny hradu Cimburku, „zeleň kříž“, o němž lidé vyprávějí mnoho pověstí, „kamená mísa“ a mnoho j. V Koryčanech je chrám, zasvěcený Panně Marii. Je tam také krásný park a v něm nádherný zámek se sýpkou. O něm se vypráví tato pověst:

Za doby roboty žil na koryčanském panství purkrabí Richter, který své poddané ukrutně sužoval, takže byl od nich za živa proklet. Když zemřel, země ho nechtěla do svého lůna přijmouti. Tělo nebožtíkovo se každého rána nalézalo na povrchu země. Mnoho kněží se ho pokoušelo zažehnat, ale žádnému se to nepodařilo, každému vyčtl hříchy. Až jednomu mladému knězi se to přece podařilo. Též i jemu vyčtl hřích, že ukradl matce jehlu, ale on dokázal, že si ji jen vypůjčil, aby si sešil halenu. Od té doby chodí kolem sýpky Richtrovy boty a hledají svého pána.

Milan Němec.

NOČNÍ PŘÍBĚH.

Jednoho květnového večera šel jsem s mým věrným přítelem Otíkem po silnici v tajemném kraji pod Pradědem. Šli jsme směrem k viremberskému kostelu. Nedařilo se slyšet šumění Děsné, malé říčky v údolí pod Pradědem. Všude bylo hrobové ticho, jen tu a tam zablikalo světélko a zaštěkal pes. Cestou jsme si vyprávěli o tajemných hradech, rytířích a pod. Doma jsme pak po celodenní práci šli spát.

S kamarádem Jirkou spali jsme spolu v dolejší pokoji, zatímco Otík uložil své kosti v pokoji hořejším. Nespali jsme ani půl hodiny, když přiběhl Otík a s živými gesty začal vyprávět, co se mu v horním pokoji přihodilo. Říkal, že v pokoji stále někdo chodí a to že mu nedá usnout. Pokoušel jsem se mu jeho strach vymluvit, ale marně. Říkal, že chce spát a ne honit strašidla po střeše. Nechal jsem ho při jeho mínění a nakonec jsme se dohodli na tom, že zůstane tam s námi, dokud nepřijde jeho maminka.

Jirka, který již spal a náš rozhovor neslyšel, začal zneřádaně vyprávět: „V Olomouci není Němců, v Olomouci není Němců . . .“ Když jsme se ho tedy zeptali, kolik je v Olomouci Němců, odvětil: „Ani jedna klobása.“ Za chvíli přišla Otíkova maminka a tak náš noční příběh skončil. Ráno jsme zjistili, že strašidlo nebylo nic jiného než kapky deště, padající na plechovou střechu. Všichni jsme se tomu od srdce zasmáli.

J. Dostál, Olomouc.

HOSTINA.

V kuchyni se vaří,
koláčky se smaží.

V peci maso peče,
mléko neuteče.

Paní vaří,
dívka smaží.

Ve světnici sedí hosté,
jídlo jim tam pilně noste!

Fr. Staňková,
žákyně III. tř.
měšť. šk., Vel.
Pavlovice 430.

LUPIČ SE PROZRADIL.

Jednou v noci přišel do vily lupič. V ruce nesl kapesní svítilničku. Vešel do pokoje a v rohu spatřil černou postavu. Lekl se a svítilničku upustil na zem. Tato lampička zhasla. Ve vile se všichni vzbudili a přispěchal i místní Svaz národní bezpečnosti. Byl to lupič, kterého už dávno SNB hledal. Černá postava, které se lupič polekal, byla vycpaná gorila.

Josef Paldus, žák I. tř. měšť. šk.,
Bzí u Žel. Brodu

Víte již, že v nakladatelství Brněnské tiskárny vyšly tyto knihy pro Vás: Očarovaná lavička. Pohádky. Cena kart. Kčs 66.—. J. K. Baby: Stateční hoši. Cena brož. Kčs 66.—, váz. Kčs 90.—. O Blaňáčkovi. Knížka plná dobrodružství a překrásných ilustrací. Cena kart. Kčs 87.—. Stříbrný smích s obrázky Fr. Bílkovského, ilustrátora A. S. Cena brož. 51.—, váz. Kčs 69.—.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

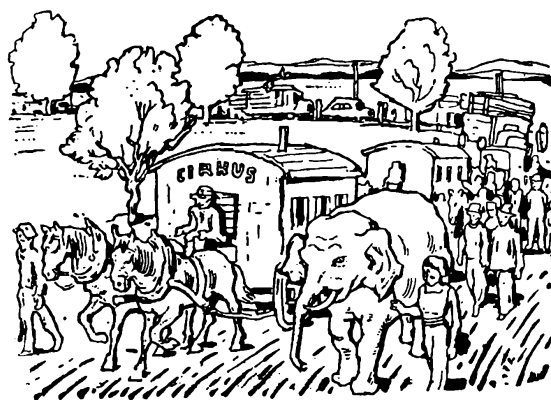
7. Opičák Jack se na laně tuží,
časté ty rány bičem ho pruží,
oddechu mu teď dopřáno není,
je výcvik to k jeho představení.

8. Denně se zvyšuje Jacka utrpení:
„Prchnu, s patronem již není k vydržení!“
A tak jednou v chvíli nestřežené
Jack překotně z cirkusu se žene.

9. Jackův útěk podařil se — ó té slasti,
zdařilo se také stihatele zmásti;
teď sedí v koruně kaštanu v sadě blízkém,
v hustém listí a v krytu partyzánsky jistém.

10. Pobytu cirkusu lhůta vyrchala,
čeládka tam všechny sady prohledala;
ale marná všech snaha byla najít jej.
Tak cirkus odjel. Jacku, dobře se tu měj!

11. Hladový Jack s kaštanu na zem skočil:
opodál v zahradě plno dobrot zočil.
Mnoho jich, mnoho, za jedním stolem.
Ach, běda, přemnoho je lidí kolem!

12. Hlad mu však nedá, kručí mu v břiše.
k dědově boudě blíží se tiše . .
Koláče, perník, makovou veku —
děda ho přistih: „Máme tě, Jacku!“

Tajemství Štědrého večera

Josef Koudelak.

„Počkáme, až přijde tatínek z práce!“ odbývá Zdražilová děti, které se nemohou dočkat stromečku.

„Kdy už to bude, mami?“ zvidá Anežka a Vítečkovy oči se zhlížejí v jejích očích.

„Až se ukáže první hvězdička.“

Kuchyně je jako tajemná studnice, v níž probleskují světla nadcházejícího svatvečera. Podlaha je čistě umyta, do běla je vyčištěn stůl a okna se lesknou jako pramenitá voda.

Maminka proto napomíná, ví, co děti dovedou, ale na hlídání nemá zatím kdy. Běhá s putýnkou a s hadrem z kuchyně na dvůr a ze dvora nazpět. Děti sedí jako úkropečci, naplněné sladkou bází.

Nejmenší se vrtí na lavičce u okénka a pozoruje oblohu, Vojtěch sedí nad knihou a Cilenka plete cosi do dětské výbavičky.

„Mami, povídej o Ježíškovi!“ obrací se od okna Víteček, když zaslechne zašustění matčiny sukně.

„Musím ještě podestlat kozičce a hodit trochu slámy praseti, aby nás nepomlouvalo.“

„Copak umí prase mluvit?“ prostořece vypustí Anežka.

„Na Štědrý den i dobytek hovoří.“

„To bych sám rád slyšel,“ zvedne od knihy hlavu Vojtěch a podezíravě pohlédne do matčiny tváře.

„O půlnoci, děti, zvířátka si povídají, jak jim kdo přál, kdo je tloukl a kdo byl na ně hodný.“

„To i naše prasátko a naše kozenka budou mluvit?“ jako vyjevená se ptá Cilenka pozvednutým hláskem.

„Pravdaže!“ odtuší Zdražilka a nepozorovaně míří do jizbičky.

Bystrá očka Anežky za ní. Třpytí se jako niklové knoflíky.

„Pst, pst! Už je stromeček tam!“ dává děvče prstík na Vítečkova ústa, aby nic neprozradil.

„Jezdička!“ třese se klučina a mele nepokojně koleno na lavičce. Pohupuje jako na pérách. Všichni jsou v okně.

Dětský hovor šplíchá chaloupkou jako hvězdný déšť prskavky se stromečku, a když soumrak zhoustne, zakryje maminka okna záclonkami a rozsvítí.

Štěpán Zdražil už sedí s rodinou v kuchyni u večeře a děti po očku pohlížejí otevřenými dveřmi na hromádky pod stromečkem, který září v jizbě, když venku zahlolí pastýřova koleda.

Zdražilka odskočí z kuchyně a běží na práh obdarovat pastýře, který načíná právě novou koledu.

„Ty, Štěpáne, pojď sem!“ volá nějak rozpačitě do dveří kuchyně.

Děti jsou najednou jako pěny, tuší, že venku se stalo něco neobvyklého. Neztajený úžas v matčině hlase neunikl ani jim.

„Zde na to není vidět, maminko, pojď s tím blíž ke světlu!“ je slyšet zvenku a Zdražilka vchází ze síňky do kuchyně.

Děti nakukují a nikdo ani nešeptne. Také rodiče nemluví, dívají se jeden na druhého a potom na krabici, s níž Zdražilka bezradně stojí u stolu.

„Tak se podíváme, patří-li to nám,“ pokyne Štěpán vzrušeně, zamyslí se, ale sotva pohlédne na víko, zakroučí hlavou, pousměje se a tvář je samá radost.

Přibýlo cukroví na stromeček, děvčatům čepice a rukavice, Vojtovi huňatý šál a maličkému chundelatý psíček.

„Děti, máme u nás hosta, to není jen tak,“ povídá tajemně Zdražil a dívá se, jako by někoho čekal ke stolu.

„To dal do dveří jistě sám Ježíšek!“ hádají děti.

Zdražil nic dětem nevymlouval. Ví, že kdyby byl sám, nahmatal by v prostoru podivného hosta. Tuší, kde stojí. Vedle, zrovna na krok. Dlouhé bílé ruce, jakoby tkané ze světla, chytají po soustě. Bože, On tu jí s námi!

Děti ulehly pod rozžatým stromkem a každé s dárky u postele. Víteček usnul s psíčkem v náručí . . .

Potichouнку za všemi uléhají rodiče, aby si ráno přivstali na jitřní. Unavená Zdražilka usíná ihned, jako by ji do vody hodil. Jenom Zdražil pomalu propadá do hlubin spánku. Už už se ztrácí pod hladinou, ale naráz se ocítá na povrchu, vynoří se, jako by něčím neustále jitřen k vědomí, a opět náhle se topí, až natrvalo spočine v zářivé hlubině.

Jizba oddychuje v spánku a ohňostroj snů šlehá hned z té, hned z oné tváře a prudká pohnutí nebo rychlé výkřiky doprovázejí rašení pupenců v sklenících podvědomí.

Právě sebou nepokojně hází Víteček a mele cosi svou dětskou řečí. Vojta spí klidně s tváří přitlačenou ke zdi. Sem tam se pohne Anežka. Nadzvedne se, zaštěbetá rychle několik vět a zas ulehne, ručky roztáhne a spí do maminčina probuzení. Cilenka leží jako ptáček v hnízdečku, zlehounka má uloženou hlavu a tvář do úsměvu jako jablíčko, které slunce trochu pokropí světlem.

Zdražilka spí zdravým spánkem unavených. Také Štěpán z počátku spal tvrdě, ale několik snů protrhlo hráze spánku. Procitnutí smylo úzkost ze snu a návrat vědomí navrací Štěpána jizbě.

Někdo tu přešel, zdá se mu, a snaží se rozpomenout, zda je to dozvuk snu či mámení při procítání, ale stopy mizejí a už se neukáží.

Víteček je odkopán, Štěpán chce skočit ho přikrýt, ale sotva se otočí, pohne se jizba jako lodička a Štěpán stojí u postele děvčat.

„Kde je Cilenka?“ hmatá otec, když levá půlka postele se tmí prázdným dolíkem. Prostor se ještě zachvívá a teď teprve Štěpán rozumí.

„Kam šlo to děvče?“ zní posedle v otcí. Nečeká a běží do kuchyně a pak na dvůr. Dveře jsou odstrčeny, dvůr mlčí, slyšet jen nebeské hláhlení. Zdražil neví, kam se podívat, odevšad přichází znamení.

Štěpán obrací oči k nebeské koruně, jež se rozkládá nad snící zemí, a hvězdy šumějí jak včely před rojením. Nadchází půlnoční hodina, svítne v hlavě, ale nohy se šourají bezradně hrbolatým dvorem k chlívku. neboť z něho zaznívá šepot.

Dobytek hovoří, myslí si Štěpán a krůček za krůčkem blíží se k dvířkám a nahlíží škvírou dovnitř chléva. Uprostřed něho u půlící dřevěné přehrady stojí Cilenka v košilce a v kabátku a hovoří o překot.

„Také tobě jsem něco přinesla na mlsný jazýček, jako mušíkovi, podívej se, už se živí. Věchýtek jsem ti posháněla po hůře, abys byla u nás ráda a dávala hodně mlíčka.“

Koza nahne hlavu a moudře se dívá, jako by chtěla odpovědět, ale Cilenka ještě něco dodá: „Dobře jsme tě obsluhovali, vid? A já ti nikdy neublížila? A nikdo od nás?“

Koza vrtí spokojeně ocasem a tiché zamečení zní jako radostné přitakávání — ne, ne.

Děvče se s kozou mazlí, hladí ji po hřbetě, a když vrznou otvírající se dveře, spočine u nohou otcových . . .

„Cilenko!“

Benešovský mlynář

Pověst z Hlučínska. — Napsal Kyas.

Do Benešovského mlýna u Hlučina přicházel často vodník a tropil tam takové neplechy, že lidé, kteří přenocovali ve mlýně jako mleči, nemohli to už vydržeti a utíkali ze mlýna. Jednou přišel chudý prášek do tohoto mlýna a prosil o nocleh. Mlynář byl ochoten mu nocleh poskytnout, ale upozornil ho na vodníkovy noční rejdy. Odvážný prášek však pravil: „Já mu zaženu chuť na rejdy!“ Prosil pak mlynáře o housle. Mlynář mu je dal a vzdálil se. Prášek zhasl lampu a rozžal svíci. Posadil se ke stolu a hrál na housle. Za chvíli přišel vodník v zeleném šatě a v zeleném klobouku s velikým pérem. Posadil se a dlouho poslouchal. Náhle dostal chuť naučiti se hře na housle a prosil práška, aby ho tomu naučil. Prášek mu řekl, že má dlouhé drápy, že by mu potřhal struny. „Dej si je odrašplovat!“ Vedl nic netušícího vodníka k hoblovací stoličce, sevřel mu pevně ruce, vzal rašpli a rašploval mu nejen nehty, nýbrž i prsty. Zavolal mlynáře, který přišel s řemeny a bil vodníka jako žito. „To ti splatím!“ křičel vodník a utekl. Mlynář byl rád, že zapudil vodníka a obdaroval práška.

Krátce nato musel mlynář jeti do sousední vesnice. Když přijel na most, vedoucí přes mlýnskou strouhu, spatřil ke svému úžasu na mostě vodníka. Mlynář vypřáhl koně, vzal od vozu váhy a napodoboval na nich pohyby jako při rašplování. Jak to uviděl vodník, utekl a zmizel ve vodě. Od té doby měli v Benešovském mlýně pokoj.

Andělské oči

Napsal Josef Kubálek. Kreslil C. Kotýšan.

Při mluvnici ždouchla Stázka Máňu: „Hele, andělíčkům se roztrhla peřina!“

Máňa zdvihla hlavu od sešitu — a vskutku! Sněhové hvězdičky jako tisíce andělských oček poletují a hledí na ten boží svět i do naší třídy. Hned byla domluvena na odpoledne na kopečku u kovárny krásná vozička.

Odpoledne se tam sešla všechna omladina, děvčata i kluci. Andělská sněhová očka vesele se dívala na jejich zábavu. Už měly děti kopeček pěkně uježděný — jako namydlený. Kovářův Pepík svolával všechny: „Ve sněhu, v ledě vlak pojede, cestující, pojdte všeci! Nevybírám, nezavírám, hopsa, děti, už to letí!“ A už to letělo. Vlak byl sestaven dříve, než Pepík skončil vyvolávání, a uháněl jako po kolejích. Andělské oči sněhových vloček se usmívaly, jak zčervenala líčka drobotiny, vždyť se dosti už naseděla v zavřené třídě.

Fanouš z krámku se najednou oddělil, poodešel k obecní studni a cosi tam kutil. Za chvíli zase on volal: „Nechte vozičky, kluci, holčičky, zkuste umění v práci, v tvoření, koule válejte, k sobě skládejte, co tu vyroste, hbitě hádejte!“ A protože ho poslechli a váleli a skládali, než to doříkal, dobře věděli, co tu vyroste, a radostně volali: „Bílý panáček, náš sněhuláček, kastrol na hlavě, hledí váhavě z uhlí očima; koště však třímá strážce radosti naší mladosti!“ Sněhové hvězdičky, andělská očka, vesele k tomu zářily.

Když už bylo dílo hotovo, napadlo najednou Lojzka, že vyzkouší sněhulákovu odolnost. Smáček kouli

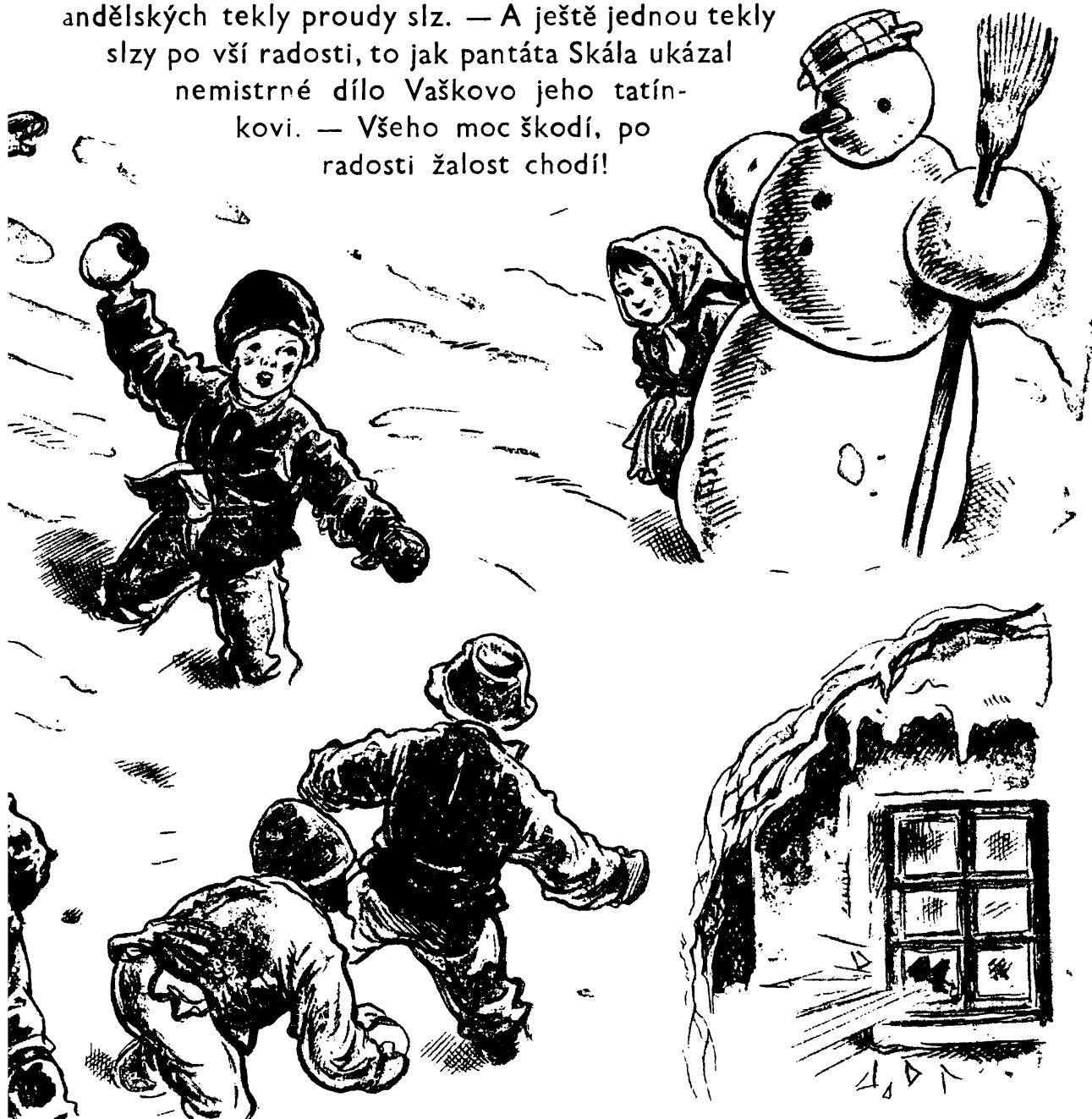

a mrštil po něm. Přidal se Frantík, Jiřík, a už začala koulová válka. Což sněhulák, ten měl z toho radost! Klukům tato zábava najednou nestačila a vyhledávali nové cíle: stromy, ploty a kdoví co ještě. To byla ale chyba! Vždycky platí přísloví: Všeho s měrou! Holky to nebavilo a raději zmizely. Kluci však měli moc horkou krev. Vašek dostal nepěkný nápad: „Trefujme se Skálovým do štítu!“ To přece jen neměl dělat!

Najednou prásk! Jaká to strašná rána! Kluci hned zchladli, protože ten zvuk jim byl moc dobře známý a nikdy nic dobrého nevěstil. Skálovo okno smutně hledělo do světa, nesouc zřejmou stopu špatné „trefy“

Kluci se rozprchli. Sněhové vločky se už netřpytily, andělské oči se už neusmívaly a do rána se rozplakaly nadobro nad tím darebným nápadem. Když šly děti do školy, z hvězdných očiček andělských tekly proudy slz. — A ještě jednou tekly

slzy po vši radosti, to jak pantáta Skála ukázal nemistrné dílo Vaškovo jeho tatínkovi. — Všeho moc škodí, po radosti žalost chodí!

VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

13. úkol:

Malíř Popleta nakreslil nám obrázky rozličných zvířat, ale opravdu nějak podivně, jak ve skutečnosti nevypadají. Na každém zvířeti najdete nějakou chybu. Poznamenejte tyto chyby!

14. úkol:

Když umřel starý arabský šejk, povolal k svému loži tři své syny a pravil jim: „Velbloudy, které mám, si po mé smrti, synové moji, rozdělíte co dědictví takto: nejstarší Názal dostane polovinu, prostřední Afnán dostane třetinu, nejmladší Muttalek dostane devtinu. Avšak bez pomoci velbloudů strýce Sbejhy byste se nerozdělili. Po dělení musíte strýci však zapůjčené velbloudy vrátiti.“

Po těchto slovech zemřel. Jak si synové rozdělili velbloudy? Kolik velbloudů měl starý šejk a kolik si jich vypůjčili od strýce Sbejhy?

Dědečkovy oříšky

Onehdy jsem se vypravil do Brna za panem redaktorem, abych s ním prohlédl a posoudil vaše vtipná řešení oříšků. Máme z vašich dopisů radost, ale něco nás přece trochu rmoutí — p r a v o p i s. Tedy příště si dejte více záležet! Nejlepší řešení oříšků z prvních dvou čísel nám poslali tito chlápci a děvčata, které jsme odměnili k Ježíšku hodnotnou knihou:

Jaromír Filouš z Lomnice u Tišnova, Jaroslav Dospiva z Přímětic u Znojma, Josef Gajdušek z Kozlovic u Přerova, Anna Michalčíková z Uh. Brodu, Věra Štěpánková z Jeřmanic u Dlouhého Mostu, Věra Rákosová z Tupes, Božena Stárová z Bělovse u Náchoda, Karel Uhlíř z Habří u Strážku, Zdeňka Ulbrichová ze Střelic u Brna, Marie Zuzanáková ze Suchdolu n. O

A protože v zimě chutnají oříšky stejně dobře jako na podzim, tak do další desítky:

31. Když jsem byl onehdy v Brně, spalo se mi po tom čtení oříšků špatně; stále jsem se probouzel. Vtom slyším: b i m; bydlel jsem blízko kostela sv. Jakuba. Povídám si, že počkám, co budou hodiny bít za půl hodiny. A tu slyším: b i m. Čekal jsem tedy vytrvale na třetí bití, a ono zase: b i m. Nezbylo tedy než čekati na čtvrté bití, a opět: b i m. Tedy čtyřikrát po půlhodině vždy jeden úder. Hádejte, kdy jsem se probudil?

32. Co učiní spisovatel, dopíše-li své dílo? 33. Čím člověk nejdál uhlídá?

34. Který obraz píchá? 35. Co je v ohni i ve vodě, a přece se to ani nespálí, ani neutopí?

36. Jaké ovce sežerou více — bílé nebo černé?

37. Co je v nebi uděláno lidskou rukou?

38. U nás stojí velký rohlík 1.20 Kčs; co stojí v Praze na Václavském náměstí?

39. Rak to má vpředu a štír vzadu; co je to?

40. Proč sní vrabec kilogram ovsu dřív než pár koní?

Řešení nám pošlete nejpozději do svátku Hromnic!

Na konec ještě řešení oříšků z prvních dvou čísel Anděla strážného:

1. Tráva. 2. V každé armádě nosí koně obuté jezdce. 3. Třikrát, čtvrtý díl už nemusí řezat. 4. Nejmladší, ti dva jsou starší, tedy větší oslové. 5. Slepici by se rozbila vejce. 6. Svatec Kopeček. 7. Přišel o 100 Kčs, t. j. 50 Kčs za klobouk a 50 Kčs dal kupci. 8. Holohlaví. 9. Krejčí, který udělá kotrmelec. 10. Koza uhlí nežere. 11. Napiš „se“ na úzký papírek a protáhni klíčovou dírkou. 12. Když nechá vepřika na živu. 13. Ano, s lavice. 14. Otec, syn a vnuk. 15. Když nohama nedosáhne na dno. 16. Když z něho nezbude ani kousek masa. 17. Jedno, ostatní už nejedl na lačný žaludek. 18. Za 34 dny vylezl 3.40 m a 35. den posledních 60 cm; tedy celkem za 35 dní. 19. Jeden pytel zasune do druhého a vnitřní naplní hektolitrem žita. 20. Koza; na otázku, čím je to nebo ono, vytrvale odpovídá: mé, mé, mé.

Výsledek celoroční soutěže 61. roč. Anděla strážného

25 ZDATNÝCH LUŠTITELŮ A LUŠTITELEK (z těch, co vyluštili nejvíce hádanek)

odměněno pěknými cenami, věnovanými vydavatelstvem:

1. „Kája Mařík“ od F. Háje (všech 7 dílů).
2. Plnicí pero.
3. Album na foto.
4. Album na známky.
5. Šachová hra.
- 6.—8. Kolečko dopisních papírů.
- 9.—20. Zábavné a poučné knihy.
- 21.—25. Stříbrný smích od Drahomíry Gajdošové. (Podobná soutěž bude i z roč. 62.)

Z řad naší početné hádankářské rodiny Anděla strážného se zúčastnilo zásilkou sta luštitelů a luštitelky, jak jste mohli v roč. 61. sami sledovat. Skoro všechny hádanky rozluštilo jen 47 účastníků soutěže, přes tři čtvrtiny 33 hádankářů, přes dvě třetiny 50 hádankářů, přes jednu polovinu 183 hádankářů, přes jednu třetinu 171 hádankářů. Chlápci-luštitele počtem vedou, ale ani děvčata nejsou pozadu! Možná, že v roč. 62. se v počtu vyrovnají.

K o d m ě n ě n í b y l i v y l o s o v á n i: K. Čejka, Míchov; Al. Menšík, Svitavy; E. Krysllová, Blansko; K. Krásenský, Boskovice; V. Michal, Brno; F. Hudcová, Molenburk; M. Vlček, Šlapanice; R. Čum-

bová, Hodonín; J. Kouřilová, Vřesovice; M. Slavíková, Lomnice; V. Zouhar, Kotvrdovice; J. Rýpal, Bzenec; J. Orava, Bystřice p. Host.; J. Toman, Žebrák; J. Omelka, Babice; J. Skála, Most; J. Kaňovský, Brno; O. Pajdla, Zámrský, J. Procházka, Zdice; J. Bužek, Místek; E. Havránek, Zlín; B. Miřková, Brno; M. Brzobohatá, Velatice; L. Firley, Jaktář; A. Michalčíková, Uh. Brod. Celkem 25, z toho 8 děvčat. — Jistě, že odměny budou krásným vánočním dárkem!

Všechny odměněné žádáme, aby i h n e d na korespondenčním lístku sdělili přesné stáří a plnou adresu (bydliště, ulici, číslo domu, poštu) přímo na redakci hádanek do Svitávky, aby se zásilka odměn nezdržela. Přijem odměny potvrďte na přiloženém lístku. Sdělte také, která z odměn se vám nejvíce líbí.

Redakce hádanek vyslovuje všem díky za účast a připomíná těm, kdož nejsou vylosováni: Sledujte pilně a vytrvale nové soutěže, buďte trpěliví, snad zase tentokrát padne los na vás. Pro nedostatek místa nemůžeme přinést jména všech dovedných luštitelů a luštitelky. Na nikoho však nezapomínáme! Na shledanou v dalších soutěžích A. S. V. Maňoušek.

Život

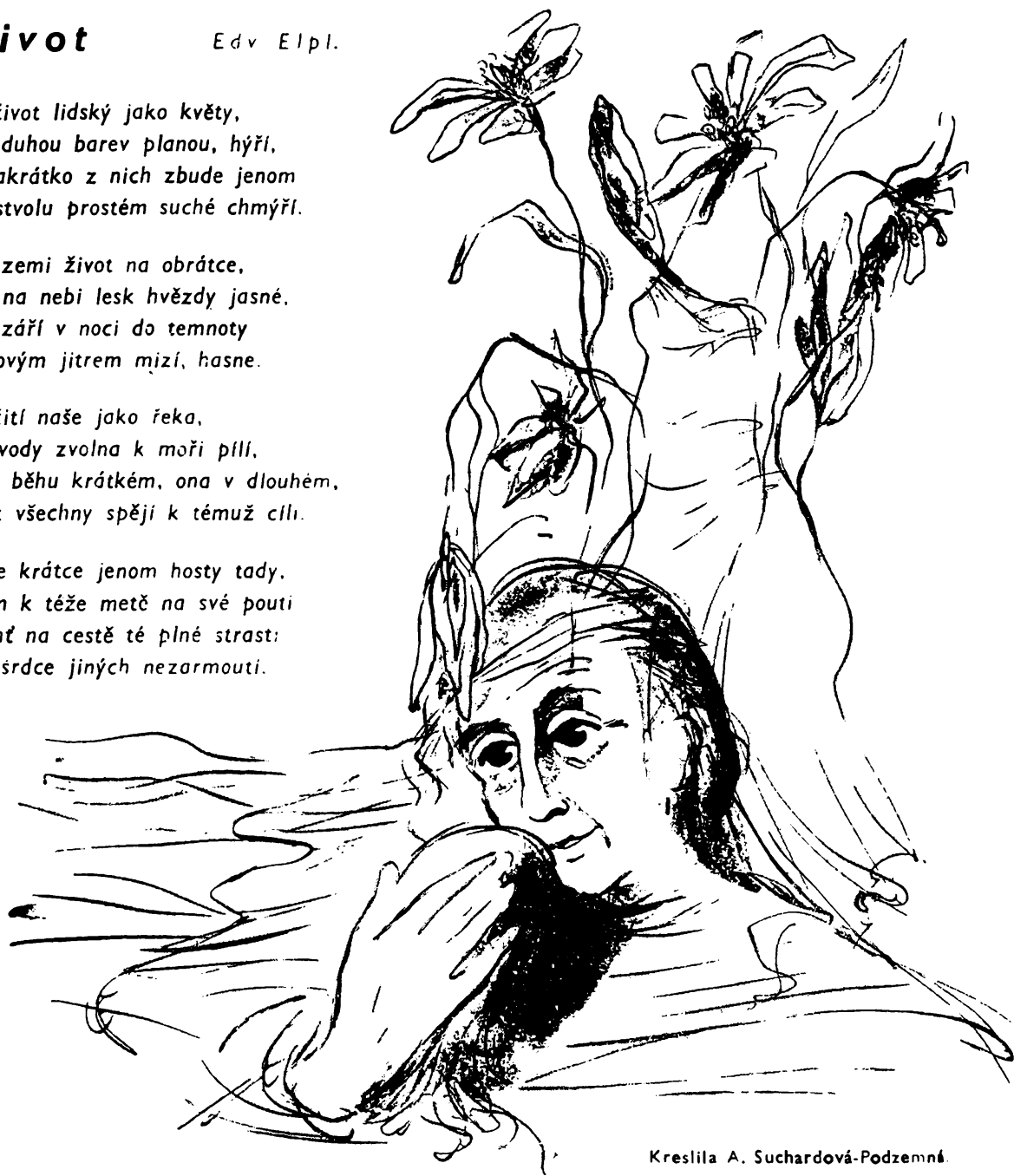
Edv Elpl.

Je život lidský jako květy,
jež duhou barev planou, hýří,
a zakrátko z nich zbude jenom
na stvolu prostém suché chmýří.

Na zemi život na obrátce,
jak na nebi lesk hvězdy jasné,
jež září v noci do temnoty
a novým jitem mizí, hasne.

Je žití naše jako řeka,
jíž vody zvolna k moři plíí,
ra v běhu krátkém, ona v dlouhém,
však všechny spějí k témuž cíli.

Jsme krátce jenom hosty tady,
idem k téže metě na své pouti
nechť na cestě té plné strast:
tvé srdce jiných nezarmoutí.

Kreslila A. Suchardová-Podzemná

Mateřská řeč Fr. Unger

Z rukopisné sbírky SRDCEM PŘÍBUZNÁ

Toť svaté políbení matky na čelo,
tep srdce jejího tak horoucí a měkký,
jež ozvěnou ti v duši dětské zaznělo.

Toť pohled očí laskavý i kárající,
stisk dlaní pečlivých a pohlazení dech,
zpěv starostlivých vrásek, orajících v lici.

Nad lůžkem nemocným nám hluholivě zazní
jak uzdravení sladká předtucha i vřra,
jediné slovo v očištné nás koupe lázni.

Minulost slávy, pokoření zaznívá
k nám její hudbou jásavou i temnozvuokou
a výstražně se v budoucnost až zadívá.

Toť démant duše převzácný, jež dal nám Bůh
nad všechny světa poklady a zlata taje,
jenž spíná prstenem nás všechny v jeden kruh.

Dívčí hrad

Dobrodružná povídka ze života našich junaček Napsal J. K. BABY

2 HAJNÝ SÝKORA

(Pokr . . .)

Zrak starého hajného hladil zelené moře lesů, které se před jeho očima vlnilo pod tlakem mírného vánku. Seděl na strmé skále, oblíbeném to svém místě. U nohou mu oddychoval bělavou páru jeho věrný průvodce, krásný lovecký pes Jiskra.

Roztrhané ranní mlhy zvolna zapadaly do lesa, jsouce pronásledovány ohnivými paprsky vycházejícího slunce.

Náš hajný však nebyl, jak se zdálo, v dobré náladě. Byl starým samotářem a snad si dokonce myslil, že les je jen jeho, že nikdo nemá právo se těšit z jeho krásy, bráti z něho životní sílu než on — starý hajný. Až najednou z ničeho nic zapadnou do jeho revíru jakési městské slečinky, a co — jakési divoženky! A lesní správa jim dokonce uvolnila starou hájenku. Eh co, to vše by se sneslo, ale dnes má hajný nařizeno, aby zašel do tábora a vykázal děvčatům nějaké stromky, budou cosi stavět.

„Aby do toho tisíc medvědů!“ zaklel pojednou rázně, až pes schlípl polekaně ocas pod nohy a jal se lísat k pánovi, obávaje se, že něco provedl. Hajný ho pohladil po hlavě, že počal opět radostně hledět do světa a vrtět přátelsky ocasem, zatím co starý muž pokračoval v samomluvě: „Kdyby to byli alespoň kluci! Lozí sice po stromech a kde čert nekáže, ale člověk si na ně může křiknout, avšak slečinky . . .“ Nutno přiznat, že hajný byl duše citlivá a starý dobrák, který by kuřeti neublížil. Ale málo styku s lidmi a stálý pobyt o samotě udělaly z něho jakéhosi morouša. Bruče ještě na to, že nemohl poslat k těm junačkám lesního praktika, kterého zrovna na celý týden kamsi lesní správa odvolala, došel k táboru.

Vyběhlo jim vstříc malé černé štěně, zuřivě štěkajíc. Ale záhy se uleklo Jiskry, když naň zavrčela, a hnalo se ustrašeně k junačce, která jako hlídka obcházela tábor. Ostatní dívky dosud spaly. V noci mívají hlídky po dvou, za světla již jen jedna.

„Dobrý den, slečinko!“

„Dobrý den, buďte nám vítán! Jste jistě pan hajný Sýkora, že ano? A jdete kvůli těm stromkům? Hned zavolám sestru vedoucí!“

„Ale jen ji nechte spát, myslel jsem, že budete ještě spáti všechny, že projdu jen kolem a stavím se zde, až se budu vraceti z obchůzky.“ vysvětloval jim hajný, mluvě více jaksi pro sebe a rozhlížeje se po táboře.

„Vstáváme o šesti hodinách. Ale sestra vedoucí je již vzhůru a něco píše v kanceláři v Dívčím hradě!“

„V Dívčím hradě?“ divil se starý hajný. A tu jeho zrak padl na bílý štít veliké budovy, prosvítající zelení za stany. Byla to stará hájenka, již leta opuštěná. Dočasně sloužila za skladiště. Pro tyto prázdniny ji lesní správa uvolnila junačkám. Ty si ji celou vybílily a na štítu stkvěl se neveliký, ale výrazný nápis „Dívčí hrad“

„Mají to ty holky ale nápady,“ mumlal si starý hajný opět pod vousy, „dříve se tu říkalo U oběšeného a najednou je to Dívčí hrad. Jistě neví, jak se to dříve jmenovalo! Eh co, ani jim to říkat nebudu. Nespaly by tu strachem!“

„Pěkně vítám, pane hajný! To je pro nás čest, že jste se přišel na nás podívat. Jenže patříte mezi velmi ranní ptáky!“ spěchala vstříc hajnému vysoká blondýnka, naše známá sestra vedoucí.

Hajný podal rozpačitě sestře vedoucí ruku a zakoktal: „Vlastně jdu na obhlídku kolem, ale když, tak bych vám těch pár stromků vyhlédl!“ A jal se pohlížet do lesa, jako by hledal východisko z rozmluvy. S chlapem si dovedl pohovořit, ale s těmi slečinkami, to se mu pletl jazyk, bylo mu horko a jaksi nepříjemně v ústech. A vůbec, chtěl jí říci, že mohly zůstat raději všechny doma a necourat se kdesi po lesích. Cožpak se to patří? Místo toho však odvětil na otázku, jak se mu líbí tábor: „Máte to tu moc hezké. A na co vlastně jako budete potřebovat ty stromky?“

„Zbudujeme tam přes potok můstek,“ a vedoucí ukázala na místo, kam se již ostatně hajný díval. Sýkora věděl, jak jest tam potřebí toho můstku. Sám vždy nadával, když tudy přecházel, a přece se nedostal k tomu, aby můstek zbudoval nebo dal zbudovati. Cítil velké uspokojení a prohodil: „To budete mítí dělníka z Rybničic?“

„Kdepak, ten postavíme samy!“

Kresby: Sláva Hrabětova

Hajný se zarazil. Slyšel sice od praktikanta, který tu byl několikrát, když se sem ty divoženky nastěhovaly, že si postavily samy stany, o tom, jak řezaly, sekaly, zatloukaly, sbíjely, stavěly, ale nechtěl tomu věřit. Takové městské slečinky! Bodejť by uměly sáhnout na kladívko, natož pak na sekeru? A můstek že chtějí postavit, to raději bude chodit vedle můstku. Jistota je jistota! Přece však prohodil: „Vy jste tu nějaké chlapské! Tož všechno děláte samy? To se musím přijít podívat.“

Kolem rozmlouvajících mihla se dvě děvčata. Spěchala do kuchyně Byly to Muchomůrky, kterým toho dne připadla služba a vaření.

„Tož abychom se nemeškali! Za chvíli vás tu budou potřebovat,“ prohodil hajný a jal se ubírat k lesu. Vedoucí přivolala jednu junačku, aby šla s hajným označit vyhlédnuté stromky. Dopoledne je potom skácejí. Rozloučila se s hajným. Ten však se zastavil, bylo vidět, že ho tlačí ještě jakási otázka, a vzápětí ji vyslovil: „To spíte všechny pod stany?“

„Jen ty větší a otužilejší!“ zasmála se vedoucí, „ony by chtěly všechny, ale ty menší nechávám přespat v Dívčím hradě.“

„A že se nebojí?“

„I také bojí, ale učí se nebojácnosti.“

Nyní se zdál již konečně hajný uspokojen a odcházel s Babušou mezi husté smrčky, zatím co vedoucí spěchala probudit k novému dni své junačky, které dosud spaly.

(Pokračování.)

Liduška a její přítel

JOSEF S

(Pokračování.)

5.

Od smrti Liduščina otce uběhl celý rok jako voda. Paní Klanicová chodila do jedné restaurace pomáhat vařit. Dostávala za to slušný plat. Jídlo si mohla brát domů. Dětila se o ně s Liduškou. Liduška byla skromná. Nevybírala si v jídle, všechno snědla, za vše poděkovala. Rostla jako z vody. Stávala se z ní hezká dívenka. Vypadala alespoň o tři roky starší než skutečně byla. Jak přišla ze školy, již běžela za maminkou do restaurace. Když bylo třeba, pomáhala tam umývat nádobí. Nešla domů dříve, dokud neměla maminka po práci. Doma se pak ještě učila.

Jednou odpoledne na ni čekala v restauraci jakási starší dáma. Prosila Lidušku, jestli by jí nemohla obstarávat menší nákupy. Liduška byla ihned ochotna oné paní vyhovět. Viděla, že nemůže dobře chodit. Jmenovala se paní Terezie Perutková. Měla kdysi zlomenou nohu. Kost jí špatně srostla, takže napadala na nohu. Vídávala Lidušku v restauraci. Chodívala tam na obědy a na večere. Líbila se jí Liduščina skromnost a laskavost, s kterou vždy mluvívala se svou maminkou. Paní Klanicová ráda svolila.

Tak chodívala Liduška každý den po odpoledním vyučování k paní Perutkové. Obvykle měla nákup na Karlově třídě. Jednou přecházela jízdní dráhu u kostela svatého Prokopa. Kde se vzal — tu se vzal vy-

táhlý kluk, bledý, vážného obličeje a prohlížel si ji. Několik kroků šel za ní, pak ji předběhl a díval se jí upřeně do obličeje. Lidušce to bylo nemilé. Přešla na druhý chodník, ale nic jí to nepomohlo. Chlapec šel za ní a nespouštěl s ní oči. V nákupní kabele nesla od pekaře chléb. Než se nadála, vytrhl jí kluk kabelu z ruky. Liduška chtěla vykřiknout, neboť měla strach, aby jí snad s chlebem neutekl. Hoch jí zakryl rukou ústa a řekl:

„Nebud hloupá, Lído, a mlč! Chci ti jen pomoci ten chleba nést.“

„Jak mě znáš, že víš, jak se jmenuji?“

„To ti nepovím!“

„Proč?“

„Protože vy holky jste hloupé a všechno vykokodáte jako slepice. Před vámi se nesmí ani pusa otevřít.“

Liduška nechala nést chlapce chleba a mlčela.

„Jak se jmenuješ ty?“ zeptala se ho za chvíli.

„Řeknu ti jen křestní jméno. Říkají mi Vojta.“

„Odkud mě vlastně znáš, Vojto? Leží mi to v hlavě.“

„Mohu ti říci i více, co o tobě, Lído, vím. Jmenuješ se Klanicová a máte psa Pašu.“

Liduška se divila stále více. Dávala Vojtovi různé otázky, ale ten odpovídal většinou vyhýbavě. Od toho dne ho vídávala častěji. Zdálo se jí, že na ni úmyslně čekává. Když měla těžkou kabelu, vzal jí ji z ruky a nesl k domu, kde bydlela paní Perutková. Někdy nepromluvil celou cestu ani slova. Když viděl, že má v kabelce jen málo zboží a že je lehká, jen se na ni usmál a šel dále. Byl jenom asi o dva roky starší než ona. Liduška si již na něho zvykla. Říkala o něm mamince. Paní Klanicová šla s ní jednou na nákup, aby si toho záhadného Vojtu prohlédla. Měly právě kabelu hodně těžkou. Liduška myslela, že se k ní tentokrát Vojta nepřidruží, když šla s maminkou, ale zmýlila se. Vojta stál na rohu u kostela jak obyčejně. Když k němu přišly, slušně pozdravil:

„Dobrý den, paní Klanicová! Pomohu vám nést tu kabelu. Lídě také pomáhávám.“

„Kde bydlíš, Vojto?“ zeptala se paní Klanicová.

Vojta chvíli mlčel a pak řekl:

„Povím vám, ale až trochu později.“

„Máš rodiče?“

„Mám i nemám, podle toho, jak se to vezme.“

Paní Klanicovou to trochu pohněvalo, že jí chlapec tak nejasně odpovídá, proto mu řekla:

„Víš co, Vojto? Když jsi takový záhadný, že neřekneš své jméno ani to, kde bydlíš, pak si nepřeji, abys čekal na mou Lidušku a pomáhal jí nosit těžké kabely. Ona to sama také unese a od tajemného chlapce žádné pomoci nepotřebuje. Kdo se stydí za své jméno a kdo neřekne svou adresu, to jistě není hodný chlapec. Když nevím, z jaké jsi rodiny, tak nesmíš s Liduškou kamarádit!“

Vojta se smutně podíval na Lidušku, dal paní Klanicové kabelu a šel smutně zpět Karlovou třídou dolů. Lidušce bylo jaksi těžko u srdce. Ohlédla se za Vojtou, ale on se neohlédl. Šel dál se sklopenou hlavou, ruce měl zastrčeny v kapsách a šel úpně pomalým až loudavým kro-

kem. Paní Klanicová se již o Vojtovi ani nezmínila a Liduška o něm také nezačala mluvit. Ale jednou jí to přece nedalo.

Šly zase z nákupu. Pašu měly s sebou. Pes štěkal na každého kluka, který hvízdal na ulici.

„Maminko,“ povídala tiše, „to ti bylo zvláštní, že Paša na Vojtu nikdy nezaštěkl. Mohl hvízdát jak chtěl, Paša nikdy ani nezavrčel. Měl Vojtu rád. Jak ho uviděl stát na rohu, hned za ním utíkal, skákal po něm a lísal se k němu. Z toho jsem usoudila, že snad je to hodný chlapec. Však víš, že Paša vrčí a štěká jen na zlé lidi.“

„Je to možné, Liduško, ale nelíbilo se mi od toho chlapce, že byl tak tajemný. Snad přece mohl říci, jak se jmenuje a kde bydlí. To žádný rozumný člověk nikdy nezapírá.“

Vtom Paša začal radostně štěkat a utíkal na druhý chodník. Šel tam Vojta. Na hlavě měl čepici a v ruce nesl malý kufřík. Zdálo se, že jde k nádraží. Paša začal na něho radostně skákat a pobíhal kolem něho. Vojta ho pohladil, poplácal po hřbetě a rozhlédl se. Když uviděl paní Klanicovou s Liduškou, smekl čepici a zavolal:

„Dobrý den!“ Bez úsměvu šel dál.

Paša zase přiběhl k Lidušce. Ta šla vážně — beze slova. Paní Klanicová přerušila trapné ticho.

„Snad jsem Vojtovi přece ukřivdila, když jsem se k němu chovala tak odměřeně. Paša je s ním dobrý kamarád a ten vždycky dobře pozná lidi. Nu, uvidíme. Až někde Vojtu potkám, dám se s ním ještě jednou do řeči.“

Liduška na to neřekla ani slova. Bylo jí tak divně smůtno, ale nechtěla dělat mamince žádných výčitek. Vojta asi někam odjel, protože už ho nikdy na ulici neviděla. Marně vzpomínala, marně se rozhlížela. Vojta zmizel. Blížily se vánoce. Zima vládla plnou svou mocí. Celá Praha byla pod sněhem, mráz profukoval každou ulicí. U Klaniců bylo dosti smutno. Ubohá matka s Liduškou měly všeho málo. Musely počítat s každou korunkou, uhlí měly málo a jídla ještě méně. Nálada byla tísnivá. Liduška viděla, že je maminka smutná, protože neměla tolik peněz, aby mohla Lidušce připravit alespoň nějakou vánoční radost. Kdysi večer, když se k sobě tulily, aby se alespoň trochu zahřály, vzala Liduška svou drahou maminku kolem krku a šeptala jí:

„Maminečko, nekupuj mi letos žádný vánoční dárek. Víím, že nemáš peněz, a pak myslím, že jsem již dosti veliká a velkým dětem se již dárky dávat nemusí. Budeš vidět, že mi Ježíšek sám nějakou radost pošle.“

Maminka ji poslouchala se slzami v očích. Byla ráda, že má tak hodnou dcerušku. Zнала některé děti, které si uměly na rodičích vytrucovat vše a byly k nim bezohledné. Ale tentokrát se staral Ježíšek sám, aby měla Liduška o vánocích velikou radost.

Dva dny před Štědrým večerem přišel Paša z ulice domů s přivázanou větší obálkou k obojku. Paní Klanicová ji hned odvázála, roztrhla a prohlížela obsah. Našla v ní složený papír. Když jej rozbalila, našla v něm větší bankovku. Na papírku bylo napsáno: „Malý dáreček na zpříjemnění vánočních svátků za to, že mi prokázal váš pes dobrou službu.“ Paní Klanicová se zaradovala, když viděla tak veliký obnos,

který jí umožnil, aby koupila Lidušce alespoň vánoční stromeček, na něj nějaké ozdoby a také něco pod stromeček. Obě Pašu vděčně hladily, ale nevěděly, co Paša zase pěkného udělal, že dostal tak krásnou odměnu. Stalo se toto: Blízko jejich domu šel starý pán. Šel pomalu. Ruka mu přimrzala k holi, o kterou se opíral. Měl trochu ochrnuté nohy. V kolenou je nemohl vůbec ohýbat a každý krok mu působil bolestí. Když šel Chelčického ulicí, svezla se mu hůlka a vypadla mu z ruky, neměl se tedy o co opřít. Bylo mu do pláče. Hůlka ležela na zemi, ale on se pro ni nemohl shýbnout, protože nemohl ohýbat v kolenou nohy a sehnout se také nemohl, protože měl i trochu zmrzačená záda. Vtom — kde se vzal, tu se vzal — Paša. Vyběhl na ulici bez náhubku. Zastavil se u toho pána a chvílku ho pozoroval. Jako by rozuměl, co by chtěl, vzal do zubů ve sněhu ležící hůl a podával ji pánovi. Ten byl tak dobrotou pouhého zvířete dojat, že mu nový proud slzí zkalil oči. Z protějšího domu vyšla starší dáma. Pán na ni volal, zda by mu mohla říci, komu patří ten hodný pes. Paní hned ráda vysvětlovala:

„To je Klanicův Paša. Je to moc hodný psíček. Jeho pán zemřel na Pankráci, jeho paní musí nyní chodit do práce, aby uživila malou dcerušku a sebe. Jsou obě chudé a politováníhodné.“

Pán se chvílku rozmýšlel. Za chvílku vyňal ze svého kabátu bankovku, vložil ji do obálky a pak poprosil onu paní, aby ji přivázala psíčkovi k obojku.

Nyní se paní Klanicová s Liduškou radovaly nad tak velkým darem.

Štědrý večer je kouzelná chvíle, kdy každé srdce je lepší a hlubší. U Klaniců tloukla jen dvě dobrá srdíčka, ale mnoho radostí si navzájem připravila. Stůl si nazdobily jako před rokem, kdy prožívaly první bolestné vánoce bez tatínka. Na jeho místě stála v rámečku jeho fotografie. Levý růžek byl přepnut černou páskou. Za podobenkou stála váza s umělými květinami. Na opěradle tatínkovy lenošky byla zavěšena jeho vesta s krvavou skvrnou a prostřelenou dírou. Před štědrovečerní večeří se obě pomodlily za draheho tatínka, navzájem si po-

Kresby: J. Marek.

přály a zasedly ke stolu. Nečekala na ně nějaká vzácná hostina. Trochu bílé kávy a makový závin z černé mouky. To bylo vše. Paša dostal totéž. Najednou zdvihl uši, zadíval se upřeně ke dveřím, zavrtěl svým krátkým ocáskem a jaksi radostně zavrčel. Paní Klanicová se s Liduškou na sebe tázavě podívaly. Koho to Paša asi čeká? Když větřil někoho neznámého, vždycky zuřivě štěkal. Teď se díval vesele, jako by vyhlížel nějakého dobrého přítele. Paša již seskočil se židle a utíkal radostně ke dveřím. Předníma nožkama se o ně opřel a čekal na zaklepání. Chvilka nedočkavosti a zvědavosti! Konečně bylo slyšet slabé zaklepání. Paša radostně poštěkoval a skákal na dveře. Paní Klanicová i Liduška šly ke dveřím. Nebály se otevřít, protože podle Pašovy radosti usuzovaly, že k nim přichází nějaký dobrý přítel. Stiskly kliku a otevřely. Jaké překvapení! Na prahu před nimi stál Vojta. Obě stály udiveny, nevěděly, co mu mají říci a jak si jeho návštěvu vysvětlit. Vojta jim pomohl z jejich rozpaků.

„Promiňte, že přicházím právě na Štědrý večer. Chtěl jsem vám udělat radost, proto vám něco přináším po panu Klanicovi.“

„Po mém manželu, Vojtíšku? A co nám neseš?“

„Pojď dál, Vojto!“ pobízela Liduška mrazem zchřadlého chlapce.

„Na chvíli. Nebudu zde dlouho, abyste se, paní Klanicová, nehněvala.“

„Nemluv tak, Vojtíšku. Nevěděla jsem, co jsi za chlapce a nevím to dosud, proto jsem si nepřála, abys kamarádil s Liduškou. Vidím však, že jsi hodný hoch. Přízeň našeho psa k tobě mě v tom utvrzuje, neboť Paša skutečně pozná dobré i zlé lidi. Má tě rád. Podívej se, jak po tobě skáče. Ten psíček vždycky vycítí, kdo je naším přítelem. Podívej se, jak se jeho oči na tebe smějí. Kdybys nebyl dobrý hoch, jistě bys měl jeho zuby v lýtku. Pojď dále a vypravuj, co víš o mém manželovi!“

„Raději nám pověz, co nám od tatínka přinášíš!“ řekla Liduška.

Vojta rád uposlechl. Vešel do malé, útulné a vyhřáté světničky. Posadil se mezi své hostitelky a vypravoval:

„Můj otec byl též zastřelen. Byl obchodníkem. Prodal jedné paní kousek omastku bez lístků. Kdosi ho udal. Byl zatčen a měl pak tentýž osud jako váš tatínek.“

Poslední slova pronesl chvějícím se hlasem. Obrátil se k Lidušce a pokračoval:

„Nedávno byl u mého strýce jeho přítel, jakýsi starší pán. Přinesl mu nazpět vypůjčenou knihu. Vypravoval zajímavé věci. Poznal jsem z toho, že byl ve vězení s vaším i mým tatínkem. S bolestí vám musím říci, že nemám žádného domova. Otec byl zastřelen, matka mi zemřela dřív, než jsem začal chodit do školy. Obchod Němci sebrali, jsem tedy vyhnanec.“

Vojta se odmlčel. Nastala chvíli trapného ticha. Bolné vzpomínky se zařezávaly všem stejně do srdce. Paní Klanicová Vojtu pohladila po vlasech. Byl hrdina. Hlas se mu nezachvěl, jen oči hleděly k zemi, rty se mu pevně sevřely. Za chvíli pokračoval:

„Lituji, že jsem nemohl toho pána poslat i k vám, aby ti mohl, Liduško, něco povídat o tvém tatínkovi. Měl totiž předvolání k odjezdu

do Německa na práci. Dal mi několik lístků ze zápisníku tvého otce. Nosil prý je v záhybu kabátu, kde je měl zašité, aby mu na ně dozorcí nepřišli. Zde je máš.“

Liduška vzala jemně pomačkané lístečky ze zápisníku, na nichž poznávala tatíčkovu písmo, ačkoliv byl papír značně pošpiněný. Podala lístečky mamince. Jeden si nechala v ruce a četla řádky, které byly právě jí určeny:

„Drahá Liduško, vzpomínám na tebe. Nevím, zdali tě ještě někdy uvidím. Zítřka bude vynesena rozsudek nad mým životem. Jestli se Bohu zalíbí, abych zaměnil svět za věčnost, zanechávám ti své požehnání i lásku. Buď vždy šťastná a spokojená. Modli se za mne a nezapomeň navštěvovat Hradčany, hroby našich světců a Pražské Jezulátko! Modli se za náš drahý český národ, aby nikdy, nikdy nezahynul. Líbám tě, moje drahá holčičko. Mamince dělej jen radost, nikdy ji nezarmucuj! Žehnám ti ještě jednou i všem, kdož k tobě budou někdy dobří a budou tě míti rádi. Pohlaď za mne i svého psíčka Pašu. Byl nám vždy dobrým kamarádem. Loučím se s vámi se všemi. Pán Bůh vás ochraňuj a nikdy neopouštěj! S Bohem, Liduško, nezapomeň nikdy ve svých modlitbách na svého tatínka!“

Liduška se rozplakala a současně i její maminka, neboť i ona četla řádky, pro ně určené. Ani Paša nezůstal klidný. Skočil na pohovku k Lidušce a očichával lístek, který držela v ruce. Občas smutně zakňučel, ale lístek očichával s obou stran. Cítil asi svého pána, na kterého dosud nezapomněl.

Vojta se zvedl. Přerušil tichý pláč a kňučení psa slovy:

„Dobrou noc! Musím již odejít. Přeji vám oběma příjemné vánoce. i když jsou snad pro vás smutné. Pán Bůh vás opatruj! Jsem rád, že jsem vám mohl odevzdat poznámky vašeho drahého zesnulého.“

Paní Klanicová chtěla Vojtu ještě zdržet a nabízela mu stědrovečerní večeři.

„Proč již odcházíš, Vojto? Což nemůžeš u nás zůstat déle?“

„Nemohu, Liduško, pospíchám!“

„Kam? Říkal jsi, že nemáš domova. Kde tedy bydlíš?“

„To ti nemohu říci!“

„Kdy zase přijdeš?“

„Nevím, Liduško. Možná, že brzy, ale jen tehdy, nebudeš-li nikomu o mně vypravovat a neprozradíš mne.“

„Co bych mohla o tobě prozradit?“

„Liduško, vím, že jsi rozumná dívka, proto ti prozradím, čím jsem.“

Podal ruku paní Klanicové, rozloučil se a pak vzal za ruku Lidušku. důležitě se na ni podíval a řekl:

„Dobrou noc, Liduško. Abys věděla, čím jsem, říkám ti tedy úplně důvěrně, že jsem — partyzán.“

Po těchto slovech rychle odešel. Paša s ním šel až ke dveřím, a než odešel, olízl mu ruku. Vojta jej pohladil se slovy:

„Pa, pa, pejsku!“

Paní Klanicová i Liduška na sebe hleděly trochu nechápavě. Nebylo jim jasné, co to partyzán je.

(Pokr

Vysilač A. S.

Ludmila Dobešová, Brno-Tuřany; Zdeněk Mareš, Písek; J. P., Vizovice; Josef Václavík, Francova Lhota: Vaše básničky a články přišly pozdě pro podzimní a vánoční dobu. — Št. Kiliánová, Bosonohy: Takové případy oznamte nejdříve přímo na zmíněná poutní místa. — Cecilie Adámková, Sudkov: Přišlo opožděně. — Marie Konaříková, Nový Hrozenkov: Básně se hodí pro dospělé. — Ostatní prosím o trpělivost, až na ně přijde řada. Místa je málo a horlivost spisovatelská veliká. Pište však jen po jedné straně listu!

Dětem kreslířům!

Měli jsme opravdu radost z Vašich kresbiček. Sešlo se nám jich hodně. Poznali jsme, že se naše zábavné kreslení zalíbilo. Četné obrázky překvapily živostí fantazie. Mnozí kreslíři se snažili doplnit naše předlohy barevně a jiní se pokusili v duchu návodu o zcela samostatné výtvořky. To nám bylo nejmilejší. Redakce se rozhodla výrazné kresby v příštím čísle reprodukovat. Některým malým umělcům však nutno připomenouti, že si nepřčetli návod v prvním čísle Anděla strážného, kterak mají při své kresbě postupovat. Vykreslovali své nápady přímo do tištěné ukázky a výstřižky nám poslali. Nechceme, abyste sešit ničili! Jiné děti kreslily tak slabě, že při nejlepší vůli to nelze otisknouti. Kreslete proto měkkou tužkou či tmavší pastelkou a větší kresby nežli je otiskovaná předloha. Ke kresbě, kterou nám zašlete, napište čitelně své jméno, věk a adresu. Můžeme otisknouti jen kresby, které mají výrazný obrys a nejsou příliš drobné. Pozdravuje Vás redakce A. S.

Uvádíme jména těch, jejichž kresby se pokusíme v příštím čísle otisknouti:

M. Ambrož, A. Cihlářová, Fr. Staňková, Ant. Konečný, Václav Caletka, L. Cekotová, R. Žatecká, J. Klíma, Jiří Březa, Olga Beyerová, K. Schmidtová, Ž. Tošichová, O. Beyerová.

Odměny knižní:

R. Žatecká, J. Dundálková, J. Hrubý, L. Bémová, J. Lepík, Č. Rýznar, K. Gottwald, B. Chalabala, A. Karásková.

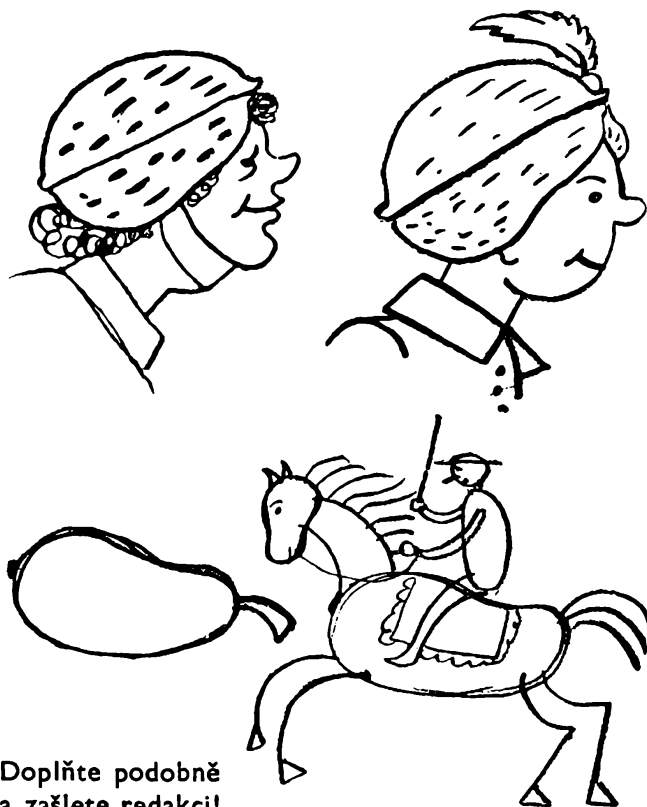
Děti se smějí

NAPRAVIL TO. „Jeníku, styď se, jak můžeš, bratříčka nazývat hloupým! Hned ho odpros a řekni, že toho velmi lituješ!“ — Jeník jde k bratříčkovi a povídá: „Milý bratříčku, velmi lituji, že jsi hloupý!“

TĚŽKÉ DOMLOUVÁNÍ. „Jak se jmenuješ, chlapečku?“ — „Jako můj tatínek.“ — „A jak říkají tvému otci?“ — „Jako mně.“ — „Nuže, jak na tebe zavolají, abys šel k obědu?“ — „Mne přece nikdy k obědu nemusí volat, já jsem vždy u stolu první!“
M. L. Věra.

Kreslete s námi!

Pokračujeme v řadě kreslířských úkolů. Snažte se i vy nakreslit něco podobného podle pokynů z 1. čísle. Dobré práce uveřejníme a odměníme.

Doplňte podobně a zašlete redakci!

Drobnosti

Sbírá V. A. Nesnídal.

SLOVANSKÁ KONGREGACE SV. VOJTĚCHA.

Rozhodnutím sv. Stolice sdružily se benediktinské kláštery v Československu v samostatnou Slovanskou kongregaci sv. Vojtěcha. Jsou to čtyři opatství: Břevnov, Rajhrad, Broumov a Emauzy. Emauzský klášter v Praze byl zároveň odloučen od berounské kongregace, do které dosud patřil. Konventuální převor v Břevnově P. Anastáz Opasek byl zároveň ustanoven admi istrátorem broumovského kláštera, odkud odešli němečtí řeholníci a kde se usadí členové benediktinského opatství sv. Prokopa v Lisle (USA), navracející se do své vlasti. K této nové Slovanské kongregaci bude též připojena řehole v Mariboru v Jugoslavii. Nsl.

NOVÝ KOSTEL

má být zbudován jako památník odboje vítězně skončené druhé světové války a k uctění památky padlých a popravených československých občanů pro vlast za této války v letech 1939—1945. Gotický kostelík bude zasvěcen českému knížeti sv. Václavu a má být postaven v České Třebové na stráni „Jelenice“, jež sloužila ve středověku za popraviště, čímž by se tomuto místu získala též dobrá pověst. Nsl.

SŮL NAD ZLATO.

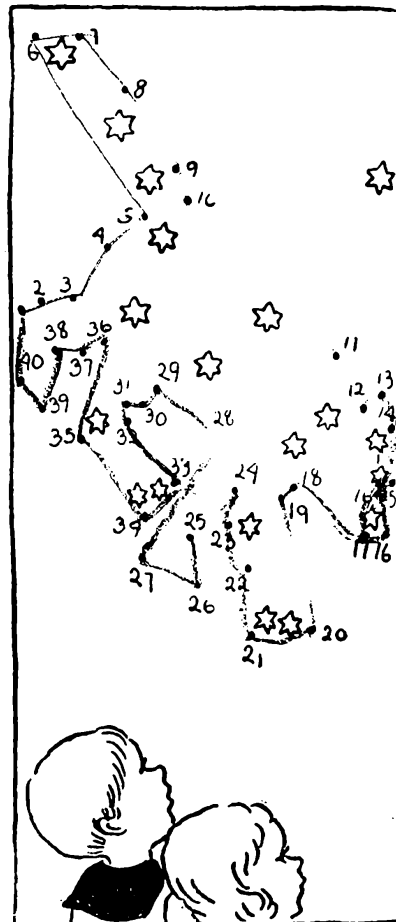
Stejnomená pohádka oceňuje důležitost soli pro život lidský, bez které bychom se neobešli. Již v Písmě sv. čteme, že Pán Ježíš pravil svým učedníkům: „Jste solí své země,“ čímž jim vyslovil nejvyšší možné uznání. — Před 500 lety získávali Číňané sůl vařením a odpařováním popela slaných rostlin, ještě před 100 lety Indiáni odpařovali mořskou vodu v otevřených nádržích a když sídlili ve vnitrozemí, odpařovali vodu ze slaných pramenů, užívaných zvířít. Největší solné doly byly ve Věličce v Polsku. Nsl.

JARMARK.

Až šestkrát do roka se konaly v některých městech výroční trhy — jarmarky. Odbýval se na tržišti, kde se prodávaly všechny druhy životních potřeb. Prodej byl zahájen vyvěšením praporku na rynku a po jeho sejmutí ve večerních hodinách mohli nakupovatí překupníci do té doby, než trhovci odešli. Dnes konání jarmarku znají jen venkovská města, ale až do dob josefínských bývaly tyto trhy i na pražských ryncích. Nsl.

JMÉNEM PANNY BARBORY PAL!

Hornický cech vybral si za svoji patronku Pannu Barboru, kterou vždy důstojně oslaví účastí na bohoslužbách dne 4. prosince. Této světici v ochranu svěřují se dělostřelci, kteří také oslavují svátek sv. P. Barbory velmi okázale v kasárnách, případně přehlídkou a každou střelbu z děl zahajují symbolickým zvoláním: „Jmé-
nem Panny Barbory pal!“ Nsl.

TEČKOVKA.

Medvěd.

Jeník a jeho sestřička Anička neustále studují hvězdy. Jim jsou blízké a velice milé a dovedou o nich povídati zajímavé „historky“. Právě se dívají na Medvěda, poblíže něhož se také nalézá polární či severní hvězda. — Dětičky, dokreslete rychle obrázek a hned uvidíte proč se toto souhvězdí nazývá Medvěd. Vidíte, že jest to ne-
přiléhavější jméno!

*

„Co děláš, Zdeničko?“
„Píši psaní Mírečkovi.“
„Vždyť neumíš psát.“
„To nic nevádí. Míreček ne-
umí číst.“

ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.—. Jednotlivá čísla Kčs 4.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací pošt. úřad Brno 2

HADANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA

Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

III. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

O 20 ODMĚN VĚCNÝCH A KNIŽNÍCH.

Mezi správné řešitele hádanek z č. 5. a 6. bude vylosováno: 1. Plnicí pero. 2. Ptáčková: Blaňáček. 3. Album na fotografie. 4. Kulda: Mor. národní pohádky. 5. Šachová hra. 6. Album na pošt. známky. 7.—20. Zábavné a poučné knihy. — Soutěže se může zúčastniti každý odběratel(-ka) ve lhůtě, kterou oznámíme v č. 6. Dříve řešení neposílejte!

32. ŠNĚROVAČKA.

Všem čtenářům a čtenářkám.

šťast	bu	ko	ke	kéž	rok	zříš
blíž	ný	hro	nec	dál	u	o

33. PŘESMYČKA. (Náboženský pozdrav.)

J. Záruba, Zlín.

KRAJE LUK. TURISTA S.

34. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.

A. Borovička, Praha.

X	s		
X	o		
X	s		
X	a		
X	r		
X	i		

ruské křestní jméno

korálové ostrovy

umělá hráz

slezské město

bratr sv. Metoděje

výpravné básně

35. SLOUČENKA.

V. Pícha, Olomouc.

Korýš a písmenko řecké spolu:
pohodí míčkem nahoru dolů.

36. ROHÁČEK.

K. Ševčíková, Blansko.

B			
	B		
		B	

novodobý světec

starodávny peníz

severské zvíře

řím. číslu 150

předložka, 4. pád

37. ZÁHADNÝ NÁPIS.

O. Dolejš, Plzeň.

ŽENE P... TRÁVU. TERST.

38. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

J. Kolářová, Hradec Králové.

	Vtip	tr			
pro	ník	vy	se	vá	me
Sbor	ho	čet	kách	ká	me
chy	ta	dan	ba	tur	le
ča	i	zla	há	ne	na
pro	děv	při	tá	jů	se

NAŠE HOVORNA

Dostávám denně desítky zásek řešení hádanek a ské soutěže i nové práce k uveřejnění. K usnadnění práce při slosování tolika set rozluštění vás všechny prosím: správně známkujte, pište po jedné straně papíru, a to čitelně a perem. Podávám vzor zásekly

1. „Anděl strážný“, r. 62

Josef Horák, žák I. tř. měšt šk
Boskovice, Smetanova 380

1. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ.

1. Otče milý, Pane náš . . . (Vypsati!)

2. Tajenka: Věrní víře, věrní sobě. (Další vypsati!)

3. Lampa, palma.

4. Svaté přijímání.

5. Nevyřešeno . . . atd.

Řešení jednotlivých hádanek pěkně pod sebou a na konci řádný podpis a sdělení, jakou odměnu by si kdo přál, když bude vylosován.

2. Když sestavíte nějakou hádanku; nebojte se ji poslat, ale napište ji na lístek rozm. 10 x 8 cm na jednu stranu a na druhou stranu rozluštění. Dole připište jméno.

3. Zvláštní přání, sdělení redakci a pod. pište na konec dopisu nebo korespondenčního lístku. Chcete-li odpověď písemně, přiložte známku nebo korespondenční lístek.

Děkuji vám všem za pilnou účast (přišlo více než 1100 řešení), pěkné dopisy a přeji vám v novém roce od Pána Boha vše nejlepší. Jen s chutí do dalších turnajů! Nezapomeňte si objednat hádankářskou příručku „Vtip se!“ Vytřvalí řešitelé všech turnajů mají naději na cenné odměny, podobně jako v ročníku 61

V. Maňoušek

x Křížovku přineseme v č. 6.

SPRÁVNĚ ZNÁMKUJTE!

Opět musíme připomenout, že na dopisu pro redakci musí být platná známka 2.40 Kčs (ne stará, která již přes rok neplatí) a na koresp. lístku známka 1.20 Kčs. Zásekly nevyplacené nebo nesprávně známkováné budeme vracet, což nutno připomenout zejména našim hádankářům! Redakce hádanek

Anděl strážný

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 62 • ČÍSLO 6

Kreslil F. Bílkovský.

Cena Kčs 4.—

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

2. 2. NEDĚLE DEVÍTNÍK.

O dělnících na vinici Páně. (*Matouš 20.*)
Jděte i vy na mou vinici!

9. 2. NEDĚLE 1. PO DEVÍTNÍKU.

O rozsevači a semeni. (*Lukáš 8.*)
Zrno v dobré zemi vydalo užitek stonásobný.

16. 2. NEDĚLE 2. PO DEVÍTNÍKU.

Pán Ježíš uzdravil slepce. (*Lukáš 18.*)
Veškeren lid vzdal chválu Bohu.

23. 2. NEDĚLE 1. POSTNÍ.

Spasitel na poušti se modlí a postí. (*Matouš 4.*)
Andělé přistoupili a sloužili Jemu.

Hromnice

Světlí se hromničky. Hořící svíce značí Krista Pána. Ježíš Kristus je světlem svět

Sv. Blažej

Dítěti vytáhl rybí kost z hrdla a zachránil je od smrti. Proto se uděluje požehnání svatého Blažeje. — „Na přímluvu sv. Blažeje, biskupa a mučedníka, ochraňuj tebe Bůh od neudu v krku a od kterékoliv jiné choroby na těle i na duši!“

Popelec

Popeleční středou začíná velikonoční čas. Trvá do svátku Nejsvětější Trojice. V této době má každý katolický křesťan jít ke svaté zpovědi a přijmouti Tělo Páně. V předvečer té středy spálí se jehnědy z ratolestí, které byly minulého roku na Květnou neděli svěceny. Tímto popelem udílí se popelec na Popeleční středu nebo i v neděli následující. Kněz posvěceným popelem žehná čelo dětí a dospělých a říká: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš!“ Chceš-li zase jednou slavně z mrtvých vstát, zbožně žij! Duše hned po smrti vezme svou odplatu. Tělo Pán Ježíš probudí až v poslední den. — Nad námi nade všemi smiluj se, Božský Spasiteli!

Neděle

*V den Páně
na mši svaté dlívám,
rád modlím se
a odpočívám.*

Holubička

*Nad vodou jsem viděl
bílou holubičku.
Uchovej si vždycky
čistou svou dušičku!*

Útěcha nad zemřelým dítětem

Když rodiče sv. Anežky bděli večer u hrobu svého dítěte, zjevila se jim s průvodem sboru panen jejich dceruška a mluvila k nim takto: „Milí rodiče! Neplačte nade mnou jako nad mrtvou, neboť, spojena s těmito pannami, žiji v nebi u Pána Ježíše, kterého jsem z celého srdce milovala na zemi!“

Lidové průpovědi

Únor bílý — pole sílí. — Na hromnice letí skřivánek přes hranice. V ten čas musí vrznout, i kdyby měl zmrznout. — Na sv. Blažeje — sluníčko se zasměje. — Sv. Háta bývá sněhem bohata. — Sv. Matěj led boř, není-li, hned jej tvoří.

Cyril Berka.

Karel Doubravský:

Hromniční ukolébavka

(K svátku Obětování Páně dne 2. února.)

Ježíšku maličký,
spíš u své matičky
tichounký sen.
Spi jenom, robátko,
rozkvete zakrátko
do běla den.

Třicet let uplyne,
máti Tě přivine
zas na svůj klín.
Tělo Tvé přesvaté,
ranami poseté
od našich vin.

Legenda o bl. Anežce

Zima byla, sněhu bílo,
kouzlo vánoc štěstí silo.

Svatá kněžna ve své cele
vítá v duši Spasitele.

Spasitele vítá vřele
ve své srdce rozechvělé.

Svatý vánek duši věje,
k svatostánku myslí spěje.

Škoda, že sníh přikryl květy.
Co dát Pánu nade světy?

Zvonek „fortny“ zazněl tiše.
Nesmělost v tom hlasu dýše.

Sírotci. Dnes matka milá
navždycky je opustila.

Oči plné slz a bolu,
za ruce se vedou spolu.

„Ujmi se nás, kněžno naše!“
šeptají jen retý plaše.

Anežka je k sobě vi
Síroteček nezahyne.

V klášteře je místa dosti,
budou jeho malí hosti.

Kreslil Pavel Bohumil Vořech.

V kapli jde pak s jasnou tvář,
dvě růží tam Kristu září.

Dvě růží tam Kristu hoří,
Anežka se Bohu koří.

Chudák se stal králem

Srbská národní pohádka.

Byl jeden velmi bohatý člověk, který kromě svého bohatství měl hodnou ženu a dvě mužské děti. Jednoho dne zašel do zahrady, aby se trochu procházel; a hle, v zahradě stál nějaký stařec. Pozdravil ho jménem Páně a otázal se ho:

„Co tu děláš, starče?“

„Já jsem boží posel a přišel jsem ti říci, že se ti přihodí veliké neštěstí. Chceš, aby se ti to stalo v mládí nebo ve stáří?“ pravil stařec.

Boháč se jal uvažovati a nakonec odpověděl:

„Co se má státi, ať se stane, dokud jsem mlád!“

Stařec zmizel.

Po deseti dnech vyhořely všechny boháčovy domy a pozbyl všeho majetku, takže on i se ženou a s dětmi šel do práce ke kterémusi hospodáři. On pásł ovce, kdežto žena prala a vařila. Kdysi do toho města

Kresby: Fr. Süsser.

přijel nějaký král a ubytoval se na několik dní u toho hospodáře. Tam se mu zalíbila ona služebná a on si ji od hospodáře vyžádal. Hospodář mu nechtěl nic odříci a dal mu ji. Král si ji odvedl. Když se večer služebník vrátil s pastvy, otázal se hospodáře:

„Kde je moje žena?“

Hospodář mu odpověděl:

„Inu, zalíbila se králi a on si ji odvedl.“

Služebníka zabolelo srdce, vyžádal si svůj plat a řekl:

„Jdu hledat svou ženu!“

Nadarmo ho hospodář zdržoval, on nijak nechtěl zůstat. Hospodář mu tedy zaplatil a on se se svými dětmi ihned vydal do světa. Když tak šel, přišel k řece, přes níž nebylo mostu. Svlekl se tudíž, vzal jedno dítě na záda a přeplul s ním na druhý břeh; pak se vrátil pro druhé dítě. Když byl s druhým dítětem v půli řeky, přiběhl vlk a odnesl ono dítě na druhém břehu. On chudák pospíšil, nemohl-li by nějak zachrániti dítě, a v tom spěchu upustil také ono druhé a voda je odnesla. Tak zůstal někdejší boháč bez majetku i bez rodiny jako holý strom v lese.

Šel dále a přišel do lesa, kde ho zajali loupežníci. Jejich vůdce mu řekl: „Přidáš-li se k nám, nic ti neuděláme, nepřidáš-li se, zabijeme tě.“ Chudák zaplakal a řekl jim:

„Jsem ve vaší moci — chcete-li, zabijte mě, chcete-li, pusťte mě. A i když mě zabijete, nebudu si z toho nic dělat, vždyť nemám nikoho, kdo by za mnou zaplakal.“

Loupežníkům ho bylo líto a pustili ho.

Když šel dále, přišel jednoho rána do kteréhosi města, kde ho chytli jacísi strážníci a odvedli ho. Chudák se polekal, neboť si myslel, že ho zabijí. Ale strážníci mu řekli:

„Náš král zemřel a tak jsme si řekli, kdo dnes první přijde do tohoto města, ten ať je králem. Ale musíš se oženit s nebožtíkovou vdovou.“

Chudák byl rád, ale zaradoval se ještě více, když spatřil svou ženu, kterou před několika lety pozbyl a kterou teď nalézal jakožto královnu! Ale i když už byl králem, stále truchlil za svými dětmi a už nikdy se

nerozveselil. Jednoho dne k němu přišel nějaký chlapec a poprosil ho, aby mu dal nějakou službu. On se ho tázal:

„Jak se jmenuješ, hochu?“

„V l k u v z a t,“ odpověděl chlapec.

Král se dovtípil, že by to mohlo být jeho vlastní dítě, a otázel se: „Odkud jsi a kde máš rodiče?“

Chlapec mu vyprávěl, jak ho odnesl vlk, jak mu ho sedláci vzali a jak mu proto dali jméno V l k u v z a t. Otec zaplakal, řekl synovi co a jak a nechal ho u sebe.

Jednou šli na hon. V lese sekal nějaký chlapec dříví. Král se ho otázel: „Jak se jmenuješ, chlapče?“

Hoch mu odpověděl:

„Sítí vyloven.“

Král se dovtípil, že by to mohlo být jeho dítě, a z chlapcova vypravování poznal, že je tomu tak. Řekl mu tedy co a jak a odvedl ho domů.

Doma vystrojil velikou hostinu, na kterou sezval všechny pány a přátele, a pili a veselili se, kolik Bůh dopouštěl.

Přel. O. F. Babler

Eucharistický kroužek

*Maria, s tebou nyní Synu tvému s plesem
svoje síly, snahy v obět nesem . . .*

VE SLUŽBĚ KRISTA-KRÁLE.

Mnoho pacholků bylo přineseno do chrámu k obětování v ten den, kdy přinesla Panna Maria se svatým Josefem Ježíška, poněvadž On nepřišel zákon zrušit, nýbrž doplnit. Lidé kolem ani netušili, že mezi nimi je ten Vykupitel, po němž stále volali. Oni po Něm netoužili srdcem. A přece někdo opravdu po Vykupiteli toužil!

Stařeček Simeon. — Dnes je jeho touha splněna, může chovat Ježíška v náručí. Jak se asi raduje! Vizte, jak se mu oči zalily slzami radosti!

Ke komu rád přichází Pán Ježíš ve svatém přijímání? Kdo po něm touží opravdu zcela srdce a dovede pro něho přinášet oběti!

Sigu byla malé čínské děvčátko. Teprve pět let měla, ale ani jednou nechyběla ve vyučování náboženství u misionáře. Zvlášť dobře dávala pozor, když se starší děti připravovaly ke svatému přijímání. Jak ráda by šla s nimi, ale misionář jí řekl, že je ještě příliš maličká! Ne, ona je už dosti velká! Jednoho dne přijde k misionáři a žadoní: „Prosím tě, dej mi milého Ježíška!“ Sigu má velkou touhu po něm. On přece řekl: Nechte maličké přijít ke mně a nebraňte jim! „Nebraň mi, dej mi Ježíše!“ — Misionář odvětil: „Ale ty jsi ještě, Sigu, příliš maličká! Kolik je ti let?“ — „Já nevím!“ — „Tak počkej! Otevři ústa a já budu na tvých zubech vidět, kolik je ti let.“ — Sigu radostně otevřela ústa. — „Vidíš, vidíš, já to věděl, že jsi ještě příliš maličká! Vždyť máš ještě mléčné zoubky!“ — „A až nebudu mít mléčné zoubky, pak mi dáš Ježíše? A každý den?“ — „Ano, Sigu, pak ti dám Ježíše a každý den!“ — Sigu se pěkně po čínsku uklonila a odešla. Asi za hodinu však už zase klepala na dveře. Ale jak to vypadá? Buclatá tvářička je jeden rybníček slz a se sevřených rtů se jí dobývá ven červená krev. A přece Sigu radostně volá: „Již tam nejsou žádné mléčné zuby. Dáš mi nyní Ježíše?“ — Misionáři vyhrkly slzy z očí, když vzal malou Sigu do náručí a viděl, že si sama kamenem povyrážela všechny mléčné zoubky. „Ano, teď ti dám Pána Ježíše!“ — Příštího dne byla Sigu u prvního svatého přijímání . . .

Co na to říkáte, milé děti? Po vás se taková oběť nežadá! Ale někdy snad bude třeba vyrazit mléčné zuby lenosti ráno, abychom přišli zavčas na mši svatou, někdo snad musí vyrazet mléčný zub chlubitosti, jiný zub neposlušnosti, lhaní atd. Pamatujte na stařečka Simeona a na malou Sigu z Číny!

Stařeček Simeon směl chovat Ježíška v náručí a my smíme jej mít třeba každý den v srdci. Oč jsme my šťastnější!

Máme-li však Pána Ježíše opravdu rádi, musíme jednat však také tak jako ona stařenka Anna, která rovněž byla při obětování Pána Ježíše. Co dělala? Když se dověděla, že Pán Ježíš je ten dlouho čekáný Mesiáš, všem lidem to s radostí vyprávěla.

Co myslíte, děti? Není to krásný úkol být apcstoly Pána Ježíše? Vyprávět o Něm všem lidem! Je mnoho lidí a dětí kolem vás chlapců a děvčat, kteří neznají Pána Ježíše. Vy už jste se v náboženství leccos o Něm naučili, vyprávějte to tedy dále! Jak? Především dávejte vždycky dobrý příklad! Pak napomeňte ty děti, které se třeba nechovají pěkně v kostele, které se neučí náboženství ve škole . . . Buďte obhájci cti Pána Ježíše!

Milé děti! Podle vzoru Simeona a Anny do služby pro rozšíření království Kristova v naší vlasti.

P. František.

JITŘENKY V JIMRAMOVĚ.

Již loni po vánocích utvořilo si v Jimramově nás šest dívek ve věku 10 až 13 let malou družinku, v níž jsme se snažily uplatňovat vše dobré a pěkné, i.ež známe z Anděla strážného a ze skautingu. Za patrona zvolily jsme si Anděla strážného a scházely jsme se každý týden v neděli odpoledne u sestřiček v klášteře. Toužily jsme však připojit se k nějakému většímu sdružení, a poněvadž junácký oddíl tu není, rozhodly jsme se pro družinky při časopisu Anděl strážný. Nyní se tedy hlásíme a slibujeme, že se přičiníme dělat Pánu Bohu a družinkám radost.

Družinka A. s. „Jitřenky“ v Jimramově.

JAK ŠÍŘILY DĚTI Z EUCHARISTICKÝCH KROUŽKŮ NOVÝ ZÁKON.

Byly jsme vyzvány velebným pánem, abychom v naší obci obešly věřící občany, kdo by si chtěl koupit Písmo sv. Nového Zákona. Bylo nás osm děvčat; rozdělily jsme se na čtyři skupiny. Byly jsme všude vlídně vítány, ale na některých místech nám řekli, že neví, co je to Písmo sv., a nenechali se zapsat, ale to nám nevadilo. Dovedly jsme si poradit, napsaly jsme na lístek prvně naše jména, a pak to šlo rychleji. Máme radost, že jsme mohly vykonat něco ke cti a slávě Boží. Až knihy dojdou, rády si v nich budeme číst.

Kamarádky: Anežka, Jiřina, Květa a Marie ve Vídni, farnost Velké Meziříčí.

Slon a koza

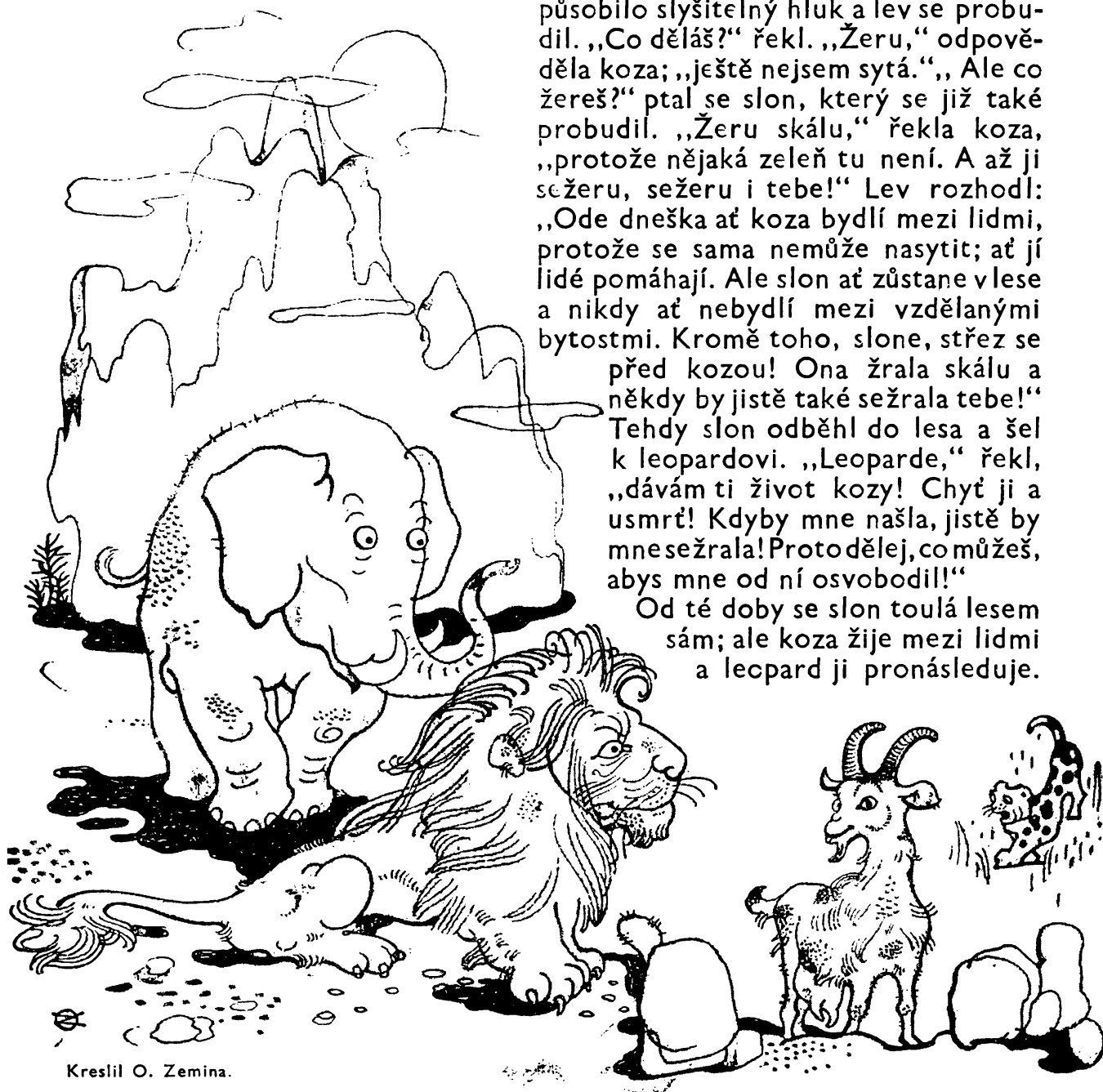
(Pověst z Afriky.) — Z esperanta volně přeložil Jan Zeman.

Kdysi se přel slon s kozou, kdo z nich nejvíce sežere. Prosili lva, aby o tom rozhodl, a ten řekl: „Pojďte se mnou do lesa! Tam se paste o závod, slon vpravo ode mne a koza vlevo. Potom rozhodnu.“

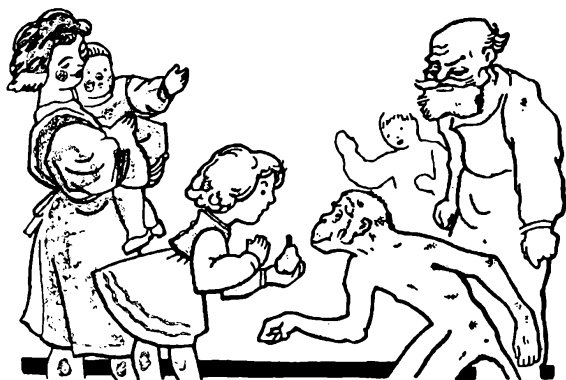
Obě zvířata poslechla. Slon svým chobotem lámal nejsilnější stromy, žral listí, hlasitě se smál a vysmíval malé koze. Ale ta se bez přestání pásla dále a řekla: „Počkej! Budeme vidět, kdo sežere nejvíce!“ Odpoledne, dvě hodiny před západem slunce, šel s nimi lev na louku a nařídil, aby se zde pásli dále. A tu začali znovu. Ale když slunce zašlo, slon řekl: „Zdá se mi, že by bylo dobře, kdybychom si trošičku odpočinuli!“ „Vůbec ne,“ křičela koza, „ještě nejsem dost nažrána. Pasma se až do půlnoci!“ Konečně nastala půlnoc a lev řekl: „Pojďte nyní se mnou, tamhle k té skále! Tam si lehne a odpočineme si.“ Lehli si tedy na širokou a holou skálu, kde nerostla ani jediná zelená travička. Slon si vybral pro sebe nejpochočlnější místo a brzo usnul. Taktéž i lev. Ale

koza bděla a začala přežvykovat. To působilo slyšitelný hluk a lev se probudil. „Co děláš?“ řekl. „Žeru,“ odpověděla koza; „ještě nejsem sytá.“ „Ale co žereš?“ ptal se slon, který se již také probudil. „Žeru skálu,“ řekla koza, „protože nějaká zeleň tu není. A až ji sežeru, sežeru i tebe!“ Lev rozhodl: „Ode dneška ať koza bydlí mezi lidmi, protože se sama nemůže nasytit; ať jí lidé pomáhají. Ale slon ať zůstane v lese a nikdy ať nebydlí mezi vzdělanými bytostmi. Kromě toho, slone, střež se před kozou! Ona žrala skálu a někdy by jistě také sežrala tebe!“ Tehdy slon odběhl do lesa a šel k leopardovi. „Leoparde,“ řekl, „dávám ti život kozy! Chyť ji a usmrť! Kdyby mne našla, jistě by mne sežrala! Protodělej, co můžeš, abys mne od ní osvobodil!“

Od té doby se slon toulá lesem sám; ale koza žije mezi lidmi a leopard ji pronásleduje.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

13. Lapeného Jacka s sebou vzali,
ať má u nich domov stálý.
„Opičáka necháme si,“ stařík děl,
„než se vrátí z cesty majtcl.“

14. Evička má bratra Jiříčka,
u stolu s ním jídá opička.
Chová se, jak slušnost káže.
Jiřík to tak nedokáže.

15. V zimě Jack se krčí za vyhřátá kamínka.
Šatky, šál a čepku ušila mu maminka.
Venku sníh a mráz vše svírá.
Žalostně Jack z oken zírá.

16. Sáňkují a bruslí velcí, malí.
Jirka s Evou Jacka s sebou vzali
Na led jdou s ním na rybník,
ať má radost, uličník!

17. S jásosem je vítán na rybníku opičák
za húl drží se a jezdí, až přechází zrak.
Zatím Eva bruslí, kde je slabý led,
náhle praskot — každý strachem zbled.

18. Puká led a děti prchají,
bez pomoci Evu nechají.
Jen Jack pílí k místu neštěstí,
led však nemůže ho unéstí.

Jak Jirka vyžrál na lupiče

Ferd. Pokorný.

„Bác! Bác! Ostré zaštěknutí revolveru otřáslo tichem“ — tak četl Jirka, skloněný takřka bez dechu nad svou knihou.

Hlídal matčin krámek, zatím co ostatní členové rodiny nebyli doma. Krámek byl u státní silnice, ale bylo tu v zimě hodně opuštěno, poněvadž zřídka kdy jelo auto okolo. Proto Jirka ani neočekával nějakých zákazníků. Naložil otýpku dříví do kamen a usadil se do pohodlné židle za stolem s napínavou knihou v ruce. Lampa jej oblévala mírným světlem, tlumeným zeleným stínítkem, takže ostatek krámu byl zcela ponořen v šero. Když se Jirka na chvíli rozhlédl krámem, najednou se mu tu zdálo hodně osamělo a tmavo na čtení povídek o zlodějích a lupičích. Snad tento pocit jej přiměl k tomu, že se schoulil do své židle, až mu nebylo vidět ani hlavu vyčnívat nad stůl.

„Jackson byl bezbranný,“ četl Jirka dále, obrátiv stránku, „ale byl tak chytrý, že to vetřelci nepoznali. Věděl, že ho spasí jenom jeho chladnokrevnost a duchapřítomnost.“ Dál a dál četl Jirka napínavou povídku.

Náhle jím projelo šubnutí, neboť zaslechl, jak se dveře do krámu zticha otvírají. Proč zůstal sedět, místo aby vyskočil k obsluze domnělých zákazníků, nedovedl nikdy potom vysvětlit.

„Měl jsem asi dočasné ztrnutí,“ pravil později.

Seděl tedy tiše jako myška, naslouchaje. Šeptání a šoupání nohou mu prozrazovalo, že vstoupilo více lidí do krámu.

„Nikdo není uvnitř,“ pravil chraptivý hlas.

„Pss-st!“ napomínal druhý. „Jen pomalu!“

„I kdyby byli všichni doma, neměl bych z nich strachu,“ mumlal první hlas. „Je tu pouze vdova s třemi dětmi.“

„I vdova by mohla stisknout kohoutek revolveru nebo i kluk,“ varoval druhý hlas.

„Opatrnosti nikdy nezbyvá,“ pravil třetí. „Ostatně tu asi mnoho nepopadneme. Kde je pokladna?“

„Tamhle je pokladna,“ pravil jeden z vetřelců. „Nevypadá, jako by v ní bylo moc peněz.“

Pokročil k ní se svými dvěma společníky, když tu náhle se vynořila rozčuchaná Jirkova hlava zpoza stolku jako rarášek z krabice. V příšeří postřehli překvapení mužové lesk kovu v hochově pravici, namířené přímo proti nim.

„Ruce vzhůru, všichni tři!“ zaječel pronikavý, rozhodný hlas. „Žádné žerty, nebo střelím —“ a tu Jirkův hlas zavrčel hrozebně — „a třebaš i zastřelím.“

Jednomu muži vypadla z ruky pistole s třeskem na zem, když všichni tři uposlechli hochova rozkazu.

„Čelem vzad!“ zvolal Jirka.

Mužové se otočili.

„Pochodem v chod!“

Postoupili k protější stěně.

„Tam stůjte a první, který se hne, zemře,“ hrozil Jirka, dodávaje pro sebe: „jednou jistě.“

Zajatci slyšeli, jak Jirka učinil dva, tři kroky a po něčem sáhl, co cvaklo. „Mám vás na očích,“ varoval a potom: „Haló! Spojte mne, prosím, s policií, ale rychle! Mám zde v krámě tři lupiče. Prosím, pane strážmistře, přijďte sem okamžitě. Zatelefonujte napřed, aby sem poslali někoho se svými třemi hafany. Ano? Dobře. Ale rychle!“ Cvak! Cvak!

„Nehýbat se!“ napomenul Jirka znovu své zajatce.

„Poslyš, chlapče,“ ozval se jeden z mužů, „pusť nás! My nejsme řemeslní lupiči. Jsme právě v těžké tísní. Jestli nás propustíš, snad se ti jedrcu dcbře odměníme.“

„Teď již nemohu,“ odpověděl. „Strážmistr hned přijde a zatkne vás.“

„Ještě je čas upláchnout,“ naléhal muž snažně. „Prosím tě, chlapče, smiluj se!“

„Hleďme,“ divil se hoch, „a vy jste měli smilování s mou matkou, kterou jste chtěli oloupit?“

„Hnala nás bída,“ opakoval muž. „Pustíš-li nás, dáme se odtud nejkratší cestou a již nikdy se sem nevrátíme.“

„Hafani najdou vaši stopu a zadrží vás,“ namítal Jirka.

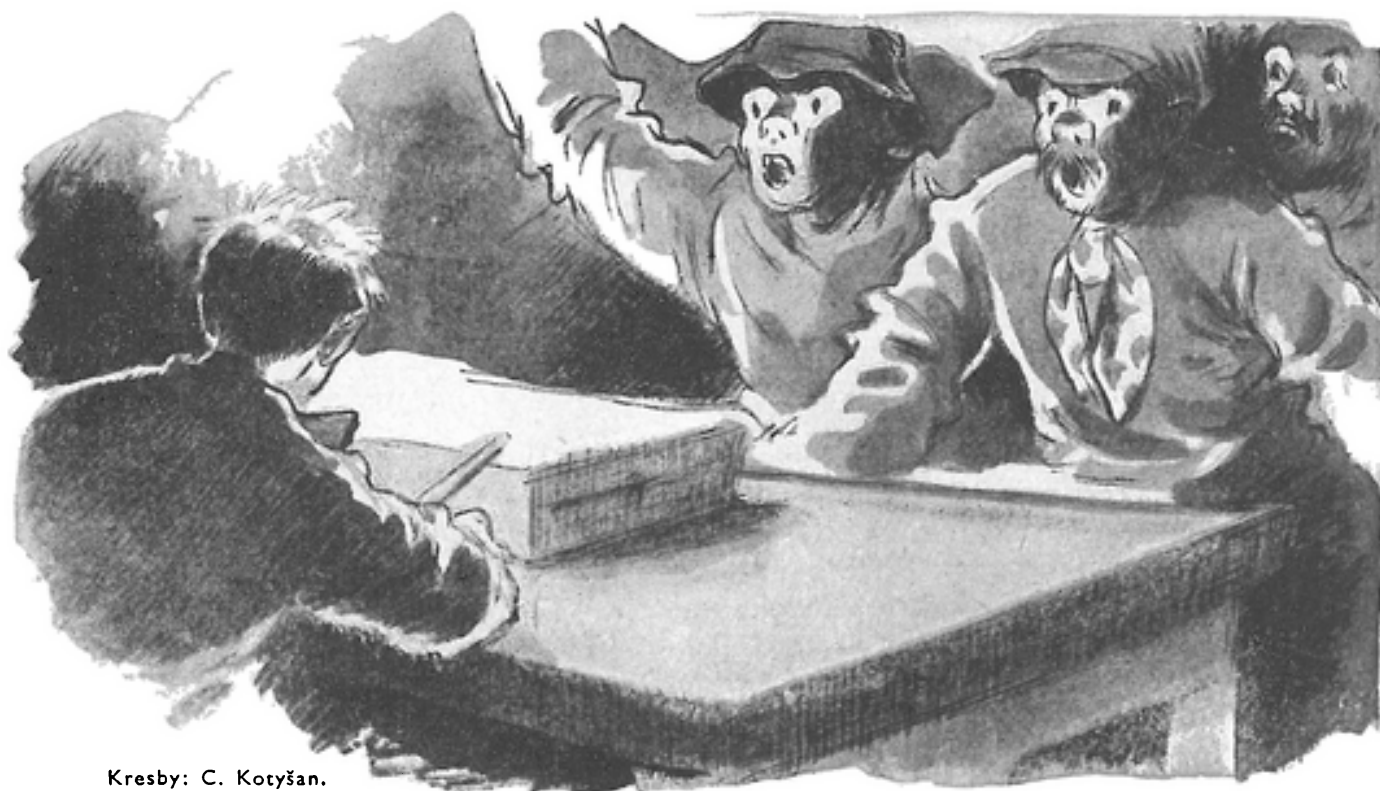
„Vyskočíme na nějaký nákladní vlak a psi stopu ztratí,“ tvrdil mluvčí.

„Nu, dobrá,“ pravil Jirka po krátkém rozmyšlení, „mám opravdu měkké srdce. Je mi líto každého, kdo má smůlu. Pustím vás tedy, ačkoli vám nevěřím ani za mák. Nejbližší u dveří — vpravo hleď! Druhý mu polcží ruce na ramena a třetí taktěž druhému. A teď — marš! Ráz, dva, ráz, dva.“

Husím pochodem šlapali všichni tři z krámu. Jirka je doprovodil až na silnici a pak křikl: „Teď běžte, co vám nohy stačí. Neslyšíte hafany?“ Opravdu v tu chvíli se rozštěkali psi, jako ostatně činili každé noci několikrát. To jste měli vidět, jak se vetřelci dali do úprku, jen se za nimi zaprášilo.

„Jirko!“ zvolal polekaný hlas.

Jirkova matka, sestra Anči a bratr Frantík stáli schouleni za rohem

Kresby: C. Kotyšan.

krámu. Vrátili se, právě když lupiči opouštěli krám, a velice je poděsil jejich zvláštní pochod.

„Co to znamená?“ tázal se Frantík. „Tři muži jdou husím pochodem a ty za nimi dáváš jim povely.“

„Přišli nás oloupit,“ odvětil Jirka, „ale nezahlédli mne schovaného za stolem. Najednou jsem vystrčil hlavu, to je překvapilo. Maminčinými nůžkami jsem je přinutil zdvihnout ruce a postavit se tváří ke zdi. Pak jsem telefonoval o pomoc.“

„Ale vždyť u nás žádný telefon není,“ zvolala Anči.

„To nevádí,“ odvětil Jirka bezstarostně. „Telefonoval jsem do té velké láhve od octa.“

„Jirko,“ žasla matka, objímajíc ho, „ty jsi přece chlapík.“

„Nechvalte mne, maminko,“ odmítal Jirka skromně. „Ten nápad mi jistě vnukl můj anděl strážný, k němuž jsme se společně pomodlili, než jste mne tu nechali samotného.“

„Máš pravdu, Jirko,“ souhlasila matka.

„Koukejte!“ vzkřikl Jirka, zvedaje něco s podlahy. „Zde je nabitý revolver, který jeden z nich upustil. Ten si ponecháme, že? A příště budeme mít něco opravdovského na ukázání lupičům.“

To bylo první Jirkovo dcbrcdružství s vetřelci. Později měl druhé, za jiných okolností, ale o tom si povíme jindy.

K eucharistickému kroužku

ŘEZNOVICE.

Založili jsme kroužek „Kristus, náš cíl“. Naše začátky byly těžké, ale počet členů vzrostl na šestnáct. Naším duchovním rádcem je reznovický pan farář P. Václav Buchta, který s námi ve schůzkách probírá katechismus. Před vánocemi jsme vystříhovali na schůzkách betlemy. Nyní balíme knihy ve své malé knihovně. Každý měsíc chodíme ke sv. přijímání. Pčinili jsme se, aby všichni členové odebírali Anděla strážného. Velice se nám líbí a ve schůzkách si z něho čteme.

Do Ameriky (Valašské nářečí od Vizovic.) – Napsala Klema Ptáčková-Pilátová.

Po stálých krutých mrazech povolila zima až v únoru. Všichni si oddechli. Hospodáři i děti.

„Včilkaj budu chodit dóm enom spat,“ kroutila očima na klouzačce za zahradou malá Fanuša a vozila se do strhání. Domů ji po dobrém nikdy nedostali.

„Sem sa namodlila k andělíčku strážníčkovi, co by sa dalo už ít ven. a dyž sa dá, mosím enom lopět doma,“ durdila se každý večer naplno. až se jednou maminka dohněvala.

„Člověk ji sotva u toho jídla vidí a ještě toho má málo. Neměla bych tě za trest pustit nikam.“

Panečku! Nikam pustit! — Fanuša zkrotla a dělala nějaký čas dobrotu. Ale když začali pracovat na Dřevnici ledaři, zapoměla na všechny sliby. Vytratila se k řece vždycky hned po poledni a často pro ni musel Joška několikrát zaskočit, než ji přitáhl domů.

„Až budeš kašlat, jdi si, kam chceš“ — zlobila se maminka, ale Fanuša nikdy nekašlala a z rýmy si nedělala nic.

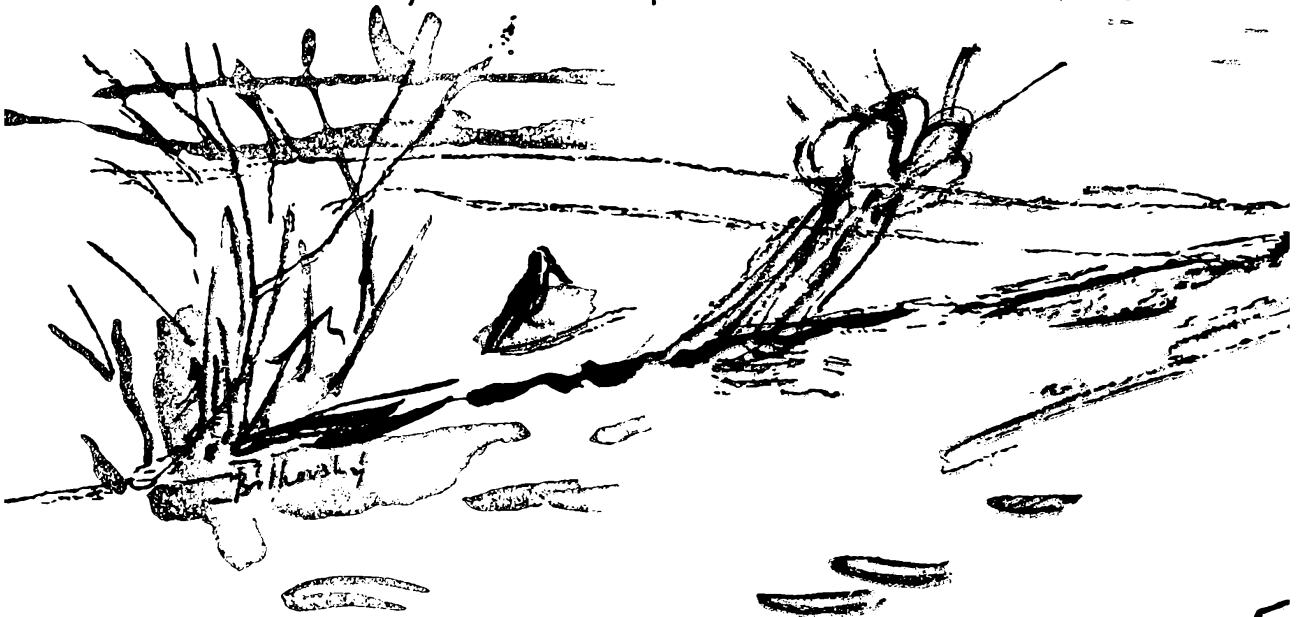
Jednou po škole přiběhla jako divoké hříbě: „Idú ledy! Mami, idú ledy! Gdesi, mami, idú ledy!“

„Tož ich nechaj ít,“ ozval se od úlohy Joška. „Maminka není doma.“

„Jújky, to je! Maminka není doma, maminka není doma!“ Fanuša se zatočila po světlici jako na obrtlíku a než se Joška nadál, zaklaply za ní dveře.

Na řece bylo živo jako v úle. Ledaři odjeli, tak měla chasa hej. Hoši i děvčata se vozili na ledových krách jako na lodkách, mnozí měli i písťalky a hole místo vesla a odráželi se mistrně od nízkého dna. Ti menší se z opatrnosti pohupávali jen skoro na místě u břehu.

Fanuša napřed obíhala chvílku bezradně kolem, ale potom si také přitáhla hůlkou jednu z nejbližších ker a vylezla si na ni. A hned: „Tramtará, děcka, uhněte, jede sa do Ameriky amerikovatěj!“ Kolébala se zprvu také jen u břehu, jen tak pomaloučku, polehoučku sem a tam, tam a sem . . ., ale najednou zašermovala rukama a začala se skrčovat a natahovat, aby se dostala aspoň kousek dál od břehu.

Stěští jí přálo víc než chtěla. Náhle do ní narazila zezadu nějaká větší „lodice“ a milá „Amerikánka“ se octla v řadě mezi ostatními. Poskočily jí radostně oči: „Už jedu! Už jedu! Jedu, jedu! A snád až do téj Ameriky amerikovatěj!“ Fanuša se pyšně rozhlédla kolem a ledová loďka s ní plula dál a dál dolů po proudu . . . A hlehle! Pojednou jí všechny ostatní kry uvolnily cestu, rozestoupily se na obě strany a otočily se kolem ní nazpátek.

Jenom Fanuša sama a sama „uprostřed šumícího moře“ pluje jako mořská královna dál kupředu . . .

Lekla se, ohlédla — a vtom už k ní doléhá se všech stran:

„Vrať sa!“

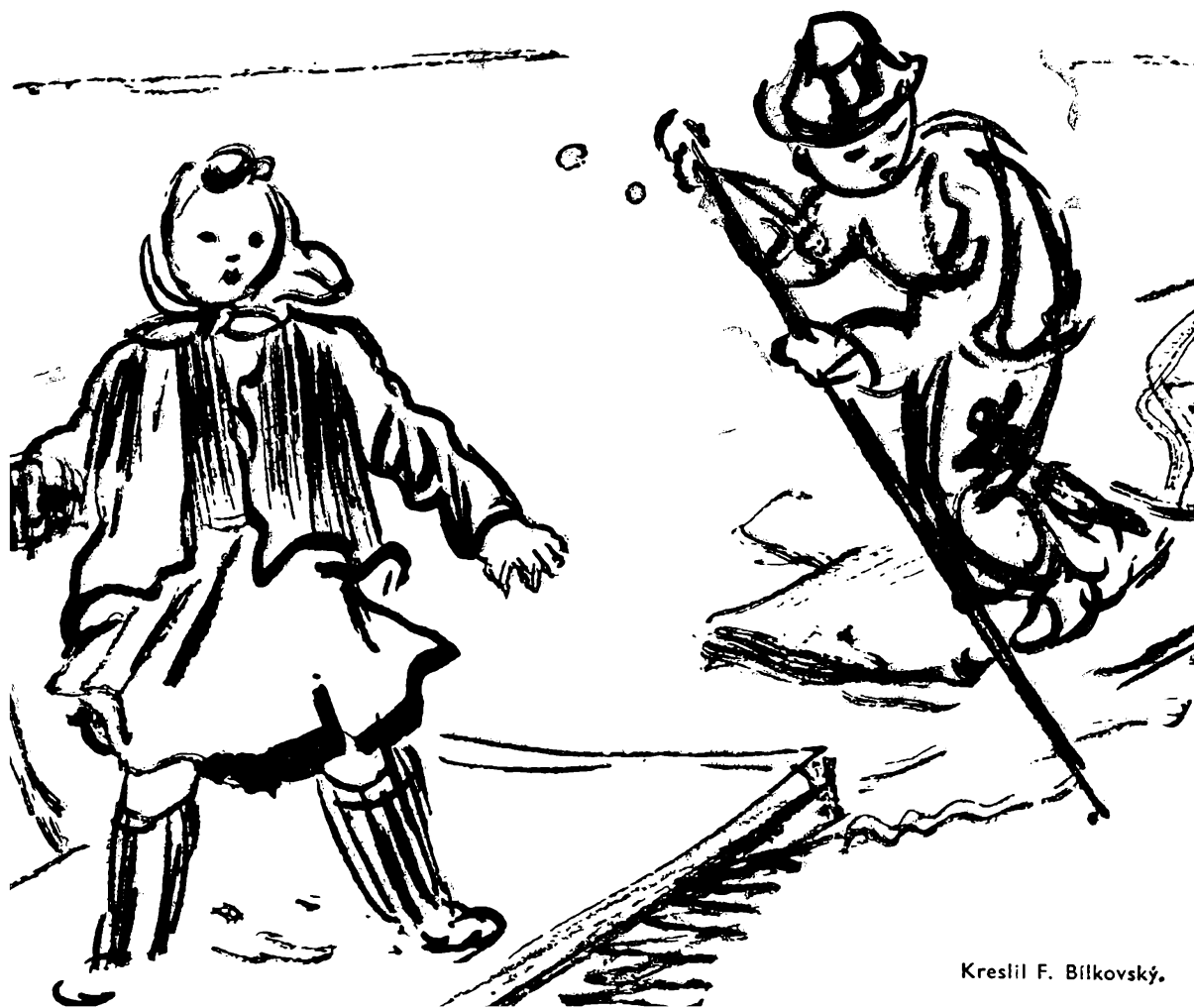
„Nejezdi dalėj!“

„Obrať sa nazpátky!“

Fanuša zalapala po vzduchu, zašermovala hůlkou, ale na víc se už nezmohla. Od hor se náhle přihnal silnější příval, rozhoupal vodní hladinu, pánovitě zahučel — a hů, hou, hou, Fanušina ledová loďka už nepluje, už se nekolébá klidně sem a tam, tam a sem, ale houpá se divoce se strany na stranu a uhání s proudem dolů ke mlýnu . . . Fanuša přeskakuje s nohy na nohu a najednou se dá do křiku, až vyběhnou lidé z chalup.

Dole u náhonu jí kdosi nadběhl, vynesl ji na břeh a v náručí až domů.

A co dál? — Inu, protáhl si proutek kosti, poskočil si do sytosti, Fanuša slzy drolí, ouvej — dost — to bolí!

Země

Dr. Josef Mouřinovský.

Třetí planetou — oběžnicí — je naše Země, která je o něco větší než sesterská Venuše, neboť její rovníkový průměr je 12.756 km, plošný obsah měří 510,000.000 km² a krychlový obsah činí 1,,082.841,300.000 krychlových kilometrů.

O ohromnosti Země nemůžeme si učinit představy, a přece její hmota je pouze 324.440. díl hmoty sluneční.

Střední vzdálenost Země od Slunce je 149,500.000 km. Na začátku ledna je Slunci nejbliže, a to 147,000.000 km, na začátku července nejdále, a to 152,000.000 km.

Z toho je patrné, že její dráha kolem Slunce není kruhovitá, nýbrž ekliptická.

Tak je tomu u všech planet.

Sluneční paprsek doletí k nám ze Slunce za osm minut.

Poněvadž Země se rychle otáčí kolem své osy, je na pólech zploštělá, takže poledníková kružnice je o 43 km kratší než rovník. Rovníkový obvod je 40.074 km.

Člověk by obešel Zemi po rovníku za tři léta a 240 dní, rychlík by tu dráhu zdolal za 16 dní a 17 hodin, letadlo za 2 dny a několik minut, dělová koule za 11 hodin.

Země se otočí jednou kolem své osy za 23 hodiny, 56 minut a 4 vteř.

Bod na rovníku při rotaci zemské ubíhá rychlostí 500 km/sec.

Hustota Země je 5,5, t. j. pět a půlkrát hustší než voda.

Země oběhne Slunce za 365 dní a 6 hodin, to je náš zemský rok. Přitom letí rychlostí 30 km/sec, což je 30krát rychlejší dělové koule. Vzhledem ke hlubinám vesmíru je však tato rychlost dost pomalá, neboť Země při ní se posune o jeden svůj průměr teprve za 7 minut.

Dráha zemská, jak jsme řekli, je ekliptická. Její delší osa měří 300 milionů kilometrů.

Země je zajisté také hodně těžká. Kolik kilogramů asi váží? Jste zvědaví? Dost! Napišme si to číslo na jeden řádek:

5,,986.000,,000.000,,000.000,000.000 kg.

Jakpak se čte takové „numero“? Takto: Pět kvadrilionů devět set osmdesát šest tisíc trilionů kilogramů.

To je pro člověka nepředstavitelné!

Co však proti Slunci? Mizivý prášek vesmíru!

Věru, člověk nemá ani nejmenšího důvodu, aby se něčím pyšnil, leč pouze svou maličkostí a nepatrností!

Na pestrém povrchu naší Země, je pouze 150,000.000 km² pevniny, kdežto vody — moří a oceánů — je 360,000.000 km². Kdyby se vyrovnaly všechny nerovnosti na povrchu země, hory byly sníženy, prolákliny a údolí zarovnány, pokrývalo by pak celou zemi moře až do výše asi 2.400 m. Země neobíhá kolem Slunce samotná, nýbrž doprovází ji na její pouti Měsíc. Země je tedy prvá planeta od Slunce, mající Měsíc.

Obrázky z misii

Misionáři v dalekých zemích zažijí roztodivné příhody povzbudivé i otřásající, vážné, smutné i veselé. Ty veselé — jako ostatní — mají různé příčiny, a ta veselá příhoda, kterou vám chci dnes vyprávět, má prostou příčinu. Přijďte na ni sami! Dáme příhodě název:

On je byby

Před odjezdem do Tanganyky jsem se naučil trochu řeči kisvahili, kterou se dohovoříte všude v rovníkové Africe. Po příjezdu do misie představený mně svěřil vyučování náboženství dětí, které ještě nebyly u svatých svátostí.

„Děti umějí mnoho zpaměti, zkoušejte je, bude to pro vás dobré cvičení,“ povídá mi pan superior (představený). „Výklad jim dáte, jak dovedete, a já tam ostatně také přijdu.“

No a tak jsem se ocitl před padesáti chlapci. Byl jeden černější než druhý. Na mé otázky odpovídali společně nahlas, jenom jsem dával pozor, jestli všichni hýbají rty.

Po chvíli se mi zdálo, že jeden chlapec hýbe sice rty, ale že neříká to, co ostatní děti.

Dívám se na něho upřeně a chlapec se na mne usmívá. „No, hochu, říkej nyní sám odpověď!“ pravím.

Všichni žáci v lavicích se rozesmáli. „Ticho! Tak, Františku, říkej!“ Vyvolaný chlapec však mlčel. Ostatní se dusí smíchem.

„Ni byby!“ zavolal kterýsi hoch.

„Hapana maneno — to nevádí,“ odpovídám jim.

Kluci se zrovna ohýbají smíchem (to vy byste asi nedovedli, že?) a František se na mne dívá celý žalostný.

Po hodině mi šel naproti pan superior.

„Jak se vám dařilo v první hodině?“

„Nebylo to nejhorsí. Děti jsou hodné, dobře odpovídají. Jenom z jednoho, kterého jsem vyvolal prvního, jsem nedostal ani slovíčko, František.“

„Ó je, zapomněl jsem na to, vždyť ten je, chudák, hluchoněmý, byby.“

„No tak, a já jsem mu říkal, že to nic nevádí, jenom aby odpovídal!“

A vidíte, pan superior měl pravdu, že ta hodina bude pro mne dobře cvičení. Nadosmrti si budu pamatovat, že byby znamená v kisvahili hluchoněmý. Inu, kolik řečí člověk umí, tolikrát je člověkem — ale není to tak snadné!

lsp.

Legenda o ledňáčkovi

Napsal R. Gérard. - Z francouzštiny přeložila M. R. Junová.

Za času onoho, když v arše Noemově
na vodách vznášely se životy
vybraných lidí, zvířat, rostlin, naléhavě
tu posla třeba: Má být srdnatý

i vážný, rozšafný a moudrý, jenž by vzletěl
až nad obzor, výš než vítr a mrak,
až k Pánu věčnosti, k mocnému Otci světél,
a skromný, by nepoutal ničí zrak.

Orel se nabídl. „Ne, ty máš hrozná křídla,
jsem jist, hvězdy chvějné bys poděsil,
jež střeží brány nebeské, azuru zřídla,
ty nemůžeš!“ dí Noe. Ze všech sil

se sova uchází. „To není nic pro tebe,
ubohý ptáku letu těžkého,
slunce tě oslepí, ty nedoletíš do nebe . . .“
„Snad tedy já?“ Toť hlásek něžného

slavíčka. „Ty? Ach, běda!“ Noe hořekuje,
„vždyť bledé luny první čarosvit
vzbudí tvůj božský zpěv, tvé hrdélko hned vzduje
opojná hudba v nočních tmách — kam jít

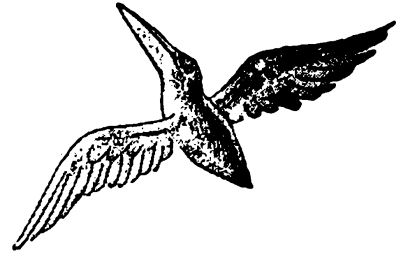
máš, zapomeneš! Ne, k ničemu to vše není,
i to tvé třeštění i křídlička.
Chci posla prostého, jenž nese v okamžení
prosbu v ten cíl, kde milost vyzíská.“

A na ta slova ptáček, zbarvený jak země,
se před ním postaví a hovoří:
„Já nemám hodnost, neznám lest, tajemství není ve mně,
jen dobrou vůlí křídla mi hoří.

Svěř mi to poselství a v malé chvílce, věř mi,
já, nejprostší ptáčátko na světě,
proletím bez úrazu nebeskými dveřmi!
Ach, zvol mne!“ — „Budiž!“ dojatě

dí Noe, „svěřím ti vzkaz pro nebe.“ A pošeptav
ptáčku své tajemství, propouští ho:
„Ledňáčku rozmilý, vrať se nám brzičko a zdráv
v ten koráb putování bludného!“

Vyletěl, v perleťový den a v světlem vzňatý
a vlahý vzduch se vrhá leďňáček;
vzduch očištěný potopou a dosud svatý,
jej prvně vdechl jeho zobáček,

Jak stoupá výš a výš, obtížen slavným poselstvím,
které si nepřestává opakovat.
Proráží blesk i mrak statečným křídlem svým
a dřív než vítr doletěl by rád.

Však vtom se dotkl azurové klenby,
kde přebývá sám přeblažený Bůh.
Chudáček, bez plíc archanděla, kterak chtěl by
dýchat tento k smrti modrý vzduch!

Srdečko jeho dusí se jak vprostřed trní
a ptáče padá, jasem šílené,
nečeká na odpověď, ač to je to zrní,
jež toužil nést do archy milené.

Vrací se zmaten, ťuká na okno. Sám Noe
mu otvírá. „Tos ty? A jak jsi krásný!
Jaký plášť blankytný halí tělíčko tvoje,
nebesky modrý, svítivě jasný!“

„Ale ne, kde bych sebral plášť?“ — „Ba, máš to kabát
úžasný, přepodivný.“ — „Cože?“
A Noe na kolenou štěstím musí zaštkat:
„Takto mi odpovídáš, Bože!“

Já tolik toužil, Hospodine, mít Tvůj důkaz
o věčném vyvolení synů Tvých,
a na těch křidélkách, žes již odvrátil od nás
svůj hněv, posíláš barev duhových

vpravdě kus nebe!“ — Vody opadly a vzkvetla
zas země; léto, zima, den a noc
zas střídají se, lidská srdce zhnětla
zas láska, pýcha, vášeň, zlost a moc.

Však leďňáček, nebeský posel, od té doby
jak letící drahokam napoví,
že srdce pokorné a prosté každé zloby
je Bohu blízko — ptáček duhový.

Kreslil F. Bílkovský.

Liduška a její přítel

JOSEFIS.

(Pokračování.)

6.

Celý rok se převalil do moře věčnosti a Liduška Vojtu ani nespátřila. Bylo to v říjnu. Liduška se procházela po Praze se svou drahou maminkou a s Pašou. Byl krásný podzimní den. Vracely se z Hradčan. U Karlova mostu potkaly starou židovku. Byla asi nemocná a hodně zesláblá. Třásla se na celém těle, nohy se pod ní podlamovaly. Šla těsně u stěny a opírala se o zeď. Nikdo se neodvážil jí pomoci, aby nebyl trestán. Jak se někdo podíval na žlutou hvězdu, kterou měla přišítu na šatech, raději sklopil zrak, aby neviděl její bídu. Stará židovka přecházela jízdni dráhu. Buď zakopla o kolejnici nebo již nemohla dále, to nikdo neví. Podvrtly se jí nohy a upadla na zemi. Bolestně zakřikla. Zdálo se, že je mrtva, protože se chvíli ani nehнула. Mimcjdoucí se zastavili a mlčky na ni hleděli. Jen hleděli, ale nepomohli. Paní Klanicová se již nemohla ovládnout. Skočila k židovce, sehnula se k ní, a když viděla v jejích smutných očích slzy, podala jí ruku a pomáhala jí povstat. Dovedla ji na nábřeží a posadila ji na lavičku.

Kde se vzal — tu se vzal tajný německý policista a začal řvát na paní Klanicovou:

„Nevíte, že se židům nesmí pomáhat? Měla jste do židovky kopnout!“

„Je to také člověk, milý pane. Kristus Pán chválí v evangeliu Samaritána, kterého lotři okradli a zranili. Každý člověk je náš bližní a jsme povinni mu pomoci, když toho potřebuje.“

Policista se zamračil, kývl na dva muže, kteří stáli na protějším chodníku, a řekl jim:

„Odvedte ji! Je to jakási přítelkyně židů, tak ji k nim přidáme!“

Paní Klanicová chtěla ještě něco říci, ale nikdo na její řeči nedbal. Dva muži si ji vzali doprostřed a vedli ji po nábřeží. Paša vztekle obíhal a vrčel, proto dostal od jednoho z nich řádný kcopanec. Liduška šla za maminkou a hlasitě plakala. Paní Klanicová se na ni několikrát smutně ohlédla.

Přišli k policejnímu ředitelství. Liduška chtěla také vejít za maminkou do budovy, ale nesměla.

Dva vojáci, kteří tam stáli na stráži, jí zastoupili cestu. Così jí německy povídali, ale nerozuměla jim. Paša vypadal velice zuřivě. Chlupy na krku se mu naježily a neustále vrčel. Liduška odcházela smutně k domovu. Paša šel smutně za ní. Často se ohlížel směrem tam, kde musel opustit svou paní.

Liduška otevřela byt. V pokoji usedla na pohovku a hořce plakala. Paša vyskočil k ní, třel se kolem jejího těla, lízal jí ruce a tiše kňučel. Liduška jej objala kolem krku a naříkala.

„Vidíš, Pašo, jsme sirotci. Tatínka mi zastřelili, maminku odvedli, kdo nám dá najíst? Co s námi bude, Pašíčku drahý? Přijdou snad i pro mne? Musel bys jít se mnou, vždyť my dva se přece od sebe nemůžeme odloučiti. A nevezmou mi tě? Pašo, Pašo, zůstaň alespcň ty u mne a neopouštěj mne. Vždyť ty jsi nyní mým jediným přítelem.“

Paša skoro rozuměl její smutné řeči. Díval se na ni oddaně a soustrastně. Lehl si jí na klín, jako by ji chtěl bránit. Hlavu jí položil na ruku a klidně ležel. Vypadal, jako by chtěl říci: „Pána mi zabili, paní odvedli, ale tuto svou přítelkyni a velitelku již nikomu na světě nedám!“

Uběhla dlouhá chvíle trapného ticha. Liduška seděla se široce rozevřenýma očima a přemýšlela, co má nyní dělat. Rozhodla se, že všechno poví sousedce. Šla k ní. Paša šel věrně za ní. Zaklepala na dveře, vešla a smutně vypravovala: „Jdu vám, paní, říci, že mi odvedli maminku. Pomohla na ulici vstát se země staré židovce, která na kolejích upadla, a proto ji sebral strážník a nechal ji odvést dvěma muži na policii. Chtěla jsem tam jít s ní, ale nepustili mne tam. Nyní jsem doma úplně sama s Pašou.“ Po těch slovech se dala do pláče. Paša se postavil na zadní nohy, předními pacičkami se o ni opřel a lízal jí ruce. Byl to skutečně smutný obrázek. Paní Perutková plakala zrovna s Liduškou. Když se uklidnila, hladila ji po hlavičce a řekla:

„Liduško, buď nyní u mne. Dám jíst tobě a i tvému Pašovi. Neopustím vás. Maminka se snad brzy vrátí. Vždyť neudělala nic tak zlého. Přijď ke mně na noc, aby ses doma sama nebála.“

„Děkuji vám mnohokrát, paní Perutková. Jste velice hodná. Budu vám velice vděčná, když mi dáte někdy kousek jídla. Rozdělím se o všechno s Pašou, se svým přítelem. Spát ale budu doma. Když mám Pašu, nemám se čeho bát.“ Pak Liduška odešla zpět do bytu. Večer jí přinesla paní Perutková půllitrový hrnek bramborové polévky a dva krajíčky chleba se sýrem ze staré zásoby. Liduška jí poděkovala se slzami v očích. Po jejím odchodu odlila Pašovi na jeho misečku trochu polévky a nalámala mu do ní skoro celý krajíček chleba. Polévka pěkně voněla, pustili se tedy oba do večeře. Pašovi chutnalo výborně, ale Lidušce hořklo v ústech každé sousto. První jídlo bez maminky. Uvidí se s ní ještě někdy? Nepřijde o život jako táťánek? Šla brzy spát. Paša tentokrát nevydržel spát v kuchyni. Šel s Liduškou do pokoje a tam si lehl na koberec u její postele. Zavíral oči únavou, ale

jakmile se na posteli pohnula, ihned je otevřel a byl na stráži. Druhého dne, když se Liduška probudila, ležel Paša v posteli za její hlavou. Měl o ni strach, proto ji chtěl mít hodně blízko.

Liduška ve škole všechno pověděla paní učitelce. Ta jí slíbila, že k ní bude chodit na návštěvu, aby jí nebylo smutno. Svůj slib také splnila. Často přinášela Lidušce jídlo. Měla přízeň na venkově, proto mohla Lidušce občas poskytnout kousek masa a pečiva. Liduška se o vše poctivě dělila se svým Pašou. Několikrát byla prosit na policii, může-li navštívit maminku, ale nikdy jí to nebylo dovoleno. Bídu neměla. Sousedé i paní učitelka jí zanášeli tím nejlepším, co jen měli. Jen její srdce mělo žhavý hlad po mamince. V neděli dopoledne chodívala na Hradčany pomodlit se k sv. Ludmile a k sv. Václavu. Samozřejmě, že nikdy nevynechala Pražské Jezulátko. Vyprošovala si mamčin návrat.

Za dva měsíce po osudné příhodě na ulici, právě čtyři dny před vánočními svátky, seděla Liduška na pohovce a učila se pro školu. Paša seděl vedle ní a díval se jí do knížky, ačkoliv tomu ani trochu nerozuměl. Byl zvyklý dělat vše, co jeho přítelkyně Liduška, proto se také díval upřeně do učebnice. Liduška byla zabalena v mamčin teplý vlněný šátek, i když seděla v kabátku. Byl mráz a Liduška šetřila uhlí. Paša měl hustý kožíšek, proto zimu tak silně nepocítoval. Jak tak seděl jako nějaký profesor, najednou to s ním trhlo. Vyskočil a radostně utíkal ke dveřím. Ocáskem rychle třepal a vesele štěkal. Liduška šla také ke dveřím a čekala, zdali opravdu někdo zaklepe. Paša se nemýlil. Za malou chvílečku bylo slyšet slabé zaklepání. V návalu radosti se Liduška ani nezeptala, kdo je za dveřmi. Když viděla Pašovu neobyčejnou radost, hned v duchu usuzovala, že jde buď maminka nebo Vojta. Nemýlila se. Sotva otevřela dveře, objaly ji matčiny ruce a Liduška uslyšela známý a sladký matčin hlas:

„Liduško drahá, již jsem volná, již tě neopustím. Budeme žít zase spolu ve vzpomínce na našeho milovaného tatíčka. Nikdo nás již neodloučí.“

Lidušce bylo tak dobře na mamčině srdci, že se rozplakala radostí.

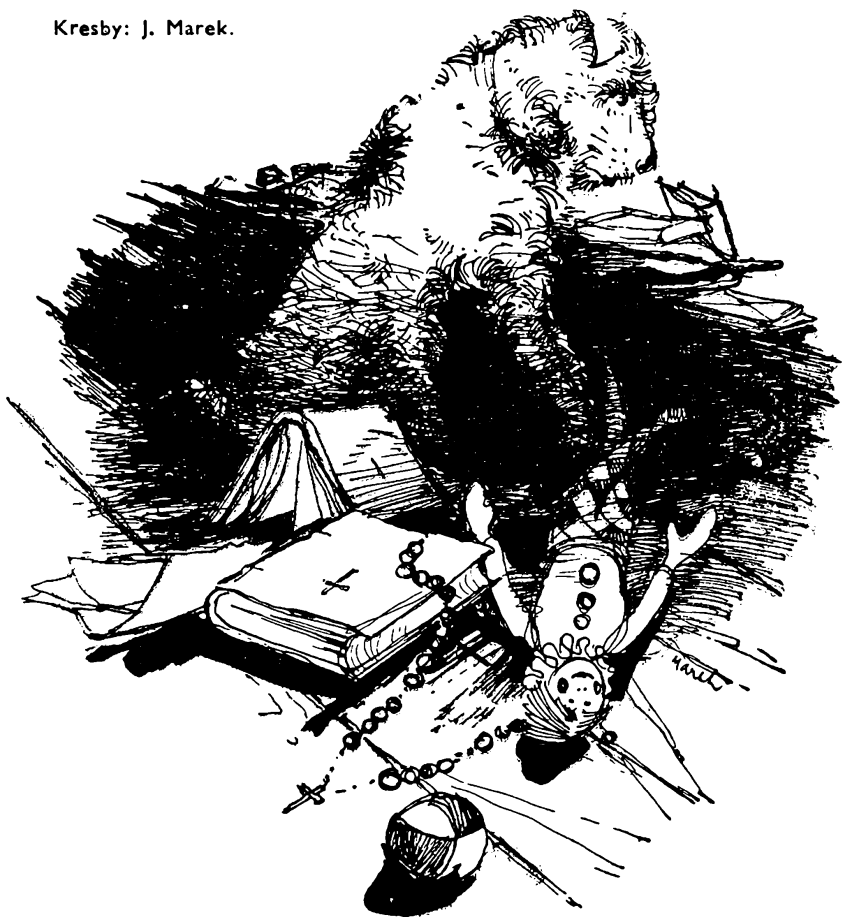
Šťastná dceruška hleděla na svou maminku s radostným výrazem v obličeji, ale v srdci ji bodala prudká bolest. Tušila, že je mamička nemocná. Druhého dne maminka nevstala. Naříkala na bolesti v hlavě a v zádech a divila se tomu, protože prý jí dali v žaláři na odchodnou injekci, aby prý nebyla nemocná. Liduška zavolala lékaře. Ten zjistil, že paní Klanicová má silný zápal plic, ale že to není od nachlazení, nýbrž následkem nějaké otravy krve. Když mu paní Klanicová ukázala místo, kam dostala injekci, klepl se do čela a řekl:

„Teď už vím, od čeho má zápal plic. Měl jsem již několik takových případů. Koho ti vrazi nepopraví sami, pošlou smrt až do bytu za ním!“

Liduška ještě netušila vážnost matčiny nemoci, ale od výroku pana doktora byla celá ustrašená. Když přišel Štědrý den, často odběhla od maminky do vedlejšího pokoje a tam se vyplakala. Maminka se zmítala v horečce. Často Lidušku k sobě volala. Ten nejkrásnější večer v roce byl tentokrát u Klaniců velmi smutný. Paní Klanicová ležela a často upadala do bezvědomí. Několikrát mluvila úplně z cesty. Liduška

upekla drobné zákusky. Maminka jí kdysi říkala, jak to má dělat. Paša byl spokojen se vším, co dostal. Pro nic neměl valného zájmu. Seděl u lůžka své nemocné velitelky. Na Boží hod ráno ztratila paní Klanicová vědomí úplně. Přestala mluvit, bytem se rozléhalo jen tiché vzdychání ubohé trpitelky. Hodná paní sousedka Liduška těšila, pomáhala jí maminku ošetřovat a radila v každém ohledu. K večeru se paní Klanicová ještě trochu probrala z bezvědomí. Byl ihned zavolán kněz, který ubohé nemocné udělil poslední pomazání. Večera se již paní Klanicová nedočkala. Posedmé hodině vydechla naposled. Liduška se cho-

Kresby: J. Marek.

vala zcela moudře. Modlila se u umírající maminky, ale nebědovala. Ani Paša nekňučel. Ležel u postele tak zkroušeně, jako by se něčeho bál. Z očí mu tekly slzy a plakal.

Liduška klečela dlouho u své drahé maminky, hladila jí ruce a šeptala jí slůvka rozloučení, lásky a bolu.

„Maminečko, tys mne též opustila. Jsem nyní sama. Tvůj duch musí být stále se mnou. Maminko drahá, žehnej mi stále — a řekni tam nahoře drahému Spasiteli, aby mne vzal také k sobě! Nemám zde pro koho žít a není nikoho, kdo by mne měl rád. Chtěla bych tak ráda zemřít, abych mohla být hodně blizoučko u Ježíška, u tatíčka a u tebe.“

Snad by byla mamince takto povídala až do noci, kdyby pro ni nepřišla paní sousedka Zapletalová. Zvala ji k sobě na večeři a na nocleh. Liduška maminku ještě pohladila a šla. U Zapletalů byla jako doma. Děti jí věnovaly veškerou pozornost, protože jim jí bylo líto. Ostatní sousedky zatím paní Klanicovou umyly, oblékly do černých svátečních šatů a připravily do rakve. Pak volaly na Pašu. Chtěly mu dát večeři a vzít ho za Liduškou k paní Zapletalové, ale za žádnou cenu ho nemohly dostat z bytu. Nechaly tedy Pašu v bytě. Pro všechny sousedky, když opouštěly Klanicův byt, byl to opravdu smutný obrázek. Mrtvá matka-vdova a věrný pes u její postele.

Třetího dne byl pohřeb. Chudý sice, ale pěkný. Liduška šla za rakvi své maminky jako stín. Lidé na ulici si stále něco pošeptávali, dívali se na Lidušku a mnozí soustrastně i plakali. Po pohřbu šli muži z po-

hřebního ústavu ke Klanicům rozdělat katafalk a odnést svícny a prkna. Jaké bylo překvapení pro všechny, když po odstranění černého sukna uviděli, že pod katafalkem leží Paša. Měl smutný výraz. Byl tedy celé tři dny bez potravy pro stesk po své paní. Liduška se rozplakala. Vzala Pašu do náruče a naříkala:

„Pašo, Pašíčku, nyní již jsme sami dva. Mamička nás opustila, ale my dva se již nesmíme rozloučit.“

Paša šel s Liduškou k paní Zapletalové. Již to nebyl ten dovádívý psík. Byl velmi vážný. Lidušce občas olízl ruku, aby ji potěšil. Bůh sám tu děvušku tak sílil, aby mohla snést tolik bolesti. Přes den bývala doma, večer chodívala spát k paní Zapletalové. Paša chodil s ní.

Po vánocích šla Liduška zase do školy. Když se vracela v poledne domů, uviděla stát před domem velké nákladní auto. Nikdy se o to nestarala, co se na ulici děje, ale tentokrát byla zvědavá, kdo se z jejich domu stěhuje, a pak jí bylo nápadným, proč Paša stále kolem auta zuřivě poskakuje. Zůstala stát a chvíli se tupě dívala. Pojednou se jí vehnala krev do tváře. Viděla vynášet svou knihovničku, za ní nesl jeden člověk tatínkovy housle.

„Kam to nesete? To je naše!“ vykřikla. Nikdo jí nedal odpověď.

„Kam to odvážíte? Kdo vám dal k tomu dovolení? Je to náš nábytek!“

Jeden nosič se k ní naklonil a řekl jí vlídně: „Děvčátko, na nás se nezlob. Děláme jen to, co nám poručili.“

„A kdo vám to poručil?“

„Přišli do kanceláře Němci a nařídili, že musíme vyklidit Klanicův byt, že již oba zemřeli, je prý tedy byt volný. Nábytek máme odvézt do vojenského skladiště a klíče od bytu máme zanést na gestapo. Bude prý se sem stěhovat jakýsi Němec.“

„A co bude se mnou? Kam mám jít?“

„To nevím, ubohé dítě. Snad se o tebe nějak postarají.“

Liduška se dala do pláče. Rychle utíkala do bytu, aby si z něho ještě něco vzala. Paša utíkal za ní.

Byt byl již skoro prázdný. Na podlaze ležely na hromadě různé maličkosti. Vrhla se na ně a vybírala drahé památky po rodičích. Našla tam album, tatínkovy dopisy, některé své šaty a pádlo, noty, modlitební knížky, růženec a jiné drobnosti. Vše skrápěla slzami. Na chodbě stály sousedky. Paní Zemanová Lidušce pošeptala, že má něco doma u sebe, co se jí podařilo odnést. Chtěly s Liduškou odnést vše, co by se dalo, ale nebylo to možné. Do bytu se přihnal starý Němec, Lidušku i paní Zemanovou vyhodil, byt zavřel, klíč vstrčil do kapsy, něco chvíli zlostně vykládal, čemu nikdo nerozuměl, a pak odešel.

Liduška byla nyní bez domova. Měla tak ráda vše, co jí připomínalo drahé rodiče — a nyní neměla skoro nic. Ale přece — měla Pašu. Ten jediný jí zbyl z drahého domova. Vzala jej do náruče, zabořila hlavičku do jeho hustého kožichu a usedavě plakala.

„Vidíš, Pašo, tak jsme dopadli! O vše nás oloupili, vše nám vzali a teď se o nás nestarají. Kam půjdeme, Pašo? Kdo nás bude živit?“

Všechny sousedky nad Liduškou plakaly. Paní Zapletalová ji vzala k sobě. „Pojď, Liduško, ke mně! Mám toho málo, ale o vše se s tebou rozdělím.“

(Pokračování.)

Dívčí hrad

Dobrodružná povídka ze života našich junaček. — Napsal J. K. BABY.

3. SVĚTLO NA HRADNÍ ZŘÍCENINĚ.

(Pokračování.)

Jestliže v očích druhých neměla hájenka „Dívčí hrad“ plného oprávnění k tomuto názvu, nesla tento název oprávněně a hrdě stará malá zřícenina na vysoké skále na druhé straně jezera.

Byl to tu vůbec pohádkový kraj — tak tvrdily dívky, jmenovitě když navečer slunce sklánělo svoji krvavě zlatou, celodenní poutí unavenou hlavu za obzor těsně u hradu, takže její zlatavé slzy rozlily se nejen nad širým krajem na západě, ale zaplnily i pozadí hradu, jehož polozřícená okna svítila do dálky, jako by na tu chvíli hrad byl opět obydlen. Obrisy hradu pak vystupovaly v ostrých konturách.

Pak západ slábl, zlaté paprsky hasly a hasly a žlutošedá obloha nabývala modravých odstínů, barvic se do běla i do fialova, až pozatemněla šedým pláštěm, který vše ostré a určité učinil neurčitým, ba mnohé se zcela ztratilo. Také obrisy hradu již nebyly tak jasné — jeho černý vzhled koupal se ve ztichlém jezeře, někdy i úplně zmizel. Zatím však vyskočilo na obloze tisíce bílých malých lampiček a mnohé z nich jako by hradní zřícenině vytvořily korunu.

Muselo tu kdysi v dávnověku, když tu obývali lidé, býti ještě krásněji a mile.

Však co to? Dnešní noci, když bělavé hvězdičky jak ovečky pásly se klidně kol hradní zříceniny, zabliklo zmateně odtud jakési žlutavé, protivrě cizí světlo.

Jestlípak je zpozorovali v táboře junaček? Chýlilo se k půlnoci a hlídku měla právě Čička s Majkou. Žádná však dosud tajemných záblesků z hradu nezpozorovala. Obě dívky procházely se ztichlým tábořem, tiše si vyprávějíce o tom, jaké si ušijí šatečky, až se vrátí z tábora.

Tu dolehlo k jejich sluchu zašplouchnutí od jezera.

„Někdo sem plave!“ ulekla se Čička a vrhla plachý pohled na hladinu jezera.

„Hlouposti, to se kapr či jiná ryba vyvrstila nad hladinu,“ pravila klidně Majka, neuznávajíc jezero ani za hodno pohledu. Ale Čička uchopila ji za ruku a pevrě ji sevřela.

„Co je, co mne tak mačkáš, jako by ses bála...“ prohodila opět Majka. Čička chvíli mlčela.

Pak vydechla vzrušeně: „Někdo chodí po zřícenině hradu na druhé straně! Někdo tam je!“

Majka vzhlédla udiveně přes jezero, ale nespatriła nic.

„To se ti asi něco zdálo,“ řekla opět klidně, ale ne již tak jistě jako předtím. Čiččiny obavy plnily její srdce pocitem neurčitosti.

„Nezdálo nic! Viděla jsem tam blikat světlo. Snad nějaký duch či nějaký loupežník!“ šeptala vzrušeně.

„Ale jdi!“ pravila s úsměškem Majka. „Na duchy, ani na loupežníky nevěřím.“ Tu zmlkla.

Spatřila v té chvíli i ona. Žlutavý záblesk, mnohem silnější světla hvězd, zazářil se zříceniny a sklouznuv po jezerní hladině, odrazil se ve sklech Majčinych brýlí...

Kreslila Sláva Hrabětová.

„Něco se tam skutečně děje. Někdo je nyní v tuto noční dobu na nradě!“ pravila již také vzrušeně.

„Četla jsem,“ šeptala takřka chvějící se Čička, která měla detektivní sklony, „že takové hrady bývají hnízdem penězokazů neb skryší zlodějů.“

„Ale vždyť to může být nějaký turista, který se rozhodl na hradě přespát!“ pravila střízlivě Majka.

„Anebo toho turistu chytili ti darebáci. Třebas to byl detektiv,“ kombinovala zase Čička.

Majka chtěla opět obavy a fantasmie Čičky odbýt, když tu dolehlo sem z hradní zříceniny jakési slabé volání.

„Půjdu probudit sestru vedoucí. Jistě tam někoho vraždí!“

„Počkej! Neplaš se! Nebuď zbytečně sestru!“

„Vždyť sestra vedoucí nám nakázala, bude-li se dít v blízkosti tábora něco vážného, že ji máme probudit.“

„Ale vždyť to ještě nemusí nic znamenat. Možná, že si někdo na hradě zpívá! Poslouchejme tedy!“

Obě zmlkly.

Kol nich rozložilo se na chvíli hrobové ticho.

Slyšely svůj vlastní dech.

Slyšely jemný šumot malých vlnek na takřka klidné hladině.

To vše bylo tak jemné a tiché, že hlas, který k nim zdáli do tohoto ticha pronikl, zdál se až hrozivý.

Pronikl do srdcí obou dívek a zachvěl jimi jak vichřice osamělým stromkem v bouři.

Zamrazil v kostech a projel chladem svým zcela jejich těly, takže jim ve chvíli naskočila husí kůže, rozechvěly se nohy i ruce . .

A tu zas slyší ten hlas, znova a znova opakoval své strašlivé zvolání aby utvrdil dívky, že nespí, že to není sen.

„Pomoc! Pomoc! Pomoooc!“

„Pro spasení duší, je to horší než jsem původně myslela!“ ulekla se Čička a spěchala za Majkou, která též vzpamatovavši se, spěchala do bělavé budovy „Dívčího hradu“ a otevřela dveře malé světničky, kde vedoucí měla svou „kancelář“ a sídlo.

Ve zmatku uchopila ji za kadeře, rozložené jak zlaté pruty po bělavé peřince. Bylo to asi málo příjemné probuzení.

Vedoucí byla rázem na nohou.

Petrolejová lampa rozlila uklidňující světlo mezi čtyři stěny a hlas vedoucí vyzval obě děvčata k usednutí na lůžko

Brzy pak vyšly všechny ven.

„Tedy světélko na hradní zřícenině a volání o pomoc!“ opakovala si bezděky polohlasně.

„Ano,“ tvrdila Čička, „jistě je někdo vražděn. Nutno rychle spěchat na pomoc.“

„Co bychom spravily my proti nějakým darebákům?“ pravila vedoucí

„Ale jsem spíše přesvědčena, že snad nějaký noční chodec či turista zabloudil na hrad a stala se mu tu nějaká nehoda.“

Tu hlas její přerušen byl opět oním voláním z dále. Jezero bylo značných rozměrů a ve dne by hlas byl takřka zanikl, ale nyní rozléhal se velmi jasně.

„Pomoci bližnímu, potřebuje-li toho, toť naše junácká povinnost,“ uvědomila si vedoucí. „ale zbytečně nesmím své dívky vydávat v nebezpečí.“

Tu opět slyš: „Pomoooooc!“

Bylo to tak příšerné, úpěnlivé a drásající.

Nutno rychle něco podniknout!

„Vzbuďte sestru Malinu a Babušu,“ rozkázala dívkám, sama spěchajíc se převléci, aby se mohla vypravit na pomoc neznámému nešťastníkovi. Hned nato se sešlo všech pět junaček v místnosti sestry vedoucí. Ta určila:

„Babuša půjde se mnou. Malina, moje zástupkyně, nesmí se vzdálit za žádnou cenu z tábora . . Vy, děvčata, zůstaňte dále na hlídce a v případě, že bychom pískaly o pomoc, zajděte dvě do Střelice na četnickou stanici!“

Když pak spatřila rozšířený ustrašený obličej sestry Čičky, dodala: „Jsem přesvědčena, že se jedná o nějakou nešťastnou náhodu a že to není zdaleka tak vážné, jak to vypadá. Ve dne by nám to nepřipadalo ani zpola tak strašné! Pamatujte, že jste junačky!“

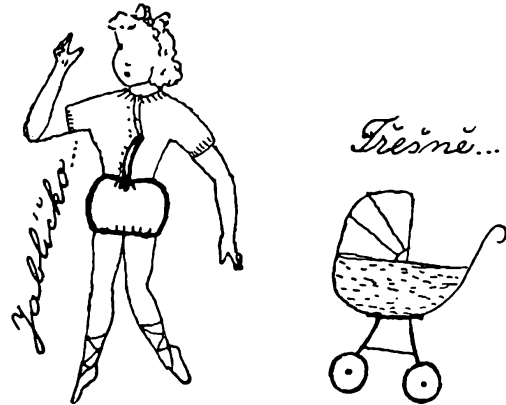
Tato řeč skutečně dívky uklidnila. Do očí navrátil se klid, srdce tepalo jak normálně. Třeba však bdít!

Zatím vedoucí i Babuša, statné a nebojácné děvče, ponořily se do tmavých keřů u tábora a zmizely hlídajícím dívkám s očí. (Pokračování.)

Kreslete s námi!

Josef Klíma

Olga Beyerová

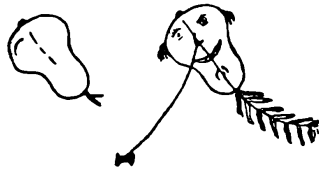
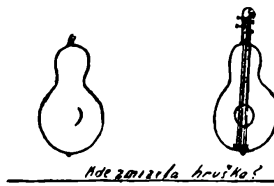
Z. Cekotová

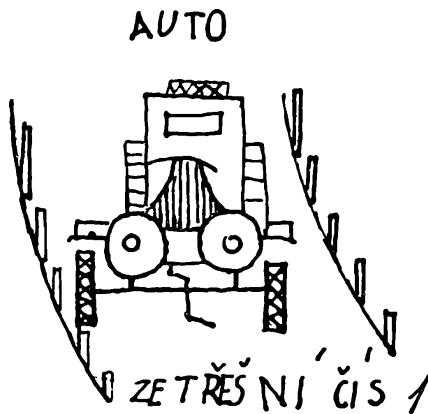
Fr. Staňková

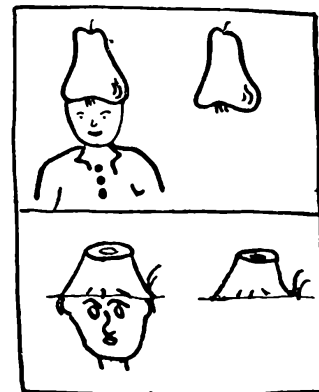
K. Schmidtová

M. Ambrož

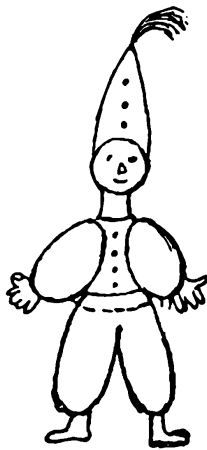
Jiří Březa

Václav Caletka

R. Žatecká

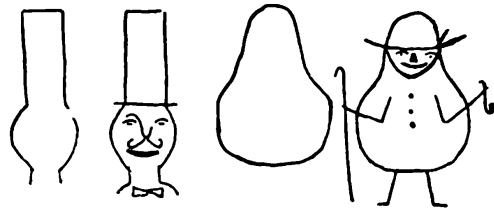
A. Cihlářová

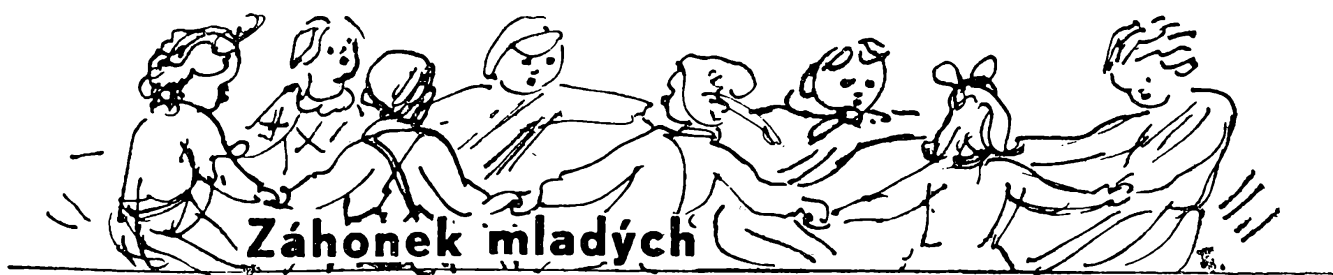
Ž. Tobischová

Kam zmizel
komínek od petro-
lejové lampy?

Kam zmizela
hruštička?

Antonín Konečný

Záhonek mladých

CHLAPCI NA RYBNÍCE.

My, chlapi sadkovští, vás zdravíme! Rádi odebráme Anděla strážného a nemůžeme se už dočkat, až zase bude prvního — tak ten měsíc je dlouhý! Máme veliký rybník. Má čtyři ostrovy s vysokými stromy, a to víte, jak rybník zamrzne, jsme tam první! Opatrně zkoušíme, je-li led už dosti silný, udrží-li nás. Pak už nás nikdo doma neudrží! Brusle, hockeyky, sáňky, a už se jede, a máte vidět, jak nám na tvářích růžičky kvetou! V létě se vozíme po řece na loďkách a koupeme se, ale to nic. Nejraději ze všeho však máme rybník. Nikdo nás z něho nedostane domů, snad veliký hlad. A maminka dá, ráda dá, i buchty do zad přidá, když přetáhneme přes čas. Jsme veselí hoši. Zdravíme všechny čtenáře Anděla strážného, ať také něco napíší! — Kluci ze Sudkova. J. A. F. K.

KŘIVDA.

V páté třídě obecné školy byl velký ruch. Děvčata hledala ztracené peníze Evy Holanové. Všechna hledala, kromě Máni Matoušové. Ta seděla v lavici se zamračeným obličejem. Byla ze třídy nejchudší a také nejtíšší. Byla divné povahy, s nikým nemluvila a seděla sama v poslední lavici. Děvčata si vždy o ní myslela, že je zlá. Ale velmi jí křivdila. Máňa nic o tom netušila, proto jim ani nepomáhala hledat. Ale i děvčata musela přestat s hledáním, protože zazvonilo. Do třídy vešla paní učitelka. Viděla, že děvčata jsou rozrušena. Ptala se, co se stalo. Eva Holanová odpověděla: „Prosím, mně se ztratily peníze, a myslím, že je má Matoušová.“

Paní učitelka vzkřikla: „Matoušová, vstaň!“

Máňa vstala a nic neříkala. „No, tak mluv!“

Máňa odpověděla: „Já jsem nic nevzala.“

„Jestli máš ty peníze, tak mi je dej, nebo prohlédnu lavice!“ Paní učitelka prohlížela lavice a peníze opravdu našla. Rozzlobeně řekla: „Dostaneš dvojku z mravů!“

Venku se stmívalo a přšelo jako z konve. Po chodníku šla Eva Holanová. Za rohem se objevila Máňa. Eva se jí chtěla vyhnout, ale uklouzla a upadla. Máňa k ní přiskočila a s námahou ji odnesla k Holanům. Paní Holanová div neomdlela. Pan doktor, Evin tatínek, Evu prohlédl a shledal, že má zlomenou nohu. Paní poděkovala Máni a poslala ji domů.

Evu přišla navštívit paní učitelka. Ptala se, jak se jí daří. Eva odpověděla: „Dobře, ale chtěla bych vám něco říci.“

„No, tak mluv!“

„Já jsem ty peníze do Mániny lavice omylem dala sama.“

„Tak víš co? Máňu odprosíme, protože jsme jí křivdily, a budeme jí mít rády!“

Od té doby měla všechna děvčata Máňu ráda.

Napsala Jiřina Válková, III.a třída hl. školy, Ždánice.

SNĚHULÁK.

Sněhulák u lípy zbled,
když na zahrádce vyrost první
květ.

Marie Brichová, II. tř. obec. šk.
v Košátkách. 7 let.

ANDĚL STRÁŽCE.

Žáček na sáňkách jel s kopečka mezi dvěma řadami domů uličkou, která se končila na silnici. Tu se přihnali koně s kočárem, na němž seděli dva páni, a žáčka i se sáňkami přejeli. Ale žáčkovi ani sáňkám se nic nestalo. „To anděl strážce tě tak opatroval, protože den co den již zrána v zimě i v létě knězi při oltáři Páně přisluhuješ.“

C. B., Mikulov na M.

NAŠE KOČKA.

Jistě, děti, všechny víte, že kočka je velmi trpělivá. Dříve jsem tomu ani nevěřila, až mne přesvědčil tento příběh:

Naše kočka — Micka — si přivedla jednoho dne dvě pěkná koťátka. Poněvadž jsme je nemohli dlouho mít, dali jsme je sousedům. Nešťastná kočičí máma chodila smutná. Její smutek však netrval dlouho. Za několik dní si je obě Micka hrdě přivedla domů. Po dlouhém hledání jsem našla díru v plotě, kterou k nám koťata přeběhla. K díře jsem donesla kamení a obě koťata jsem donesla sousedům. Koťata k nám přišla ještě několikrát, ale vždy jsem je odnesla sousedům. Tak se to opakovalo několik dní, až zůstala koťátka u nás.

Tak, milé děti, vidíte, jak vytrvalá jsou už malá koťátka.

Lidka M. z Valašské Polanky.

VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

Již polovinu úkolů máte splněno, polovinu soutěže máte za sebou. A nyní do nové práce a do nového řešení. Ta druhá polovina již půjde rychleji k cíli. Kdo vytrvá, bude se radovat!

15. úkol:

Poradte skautíkovi! Má převézt na malé loďce vlka, kozu a zelí, ale má lodičku malou, takže všechny tři najednou vzít nemůže a kozu se zelím a vlka s kozou také na břehu nechat nemůže, aby se nesežrali. Co má tedy učinit? Na lodičce může převézt pouze jednoho ze tří.

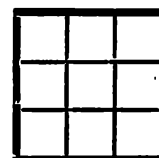
16. úkol

Na připojeném obrázku vidíte Junáky ve hře. Jakou hru to hrají a jaká situace je obrázkem vyjádřena?

17. úkol

Do devíti polí připojeného čtverce máme napsat číslíčky 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 a 9 tak, aby součty daly vždy 15, ať již počítáme shora dolů či z levé strany napravo nebo od rohu k rohu. — Učiňte tak!

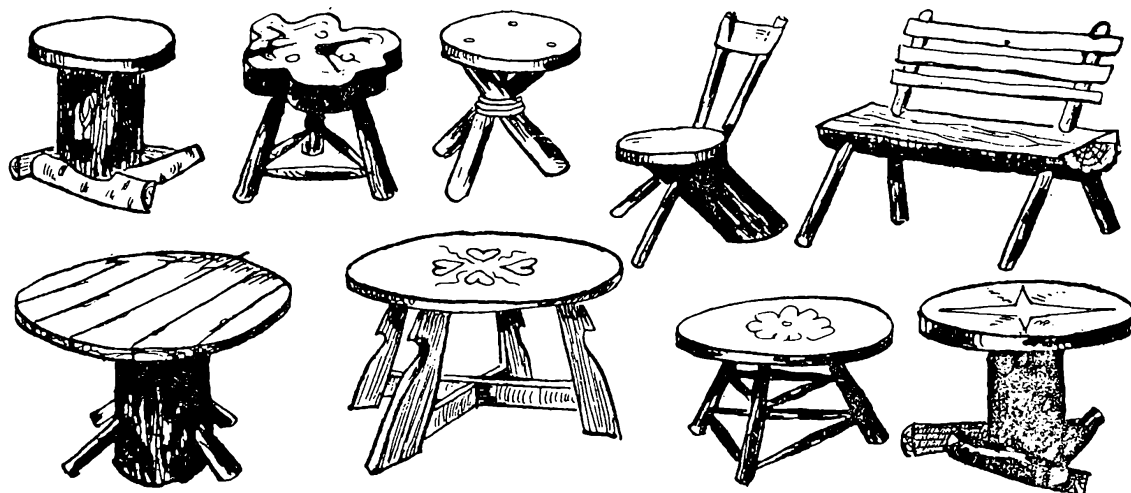
NAŠE SKAUTKY. Jestliže vám, sestřičky, není věnována zvláštní pozornost, je to proto, že mnoho z toho, co je uveřejňováno pro junáky, má stejnou platnost i pro vás a pak je vám letos věnována delší povídka „Dívčí hrad“.

V zimě věnujeme v klubovně mnoho pozornosti ručním pracím. Můžeme dělat ozdoby na stromeček, hračky do loutkového divadla, výzdobu klubovny, obrázky s rámečky, mapky na psací stůl a na knížky, pantoflíčky, čepičky, šátečky atd. Pro malé děti můžeme zhotovit řadu rozličných roztomilých hraček, které vám tentokrát uvádíme. Sbírejte rozličné krabičky od zápalek, od sýrů, od prášků, od cigaret, od bonbonů a pod. a uvidíme, co z toho lze všechno zhotovit. Mnohé tyto hračky nám poslouží také jako ozdoba na obal dárků. Krabičky od zápalek jsou nám tu mnohdy základem. Aby měly lepší vzhled, polepujeme je barevným papírem, případně i staniolem nebo je barvíme. Pomocné tvary zhotovíme z kreslicího tuhého papíru, které pak pomalujeme národními ornamenty. Též vlna, rozličné knoflíčky, patentky a pod. nám tu poslouží.

PÍŠI SI JUNÁCKÝ DENÍK. Zakladatel junáctví v Československu prof. Ant. B. Svojsík vedl své junáky od počátku k tomu, aby si psali své deníky. V literárním odkazu slavného básníka Jiřího Wolkra jest také Táborový deník 17letého skauta Jiřího Wolkra. Jak cenné to poznatky pro ty, kdož studují životopis a smýšlení Jiřího Wolkra, jak cenné to poznatky pro ty, kdož se zajímají o Svojsíkovo působení (prof. Svojsík vedl tento tábor), jak cenné to poznatky pro toho, kdo se zabývá dějinami skautingu, atd.!

Pro junácké spisovatele jsou deníky mnohdy základem junáckých románek, pro každého junáka je po letech deník cenným záznamem radostných obrazů a zážitků krásného mládí, kyticí vzpomínek, ale i snůškou výchovných i zálesáckých zkušeností.

Veďte si i vy, kteří dosud DENÍK nemáte, svůj vlastní deník, kam si budete vždy po týdnu zapisovat všechny události, které jste během týdne prožili a které se vás dotkly vnitřně či zevně.

ZAŘÍZENÍ JUNÁCKÉ KLUBOVNY. V lesích bývá namnoze hojně práce. Dřevaři se činí celý den. Na ohníčku, který je udržován velkými poleny, ohřívají si jídla, případně se tu sami ohřívají v době odpočinku. Z lesa možno si opatřit dřevo na výrobu nového zařízení junácké klubovny. Klubovna, kterou si hoši sami vymalují, kterou zařídí postupně vlastním nábytkem, má pro naše junáky největší cenu. Několik našich návodných obrázků k výrobě stolků (družiny), laviček i stoliček poví vám více. Stolky, židle a lavičky vyzdobte si ještě družinovými symboly, případně každý hoch si vyzdobí svou stoličku podle svého vkusu a označí si ji svým válečným symbolem.

Dědečkovy oříšky

V lednu jsem se rmoutil nad vaším pravopisem, proto dnes začneme oříšky pravopisnými:

41. Které české slovo se píše špatně a čte špatně?
42. Uveďte některá česká slova, v nichž se po *r* nepíše tvrdé *y*!
43. Které české slovo má tři *ti*?

Po pravopise trochu počtů:

44. Napište správně tato čísla: patnácttisícpětsetpadesát, sedmnácttisícsedmsetšedesát, dvanácttisícdvanáctsetdvanáct!

45. Když kostelník z dvanácti hořících svíček pět zhasne, kolik jich zůstane na oltáři?

46. Náš Vojtík má čiperného psíka Oříška. Šli spolu nedávno do Velké Lhoty, kam vede od nás, t. j. z Malé Lhoty, příčná a rovná silnice, dlouhá 8 km. Oba vyrazili zároveň. Vojtík šel rychlostí 4 km za hodinu, Oříšek uhaloval rychlostí 8 km za hodinu. Když doběhl k prvnímu stavení ve Velké Lhotě, obrátil se bez ztráty času a pelášil zpět vstříc pochodujícímu Vojtovi. U toho se opět otočil a tak pobíhal stejnou rychlostí mezi Velkou Lhotou a Vojtou. Kolik kilometrů Oříšek uběhl do okamžiku, než Vojta došel k prvnímu domu ve Vel. Lhotě?

A teď zase zeměpi

47. Ve které vesnici pekou chléb jen po jedné straně?

48. Který svět není na žádné mapě?

Trochu přírodopisu a tělovědy:

49. Na které straně má pes více chlupů?

50. Kdo nemá nos mezi očima?

Řešení nám pošlete nejpozději do 10. března 1947! V březnovém čísle Anděla strážného vám oznámíme nejlepší řešitele oříšků z třetího čísla. Nezapomeňte nám vždy sdělit školu a třídu, do které chodíte!

Vysilač A. S.

Olga Korečková, Velešovice: V příštím ročníku bude Tvé přání splněno. Budou tam i vzorky na vyšívání. — Stan. Sedlák, Čes. Křídlovice u Znojma: Pěkně jsi to napsal o sněhuláku, ale teď už máme jaro. Řiď se podle svých slov: „Zapějme si píseň veselou, ať se srdce naše zasmějí!“ — Stan. Petrboková, Pardubice: Děkuji Ti za pozdrav. Tvá kresbička se mi líbila. Bude-li místo, dostane se do Anděla strážného. — Jitřenka, Břeclav: Raději bych měl od Tebe vyprávění nějakého zajímavého příběhu, který jsi sama zažila, a pod. — M. Trnavská: Básně na zimní náměty přišly pozdě. — Františka Staňková, Vel. Pavlovice: Napiš trochu více o životě vaší družinky. Škoda vaší chaty! — Jindřich Dufka, Hluk: Ten Tvůj přítel byl až moc veselý. Jen když to dobře dopadlo! — M. Dvořáčková, Nehvizdy: Napiš něco zajímavého!

Filatelie

Ve 2. čísle Anděla strážného jsme Vám řekli, jak připravit známky, abyste je mohli bez poškození odlepovat.

Známky připravené k odlepení ponořte do čisté vlažné vody, nikdy ne do horké vody, a nenechávejte je v ní příliš dlouho, aby se příliš nerozmočil papír známky, ale pouze tak dlouho, až se odstraní všechny kliš, kterým se známka přilepuje. Nekoupejte příliš mnoho známek najednou, aby se Vám jich mnoho nepoškodilo, kdyby některá pustila barvu. Známky neodtrhujte násilně, počkejte, až se skoro sama odlepi. Potom je položte na čistý bílý ssací papír a nechejte je oschnout. Mírně vlhké známky dejte mezi dva čisté papíry do lisu. Poslouží Vám také dobře silnější kniha. Tím jste si připravili známky pro nalepení do poštovního alba. Příště o albech, o nalepování a o uspořádání.

Novinky ČSR. K zahájení budovatelské práce na výstavbě naší vlasti vydala naše pošta tři hodnoty známek s kuponem za Kčs 1.20, 2.40, 4.—.

Rumunsko: Ve prospěch Demokratického sdružení žen vydala pošta pět hodnot. Známky znázorňují různé rumunské kroje.

Drobnosti

KOLIK JE HVĚZD?

Kdybychom mohli viděti všechny hvězdy jednotlivě, kolik by jich asi bylo? Na první pohled se snad tato otázka bude zdát nejjednodušší ze všech, na které má hvězdář dáti odpověď, vždyť stačí je spočítati v dalekohledu. Na neštěstí není tato otázka tak jednoduchá. Čím větší dalekohled, tím více hvězd vidíme. Největší dosud zbudovaný dalekohled ukazuje asi 1.500.000.000 hvězd; zhruba jedna hvězda na každého obyvatele zeměkoule ve věku nad pět let. Ale ještě větší dalekohled, který se právě v Americe sestavuje, bude jistě ukazovati mnohem více hvězd, ale ani pak nelze očekávati, že uvidíme všechny hvězdy nebo skoro všechny.

Není snadné si představit takový počet. Především, kolik hvězd můžeme viděti pouhým okem bez dalekohledu za naprosto jasné noci? Zdá se, že je jich nesmírné množství, a většina lidí, dáme-li jim hádat, řekne, že sto tisíc nebo dvacet milionů nebo nějaké takové číslo. Ve skutečnosti však nejbystřejší oko může spatřit jen asi 3000 hvězd — o něco více, než je písmen na dvou stránkách průměrné knihy.

Nyní si představme, že se z každé z těchto 3000 hvězd zrodilo nových 3000 hvězd a rozptýlilo se po obloze. I tento velký výkon obraznosti dává nám jen devět milionů hvězd, a to je stále ještě nepatrný zlomek veškerých hvězd na obloze. Je to množství písmen asi ve čtyřiceti knihách, z nichž každá má 160 stran. Abychom si představili celkový počet hvězd na obloze, musíme si představit ohromnou knihovnu alespoň o 500.000 takových knih. Úhrn písmen na všech stránkách všech knih této knihovny bude se asi rovnati počtu hvězd na obloze. Kdybychom četli osm hodin denně, za každou minutu průměrně stránku, potřebovali bychom k přečtení této knihovny 700 let. A stejně, kdybychom počítali hvězdy rychlostí 1500 za minutu — 25 za vteřinu — potřebovali bychom k jejich spočtení 700 let.

James Jeans: Zázračný svět hvězd.

BRUSLENÍ.

Bruslení bylo původně sportem holandským a teprve z Holandska se pozvolna dostalo do jiných částí Evropy. Do Anglie se na př. dostalo teprve koncem sedmáctého století, ale šířilo se jen velmi pomalu, neboť ještě r. 1711 mohl Benjamin Swift, autor slavných *Gulliverových cest*, psáti své přítelkyni Stelle, že na jistém rybníku pozoroval lidi, jak bruslili, a poznamenal: „...víš-li, co to je...“

O. F. B.

ZNAK MĚSTA.

V r. 1607 udělil kardinál Dietrichštejn městu Žďáru na Moravě nový znak, a sice znak biskupství olomouckého s dvěma noži Dietrichštejnův a nad tím korunu královskou, a propůjčil mu zároveň důležité výsady. *Nsl.*

TEČKOVKA.

Pepík si vykračuje statně a rázně. Jen se naň podívejte, jak se napařuje! Ruce má v kapsách, kráčí hrdě jako páv — a to proto, že myslí, že je už veliký jako tatínek. Pepík se chlubí, že dovede napsati své stáří — a to pěkně a zřetelně, že žádný o něm nemůže pochybovati. — Dokončete obrázek a hned uzříte, kolik je Pepíkovi let.

DĚTI SE SMĚJÍ.

Ve třídě se mluvilo o republice jugoslávské. Na konci hodiny se pan učitel zeptal Kadlece: „Pověz nám, kdy byla zřízena republika jugoslávská?“ Kadlec stoupne a povídá: „Po třicetileté válce!“

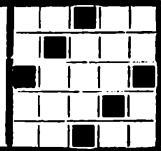
ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dělí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.—. Jednotlivá čísla Kčs 4.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohlédací pošt. úřad Brno 2.

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA

Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

III. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

O 20 ODMĚN VĚCNÝCH A KNIŽNÍCH.

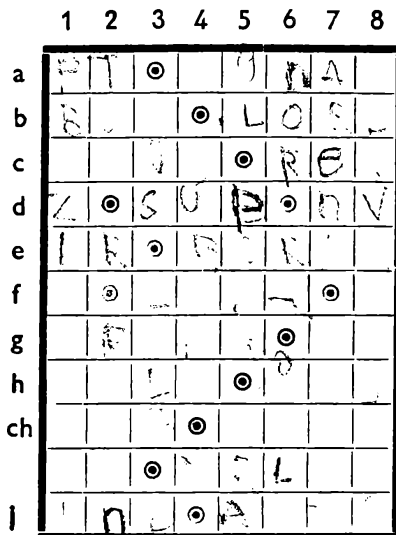
(Dokončení.)

Správné řešení hádanek z č. 5. a 6. (nejméně polovina) zašlete buď korespondenčním lístkem nebo dopisem nejpozději do 28. února 1947 (se správnou známkou 2,10 Kčs) na adresu redakce do Svitávky. Řiďte se pokyny z č. 5. o zásilce řešení!

*

39. KŘÍŽOVKA.

Všem čtenářům a čtenářkám M.

LEGENDA.

Vodorovně. a) titulní zkratka, evropská řeka; b) les, anglický šlechtic; c) určený běh života, druh tance; d) konec abecedy, dravec, zkratka národního výboru; e) obyvatel Irska, nový pražský arcibiskup; f) poštovní zkratka, slovanský strom, nula; g) součást jeviště, zkratka světce; h) dívčí jméno, přibytky včel; ch) geometrický výraz, zabijačková pothoutka; i) nota, ochranné nařízení. l) obyvatel Indie, dopravní prostředek.

Svisle 1.—8. tajenka; 2. cenný papír, značka poloměru, druh umění; 3. člen slovanského národa, dívčí jméno, římsky pět set; 4. písmeno, dubový les, dopisní zkratka; 5. přibytěk včel, lidově Josef, vor v přesmyčce; 6. Seveřan, staroegyptský bůh, zeměpisný výraz; 7. zápasště, lidská ctižádost

40. ČÍSELKOVÝ RÁČEK.

Zd. Kosatík, Břest.

- 1 2 3 africká řeka,
3 2 1 sladkovodní ryba.

41. DOPLŇOVAČKA S TAJ.

J. Zigáček, Prušánky.

- X a země na východě,
X e český spisovatel,
X e ruská řeka,
X e biblická osoba,
X a staročeská žena.

42. ZÁHADA.

M. Dvořáková, Jiřkovice.

**Saň a zeď. Jut. Oroj zobu.
Gido, vzali dav, syn chýš V.**

43. ÚŽENKA.

J. Pírek, Drahaný.

bednářský výrobek,
část lidského těla,
římsky pět set.

44. ZÁMĚNKA.

Zd. Prýgl, Petrov.

- H — lesklý povrch vod,
K — tělocvičné nářadí.

45. ČTVERCOVKA.

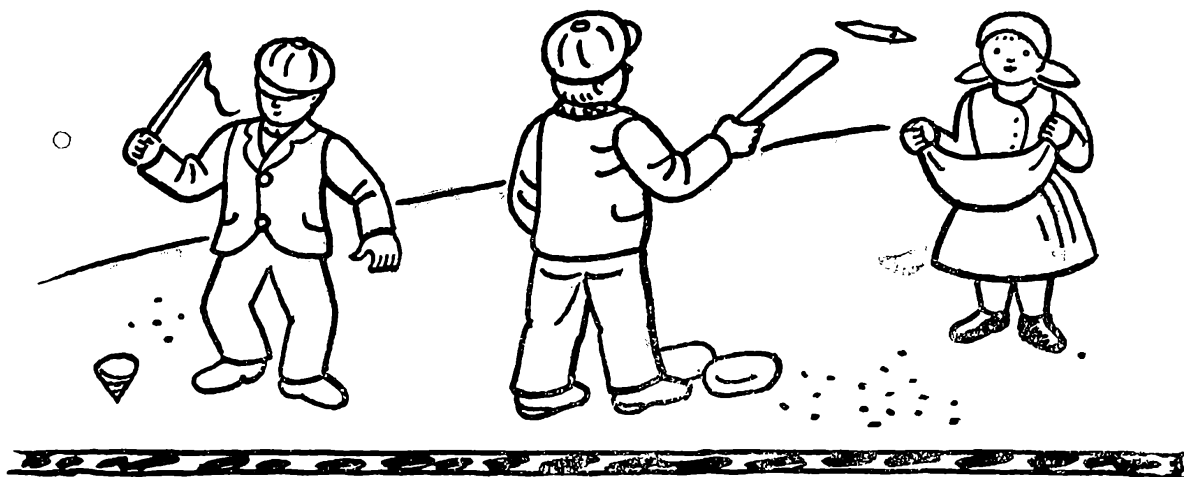
J. Procházka, Popovice.

- a naše velkoměsto,
a válečný vynález,
řeka v Itálii,
vodní nádrž,
místo pro zápasy.

*

K dotazům: Můžete směle zasílat rozluštění pohromadě z jedné školy nebo farnosti, poproste p. učitele a vdp. katechetu, aby vám zásilku obstarali. — **Lístiček s Vaší adresou** zvláště přiložte do dopisu, když zasíláte rozluštění pro slosování. **Nových hádanek** k uveřejnění máme sta a sta, musí zatím čekat, až bude pro ně místo.

Dostali jsme řadu dopisů, kde chlápci a děvčata píš, jak byli překvapeni pěknými odměnami v luštitelských soutěžích. Zvláště knihy se líbí a přáli bychom je všem, kdož tak rádi čtou. Vytrvalí jistě časem přijdou na své. — Znovu připomínám: Záslejte mi jen rozluštění soutěží a nové hádanky pro naši stránku, ostatní do Kyjova a do Brna. — Za milá blahopřání k vánocům a k Novému roku upřímně děkuji a vám všem z různých míst Moravy, Čech, Slezska i Slovenska srdečný pozdrav a přání Božího požehnání v novém roce!

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČA OPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ • ROČNÍK 62 • ČÍSLO 7

Kreslil Josef Lada.

CENA Kčs 4 —

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

2. 3. NEDĚLE 2. POSTNÍ.
Pán Ježíš proměněn. (*Matouš 17.*)
Aby apoštolové a učedníci neklesli i bolestí, až Ježíš bude umírat na kříži, Spasitel před jejich očima se proměnil. Kristus Pán je Syn Boží.
9. 3. NEDĚLE 3. POSTNÍ.
Spasitel vymítá zlého ducha. (*Luk. 11.*)
Křesťan ať beze strachu přijme svátost pokání. Neboť zpovědník je povinen podstoupit spíše mučednickou smrt, než aby porušil zpovědní tajemství.
V našich zemích z toho důvodu byli mučeni sv. Jan Nepomucký a blahosl. Jan Sarkander.
16. 3. NEDĚLE 4. POSTNÍ čili Družebná.
Božský Vykupitel zázračně sytí stupy. (*Jan 6.*)
Svou mocí každý rok na celé zemi rozmnožuje úrodu a živí veškeré lidstvo.
Při mši svaté nám dává chléb mnohem vzácnější.
- Svatý Otec světí dnes v Římě zlatou růži.
Mešní roucho může být i o této neděli barvy růžové.
Vždyt blízko jsou již velikonoce.
23. 3. NEDĚLE 5. POSTNÍ čili Smrtná.
Nepřátelé chtějí Ježíše Krista kameňy usmrtit. (*Jan 8.*)
Pán Ježíš se skrývá před úklady. Od tud zahaluje Církev kříže fialovou rouškou.
30. 3. NEDĚLE 6. POSTNÍ čili Květná.
Pán Ježíš slavně vjíždí do Jerusalema. (*Matouš 21.*)
Lid Ježíši odklízal s cesty kameny a před jeho kroky házel ratolesti. Proto světí kněží ve chrámech jehnědy, kocičky. Spasitel již brzy bude trpět a podstoupí smrt. Z té příčiny se zpívají pašije čili umučení Páně. I my s pěšinky svého života odložme kameny hříchů a místo nich sypejme Bohu květy modliteb a dobrých skutků. „Požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně. Hosanna na výsostech.“

Smrtná neděle

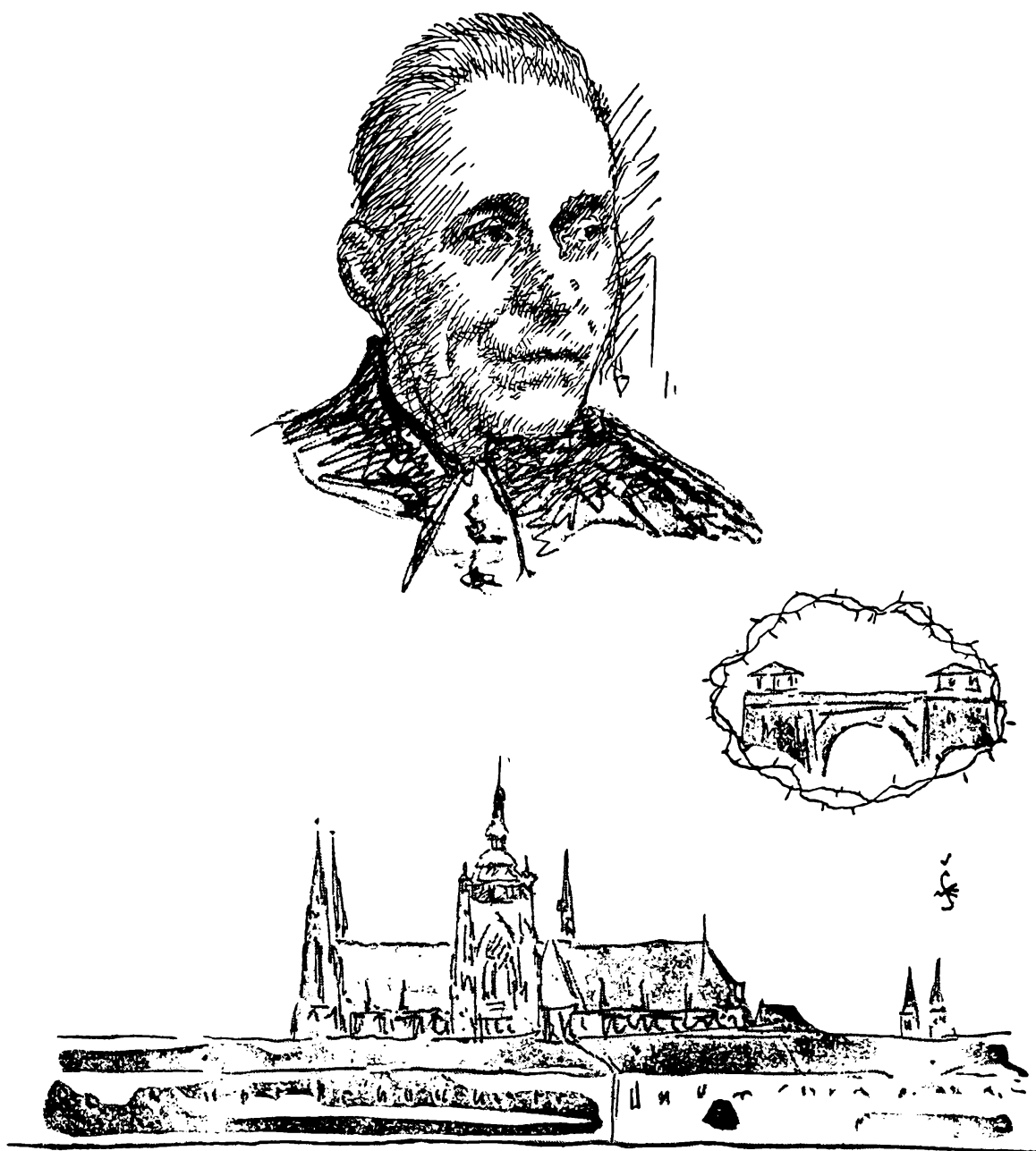
V některých osadách před Smrtnou nedělí si děvčata vyprosí jehličnatý stromeček. Větvičky okráší stuhami, posvátnými obrázky a prázdnými postříbřenými i pozlacenými vajíčky. S ozdobenou jedličkou navštíví přátele a vítají nové léto.
„Bůh Otec na nebi již se smiloval a svatému Petrovi od světa klíče dal. Svatý Petr vstává. zemi odmykává. Aby rostla tráva zelená, růže červená i fialka modrá.“

Světnička, dvorek a zahrádka

Již kuřátka se líhnou a později též housátka.
Na dvorku a v kůlně větší hoši všecko uklidí a věci nepotřebné spálí.
V zahrádce ruční pilkou odříznou suché větve.
Trávník prohrabou a kde vyhnul, rozhodí nová semena od zahradníka.
Dívky upraví záhonky pro zeleninu i pro květiny.
Naše světnička s průhledným otevřeným oknem ať zajásá v čerstvém vzduchu a v jarních paprscích!

Lidové průpovědi

12. 3. Na sv. ŘEHOŘE žába hubu otevře a čáp letí přes moře.
Lid líným rolníka by zval,
který by ještě neoral.
19. 3. Sv. JOSEF štípe dříví a Panna Maria přikládá.
Sluneční paprsky dosud jen lehce hřejí.
- Když o sv. Josefu je nebe jasné, ušetdří nám úrodný rok své bohatství.
25. 3. Vyženeš-li o svátku ZVĚSTOVÁNÍ ovečku do huménka, trávníkji již užíví.
Jak přijde Panny Marie Zvěstování blízko je vlaštovek uvitání.
Cyril Berka.

Mladí čtenáři a čtenářky „Anděla strážného“ se radují z toho, že na staroslavný stolec svatovojtěšský zasedl jejich otcovský přítel a arcipastýř

dr JOSEF BERAN,

který tolik vytrpěl pro Církev a vlast v žaláři a v koncentračním táboře a přeje nejdůst. p. arcibiskupovi pražskému k jeho svátku 19. března o pomoc a požehnání Boží pro všechny práce na přímluvu svatého Josefa.

Skříňka se štěstím Pohádka z Orientu. - Napsal Pavei Holobrádek.

V daleké zemi půlměsíce, kde zrají olivy a v poušti za večera zpívá písek, žil chudý derviš, jenž proslul tak velikou moudrostí, že přicházeli k němu o radu poutníci ze všech krajů. Byl proto nazýván moudrým Káli.

Jednoho dne zaklepal na vrátka jeho chatrče neznámý cizinec a dožadoval se jeho pomoci; není prý šťasten na světě, spokojenosti v životě nenachází. Zeptal se ho proto Káli, co mu chybí k jeho spokojenosti, po čem touží.

„Nic mi nechybí, moudrý Káli,“ pravil cizinec, „můj otec je mocným vladařem, a já, princ Fázu-el, syn jeho, ve všem dostatek nalézám. Leč přesto nejsem šťasten, neboť cokoliv podnikám, nic se mi nedaří, jako by sami mocní duchové se spikli a mařili mé touhy.“

Zamyslel se Káli, neb věru těžká rada a ještě těžší pomoc.

„Vůli otcovu jsem plnil,“ pokračoval princ, „mnohé zkoušky podstupoval, ale úspěchu jsem sobě nepřinesl.“

„Zde tedy nutno hledat kořen tvé nespokojenosti? Tvé neúspěchy tě trápí...“ přemítal Káli, pak ale přistoupil k polici a podal princovi skříňku.

„K čemu je mi, Káli, zapotřebí obyčejné skříňky ze santalového dřeva?“ podivil se princ Fázu-el.

„Není to obyčejná skříňka, neboť věz, že v jejím nitru je uzavřeno štěstí.“

„Štěstí?“

„Ano, a proto kdykoliv budeš podnikat něco dobrého a budeš mít skříňku se štěstím při sobě, vždy věř, že štěstí, jež skříňka ukrývá, ti dopomůže k úspěchu. Ale pamatuj, že nikdy nesmíš skříňku otevřít, poněvadž štěstí by zmizelo a nebylo by nikoho, kdo by ti pomohl. Tu vezmi a užívej jejího kouzla. A až přijde den, kdy se budeš domnívat, že už nepotřebuješ pomoci, pak přijď a vrať mi skříňku se štěstím, abych viděl, že má pomoc nebyla marná...“

I poděkoval princ, vzal skříňku se štěstím a odešel do své země.

Teprve když sešel třetí rok a slunce dosáhlo rovníku, zarazil před Káliho chatrčí houf zbožím plně naložených mezků, jež vedla početná družina. Z ní jeden muž vystoupil a vešel dovnitř.

„Zdráv buď, moudrý Káli; nechť Allah tvou chýši věčným mírem obdaří!“

„Pokoj s tebou, pane, jsou-li úmysly, s kterými přicházíš, dobré.“

„Káli! Což mne nepoznáváš?“

„Ne, pane. Nevím, kdo jsi. Zřím sice tvůj vladařský turban, tvůj meč, posázený drahokamy, i šerpu, leč nepoznávám tě.“

„Změnila se tolik moje tvář, že nelze u-
hádnout, kdo jsem? Mne nepoznáváš, snad
alespoň poznáš toto,“ pravil cizinec a sáhl
do záhybu pláště.

„Skřínka! Skřínka se štěstím,“ zvolal
Káli, když spatřil, co mu cizinec podává.

„Správně jsi uhádl. Princ Fázu-el, který
u tebe hledal pomoc a našel ji, se vrá-
til, aby ti odevzdal skřínku se štěstím.
Otevř ji, Káli, prosím, abych uviděl
štěstí a mohl mu poděkovat za všechnu
tu pomoc.“

„Chceš spatřit štěstí, jež skřínka
ukrývá? A jsi opravdu tak šťasten, abys
je mohl postrádat?“

„Ano, moudrý Káli, jsem šťasten a
spokojen. Otec můj zemřel a jeho říše
stala se mou. Lid pak vděčně uznal moji
moc, když dovedl jsem jej uhájit proti lou-
peživým nájezdům, když dovedl jsem mu dát
víru v lepší život, neboť štěstí, jež ukrývá skřínka,
podpíralo mou ruku při veškerém konání. Když pak na-
lezi jsem a pojal za manželku nejkrásnější květ pouště, jaký kdy spatřily
oči mé, naplnilo se nitro mé blažeností, kterou přinesl úsměv mé choti.
Radost a spokojenost mých poddaných naplnily pak i můj život.“

Tu řekl Káli: „A jsi si jist, že to bylo štěstí, jemuž vděčíš za své úspě-
chy?“

„Ano, Káli,“ přisvědčil princ, „ono podpíralo mou ruku, kdykoliv
jsem co konal, ono mi přinášelo úspěchy, ač je tak maličké a nepatrné,
že se může ukrýt do této skřínky. Dovol proto, abych ji směl otevřít
a zhlédnout štěstí v jeho pravé podobě.“

„Zdá se, že přišel den, abys seznal pravou skutečnost; budiž tedy
podle tvého přání.“

Horečně uvolnil princ víko skřínky a plný zvědavosti rozzechvělými
prsty je nadzvedl.

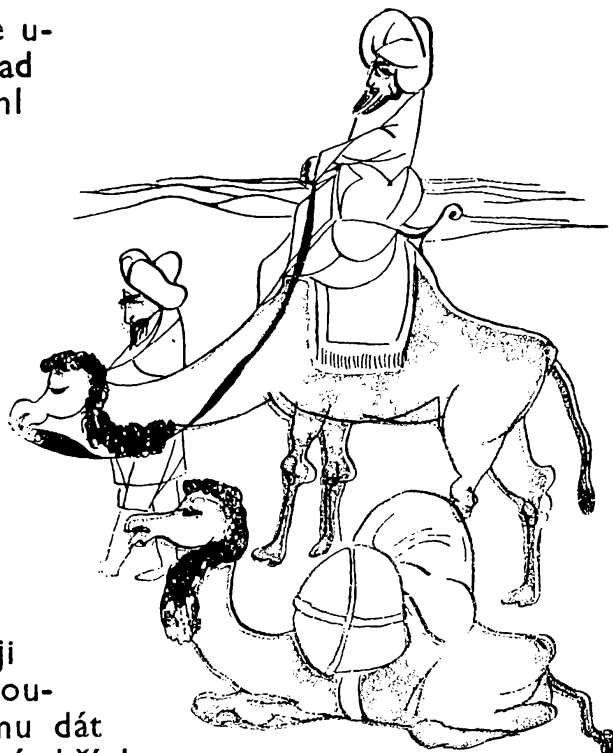
„Káli! Skřínka je prázdná!“ zvolal zděšeně, „štěstí tu není! Proč ale
zmizelo, když ani já, ani kdo jiný neotevřel skřínku?“

„I nezmizelo,“ pravil klidně Káli, „nezmizelo. Skřínka byla prázdná!“

„Pravíš: byla prázdná? A kdo potom pomáhal mi k úspěchům,
když byla skřínka prázdná...?“

„Tvá vůle to byla. Tvá vůle a — víra v dobrý konec vykonaného díla.
Ne štěstí, jež se nedá polapit do nějaké skřínky, neboť poletuje vesmí-
rem, aby oblažilo dnes tu a zítra tam, ale radost a spokojenost z vyko-
nané práce tě učinily šťastným. Vezmi proto svoje dary a rozdej je svým
poddaným, neb má zásluha byla pramalá, jak sám vidíš... Buď vždy
pevný ve svých činech a měj víru ve svou práci. Pak vědomí splněné
povinnosti bude činit tvou duši šťastnou a nebude ti nikdy více třeba
skřínky se štěstím “

Kresby: R. Brun.

Eucharistický kroužek

JOSEFE MLČENLIVÝ, ORODUJ ZA NÁS!

Jsem ve škole. Vyučuji náboženství. Mluvíme právě o Josefu Egyptském. Ve čtvrté lavici sedí takové neposedné děvčátko. Dobře všechno umí, ale jazýček jí ani ve vyučování nedá pokoj. Přerušuji vyprávění, začnu opakovat. Tentokrát Mařenka nedávala pozor! Neumí odpovédět. „Děti,“ volám, „dám vám hádanku. Nač dal Pán Bůh člověku zuby?“ — „Aby jimi kousal, aby mohl jíst, aby mohl mluvit,“ volají děti. — „Co ty myslíš, Mařenko?“ — Mařenka mlčí. — „Tak já vám to, děti, povím. Aby děvčátko neb chlapeček měl schován jazyk za zuby a zbytečně nemluvil. Starým babičkám se nedivíme, že jim často jazyk zbytečně vybíhá, poněvadž nemají zubů, ale mladí chlapi a děvčata?“ — Mařenka pochopila, proč jsem to řekl a od té doby si dala na jazyk pozor!

Milé děti! Dne 19. března slavíme svátek takového mlčenlivého světce — pěstcuna Páně — svatého Josefa. Vy to dobře znáte, jak chránil Ježíška před krutým králem Herodem, ale snad nevíte, že v Písmě svatém, kde se o Josefovi vypráví: „Nenaleznete ani jedno jeho slovo. Vždy jen mlčky vykoná rozkaz Boží.“

Když odešli svatí tři králové od Ježíška, hle, anděl Páně ukázal se ve snách Josefovi a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i matku jeho a utec do Egypta!“ On vstal, vzal dítě i matku jeho v noci a odešel do Egypta... (Mat. 2, 13, 14.)

Když Herodes zemřel, hle, anděl Páně ukázal se ve snách Josefovi v Egyptě a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i matku jeho a jdi do země izraelské!“ I vstal, vzal dítě i matku jeho a vešel do země izraelské... (Mat. 2, 19—21.)

Hle, děti, ikde nenajdete slova svatého Josefa. Josef nejposlušnější — Josef mlčenlivý. Jak to říká naše přísloví: „Mluvíti stříbro, mlčeti zlato!“

Pán Bůh dal nám jazyk, řeč, abychom ho chválili. A hle, jak užívají mnozí lidé, ba i děti tohoto daru Božího, řeči? Lhou, pomlouvají druhé, nadávají, hřeší, berou jméno Boží nadarmo. Nejvíce se chybuje jazykem. U někoho se braní jména Božího nadarmo stalo už zvykem, zlozvykem! Bylo by to pěkné, důstojné, milé děti, na tentýž jazyk přijímat Pána Ježíše ve svatém přijímání a tímtež jazykem jej urážet? Jistě že ne! Jak se ale tohoto zlozvyku zbavit! Zvyk je železná košile, těžko se svléká! Neodstraní se jinak, než když se proti němu postaví dobrý zvyk. Členové eucharistických kroužků — miláči Pána Ježíše — neberou jméno Boží nadarmo, ale kdyby některý začátečník s touto chybou bojoval, dávám mu tuto osvědčenou radu. Vždycky, kdykoliv tvůj nevychovaný jazyk řekne zbytečně jméno Boží, pak ať ihned řekne potichu za pokání krátkou modlitbičku. (Za každé — Ježíš Maria potichu Zdrávas, Maria.) Ručím ti za to, budeš-li tuto chybu tímto způsobem odstraňovat, za poměrně krátkou dobu zbavíš se tohoto nepěkného zlozvyku k radosti tvé, k radosti Pána Ježíše i Panny Marie. Začni ještě dnes! Vždyť máš-li nové šaty, jak si je šetříš, používáš je jen zřídka, na největší svátky. Podle toho, jak zřídka užívá chlapec nebo děvče svatých jmen, podle toho se pozná, v jaké je má úctě.

V nemocnici operovali člověka, nemocného rakovinou jazyka. Aby zabránili dalšímu šíření rakoviny a zachovali člověku alespoň život, museli mu uřezat jazyk. Oznámili mu to a dali na vybranou, ať si vybere, co chce — smrt, nebo podaří-li se operace, život, ale už nebude moci promluvit ani jediné slůvko. Vybral si život bez jazyka! Před operací mu dali ještě chvíli volna, aby mohl vyslovit poslední slova svého života. Koho asi vzpomněl? Své manželky, svých dětí, svých rodičů? Snad. Ale poslední jeho slova zněla: „Pochválen buď Ježíš Kristus!“ Pak mu uřezali jazyk.

Svatý Josefe, patrone mlčenlivý, nauč nás své dítky používat správně jazyka ke cti a chvále Boží! — Poslední ať jsou slova má: Ježíš, Josef, Maria! P. František.

Z RADĚJOVA U STRÁŽNICE.

Na Hod Boží vánoční konala se zde velmi zdařilá vánoční besídka u jesliček v kostele. Členky zdejšího Eucharistického kroužku za součinnosti žáků zdejší obecné školy přednášely velmi prociťtě krásné — i vlastenecké básně o Ježíškovi. Zdejší dívčí Euch. kroužek s názvem: „Věrná srdce“ čítá přes 40 členek, mívá měsíční schůzky ve zdejší obecné škole a zbožným společným přijetím sv. svátostí jednou v měsíci jest povzbuzujícím vzorem celé farnosti. S pomocí Boží dále!

Napsala A. M. Tomíková.

Kreslil O. Zemina.

O sluníčku

I sluníčko bylo kdysi malým děťátkem, umíněným, uplakaným a zase hodným a roztomilým. A jako všechny děti nejraději spalo a spalo. Od rána do večera a od večera do rána. Země zatím byla smutná a plná ledu. To ještě sluníčko nevědělo, protože bylo malé a slabé.

Starali se o ně andílci. Balili je do růžových obláčků, vozili je v šedém mraku po obloze a učili je chodit. Bylo to směšné. Vždycky se hodně rozběhlo, jak to dělávají děti, a najednou bum-bác, už leželo jak dlouhé, tak široké, a že bylo kulaté, vždycky se kus zakutálelo. Daleko spadnout nemohlo, vždyť byla obloha plničká mraků. Jestli byly tehdy na zemi nějaké děti, ani nevěděly, jak modrá obloha vypadá.

Sluníčko stále rostlo a sílilo. Bylo krásně zlaté a kulaťoučké. Ale bylo také lenošné. Ráno mohlo spát, jak dlouho chtělo. Jen když spalo moc dlouho, budíval je růžový andělíček. Umývání mělo tuze nerado a křičelo při něm náramně. „Uši nemám špinavé, určitě ne,“ smlouvalo sluníčko. Po snídani malá procházka, hry, po obědě prohánělo trochu mraky, proběhlo se po modré obloze, navečeřelo se a šlo spát.

Sluníčko rostlo a sílilo a země čekala na teplo. Květům a stromům mrzly kořínky, ale sluníčku se ráno nechtělo z postele. Ani po dobrém, ani po zlém. I šli andílci na radu k svatému Petrovi. Ten andělíčkům něco pošeptal. A byla to dobrá rada. Země se do týdne zazelenala. Jaká to byla rada, nepovím. Jen tolik povím, že každý den ráno chodil jeden růžový andělíček s velkým džbánem pro vodu ke studánce. Pak to hodně zasyčelo, vyvalil se oblak páry a už se sluníčko kutálelo rychle po obloze, aby se zahřálo. Voda ve studánce bývá ráno hodně studená.

Ven, hosti bez kostí!

Karel Hroch.

„Ani jsem se babičky nezeptala, četl-li včera děda Tuhů v kostele pašije,“ povídala Janička mamince na Zelený čtvrtek, když se maminka chystala do kostela.

„Četl, četl,“ přisvědčovala maminka. „A jak nahlas, jen kostel zněl!“

„Tak ho přece naše kytička uzdravila,“ smála se Janička. „Petr mi v neděli říkal, že děda Tuhů postonává, že snad nebude ani pašije číst. Umluvili jsme se tedy a šli jsme spolu na stráňku natrhat mu kytičku jarních květů. Mnoho květin ještě nekvete, jen žlutý podběl, modré podléšky a tu a tam fialky. Přidali jsme k tomu lískovou větvičku s jehnědami a byla kytička jedna radost. Děda nám děkoval, že jsme se až styděli.“

„To je dobře, že jste mu udělali radost,“ pochválila Janičku maminka. „Děda Tuhů se něco v našem kostele nazpívá! Je poslední z literátů, spolku kostelních zpěváků, kteří zpívali ze starých kancionálů na kruchtě. Už taky chřadne.“

„Mně se zdá, že už seznánějí,“ upozorňovala Janička.

„Máš pravdu. Za chvíli se ještě jednou všechny zvony rozhlaholí a pak odletí do Říma,“ usmívala se maminka. „Místo nich nastoupí hoši s klapáčkami a hrkačkami.“

„Však je už včera na Škaredou středu zkoušeli,“ připomínala Janička.

„Pravda, honili po vsi Jidáše. To je starý zvyk,“ vysvětlovala maminka.

„A jak hezky při tom deklamovali:

Ó Jidáši nevěrný, co jsi učinil,
žes svého Mistra Židům prozradil?
Musíš za to šlapat bláto,
co nejvíce do čepice.
My Jidáše honíme, klekání zvoníme. Kyrie elejson.“

„Tak tu hezky uklid' než přijdu a nezapomeň vyšlehat blechy, jak jsem tě učila,“ napomínala Janičku maminka a šla pro babičku, aby ji dovedla do kostela.

„To víte, že nezapomenu,“ volala Janička a dala se s chutí do práce. Za chvíli byla světnička jako z cukru, každá věc na svém místě.

„Teď vyšlehám blechy,“ usmála se Janička a chystala se provést starý zvyk, kterému ji naučila maminka. Připravila si vrbové větvičky kočiček, posvěcené o minulé Květné neděli, a šlehala jimi po posteli, volajíc:

„Ven, hosti bez kostí, ven, hosti bez kostí!“

Potom šlehala po podlaze až ke dveřím a stále opakovala:

„Ven, hosti bez kostí, ven, hosti bez kostí!“

„To je mi pěkné přivítání!“ ozval se někdo hlučně mezi dveřmi.

„Strýčku!“ zvolala Janička, pustila kočičky a už visela strýčkovi na krku.

„Já sem jedu až z Brna a tady slyším: Ven, hosti bez kostí, ven, hosti bez kostí!“

„To přece tobě neplatilo, strýčku,“ bránila se Janička. „Ty nejsi host bez kostí. Podívej se, že ne!“

Po těch slovech štípla strýčka tak poctivě, že div nevykřikl.

„Jsi sama doma?“

„Sama,“ přisvědčila Janička. „Tatínek je na poli a maminka vedla babičku do kostela. Musila jsem za ni provést starý obyčej.“

„Máš pravdu,“ zvažněl strýček. „Starý obyčej, který byl u nás doma vždycky na Zelený čtvrtek prováděn. Už moje babička tak vyháněla blechy ze stavení. A jak se daří mé mamince, tvé babičce?“

„Dobře, strýčku. Ta bude překvapena, až přijde z kostela. To se půjdeš zítra s námi také mýt na potok, vid?“

„To víš,“ přisvědčoval strýček. „Na Velký pátek se musí každý umýt před východem slunce v proudné vodě. A potom půjdeme do zahrady říkat:

Modlím se všele, strome zelený,
ať tebe Pán Bůh dobrým odmění!“

„Babička zase uvaří jedno vajíčko ve svćené vodě, které sníme až na Boží hod před obědem. Kdyby někdo bloudil, aby si vzpomněl, s kým jedl velkonoční vajíčko,“ těšila se Janička.

„A jak se těšíš na pomlázku? Který hoch si chystá na tebe nejvíce pomlázku?“ dobíral si neteř strýček.

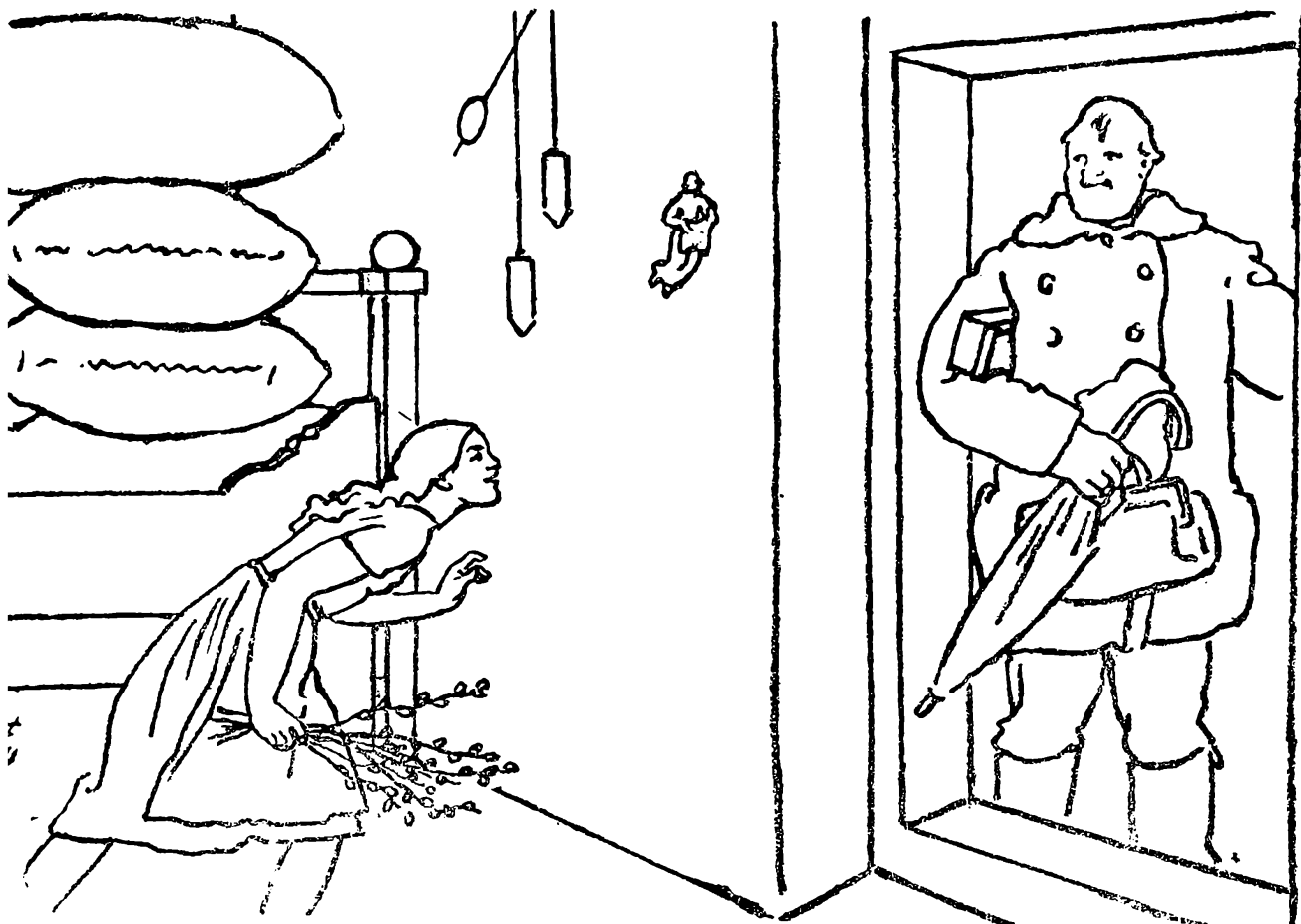
Janička zčervenala.

„To uvidíš. Dobře, že jsi tady, pomůžeš mi na Bílou sobotu dělat kraslice. Ale já hovořím a měla jsem ti raději přichystat trochu kávy. Na jidáše je teprve zaděláno, ty budou až později.“

„S medem?“ vyzvídal strýček.

„To víš,“ smála se Janička a běžela sehnat nějakou dobrotu pro strýčka z Brna, kterého chtěla vyhnat i s blechami.

Kreslil F. Hlavica.

Dívčí hrad

Dobrodružná povídka ze života našich junaček. - Napsal J. K. BABY.

4. STATEČNÉ DÍVKY.

(Pokračování.)

Cesta od tábora k hradní zřícenině trvala asi půl druhé hodiny, avšak nyní v noci protáhlo se to na značně delší dobu.

Naše dvě dívky musely přeskakovat často potůčky, vlévající se do jezera, musely pronikat uzounkou cestičkou mezi hustým křovím, musely se vyhýbat bažinám a mokřinám.

Větve stromů i keřů je šlehaly a stalo se i, že se strašným křikem vyletěl před nimi ze spaní vyrušený jakýsi pták a zase něco zrovna před nimi zmateně skočilo do vody rybníka.

Ba, již jednu chvíli se i zastavily, přemýšlejíce, nemají-li se přece jen vrátit. A tu se ozvalo zase ono volání jako výčitka.

Hnalo je to vpřed, že ani nevěděly, že ostřiny keřů poškrabaly jim oběma ruce až do krve.

„Ukaž, sestro vedoucí, vezmu chvíli ten balík!“

„Není třeba, je to zcela lehké!“

Ale Babuša se nedala odbýt a zase ona nesla balík s potřebami první pomoci. Blížilo se již k 2. hodině s půlnoci, když konečně dospěly ke skalám pod hradem.

„Kam nyní?“ zastavily se na chvíli nerozhodně.

„Po hlase by bylo jistě nejlépe!“

„Ano, po hlase!“

„Dlouho jsem jej však již neslyšela!“

„Já také ne!“

„Zavolejme tedy!“

„A co, když jde o nějaké přepadení? Nebudeme samy ohroženy?“

„Pravda. Možná víc než ten, který volá!“

„Nutno si věc dobře rozvážit!“

Než však došly k rozluštění oříšku, rozluštil se sám. Odkudsi před nimi ozvalo se hlasité bolestné vzdychnutí.

Babuši se až dech zarazil. I vedoucí pobledla, ač tma ji neprozradila.

Spěchaly k pomoci, ale nyní, když již byly u cíle, uchvátil je jakýsi strach, obava, nejistota.

„Odkud se to ozvalo?“

Babuša neodpovídala. Zírala vzhůru. Stály pod prudkým svahem, končícím skalisky, a na skaliskách tyčil se zdáli často obdivovaný hrad. Babuša však pohlížela na věž, z větší části již zřícenou. Vypadala v noční tmě proti světlejší obloze jako medvěd, skloněný nad udolanou kořistí a chystající se ji roztrhat.

„Aaaaaáách!“

Bylo to odněkud se svahu nad nimi.

Vůdkyně již nečekala.

Nehledíc cesty, pustila se přímo do svahu, zachycujíc se keřů a trsů trávy. Babuša jí lezla těsně v patách.

„Pomoooooc!“

Ozvalo se to zrovna nad nimi. Ten, kdo o pomoc volal, zaslechl asi hluk, který činily, lezouce do svahu. Proto, povzbuzen novou nadějí, volal.

Kreslila Sláva Hrabětova

Konečně došly, došplhaly se těsně pod skalisko, na němž byla věž zříceniny. Světlo jejich baterek osvětlilo mladého muže, turisticky oděného, který tu ležel zkroucen s krvavou známkou na čele.

Když jej ozářily baterky, jenom bolestně vzdychl.

„Co je vám?“ přistoupila k němu vedoucí, rozbalujíc svůj balík.

„Noha, ruka!“ vydechl bolestně.

Ano, byly to zlomeniny, způsobené pádem shora se zříceniny. Naše junačky nemeškaly. Zápach čistícího benzínu rozlil se kolem. Rozmotaly se obvazy, přilehly dlahy. Babuša svítila. Vedoucí se činila, ukazujíc svoji úžasnou jemnost, ale i hbitost a inteligenci.

Jen několik vzdechů doprovodilo její počínání.

Narychlo pak ulomeny ze dvou blízkých lískových keřů dvě silné tyče a z kabátu turisty zhotovena nosítka.

Cesta po svahu dolů — ač jen malý kousek — trvala takřka hodinu. Teprve za světla došly naše utrmácené junačky do Střelic. Znamý sedlák odvezl raněného k doktorovi.

*

„Zabloudil jsem, pane doktore, v kraji a již za noci jsem se dostal na zříceninu. Hledal jsem odtud rozhled a zatím jsem se zřítíl dolů. Bylo to strašné! A věčnost jsem čekal než přišla pomoc, ve kterou jsem již nevěřil. Bylo to, jako by dva andělé se s nebe snesli,“ vyprávěl ošetřovaný turista u lékaře.

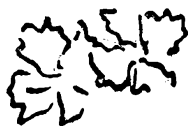
„Jak opatrně mne dopravovaly! Jak ošetřovaly! Takového něco jsem ještě ani neviděl, ani neslyšel. Už proto mne ty zlomeniny ani tak nebolí a nemrzí...“

„Ale přesto poležíte si s nimi skoro půl roku!“ odvětil s úsměvem doktor svému nečekanému pacientovi.

(Pokračování.)

Jak se stal Han Hsiang Tzu nesmrtelným

Francis Rose.

Před dávnými a dávnými lety žil v čínské zemi dobrý a moudrý básník, který byl úředníkem císařského dvora. Jmenoval se Han Yu a miloval svého synovce Han Hsiang Tzu, který byl tak chytrý, že se všichni podívovali jeho moudrosti. Han Yu přísahal Bohu, že vyučí synovce, aby z něho byl velký muž, a že mu ukáže, jak pomáhat řídit svět v míru a v lásce.

Malý Han Hsiang býval ke svému strýci velmi uctivý; nejenže ho miloval, ale poslouchal Han Yu, když ho vedl svými modlitbami a když ho poučoval o jeho povinnostech k otci a k lidem vůbec. Ačkoli byl velmi malý chlapec, jeho duše se šířila a mohutněla. I rostliny v jeho vlastní zahradě se před ním skláněly a podávaly mu zlatem psané básně, zabalené do nádherných listů, ve kterých se říkalo, co má dělat, až dospěje v muže.

Jednoho dne, když se procházel v údolí, uviděl krásnou paní, jménem Ho Hsien Ku, která půvabně kráčela malýma nohama po divokých květech. „Hleďte, je krásná jako lilie polní,“ volal Han, „a svěží jako jejich vonná zeleň,“ dodal, a napadlo ho, že se podobá jeho zemřelé matce.

Opatrně, aby ji nevyrušil, plížil se za ní, skrývaje se za velikými modrými a zelenými balvany. Paní nesla košík, a Han viděl, jak sbírá s nízkých keřů divoké plody pro svou churavou matku. Ho Hsien Ku právě přicházela k pěknému stromu, obtíženému voskovými květy magnolie, blízko rybníčku se zářící, zpívající vodou. Zvolna čeříc opojně vonný vzduch, natáhla se na drnovou lavičku a hleděla na líbeznou tvář, která jí zářila z hladiny.

Malý Han byl zticha jak pěna a viděl, jak Ho Hsien Ku natahuje křehkou ruku a trhá velký růžový květ lotosu. Pozoroval, jak z toho zářícího květu

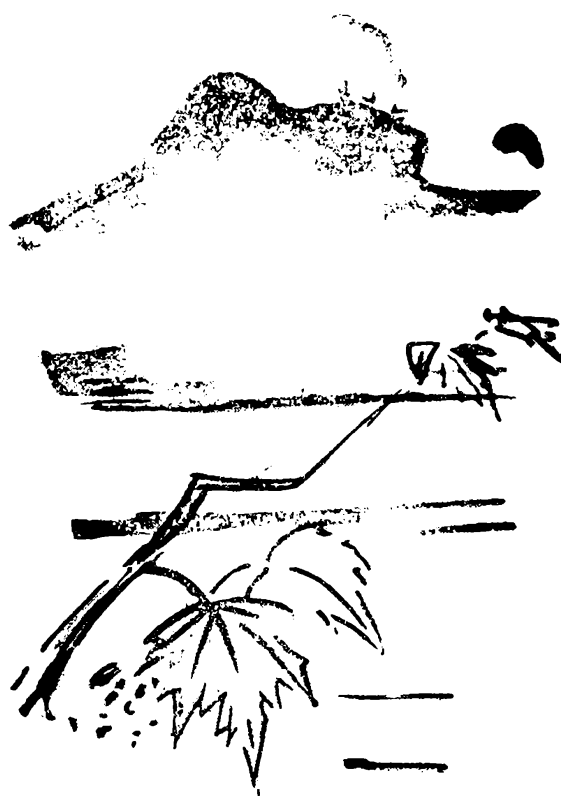
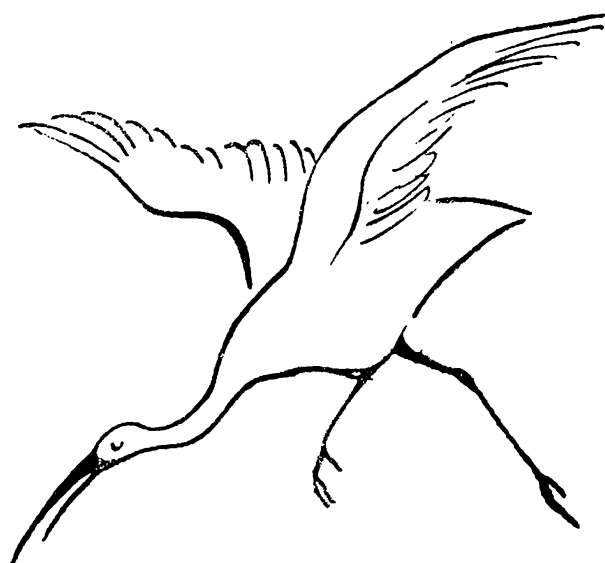
prší růžově zbarvená rosa do jejích černých vlasů. Když si jej zasazovala do kadeře, velký kulatý oblázek jí spadl do klína. Ho jej zdvihla a co si jej prohlížela, bílý čáp slétl s obláčkem, který se vznášel tiše v nebesích, pohlížeje na tak pěkný oblázek. Čáp ji polekal, ale když promluvil laskavým hlasem, poznala, že jí nechce ublížit.

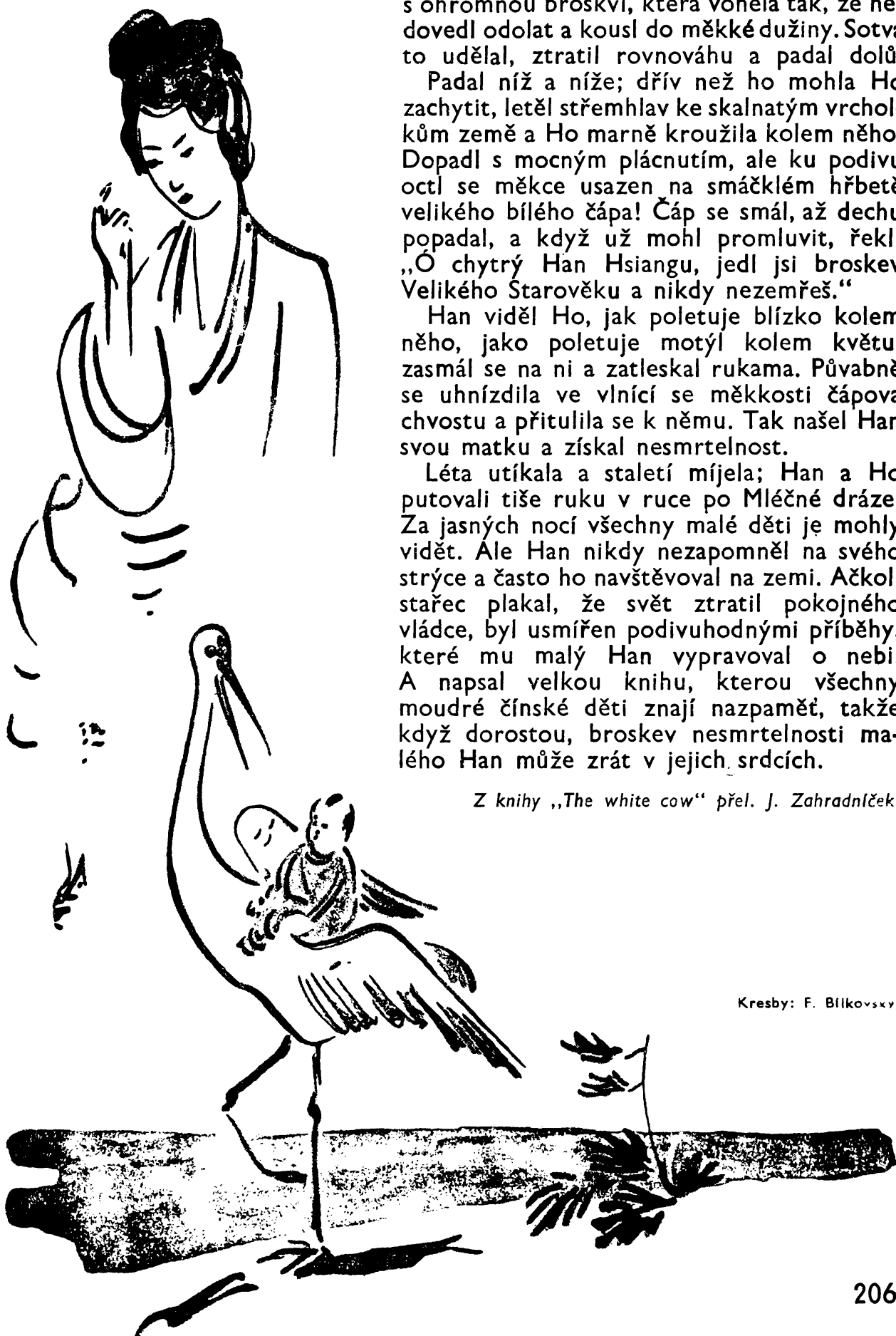
Čáp hovořil takto: „Ctnostná Ho, přijmi tento dar od Zlaté Matky Čarodějně země, rozdrť jej stonkem lotosu, smíchej s vodou rybníka a vylíš z dlaně své pravé ruky. Tento oblázek je matkou perly a drak, který ji hlídá, usnul na dně rybníka.“ Krásná paní poslechla a čáp zmizel.

Malý Han byl okouzlen, když viděl, jak se její prosté šaty mění v barevné oblaky a ohnivá péra vyrážejí z jejích vlasů. Líbezný vánek náhle zadul po horském svahu, rozehvíváje bambusové hájky ve sladký zpěv; zdvihl Ho do vzduchu a unášel ji pryč. Han ji potom viděl, jak se půvabně vznáší od vrcholku k vrcholku po horských hřebenech, které vystupovaly jako modré a zelené ostrovy z pěnivého moře oblaků.

Han vyndal z kapsy flétnu, začal vyluzovat sladkou, lahodnou hudbu a zpíval tichou píseň na tu bledou paní, putující jako bílá mlha v bílém měsíčním světle. Malý chlapec čekal dlouhé hodiny, až spatřil, jak sestupuje s košíkem plným velikých broskví, jaké nikdy neviděl.

Den ze dne, když ukončil úkoly, spěchal Han na ta místa a pozoroval, jak se Ho vznáší k nebesům; a pokaždé se vracela s těmi podivuhodnými plody. Umínil si, že vypátrá, odkud pocházejí; tak se mu příště podařilo, že vylezl nepozorován ze svého úkrytu, vyšplhal se do košíku Ho a schoval se pod svazek čerstvých listů. Brzy se vznášeti vzduchem a za malou chvíli přistali ve východním nebi u pat veliké broskvoně. Ho pověsila košík na větev a Han

na ni vylezl. Netrvalo dlouho a pohrával si s ohromnou broskví, která voněla tak, že nedovedl odolat a kousl do měkké dužiny. Sotva to udělal, ztratil rovnováhu a padal dolů.

Padal níž a níže; dřív než ho mohla Ho zachytit, letěl střemhlav ke skalnatým vrcholům země a Ho marně kroužila kolem něho. Dopadl s mocným plácnutím, ale ku podivu octl se měkce usazen na smáčklém hřbetě velikého bílého čápa! Čáp se smál, až dechu popadal, a když už mohl promluvit, řekl: „Ó chytrý Han Hsiangu, jedl jsi broskev Velikého Starověku a nikdy nezemřeš.“

Han viděl Ho, jak poletuje blízko kolem něho, jako poletuje motýl kolem květu, zasmál se na ni a zatleskal rukama. Půvabně se uhnízdila ve vlnící se měkkosti čápa chvostu a přitulila se k němu. Tak našel Han svou matku a získal nesmrtelnost.

Léta utíkala a staletí mýjela; Han a Ho putovali tiše ruku v ruce po Mléčné dráze. Za jasných nocí všechny malé děti je mohly vidět. Ale Han nikdy nezapomněl na svého strýce a často ho navštěvoval na zemi. Ačkoli stařec plakal, že svět ztratil pokojného vládce, byl usmířen podivuhodnými příběhy, které mu malý Han vypravoval o nebi. A napsal velkou knihu, kterou všechny moudré čínské děti znají nazpaměť, takže když dorostou, broskev nesmrtelnosti malého Han může zrát v jejich srdcích.

Z knihy „The white cow“ přel. J. Zahradníček.

Kresby: F. Bílkovský

Nebe o Květné neděli

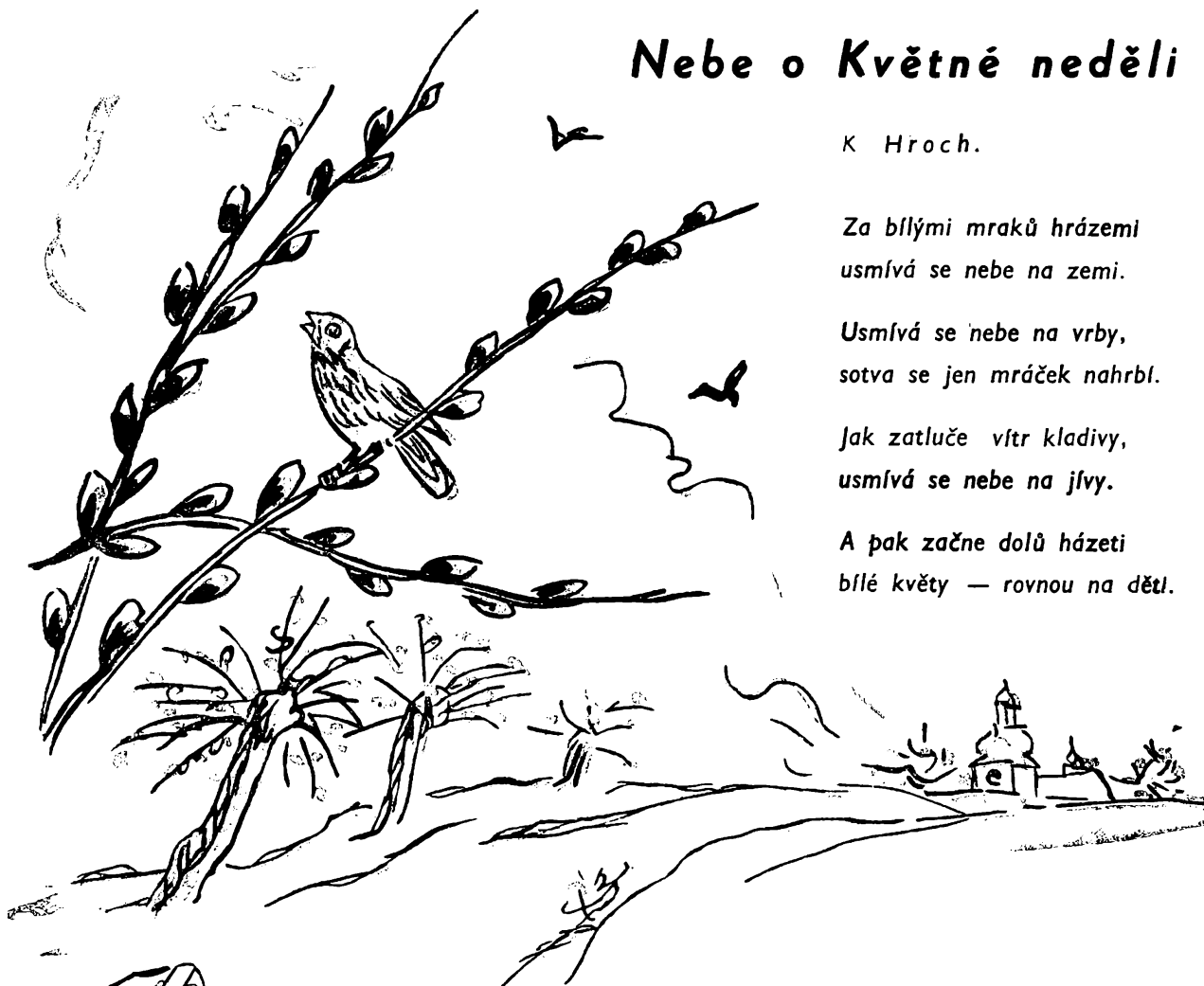
K. Hroch.

Za bílými mraků hrázemi
usmívá se nebe na zemi.

Usmívá se nebe na vrby,
sotva se jen mráček nahrblí.

Jak zatluče vítr kladivy,
usmívá se nebe na jívy.

A pak začne dolů házeti
bílé květy — rovnou na děti.

Kočičková písnička

Ty naše holčičky
nesou si kočičky
z kostela,
kočičky svěcené,
sluníčkem zlatené,
zvesela.

K. Hroch.

Děvčátka, holčičky,
proč vaše kočičky
voní tak?

A proč vám k polední
v tvářích se rozední,
vzplane zrak?

Kreslil M. Florian.

Chrt a křepelka

Gaskoňská národní povídka

V dávných dobách kdysi zvířata mluvila. Tehdy žil ve vsi, která se nazývala Brana, sedlák jménem Bertrand. Tento Bertrand měl chrta, který jednoho dne pravil svému pánu:

„Pane, zítra půjdu na trh do Lamontjoie.“

„Chrte, nechod tam. Dostal bys tam několik ran holí.“

„Pane, dostanu tam spíše několik kostí pod stoly v hospodě.“

„Chrte, jednej tedy, jak se ti chce.“

Druhého dne ráno chrt se vydal na cestu. Poblíže vesnice, která se jmenovala Garcin, zahlédl v křoví hnízdečko křepelčí.

„Chrte,“ pravila křepelka, „nesežer má mládátka!“

„Křepelko, mám na ně velkou chuť!“

„Chrte, nesežereš-li je, vyprovodím tě na trh do Lamontjoie. Tam ti zadarmo opatřím jídla a pití, kolik jen budeš chtít.“

„Dobrá, křepelko, pojďme!“

Když byli poblíže zámku Escalupského, chrt a křepelka zahlédli hokynářku, která přicházela z Astaffortu a nesla na hlavě plný koš koláčků na trh. Křepelka ihned letěla před ní a poletovala nízko a kratičkými kousky cesty, jako by byla raněna.

Co učinila hokynářka? Postavila koš na zem a rozběhla se za křepelkou. Chrt honem využil té příležitosti a pohltil koláčky do posledního.

Když se hokynářka vrátila, bylo pozdě. Chudinka sebrala prázdný koš a vrátila se do Astaffortu. Ale chrt se příliš najedl, aniž by byl něco vypil.

„Křepelko,“ pravil, „pojdu žízní.“

V tu chvíli jel tudy volař ze zámku empelského a vezl sud bílého vína. Křepelka ihned zalétla do příkopu.

Co učinil volař? Mrštil po ní holí. Křepelce se nic nestalo, ale začala před ním poletovat nízko a kratičkými kousky cesty, jako by byla raněna.

Volař za ní běžel. Chrt honem, honem využil té příležitosti a vypil bílé víno do poslední kapky.

Když se volař vrátil, bylo pozdě. Chudák s prázdným sudem se vrátil do Empelle. Ale chrt byl opilý na mol.

„Křepelko, mám vyschlé hrdlo. Kde najdu trochu vody na pití?“

„Chrte, tamhle je studně. Pojď, podržím tě pevně za ocas, ty se hlavou spustíš do studně a napiješ se, co hrdlo ráčí.“

„Dobře, křepelko. Až zavolám: Hop, hop, hop! hned mě vytáhni.“

„Spolehni se na mne, chrte.“

Chrt se tedy spustil do studně, vise hlavou dolů, a křepelka ho držeá za ocas. Když se dosti napil, zvolal:

„Hop, hop, hop!“

„Jen se neutop,“ varovala ho křepelka, ale jen co při tom otevřela zobák, chrt spadl do studně a utopil se. Přeložil O. F. Babler.

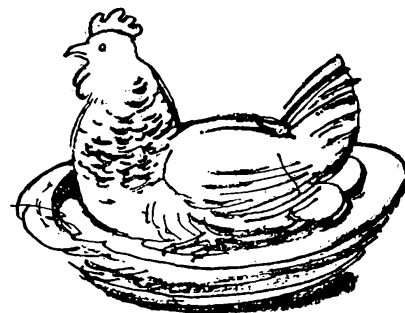

Kresby: Fr. Suisse

Kvočna a vlaštovka

Kvočna, která našla hadí vejce, starostlivě na nich seděla. To zahlédla vlaštovka a pravila kvočně: „Ach, pošetilko, vychováváš mláďata, která když vyrostou, svým jedem tebe nejdříve uštknou!“

Pravdivá je ta bajka. Zlá povaha tě zraní, třeba bys jí prokázal největší dobro. Ezop — CB.

Kreslila M. Vořechova-Veivodová

Sněženska Frant. Unger

Dej, dítě, ouško k srdci matky země
a poslouchej, jak oddychuje jemně!

Proč, dědo, pláče sníh,
když slunce líbá stráně
a dívá se do hlubin ledových?

To země otvírá štědré dlaně
a syje vůkol bystřin smích.

Já ze slziček sněhových
jsem zrozena a z peřinky se dívám
až k nebi do světa.

Radostně jaru zpívám
a srděčko mně bíle rozkvétá.

Z rukopisné sbírky „Hovory s květinami“

Přání otci

Ed. Elpl

Zakrátko květiny přikryj
všecko, kam padnou oči,
srdce radostí poskočí,
když Vesna ve kraj vkročí.

V mé duši květy krásné jsou
a svěží v každé době,
Je láska to a vděčnost má,
již věnoval jsem Tobě,

můj dobrý, zlatý tatíčku!
Slyš dnes mé vroucí přání:
„Bůh dej Ti zdraví, štěstí jen
a Boží požehnání!“

Liduška a její přítel

JOSEFIS

(Pokračování.)

7.

Smutný byl život opuštěné Lidušky. Žila u svých dobrých sousedek. Do bývalého bytu jejích rodičů se nastěhovala německá rodina. Paša tam ze zvyku několikrát vběhl. Ale se zlou se potázel. Pokaždé dostal pořádný kopanec, že až zakvikl. Do chodby bylo ještě slyšet surové řvaní. „Jestli sem ještě jednou ten český pes vleze, živý už nevyleze!“ Paní Zemanová to Lidušce přeložila, a ta byla teď plna strachu, aby nepřišla o svého jediného přítele. Večer, než šla spát, si ho přitáhla k sobě hodně blizoučko a rozumně mu domlouvala.

„Pašíčku, do našeho bývalého bytu už nikdy nechod! Tatíčka už tam nenajdeš, mamičku také ne, já bydlím zde u té dobré paní, tak co bys tam také hledal? Buď moudrý a raději se dveřím našeho bývalého domova vyhybej! Možná, že se tam spolu zase někdy nastěhujeme. Ale víš, Pašíčku, to by mohlo být až po válce — až Němci prohrají.“

Paša se ani nehnul. Zdálo se, že naslouchá s největším porozuměním. Ale od té doby se opravdu u dveří bývalého domova už nikdy nezastavil.

Liduška byla statečná. Když vzpomínala na rodiče, mnoho neplakávala. Paní učitelka domácích nauk jí kdysi ve škole pošeptala:

„Liduško, zmučená těla tvých rodičů jsou seménky naší budoucí česká slávy. Čím více Čechů Němci umučí, tím větších triumfů bude náš národ prožívat. Jen buď zmužilá!“

Liduška k ní měla velkou důvěru. Jednou po odpoledním vyučování doprovázela paní učitelku domů. Ta ji pozvala k sobě do bytu. Musela u ní i posvačit. Po jídle si Liduška dodala odvahy a začala zcela důvěrně:

„Paní učitelko, ráda bych se vás na něco zeptala, ale trochu se bojím.“

„Jen se zeptej, Liduško, co budu vědět, ráda ti povím. Tak co bys chtěla vědět, děvuško?“

„Paní učitelko, prosím vás, co je to vlastně partyzán?“

Paní učitelka se na chvíli odmlčela. Pak řekla zamyšleně:

„Proč se ptáš? Znáš snad nějakého partyzána?“

„Znám, paní učitelko. Jmenuje se Vojta, je to mladý chlapec a je moc hodný. Nechtěl mi říci, kde bydlí, ani jak se jmenuje druhým jménem. Jeho tatínek byl také tak popraven jako náš. Copak dělají ti partyzáni?“

„Co? Slouží vlasti, skrývají se v lesích, ve sklepích a maří tajně německé neplechy. Nepřátelům kladou v cestu překážky a nám pomáhají k vítězství. Ale to je naprosto tajná organizace. Mám synovce také u partyzánů a jsem na to hrdá, že aspoň někdo z naší rodiny je v čestné legii našich národních hrdinů.“

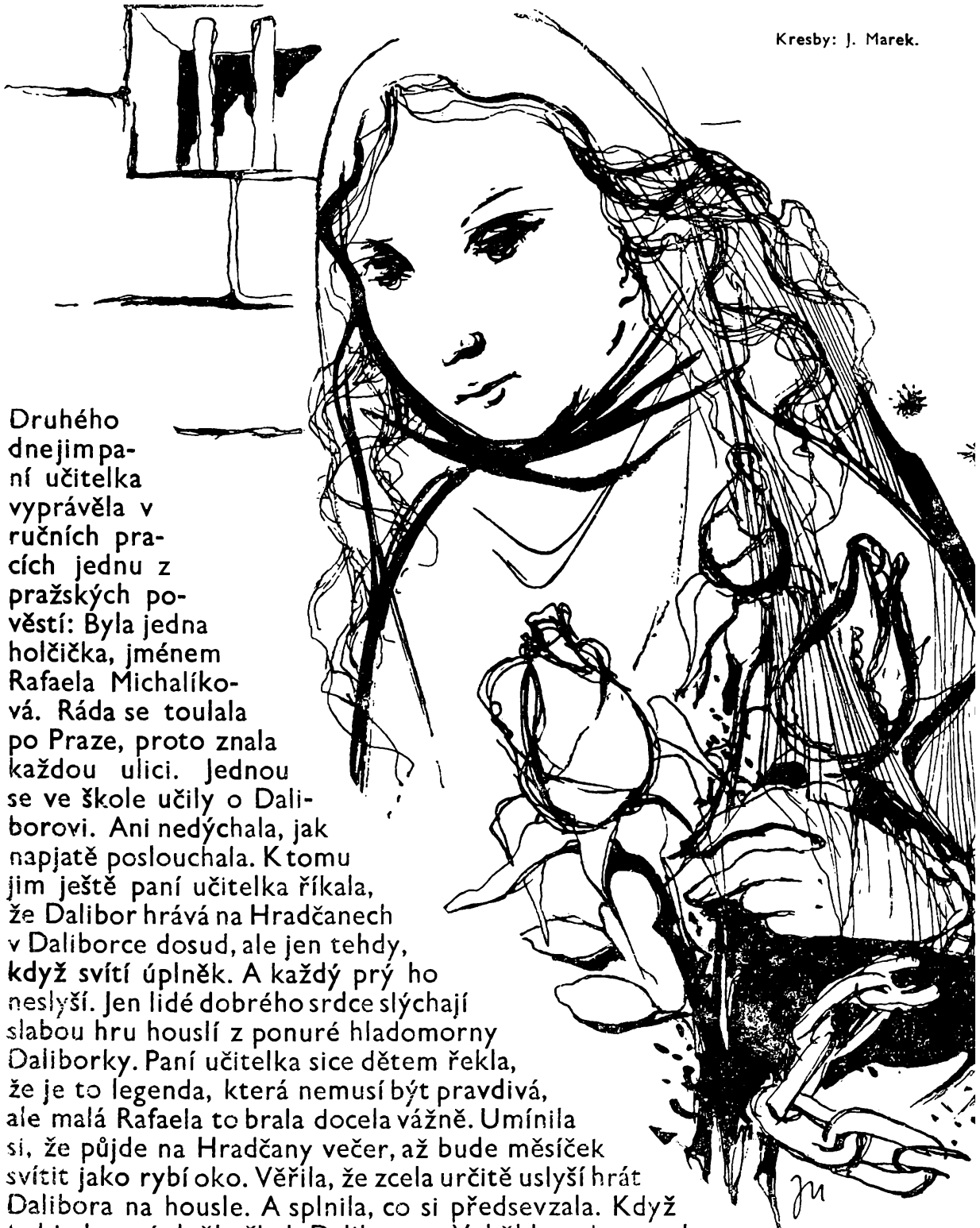
Liduška byla v té chvíli šťastna. V duchu viděla před sebou Vojtu. Vzhlížela k němu jako k velkému hrdinovi, který pracuje pro drahou jí českou vlast. Ubíhal měsíc za měsícem.

Liduška rostla a stávala se krásnější. Byla z ní pěkná dívenka smutných očí a inteligentního obličej. Měnila se, ale poměry ubohé vlasti se neměnily. Stále ta poroba a otroctví, stálý hlad po svobodě a touha po české písni a národní volnosti. Každý večer chodívala Liduška na procházku. Když se začalo stmívat, šla s Pašou před dům a chvíli chodila po chodníku.

Bylo to v listopadu, kdy večerní mlha zahalovala všechny pražské ulice. Paša se ztratil Lidušce z dohledu. Za chvíli se zaběhal na protějším chodníku a utíkal vesele k Lidušce. Za ním kráčela vysoká postava. Liduška si toho nevšimla, ale jaké bylo její překvapení, když uviděla za sebou stín chlapce, smekajícího klobouk. — „Dobrý večer, Liduško! Procházíš se?“ — „Vojto, kde ses tu vzal?“ — „Myslíš, Liduško, že nejsem v Praze? Mýlíš se! Tak často chodím kolem vašeho domu, ale v noci. To ty spinkáš — a já právě pracuji.“ — „V noci?“ — „Ano, v noci!“ — „Jsi ještě no, víš, co myslím! Bojím se to vyslovit.“ — „Ano, Liduško, jsem stále mezi partyzány. Chci ti právě říci, abys také pracovala nějak pro národ, který toho právě teď nejvíc potřebuje. Nesmíme dopustit, aby nám Němci zadržli uzel zrovna pod krkem.“ — „Já mám pracovat pro vlast, Vojto?“ — „Vím, že jsi statečná dívka. Až tě budu k něčemu potřebovat, přijdu pro tebe. Prozatím přemýšlej sama! Včera jsem ti — — —“

Nedořekl. — Na rohu bylo slyšet jakési německé řvaní. Vojtou to trhlo. Stiskl Lidušce ruku a rychle odbočil do Všehrdovy ulice. Lidušce přešel mráz po zádech. Měla obavu, jestli ho ti křiklouni na rohu nechytli a nezatkli. Večer v postýlce přemýšlela, jak by mohla pracovat na záchraně národa.

Druhého dne jim paní učitelka vyprávěla v ručních pracích jednu z pražských pověstí: Byla jedna holčička, jménem Rafaela Michalíková. Ráda se toulala po Praze, proto znala každou ulici. Jednou se ve škole učily o Daliborovi. Ani nedýchala, jak napjatě poslouchala. K tomu jim ještě paní učitelka říkala, že Dalibor hrává na Hradčanech v Daliborce dosud, ale jen tehdy, když svítí úplněk. A každý prý ho neslyší. Jen lidé dobrého srdce slyší slabou hru houslí z ponuré hladomorny Daliborky. Paní učitelka sice dětem řekla, že je to legenda, která nemusí být pravdivá, ale malá Rafaela to brala docela vážně. Umínila si, že půjde na Hradčany večer, až bude měsíček svítit jako rybí oko. Věřila, že zcela určitě uslyší hrát Dalibora na housle. A splnila, co si předsevzala. Když byl jednou úplněk, šla k Daliborce. Vyběhla z domu, aby ji nikdo neviděl. Její maminka myslela, že je ve vedlejším pokoji s tatínkem, a tatínek zas byl toho mínění, že se Rafaela točí kolem maminky v kuchyni. Rafaela cupitala vesele k Daliborce. Naslouchala, dávala si ručku k oušku, aby lépe slyšela, ale stále nic. Všude bylo ticho jako v kostele. Ale najednou přece! Čísí ruka přejela smyčcem zvučné struny a vzduchem se ozvaly dojemné tóny zpívajících houslí. Rafaela byla jako u vytržení. Bylo jí při té hře až do pláče. Blízko Daliborky se cosi zabělalo. Rafaela na

to upřela zrak. Zdálo se jí, že je to bílá postava, která se k ní pomalým krokem blíží. Rafaela byla dosti bojácná, ale tentokrát se nebála ani trošičku. Postava se k ní pomalu blížila. Ve svitu měsíce bylo vidět, že má ta bílá paní překrásnou tvář, ale nesmírně smutné oči. Na hlavě bílý závoj, s ramen jí splývalo bílé roucho. V ruce držela rudé květy, ale ruce měla svázané silnými řetězy. Přistoupila až k Daliborce a naslouchala. Z očí jí vytryskly dvě velké slzy jako perly. Za chvíli promluvila svým altovým hlasem:

„Jsem zmučená, uvězněná česká sláva. Ruce mám svázané německými okovy. Ráda bych jimi žehnala své drahé české vlasti, ale není nikoho, kdo by mi ruce uvolnil. Nikomu se to také nepodaří, než českým dětem. Až se české děti začnou modlit za svůj porobený a válkou ztrýzněný národ, uvolní se články řetězů na mých rukou — já budu žehnat — a pak poroste česká sláva, utichne válka, všude bude klid a štěstí.“

Hlas houslí a její krásný hlas vyzněly jak překrásný, procítěný melodram. Rafaela utíkala domů, aby zavolala svou maminku. Ale marná byla její snaha. Českou Slávii u Daliborky již nikdo nikdy nespatriil. —

Paní učitelka se podívala na hodiny.

„Musíme již skládat, děti, protože bude již za půl minuty zvonit. Modlete se večer i ráno za naši vlast. Však víte, že je krutá válka. Možná, že vaše modlitba pomůže nám všem!“

Liduška se blaženě usmívala. Při vypravování paní učitelky si udělala nové předsevzetí. Sdruží děti, aby chodily na Hradčany jako na pouť, kterou budou vždy obětovat na ten úmysl, aby byl brzy konec války, a hlavně, aby se Česká země zase pozvedla z německé poroby. Když paní učitelka odešla ze třídy, stoupla si na stupínek, zatleskala rukama a volala

„Děvčata, co byste tomu říkala, kdyby si naše třída utvořila takový spolek, o kterém by z druhých tříd nesměl nikdo vědět?“

Ozývaly se různé odpovědi i otázky. Liduška pokračovala:

„Podle vypravování paní učitelky je jistě třeba, abychom se modlily za brzký konec války. Navrhují proto, abychom vykonaly každý den pouť na Hradčany a obětovaly vždycky tuto cestu i námahu za vlast. Co tomu říkáte?“

Zase zde byly různé náhledy, ale dopadlo to tak, že skoro polovina děvčat byla nadšena pro Liduščin nápad. Ostatní dívky odešly domů, ale tyto národní hrdinky seděly dlouho ve třídě a rokovaly. Založily si docela spolek, v němž si zvolily Lidušku za předsedkyni. Členky spolku se zavazovaly, že půjdou každý den na Hradčany pomodlit se k hrobům našich národních světců za celý národ. Na zpáteční cestě musí navštívit Pražské Jezulátko a prosit je, aby urychlilo konec války a vrátilo Čechům svobodu. Liduška dívky poučovala, že o tom spolku nesmějí nikomu nic říkat, protože by byli jejich rodiče zavřeni. Jedna z těch nejstarších navrhla, že si budou říkat „partyzánky“. Tento návrh byl přijat s potleskem. Liduška na to neříkala nic, aby se neprořekla, že zná opravdového partyzána. Byla opatrná, aby Vojtovi neuškodila. Byla na to hrda, že může být alespoň názvem partyzánkou jako Vojta. Vyzval ji, ať také něco dělá pro vlast. Tuto akci modlitby považovala prozatím za tu nejvhodnější.

Lidé na Hradčanech se divili, že se tam teď prochází vždycky odpoledne tolik dětí, ale nikdo na to nepřišel, proč tam chodí. Denně jich

přibývalo, protože mnohé se k nim stále přidávaly. Kdysi je zastavili na starých zámeckých schodech němečtí vojáci a ptali se, kam jich tolik jde, že shromáždění českých lidí není dovoleno. Liduška si dodala odvahy a odpověděla klidně za všechny, že si celá třída udělala určitý denní pořádek, podle kterého půjdou vždy od čtyř do pěti hodin na procházku a pak se budou učit a chodit na sběry papíru a odpadků. Tak to také udělaly. Vojáci byli spokojeni a šli klidně dál. Malé partyzánky se blaženě usmívaly a druhého dne byly na Hradčanech zase. Jejich modlitby se Pánu Bohu asi líbily, protože již bylo slyšet tu a tam zprávy, že se blíží brzké vítězství. (Pokračování.)

Děti v indickém městě Cuttack

Vzpomenete si, že papež Pius XII. poslal loni v zimě, 6. I. 1946, celé Církvě výzvu, aby se všichni věřící přičinili pomoci dětem, které strádají následky války. Výzva svatého Otce jest obsažena v okružním listu, encyklice, který uvádíme podle začátečních slov „Quemadmodum“. A jistě tento papežův okružní list znáte. Vaše Charita jej vydala v sešitu a poslala všem třídám katolických dětí a dala v něm pokyny, jak česká mládež může splnit papežovu výzvu.

V Indickém městě Cuttack to pan biskup udělal opět jinak. Sezval žáky všech misijních škol a děti z misijních sirotčinců a vyložil jim přání svatého Otce.

Mládež pozorně vyslechla slova pana biskupa a hned se uradili, co udělají. Usnesli se takto: Chlapci ze sirotčinců se zřekli na celý rok masa v neděli. Děvčata se zřekla ještě polévky, že se spokojí jenom s rýží. Některé dívky dokonce navrhovaly, aby se pro strádající děti v Evropě ušetřila i třetina jejich porce rýže. Povídaly: „My už to nějak protlučeme, tak či onak, ale ti malí kamarádi a kamarádky, o kterých píše svatý Otec, potřebují toho všeho a ještě více.“

Ke hmotné pomoci přidali všichni dar duchovní, slíbili, že se budou modlit růženec za nebohé děti, stížené v celém světě válkou, že budou chodit uctít Pána Ježíše ve svatostánku, jiní že budou konat devítidenní pobožnosti za děti, které ztratily ve válce rodiče, aby se s nimi opět sešly.

Studenti z chlapeckého semináře odevzdali panu představenému své skrovné úspory a navrhli, aby se jim k dobru strádajících dětí ubrala na celý rok třetina rýže na večeři a celá přesnídávka a ovšem také maso v neděli. Pan biskup jim povolil jen úsporu za maso a dvakrát týdně za polévku na oběd.

Potom se propočítalo, jaké částky dosáhnou tyto úspory dětí; vyšla číslíce asi 15.000 Kčs. Pan biskup z Cuttack tento peníz neprodleně poslal svatému Otci do Říma s dopisem, ve kterém vypsál, odkud jsou poslané peníze.

Dar indických dětí z misijních ústavů zapůsobil takovým dojmem, že shledali za vhodné, aby se o něm povědělo všem katolickým dětem ve světě. A proč? Aby mohly přemýšlet, čím by pomohly strádajícím dětem a aby zpytovaly svědomí, zda nejsou zahanbeny pohotovou obětavostí indických chudých školáků, studentů a sirotků. ifp.

Špatná služba

Ruská bajka.

Poustevník, bydlící v lese, spřátelil se s medvědem. Jednou spolu podnikli dlouhou cestu. Den byl parný a poustevník se brzo unavil. „Můj milý příteli,“ řekl medvěd, „vidím, že jsi unaven. Zastavme se pod tímto stromem a v jeho stínu si trochu odpočiň. Já si sednu vedle tebe a budu střežit tvůj spánek.“ Tak také učinili. A když poustevník usnul, posadil se medvěd vedle něho a ovíval ho kapradinou.

Tu přilétla moucha a posadila se spícímu na nos. Medvěd ji ihned svou větvičkou odehnal. Ale ona se ihned vrátila a tu ji medvěd opět hněvivě odehnal. Ale moucha byla vytrvalá — takové jsou již mouchy — a vrátila se po třetí. Tehdy se medvěd nemohl již hněvem zdržeti. „Mizerný netvore,“ vzkřikl na ni, „což nepřestaneš obtěžovati mého spícího přítele?“ A uchopil kámen a hroznou ranou rozdrtil mouchu, sedící na nose poustevníkově, avšak také hlavu svého přítele.

Pamatuj! Hloupý přítel je nebezpečným nepřítelem.

Z esperanta přeložil Jan Zeman.

Vzrušující chvíle

Ferdinand Pokorný.

Cirkus pana Závodného přezimoval na venkově. Většina zvířat byla ve stájích a klecích, ale starý slon s pyšným jménem Alexandr Veliký měl své místo v ohradě na výsluní.

Šestiletá dceruška majitelova, Boženka, ráda navštěvovala ta různá zvířata, ale nejraději starého slona. I ten ji dobře znal a zhlížel přívětivě na zlatovlasé děvčátko, které mu házelo cukroví a oříšková jádra.

Ještě jednoho mladého přítele měl Alexandr Veliký, a to šestnáctiletého hochu Frantíka, který byl najat pro všelijaké obsluhy a pochůzky. I ten mu podstrkoval sladkosti, a proto ho slon občas vyzvedl na svůj hřbet k malé projížďce.

Jak řečeno, Alexandr nebyl již mlád a ač jinak dobrácký, přece někdy měl mrzutou náladu, zvláště když jeho cvičitel ho někdy příliš sužoval různými cviky.

Tak se stalo, že se jednou zmořené zvíře opravdu rozzuřilo. Cvičitel práskl bičem, ale slon zmítal divoce svým chobotem a mocně troubil.

„Pryč odtud — jdi za ohradu!“ zavolal polekaný cvičitel na Boženku, která toho rána stála vedle něho.

Sotva promluvil, popadl ho slon svým silným chobotem a třepal jím vysoko nad sebou. Pak jím mrštil daleko na druhou stranu, na štěstí na hromadu sena.

Slonova zlost nebyla tím zcela ukojena. Rozhlédl se kolem sebe po další kořisti, neboť cítil asi zášť proti celému pokolení lidskému. Boženka stála ještě na dřívějším místě, jako by jí zděšením nohy zdřevěněly, s očima vytřeštěnýma a s rukama křečovitě k sobě stisknutýma. Alexandr Veliký objal ji chobotem kolem pasu, div že se nezalkla. Ani vzkřiknout nemohla. Zavřela modrá očka, čekajíc, že ji slon vyhodí do vzduchu.

Vtom vběhl do ohrady Frantík a ihned se pokusil uklidnit rozčilené zvíře. Zatím co slon rozhoupával chobot s lehounkým břemenem, poplaskával ho Frantík po ohromných kolenách, domlouvaje mu laskavě, ale důrazně: „No, no, Alexandře, dej to dolů, dej to dolů, starý kamaráde!“

Alexandr slyšel a poslechl. Sklonil pomalu chobot a postavil Boženku mírně bez úrazu na zem. Dítě se třásl jako osika a propuklo v pláč.

„Co se stalo?“ volal pan Závodný, přecházející právě při každodenní ranní prohlídce. Boženka se k němu rozběhla a vzlykajíc, vyprávěla mu vše, Frantík se ještě stále zabýval Alexandrem a od hromady sena sem belhal pohmožděný cvičitel.

Když majitel všechny vyslechl, obrátil se ke cvičiteli: „Nováku, byli jste příliš přísný na starého Alexandra. Sloužil nám dlouhá léta, ale nyní ho nesmíme moc trápit. Rozuměl jste?“

„Zda rozumím?“ a Novák zvedl svou napuchlou ruku. „Tato ruka mi to bude dlouho připomínat.“

„Dejte si ji ihned ošetřit lékařem,“ nařídil pan Závodný, načež pokračoval: „A tobě, Frantíku, děkuji za záchranu svého dítěte. Vidím, že máš pro zvířata porozumění, jsi chladnokrevný a duchapřítomný. Takového hochy je nám třeba v našem zaměstnání. Proto tě přijímám trvale a zvýším ti plat již ode dneška.“

Boženka podala Frantíkovi ručku a její úsměv zahřál jeho duši pocitem hrdinství z lásky k bližnímu.

Kresby: C. Kotyšan.

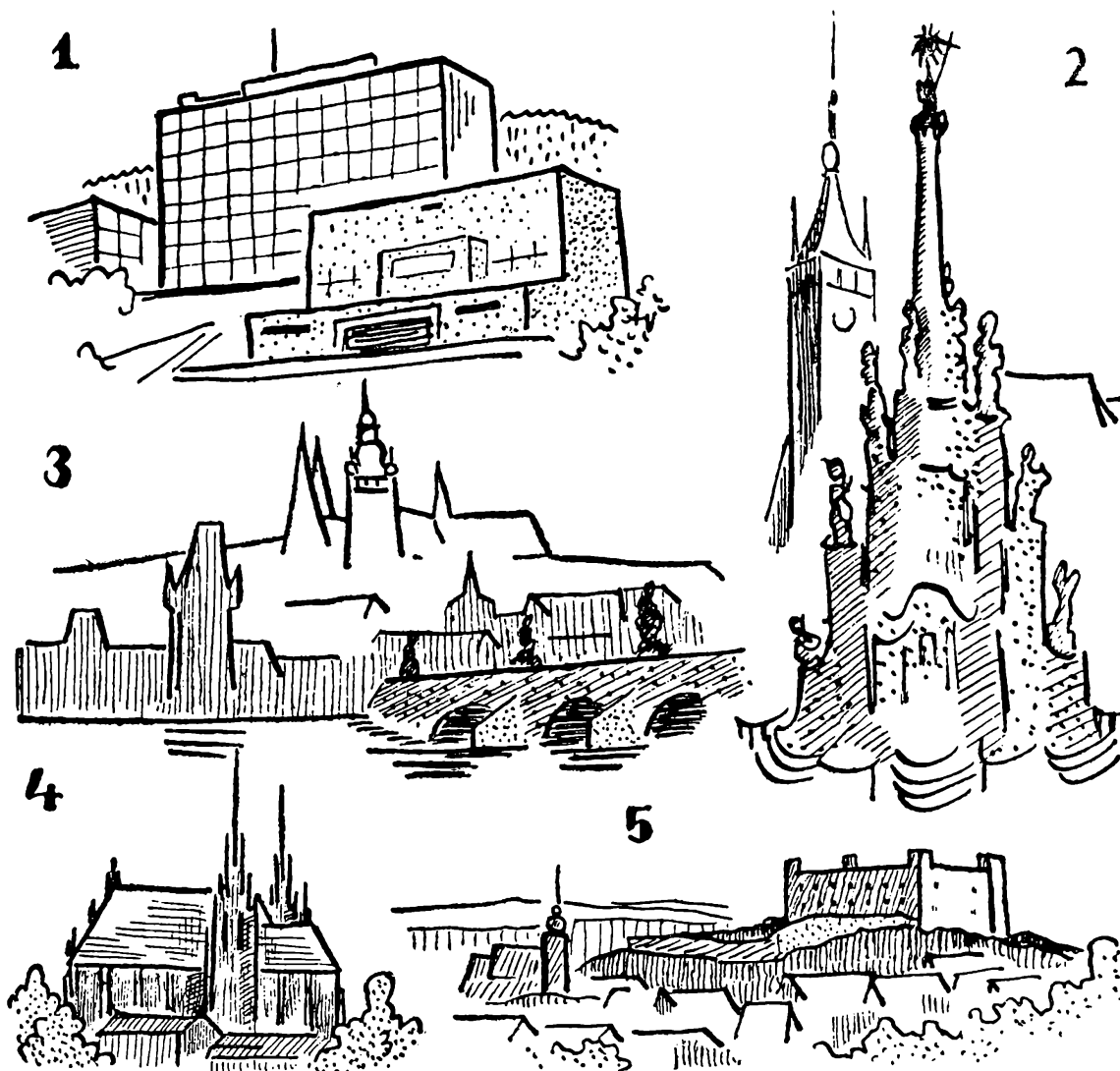
VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

18. úkol

Junácká družina Bobrů 74. Bo. dostala od junácké družiny z Náměště nař Hané veliký hanácký koláč s podmínkou, že koláč musí býti rozdělen pouhými třemi příkými řezy mezi všechny členy družiny Bobrů, kterých bylo osm. Jakým způsobem rozdělil rádce koláč mezi své hochy? Hoši chvíli přemýšleli a přišli na to. Pokuste se o to i vy!
Pomůcka: Dej si k třetímu řezu části na sebe.

19. úkol:

Každý uvědomělý hoch i dívka z české rodiny zná dobře charakteristický vzhled nejvýznamnějších budov našich velkých měst. Vyčtěte z připojené tabulky, o která města se jedná!

20. úkol

Vezměte si devět zápalek, a aniž byste je rozlámali, napočítejte z nich plné tři tucty. Napište nám, jak jste to vyřešili!

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

19. Opičák je hlava nápaditá,
o záchraně dlouho nepřemítá.
Za větev se věsí ohonem,
Evičku jím drží nad ledem.

20. Drží, drží dítě nad vodou,
však již lidé s žebří, s lany jdou.
Z ledových vln zakrátko
vytáhnou to děvčátko.

21. Jackovi co za odměnu dát?
Nestojí on o záslužný řád.
Máma velký dort mu peče hned,
Láďa skaut ho vede na výlet.

22. Jack si v řadě skautů vykračuje,
ocáskem si v kroku pohupuje.
Radostí své bílé zoubky cení,
je to jarní výlet celodenní.

23. K potůčku již došli. Nyní na ohničku
vaří skauti dobrou polívčičku.
Jackovi je přece ještě chladno,
k ohni tlačit se však není radno.

24. Kotlík na trojnožce zavěšený,
kopne do ní Jack náš nezkušený,
pára syčí, kotlík převrácen,
běda, polívečka teče ven!

MĚŘENÍ V PŘÍRODĚ. Každý řádný Junák umí snadno změřit výšku obrovských stromů, aniž by šplhal na vrcholek a pak spouštěl měřítko a pod. Rovněž tak umí změřit šířku řeky, aniž by řeku brodil. Pomocníkem je mu junácká tyč, měřítko na visování, kousek kreslicího papíru a trochu výpočtů. Výborně nám také poslouží stín.

Pro vás menší bude se zdáti velmi těžké počítání s obecnými čísly (a, b, c a pod.), ale je to docela jednoduché. Nechte si to od kamaráda z měšťanky ukázati a pocvičte se v tom! Nyní si dobře prohlédněte připojenou tabulku!

1. Tyč přes 2 m vysokou zabodneme do země tak, aby (na př. 2 m) vyčnívala nad zem. Pak přesně změříme stín této tyče (1 m). Změříme si současně stín vysoké budovy, stožáru a pod. (5 m), který chceme změřit tímto jednoduchým způsobem. Pak již jen počítáme.

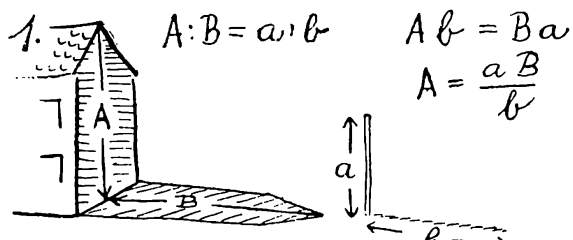
2. Postavíme misku s vodou a díváme se do ní, až uvidíme zrcadlení se vrchol vysokého stromu (ustupujeme dozadu). Nesmíme se přitom naklánět ani dozadu, ani dopředu. Pak si změříme vzdálenost misky od stromu, vzdálenost svou od misky, svou výšku od země k očím a opět již jen počítáme.

3. Zabodneme tyč, vysokou třeba 2 m, do země a díváme se se země (oko těsně u země) na vrchol stožáru, až se nám spojí s vrcholem tyče. Pak změříme vzdálenost (a) a vzdálenost (b) a počítáme podle vzorečku.

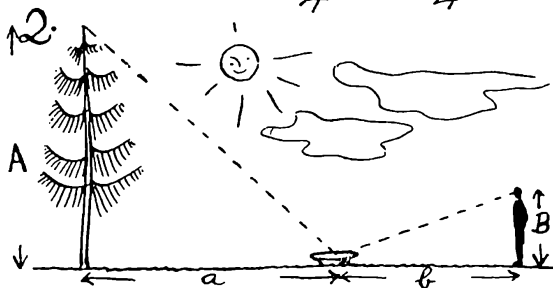
4. Držíme měřítko, které si zhotovíme z pravítka a pod., tak, abychom viděli v otvoru (0) patu stromu (domu, stožáru) a vrchol téhož v otvoru 10. Středním otvorem spatříme na stromě místo, které si musíme zapamatovati (na př. podle větvičky, suku a pod.). Pak změříme na stromě výšku od paty stromu po místo, které jsme si zapamatovali, a násobíme deseti. Výsledkem je výška stromu (stožáru a pod.).

V příštím čísle uvedeme ještě dva příklady.

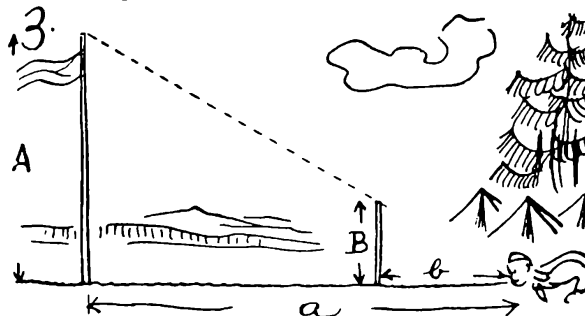
Všechny tyto výpočty jsou ovšem vázány na rovný terén. V kopcích a na svazích je počítání poněkud složitější.

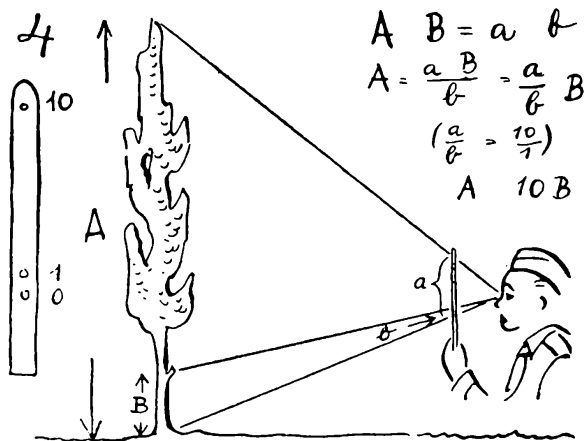
PŘÍKLAD $A \ 16m = 2m \ 4m$
 $A \ \frac{2 \cdot 16}{4} = \frac{32}{4} \ 8m$

$A \ B = a \ b$
 $A \ \frac{a \cdot B}{b} = \frac{a}{b} B$

$A : B = a \ b \ \text{atd}$

Dědečkovy oříšky

Napřed, dětičky, ten nejtvrdší, aspoň já si s ním nevím rady:

51. Na Silvestra bylo u nás osm hostů. O půlnoci jsme si všichni, t. j. naše babička, já a hosté, přáli požehnaný nový rok a podávali jsme si vzájemně ruce, tedy každý všem ostatním. Kolik těch stisků rukou bylo? — Pozor však na pravidla slušného chování! Starší vždy podává ruku mladšímu a ne naopak!

52. Co je větší bez hlavy než s hlavou? — 53. Čeho je v moři víc — písku nebo ryb? — 54. Dva chlapci se spravedlivě rozdělili o dvě jablka. Každý snědl půl druhého. Co jim zbylo? — 55. Co uděláš, dostaneš-li pětadvacet holí? — 56. Jaký je rozdíl mezi krejčím a hrnčím? — 57. Král chtěl rozdělit korunu mezi své dva syny. Jak to provedl? — 58. Který člověk má na nose háček? — 59. Kterou kozu slyšeli lidé celého světa? — 60. Z jaké sklenice se nenapiješ?

Kdo z vás, milé děti, chce odměnu, musí nám poslati včas, tentokrát do Květné neděle, správné řešení, pěkně napsané, bez pravopisných chyb a s údajem školy a třídy.

Z řádky vtipných hochů a dívek, kteří louskali oříšky z 3. čísla AS, jsme vybrali:

Anežku Dostálovou z Heřmanova Městce, Miroslava Dvořáka ze Synalova, Františka Fialu z Rašova a Josefa Ulvra ze Studence v Podkrkonoší.

Řešení dědečkových oříšků č. 21-30 v příštím čísle.

Vysilač A. S.

Kreslete s námi!

Růžena Žatecká z Dol. Benešova na Hlučínsku napsala naši povídku „O benešovském hastrmanu“ v nářečí svého kraje. Velmi pěkně se jí to povedlo, také barevné kresby, jimiž vyzdobila svůj dopis. To je aspoň pilná čtenářka! — Pavel Přikryl z Král. Pole: Tvůj návrh snad uskutečníme v příštím ročníku. — Za vzpomínku lístkem děkuje redakce eucharistickému kroužku z Řeznovic a Jarmile Vlčkové z Valašska. — Zdr. Vávra z Boršic: Máš vtipné nápady, ale piš perem. — Vlasta Poděbradová z Olomouce: Básnička „V nebičku“ se mi líbila, ale po druhé piš rozluštění a básničky zvlášť!

Milé děti! Otiskneme další řadu vašich kreseb. Musíme především pochválit za pěkné barevné kresby V. Svobodu z Lesonic. Ivo Bláha má celý sešitek dobrých nápadů. J. Omelka poslal pěkný dopis a čisté kresby. Anežce Doskočilové se vtipné nápady v hlavě jen rojily a líbily se nám, ač jsou trochu drobné. Zdeňka Kokešová kreslí dobře pastelkou. Z. Tobišová nás pobavila svým dopisem a vtipným roháčkem. J. Němec má dobré nápady v řadě jasných kresbiček z písmen. Jan Jeřábek umí kreslit zvířata. Těž J. Sedláček upoutal samostatnými pokusy. Poznáváme, že si již mnozí vzali naše pokyny k srdci a kreslí vše větší a měkkou tužkou. (Žáčková, Zubík, Valášek, Hála a jiní). Pozdravujeme vás!

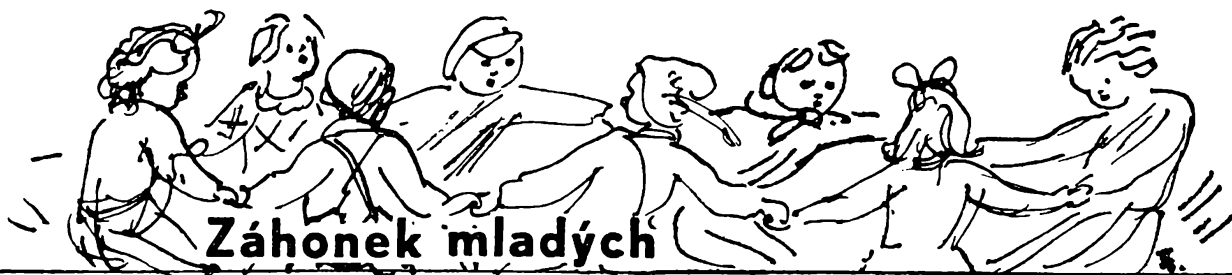
Příště otiskneme práce těchto kreslířů: I. Bláha, Zdr. Tomeček, V. Svoboda, J. Janošek, J. Pičman, F. Hroch, V. Moritz, J. Omelka, C. Mareš, V. Mihola, A. Doskočilová, M. Doležalová, J. Tomášů, M. Řeřichová, J. Jeřábek, J. Němec, B. Zezulová, O. Beyerová, M. Valášek, J. Hála, J. Zubík, B. Žáčková, Z. Vávra.

Knížní odměny zasíláme: J. Obst, J. Jeřábek, V. Jetelinová, J. Sedláček, F. Horký, J. Mlčák, Z. Šelemberk S. Kozel, J. Doležal, K. Vyskup, A. Váňa, J. Šaffer, A. Zapletalová, J. Bečvář, M. Prášilová.

VÝSLEDEK I. ŘEŠITELSKÉHO TURNAJE

Nad očekávání velká účast — 830 řešení od chlapců, 562 od děvčat, celkem tedy 1392 (Z technických důvodů se uveřejnění zdrželo.)

Šťastní vylosovaní: 1.—5. Kroužek luštitelů a luštitelky z Litenčic a okolí, z Nového Etyňku, z Počátek, z Kolovče, ze Zdětína a okolí; 6. A. Marek, Protivanov; 7. L. Vinklárková, Všechnovice; 8. R. Špatný, Brno; 9. B. Brtníková, Šlapanice; 10. J. Soldát, Bechyně; 11. B. Střasličková, Dambořice; 12. V. Polák, Choceň; 13. M. Jančová, Drnholec; 14. I. Žlebek, Jasenice; 15. L. Žilinská, Poličná; 16. O. Volbrecht, Plzeň; 17. J. Sladká, Stavěšice; 18. V. Husa, D. Lažany; 19. A. Veselá, Suchdol n. L.; 20. M. Kabátník, Rosice; 21. A. Peclová, Kobylnice; 22. M. Pulec, N. Bydžov; 23. K. Klimecký, Hodonín; 24. V. Tomec, Božejov; 25. J. Bína, Chlumeček. — Ostatní luštitelé: Nezlobte se a znovu do řešení, ať je vás ještě více! Red. hádanek.

Žakovská samospráva obecné školy v Mor. Kočově na severní Moravě nám zaslala dopis, který rádi otiskujeme na doklad, že se též v pohraničí místy velmi dobře pracuje.

Milí spolužáci!

My žáci a žákyně kočovské školy sešli jsme se sem z Moravy i ze Slovenska a pana řídícího máme z Čech. Když jsme počátkem září r. 1945 začínali, bylo nás pouhých sedm. Pak nás přibývalo, nejvíce od Uherského Brodu, též od Olomouce, z Hulína, od Zlína a pak i několik dětí ze Slovenska, až nás bylo v únoru tolik, že vznikla druhá třída. Přišla nová paní učitelka z Olomouce a učilo se vesele dál. Němců odsuny ubývalo, až jsme dne 15. října 1946 vyvěsili vlajku, že odjíždějí právě poslední. Moravský Kočov je od té doby český.

V našem malém sále, podobném špýcharu, s malým jevištěm nám přednášel o úctě k prvnímu sv. přijímání vdp. P. Proft SVD, který tehdy dojížděl na bohoslužby z Bruntálu. Doprovod světel. obrazů se nám velice líbil. Potřebovali bychom takový promítací přístroj natrvalo.

Naše obec je středem farnosti, ke které patří také Slezský Kočov a Valšov. Naproti kostelu máme dvoutrždní školu, která byla v ubohém stavu. Pan řídící jí věnoval celé prázdniny, aby se nám po návratu do školy líbila. Sami jsme poklekli a myli, hoši jako děvčata, i s paní učitelkou a s panem řídícím. Není zde pracovních sil. Sami jsme dosud zastávali práce školníka.

Nyní se zato leskne škola čistotou. — Nad Slezským Kočovem se pne Uhlířský vrch, na němž je krásný chrám P. Marie Pomocnice; je to již nad Bruntálem. Z lomu v sopečném tufu, zcela blízko tohoto kostela, vedou v podzemí podivuhodné dlouhé chodby. Báje o nich vyprávějí, že jsou tajným východem ze zámku, který byl majetkem vévody Lichtenštejnského a pak řádu německých rytířů.

Náš farní kostel je zasvěcen svatému Michaelovi archandělu a pod jeho mocnou ochranou chceme kráčet k lepším zítřkům. — V našem kraji je spousta práce. Každý z našich otců má mnoho polí a luk; vždyť si sem pro seno a pro slámu jezdí až ze Slovácka.

Duchovní život v naší farnosti neutrpěl úhony. Hned po odchodu německého kněze ujal se fary a kostela náš p. řídící, který nás též učil náboženství. Přivážel nebo pozval na každou neděli i svátek některého cizího kněze a tak jen asi po dvě neděle nebyla zde sloužena mše sv. Přípravěni p. řídícím, přistoupili naši spolužáci k prvnímu svatému přijímání, které jim podával P. Proft.

O důstojné svěcení svátků se přičinil vdp. viceděkan V. Chomeček z Olomouce, velmi přívětivý býv. dejší p. farář. Brzy čilý Kočov dostal i čilého, ač starého administrátora. Od 15. srpna 1946 učí nás vdp. rada V. Vaněk z Lukova. S ním jezdí náš pan řídící i do sousední Meziny. Dej jim Pán Bůh zdraví! Děti z Moravského Kočova.

T. G. M.

My jsme ještě malé děti,
ale víme přece,
že Masaryk tatíčkem byl
celé republice.

Hodný, milý, spravedlivý
k lidu byl i k dětem,
a když zemřel prezident náš,
smutek šel vším světem.

České děti, malé, větší,
všechny slibujeme,
že my svému tatíčkovi
věrny zůstaneme.

Jarmila Brzobohatá, Jiříkovice.

NAŠE NOVÁ SOUTĚŽ.

Napište krátkou vzpomínku ze svého života: „Jak mne ochránil můj anděl strážný.“ Zašlete redakci! Nejlepší práce odměníme.

OBRAZ SLOVÁCKA.

Miluji své rodné Slovácko. Dědinky lesy vroubené chovají bodré lidi, statečné strážce své hroudy.

Lid ten lne velkou láskou k osvobozené vlasti, vždyť jeho kraj dal národu presidenta Osvoboditele. A nejen to — jako dar vlasti zaplatil krvavou daň v odboji a v boji.

J. Š. z Podluží.

VZPOMÍNKA NA DUBEN r. 1945.

23. dubna 1945 jsme zase spali ve sklepě. Nebylo to po prvé.

Tu noc jsme spali klidně, ale ráno, když jsem se probudil, povídala mně maminka, že jsme osvobozeni, ale že se hodně střílelo. Rusové vypudili nepřítel z naší dědiny Blažovic u Brna.

Děkuji Pánu Bohu, že jsem tu noc tak šťastně přežil.

Jan Kašpařík,
Masarykova léčebna v Šumperku.

Drobnosti V JAKÉ VÝŠCE LÉTAJÍ PTÁCI?

Rozvoj aviatiky osvětlil dřívější mylné představy o výšce ptačího letu. Podle starých představ létali prý ptáci na tahu ve velkých výškách, dokonce i v několika tisících metrech. Přímá pozorování pilotů opravila prokazatelně tyto názory. Moderní ornithologie použila těchto údajů a doplnila je přímým pozorováním letu táhnoucích ptáků, založeným na odhadu výšky ptáka prostým okem. Pozorovatel si však musí předem získat představu o velikosti jednotlivých druhů ptáků v různých výškách. První pozoroval takto ptáky Fr. von Lucanus, který upevňoval jednotlivé vycpaniny s rozpjatými křídly na okraj balonu nebo na draka a v různých výškách zjišťoval jejich poměrnou velikost. Tak šedá krahujčí samice zmizela oku ve výši 850 m, v 650 m se jevila jako bod a ve 250 m byl její obrys ještě zřetelný. Černý havran byl viditelný až do výše 1000 m, bílý racek mizel již ve výši 160—170 m, káně 1500 m a sup ve 2000 m. Drobní ptáci vesměs zanikali pro oko ve 165 m. Výsledky dnešního pozorování relativní výšky tahu nás poučují, že ptáci létají obvykle v pásmu 3 až 300 m nad zemí. Výška letu závisí na počasí. Při deštivém a mlhavém povětří děje se tah 30 až 50 m vysoko, za jasných a klidných dnů táhnou ptáci pravidelně nad 100 m. Tyto údaje platí ovšem pro ptáky, táhnoucí zjevně. Množství ptáků, zejména drobných pěvců, táhne úplně nenápadně, přeletující se stromu na strom, z křovin do křovin, pokud možno podél vodních toků. Vysokotažní ptáci letí vždy tak, aby měli zem v dohledu.

Pro jednotlivé druhy byly zjištěny tyto průměrné výšky: Vrány 30—200 m, kavky 30 m, špačci 50—100 m, holubi nad 100 m, dravci 100 m a drobní ptáci do 100 m. Velcí ptáci, na příklad čápi, volavky a jestřábi, byli viděni v několika případech i ve výšce 500—650 m. Normálně se však ptáci ve výši nad 400 m vyskytují velmi zřádkem. V ojedinělých případech zastihli letci táhnoucí a kroužící ptáky opravdu ve velkých výškách. V 500 m bylo zastíženo hejno vran, ojedinělý skřivan v 600 m, rorýsi poletovali ve výši 600 m až 700 m, čápi v 900 m. Známe několik pozorování ptáků ve výšce nad 1000 m. Kroužící káně a čápi byli spatřeni ve výši 1100 m, hejno vran 1400 m, orl 3000 m. Toto je vůbec nejvyšší relativní výška, v níž byl ještě nalezen pták. Anglický pilot viděl nad Jaderským mořem táhnoucí husy ve výši 2000 m. Zvláštní zmínky zasluhuje přítomnost ptáků nad souvislou clonou mraků. Nad mračny viděli letci 13 vran ve výši 2000 m a hejno menších ptáků, pravděpodobně vlaštovek, ve 2200 m. Nejopodstatnější je domněnka, že se ptáci dostali nad mraky při přeletu vysokého pohoří. Tato pozorování jsou tím zajímavější, neboť se ukázalo v názorných pokusech, že ptáci, vypuštěni nad mraky z balonů, si počínají naprosto bezradně, létají kolem balonu a usedají na něj. Teprve nejbližší trhlinou v mračcích se spouštějí k zemi.

Z Časopisu Vesmír.

TEČKOVKA.

Jenda je statečný, ale onehdy se po ekal. Najděte, co to bylo, co ho přivedlo tak z rovnováhy.

*

DĚTI SE SMĚJ

Mařenka: „A tvé hodinky zůstaly stát, když ti vypadly z ruky na zem?“

Jenda: „Samozřejmě. Myslíš, že začaly běhat po světelnici?“

PRAVDOMLUVNOST. Kluc si chtěli ve třídě zahrát o knoflíky. Aby je nikdo nerušil, zamkli se. Najednou klepe pan učitel na dveře. Po douchém zdráhání provinilci otevřeli. „Kdo zamkl?“ táže se přísně pan učitel.

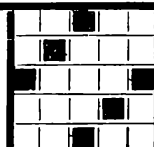
„Prosím, ono už bylo zamčeno, když jsme sem přišli!“

ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo hlavní prázdniny. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.—. Jednotlivá čísla Kčs 4.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací pošt. úřad Brno 2.

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA
Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

Řešení hádanek I. turnaje.

Č. 1. A 2. „ANDĚLA STRÁŽNÉHO“.

1. Otče milý, Pane náš, Tobě chceme sloužit bez ustání, Ty nám k tomu dej své požehnání! — 2. Tajenka: Věrní víře, věrní sobě. — 3. Lampa, palma. — 4. Svaté přijímání. — 5. Sokol, skol. — 6. Luštění a skládání různých druhů hádanek vás učí sborník Vtip se! — 7. Měď, med. — 8. Lena, Eva, Na, a. — 9. Štůl, sůl. — 10. Tajenka: Zdař Bůh! — 11. Jan Amos Komenský. — 12. Cedník, celník. — 13. Vak, an, Nor, kos, sok, rok, krb, kra, ara, brk, kal, aa, L. — Všem luštitelům a luštitelkám, zvláště začátečníkům, doporučuji, aby si hádanky podle řešení doplnili. Tak se nejlépe učíte hádankám a seznáte jich jádro. Máme většinou dovedné řešitele, většina vyloští skoro všechno a také umí řešení pěkně bez chyb pravopisně napsat. A ti ostatní se to časem naučí. Nezapomínejte na celoroční turnaj a posílejte ze všech dílčích turnajů řešení, jinak se vyřazujete ze slosování na konci ročníku! Vaší práci zdar! vm.

*

IV. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

O 20 ODMĚN KNIŽNÍCH A VĚCNÝCH.

Mezi správné řešitele hádanek z č. 7. a 8. bude vylosováno: 1. Plnicí pero. 2. Ptáčková: Blaňáček. 3. Album na fotografie 4. Kulda: Mor. národní pohádky. 5. Šachová hra. 6. Album na pošt. známky. 7.—20. Zábavné a poučné knihy. — Soutěž je přístupna každému čtenáři a čtenářce „Anděla strážného“. Nutno rozluštit nejmeně polovinu hádanek, uveřejněných v čís. 7. a 8. a zaslati do lhůty, která bude oznámena příště. Zatím řešení neposílejte!

46. PŘESMYČKA ČASOVÁ.

J. Vitvar, Studenec.

Kalte vodu

47. ŠNĚROVAČKA.

J. Vondrák, Divišov.

po	Je	ven	mřel	sva	němž	kříž
žíš	zdra	Pán	buď	ze	tý	na

48. HÁDANKA.

J. Kautský, Plzeň.

Všem čtenářům-kám *Anděla strážného*.

Jsem Tvůj dobrý duch:
Zbystři teď svůj sluch!
Na počátek můj
končí zlý sok Tvůj.

49. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

M. Botková, Ostr. Nová Ves.

ří	se	spo	ře	Bůh	ří
tam	da	dob	ho	da	kde

50. PŘESMYČKA NÁBOŽENSKÁ.

Všem Mařenkám M. Vob., Zdice.

Mapa Ariana (a/n)

51. LIŠTOVKA.

J. Guňka, Kroměříž.

spá	půj	ti	du
vstá	dej	ti	mi
Bo	ó	že	můj
lo	z mé	že	ho

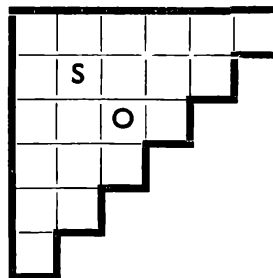
52. ČTVERCOVKA.

R. Teršípová, Pilníkov.

První člověk, hrozná zbraň,
český malíř, vinný nápoj.

53. ROHÁČEK.

F. Vystrčil, Příbor.

město v SSSR,
muž. křest. jméno.
druh dobytka,
vykonává popravu,
hlas zvířete,
samohláska.

54. ZÁHADNÝ NÁPIS.

B. Fukanová, Lavičky.

N... háže. Chorá K... Go?

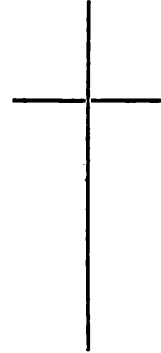
Žádáte uveřejňovat více hádanek; kde je však umístit? — Každý třetí dopis: „Zašlete odměnu... očekávám jistě... jsem zvědavá, zda dostanu knihu...“ Čekejte trpělivě, když nejste vylosován v jednom turnaji, snad to bude v druhém neb v třetím! Jak podělit dvaceti odměnami několik set luštitelů, poradte mi! — Prozatím nemůžeme uveřejnit Návod k luštění a skládání hádanek, není místa. Dobře vám poslouží hádankářský sborník Vtip se! — Očekáváme vaši účast v dalších soutěžích a těšíme se na pěkné dopisy. S pozdravem váš red. hádanek.

Kreslil M. Florian.

ANDĚL STRÁŽNÝ

Časopis katolických dětí * Cena Kčs 4.— * Ročník 62 * Číslo 8

ZEMŘELÝ METROPOLITA MORAVSKÝ

ThDr LEOPOLD PREČAN,

ARCIBISKUP OLOMOUCKÝ, VELKÝ SYN
POŽEHNANÉ HANÉ, BISKUP SVÉHO LIDU
A NEOHROŽENÝ VLASTENEC, BYL PO-
CHOVÁN V DEN SVÝCH 81. NAROZENIN
(8. BŘEZNA 1947) V OLOMOUCI-HEJČÍNĚ
V KOSTELE, KTERÝ SÁM DAL POSTAVIT

Posvátný čas

Kreslil F. Bílkovský.

Týden před velikonoce se nazývá Svátý. Pán Ježíš v té době trpěl pro naši spásu.

Na ZELENÝ ČTVRTEK byla ustanovena nejsvětější Svátost oltářní. Proto křesťané v ten den rádi přijímají Tělo Páně. Zmlknou zvony. Odhalí se oltáře. Biskup světí oleje a dvanácti starcům omývá nohy. Papež tak činí staříčkým kněžím.

O VELKÉM PÁTKU líbá lid Spasitele na kříži. Koná se mše svatá darů předem posvěcených. Děti i lid navštěvují Boží hrob.

Na BÍLOU SOBOTU se světí nový oheň, velikonoční svíce a křestní voda. Zvony se rozhlaholí. Večer k veliké radosti všeho lidu se koná slavnost Vzkříšení.

Lidové průpovědi

Sníh dubnový zemi obnoví. — Ozývá-li se v dubnu hrom, nebojí se již mrazu strom. — Při sv. Jiří vylézají z děr ještěrky a štíři. — Duben má dát máji půl listu. Ale v našich krajích koncem dubna rostlinstvo již bohatě bují. — Blíž se příchod nejvzácnější Kněžny.

K titulní straně: Mučednická smrt sv. Vojtěcha 23. dubna 997

JSME V ROCE SVATOVOTJĚŠSKÝCH OSLAV. Před 950 lety vytrpěl smrt mučednickou sv. Vojtěch, první český biskup v Praze. Pocházel z předního rodu Slavníkovců na Libici, blízko stoku řeky Cidliny s Labem. Proslavil české jméno také za hranicemi. Kázal jako apoštol v Uhrách, v Polsku a u Prusů, kde byl zabit od pohanů. Kromě Čechů jej ctí jako svého patrona Slováci a Poláci. Připisuje se mu staročeská píseň: Hospodine, pomiluj ny! Letos se konají v celém našem státě oslavy jeho památky.

Klement Bochořák:

Jarní modlitba

Poslyš, svatý Jiří,
spanilý rytíři,
otevřiž zem jarní
k pomoci naší.

Ať se proti silám zlým,
mocnostem škodlivým
celičká obrní
oblekem lupení
proti úskočnosti,
všf havěti zlosti!

Věrná síla Tvá
zlomiž tenata,
ochranu rozprostřiž
se svatým Václavem
po vlasti naší!

Svatý Jiří,
oblaku hojný,
sloupe hromosvodný,
Kriste, eleison!

Kreslil Boh. Večeřa.

Klement Bochořák:

Červené ponděli

Jak kuřátko skořápkou se proklove,
tak Pán Kristus vstal
ze tmy hrobové.

Zmrtvýchvstání jeho protřpěno
velkou krví.
Proto vajíčka se barví na červeno.

V naději, že proměnil nám sebe,
proto vejce velkonočky mají
barvu jak čisté jarní nebe.

Ta hne 'á připomínají nám hlnu.
Deštěm milosti ji brázdí Hospodář,
jenž života chléb zbavil chůti bílnu.

Vajíčkem se posilím,
schovám kraslice,
Vzkříšení se pokloním
hluboce.

Zvon

A. M. Janová.

Byl docela sám ve vysoké bílé věži. Dole si však hrávaly děti. A tak znal Frantíka, Pepíka, Jiříka, Martu, Jitku i Toníka. Byl sám, ale nikdy se mu nezastesklo. Viděl mnoho a viděl daleko. Viděl slunce, jak se ukládá ke spánku, viděl, jak se vždycky zaškaredilo, když mu včas nezaspíval ukolébavku. Zrudlo zlostí a stáhlo si přes hlavu černý mrak. Jak mu však mohl zaspívat, když děti si k večeru nejlépe hrály a nechtěly tomu rozumět, že slunce je už v posteli. A slunce už chtělo mít klid, už mělo za celý den dost dětského smíchu a štěbetání. Pravda, někdy děti o tom ani nevěděly, že se slunce ukládá ke spánku. Jak také mohly vědět, když si hrály v křoví na schovávanou! Jak mohly vědět, když měly hlavy skloněné nad důlkem s hromádkou kulíček! A tu se vždy zvon rozhoupal a vážně na ně zavolal:

Bim, bim, bam,	nechte hry,
nechte hry,	slunce spí,
bim, bim, bam,	bim, bim, bam,
nechte hry,	bim, bim, bam.

To šlo, dokud viděl hodně daleko, až slunci do postýlky. Pak začali lidé stavět kolem věže domy. Vysoké domy s mnoha okny, ve kterých bylo mnoho dětí. Přibývalo tolik dětí, že si je už ani všechny nepamatoval. Ale všechny posílal stejně večer do postele, ať to byla Jitka, kterou znával, když ji maminka pod věží převinovala, nebo ať to byl Milan, který se včera přistěhoval. A lidé stavěli domy na všech stranách, i na té, kam slunce chodí spát. Teď už neviděl slunci do světničky, a přece musí dětem říci, kdy mají jít spát. Vždyť musí slunci zaspívat ukolébavku.

Slunce se schovalo za nový dům, ale má ještě hezký kousek cesty domů. Jen aby mu včas zaspíval!

Letěla kolem muška Bzučilka. „Muško Bzučilko, vylétni trochu výše a podívej se, co dělá sluníčko!“

Muška vylétla výše a povídá: „Zrovna otvírá branku u zahrádky.“ — To byl ještě čas.

Za chvíli letěla kolem beruška. „Beruško, prosím tě, vylétni výše a podívej se, co dělá sluníčko!“

Beruška vylétla výše a povídá: „Zouvá si zlaté střevíčky.“

Už nebylo mnoho času, ale děti

si tak pěkně hrály. Škoda! Snad sluníčko ještě chvilku počká. Ještě se má umývat, zlaté vlásky rozčesat, noční košilku oblékat.

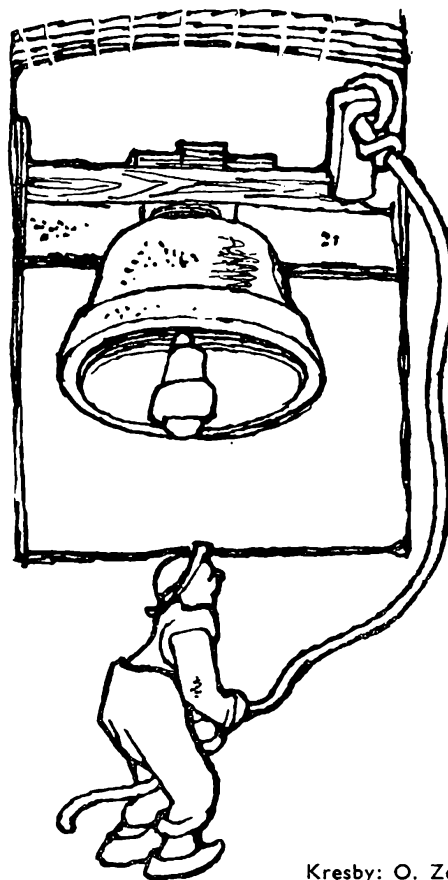
Letěla kolem vlaštovička. „Vlaštovičko, prosím tě, vylétni trochu výše a podívej se, co dělá sluníčko!“

Vlaštovička vylétěla vysoko, až nad komíny nového domu, podívá se a povídá: „Zrovna jde sluníčko do postýlky.“ — Teď je čas.

Bim, bim, bam,	nechte hry,
nechte hry,	slunce spí,
bim, bim, bam,	bim, bim, bam,
nechte hry,	bim, bim, bam.

A teď se rozezněl a zazpíval ještě sluníčku:

Bim, bim, bam,	budeš hřát
bim, bim, bam,	a se smát.
jen si spi,	Děti spí,
odpočiň,	i ty spi,
zítra zas	tiše spi,
bude čas,	bim, bim, bam.

Kresby: O. Zemina.

Polednice

Lužická pověst.

V pravé poledne plela lužická žena len. Vtom přijde na ni polednice se srpem v ruce a chce jí utnout hlavu. Plečka ji v úzkosti prosí: „Pro Boha, nechej mne na živu, mám děti, co si počnou beze mne?“ — A příšera zavrčí: „Tedy dobře! Budeš-li po celou hodinu vypravovat o lnu, daruji ti život. Jinak bude s tebou zle! Vidíš přece, že mám v ruce srp!“

Mnohá žena by snad po celý den mohla vypravovat, klábosit a povídat o všeličemž. Ale po celou hodinu jen o lnu vykládat? Která by to dokázala? Ale naše žena dovedla si pomoci.

Začala o lněném seménku, vypravovala zcela pomalu, zvolna vykládala, protahovala slova, natahovala jednotlivé slabiky, jako by mohla vykládat o lnu až do soumraku, aby ji nepostihl osudný srp. Kromě toho pomáhala si tím, že dodala za každou větou: „No, baže - ba - ano - ano, s tím milým lnem to není jenom tak, jak by si někdo myslel, ale kdežpak, to je veliká - no - baže - moc veliká, ba až příliš moc veliká robota!“ — S takovou pomocí vystačila v určený čas s vypravováním. Ještě se nedostala ani k tomu, jak se trhá len, a vtom už tloukla na věži vesničkého kostelíka jedna hodina. Určený čas uběhl a polednice zaskučela: „Das ti pomáhal uhádnout, jak si pomoci, abys unikla smrti! Teď nemám nad tebou moc!“ — A příšera zmizela.

Kyas.

Nebezpečné dobrodružství

Jiří Jemar.

Do nekonečna táhla se písečná poušť Nefúd. Skauti z Džoufu vyjeli si na dvou velbloudicích do pouště, aby se tu poněkud pocvičili v užívání busoly. Všichni byli Beduini, arabského původu. Jejich rodiče však již zanechali namnoze kočovného života a žili již léta v Džoufu, sice uprostřed arabské pouště, ale přece již v místě civilisovaném.

Naši skauti z Džoufu byli majiteli dvou velbloudic. Byl to tedy velmi bohatý skautský oddíl! Kromě velbloudic měli i svůj beduinský stan. Člověku, který by byl v poušti po prvé, bylo by úzko. Ne tak však našim Beduinům, arabským skautům. Vůdce oddílu Aleš Al-Ariš pozvedl k ústům píšťalku a zahleděl se na busolu. Pak pronikavě zapískl. Na ten povel jeho pravá velbloudice uhnula se k severozápadu, kdežto druhá velbloudice, jejíž chůzi řídil rádce junáků Josef Abu-Théky, dala se do běhu k jihovýchodu. To byl počátek cvičení. Na každém velbloudu seděla jedna junácká družina. S alešem Al-Arišem jela družina Lvů a s rádcem Josefem Abu-Thékem družina Mustangů. Mustangové měli za úkol řídit se podle busoly a plánky, které jim dal vůdce junáků, a tak dojet až ke skalám Túmanským, tam upevnit družinovou vlajku a pak se vydat opět podle busoly k hrobu u jeskyně Šuejbovy. Tam měla býti ukryta družina Lvů, kteří měli odejmouti oddílovou vlajku, upevněnou nad hrobkou či jeskyní.

V těchto myšlenkách spěla družina Mustangů, pět menších arabských hochů se starším rádcem Josefem Abu-Thékem, k Túmanským skalám. Ty se jim brzy již zjevily na obzoru. Statná velbloudice, nesoucí tento nemalý náklad, nijak se necítila zatížena.

Když již byli všichni blízko skal, seskočili všichni s velbloudice a o překot se dali do běhu ke skaliskám. Kdo první vyleze na zvětralý nevysoký vrcholek? Petr Sálem, nejmenší ze všech, byl nejhbitější. Jan Muhammed byl hošíkem poněkud obtlouštějším a zůstával pozadu. Zakopl o hřeben písečné vlny, překotil se a jak kulička se svalil do písečné prohlubinky. Nedbal však toho, že je zaprášen od hlavy až k patě, vyskočil a pelášil za druhými. Ale nohy se mu opět nějak popletly a tak se skulil opět. Když povstal, spatřil za sebou velbloudici, volně jdoucí za nimi. Dostal nápad. Uchopil se řemenů a vylezl v krátkosti velbloudici na hřbet. Našel tu velbloudí hůlečku, upevněnou řemínkem. Uvolnil ji a popohnal velbloudici k rychlému běhu. Brzy předešel Karla Ismaína, ba i Petra Sálema. Velbloudice doběhla již k okraji skal. Jeník seskočil do písku a hrnul se po skalisku nahoru, těžce oddychuje. Všichni předešel! To se mu ještě nestalo. Musí i nyní ještě zvítězit!

Když byl již v půli cesty, přihnul se ke skalám hulákající Petr Sálem. Ale Muhammeda již nedohnal! Jen o vteřinu později dosáhl vrcholu, kde seděl již široce se usmívající Jan. Brzy sem dospěl i rádce Josef Abu-Théky a pochválil Muhammeda: „Nezáleží vždy tak na rychlosti jako na vtipu! Dobře jsi to udělal, Jeníku!“ Hoši se také vesele smáli. S počátku sice měli potají na Muhammeda spadeno, že je „ošidil“, ale v junáckých družinách vládne opravdové bratrství, a vášně, závist, zlost, nenávist a zlobu, to junáci potlačují vši svou junáckou silou, kde mohou a jak mohou.

Když upevnili vlajku, pro kterou se vrátí až na zpáteční cestě, slezli naši arabští junáci opět dolů k velbloudici a obtížili ji s prosbou, aby je nesla další cestou. Slunečko již hrálo až nepříjemně a tak se hoši již těšili na jeskyni Šuejbovu. Určili si směr dle busoly a pobídlí velbloudici.

S přibývajícím horkem ubývalo řeči a zábavy. Také velbloudice zvolnila již krok. Nádoba s vodou na ovlažení rtů a hrdla putovala z ruky do ruky. Hoši seděli nyní většinou již na velbloudici, jen rádce Josef a poradce Jiří Hamád šlapali pěšky. Uběhla hodina a marně dosud vyhlíželi hoši, zda již spatří obrysy hrobky proti obzoru. Stále jen ty písečné vlny! Větérek již je nečeřil. Byl mrtvý klid. Ba ano, nebylo to samo sebou. Jiří Hamád, který se ohlédl, zvolal pojednou zděšeně. Všichni se ohlédli. Za nimi na obzoru zvedal se černý drobný mráček. Též velbloud pocítil již nebezpečí a dával se do běhu, takže mu nyní sotva hoši na zemi stačili. Drželi se jeho řemenů a nechali se táhnout, aby se jim lépe utíkalo.

„Podle plánu, který máme, dávno již jsme měli býti u jeskyně Šuejbovy!“ prohodil pojednou rádce.

„Hoši, zastavte velblouda, musíme překontrolovat směr! Někdo z vás řídil velbloudici nesprávným směrem! Museli jsme již minout jeskyni Šuejbovu!“

S velkou námahou byla udržována velbloudice v klidu a hoši zkoumali plány i mapy.

„Ano, zabloudili jsme v poušti,“ prohlásil Jan Muhammed, „Allah nás ochraňuj! Blíží se zrovna písečná bouře. Zahyneme!“

„Tiše, Muhammede!“ okřikl jej Jiří, „to není junácké, naříkat! Junák si ví vždy rady!“

„Myslím, bratři, že jsme příliš uhnuli k východu. Musíme se stočit jižněji,“ pravil rádce po chvílce úvahy.

„Pak ovšem nás písečná bouře brzy dožene! Měli bychom prchat přímo na východ, pryč od bouře!“ horoval Muhammed.

„Ne, k jihu! Kupředu!“ rozhodl rádce Josef Abu-Théky a již popohnal velbloudici, která se velmi ráda dala do pohybu. Třásla se strachem, to hoši cítili. Zvíře má vždy dobré tušení, bouře bude asi strašná!

Černý mrak na obzoru se zvětšoval a zvětšoval. Nyní jej měli stále na očích. Zdálo se, že je svírá víc a více, jak by černým pláštěm oblohu kol nich zatahoval. Vítr již opět čechral hřebeny písečných vln a drobný písek obtěžoval hochy, žena se jim do očí, do uší, do úst, do nosu a všude, kam jen mohl vnikat.

Zdálo se, že to s hochy špatně dopadne. Velbloudice byla přece jen svým nákladem příliš přetížena a její krok stával se pomalejší, třebaže úporně napínala krk kupředu a byla již celá zpocená.

„Ó velký Allahu, Ježíši Kriste, spas nás, zachraň nás! Matičko Boží, Maria, pros za nás!“ povzdychl rádce Josef, když spatřil, že černý mrak již zakrývá slunce a že vítr již tvoří písečné záclony, že je již nejvyšší čas, aby se uchýlili někam do krytu, nechtějí-li býti zasypáni a udušeni.

Pojednou rádce Josef vzkřikl radostným hlasem. Zdálo se mu, že spatřil před sebou v písečné zácloně vláti oddílovou junáckou vlajku s obrazem patrona skautů celého světa, svatého Jiří.

Hoši mu již neodpověděli. Ale velbloudice se jim vytrhla a vrhla se několika kroky vpřed a brzy poklesla na kolena u skalnaté stěny, kde vichřice poněkud polevila. Byli za hrobkou u jeskyně Šuejbovy!

Hoši se přitiskli ke zdi a v duchu děkovali Matce Boží za vysvobození. Ale vyhráno ještě nebylo.

„Alespoň do hrobky vlezeme! Tam bude bezpečněji a otvor je hned tu za rohem,“ rozhodl rádce. „Velbloud s námi ovšem nemůže. Otvor do hrobky je malý!“

Rup! Zlomená tyč s junáckou vlajkou přepadla přes okraj hrobky a vítr již ji odnášel pryč. Několika skoky se jí rádce zmocnil.

„Máme vlajku bez boje!“ zasmál se Jiří a tím rozehnal stísněnou náladu. Hoši se rozhodli doplížít se proti zuřícímu větru písečné bouře podél zdi hrobky až k otvoru, kterým se dostanou k bezpečnějšímu přístřeší. Když se rádce nebál zachránit vlajku a hnáti se za ní, třeba jen kousek pouští, nebudou se ani oni báti.

Držíce se pevně za ruce, postupovali řetězem kolem zdi. Brzy se vnořili do vylámaného otvoru v hrobce a pohltila je černá tma dost i prostorné hrobky.

Z černé tmy ozvalo se zaskučení. Hoši brzy zpozorovali několik svítících nazelenalých očí. I zvěř na útěku před bouří se sem uchýlila! Snad to nejsou příšerní lvi? To by ovšem bylo velmi nebezpečné dobrodružství! A hoši již hledali opět cestu k východu. Tam však bouře právě nabyla nejvyššího stupně své zuřivosti. I venku bylo skoro tma pro ženucí se mračna písku. Vítr ještě zesílil a nyní by již těžko jeho síle odolávali. Hoši se stulili k rádcovi a pohlíželi do kouta, kde na ně zíraly oči divoké zvěře. Bylo tam nejméně šest kusů této zvěře. „Je nás také šest. Vypadá to jako kdo s koho!“ šeptal Muhammed.

Jak dlouho trvaly ty hrůzné chvíle, těžko přesně říci. Avšak jak se bouře přihnala, tak se pojednou uklidnila, počalo se rozednívat a vítr se konečně již zcela utišil. Venku před hrobkou opět svítilo slunce. Oči hochů, přivyklé tmě, rozeznaly nyní zvířata v hrobce. Nebyli to lvi, ale drobní šakali. Ti nyní pobíhali při zdi hrobky, skučeli a cenili na hochy zuby.

„Hoši, rychle ven, šakali jsou neklidní! Mohli by nás pokousat dosti nepříjemně!“ rozkázal rádce Mustangů. Nemusel to říkat dvakrát. Hoši vyskákali vylámaným otvorem a rozběhli se ke stěně, u níž ležel velbloud.

Byl, chudák, až po krk zasypán a marně se snažil z písku se vyprostit. S pomocí hochů se mu to však brzy podařilo.

„Co se stalo s družinou Lvů?“ napadlo je nyní v obavě.

„Vždyť sem umístili vlajku, musí býti někde skryti v jeskyni!“ rozptýlil obavy rádce Josef.

A skutečně! V téže chvíli zaslechli zvuk vůdcovy píšťaly. A již spatřili vůdce Aleše Al-Ariše, spěchajícího na velbloudu k hrobce. Pln obav chystal se hledati družinu Mustangů a těžko vylíčit jeho radost, když se s nimi tak náhle a nečekaně setkal.

„Kde jsou hoši z družiny Lvů?“

„V jeskyni Šuejbově u studny!“

V malé chvíli byli všichni v jeskyni. Nastalo objímání, jako by se hoši již léta neviděli. A nebylo divu! Tak tak všichni vyvázli životem z nebezpečného dobrodružství!

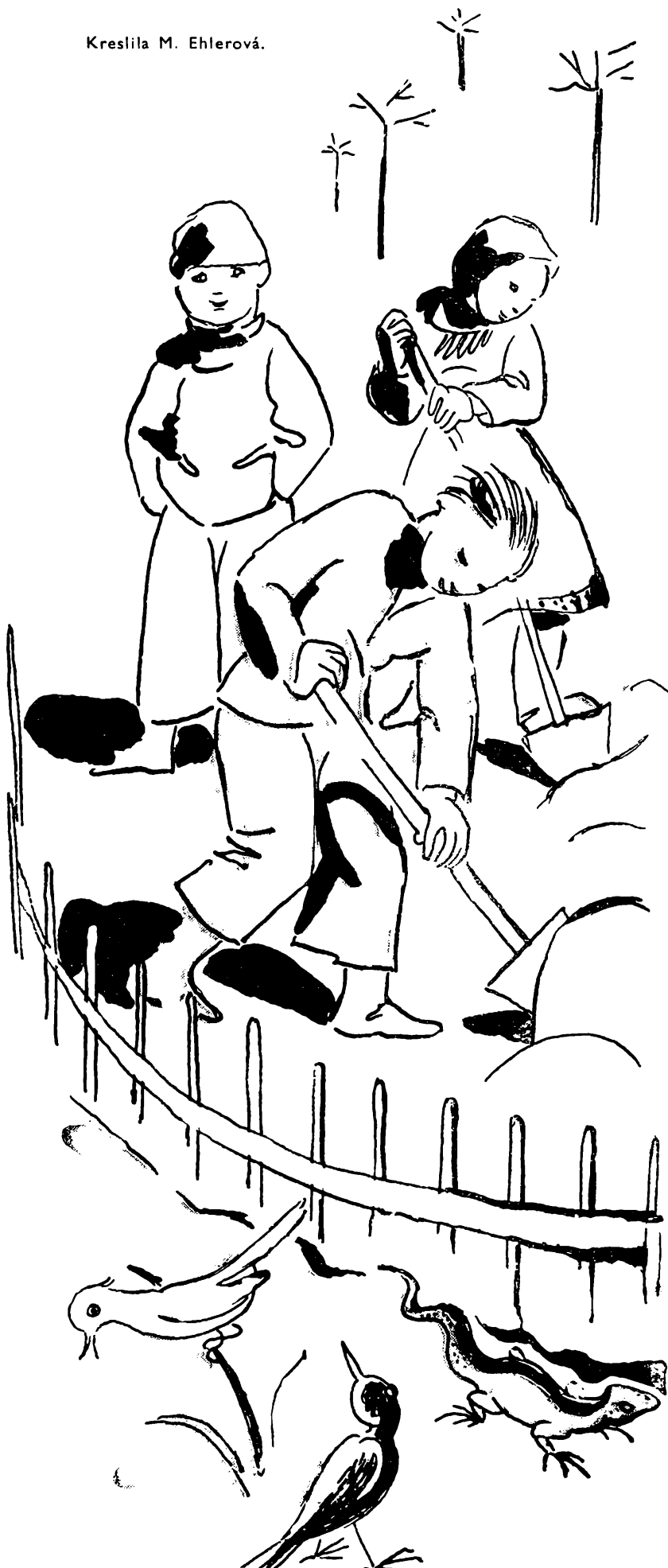
„Navrhují, abychom zde v jeskyňce zřídili oltářík Panny Marie lurdské! Máme v klubovně velikou její sošku, tu sem přeneseme, upravíme to zde, a tak bude náš dík i takto trvalý a zřejmý!“

S tou myšlenkou vraceli se hoši z pouště domů...

Kresby: C. Kotyšan.

Kreslila M. Ehlerová.

Karel Hroch:

V zahrádce

Sotva v dubnu snížek roztál,
vyschla trochu země,
ve školní už zahrádečce
připravují sémě.

Větší děti ryjí záhon,
menší hrušky drtí.
Nejčilejší ze všech dětí,
Matýsek, se vrtí.

„Máme také zahrádečku,
vykládá všom dětem.
„To dá práce, záhonky než
přikryjí se květem.

Tatínek náš zrovna včera
vysazoval stromek,
aby v létě větší stín měl
v zahrádce náš domek.

Jablíčka též dobrá budou.“
Děti zuby cení.
Napřed však musí být pr-
pak je posvíce

Karel Vinařický:

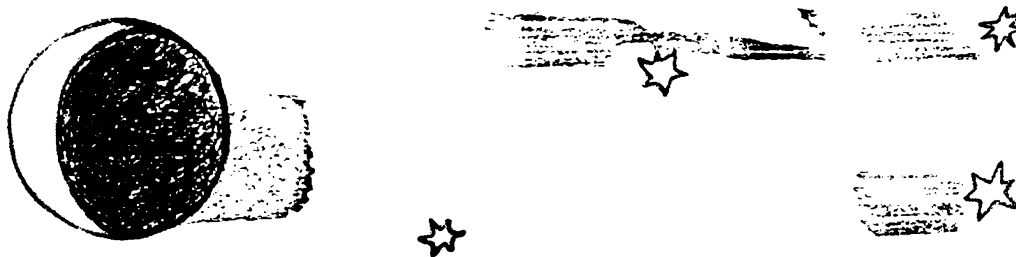
Počet živočichů

Kolik je na zemi zvířátek,
kolik pod oblohou ptáčátek?
Kdožpak mi to poví z lidí,
co mé oko sotva vidí,

kdo zvířátka všechna zná,
kdo na zemi spočítá
všecky broučky a červíčky,
všecky ve vodách rybičky?

Lidé velcí, učení,
v uměních vycvičení,
sotva jejich jména znají;
jak je všecky spočítají?

Marně já se lidí ptám,
jediný Bůh ví to sám;
on jim denně pokrm dává,
i mně život zachovává.

Měsíc

Dr Jos. Mouřinovský.

Měsíc je těleso gravitačně připoutané k naší Zemi, kolem níž obíhá, vlastně na ni padá. Je vzdálen od ní pouze 384.400 km. Může se k ní však přiblížit až na 357.000 km. Mezi Zemí a Měsíc by se dalo umístit třicet zeměkoulí. Jinými slovy: Měsíc je od nás vzdálen jen třicet zemských průměrů. Je to vzdálenost opravdu na dosah ruky! Jen to srovnáme se Sluncem, které — jak už víme — je vzdáleno od nás 150.000.000 km, kdežto Měsíc ani ne půl milionu kilometrů. Je tedy skoro 400krát blíže Zemi než Slunce. Náš Měsíc patří mezi největší měsíce naší sluneční soustavy. Jeho průměr je 3480 km, obvod 10.935 km. Člověk by ho obešel za rok, rychlík obejel za čtyři a půl dne, letadlo za třináct a půl hodiny, dělová koule za tři hodiny. Dráhu Země—Měsíc by člověk zdolal za 36 let, rychlík za 160 dní, letadlo za dvacet dní, dělová koule za čtyři a půl dne, světelný paprsek za jednu a půl vteřiny. Měsíc se otočí kolem své osy za dobu svého oběhu kolem Země, t. j. za 29 a půl dne, takže nám ukazuje stále tutéž stranu. Rovníkový bod na Měsíci se pohybuje za vteřinu méně než pět metrů. Toto těleso svítí nám za noci pohádkovým světlem slunečním, které se od něho odráží. Hustota měsíce je 3,5, je tedy z řidšího materiálu než Země, jeho matka, z níž by se dalo vytvořit 82 takových koulí jako je Měsíc. Jeho rychlost kolem Země je dost pomalá — 1 km/sec. Povrch Měsíce je nám znám ze všech nebeských těles nejlépe, protože Měsíc je nám nejbližší, takže velikým dalekohledem můžeme na Měsíci uvidět balvany, mající asi třicet metrů rozlohy. Na Měsíci jsou jen hory a pouště bez vody, vzduchu a života — stopy po úžasné sopečné činnosti — samý obrovský kráter! Je to mrtvý svět! Země s Měsícem by se nám jevila třináctkrát větší, než jak my vidíme Měsíc, byla by asi tak veliká jako kolo od vozu. Den na Měsíci trvá čtrnáct dní, v němž polední žár je 135 st. C, ráno a večer minus 50 st. C a o půl noci minus 173 st. C. Kdo z lidí by tam vydržel? Nikdo! Nejsou tam podmínky pro náš život!

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

6. 4. HOD BOŽÍ VELIKONOČNÍ. Pán Ježíš slavný a krásný vstal z mrtvých. (*Marek 16.*) „Vstal jsem a nyní jsem s tebou.“ Ve chrámech se staví na oltář socha oslaveného Pána. V levici drží praporek a pravíci ukazuje k nebi. V nebesích je domov pravý. Dopoledne po službách Božích se světí pokrm a nápoje. Beránek velikonoční značí Beránka Božího, Krista, pro hříchy lidstva umučeného a opět vzkříšeného. Pšeničné bochánky a víno představují nejsv. Svátost oltářní. Bílá i malovaná vajíčka jsou obrazem vzkříšení Krista, přírody a člověka.

13. 4. NEDĚLE 1. PO VELIKONOCÍCH. Bílá čili Provodní. Božský Spasitel ustanovuje svátost pokání. (*Jan 20.*) „Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny.“ - V některých krajích slaví dítky své první svatě přijímam. ,

20. 4. NEDĚLE 2. PO VELIKONOCÍCH. Pán Ježíš je dobrý Pastýř. (*Jan 10.*) Spasitel zemřel na kříži za lidstvo a ve Svátosti oltářní je živí pokrmem svého těla. „Bývali jste jako bludné ovce, ale nyní jste byli obráceni k Pastýři a ke Správci svých duší.“

27. 4. NEDĚLE 3. PO VELIKONOCÍCH. Pozemský život rychle plyne. Za krátký čas mne zase spatříte. Vaše srdce se bude radovati a vaši radost vám nikdo nevezme. (*Jan 16.*)

23. 4. SV. VOJTĚCH. Bratře Čechu, znej se k sv. Vojtěchu! Plň ochotně příkazy sv. náboženství!

25. 4. SV. MAREK. V den sv. Marka, evangelisty Páně, konají se do polí průvody. Křesťanský lid prosí nebeského Hospodáře, aby odpustil naše viny a zachoval úrodu zemskou. Kdo snad s průvodem by nešel, pomodlí se doma litanii ke všem svatým. *Cyrl Berka.*

Křepelčí pohádka

Klema Ptáčková-Pilátov'

Přišel duben. Sluníčko, jako by vědělo, že je po dlouhé a studené zimě třeba tepla, hřálo až mile. Kdekdo mu za to děkoval, zajíci i koroptve, polní králíci i kmotry veverky — a vůbec všichni a celá Zelená mez. Děkovala, ale tetelila se přitom i strachem. A měla také proč! Čekala den co den milou křepelčí návštěvu, ale čekala nadarmo. Je pravda, má daleko k Zelené mezi milá Křepelička s Křepeláčkem, od břehu severní Afriky je cesta zlá, ale je už přece duben, a to se všechny křepelíčky rok co rok do rodných domovů vracívají . . .

Když všechny, tedy i ty naše zpod Zelené meze!

Vrátily se! Vrátil se táta Křepeláček i máma Křepelička a vrátilo se všech dvacet mladých křepelék.

První je zpozorovala veverka Zvědka, která se vyšplhala několikrát za den na ten nejvyšší bor a napíjala zrak i sluch k jihu.

Konečně!

Byl právě krásný podvečer, když se křepelčí rodinka vrátila z jihu na Zelenou mez.

Zajíci Stařešinoi se dojetím třásl hlas, když ji vítal, kmotry veverky se naučily na přivítanou novou písničku, králík Šedivousek předvedl ty nejmělečtější kozelce, a milé kamarádky koroptve přichystaly velký lopuchový list, plný červíčků. Vyprávění a objímání nebralo konce, když vtom uprostřed největšího veselí zvolal zajíc Stařešina:

„Dík za šťastné jarní shledání patří naší dobré královně vil. Nuže, pojďme, přátelé, vzdáme jí svůj hold.“

A tak, jak tu všichni byli — šťastní a veselí — hurá k Vysoké skále.

Kreslil F. Bílkovský.

Zajíc Stařešina na ni třikrát zaklepal a objevil se malý skřítek.

„Ohlas mne u královny vil,“ řekl a podal skřítkovi tři bílé chlupy. Skřítek zmizel, ale brzy se zase objevil a hluboce se poklonil:

„Dobrá Lesana očekává tebe i všechny tvé přátele.“

Poté se ztratil s moudrým zajícem, křepelkami a s celým průvodem ve skále. Vedl je stříbrnými a zlatými síněmi až ke královskému trůnu. Seděla na něm mocná ochránkyně zvířátek a ptáků, dobrá víla, královna Lesana. Zajíc se před ní tak hluboko uklonil, div si o zlatý stupeň nos nerozbil, a začal:

„Naše dobrá vílo, přišli jsme . . .“

Dále se milý zaječí řečník nedostal. Víla Lesana mu s úsměvem pokynula rukou a mile řekla:

„Vím, přátelé, buďte mi vítáni! Proč bych nepomohla tam, kde vidím opravdové přátelství a lásku? Prosili jste v podzimu za křepelčí rodinky zpod Zelené meze. Nuže, šťastně se vrátila. Raduji se s vámi!“

Poté zazvonila stříbrným zvonkem. Kde se vzali tu se vzali, objevili se u trůnu malí vousatí trpasličci a každý z nich nesl hlubokou mísu. Královna vil pokynula zvířátkům zpod Zelené meze k hostině. Každý dostal, co měl nejraději — šťavnaté hlávky zelí, čerstvý jetýlek, lískové oříšky a borové šišky, a naše koroptvičky plno, plničko sladkých semínek a červíčků. Bylo krásně a dobře u královny vil, že se ani nikomu k Zelené mezi nechtělo.

Minula noc a nastal den. Zelená mez svítila v slunci jako zlatá a nabídla křepelčí rodince to nejhezčí a nejskrytější místo pro hnízdo. A křepelka Křepelička „tik - tik - dík“, posadila se do hnízda a brzo snesla první vajíčko. A tak začala pod Zelenou mezí nová křepelčí pohádka.

Jenom řemeslo

Besenská rodni.

Vydal se kterýsi car se svou ženou a dcerou na cestu, aby se lodí trochu projeli po moři. Sotva byli kus od břehu, strhla se prudká bouře, která je vrhla do kteréši země, kde se o jeho říši ani nevěděl, jako také on o této zemi dosud nikdy nic neslyšel.

Když tedy vyšli na pevninu, nesměl říci, že je carem. Peněz vůbec neměli a jelikož neuměl žádné řemeslo, nemohli se jinak živiti než tak, že se dal car v nejbližší vesnici za pasáka.

Takto prožili několik let, a tu se stalo, že syn krále oné země spatřil jeho dceru, která byla velmi krásná a už dorostlá na vdávání. I řekl svým rodičům, že se neožení s jinou dívkou než s dcerou pasáka z oné vesnice. Otec, matka i všichni dvořenínové mu to počali rozmlouvat, že by to byla hanba, kdyby si on, carův syn, vzal za ženu pasákovu dceru, když je na světě tolik carských a královských dcer. Ale marně. On jenom odpovídal:

„Tu — nebo žádnou!“

Když tedy jeho otec viděl, že nelze jinak, poslal svého vezíra, aby

hlásil pasákovi, že si carův syn vezme jeho dceru za ženu. Když vezír přišel a hlásil to pasákovi, ten se ho otázal:

„A jaké řemeslo dovede carův syn?“

Vezír se podivil:

„Bůh s tebou, člověče! Jak by carův syn dovedl nějaké řemeslo! A proč by toho potřeboval? Řemeslům se lidé učí, aby se jimi živili, ale carův syn má země a města.“

Avšak pasák odvětil:

„Nedovede-li žádné řemeslo, já mu svou dceru nedám!“

Vezír se vrátil a řekl carovi, co mu pasák odpověděl. Ten se podivil ještě více. Myslel si, že to bude pro pasáka největší štěstí, když si chce vzít carův syn jeho dceru za ženu, a on se zatím ptal, jaké řemeslo že dovede. I vyslal tedy druhého vezíra k pasákovi, ale ten stále odpovídal:

„Dokud se carův syn nenaučí nějakému řemeslu a nepřinese mi své dílo, nedám mu svou dceru.“

Když se také tento vezír vrátil a hlásil, že pasák nedá svou dceru, dokud se carův syn nenaučí nějakému řemeslu, tu vyšel carův syn na trh a rozhlížel se, jakému řemeslu je možné nejsnadněji se naučiti. Chodě od krámu ke krámu a prohlížeje, jak různí mistři pracují, přišel také do krámu, kde pletli rohožky. Zazdalo se mu, že je to nejsnadnější řemeslo, počal se učit a za několik dní už dovedně pletl rohožky. I upletl jednu obzvláště krásnou a odnesl ji k pasákovi. Řekl mu, že se řemeslu naučil, a že je to jeho dílo. Pasák vzal rohožku do ruky, prohlédl si ji se všech stran a pak se otázal:

„Jakou to má cenu?“

Odpověděli mu:

„Čtyři krejčary.“

„Nu,“ pravil, „dobrá. Čtyři krejčary dnes, čtyři zítra, to je osm, čtyři pozítří, to je dvanáct, a tak dále. Kdybych já byl dovedl toto řemeslo, nehlídal bych dnes selský dobytek.“

I řekl jim, kdo je a jak se sem dostal. Tu se oni velice zaradovali, když slyšeli, že si carův syn bere dceru carovu, a ne dceru pasákovu. Radostně vystrojili svatbu a oddali carova syna s jeho nevěstou. Pak mu dali několik lodí a vojsko, a on přeplul přes moře a vrátil se do své země.

Přeložil O. F. Babler.

Kreslil Fr. Süßner.

Liduška a její přítel

JOSEFIS

(Pokračování.)

8.

Jednou přišla Liduška do školy. Tam byl jakýsi divný shon a šum. Pan ředitel s učitelským sborem stáli v hloučku na chodbě, mluvili tlumeně, ale rozčileně. Jedna z malých „partyzánek“ přišla k Lidušce a šeptala jí: „Ty, Lído, tady se něco děje. Podívej se, jak všichni učitelé vypadají vystrašeně. Před chvílí prý tu byli gestapáci a hledali paní učitelku domácích nauk. Ve škole nebyla, tak ji šli hledat do bytu. Hledají prý ještě někoho, ale nemohu se dovědět, koho.“

Liduška zbledla. Měla paní učitelku velice ráda. Věděla dobře, že je to opravdová vlastenka. Měla proto obavu, aby ji Němci mukami nedonutili k vyzrazení partyzánských stanic. Bála se o Vojtu. Myslela na něho stále, aniž věděla, proč.

Po odpoledním vyučování šla na Hradčany, ale tentokrát ne s děvčaty ze třídy, nýbrž jen s Pašou. Ve dlaní měla malý růženeček a celou cestou se modlila. Často si opakovala:

„Pane Bože, zachraň paní učitelku, zachraň i mého Vojtu! Raději ať sama trpím, jen když se jim nic zlého nestane!“

Druhý den zas ráda pospíchala do školy s pevnou důvěrou, že se o paní učitelce něco doví. A nemýlila se. Sotva vešla do třídy, již k ní přišla zase spolužákyně, partyzánská Karla, a vesele Lidušce vyprávěla:

„Liduško, již se nemusíme o paní učitelku bát. V bytě ji nenašli, ve škole také ne, můžeme tedy doufat, že se nedostala Němcům do rukou.“

Liduška se rozjasnil obličej. Srdečně Karle poděkovala. Po odpoledním vyučování si zase daly s partyzánskými sraz. O půl páté hodině již se zase v hloučkách ubíraly na Hradčany. Liduška šla s pěti děvčaty. Když přišly na Klárov k domu slepců, kde se vzal tu se vzal velký kluk a dal Lidušce velký štulec do zad. Když se na něho otočila, vjel jí do vlasů a pořádně jí za ně vytahal. Počala utíkat, ale nic jí to nepomohlo. Kluk běžel za ní. Dohnal ji až u letohrádku královny Anny, známého Belvederu. Liduška již nemohla utíkat, proto chtěla křičet, ale kluk ji zezadu chytl, pevně sevřel, dal jí ruku na ústa a potichu jí povídal:

„Liduško, nekřič a nedělej hlouposti! Nesu ti vzkaz od Vojty. Schválně jsem tě hnal hodně daleko, abych s tebou mohl mluvit sám a ne před děvčaty. Vojta ti vzkazuje, že máš jít zítra na procházku za Žižkov, směrem k Vackovu. Tam se s ním setkáš a on ti něco poví. Máš prý vzít s sebou Pašu.“

Dívky, s kterými šla společně na Hradčany, se již blížily. Spěchaly jí na pomoc. Chlapec ještě zašeptal:

„Buď opatrná, Liduško, a neříkej těm děvčatům nic o tom, co jsem ti teď povídal. Vojta by mohl do něčeho přijít.“

Jen tak na oko jí dal ještě lehký pohlavek a utíkal dále.

„Co ti udělal ten kluk?“ ptala se děvčata starostlivě.

Liduška byla ještě udýchána útekem a radostí, proto nemohla hned odpovědět. Zatím všechna děvčata na ni dorážela různými otázkami.

„Nevím, děvčata,“ odpověděla za chvíli Liduška, „co to bylo za po-

plašeného kluka. Hnal se za mnou jako vítr. Když mne přece dohnal, dal mi několik malých pohlavků a utíkal zas dále.“

Dívky se rozhorleně rozhovořily:

„Taková drzost! Škoda, že na nás nepočkal. Ten by se dověděl snadno a rychle, co dovedou dcerky ze Žižkova.“

Liduška se jen usmívala, nezlobila se.

„No, no, jen tolik nevrčte, milá děvčátka! Až ho dostaneme do rukou všechny, tak mu asi dobře nebude!“

Dívky se zasmály a šly vesele dál. Na Hradčanech si pak již na kluka ani nevzpomněly.

Po vyučování šla Liduška domů pro Pašu a pospíchala k Vackovu. Když byla asi tak v polovině cesty, viděla sedět na příkopu Vojtu. Zaradovala se. Paša ho také hned zvěřil a vesele k němu utíkal. Vojta ho pohladil, zatáhl jej trošinku za ucho a pak šel vstříc Lidušce.

„Vítám tě, Liduško, do polí,“ řekl jí při podání ruky.

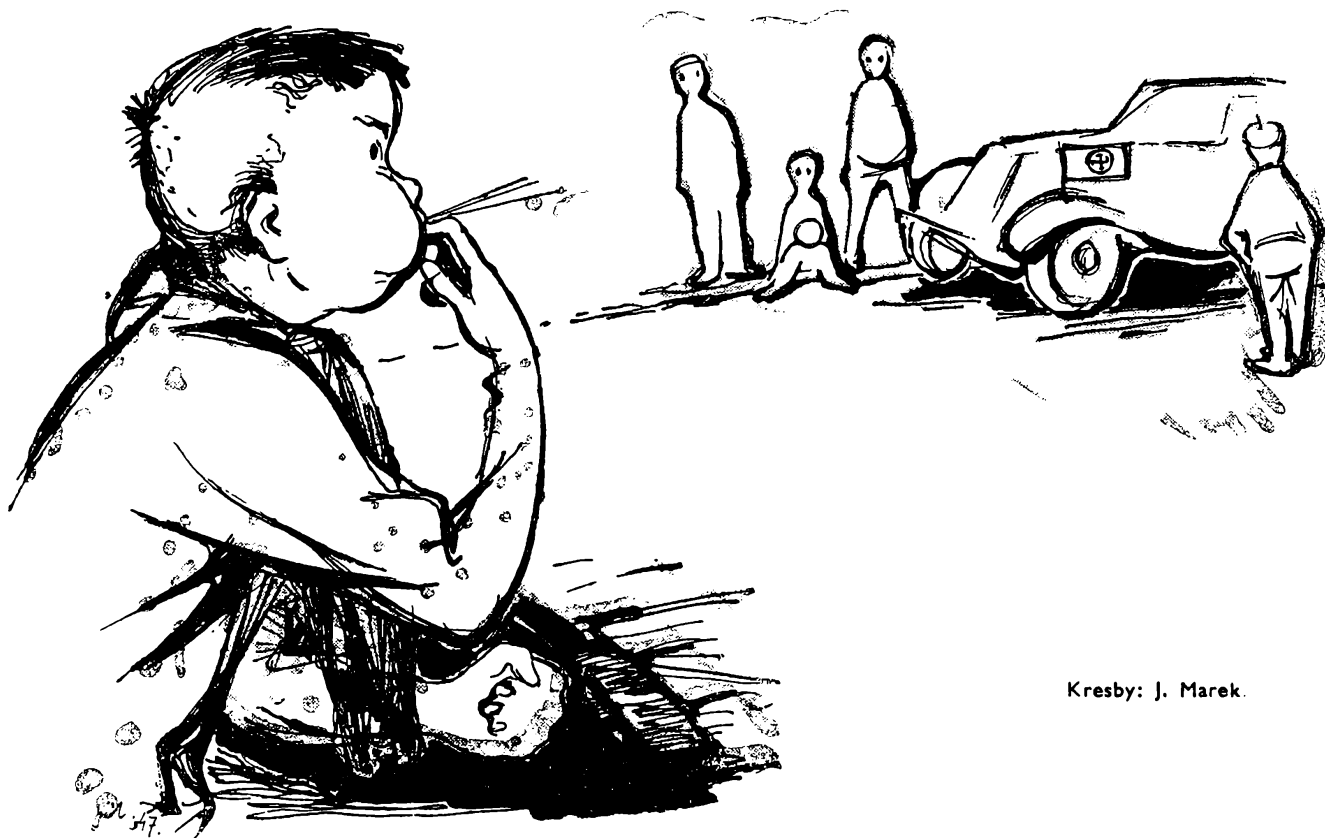
„Copak si ode mne přeješ, Vojto?“

„Dvě věci, Liduško. Doufám, že se v tobě nezklamou. Smím ti přednést své prosby?“

„Budu hledět, abych tě, Vojto, uspokojila.“

„Víš, Lído, konec války je blížký. Rusové již se blíží k našim hranicím. Právě teď nesmíme dát ruce v klín, ale musíme pomáhat, hájit se a ukázat svou schopnost a sílu. Mezi námi partyzány je mladík ze Žižkova. Má těžce nemocnou matku. Tak rád by k ní šel, ale nesmí se nikde ukázat. Myslí se totiž, že zahynul při bombardování v Berlíně, kde byl na

Kresby: J. Marek.

práci. Dostala oznámení, že její syn nežije. Trápí se nad tím. Při jednom bombardování utekl z Německa, skrývá se mezi námi a koná nám vzácné partyzánské služby. Prosím tě, Liduško, zajdi k ní. Napřed jí vysvětli, proč k ní jdeš, a pak jí odevzdej toto psaní od jejího syna.“

„Spolehni na mne, Vojto! Všecko dobře provedu. Nemusíš se bát, že něco prozradím,“ ujišťovala Liduška Vojtu.

„Počkej, děvče, to ještě není všechno, co od tebe chci,“ hovořil dále mladý partyzán. „Kdyby ti dala Daliborova maminka něco pro svého synka, zanes to sem, já mu to odevzdám. Zítra tu budu obcházet. Tak na shledanou a šťastné pořízení!“

Vojta podal Lidušce ruku a rychle se vzdaloval.

Liduška byla v té chvíli velice šťastna. Nesmírně ji těšilo, že jí Vojta tak důvěřuje. V žilách jí proudila jakási hrdost nad tím, že smí také něco vykonat pro vlast a její osvobození.

K večeru šla k matce mladého partyzána. Jmenovala se Božena Bělíková. Liduška zaklepalá, ale nikdo se neozýval. Šla tedy dovnitř. V kuchyňce nikdo nebyl. Otevřenými dveřmi viděla, že ve vedlejším pokoji leží někdo na posteli. Šla tam a zde našla nemocnou paní Bělíkovou. Napřed se jí zeptala, co potřebuje, a pak začala hovor o jejím synu Daliborovi. Nemocná paní Bělíková zesmutněla a posteskla si Lidušce, že její syn zahynul při bombardování v Německu. Snad si dovede každý představit tu radost zarmoucené matky, když slyšela, že její syn je živ a zdrav a že je jí zcela blízko. Zapomněla na bolest a rychle chystala pro svého drahého syna Dalibora balíček. Lidušku si velice oblíbila. Prosila ji, aby k ní denně přicházela. Nebylo dne, aby k paní Bělíkové nezaběhla.

Liduška šla za Žižkov s balíčkem pro partyzána Dalibora. Vojta již se tam procházel a čekal na ni. Samozřejmě, že Lidušku doprovázel Paša. Vojta ji prosil, aby mu Pašu na dva dny půjčila. Liduška o tom nechtěla ani slyšet. Ale Vojta jí hned vysvětlil, proč Pašu chce. Chtěl, aby si pes zvykl na partyzánský úkryt, aby jim tam mohl přenášet zprávy, kdyby někdo zvěřil jejich úkryt a oni nesměli vycházet. Liduška tedy svolila a žádala, aby za dva dny jí Vojta zcela určitě Pašu vrátil. Měla o něho strach a nerada se s ním loučila.

Vojta jí to slíbil a svůj slib také splnil. Třetí den měla psa zpět. Pašovi se mezi partyzány líbilo, protože se začal zase toulat jako tehdy, když všude hledal pana Klanicu. Nechodil však již k Liduščiným známým, nýbrž utíkal vždy k Vackovu. Před večerem se vždy vrátil. Pod podšívkou svého obojku měl obyčejně zastrčené malé psaníčko, které Vojta po něm poslal Lidušce.

Kdysi uviděla Liduška na ulici veselý obrázek. K jednomu domu přijelo auto s gestapáky, kteří šli ke komusi dělat domovní prohlídku. Kde se vzali tu se vzali kluci, kteří tehdy pomáhali odnášet máslo z auta. Začali se kolem auta honit a házet po sobě kuličkami. Najednou jeden z nich zahvízdl, což mělo být signálem. Chlapci vytáhli kapesní nože a bodli do gumových kol auta. To se ví, že to udělalo velkou ránu. Kluci se rozprchli jako vrabci. Když se páni gestapáci vrátili z prohlídky, měli kola u auta měkká jako houbu na tabuli. Kdekdo se tomu usmíval, ale každý dělal, jako když nic nevidí, aby nebyl do ničeho zapleten. Páni revisoři museli jít pěšky domů. Chlapci, tito malí partyzáni, uměli zne-možnit Němcům různé věci. Často se jim podařilo více než dospělým partyzánům. Inu — děti jsou vynalézavé a obratné. *(Pokračování.)*

Malý kouzelník

Edvard Zvěři

Útulné městečko, v kterém bydleli Jarouškovi rodiče ve vlastním domě, navštívil o jedněch svátcích potulný kouzelník a pořádal v míst-nosti ochotnického divadla představení.

A tak na vlastní oči viděl Jaroušek umělce, jak chytal ve vzduchu zlaté mince, jak vytahoval z prázdného klobouka živého králíka a jiné předměty, jak na jeho povel mu z ruky věci zmizely a jinde se objevily, zkrátka „divy“, podobné pohádce. Líbilo se mu to, ale nemohl si to nijak vysvětliti. A proto, když přišel domů, prosil strýčka, aby mu o kouzlech řekl pravdu.

Strýček řekl: „Kouzelnictví či magie je jedna z nejstarších zábav lid-stva. Někteří kouzelníci zvláště v tom oboru vynikli, takže kdysi i koru-nované hlavy dávaly si od nich kouzla předváděti. Všechna taková kouzla nejsou nic nadpřirozeného, nýbrž spočívají na obratnosti umělcově a jeho pomůckách. Přesvědčím tě o tom, neboť sám některá kouzla umím.“ Strýček mu pak některá pěkná kouzla prozradil a nakonec se dohodli, že Jaroušek v den jeho jmenin uspořádá v kruhu domácím pro zábavu představení.

A tak ve slavnostní den po svačině postavil se náš Jaroušek k malému stolku, na kterém stála půllitrová sklenice, naplněná do poloviny jakousi černou tekutinou, a drže v pravici kouzelnou hůlčičku, pravil: „Rozmilí diváci! Tato sklenice, jak ji vidíte, je naplněna inkoustem. Abych vás o tom přesvědčil, ponořím do něho jednoduše proužek pevného papíru. Jak hluboko proužek do inkoustu ponořím, takový kus bude zbarven.“

Poté Jaroušek proužek do sklenice strčil, a když jej opět vytáhl, bylo viděti, jak mnoho byl zbarven.

Nato malý kouzelník pokračoval: „A nyní přikryji sklenici šátečkem na chvíličku a dotknu se ho hůlčičkou. A když šáteček zase odstráním, spatříte div!“

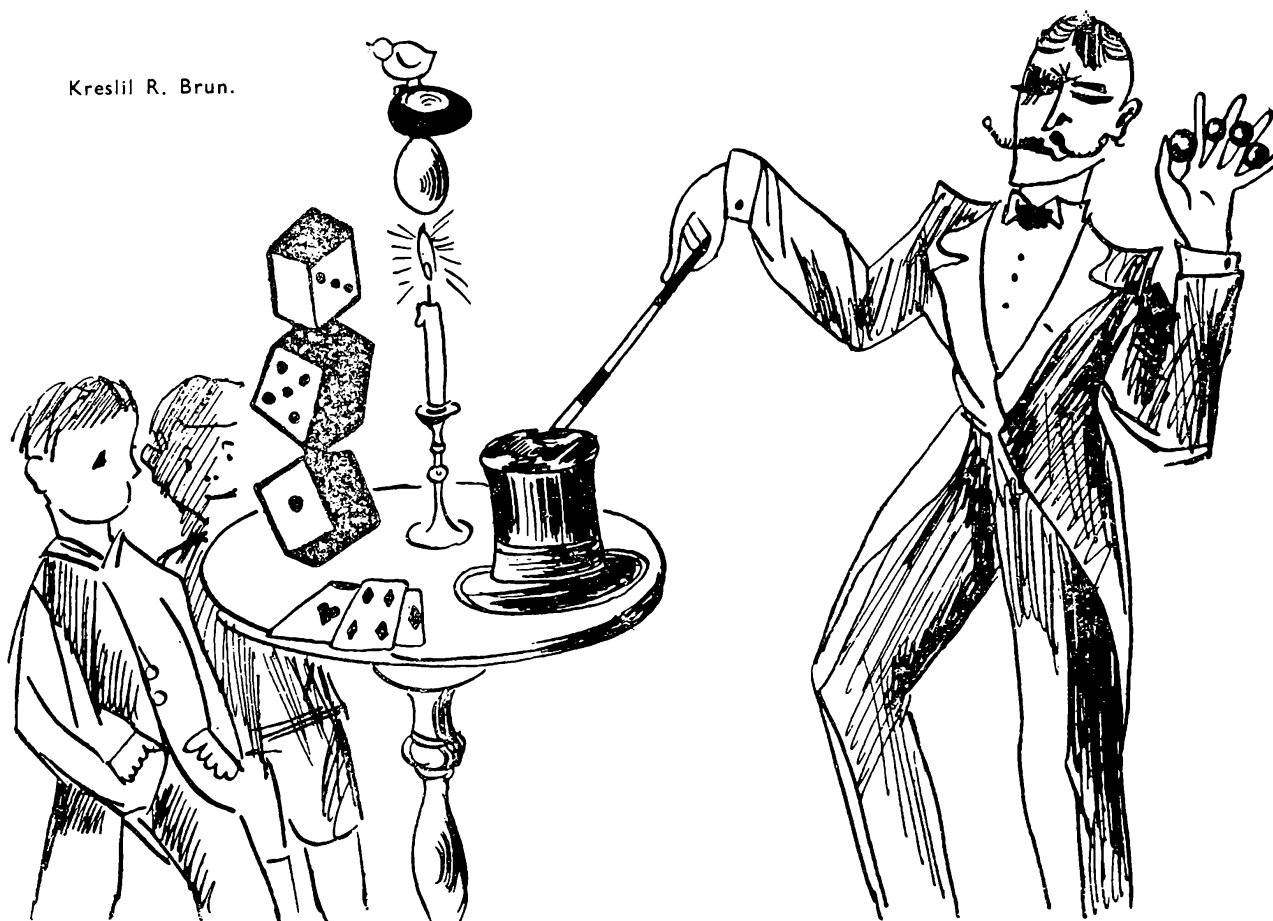
Skutečně! Po odkrytí sklenice proměnil se inkoust ve vodu a v ní plavala rybička.

Všichni diváci, jako Jarouškovi rodiče, sourozenci, tety a strýček, se divili, jak obratně kouzlo provedl.

Tajemství kouzla hned neprozradil, teprve až když při jiných příležitostech je opakoval, nakonec pravil:

„Protože jsem vás už dost tím kouzlem pobavil, prozradím vám nyní jeho tajemství. Ve sklenici nebyl vůbec inkoust, nýbrž voda. Nežli jsem do ní nalil vodu, obložil jsem sklenici uvnitř černou látkou. Proužek bílého papíru byl připraven: po jedné straně byl asi do polovice obarven inkoustem. Ukázal jsem nejprv stranu bílou, ve sklenici jsem proužek obrátil a pak jsem ukazoval stranu obarvenou. Při sejmutí šátečku se sklenice vytáhl jsem současně tu černou látku. Rybička je umělá a daroval mi ji můj strýček.“ Shledáte, že to nejsou čáry, nýbrž šikovnost. A na té konečně při takových věcech mnoho záleží.“

Kreslil R. Brun.

Dívčí hrad Dobrodružná povídka ze života našich junaček. - Napsal J. K. BABY.

5. PROBUDIL SE NOVÝ DEN.

(Pokračování.)

Před budíčkem byly již naše hrdinky opět v táboře. Vysvětlily Babuši, co zažily, ale žádaly ji, aby o tom s nikým nemluvila. Tak ostatní dívky neměly o tom ani tušení, až jednou u táborového ohně to vyradila Babuše.

Radostné a veselé bylo vstávání v táboře i v „Dívčím hradě“. Nebylo tu líného protahování, naříkání, že „právě se nejlépe spalo,“ ale jen plno smíchu, křiku a vtipů. Brzy se všechna ta drobotina shromáždila na malém prostranství mezi „Dívčím hradem“ a stany tábora, a pod vedením zlatovlasé sestry vedoucí poskakovaly, protahovaly paže i nohy do ladných i trhavých pohybů, kroutíce tělem a nepomíjejíce nečinností žádný sval. Divák by skoro řekl, že se tu sešly nějaké mužatky, které se připravují na příští „dívčí válku“.

Toto cvičení bylo zakončeno několika hrami a tanečky, při čemž do ptačího zpěvu zazněl i hlaholivý zpěv dívčích hrdělek. Pak ale z toho přešel zpěv v strašný křik a výskání. Děvčata nahnala se k vodě rybníka, jehož modrozelená hladina přikrývala vlnícím se pláštěm velikou plochu. V chladné vodě jezera pak nastalo šumění a víření drobných vln, až rybky postrašeně prchaly v jinou, klidnější končinu.

Některé dívky se jen skromně umývaly, jiné však naskákaly v plavkách do studené vody a nemajíce na tom dosti, zalily studenými proudy vody ty, které zůstaly na břehu.

Malá Nelly? Jak se zdálo, neměla příliš v lásce toto čvachtání a držela se jaksí stranou. Pravda, byla oblečena do plavek jako ty ostatní, ale to ještě neznamenal, že by se hned ráno musela koupat v tak studené vodě. Doma jí maminka nalila do umyvadla vždy teplou vodičku

Žbluňk! Bác! Brrrrrrr!

Nelly div se nerozplakala, když se najednou mihla nad vodní hladinou jezera, které přívětivě rozevřelo své vody a přijalo ji celou do své náruče, vniknuvše jí všude, kam se jen dostalo. Hmožďa, její kamarádka, s kterou sousedila lůžkem v „Dívčím hradě“, zatím se na břehu usmívala, a sotva Nelly vystrčila hlavu z vody — hup!, skočila rovnou vedle ní a rozšplíchnuvší voda ji zalila novou sprchou.

„Jdi, jsi protiva . . .“ a Nellinka chtěla ještě přidat trochu vodičky ze svých modrých oček k modravé hladině jezera. Ale Hmožďa vypukla v tak hlasitý smích a výskot, že se všechny ostatní obracely, a Nellinka, honem spolknuvši sliny, vytřela zrádnou slzu z oka a dala se do smíchu. Přece jim nebude plakat pro radost! To by se jí děvčata nasmála, jaká že je to junačka.

Šplích, šplích! Zahájila útok na Hmožďu. Brzy se přidalo k Nelle několik Muchomůrek. Naopak na stranu Hmožďi postavily se zase Včelíčky, a tak nastala pravidelná zuřivá bitva — šplíchanda, při které se vznášel u břehu nad jezerem stále ve vzduchu notný oblak vody.

Vedoucí musela zakročit, jinak by snad zapomněly, že čas utíká. Dívky vyhrnuly se z vody a pak již ručníky konaly svou práci. Třely jemnou kůži, až tato červenala, podlévající se krví . . .

Pak hluk na chvíli ustal či vlastně se jen zmenšil. Černavé i hnědé hřebeny hladily dlouhé dívčí vlásky, hledající si mezi nimi cestičky pro své zuby. Naše junačky, když se převlékly do kroje, horlivě se prohlížely v zrcadle, aby byly co nejkrásnější.

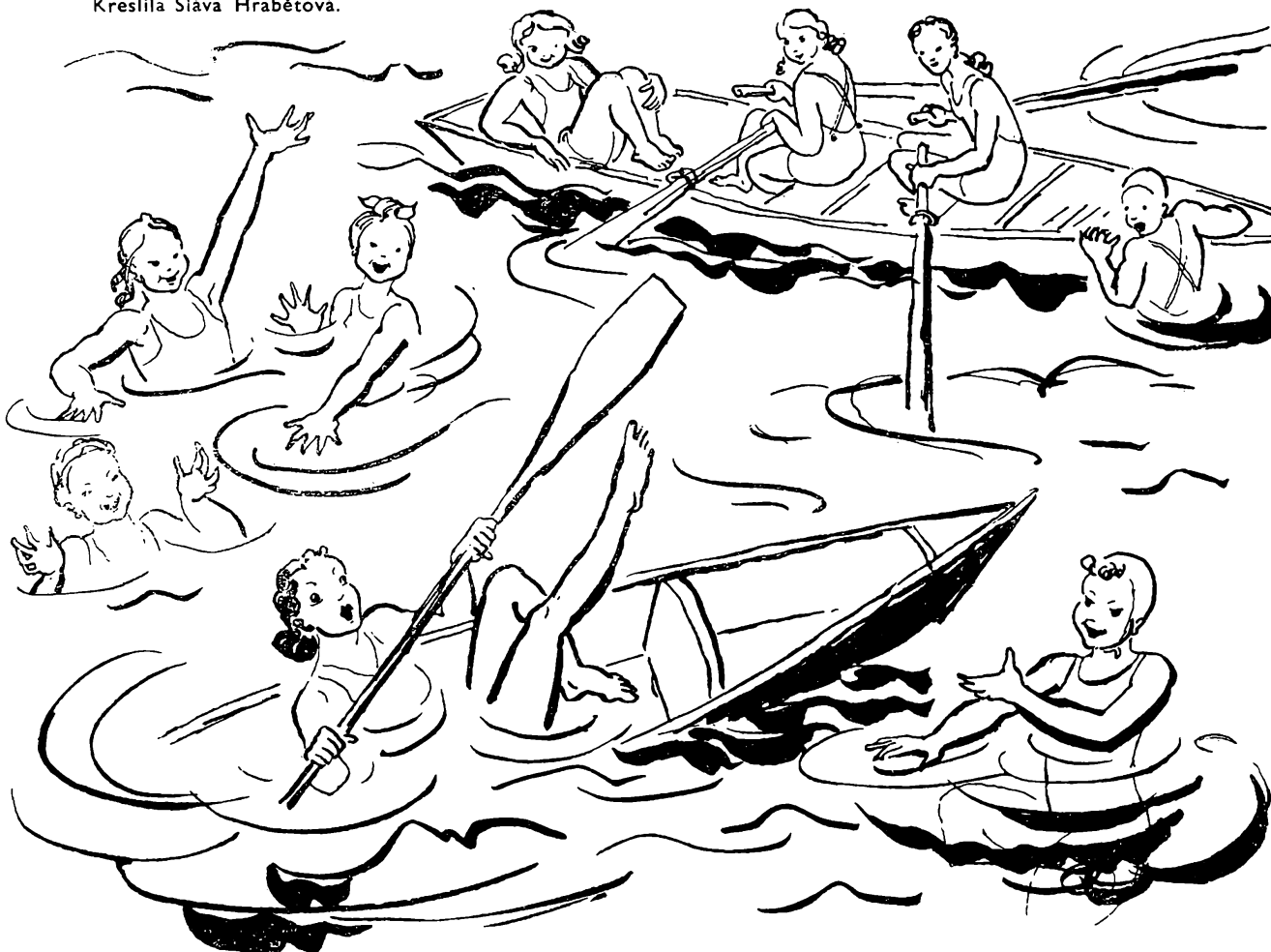
Pak je zavolala píšťalka vedoucí na jakési náměstíčko před „Dívčím hradem“. Ze země tyčil se tu dlouhý a štíhlý bělavý stožár a na jeho vrcholku se pak brzy třepotala ranním větříkem dovádějící hedvábná vlaječka, kterou si dívky před táborem samy vyšily. Jedna strana nesla nápis, vysvětlující, že naše dívky patří k 3. dívčímu junáckému oddílu v B. . . , a druhá strana krásně vyšitý obrázek Panny Marie. Pracovaly na něm jistě naše dívky velmi dlouho a bylo k tomu třeba šikovných rukou, aby takovou krásu mohly stvořit. Nyní se měly čím chlubit. Rády vzhlížely vždy ke své vlaječce s Matičkou Boží, jíž se v duchu svěřovaly.

Slavnostní vytažení vlajky na stožár a modlitba k Panně panen zahájila vždy nový den. Pak se dívky rozběhly ke kuchyni, aby posilnily své prázdné žaludky pro novou práci. Ano, práci — nebo snad zábavu — nebylo to tu lze dobře rozlišit, neboť každá práce tu byla zábavou.

Junácká družina Včeliček zůstávala v kuchyni, aby zde společně „ukuchtila něco moc dobrého“ k obědu, zatím co Muchomůrky vydaly se jak raubíři se sekerkami a s pilami do lesíka, vedeny jsouce Babušou.

Zavrzaly pily, sekerky se zakously do suchých kmenů a zvuk úderů svědčil, že i slabé pohlaví, je-li třeba, dovede zastat mnohou práci mužů. Stromky byly vtaženy do tábora, zde osekány větve, a pak započato se stavbou. Dovedly to ty žáby, jen což. Babuša, rádkyně Mu-

Kreslila Siáva Hrabětová.

chomůrek, vysvětlila dívkám předem na obrázku-návrhu, který sama zhotovila, jak to bude vypadat, a jak na to. Pak se začalo, a v poledne, když hlásily Včeličky vedoucí, že oběd je hotov, zvaly ji Muchomůrky, aby slavnostně „otevřela“ provoz na dokončeném můstku.

A starý hajný? Když po poledni se vracel z delší obchůzky a procházel táborem, tahal se zmateně za vousy, a s mručením, podobným vzdálenému hřmění uklidňující se bouře, ohmatával lávku, nespadne-li snad pod ním při přechodu. Ale nespadla. A nespadla ani, když jednou později junačky odtud odjely . . .

„Zveme vás srdečně k nám na oběd,“ přitočila se k němu Babuša.

„Oběd?“ opakoval s lahodou starý hajný, cítě, jak vůně, nesoucí se od kuchyně, dráždí jeho vyhladovělý žaludek. „No, to bych si tedy dal říci. Jen jestli to není z konzerv — víte, to já jaksi nemohu.“

„Kdepak, z konzerv my v táboře vůbec nevaříme. Je to zeleninová polévka, pak brambory a přírodní řízky. Maso jsme koupily včera večer u Vykoukala ve Střelicích.“

„No, tak dokonce z čerstvé porážky! Nedá se tedy nic dělat! Pojd, Jiskro, dnes se tu budeme mít dobře. Panímáma nás sice čeká s králíkem na divoko, ale ten se dá sníst i večer.“

Junačky honem sehnaly volnou jídelní misku a příbor pro starého vousáče, a brzy si tento pochutnával, sedě na lavici před „Dívčím hradem“, zatím co Jiskra se olizovala u kuchyně.

„To až něco šikovného střelím, musím vám to sem donést. Vidím, že jste šikovné kuchařky. Jistě si to dobře upravíte.“ (Pokračování.)

Čeští misionáři v Egyptě a v Habeši

V Africe, která nejdéle ze světadílů odořovala evangeliu Kristovu (do pol. 19. stol.), zůstaly uzavřeny úplně země nejvyspělejší: Egypt a Habeš. S misijní a objevitelskou prací v těchto zemích budou navždy spjata jména českých misionářů 18. století, františkánů P. Václava Prutkého a P. Jakuba Římaře. Vlastní úkol misionářů je získávat duše pohanů církvi Kristově; zároveň však misionáři podávají nám zprávy o lidech a krajinách zemí, kde působí, nám často do té doby neznámých. Má tedy činnost misionářů velký význam i pro lidské vědění, zvláště pro zeměpis. Život misionářů mezi pohany je plný nebezpečí, odříkání a námahy. Často čeká misionáře smrt umučení . . . Pro Krista však a spásu bratrských duší sladko umírat . . . Misionáři jsou velcí hrdinové.

Poslechněte si o jejich cestách, zážitcích a výzkumech z jejich vlastních slov, jak nám je zanechali ve svých cestovních denících. P. Prutký nejprve se dostal do Egypta. Už cesta byla nebezpečná, ale na misijní stanici jej čekaly další strasti. V Girge v Horním Egyptě byli zatčeni roku 1751: „Následující dva dni nakládali s námi janičáři jako pekelné furie. Cloumali mnou a důtkami zmrskali. Stejně byl zbit do krvava můj druh P. Martin Lang, také z české provincie, který byl jat, když se vrátil od nemocného, nemaje o vzbouření ani tušení. Nakládali se mnou jako s lotrem. V táboře u Nilu nás spoutali dohromady, plivali na nás, házeli na nás písek, spílali nám, nechali nás o hladu a žízni vystavené nelítost-

ným paprskům žhavého slunce. Tak s námi jednali, ačkoliv i mohamedánský zákon zakazoval takto s kněžími nakládati. My však jsme líbali okovy a radostí plakali, uvažující, že nejsme hodni takové milosti, že můžeme pro jméno Kristovo takovou pohanu trpěti.“ V červnu byli odsouzeni k smrti. Jejich hrdinný klid a obava soudců ze vzbouření jim nakloněných lidí jim zachránily život. Na naléhavé dotazování odpověděl konečně soudce, že pravým důvodem, proč je osvobodili, bylo vidění, které měl on i místodržitel.

Odtud se odebrali do Habeše jako malá karavana s šesti velbloudy. Na cestu musili míti i svolení císařovo. Císařský list je měl chránit před patriarchou odpadlých Koptů, „který se o své duše velmi bojí“. Cíl jejich cesty bylo císařské město Gondar. Cesta do Gondaru byla pro ně cestou utrpení, strádání, ústrků a pokořování. Po cestě nacházeli chrámy, které tam před 130 lety zbudovali jesuité. Po dvou dnech dorazili do městečka Taduzeka, sídla císařského ministra. „Představovali jsme si ministra v plném jeho lesku a slávě, a zatím jsme našli chatu plnou slámy, zvířat, sluhů a služek, a pana ministra oděného hůře než naši venkované ve své haleně. Přijal nás s pokyvem, abychom se posadili na špinavou zem.“ Prošli dvěma královstvími a všude se k nim chovali nevšímavě, hladověli, „podobni obíleným hrobům“. Přešli řeku Tekezi, dravou a hlubokou, zlézali hory, až za řekou Buja „se uložili za ohnivou hradbou, aby se snáze chránili proti lvům, tygrům, medvědům a vlkům. Mimo tyto šelmy ohrožují pocestné lupiči, a obojích je celé císařství plno“ Před hlavním městem Gondarem jim vyšli vstříc nastrojení císařští poslové. V paláci se jim dostalo srdečného přijetí.

P. Prutký líčí trh na otroky v Džiddě — smutný obraz: „Otroci, černoši a Habešané, se dovážejí z Habeše a ze Sennaru. Jejich cena je různá. Obyčejný otrok stojí 60 florentských, hezký hoch a hezká dívka 80—100 zlatých. Habešanky jsou nejhezčí a proto nejdražší. Na trh se jich doveze 1200 až 1500. Nezachází se s nimi jinak než s dobyt看em. Každý má na sobě jen přes bedra kus hadru. Jsou hodni politování. Najdeme tu lidi všeho druhu a věku: matky s kojenci, jinochy, chlapce, starce i dívky. Prohlížejí je jako muly a koně. Zkoušejí jejich zrak, ruce, nohy, zuby a jiné údy, poklepávají jim na prsa a provádějí s nimi jiné zvířecí kusy. Je slyšeti tolik horoucího a srdcervoucího nářku, zvláště tehdy, když matka je prodána jinému kupci než její děti. Tak se přetrhávají pouta přirozené lásky. A nikdy již se neuvidí a neshledají anebo jen zřídka kdy. Z pohledu na ně se divákovi až útroby zachvívají.“

P. Prutký se však dlouho v Gondaru nezdržel. Pro přítomnost kněží hrozilo vzbouření. Císař z těchto důvodů misionáře vypověděl. Cesta zpět byla svízelná, všude byli snižováni a nikde nedbali na průvodní list císařův. Jako na předešlé cestě trpěli hladem. Dne 4. dubna 1753 došli do Masauy, kde vstoupili téměř bez peněz na loď, a 31. srpna stanuli v Pondicheri. Odtud P. Prutký odejel francouzskou lodí do Francie. Pak byl sv. Otcem poslán do Ruska, kde konal též misijní práci. Podobný byl život P. Jakuba Římaře.

Veliké dílo pro rozšíření království Kristova i pro rozšíření lidského vědění vykonali čeští misionáři doby barokní. Kéž by vyrostli tak obětaví a silní i v době dnešní... Z knihy F. X. Vilhum: *Čeští misionáři v Egyptě a v Habeši*.

Hlas městských bran

V. A. Nesnídal.

Ze všech stavebních děl středověku jsou městské brány, vedle kostelů a radničních budov, nejdůležitějšími ukazateli dějin. Brána sloužila za obrannou část hradu nebo byla vojenským zajištěním obchodní silnice, v různých spojeních a v souvislostech dějinných lze čísti z brány výraz státní vůle a státní reprezentace.

Stavbu radnice čili, jak naši předkové říkávali, domu radního — „ráthúzu“ — sluší považovati za znamení dovršení jakéhosi stupně ve vývoji městské správy. V celé střední Evropě přistupovalo se ke stavbě radniční budovy teprve tehdy, když obec nabyla pevných základů. Ve vzhledu radnice byla od prvopočátku nutnou složkou i charakteristickým znamením též věž. Byla praktickým zařízením. S věže pozorovali hlásní i pověžní město i okolí. Pověžným. mnohdy i jejich rodinám sloužila též věž za obydlí.

Hlásní na věži byli povinni učiniti poplach, kdyby se někde ukázal oheň, nebo varovati obyvatele města před blížícím se nepřitelem v dobách válečných a pod. Mnohde místo radniční věže byla tato služba obstarávána na kostelní věži.

Na všech branách, ale také na radničních a věžních budovách proto nalézáme četné nápisy, mnohde tak zajímavé a charakteristické pro město i pro celý kraj.

Již český kníže Boleslav na přání tehdejšího pražského biskupa, pozdějšího národního světce, svatého Vojtěcha, nařídil, aby znamení „umučení Božího“ (kříž v podobě boží muky) bylo vytesáno na každé bráně a totéž znamení postaveno na dřevěném či kamenném sloupu u každé vsi.

Brány byly též zdobeny sochami světců. zvláště patronů toho města, kterým byl zasvěcen i místní chrám Páně a jež se staly útočištěm místního obyvatelstva v době obležení či jiných nehod a živelních pohrom.

Stará Praha měla ve středověku osm bran. Tyto se zavíraly v zimě v 9 hodin a v létě v 10 hodin večer. Každá brána po osmi zámcích. Kdo žádal za vpuštění do města po jeho uzavření, musel zaplatiti, tak jako se dnes platí domovníkovi při otevření domu, když jdete pozdě domů.

Za otevření pražské brány se platilo po jednom krejcaru za osobu, za prázdný povoz po dvou, za obsazený po třech krejcarech. Od placení byli osvobozeni císařští kurýrové, kteří na rychlých koních přivázeli různá nařízení a úřední výnosy, a postiliony, kteří jezdili s „diligencemi“, poštovními dostavníky, které tehdy zastávaly službu dnešních vlaků, autobusů a jiných podobných dopravních prostředků dvacátého století. Neplatili též řeholníci řádů, kteří podle řeholních pravidel neměli míti u sebe peníze.

Proti nebezpečí ohně, jako ochránce měst, bran, radnic, kostelů, věží, obydlí, řemeslných živností, pracujících s ohněm, proti povodni, suchu, neúrodě, vojně a j. býval hojně uctíván svatý Florián. Socha tohoto patrona byla proto velmi často umístována ve výklencích věží, bran, domů a pod. Ještě dnes nalezneme sochu tohoto světce leckde ve výklenku některé staročeské nebo moravské chalupy.

Kreslil St. Menšík.

Eucharistický kroužek

SVĚTEC NEPOCHOPENÝ.

Loni Jásala naše matička Praha a s ní celý náš národ, neboť zase byl obsazen biskupský stolec sv. Vojtěcha v Praze, uprázdněný smrtí kardinála dra Karla Kašpara. Jsme vděční sv. Otcí Piu XII., že nám dal nového arcibiskupa pražského dra Josefa Berana, opravdového otce lidu svého, pro jubilejní rok úmrtí prvního českého biskupa pražského sv. Vojtěcha. Zda jste si, děti, vzpomněly, že letos je tomu 950 let, co vydechl svou šlechetnou duši pod kopími pohanských Prusů sv. Vojtěch? Ti mu zasadili smrtelnou ránu ve chvíli, kdy on jim přinášel slova pravdy věčné. Avšak i Čechové zasadili svému biskupu mnoho ran — snad bolestnějších než rána smrtelná — nechtěli se řídit jeho slovy.

A přece sami si ho přáli za biskupa! Když totiž zemřel první pražský biskup Dětmar, sešli se čeští vladykové s duchovenstvem a na otázku knížete Boleslava I., kdo má být biskupem, odpověděli: „Kdo jiný než rodák náš Vojtěch. Ten dobře ví, kam sám kráčetí má, ten bude také moudrým vůdcem našich duší.“ I vzali Vojtěcha, ačkoliv se bránil, uvedli ho do sboru svého a řekli mu: „Chtěj nechtěj, budeš naším biskupem. Ty znáš dobře otvíratí cestu, kterou se jde do vlasti nebeské!“ Od lidu byl všude s plesáním pozdravován. Ale jak dlouho? Brzy po „hosanna“ přišlo „ukřižuj“! Marná byla napomínání biskupova. Čechové dosud ještě velmi lpěli na pohanských pověrách a v pohanských zvycích. Těžce nesl Vojtěch prodávání křesťanů za otroky. Říkával: „Jsou-li prodáváni křesťané židům, prodáván je sám Kristus, jehož těla jsme údy.“ Dvakrát opustil Vojtěch Prahu, dvakrát se na přání Čechů, kteří slíbili polepšení, zase vrátil, avšak bez úspěchu . . . Vzpomněl si, jak jeho předchůdce Dětmar se na smrtelném loži obával soudu Božího pro odpovědnost biskupa za jeho stáde. Kolikrát si i Vojtěch postěžoval: „Snadno jest nositi berlu a mitru, ale těžko bude vydati počet, až přijde přísný Soudce živých i mrtvých!“ Odešel po třetí od Čechů a mezi Prusy našel smrt, jak hlásá dodnes kovový kříž na místě jeho smrti u Královce: Biskup sv. Vojtěch zemřel zde smrtí mučednickou 97 pro světlo křesťanství!

Pojímá nás hořká lítost, že naši předkové si tak málo vážili svého biskupa. A kolikrát se to již v našich dějinách opakovalo! Ne snad tak tvrdě, ale přece.

Slibme aspoň my, kteří přijímáme Pána Ježíše často do svého srdce, že budeme vždy jeho zástupce-biskupy poslouchat a podle jejich rad se ve všem řídit. Nezapomeňte na modlitbu za pány biskupy naší republiky!

P. František.

BRNĚNSKÁ ORATOŘ.

Milí čtenáři, dnes bych vám chtěl říci několik skromných slov o brněnské oratoři. Již šest roků stojí uprostřed polí v Brně-Žabovřeskách a láká svým skromným pohledem na ni chlapce. Jsou šťastní, že mají kam chodit ve volných chvílích. Brněnští oratoriáni by snesli chlapcům modré s nebe. Salesiáni se snaží chlapcům přinést krásu dětského mládí.

Ve velké herně si hrají a je tam též pro ty větší kulečník. V neděli odpoledne hraje se divadlo nebo zvukový film. Příjemný a usměvavý P. H., který je režisérem divadla, i tebe by přijal mezi herce, abys mohl hrát a dokázat, co dovedeš.

Nyní byly založeny družiny Panny Marie. Ano, Panna Maria vyslyšela modlitbu hochů a zachovala jim tuto oratoř. Uvažme, kolik pum, granátů a střepin padalo kolem oratoře, ale oratoř stojí a bude stát, dokud do ní budou chlapci s chutí a s láskou chodit. Pan ředitel chce vychovat mládež opravdu křesťanskou.

Modleme se, drazí, nechť Panna Maria provází kroky P. Lepaříka, zakladatele brněnské oratoře, aby se dožil dlouhého věku a mohl se se svou mládeží radovat. On jde ve šlépějích Dona Bosca, který zakládal útulky pro mládež a vedl ji k dobrému. Rudolf Hettmer.

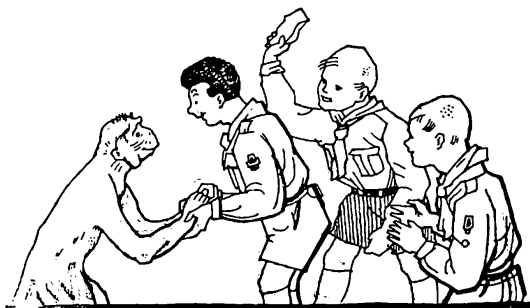
DALŠÍ KROUŽEK, KTERÝ ŠÍŘÍ PÍSMO SVATÉ.

Velebný pán nám vysvětlil, že se má šířit Písmo svaté Nového Zákona. Šli jsme tedy do několika domů a říkali jsme lidem, oč jde. Bylo jen málo lidí, kteří Písmo svaté už měli. Ostatní se dali zapsat, že si je objednájí. Bylo jich dosti. Jak to bude krásné, až si budeme moci čísti svaté evangelium doma!

Kroužek Srdce Ježíšova v Mostišti u Vel. Meziříčí.

Dobrou službu prokáže mládeži nová knížka „Mužně do života“, čtvrt-hodinky úvah pro mládež, kterou připravil z myšlenek P. Pluse T. J. salesián P. St. Jurečka. Zná dobře mládež a dovede pro ni vybrat, co jí zachytne a co jí prospěje. Kromě užítku, který přinese kniha čtenáři, podpořte objednávkou kněžský dorost a šíření katolického tisku v pohraničí. — Knížka stojí brož. 10 Kčs a zašle vám ji salesiánský ústav Don Bosco v Ostravě I.

Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

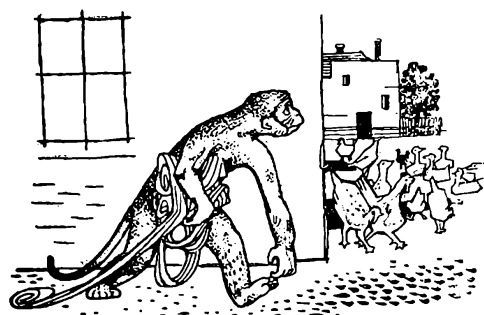
25. Na výletě Jack náš smůlu měl,
ale kdo by se naň zlobit měl?
Když ho Láďa i na schůzku vzal,
každý opičáka uvítal.

26. Hoši v první pomoci se cvičili,
dělat obvazy se učili.
Vraště čelo, Jack se dívá,
vše si do paměti vrývá.

27. Skautské uzly vážou hoši pak,
bedlivě to pozoruje Jack,
a když schůzku ukončili,
každý chválí jeho píli.

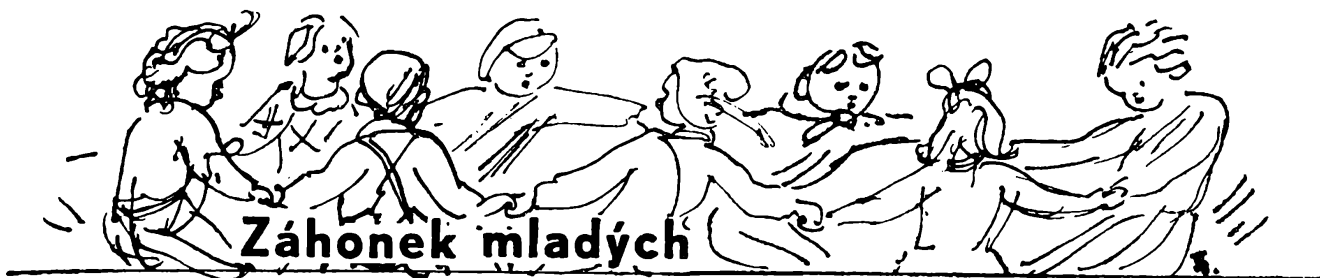
28. Když se domů s Láďou vrátí,
opičák se kamsi ztratí.
Na dvůr spěchá s obvazem,
co má, šibal, za lubem?

29. Druhého dne zrána křičí slepičky,
ovázány mají nožky, hlavičky,
a ten kohout je jak klinika,
není těžko najít vinníka.

30. Šňůru na prádlo též vypátral,
umění své zručně ukázal,
skautské uzly pevně zasakuje
a přitom je dobře utahuje.

KŘÍŽ U VRACOVA. (Pověst.)

U silnice mezi Vracovem a Vlkošem stojí kříž. Na jeho spodní části je socha sv. Michala. Před touto sochou bývala louka, zvaná „Jezera“, protože tam stávala po celý rok voda. K této soše se pojí tato pověst: Před dávnými časy stál na „Jezerech“ zámek. K němu se blížil jednou stařeček. Když doklopýtal k zámku, opřel se o bránu. Ta povolila a stařeček div se nepolekal štěkotem zuřivých psů. Zámecký pán hnál od brány chudého žebráka tak, že nevěděl, kam utéci, až únavou klesl do kopřiv. „Stařečku, co tu děláte?“ zaznělo z úst dívky, která, nesouc na zádech trávu, zastavila se u žebráka. Stařeček jí všechno řekl. Dívka mu dala suchý chléb. Když stařeček pojedl, stal se div. Viděl krásného muže s andělskými křídly. Byl to svatý Michal. Hrozil na to místo, kde stál zámek. Dívka se tam podívala, ale zahlédla jen, jak už voda pohlcovala zámek. Na tom místě pak občané postavili kříž se sochou svatého Michala.

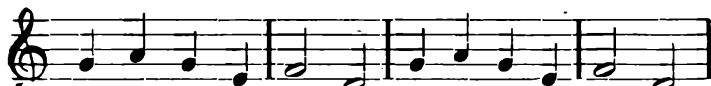
Ant. Nikl, žák li. tř. gymn., Kyjov.

V JANSKÝCH KOUPELÍCH.

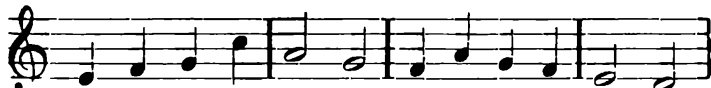
Okresní péčí o mládež jsem byla poslána do ozdravovny v Janských Koupelích. Tato státní dětská ozdravovna nachází se v malém údolíčku, kterým protéká řeka Moravice. Není však jen tak tiché. Rozléhají se tu dětské výkřiky, které svědčí o tom, že je tam vždy mnoho dětí. Také já jsem tam přišla na zotavenou a prožila tam mnoho krásných chvil. Sestry vychovatelky i kuchařinky byly velice hodné, a proto na ně i na státní dětskou ozdravovnu v Janských Koupelích nikdy nezapomenu.

D. Bardoňová, žákyně III. tř. měšť. šk.,
Radvanice u Ostravy, Těšínská ul. 118.

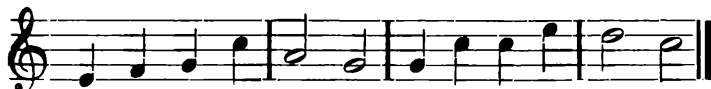
ANDÍLKU NÁŠ STRÁŽNÝ.

1. An-díl-ku náš stráž-ný, my tě rá-di(y) čte-me,

u - ka - zu - ješ ce - stu, po níž kne-bi jde - me,

u - ka - zu - ješ ce - stu, po níž kne-bi jde - me.

2. Učíš nás, jak hodní(é), svatí(é) máme býti,
[: k Spasiteli s tebou rádi(y) chceme jíti! :] V. Gr.

NÁŠ ČASOPIS.

Časopis „Anděl strážný“ je našim nejlepším časopisem, jednak proto, že je náš, katolické mládeže, jednak, že je nejlepší svým obsahem. Já sám jej velice rád čtu. Mám také radost, že se mi podařilo obstarati si dvastaré, vzácné ročníky „Anděla strážného“. Jsou to ročníky 1892/93 a 1904/05. Je v nich pěkné a zajímavé čtení. Je to můj poklad. „Anděl strážný“ byl a bude krásným časopisem. Velice se vždy těším na nové číslo.

Josef Postupka, Domašov u Štern

TRPASLÍČEK

Trpaslíček nesl klíček,
upadl s ním přes špalíček.
Smála se mu převelice
jeho žena, trpaslice,
že ho chytá motolice.

NAŠE JABLOŇ.

Naše jabloň, není nad ni,
jablka dá bez přestání,
maminka mně upeče je,
jsou vám dobrá, okuste je,
uvidíte, jak jsou sladká,
svrchu červená a hladká.

Marcela Hoffmannová, žákyně
V. třídy obecné školy v Táboře.

SNĚŽENKY.

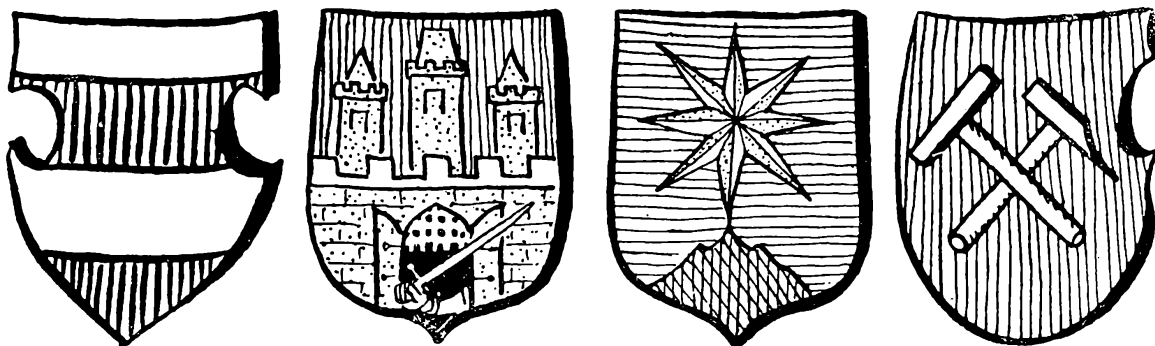
Pod sněhem rozkvetly sněženky,
půvabné lesa panenky.
Běloučké jako krásný sen,
když sníme o Bohu a vlasti jen.
Proč byly stvořeny sněženky?
Pro radost malé dívenky,
jež umírala sama na světě
uprostřed zimy, s touhou po létě:
„Jen jedno kvítko bych si přála mít
a v jeho vůni budu zase žít.“

A z hořkých slziček malé dívenky
rozkvetly běloučké sněženky.
Marie Pokorová, Lubná u Krom.

VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

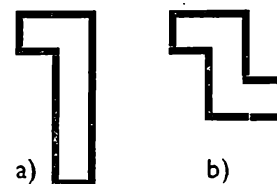
21. úkol

Předkládáme vám čtyři znaky našich měst. Kdo z vás uhádne o která města se jedná?

22. úkol

Okreslete a vystříhnete si dva proužky papíru v podobě a) a tři proužky v podobě b), a složte tak, aby z nich vznikl kříž. Nakreslete nám rozluštění!

23. úkol

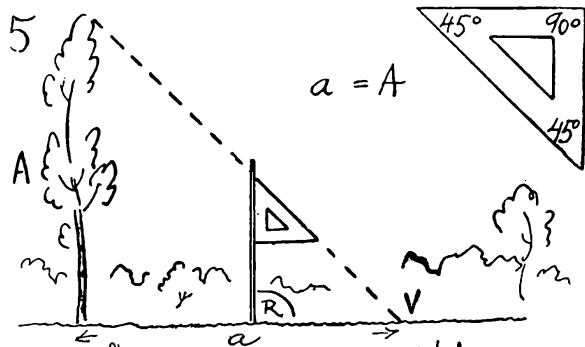
„Jak jde kroj, tak se stroj!“ Tak praví jedno staré české přísloví. Kdybychom dnes oblékli některé obleky, které se nosily před několika desítkami let a ještě dříve, budili bychom pozornost a pohoršení. Na připojené tabulce máte čtyři kroje z různých dob. Slyšeli jste jistě název „šlojíř, henin, pantofle, krinoli“, slyšeli jste o nošení dle módy, „biedrmei“ o španělském oděvu a j. Napište dle čísel, oč se tu jedná!

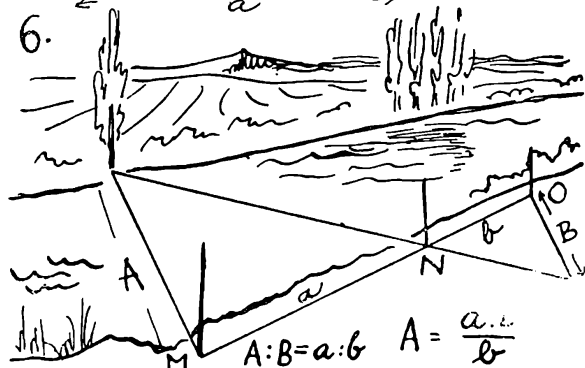

MĚŘENÍ V PŘÍRODĚ. (Dokončení.)

5. Zhotovíme si měřítko s 45 st. úhlem jak naznačeno na obraze. S tímto měřítke posunujeme po skautské tyči, zabodnuté v určité libovolné vzdálenosti od stromu. Díváme se podél hrany měřítka, až se nám spojí s vrcholkem stromu. Pak se podíváme opačným směrem k zemi. Místo, které spatříme, bod V, je pro nás výškou vrcholu stromu, měříme-li k němu od paty stromu.

6. A nyní, jak měříme šířku řeky, rokle a pod. Naproti místu, odkud měříme šíři, najdeme si nějaký význačný bod, třeba velký strom. Na místě, kde měříme, zarazíme tyč (M). Ve směru pravého úhlu pak postupujeme po břehu řeky (rokle), řekněme 10 m, a pak zarazíme opět tyč (N). Pak o metr dále opět zarazíme tyč (O). Nyní v pravém úhlu postupujeme od břehu, až se nám význačný bod na druhém břehu kryje s tyčí v bodu N. A nyní již jen počítáme.

JÍZDNÍ ŘÁD NA CESTY.

Každý řádný junák od svých nejmladších junáckých let umí sám cestovat železnicí. Ví, že se nemá vyklánět z okna, že nemá vystrkovat ruku z okna, že se nemá dívat proti jízdě, aby mu nepadl uhlík do oka, že má uvolnit místo starším, zvláště matce s dětmi nebo stařečkům a stařenkám, ví, že nesmí z dosud jedoucího vlaku ve stanici vyskakovat, že se nemá tlačit do vozu, že, má-li slevu, musí průvodčímu ukázat legitimaci a pod. Vyzná se však také dobře v jízdním řádu. Umí jej řádně používat, ať již ten příruční nebo velký jízdní řád, vyvěšený v jednotlivých listech ve stanicích.

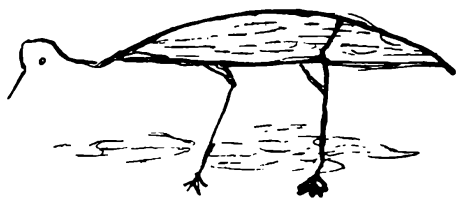
Jak si počínáme. Nevíme-li, na kterém listě je trať, po níž chceme jeti, vyhledáme si nejprve železniční mapu tratí, kde jsou vyznačeny všechny trati, u nichž je vždy zaznamenáno číslo trati. Číslo tratí jsou vždy nahoře v rohu, čísla stran dole na listech v jízdním řádu. U úředního jízdního řádu jest také abecední seznam železničních stanic a u každé stanice je vyznačeno číslo tratí, na které leží. Nahrazuje tedy tento seznam snad ztracenou mapu.

Řekněme, že číslo tratí jest 25. Je to trať Praha—Čes. Třebová—Brno—Břeclav—Kúty. Ve sloupcích pod sebou jsou zde značeny příjezdy a odjezdy jednotlivých vlaků. Každý vlak má své číslo, poznamenané nahoře. Rychlík je vyznačen tučně vytištěnými čísly, osobní vlak běžným písmem. Mysleme si, že chceme jeti vlakem číslo 2354 z Kolína do Břeclavi. Vlak číslo 2354 vyjíždí v 5 hod. 48 min. z Kolína a přijíždí v 9.25 hod. do Čes. Třebové. Šipka v jízdním řádu nám ukazuje, že v Čes. Třebové musíme přestoupit na osobní vlak číslo 432, který vyjíždí z Čes. Třebové v 9.40 hod. Do Brna přijede ve 12.30 hod. Na další osobní vlak čekáme až do 14.45 hod. je to vlak číslo 316, který přijede do Břeclavi v 16.40 hod.

O značkách a vypočítání ceny jízdného vás poučí tabulky v přední části jízdního řádu.

POKUSNÉ POLÍČKO A ZAHRÁDKA. Venkovští junáci zřizují si u svých junáckých chat-kluboven za vsí pokusné zahrádky a políčka, kde pěstují o závod mezi družinami rozličné polní plodiny, ale také zeleninu, jmenovitě ranou, a hojnost všelijakých květin. Pozorují růst a čtou z knihy přírody. Městští hoši sázejí si květinčky alespoň do kořenáčů nebo do bedýnek a zřizují si malé zahrádky za okny. Klíčící a kvetoucí rostlina skýtá mnoho radosti a poučení, ale pozor, potřebuje ošetřování (zalévání, pletí)!

Kreslete s námi!

Jan Jeřábek

O. Beyerová

J. Omelka

V. Moritz

B. Zezulová

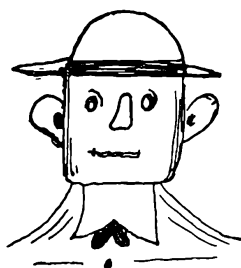
M. Řeřichová

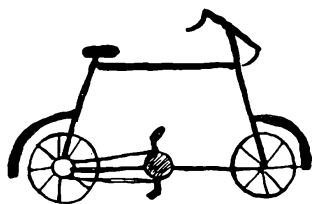
Ivo Bláha

V. Svoboda

Zd. Vávra

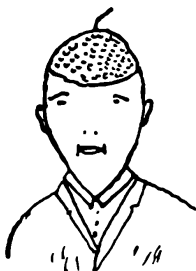
J. Pičman

Z. Tomeček

A. Doskočilová

J. Janošek

Jar. Hála

Jiří Zubík

F. Hroch

B. Žáčková

Jar. Tomášů

M. Doležalová

Jar. Němec

M. Valášek

Dědečkovy oříšky

61. Pozoroval jsem jednou četu vojáků, kteří přišli k řece a chtěli se přepravit na druhý ořeh. Spatřili člun, který řídili dva hoši. Přivolali je, ale shledali, že člun pojme nejvýš dva hochy nebo jednoho muže. Jak se vojáci přepravili na druhý břeh? - Děti, ne aby někdo nám napsal, že vojáci skočili do vody a řeku přeplavali! — 62. Bude brzy velikonoční pondělí a s ním malovaná vajíčka. Tedy: Jedno vejce se uvaří na tvrdo za pět minut; jak dlouho nutno vařiti pět vajec? — 63. Máme u nás za vsí topolovou alej dlouhou 300 m, v níž jsou stromy od sebe vzdáleny 6 m. Kolik je tam topolů? — 64. Pán Bůh nikdy, císař málokdy a sedlák to vidí každý den. Koho? Co? — 65. Jak daleko běží zajíc do lesa? — 66. V kterém zvířeti je skryto ještě větší zvíře? — 67. Co roste kořenem vzhůru?

Lužický strýček nám poslal na ochutnání pár oříšků. Zde některé z nich: 68. Kdy je hlupák moudrý? — 69. Kdo bere mužům všechno od úst? — 70. Který den není v kalendáři?

Řešení nám pošlete nejpozději do 1. května 1947, ale, milé děti, pozor na adresu: Administrace AS, Brno, Starobrněnská 19/21. Mnozí z vás jste posílali řešení na špatnou adresu, a tak se stalo, že jsme je dostali opožděně. Ale přece jsme ještě dodatečně vybrali tři vtípné louskáčky oříšků z 1.—3. čísla AS. Jsou to: D. Dittrichová, primánka, z Prahy, V. Faltýnková, žákyň měšť. školy, z Ludmírova a Mir. Kaderka z Opatova v Čechách. Pošleme jim knihu.

Ř e š e n í : 21. Potok má dvě o, moře jedno. 22. Když se Honza natáhne, tak spí, natažené hodiny jdou. 23. Oba byli stejně daleko od města. 24. Sedí. 25. Lidé v prvním poschodí dvouposchodového domu. 26. Dřevěný špaček, kohoutek u pušky, jeřáb v přístavu a hejl na nose. 27. Poklice. 28. Každý z nás. 29. Lazar. 30. Když nám stoupne na nohu.

Vysilač A. S.

Zimní básničky zaslali: A. Zapletalová z Lubné u Kroměříže, M. Nezbedová z Chrastí u Chrudimě, Vlast. Bezděk z Lelekovic, St. Luxík z Žatce v Čechách, St. Kapounek ze Šubířova, Hana Čechová z Varnsdorfu, Jarmila Vlková z Valašska, Ant. Novotná z Blanska, D. Vartová z Varnsdorfu. Všichni je pečlivě napsali, ale zapomněli, že se každé číslo našeho časopisu tiskne již hodně napřed, aby se dostalo včas do rukou čtenářů. Proto si vždy pospěšte! Nemůžeme přece ještě v dubnu strašit zimou! — J. Žampach ze St. Poddvorova poslal zajímavou kresbičku hradu Buchlova a J. Mikušová z Nového Hrozenkova nakreslila valašskou chaloupku. — Pilně nám píše čiperný A. Nikl, žák gymnasia, z Kyjova. — J. Kovaříková z Vel. Újezda poslouchala, co bříza vypráví. Bylo to hezké, ale trochu dlouhé. Pište vždy jen stručně. — J. Čech z Kravař u Litoměřic: Lépe se nám hodí žerty z dětského života. — A. Bouda z Kroměříže: Máme, bohužel, málo času na sbírání starých známek. — F. Š. z P.: Esperanto bude, jak doufám, v příštím ročníku. — V. Beran z Mýta u Rokycan má rád svůj rodný kraj, jež se pokusil opěvovat svými veršičky. — A. Sedlák ze Zronovic u Vyškova napsal, jak se malý Lojínek polekal vrabčím cvrlikání. — Žáci V.a tř. obecné školy v Lipníku a žáčky I.b tř. dív. měšť. školy v Teplicích-Šanově nám vyslovili přání, aby náš časopis, který se jim velice líbí, vycházel dvakrát měsíčně. Rádi vaše přání splníme, jakmile to bude možné. Věrné čtenáře a čtenářky pozdravuje redaktor A. S.

TEČKOVKA.

Anička hořce pláče, a to proto, že se jí stala velikánská nehoda. Údy má celé, na čele nemá také bouli, a košíček je také v pořádku. Abyste dlouho nebyli v nejistotě, co se Aničce přihodilo, dokreslete si hořejší obrázek.

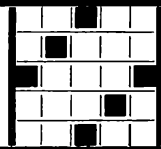
ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 8. vyšlo 1. dubna 1947. Redakce: P. Ferd. Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.—. Číslo Kčs 4.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací pošt. úřad Brno 2.

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA

Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

IV. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

O 20 ODMĚN VĚCNÝCH A KNIŽNÍCH.

(Dokončení.)

Turnaj obsahuje hádanky č. 46—67, uveřejněné v č. 7. a 8. Správné řešení (nejméně polovina) zašlete buď na koresp. lístku nebo dopisem se správnou známkou 2.40 Kčs do Svitávky. Řiďte se pokyny z č. 5. o zasilce řešení hádanek. Lhůta: nejpozději do 30. dubna 1947. Jen hádanky s poslední stránky! Zasílejte řešení ze všech turnajů (mnozí vynechali v 2. a 3., ještě pošlete!)

*

55. ŘETĚZOVKA.

Dorostenka Sokola v Táboře.

- 1 2 řeka v Čechách,
- 2 3 stavební potřeba,
- 3 4 chlapecké jméno,
- 4 1 širá pole zpětně.

56. REBUS (přísloví).

M. Nováková, Šlapanice.

MĚŘ MĚŘ ŘEŽ

57 ČÍSELKOVÁ ZÁMĚNKA.

Jaro—Vzkříšení.

Sněženka s fialkou — nový je 123;
Vzkříšení—Pomlázka—ve tvářích 423,
oživne příroda pole i 563,
radost má městσ, každyčká 763

58. REBUS.

M. Rosůlek, Loštice.

ta 1864-1924-194 6

59. HÁČKOVKA.

E. Gabrielová, Uh. Hradiště.

S háčkem korýš, bez něho pták.

60. ROHÁČEK.

A. Pokorný, Brno XV.

Světadíl, mléčný výrobek,
člen národa, nota.

61. PŘESMYČKA ČASOVÁ.

Radostné svátky Vzkříšení:

OLINKO, VEJCE!

62. SLOUČENKA.

Žactvu z Nepomucka P. H. Geršl.

Předložka, drahokam,
řada slov k tomu —
kdysi všeho tvorstva rov.

63. ZÁHADNÝ NÁPIS.

Dorost Čs. Orla, Jemnice.

VĚNO—KLAS—RÁM

64. SKRÝVAČKY (spisovatelé).

J. Fiala, Rašov.

Prodal zboží bez ručení.
Chodba, arkády a sady.
Lída nesla dekagram čaje.

65. PŘESMYČKA MÍSTOPISNÁ.

J. Šulc, Laštany.

JEDNA ALPA

66. REBUS PŘÍRODOPISNÝ.

J. Plecháčová, H. Javoří.

W DI DI

67. SKRÝVAČKA.

J. Jiránek, Pravice.

Kos, orel, vrána, sova a několik čápů i špaček sedli na strom. Hledejte, kde a který ptáček zpěvák se ukryl? (Šest písmen.)

*

Křížovka příště. — Všem přispěvatelům: Uznáte jistě, že nemůžeme všem hádanky uveřejnit. Jsou uschovány pro další čísla, mějte, prosím, strpení. — A našim milým a věrným luštitelům: vytrvalí, kteří posílají řešení ze všech turnajů a všech čísel, mají naději na úspěch, proto bez zastávky dál. . . Celé obci hádankářské ze srdce přeji radostiplné svátky Vzkříšení a krásnou jarní pohodu v srdcích. *Váš red. hádanek.*

Řešení hádanek II. turnaje příště.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ

ROČNÍK 62 ČÍSLO 9

CENA Kčs 4.—

Kreslila M. Vořechová-Vejvodová.

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

4. 5. NEDĚLE 4. PO VELIKONOCÍCH. Pán Ježíš slibuje Těšitele. (*Jan 16.*) Každý dokonalý dar přichází shora od Otce světél.
11. 5. NEDĚLE 5. PO VELIKONOCÍCH. Prosebná. Proste, a bude vám dáno. (*Jan 16.*) Křížové čili prosebné dny jsou v pondělí, v úterý a ve středu. Kdo se nezúčastnil průvodu, pokaždé se pomodli doma litanie ke všem svatým, aby Pán Bůh nad lidstvem se slitoval. Na tyto dny připadají letos „ledoví muži“.
15. 5. PÁN JEŽÍŠ VSTUPUJE NA NEBESA. Kdo uvěří a bude pokřtěn, bude spasen. (*Marek 16.*) Ve svátek vstupu Páně do nebe zhasne se po evangeliu velkonoční svíce a po mši sv. se odnáší s oltáře socha vzkříšeného Spasitele. Od tohoto svátku po 9 dní se koná přípravná pobožnost k Duchu sv.
16. 5. SV. JAN NEPOMUCKÝ, kněz, mučedník a nebeský ochránce České země. V celém světě je uctíván jako mučedník zpovědního tajemství. I sama příroda oslavuje svěťce, když u jeho soch rozkvetou bílé a modré šeříky, růžové kaštiny nebo žluté čilimníky, lípy či jiné keře a stromy.
18. 5. NEDĚLE 6. PO VELIKONOCÍCH. Přijde Těšitel, Duch pravdy. (*Jan 15.*)
25. 5. HOD BOŽÍ SVATODUŠNÍ. Pán Ježíš sesílá Ducha sv. (*Jan 14.*) Duch sv. naučí vás všemu.
26. 5. PONDĚLÍ SVATODUŠNÍ. Nikodém u Pána Ježíše. (*Jan 3.*) Tak Bůh miloval svět, že Syna svého dal. VLAST MÁJOVÉ KRÁLOVNĚ. Rozkvetl keř strom, zní píseň v háj. Oslavuj nebes Kněžnu každý kraj!

Májová pobožnost

Děti i dospělí rádi navštěvují májové pobožnosti na počest blahoslavené Panny Marie. Ale pokud možno, jděme i ráno na mši svatou. Kdo přijme Tělo Páně, ten může si do torby dát chléb, do láhve čaj, kávu nebo mléko a posnídat až ve škole. Takový máj je cennější. Skoro v každé osadě zdvihnou vysoký opentlený strom — máj. Pro slávu Boží.

Lidové průpovědi

Teplý a vlahý máj, bude humno jako ráj. — Májový deštíček, dej nám ho Pámbíček, aby se vydařil na poli chlebiček. — Létá v máji chroustů mnoho? Úroda je roku toho! — Když přijde sv. Duch, zve hoch: „Do vody buch!“ Za slunečních dnů je již možno okoupat se v nízkém potůčku.

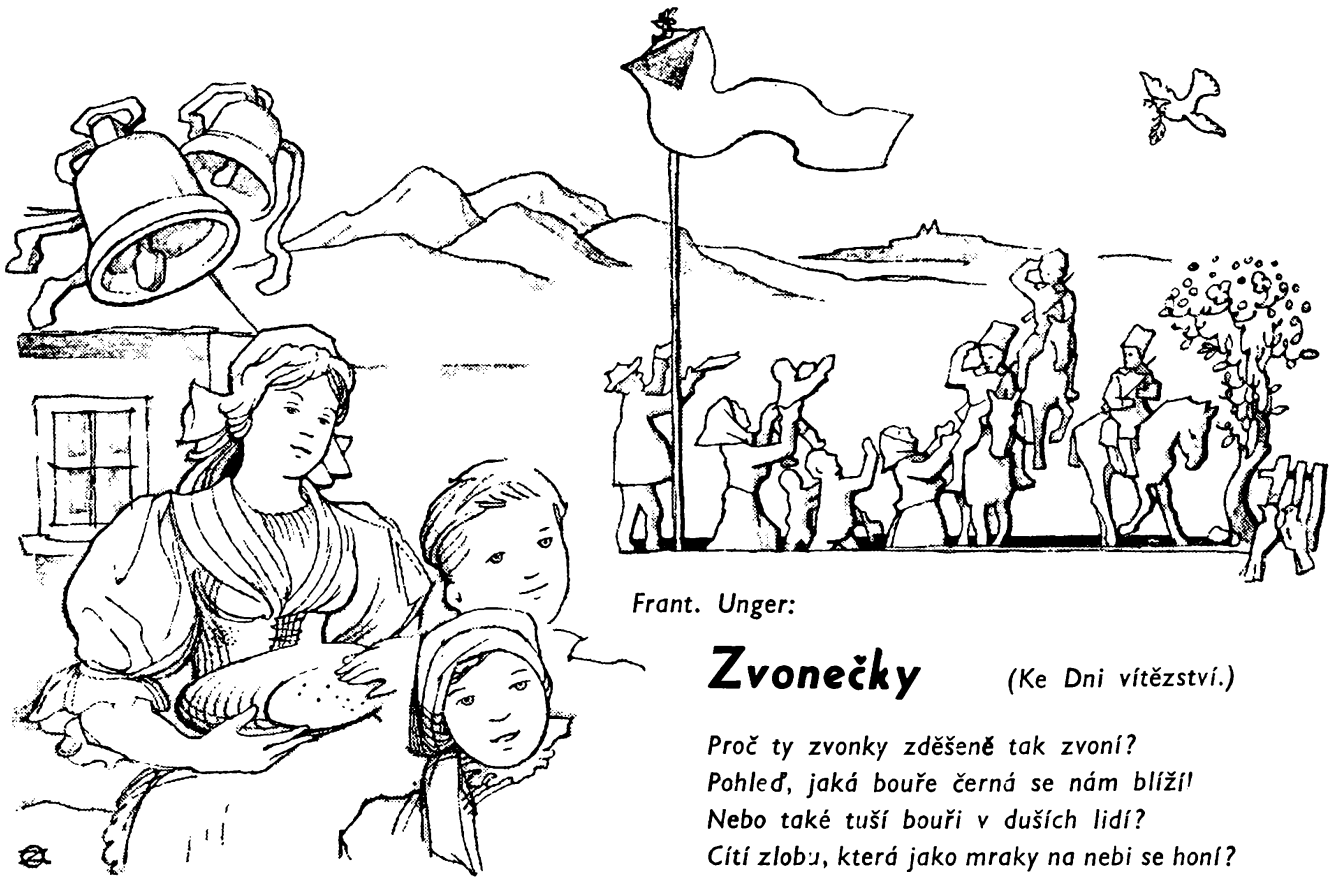
Cyril Berka.

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

velmi zaujala naše mladé čtenářstvo. Stále přicházejí nové a nové články, v nichž hoši a dívky vyprávějí, jak zakusili nápadné ochrany anděla strážného. Lhůta k zaslání dalších příspěvků končí 1. květnem 1947. Nejlepší budou odměněny a některé také uveřejněny. Jedno vyprávění otiskujeme dnes na ukázkou:

Bylo krásné letní odpoledne. Slunce líbalo svými paprsky celý buchlovský kraj. Za takového pěkného dne jsem se vypravila se svými kamarádkami do lesa na jahody. V lese byl příjemný chládek. Po únavné, téměř hodinové cestě chtěly jsme si trochu odpočinout. Sedla jsem si na blízky pařez. Kamarádky si sedly okolo mne. Bylo slyšet podivný sykot, kterého jsme si nevšímalý. Po chvíli nás vyrušilo volání kamarádky. Růža, která se šla napít vody do blízké studánky, ukazovala na něco v křoví. Byl to malý zajíček, který měl za krkem lasičku. Jak nás lasička spatřila, nechala svou kořist a utíkala do lesa. Vzaly jsme ubohého zajíčka a vracely se zpět k pařezu, který jsme před půl hodinou opustily. Leknutím jsme nemohly ani promluvit. Na pařezu byla stočená zmijs. Vztyčila se proti nám se zlostným sykotem. Když jsme se vzpamatovaly, utíkaly jsme od nebezpečného místa. Když jsme cestou o tom přemýšlely, tu nás napadlo, že to byl anděl strážný, který nás chránil od jistého uštknutí.

Ludmila Lakosilová, Tupesy 90, p. Buchlovice.

Frant. Unger:

Zvonečky (Ke Dni vítězství.)

Proč ty zvonky zděšeně tak zvoní?
 Pohleď, jaká bouře černá se nám blíží!
 Nebo také tuší bouři v duších lidí?
 Cítí zlobu, která jako mraky na nebi se honí?
 Slunce lásky za nimi je vězněno jak mříž!
 Bouři válečnou snad na obzoru vidí?

Proč ty zvonky radostně tak zvoní?
 Pohleď, jaká duha na nebi se klene!
 Vichr zloby ztišil se a vzduch jen voní.
 Poupata již zvedla hlavičky své nachýlené.

Pláčem nebe posvěcená země
 oddychla si po přestálé hrůze jemně.
 Srdce zase v souzvuk květů zvoní,
 radostně a ku slavnosti míru svolává,
 česká řeč zas jak ty zvonky zvoní,
 zaznívá a s motýly slov sobě pohrává.

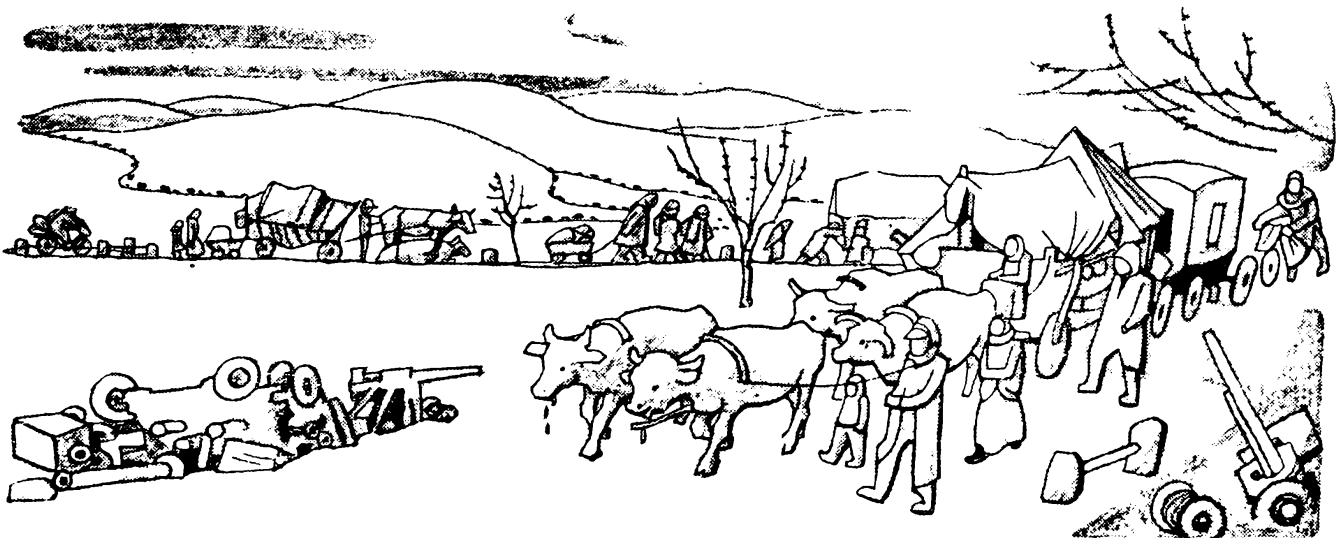
Klema Ptáčková-Pilátová:

Svoboděnka vrátila se...

Svoboděnka vrátila se
 zase k nám,
 na Hradčany vděčný pozdrav
 posílím.

Vděčný pozdrav
 a své celé srdíčko.
 Zdráva buď, ty zlatá Praho —
 matičko!

Kresby: O. Zemina.

Karel Hroch:

Kreslil F. Hlavica.

Růžička - maminka

*Znám jednu krásnou růžičku,
jež libým dechem voní,
však nejvíc vůně rozdává,
když k poupátkům se kloní.*

*Znám jednu krásnou růžičku,
jíž tváře nějak blednou,
však dětem červeň rozdává,
jak oči své k ní zvednou.*

*Znám jednu krásnou růžičku,
jež nemá kapku rosy.
Tu všechnu dětem rozdala
a o novou zas prosí.*

*Znám jednu krásnou růžičku,
to matička má milá,
ba ještě víc než v růžičce
se dobrota v ní skryla.*

Bojácné děvče

Ferd. Pokorný.

„Vylez za námi, Štěpo, a podívej se, jaký máme odtud krásný rozhled!“

Štěpánka zavrtěla hlavou, až se jí kadeře rozlétly. „Nemohu, bojím se, dostala bych závrať.“

„To je pravda,“ přisvědčil její bratr Jožka. „Když jsme cestovali státem Indiana, vystoupili jsme na rozhlednu, ale Štěpa se vrátila z poloviny schodiště a chtěla, aby jí hlídač vrátil vstupné.“

„Vím, že je to hloupé,“ přiznávala se Štěpánka, „ale nemohu za to. Onehdy jsem viděla bratra, jak přechází po mostní trnoži nad Hučící řekou, a udělalo se mi z toho skoro špatně. Já bych nemohla po ní přejít ani za celý svět.“

„Skutečně?“ divila se její nová přítelkyně Rita. „To je škoda. My si po ní nadcházíme do školy a získáme tím přes půl hodiny. Měli bychom sice chodit po obyčejném mostě, ale to je dál.“

„I kdyby to bylo sebedále, půjdu raději po obyčejném mostě než po tom krkolomném přechodu,“ prohlásila Štěpa.

„Nu dobrá, když nemůžeš, tak nemůžeš,“ uznávala Rita, „budeme tedy my dvě chodit oklikou přes obyčejný most a chlapci ať si loží po trnoži.“

Zeměměřičské práce přivedly v létě otce obou sourozenců, Štěpánky a Josefa, pana Wartona do tohoto kraje. Jeho pobyt se měl pravděpodobně protáhnout na dva roky, ale dětem to nevadilo. Byly již zvyklé měnit bydliště a tím i školu téměř každý rok. Kromě toho našly zde výborné sousedy v Ritě Randalové a jejích bratřích. S nimi společně chodily do školy dosti vzdálené, chlapci nadcházkou a dívky delší cestou.

Koncem září překvapila je na zpáteční cestě náhlá bouře, častá v onom kraji. Chlapci, kteří si nadešli, přišli ještě včas domů, ale dívky byly nuceny uchýlit se do jeskyně, jež byla na štěstí právě nablízku. Bouře brzo přešla a dívky se znovu vydaly na cestu.

„Pospěšme si,“ pobízela Rita, která se dobře vyznala v místních poměrech. „Bouře se asi ještě vrátí s novou silou.“

Dříve než ušly kilometr, Ritina předpověď se vyplnila. Obě dívky počaly utíkat, ale venkovské děvče Rita bylo mrštnější a brzy bylo hodný kus napřed. „Nadběhnu si podle dráhy a pošlu ti z domu deštník!“ zavolala na Štěpu přes rameno a již pádila k mostní trnoži, před níž měla Štěpa tolik strachu. Ovšem, ona trnož nebyla vlastně určena pro chodce, nýbrž jen pro železnici.

Štěpa se obrátila na vozovou cestu, jež vedla oklikou přes obyčejný most. Chvíli šla souběžně s drahou, která pak zatáčkou odbočovala vpravo. Právě na tom místě se Štěpa zarazila a srdce se jí téměř zastavilo. Ohromný balvan ležel zrovna na trati a okolo něho hromada hlíny. Bouře patrně jej urvala — a za chvíli měl přijet rychlík!

Co počít? Pohled na náramkové hodinky poučil Štěpu, že jen několik minut zbývá, než prisupí rychlík po trnoži sem k jisté záhubě. Nebylo již kdy běžet nazpět do školy a odtud telefonovat na stanici, aby zadrželi vlak. Její rty se pohybovaly v modlitbě: „Matko Boží, poraď, co učinit!“ A jasný hlas v jejím nitru zdál se jí odpovídat: „Zachraň život lidí ve vlaku, Štěpánko! Zastav vlak dříve než dojede k trnoži!“

Rozběhla se k Hučící řece a třesouc se, stanula na břehu. Ne, to není možné, nepřejde na druhou stranu, pojme ji závrať a mdloba a vichr ji smete do zelenavých, zpěněných vln třicet metrů dolů. Ale musí zdržet ten vlak, zde na této straně by na to bylo již pozdě, zatáčka s překážkou je příliš blízko. Musí na druhou stranu!

„Matko Boží,“ slyšela sebe samu se modlit, „pomoz! Dej, ať přejdu, než přijede vlak! Nedej mi spadnout“ a již se položila na pražce a počala se namáhavě ploužit k druhému konci trnože. Byl to most, na němž na železných opěrách byly nastaveny pražce bez výplně v mezerách. Proto jen člověk s dobrými nervy mohl tudy přejít. A nyní se tudy plížilo mladé děvče, jemuž se při každém pohledu dolů točila hlava. Ani její silný a statečný bratr by se tu neudržel na rovných nohou za takového prudkého větru, jenž škubal sukénkou a vlasy jeho sestry.

Štěpánka vysílena položila bezvládně hlavu na mokré pražce v polovici cesty. Déšť se lil jako z konve a hrom burácel. A tam nedaleko se blížil rychlík s mncha lidskými životy. Což kdyby se nedostala včas na druhou stranu? Kolik lidí by zahynulo — i s ní? Tato myšlenka jí dodala síly a odvahy. Postupovala dále, píd' za pídí, opatrně a přece odhodlaně, až konečně překročila poslední mezeru mezi trámy a cítila pod sebou pevnou zem. Rychle se zvedla a svlékla svou promoklou červenou kazajku. Z dále slyšela pronikavý, táhlý pískot — to rychlík dával znamení k přejezdu trnože. Běžela mu po trati vstříc, mávajíc kazajkou. — —

Rita čekala s ostatními úzkostlivě na Štěpánčin návrat.

„Již jsme se báli, že nepřijdeš, Štěpo,“ pravila matka, když promoklé děvče se vpotácelo do domu. „Právě jsem posílala Jožku hledat tě, ubožátko! Vypadáš opravdu jako promoklé kuře. Honem se převlec, aby ses nenachladila!“

„Je tomu sama vinna,“ pravil Jožka přemoudře. „Kdyby nebyla tak zbytečně bojácná, mohla být po trnoži doma ještě před bouří jako já.“

Při zmínce o trnoži Štěpánku opět jímala závrať. „Netrapte mne tím, prosím vás,“ pravila chvějícím se hlasem. „Je to hrozné. Nemohla bych tamtudy jít ani za nic,“ a pak omdlela.

Pozdě večer přišli do Wartonovy chaty zástupci železniční společnosti s novináři a fotografy, aby rdící se hrdince odevzdali drahocenné, zlaté, brilianty posázené náramkové hodinky, věnované vděčnými cestujícími rychlíku své záchránkyni, a od železniční správy doživotní volnou jízdenku. Teprve teď se dověděla její rodina, že Štěpánka, to bojácné děvče, přece jen přešla po trnoži nad Hučící řekou.

Kreslil Jan Janča.

Robert Konečný:

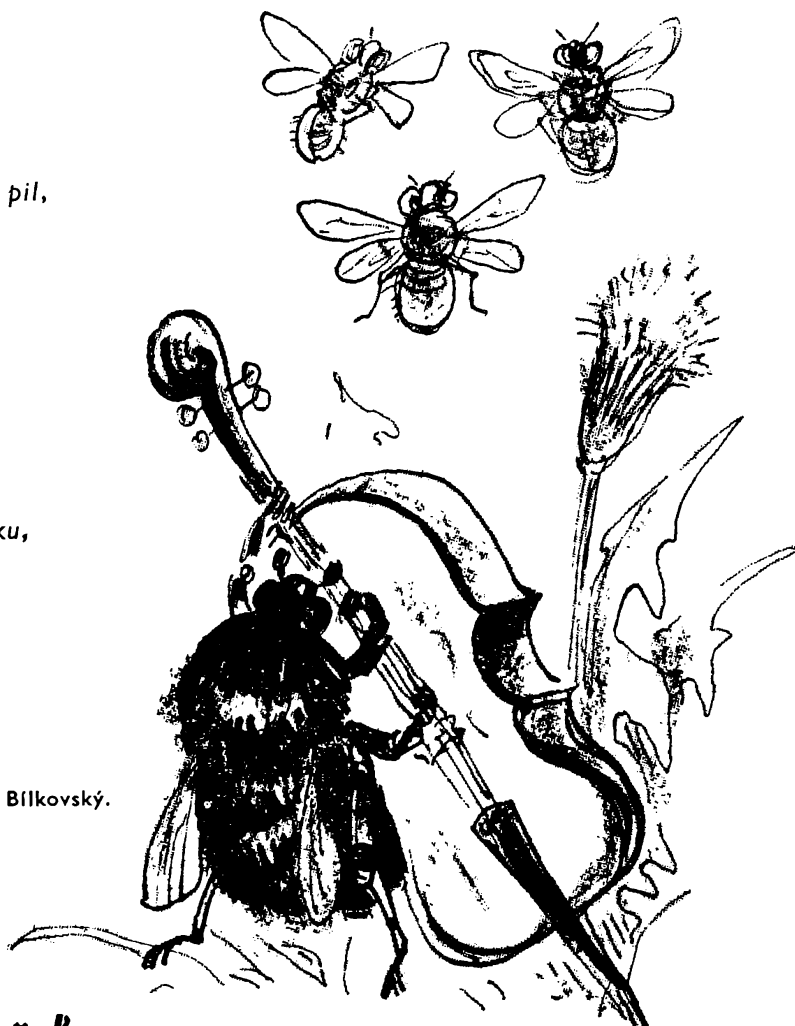
Čmelák

Z pohárků tenkých čmelák pil a pil,
div nebyl opilý,
a u všech květů bručel, hartusil,
že mu z nich včely upily.

Jabloňka malá svatbu má,
tož vzal si přemovaný šat,
na basu-rukama, nohama
začal vyhrávat.

Družičky-včely, neste vonnou vlečku,
já nemohu už hrát,
jdu pod mez do domečku
i s basou vyhrávat.

Kreslil F. Bílkovský.

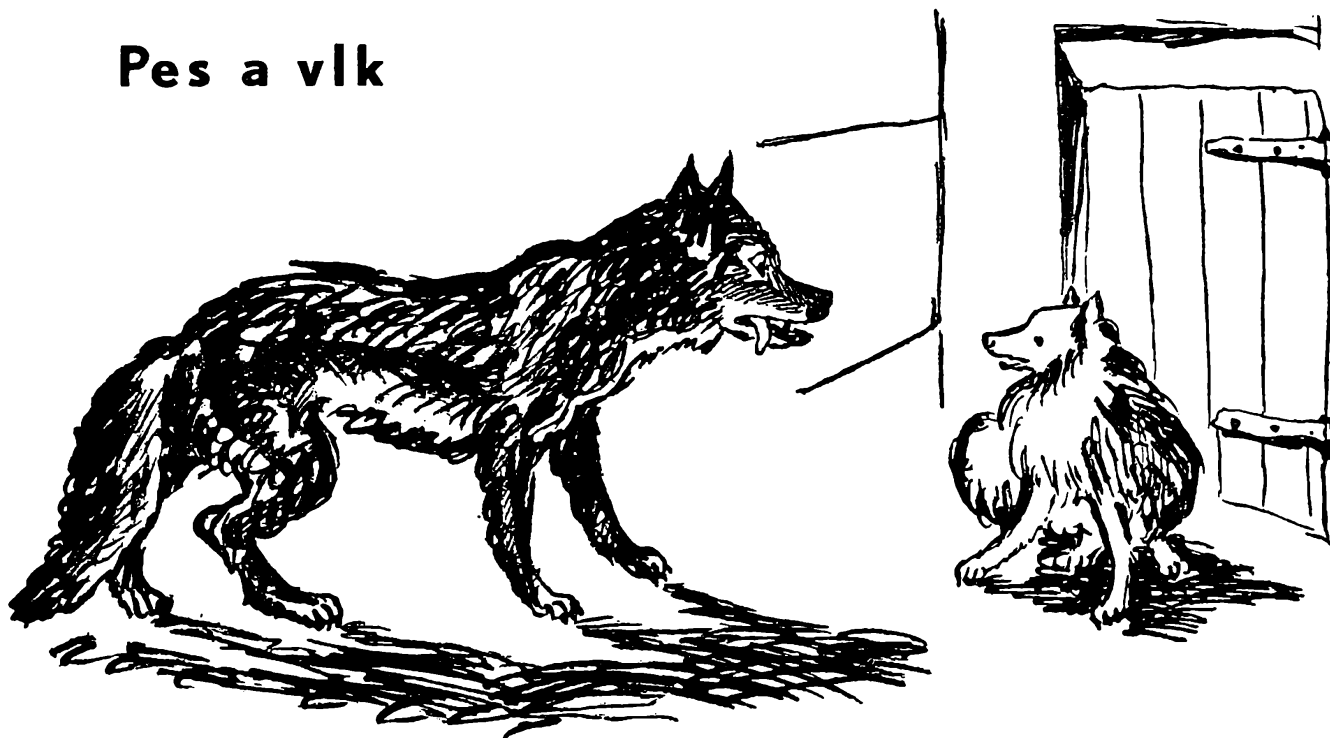
Robert Konečný:

Nahluchlý hlemýžď

„Tu v tom domečku je hlemýžď.“
„Co to povídáte? Hele, myš?“
„Ale kdepak, milý šnečku!“
„Že mi leze do domečku?“
„Šnečku, šnečku, vystrč růžky!“
„Že si mám jít pro tvarůžky?“
„Ale, šnečku, kdopak ti to řek?“
„Že jsem se té myši lek?“
„Není ti domeček trochu těžký?“
„Že na mne pošlete ježky?“
„To se radši schovám do domečku!“
„Vystrč růžky, nepošleme, šnečku!“
„Šnečku, proč tak trkáš těmi tykadly?“
„Čtu z lupínku. Brejle upadly.“
„Ach, jsi krátkozraký, že jde z toho strach!“
„Co, že mám očička na stopkách?“
„Proč nehledáš brejle? S tebou není řeč!“
„Toť se ví, že nedám. V domečku jsou, heč!“

Pes a vlk

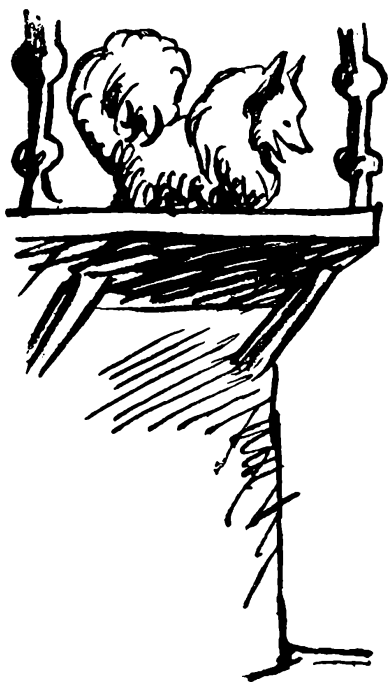

Pes spal před chlívem. Tu přiběhl vlk, aby psa sežral. Pes prosil vlka, aby ho nyní nepohltl. „Teď jsem suchý a hubený,“ pravil. „Posečkej však ještě chvíli. Brzy moji pánové uspořádají svatební kvas. Já potom těmi mnohými jídly ztučním a příjemný zákusek ti poskytnu.“ Vlk se dal přemluvit a odešel. Po několika dnech objevil se opět a zahlédl psa, jak spí vysoko na pavlači domu. I stanul dole pod výklenkem, zavolal na psa a připomněl mu, o čem se byli dohodli. Tu odpovídal pes:

„Pravda, vlku, kdybys mne od nynějška zase viděl před stájí spát, svatby bys jistě již nevyčkával!“

Bajkou tou jest zobrazeno, že moudří lidé, kteří nebezpečenstvím šťastně pronikli, po celý život svůj před takovým neštěstím se mají vždy na pozoru.

Ezop. — CB.

Kreslil M. Florian.

Koukol a chrpa

Bajka. - Napsal Adolf Gajdoš.

Obilí pilo ze země vláhu jara a ze slunce sílu pro své zrání. Na vedlejší mezi rostla chrpa a koukol. Hospodář chválil růst obilí a jenom je stále varoval před plevelí.

Avšak obilí neuposlechlo varovného hlasu hospodářova a stěžovalo si hlasitě, že obilné lány jsou příliš jednotvárně zbarveny.

„Pravda, ke konci našeho života lahodí oku zlatožluté klasy, ale což, ženci přijdou a za několik hodin je veta po naší kráse.“

„Vezměte nás tedy mezi sebe!“ volala chrpa a koukol, „získáte velmi na pestrosti.“

Ješitné obilí, toužící po společnosti fialových květů koukolu a modrých korunek chrpy, vzalo je bez rozmyšlení mezi sebe.

Pozdě teprve poznalo obilí svou chybu. Chrpa a koukol zaplevelily je zanedlouho v takové míře, že sotva dýchalo a bylo vděčno hospodáři, který přišel, plevel vytrhal a spálil.

Není dobré s každým se přáteliti, i když nám jeho zevnějšek lahodí.

Nejlepší úkryt

Ladislav Zeli

Teplé jarní odpoledne vylákalo děti na náves. Křik se rozléhal vesničkou a hlouček chlapců a děvčat, kteří sem přiběhli, sestále zvětšoval.

Najednou se rozběhla skupina děvčat k vratům nedalekého statku. Byla zde Mařenka, Lidka, Zdeňka a Jarka. Dohodly se, že si zahrají na schovávanou.

Statek Zdeňčina tatínka měl pěknou zahradu i rozlehlý dvůr, který poskytoval mnoho bezpečných úkrytů. Děvčata utvořila kroužek a Lidka rozčítávala:

„Endeliky, dva špendlíky,
cukuruku ven.“

Zůstala Mařenka. Postavila se ke kmenu staré hrušky, zakryla si oči a čekala. Její družky se rozběhly na všechny strany a netrvalo dlouho a byly ukryty. Když se Mařenka obrátila, neviděla ani jedině. Začala prohledávat všechny známé úkryty. Zdeňku našla ve voze. Lidka ležela za zahrádkou. Zbývala jenom Jarka. Mařenka hledala; prohledala všechno. Jarky nebylo. „Přece nám neutekla a do země se také nepropadla!“ prohodila Zdeňka. „Pojďte, budeme hledat všechny tři!“ I hledaly.

Avšak marně. Jarka byla tak schována, že ji nemohly nalézt. „Jarko, kde jsi?“ ozvalo se již několikrát. Jarka se však neozvala. Ve svém úkrytu se jenom usmívala a radovala se, že je tak pěkně ukryta. Kde byla Jarka?

Seděla skrčena ve velkém kamenném hrnci, který si selka postavila na sluníčko, aby se pěkně vysušil. Vešla do něj pohodlně. Sklonila hlavičku a děvčata ani nenapadlo, aby se podívala k místu, kde stál hrnec. Vždyt' byl postaven tak, že jej každý viděl.

Děvčatům se zdálo, že hledají Jarku již dosti dlouho. Mařenka se proto postavila doprostřed dvora a zavolala: „Jarko, jestli se nám neukážeš, budeme hrát samy, bez tebe.“ Jarka slyšela. Chtěla vyskočit a vysmát se všem, že neumějí hledat. Ale co to? Jarka chce vyskočit,

ale nemůže. Marně se snaží vyprostit svá drobná ramena z objetí kamenného hrnce. Je to možné? Vždyť sem vklouzla docela lehce. Jarka se otáčí ve svém úkrytu, který se jí zdál tak vhodný, chce se vysvobodit z tohoto zajetí, avšak marně.

„Děvčata, pojdte sem!“ ozývá se plačtivě z hrnce.

Zdeňka zaslechla Jaruščin hlas, běží tím směrem, a hle! Zde je tedy ta skrýš. „Ty ses nám opravdu schovala. Již jsme měly strach, že se ti něco stalo,“ švitořila Zdeňka. „Mařenko, Lidko!“ rozlétlo se dvorem. „Už ji mám.“ Přiběhly obě a se smíchem se skláněly nad Jarkou, která však již neměla porozumění pro hru, neboť poznala, že je v zajetí.

„Já nemohu ven,“ zazněl plačtivý hlásek.

„Co? Ty se nemůžeš dostat ven? To je veselé,“ smály se její družky. Jaruška však opravdu nemohla. Její tělíčko se nechtělo provléci přes malý výstupek, který vyčníval dovnitř hrnce nedaleko horního okraje. Děvčatům se zdálo veselé, když viděla, jak se Jaruška namáhá. Její pláč byl však stále usedavější, a tu děvčata pochopila, že věc je vážná. Pomáhala Jarušce, ale ne a ne. Jaruška již usedavě plakala, a proto se Zdeňka rozběhla domů, do statku. Za chvíli přivedla svou maminku. Ani ta se nemohla ubránit smíchu, když spatřila skrčenou Jarušku v hrnci. Pomáhala, ale nešlo to. Nechtěla hrnec rozbít, a proto se pokoušela vyprostit Jarušku co nejopatrněji. Nebylo to však tak snadné. Jaruška již naříkala, ale tu se najednou Jaruščin rameno dostalo ven přes výstupek a Jaruška byla zachráněna. Rychle si utírala uplakané oči; a když slyšela radostný i veselý smích družek i selky, rozesmála se také. Po druhé se však již do hrnce neschovala. Za zahrádkou to bylo přece jistější.

Kresby: F. Bílkovský.

Probuzená krev

Alžběta Ryšavá.

I.

Tomáš byl jediný syn otce Bartoloměje, známého po celém městečku svojí silou, odvahou a dobrotou. Na horním konci města, tam, kde se křižovaly dvě státní silnice, měl malý domek a kovářskou dílnu. Záslouhou matky Filomény byl jeho domek ze všech nejbělejší. Každoročně, přesně týden před Květnou nedělí jej pěkně nalíčila a otec Bartoloměj rok co rok čistil po ní dřevěnou desku, připevněnou nade dveřmi, na které byl starodávný, z železa ukutý letopočet — Léta Páně 1848, mistrovské to dílo jeho pradědečka. V tento památný a historický rok postavil si Bartoloměj Stratil, kovář a podkovář, svůj domek a od těch dob, téměř plných sto let žil a pracoval zde jeho silný rod v klidu a míru a nejstarší synové, Bartolomějové, stávali se kováři.

Otec Bartoloměj stál rozkročmo přede dveřmi svého domku a při pohledu na dávný letopočet zachmuřilo se jeho výrazné čelo a hlavou se mu honily prapodivné myšlenky. Můj otec, děd i praděd byli kováři. Po léta od časného rána do pozdní noci pracovali na stejné kovadlině a jejich rány rozléhaly se městečkem jako nejkrásnější píseň práce. I já jsem pracoval s chutí a láskou v dědičném řemesle a bušící perličk po-

skakoalv radostně za zpěvu veselých písní. Ale co bude dál? Otec Bartoloměj vraští hlouběji své čelo. Můj jediný syn Tomáš nemá zálibu pro kovářské řemeslo. Po několik generací byli nejstarší synové kováři a Bartolomějové. Jen já jsem porušil rodnou tradici a dal svému synu jméno Tomáš, jak si přála hodná matka Filoména.

Otec Bartoloměj přemýšlí a náhle mu ztuhla krev v těle a s námahou chytá dech. Myšlenka jako blesk rychlá zarývá se v mozků jako červ. Jméno! Změnili jsme jméno, a tím oslabili svůj rod a porušili staletou tradici. Se změnou jména odešla i chuť pro dědičné řemeslo. „Pane Bože, je to možné?“ šeptá potichu otec Bartoloměj a hlava mu klesá níže na ramena. V okamžiku se však vzchopí, pohlédne hrdě a se vzdorem na pradědův odkaz a vykřikne: „Ne, ještě se nevzdávám nadějí. Tomáš má dobrou a zdravou krev a snad se dostaví i láska k řemeslu a údery perličku zocelí

A. 2.

Kreslila M. Ehlerová.

jeho chlapecké tělo.“ Zhluboka vdechne, pohledem pohladí pradědův odkaz a pevným krokem vchází do své dílny, kde za chvíli buší do rozžhaveného železa tak prudce, až jiskry létají na všechny strany a žhavé železo mění svůj tvar jako kus bláta.

Mladý Tomáš chodil do poslední třídy měšťanské školy a za několik dní se měl rozhodnout o svém budoucím povolání. Znal přání svých rodičů a otcovu dílnu měl rád, ale nade vše miloval knihy. Knihy dobrodružné, vyprávějící o vzdálených zemích a mořích, a jedna z nejmilejších byla Robinson Crusoe, ke které se utíkal při svých dětských starostech a bolestech a i v šťastných chvílích svého mladého života. V nejzazším koutě domku, kam nedoléhaly tolik rány s kovadliny, snil a prožíval mladý Tomáš všechny příhody svého hrdiny. Ne Robinson, ale on sám pluje po dalekých mořích, ne Robinson, ale malý Tomáš žije na pustém ostrově, bije se s černochoy a loví dravou zvěř. Tomáš snil — snil o krásných městech a vzdálených mořích a často nevnímal ani svoje okolí a působil tím zvláště otci Bartoloměji velké starosti. Nikdo však nechápal jeho zbloudilou dušičku, a proto mu nemohl pomoci.

Byl konec školního roku a Tomáš přinesl domů vysvědčení — samé jedničky. Matka pochválila svého syna a otec pokýval spokojeně hlavou. Každý Stratil přinesl vždy samé jedničky, pomyslí si otec Bartoloměj. Tak i Tomáš jde ve šlápějích svých předků a snad Pán Bůh dá, že i Tomášem nezanikne dědičné řemeslo.

„Nuže, synu,“ praví otec Bartoloměj, „dnešním dnem končí tvoje bezstarostné dětství a začneš se učit pracovat, aby z tebe byl řádný muž. Každý člověk musí pracovat, tak káže pravěký lidský zákon a jen slabí a méněcenní se tomuto zákonu vyhýbají. Rozmysli si vše dobře! Moje a matčino přání znáš a byl bych rád, kdybych na štít Bartoloměj Stratil, kovář, mohl připsat — a syn.“

Tomáš sklopil své oči a tiše pronesl: „Ano, tatínku, rozmyslím si to a zítra ti povím svoje rozhodnutí.“

„Nuže dobře, Tomáši,“ pravil otec Bartoloměj, zahleděl se zkoumavě na své jediné dítě a odešel po své práci. Jeho perlík nebušil však dnes tak radostně a pevně jako jindy. Stále a stále viděl před sebou Tomášovy neklidné a těkavé oči.

Pro Tomáše to byl nejtěžší a nejčernější den. Tisíce a tisíce myšlenek prolétlo mu hlavou. Jednou se rozhodl pro otcovu dílnu, ale vzápětí ho volaly neznámé dálky a Tomáš bojoval sám svůj vnitřní boj. Tajemný, kouzelný svět přitahoval však mocněji a k večeru se Tomáš rozhodl, že opustí tajně otcův dům a půjde za svým štěstím. *Dokončení v příštím čísle.*

Er. Dvorská:

Modlitbička

Svoji vroucí modlitbičku

vysílám já ku nebičku.

Za bratříčka, za matičku.

By náš milý Pámbiček

dal jim nebe

třeba jenom kousíček.

Dívčí hrad

Dobrodružná povídka ze života našich junaček. - Napsal J. K. BABY.

6. KDE JE NELLY? (Pokračování.)

Obrázek kreslila Sláva Hrabětová.

Odpoledne přivezl do tábora sedlák Votruba toužebně očekávanou loďku-čtyřveslici, kterou zapůjčil našim skautkám majitel statku, jenž se rozkládal poblíž našeho jezera. Na jezeře jí užívali obyčejně při lovu ryb.

Kromě toho přivezl též dva čluny. Jeden úplně nový — kanoe — zakoupila vedoucí již před zahájením tábora, ale teprve došel. Druhý, maňasek, byl zapůjčen jedním laskavým majitelem.

„To je paráda!“ křičela nadšeně Hmožďa.

„Prošmejdíme s tím celý Leknínatec křížem krážem!“ volala vzrušeně romantická Čička.

„To asi nepůjde tak snadno na tak velkém jezeře,“ tvrdila Babuša.

Vzrušení junaček dostoupilo vrcholu, když čluny spuštěny slavnostně na vodu a první plavci zasedli.

Netřeba vykládat, že Hmožďa, která tvrdila, že umí jezdit na maňásku a hrnula se jako první do něho, již na pět kroků od břehu se vyvalila a potopila se i s člunem. Zato na kanoi — to byla projížďka, jak tvrdila Lenka — pro bohy!

Též veliký rybářský člun nosil ve svých útrobách stále několik dívek. Jediný, kdo se tohoto veselí nezúčastnil, byla malá Nelly. Snad se ráno přece jen trochu nalukala vodičky z jezera, snad to byl vzdor či lítost či světobol — zkrátka seděla ve světnici „Dívčího hradu“ u okna a nedbala volání a svádění svých družek, ba ani slov rádkyně. Ani vedoucí se nepodařilo pohnout Nelly, aby se zúčastnila společného veselí.

Tohoto dne děvčata si takřka nepovšimla, že kol tábora prošlo též několik turistů.

Ignorovala i to, že pojednou se sneslo nad tábor černé mračno a prudká přeháňka zalila širý kraj. Kdo by si všímal takových maličností — vždyť plavkám déšť neškodil, jmenovitě ne na jezeře nebo dokonce v jezeře!

Vedoucí organisovala plavbu, zůstávajíc většinou na břehu a pozorujíc pečlivě svoji drobotinu, aby snad nedošlo k nějakému úrazu.

Teprve když voláno k svačině, do které se všechny s velkou dychtivostí pustily, bylo zjištěno, že Nelly si nejde pro svou porci. Když se rozhodla Dája, že jí jídlo zanes, přiběhla se zprávou, že Nelly nemůže najít.

A nyní to začalo!

Zprvu několik junaček hledalo Nelly v táboře a v nejbližším okolí. Ale marně.

Vedoucí se sevřelo srdce úzkostí.

Téměř všechny junačky nastoupily před večerem a volajíce, prohledávaly okolí tábora.

Po Nelly však nebylo ani stopy.

Nelly se nevrátila ani do večera.

Když se kladly večerní stíny na kraj, rozeslala vedoucí nejstarší na přeptání do blízkých vesnic.

Žádná nepřinesla kladnou odpověď.

Nedivme se, že vedoucí, třeba zmořena námahou minulé noci, nezamhouřila nyní po celou noc oka.

Poplach trval v táboře ještě příštího dne od rána.

Do tábora povolán četník, aby věc vyšetřil.

Vyslychal, zapisoval, nadával, ale k žádnému výsledku se nedostal.

Povoláno i několik loďařů, aby prohledali dno rybníka v okolí tábora. Nikdo sice nevěřil, že by se něco takového mohlo státi, ale žádná možnost nebyla vylučována.

Rodiče Nelly povoláni též naspěch do tábora.

Věc byla nanejvýš vážnou.

Uplynuly dva dny a po malé Nelly dosud ani stopy. Jako by se do země propadla.

Teprve třetího dne k poledni zasvitlo poněkud světlo do věci.

Babuša podnikla cestu do vzdálenějších obcí, aby pátrala, nezaběhla-li tam snad Nelly neb nezabloudila-li někde v lese, až došla někam dál. Byla to, jak se zdálo, celkem marná cesta, neboť les byl mnohokrát mnoha lidmi již do široka a daleka prohledán. Ve všech okolních vesnicích již bylo vybubnováno o ztracené dívce.

Ale Babušu hnalo jakési tušení.

A skutečně ve chvíli, kdy to nejméně čekala, spatřila u silnice na pa-loučku na rozprostřené příkrývce sedět Nellinku. Kolem ní stálo několik klecí — v každé byl nějaký ptáček. To byla stará záliba Nellinčina. Ptáčci!

Na silnici stálo ve-
liké černé auto.

Babuša si protřela oči, nevědouc, nesní-li snad. Potom jakoby z obavy, aby jí snad tato vidina neuprchla, rozběhla se rovnou k Nellince.

„Nelly, Nelly!“ vo-
lala zdaleka.

Vtom se rozevřely dveře černého auta. Ve chvatu vystoupil jakýsi muž v šedém obleku elegantního střihu.

„Říkal jsem, že sem nemáme jezdit,“ zaslechla Babuša.

Než mohla Babuša doběhnout k autu, byla Nelly vyzdvížena se země a zmizela v autě i s příkrývkou. Jen klece nestačili asi

uklidit, neboť ty zůstaly všechny na zemi, zatím co auto odjíždělo ve chvatu pryč.

Babuša byla tak překvapena, že si nemohla vše v první chvíli srovnat. Rozběhnout se za autem — to nedohoní. A — honem číslo auta! Avšak tabulka byla jako úmyslně postříkána blátem a nečitelná. Počkat tedy na někoho, kdo tudy pojede! Volat na lidi. Avšak v širém okolí právě nikde nikdo. A též marno čekat, že by po této bezvýznamné silnici něco jelo. Rychle vše oznámit!

Ve chvatu uchopila jednu z klecí, aby si ji vzala s sebou na důkaz, a běžela směrem do vsi, kudy muselo auto projet. Četnická stanice tu nebyla. A trvalo dlouho, než se dopátrala, kudy vlastně auto projelo.

Na další cestě narazila právě na četníka. Ve chvatu mu vše objasnila.

Musela mu všechno vysvětlovat dvakrát, než pochopil, neboť pokládala za samozřejmé, že ví vše o Nelly. Pak již nemeškala a spěchala s radostnou zprávou do tábora.

Zde bylo vskutku chmurno — dívky již netěšily ani čluny, ani čeřící se jezero, ani krásná krajina, obrysy hradu, ani lodičky. Vše myslilo na Nelly.

A najednou taková zpráva!

Tábor se takřka rozjásal, jako by sama Nelly již přišla.

Rodiče Nelly, kteří tu setrvali, smáčeli Babušu slzami radosti.

Jde tedy zřejmě o únos.

Hlavně však, když je Nelly živá a zdravá a když se již o ní ví! Bude to jistě věc několika hodin, než četníci únosce chytí.

A skutečně. K večeru dostavil se do tábora četnický strážmistr. Byl přivítán radostnými tvářemi.

Nenesl však žádnou novou zprávu. Šel jen ještě jednou vyslechnout Babušu, neboť se jim stopa po autu ztratila. (Dokončení.)

Nemocný lev

Černošská povídka.

Vypravuje se, že lev byl nemocen a že ho všechna zvířata přicházela navštívit. Jen šakal tam nešel, neboť viděl, že stopy zvířat, která tam šla, se nevracely zpět. Proto hyena lvu na něj žalovala:

„Já jsem přišla podívat se na tebe, ale šakal nechce přijít a nechce tě potěšit ve tvé nemoci!“

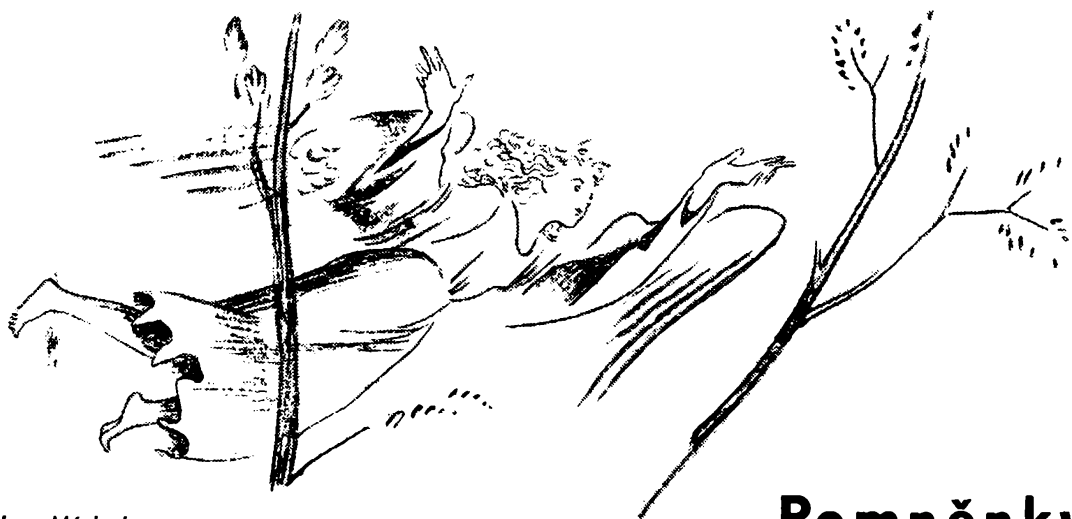
I pustil tedy lev hyenu, aby šla a chytila šakala. Hyena ho skutečně chytila a přivedla. Lev se otázal šakala:

„Proč jsi ke mně nepřišel?“

Šakal odpověděl:

„Ó ne! Když jsem zaslechl, že můj strýček lev je tak těžce nemocen, zašel jsem k čaroději a zeptal jsem se ho, jaký lék by byl dobrý pro mého strýčka, aby ho zbavil bolesti. Čaroděj mi řekl: Jdi a pověz strýčkovi, aby chytil hyenu, stáhl jí kůži a zabalil se do ní, dokud bude ještě teplá. Tím se jistě uzdraví!“

Lev uposlechl této rady, chytil hyenu, stáhl jí kůži přes uši a zabalil se do ní. Přeložil O. F. Babler.

Jaroslav Míchal:

Pomněnky

Překrásným jarním jitem rozezvučel se jasný hlas zvonku venkovského kostelíčka a svolával věřící na mši svatou, neboť byl právě den Páně.

Ze všech chaloupek, roztroušených po svazích strání, přicházeli zbožní křesťané do svatyně Boží v malebném údolíčku.

Z nejedné chaloupky, došky kryté, vede tam cesta jen mezi a lesíkem. A k němu blížila se skupinka dětí, které také šly na mši svatou. Sotva však vešly do lesíčku, počaly se honit a dovádět a na původní účel své cesty zapomněly.

Byly v nejlepší proudě veselí, když se lesíkem rozprostřela záře a z ní vystoupil mezi ně anděl a řekl jim: „Pomněte, abyste den sváteční světily! Nezapomínejte pro radovánky na Pána Boha! Abyste si to vždy připomněly, tento něžný kvítek, který vám s nebes přináším, vám to připomíněj!“

Když anděl zase zmizel, našly děti v trávě drobná, světlemodrá kvítka.

Protože si hrajete nejen v lese a na lučinách, ale i u vody, na zelených březích, všude ta modrá kvítka naleznete v travičce. Stala se nám všem projevem vzpomínky a jmenují se „pomněnky“!

Kreslil Fr. Süsser.

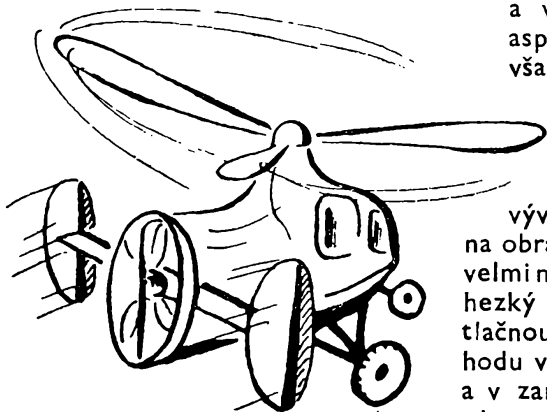
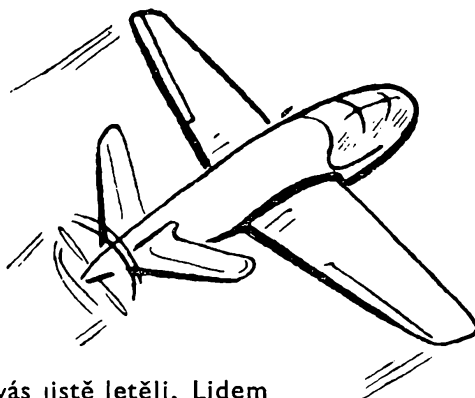

Letadla blízké budoucnosti

J. Kodýtek.

Snem každého správného chlapce je létání. Ovšem naši dnešní mladí přátelé letectví mají svůj úkol podstatně usnadněn tím, že letadla, na nichž budou někdy létat, jsou pevná, bezpečná a rychlá. Ale nebylo tomu tak vždy. Ještě před 40 lety obdivoval se celý svět letcům, kteří se směřovali plátna, prkének a drátů, jež ani zdaleka nepřipomínala naše nynější letadla, uletěli ve výši dvanácti metrů celé tři kilometry!

Hlubavý lidský duch však velmi brzy zdokonalil létací stroje tak, že se staly bezpečným a rychlým dopravním prostředkem a hroznou zbraní ve válečných střetnutích. Tak vznikla letadla, jak je všichni znáte

a v nichž už aspoň někteří z vás jistě letěli. Lidem však nestačí létat, oni chtějí létat rychle, úsporně a ve velkých výškách. Letečtí konstruktéři, vedeni těmito snahami, vymýšlejí stále nové a nové výstřední tvary letounů, které by splňovaly většinu požadavků, kladených moderní dobou a vývojem letectví. A tak vznikají konstrukce, jež vidíte na obrázcích a které s těmi našimi známými letadly mají velmi málo společného. Tak na příklad Angličané postavili hezký normální letounek (obr. č. 1) „Planeta“ a dali mu tlačnou vrtuli až na samý konec trupu. Má to velkou výhodu ve volném rozhledu posádky letadla a v zamezení hluku vrtule a motoru v bezprostřední blízkosti cestujících.

Francouzové zase použili způsob tryskového pohonu u helikoptéry — letounku, který se vznese kolmo vzhůru a může se zastavit nad určitým bodem. Základní provedení zná jistě každý školák z hodin fyziky, kde se učil o Segnerově kole. Letounek

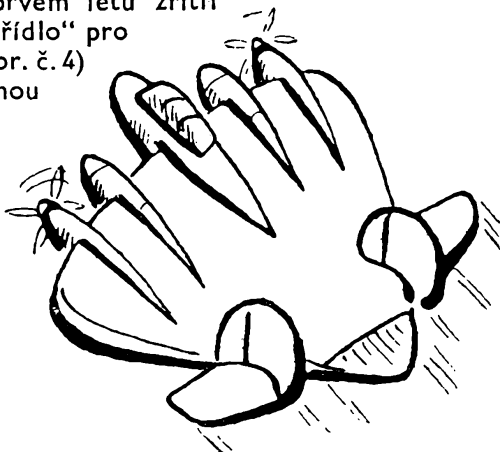
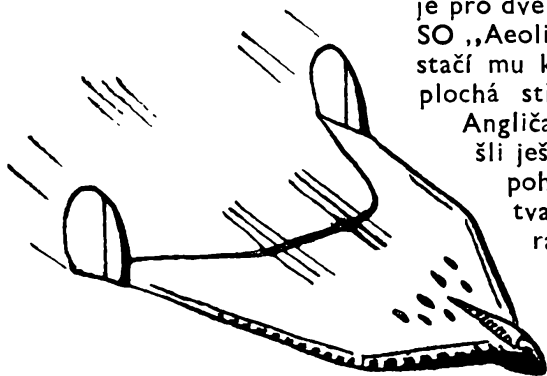
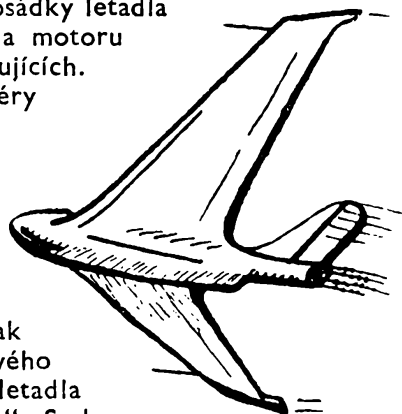
je pro dvě osoby, jmenuje se SO „Aeolite“ (obr. č. 2) a stačí mu ke startu a k přistání plochá střecha každého domku.

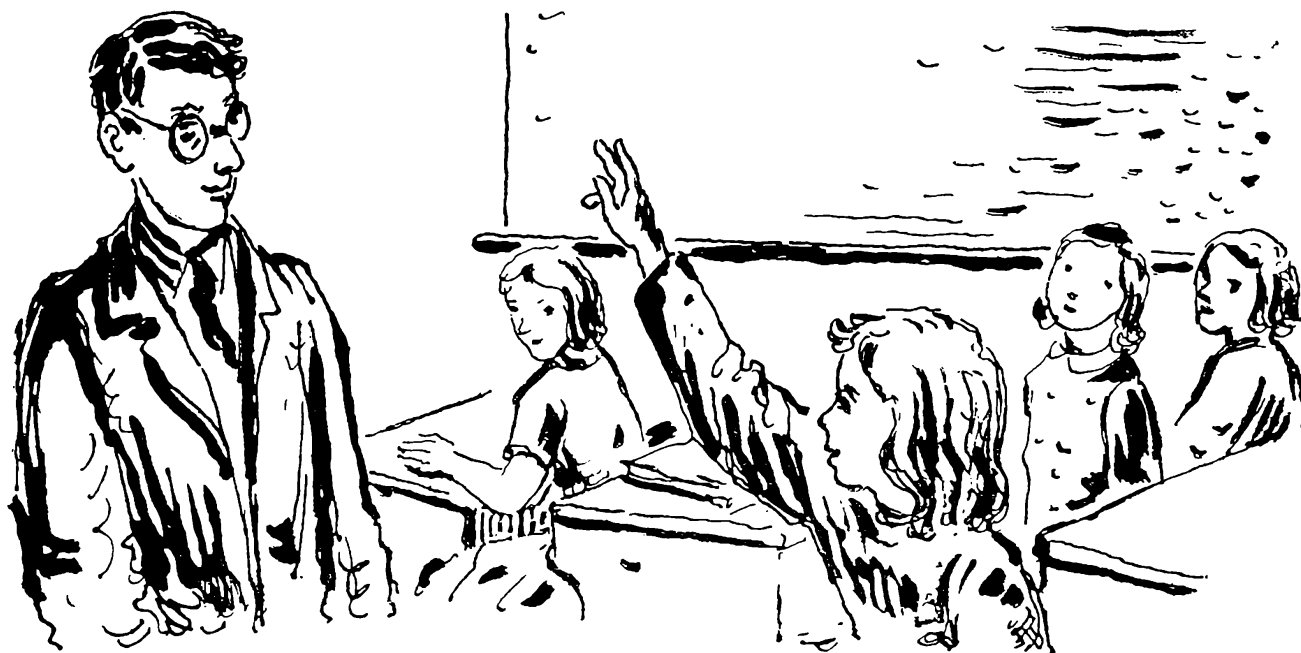
Angličané a hlavně Američané však šli ještě dále ve využití tryskového pohonu letadel a postavili letadla tvaru t. zv. „létajícího křídla“.

S obrázkem je vidět, že jsou to vlastně jen veliká křídla bez trupu a v nich je umístěno všechno, co je k letu potřeba, jako motory, nádrže, cestující a posádka. Základním typem těchto letadel je anglická „Vlastovka“ DH 108 (obr. č. 3), jejíž první model se vloni při prvním letu zřítíl

a zabil svého vynálezce a pilota. Obrovské „létající křídlo“ pro 80 cestujících postavili u fy Armstrong-Whitworth (obr. č. 4)

a posléze letadlo tvaru rejnoka, vyrobené továrnou Vought-Sikorski, jež nese jméno „Skimmer“ a je zařízeno na pohon vrtulemi i reakčním pohybem (obr. č. 5). — Všechna tato výstřední moderní letadla mají jednu společnou vlastnost: dosahují obrovských rychlostí ve velkých výškách. Jsou však ještě ve stadiu vývoje a zkoušek, a jistě mnohý z vás, kteří se v budoucnu budete obírat letectvím, může přispětí svojí vynalézavostí k lepšímu a dokonalejšímu vyřešení moderních letadel a stane se platnou složkou lidstva v boji o ovládnutí vzdušného oceánu.

Hlas ze stříbra

Kreslila J. Brožová.

Čisté nebe hledí jí z očí, paprsek slunce svítí ve vlasech. Ale je to díblík! Celou třídu dovede roztočit a při tom s takovou vážností zůstane stát na místě, když pan učitel přichvátá, co se ve třídě děje. Při tom velmi přesná v učení, všichni ji mají rádi. Vyřídilku má také dobrou a nedá se! Kdysi, hned brzo po válce, byla školní slavnost.

„V neděli dopoledne budou zkoušky,“ praví pan učitel.

Hned nato třepotá se ve vzduchu ruka Jožina: „Prosím, já přijdu později, protože napřed půjdu do kostela.“

Pan učitel jako by zapřemýšlel. Snad si vzpomněl, že také on, když válečná hrůza letěla krajem, spínal ruce s ostatními a modlil se „obrat k nám své milosrdné oči.“ Laskavě pohlédl na Jožu a praví:

„Uděláme zkoušku o hodinu později, aby i ostatní mohli jít do kostela.“

Bylo to pěkné od pana učitele a Joža ho měla ještě raději.

Joža má také od Pána Boha dar v hrdle. Totiž hlas, kterým často chválí Jeho svatou Matku v kostele.

„Otcové naši lásku Tvoji znali,
Ty jsi jim byla mocnou ochranou,
nezmlknou v Čechách nikdy Tvoje chvály,
Čechové Tobě věrni zůstanou!“

Hlas ze stříbra a tak vroucně se nesl domem Božím, že všichni, kteří jej slyšeli při mši svaté, povznesli svá srdce až k nebesům.

A když ve skautském táboře měla službu, totiž noční hlídku, zase to byla ona, statečné děvče, které sice se zatájeným dechem bdělo nad spícími skautkami, ale srdnaté, odhodlané čelit každému nebezpečí.

„Jožo, řekni mi pravdu, bála ses, když jsi měla hlídku?“ táži se.

„Tlouklo mi srdce, ale co se mi může stát? Mám přece anděla strážného!“

K tomu jen dodávám: „A svůj růženec, který se umíš modlit a za který se nestydíš, Jožo, statečné děvčátko!“

M. Kvapilová.

Liduška a její přítel

JOSEFIS

(Pokračování.)

9.

Revoluce začínala. Lidé se bouřili, přepadali německé vojáky, rozhlas volal o pomoc, na ulici bylo vidět jen samé rozčilení. Němci zuřili a mstili se na každém, koho dostali do rukou.

Dne 5. května již o 6. hodině ranní někdo tloukl na dveře. Liduška šla otevřít, ale opatrně se ptala, kdo klepe.

„Liduško, honem, ustroj se a pojď se mnou! Jsem Vojta. Musíš nám pomáhat! Čekám u vrat. Vezmi s sebou i Pašu!“

Liduška se zaradovala. Rychle se ustrojila a utíkala s Pašou za Vojtou. Na druhém rohu ulice stál Dalibor a ještě několik chlapců-partyzánů, které ona ještě neznala.

Vojta jí vysvětloval:

„Dnes osvobodíme Prahu, Liduško! Němce odtud vykouříme. Bez střelení se to neobejde. Našli jsme skrýš ručních granátů. Budeš nám je donášet! Jsi děvče, nebudeš tak nápadná, ale dej si pozor, aby tě některý Němec nechtyl. Byla by po tobě veta. Nerad bych tě ztratil.“

Přišli k velkému domu. Vešli a Vojta je vedl do sklepa, kde bylo skladiště granátů. Chlapci si nabrali plné aktovky a jednu kabelu dali nést i Lidušce.

Paša chodil všude za nimi. Vešli do několika domů, kde měli chlapci všude nějaké známé. Z oken házeli granáty do protějších německých domů. Když jim granáty došly, řekl Vojta:

„Chlapci, půjdeme zas načerpat střelivo, ale napřed zavedu Lidušku do domu, kde se sejde s paní učitelkou. Necháme ji tam schovanou, neboť nyní se to jaksi přiosťruje. Mám o ni obavu.“

Zmíněný dům byl jen několik kroků odtud. Utíkali do něho, neboť dolním koncem ulice se blížila tlupa německých vojáků. Vešli dovnitř. Bylo to radostné setkání! Hned v přízemí uviděla Liduška drahou paní učitelku z ručních prací.

Chlapci vzali aktovky a chtěli jít zase někam na střelivo. Rozloučili se krátkým pozdravem a šli ke schodům. Vtom se rozletěly dole domovní dveře a do domu vrazili němečtí vojáci. Chlapci utíkali zpět a zavřeli za sebou dveře. Ale nic jim to nepomohlo. Vojáci dveře vyrazili. Nebylo jich mnoho. Kdyby měli chlapci granáty nebo nějaké náboje, mohli s nimi být brzy hotovi, ale nyní zde stáli úplně neozbrojeni.

„Kdo jste? Co tu děláte? Kdo vás sem poslal? Co jste za chásku?“ tak na ně řvali Němci.

Všichni mlčeli, nikdo neodpověděl ani slůvkem, jen Paša štěkal a vztekle vrčel. Jeden voják se po něm rozehnal pažbou, ale pes rychle uhnul a schoval se mezi partyzány za Lidušku. Jeden voják hrábl Vojtovi do kapsy. Vytáhl z ní stužku, tmavě červenou, na které bylo zlatými písmeny napsáno: „Partyzán“

Němec začal zuřit:

„Aha, partyzáni! To jsme našli pěknou holotu. Tady zůstanete a počkáte, až vás zavoláme na čistý vzduch, abyste se mohli naposled vydýchat!“

Pak dal povel, aby byli všichni dobře střeženi, a vyšli ven.

Oknem bylo slyšet nahoru, jak jim důstojník udílel rozkazy.

„Zajedte vedle do ulice pro tank. Naberte tam střelivo! Pak je vyženete všechny ven na ulici a budete do té bandy partyzánské střílet tak dlouho, až z nich bude kaše! Ani jeden nesmí zůstat na živu!“

Dva vojáci zavřeli vrata domu a postavili se na kraj chodníku.

Liduška se rozplakala.

Něco zaškrábalo na dveře. Podívali se a byl to Paša. Domáhal se pracičkou, aby ho pustili ven.

„Pusťte ho,“ volalo několik hlasů, „snad tam čenichá něco dobrého pro nás.“

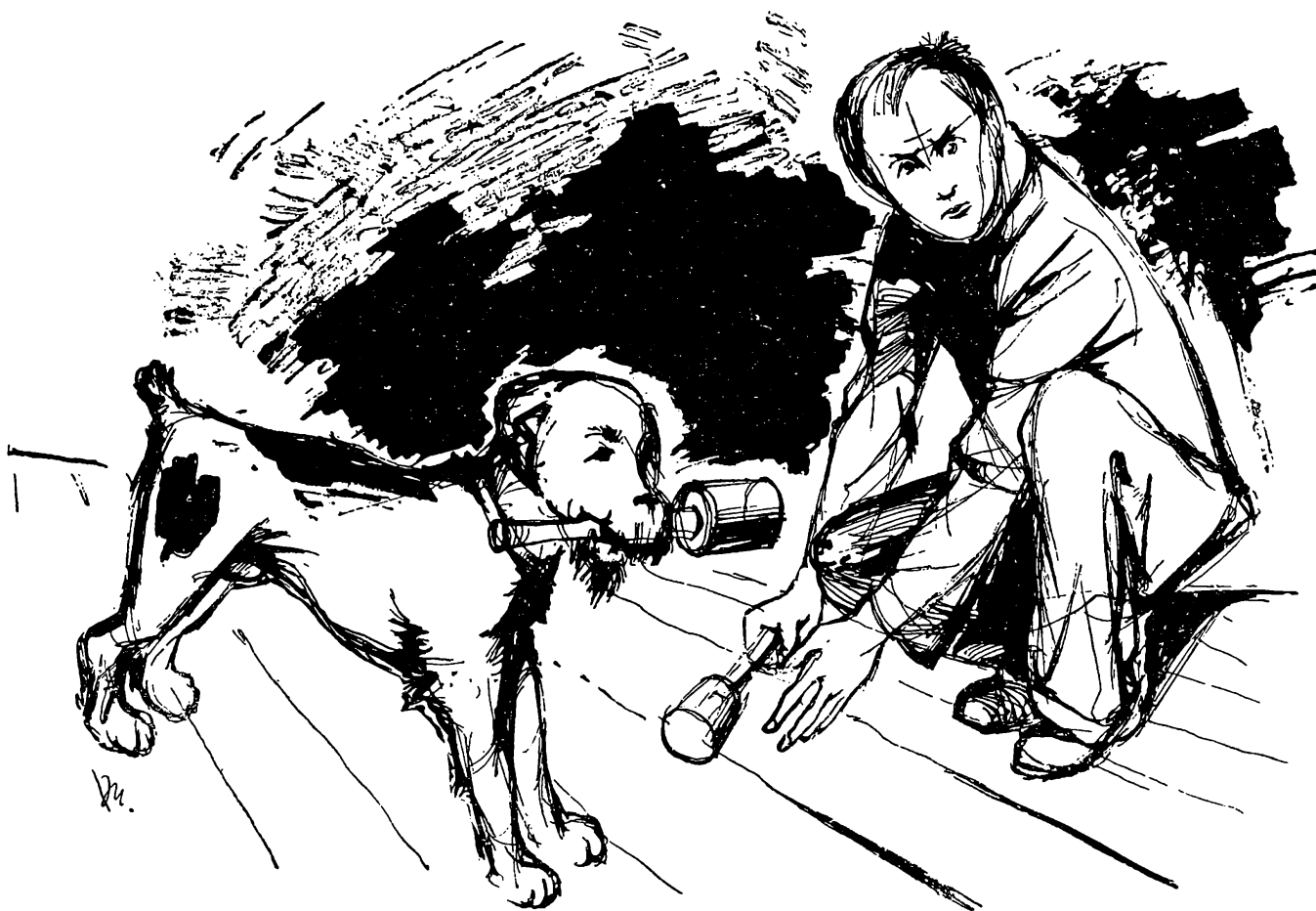
Vypadal při tom tak důležitě, že Vojta přiskočil a dveře mu otevřel. Mnozí jako by tušili, že Paša najde nějakou záchranu.

Hluboké ticho zavládlo v místnosti. Každý se ponořil do svého nitra. Z hlubiny své slabosti a hříšnosti pohlížel k velkému, svatému Bohu.

Za dveřmi zaškrábalo. Vojta otevřel. Vběhl Paša a cosi držel v tlamě. Vojta se lépe podíval a zvolal:

„Pašo, kdes to vzal? Vždyť ty nám neseš granáty, a to je naše spása! Pašíčku, dej mi je!“

Vojta pomalu vyndal granáty. Druzí se k Pašovi hrnuli a chtěli ho hladit, ale Paša na to nedbal. Otevřenými dveřmi zase zmizel a za chvíli se vrátil zase s dvěma granáty. To již bylo v místnosti veselo. Když Paša zase utíkal ven, šel Dalibor za ním. Viděl, že pes našel malou chodbičku, která vedla na malý dvoreček, který byl spojen drátěným plotem s dvorem vedlejšího domu, kde měli Němci složeny granáty. Jeden voják tam sice hlídal, ale psa si nevšímal. Díval se stále na dveře, aby

Kresby: J. Marek.

tam nikdo nevníkl, a zatím pes kradl. Tak jim Paša nanosil asi 15 granátů. Teď již byli ubozí vězni veselí. Napřed vhodili granáty na vojáky, kteří je hlídali. Samozřejmě, že byli okamžitě mrtvi. Na ulici se partyzáni báli vyjít, protože by jim granáty proti tanku mnoho nepomohly, nastrojili tedy lest. Vhodili granáty před dům. Tím rozbili a rozházeli dlažbu, vrata se proděravěla. Vojta sešel dolů a děrou v pravé polovině dveří otočil klíčem, který byl zastrčen zvenku, rozevřel dveře, schoval se za roh chodby a vhodil do dolní chodby zase asi čtyři granáty, takže se po ní nemohlo jít.

Za chvíli se šinul ulicí německý tank k domu. Když tam dojel, shledal důstojník, že už je někdo předešel a partyzánskou havěť sprovodil se světa.

„Podívejte se,“ povídal vojákům, „jak tu již asi naši vojíni řádili. Možná, že sem padla nějaká bomba. Dlažba, vrata, chodba, část schodů, to všechno je vyrváno, jistě již tam také nikdo není. Střelte tam několikrát do oken a pojedeme chytat další Čecháčky!“

Za chvíli bylo slyšet několik výstřelů, ale nikdo nebyl uvnitř raněn. Když střelba utichla, všichni hladili Pašu. Brali ho do náruče, laskali se s ním a děkovali mu.

„Máš opravdu dobrého přítele, Liduško, važ si ho!“ řekl Vojta. „Zachránil nám život. My bychom se byli k těm granátům nedostali. Viděl jsem oknem, jak podlízal drátěný plot do vedlejšího dvora. Asi si zapamatoval, jak jsme nabírali granáty do kabel ve vedlejší ulici, tak nám je chtěl donést. Je to chytré zvířátko. Již nám prokázal mnoho služeb ten malý psíček.“

Na ulici se ozval radostný jásot: „Rusové, Rusové jsou zde! Jsme zachráněni. Sláva našim osvoboditelům! Ať žijí Rusové!“

Dalibor, Vojta i všichni ostatní přiskočili k oknům. Skutečně! Městem projížděly ruské tanky, lidé jásali a volali, mávali šátky a radostí plakali. Jeden tank projížděl i ulicí, do které se oknem dívali. Zamávali na Rusy, kteří v něm seděli. Rusové zastavili, vyndali z tanku prkna, položili je přes vyrvanou dlažbu a pomohli tak všem z domu ven. Rusové je naložili na tank i se psem a projížděli s nimi Prahou. Lidé jim mávali vstříc a pozdravovali je. Paša seděl vpředu hrdě, jako by celá Praha zdravila jeho samého. Jezdili tak asi dvě celé hodiny. Když zastavili, paní učitelka vystoupila, aby mohla odejít domů. Dalibor se s nimi též rozloučil. Přiznal se, že již rád opustí jásot osvobozeného lidu, aby mohl obejmout svou nemocnou maminku. Ostatní chlapci se též rozešli. Jen Vojta a Liduška zůstali stát smutně na chodníku, protože doma na ně nikdo nečekal. Smutně se na sebe podívali.

„Na nás maminky nečekají, vid', Vojto?“ pronesla Liduška tiše. Pak se sehnula k Pašovi, pohladila jej a dodala: „Mám jen tebe, Pašo, a ty mne jistě neopustíš.“

Vojta zesmutněl. „Máš jen Pašu, Liduško? Již nikoho jiného?“

Liduška pochopila. Opravila se.

„Z našeho domova mám jen Pašu a mezi své dobré přátele počítám nyní i tebe, Vojto.“

Tím se nyní Vojta spokojil.

Sešli opět s Hradčan. Po ulicích bylo ještě mnoho lidí buď v hloučcích nebo jednotlivě. Vojta chtěl Lidušku doprovodit na Žižkov. Šli se ještě podívat na Václavské náměstí. Když přicházeli k museu, stala se nemilá věc. V jednom bytě zbyli ještě dva Němci, kteří byli asi dobře schováni. Ti vhodili mezi český lid dva ruční granáty. Vyvolalo to velký rozruch. Davy lidu vtrhly do domu, Němce vytáhly ven, kde je stihla spravedlivá odplata.

Liduška byla zasažena střepinou granátu, která jí vnikla do boku. V tom okamžiku to ani nepozorovala, protože se velice lekla. Až za chvíli zpozorovala, že krvácí. Řekla to Vojtovi. Ten kývl na vůz záchranné stanice, který právě jel po Václavském náměstí. Nastoupil s Liduškou a vezl ji do nemocnice. Po prvním ošetření lékaři řekli, že musí teprve zjistit, kam až se střepina dostala. Paša byl samozřejmě s Liduškou. Naskočil za ní do auta. V nemocnici nesměl do ordinace, čekal tedy trpělivě na chodbě. Na to čekání byl zvyklý. Vojta měl o Lidušku obavy. Když slyšel, že musí v nemocnici zůstat, vytryskly mu slzy, ale rychle si je setřel, aby je Liduška nezahlédla. Rozloučil se s ní, zavolal Pašu a smutně odcházel k její bytné, aby jí sdělil truchlivou zprávu. Paša šel loudavě a nevrle, vždyť nešel se svou velitelkou Liduškou!

(Dokončení v příštím čísle)

Eucharistický kroužek

SKRZE MARIÍ K JEŽÍŠI!

„Aj, což to libě zavání sem z rozvitého háje? To konvalinka vyzvání nám příchod Kněžny máje!“

tak zní to v našich kostelích v měsíci květnu. Vzpomínám si na naši vesnici. Kostel tam sice není, ale každý večer v květnu sejdou se všichni lidé, staří i mladí, chlupci i děvčata, ke krásně vymalované kapliče a do tichého večera se nese modlitba sv. růžence, pak loretánská litanie a nakonec mariánská píseň. Víím, milé děti, že rády vzpomínáte na takové májové pobožnosti! Tam každý se cítí doma. Vždyť je u své Matičky!

Byli jsme za uplynulé hrozné války jako bohoslovci rozvezeni do nejrůznějších krajů říše na práci. Smutno nám bylo, když jsme opouštěli seminář, v němž jsme měli být za několik měsíců vysvěceni na kněze. Našli jsme dobré lidi namnoze i v cizině, ale jedno nám dlouho chybělo — matka! Přišel měsíc květen. V místě, kde jsme pracovali, byl sice takový malý kostelík, ale ve velmi špatném stavu. Vyhledali jsme mariánský oltář a od něho vysílali každý den večer prosby k Matce nebeské. A bylo nám hned veseleji! Přicházeli i mnozí jiní mužové-dělníci a zpívali s námi naše krásné mariánské písně. Ó, kolikrát se v očích ustaraného dělníka zaleskla slza, a když ne rty, srdce jeho zpívalo:

„K nebesům dnes zalet, písni, tam, kde sídlí Matka tvá

Královna nebes vyslyšela prosby svých dětí a chránila je za všech okolností. A nejen to! Přivedla je ke svému Synu, Ježíši Kristu . . .

Mařenka byla horlivou členkou eucharistického kroužku v K . . . Každý měsíc pravidelně s ostatními přistupovala k sv. přijímání. Po sv. přijímání se vždycky dlouho modlila za své spolužačky, z nichž některé nebyly zrovna nejhodnější, aby i ony začaly milovat Pána Ježíše. Přišel měsíc květen a začaly májové pobožnosti. Na výzvu velebného pána ve škole slíbila všechna děvčata, že budou každý den chodit na májovou pobožnost. Vydržely to některé z nich však jenom týden. Mařenka se však vyznamenala. Nejen že sama nikdy nevynechala, ona získala ještě i ostatní děvčata pro májové pobožnosti. Jednoho dne přišla k velebnému pánovi a prosila, zda by se mohly žačky 4. třídy obecné školy v kostele při májové pobožnosti předmodlívát růženec místo oné stařenky, kterou ani není mnoho slyšet. Samozřejmě, že velebný pán rád svolil. Mařenka už vykonala ostatní. Získala pro tuto modlitbu celou třídu. Žádná z dívek se nevymlouvala. Mařenka však si nechala pro sebe ještě jedno tajemství, totiž úmysl, na který se s děvčaty růženec modlívala — aby P. Maria přivedla její spolužačky k Pánu Ježíši. A ejhle! Byla vyslyšena. Koncem měsíce května přistoupila s děvčaty k sv. přijímání. Žádná nechyběla. A v první pátek v červnu byla zde opět se spolužačkami. Jak šťastna byla Mařenka, že ona se stala apoštolkou svých spolužaček!

Co na to říkáte, milé děti! Nešlo by to u vás také tak? A prostředek? Skrze Marii k Ježíši! Panna Maria si nenechá chvály, které jí přednášíme. Ona je odevzdá svému Synu, Ježíši Kristu. Ona naše prosby očistí od nedokonalostí, přidá k nim ze svých bohatých zásluh a takto ozdobené teprve přednese svému Synu, aby se mu tím více líbily. Kdo zbožně zpívá, dvakrát se modlí! Zpívejme tedy rády a zbožně naše krásné mariánské písně, přednášejme své prosby písněmi, budou Panně Marii dvojnásob milé, a my můžeme s jistotou očekávat, že budeme vyslyšeni. Vždyť zpíváme:

„Ještě nikdy neslycháno, že kdo od ní opuštěn, pros, i tobě bude dáno, budeš jistě potěšen . .

P. František.

Z EUCHARISTICKÝCH KROUŽKŮ A DRUŽINEK A. S.

Eucharistický kroužek v Řezovicích poslal redakci na ukázkou 1. číslo svého psaného časopisu „Eucharista“. Oldřich Haičman jej „vytiskl“ a Jan Benda jej ozdobil kresbami a národními ornamenty. Úhledný sešit obsahuje devět zajímavých článků. Pokračujte! — Jitřenky z Jímramova podaly přehled své práce od října 1946. Také ony si založily kroniku, do níž zapisují všechny události v družince. Všechny výkony bodují. Svým maminkám připravily na vánoce překvapení z výtvarných prací. Jistě nám ještě v tomto školním roce napíší. — Eucharistiáni v Krnově uspořádali dvě soutěže. První byla v adventě a měla za úkol každodenní účast na roarátech. Výhrou byl čestný název „Kristův nejvěrnější“. Zvítězily dvě žačky 5. tř. ob. šk.: Eva Herzigová a Marie Sedlačiková. Druhá soutěž byla v době předvelikonoční: Kdo udělá v postní době nejvíce dobrých skutků? Její výsledek není dosud zjištěn, ale tentokrát je prý vítězů víc. Vše se zapisovalo do ozdobného sešitu. Tak nám oznamuje Al. Pekař, učitel, čekatel v Krnově. Všechny eucharistiáni a družinkáře srdečně pozdravujeme. Posílejte zprávy a ukázky svých prací!

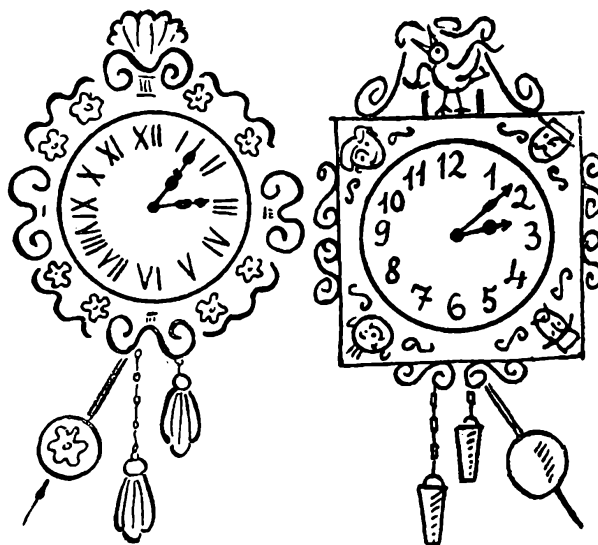
VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNÉHO

24. úkol

S připojenými číselníky dáváme vám dva úkoly k rozluštění.

První číselník hodin máte rozdělit na čtyři díly tak, aby v každém dílu byla taková čísla, která dávají součet dvacet. Díly nemusejí být stejné, jen součty čísel.

Druhý číselník hodin máte rozdělit třemi díly tak, aby čísla v každém dílu dávala dohromady 26.

25. úkol

Kdo prohlásil:

1. „Sotva můžeme dát mládeži něco lepšího nad skautskou výchovu.“

2. „Protože jsem poznal trýzeň žízně, vyloubil jsem studnu, aby i jiní mohli pít!“

3. „Kdykoliv jsme vítězili, dalo se tak spíše silou ducha než zbraně!“

26. úkol

Tisíckrát pozdravujeme Tebe! Panna, Matička Boží Maria zjevila se a svými milostmi posvětila mnohá místa v našich zemích. Na připojených obrázcích jsou milostné obrazy nebo sošky z mariánských poutních míst. Odkud která soška je?

(Panna Maria, ač rozličně zobrazovaná, je vždy stejně milostivá, dobrotivá, přesludká a naše úcta se pne hlavně k Ní a ne k sošce, která byla vytvořena zbožností lidu a nějakého umělce.)

KRYTÍ A PLÍŽENÍ. Pořádný zálesák umí se výborně v přírodě krýti, takže se stává neviditelným, ale umí se i dobře plížit. Junáci se cvičí v krytí a plížení. Ukázalo se na příklad v partyzánské službě, jak veliký význam má i dnes tato dovednost. S krytím souvisí i umění pozorovati, jmenovitě plachou zvěř, a na tom si junáci nejvíce zakládají.

K úkrytu nevolíme nikdy místo nápadné, které hned samo o sobě upoutá pozornost, ale místo méně obvyklé. Kryt si případně upravíme větvemi a zamaskujeme. Dobrý je úkryt také na stromě. Kryt má mít několik východů, abychom, kdyby nám byl zatarasen jeden, mohli uniknouti druhým (partyzán). Pro krytí se je potřeba nenápadného šatu, splývajícího s okolím. Vystříháme se náhlých pohybů a ukazování se proti obzoru (na svahu). V noci pozor na oheň! Zápalku lze spatřiti až na tisíc kroků, je velmi nápadná a rázem upoutá pozornost. Je-li třeba, zůstaňme tiší a bez pohnutí i delší dobu. Jen si všimněte, jak zvěř ztrne, když zpozoruje něco podezřelého. Při plížení držíme se křovin, stromů a břehů. V případě potřeby snažíme se napodobit svým tělem větve, strom, skálu a pod. Pozor na obličej a ruce! Svítí přímo v noci svou bělostí. Zamaskujme větví obličej!

Plížení provádíme: 1. Stoje, při čemž opatrně klademe nohy na špici, hranu a patu, bedlivě se vyhýbajíc hluku a větévkám, které zlomením zapraskají a jsou daleko slyšitelné. V lese se plížíme od stromu ke stromu, od keře ke keři, v terému od kamene ke kameni a pod. 2. Vyžaduje-li toho terén, plížíme se v dřepu, to je však značně obtížné, nebo po čtyřech. 3. V lehu, a to plazením se podobně jako had.

Zakladatel skautingu sir gen. Baden-Powell nakreslil v knížce „Scouting for boys“ několik obrázků způsobů plížení a krytí se, kdy junák napodobuje zvěř. Snad vám obrázky poví více.

JAK SI VÁŽI JUNÁCKÝ ŠÁTEK? Junácký šátek se uvazuje kolem krku a poutá se buď vlastnoručně pleteným turbánkem nebo prstencem, vlastnoručně vyřezaným a vypálením zdobeným, z kosti či velké duběnky nebo se váže uzel dobrého skutku. Tento uzel si smí junák uvázat teprve tehdy, až vykonal dobrý skutek.

VYZDOBUJEME KLUBOVNU. Nezapomínejte ani v máji, kdy budete chodit do přírody, na své klubovny a snažte se je zkrášlit pěkným výrobkem, malbou nebo nějakým modelem. Dávám návrh: Starou, nepotřebnou vatu namočte do zelené barvy a dejte dobře oschnout. Potom ji přilepte na prkénko natřené kličem, nakypřete tak, aby celek činil dojem mechové pokrývky. Potom uřežte špalíček z kulatého dřeva (případně s větévkou) a přibijte na prkénko. Celek musí činit dojem pařezu v mechem pokryté půdě. Na pařízek potom dejte malého koupeneho trpaslíka ze serie „Sněhurka a sedm trpaslíků“, kolem něj rozhažte lístečky, větévký a pod. Celek dejte na skříň nebo do ní tak, aby to učinilo na návštěvníka dojem.

Do junácké stezky napsal J. Sada, třináctiletý, Tvrdonice 195 u Břeclavi.

Kreslete s námi!

C. Mareš

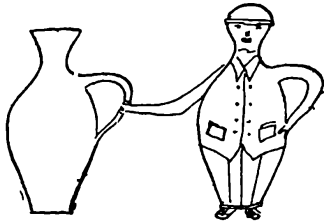
J. Huspenina

L. Jakubčík

Z. Kokešová

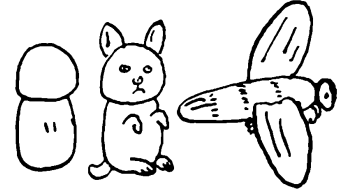
A. Bílková

V. Mihola

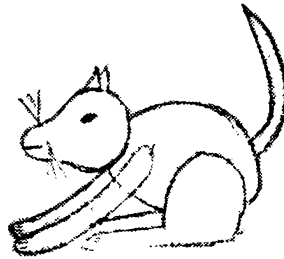
K. Nováková

J. Werner

A. Juranová

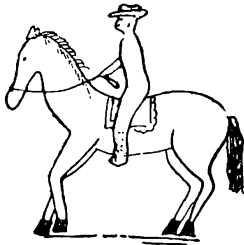
O. Hykyšová

E. Pluhařová

I. Miklová

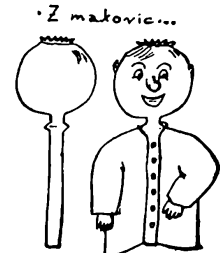
E. Hermanová

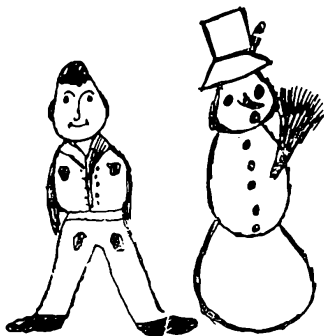
M. Jeřábková

J. Drahorádová

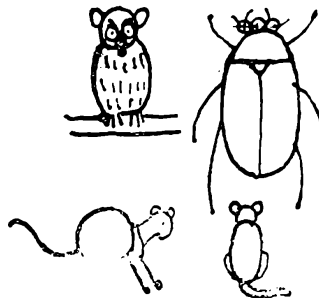
V. Caletka

B. Bogner

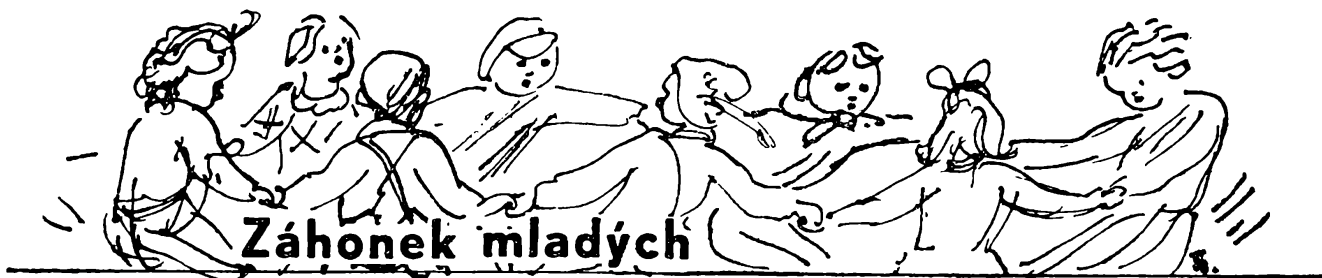
M. Capouch

M. Lopčíková

J. Chudějová

HASTRMAN PEPÍK.

Malému Pepíkovi se velmi líbilo rybářství. Jednou mu tatínek koupil udici a tak se Pepík vypravil na lov. Přišel k řece. U řeky si dal na háček vnaidlo a s blaženým úsměvem hodil vnaidlo do vody.

Nešťastná náhoda byla, že v těch místech byl ve vodě velký kámen. Pepík to ovšem nevěděl. Tu najednou se mu háček zachytl na kameni. Pepík si myslil:

„To je jistě velký kapr.“

Najednou udicí smýkl. . . Však běda! Pepík uklouzl, ozvalo se šplouchnutí a rázem se Pepík koupal v řece.

S námahou vylezl na břeh a loudavě se blížil, mokřý jako hastrman, k domovu.

Udice zatím vesele plula po řece.

Doma, myslím, jedna část Pepíkova těla brněla.

Jos. Omelka, Babice u Uh. Hradiště.

EVA — MRAVENČÍ KUCHARKA.

Eva měla svátek a vystrojila hody. Vyprosila si na mamince kousek těsta a pekla vdolky.

Odpoledne přišly Máňa a Vlasta. Eva přinesla kávu a vdolečky. Káva hostům chutnala, ale vdolky se nepovedly. Máňa nejedla, Vlasta také ne a Eva plakala. Dávala je pejskovi, ale pes je očichal a nechal být. Kočička se na ně jen ošklíbla. Ani slepičky je nechtěly. Rozdrobila je mravenčákům a ti si je odnesli do mraveniště. Když hosté odešli, maminka jí říkala, že by Eva mohla jít k mravencům za kuchařku.

Zdeňka Krajíčková, III.b třída měšť. školy v Mor. Nové Vsi, bydl. Hrušky č. 35.

SV. MICHAL, OCHRÁNCE BOHUTIC.

Dva dny před příchodem Rudé armády, kdy byly u nás usazeny německé tanky, dělostřelectvo a pěchota, nařídil německý velitel, aby byla kolem kopce, na němž stála socha sv. Michala, rozestavena dělostřelecká baterie, neboť pod kopcem se vlnily dvě silnice. K uskutečnění velitelova plánu nedošlo, neboť druhého dne vzletly nad naši vesnici svazy stíhacích a bombardovacích letadel. Téhož dne Němci maskovali tanky a děla a schovávali se, kde jen mohli, aby si uchránili svůj život.

Jakmile k večeru letadla přestala létat, Němci prchali cestami a silnicemi se svými tanky pryč. Časně ráno, v den Zjevení sv. Michala 8. V. 1945, jsme radostně vítali první ruské oddíly. V neděli v kostele jsme všichni děkovali sv. Michalovi, neboť v ten den byly Bohutice osvobozeny.

Jaroslav Štefl, Bohutice č. 156, p. Olbramovice.

SLIBUJEME!

*My vlast svou krásnou
celým srdcem milujem
a slibujuem,
že i v zlých chvílích
věrni jí zůstanem!*

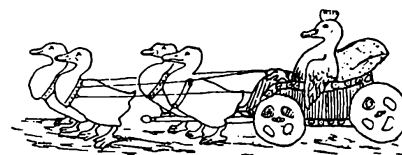
*Alena Coufalová, III. tř. měšť. šk.,
Velký Újezd u Olomouce.*

ZAJÍČCI.

*Hledí, hledí měsíček,
kde se pase zajíček:
V zeleném tam jeteli,
pak si skočí do zelí.*

*Avšak zrána přijde chlad,
probudí jej zase hlad,
pelíšek jej krásně hřeje,
sluníčko se na něj směje.*

*Vlasta Poděbradová, Olomouc,
Komenského 6. Žákyně Státního
reálného gymnasia, I.b třída.*

VYJÍŽDKA.

*Jednou ráno za šera
posedlo to káčera,
nebude již chodit pěšky, ne,
již je na to trochu těžký, je.*

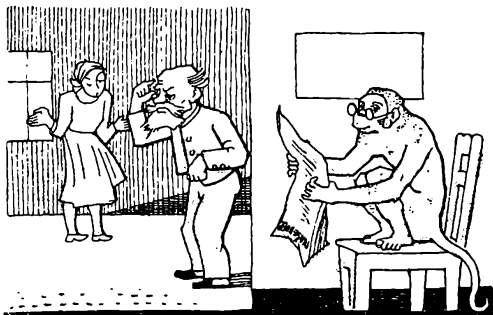
*Káčky spřáhne za koničky,
jak pan baron pojede!
Hyjou, hatou do pšeničky,
kék, kék, gegegegege.*

*Jeli pěkně, ejchuchu,
oba pěkně po suchu,
ale vtom se kočár klouže, sváh,
na cestě se leskne louže, ach!*

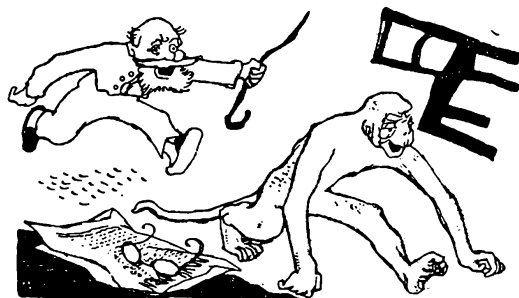
*Letí kačky, diví koni,
třeba káčer křičel zle,
hyjou, hatou, přímo do ní,
kék, kék, gegegegege.*

*L. Hlaváč, žák kursu. Polešovice-
Nedakonice, nádraží, č. 250.*

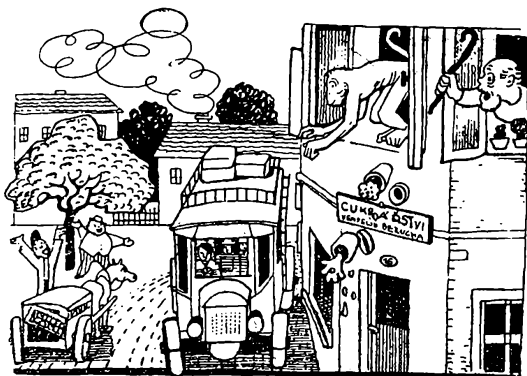
Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

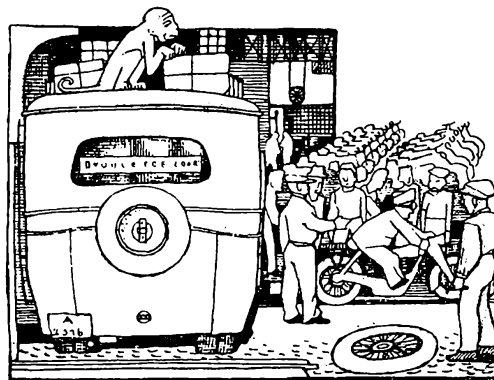
31. Dědeček si chce číst v novinách, zmizely však brýle, kde jsou — ach? Hle, tam Jack s brýlemi na nose sedí, do obrácených novin jak vážně hledí!

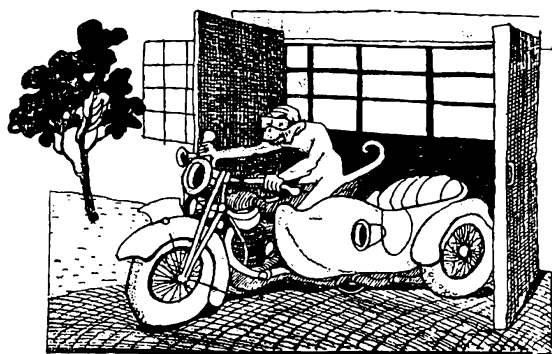
32. Dědečka zlost mocná přepadne, k řádné výplatě hůl popadne. Hůl již z cirkusu Jack zná, zděšení a strach jej pojímá.

33. Vyskočí Jack z okna v divém spěchu, rovnou hup na autobusu střechu. Jede, jede, až vůz stane u továrny nevidané.

34. Motocykly se v ní vyrábějí, hotové již z dílen vyjždějí, nové typy dvouletky pro kluky i pro dědky.

35. Jack chce dělat vše, co vidí, mezi motocykly slídí, na jeden z nich hbitě vlez, páčkou hne a již se veze.

36. Brejlatý Jack divě uhání, všechno prchá s cesty v ústraní, opičák též strachem skučí, motor hrozivě mu k tomu hučí.

Dědečkovy oříšky

„Až přijde máj, půjdeme v háj.“ — Proto jsem svolal naše vnoučata a vyšli jsme si do přírody. Že to byla procházka veselá, to vám snad ani nemusím povídat. Na okraji lesa jsme se dali do louskání: 71. Na smrku je 17 šišek, na sousední jedli 12 šišek. Kolik šišek visí na obou stromech dohromady?

V lese se daly děti do hádky — poslouchejte: 72. Vašík je dlužen Vojtovi 3 Kčs, Vojta Helence 2 Kčs a Helenka Vašíkovi taky 2 Kčs. — Kolik jsem musil dát Vašíkovi, aby dluh zaplatil a aby vhodným oběhem i ostatní své dluhy vyrovnal? — A k tomu jako přívazek ještě osm dalších oříšků: 73. Otec měl 12 synů a každý z těch synů měl jednu sestru. — Kolik měl otec dětí? — 74. Co mají v Americe v hrncích? — 75. Bez čeho hospodyně neupeče chleba? — 76. Co nemůže člověk říci? — 77. V kterém domku bydlí ve dne pět nájemníků, ale v noci ani jeden? — 78. Kdo mě má v kapse, nemá v ní nic. — 79. Který pták má na ocase abecedu? — 80. Hříšní byli, a přece vedli svatý život.

Řešení nám pošlete nejpozději do 20. května 1947.

Vysilač A. S.

Jarní básničky zaslali: Jiř. Poděbradová, Olomouc. — Sv. Janalíková, Rymice. — D. Vojtíková, Napajedla. — M. Miškaříková, Ludkovice. — Jiř. Pouchláz, Šlapanice. — Anna Novotná, Mastník. — M. Ambrož, Místek. — M. Růžička, Lubnice. — Eva Hermanová, Brno-Řečkovice. — Anna Vítková, Prostějov. — Ol. Korecká, Velešovice. — Rud. Pytlík, Vel. Meziříčí. — Mil. Tvarog, Ždánice. — V. Omelka, Babice. — M. Soldánová, Určice. — V. Cášková, Určice. — A. Doležalová, Petrkov. — F. Staňková, Vel. Pavlovice. — Jos. Novák, Jihlava. — Fr. Keberle, Slatina. — Není možno všechny otisknout, ale zasluhují aspoň čestné zmínky. — *Anežka Kudlišťová* z Dvorců nakreslila pastelkami velikonoční přání, za něž děkujeme. Také *Ol. Hykyšové* za pozdrav. — *Vašík Hálek* ze Suchdolu u Prahy: Hudba je pěkná, ale měl sis vybrat lepší básničku. Dp. kaplan Ti poradí. — *Žáci a žačky 5. tř. ob. šk. v Rájci nad Svit.* přejí svému milému vel. pánu kons. rad. R. Toncrovi vše nejlepší k narozeninám a jmeninám. — *Al. Otýpka*, Sulimov: To nevím napřed, kdo vyhraje. — *Lad. Jemelík*, Val. Meziříčí: Jen se s chutí zasmějte. — *Ant. Nikl*, Vracov: Máte krásný oltář v kostele. — *St. Zháněl*, Želetice, vzpomíná na vypuzení Němců z vesnice 25. dubna 1945. — *Ant. Burián*, Kyjov: Tvé povídky jsou veselé a zajímavé, ale příliš dlouhé. Napiš krátké příběhy ze svého vlastního pozorování. — *Jos. Milar* z M. Hradiska vypráví o řádění německých vojáků 5. května 1945. — *Alex. Peplová* z Nepomuku napsala hezkou pohádku o princezně proměněné v ježka. — Zajímavé příhody podali: *J. Mezera* a *A. Charvát* z H. Cerekve, *V. Hrdý* z Třebařova, *Cyril Němec* z Polešovic. *B. Březina* z Teplíc n. B. — *Jar. Valtera* z Chomutic a *J. Sada*, Tyrdonice: Básně dobré, ale příliš dlouhé.

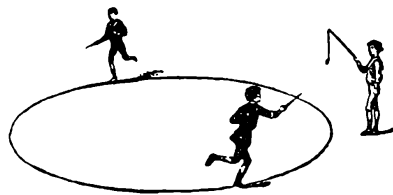
Kreslete s námi!

Knižní odměny zasíláme: A. Červenková, Fr. Staňková, V. Soumar, B. Stoček, H. Brdíčková, P. Brdíček, St. Karger, M. Skoumal, Irena Procházková, M. Fuksová, M. Wiedenová, A. Svozil, M. Břicháčková, M. Horák, K. Hrdina, M. Nivnická, J. Tomášů, E. Krakovčíková, J. Dundálková, J. Bastl, J. Svoboda, V. Poděbradová, J. Hrubý, R. Žatecká, J. Strupková, O. Krša, O. Režník, D. Burešová, L. Mašková, L. Vybíralová, J. Černoušková, B. Fuksová, K. Hrdina, M. Vedrová, M. Štětínová.

Sdělujeme: M. Skoumal a B. Fuksová dobře kreslí a mají dobré nápady, nelze však jejich kresby otisknouti. Kresba J. Merty jest nesamostatná. P. Veselský a B. Chalabala kresby nepochopili.

JARNÍ HRA.

Kdo nabodne kroužek? Tato hra je velmi zábavná, může se jí zúčastniti větší počet hráčů. Napřed se naznačí na zemi velký kruh, v němž hráči běhají, držíce v ruce tenkou hůlku, kterou se snaží nabodnouti kroužek, který jiný hráč drží zavěšený nedaleko kruhu. Kdo ho nabodne, má potom právo ho držet pro ostatní, dokud ho zase jiný nenabodne.

Drobnosti

JAK RYCHLE LÉTAJÍ PTÁCI, bylo dlouho otázkou, opírající se spíše o dohady. Teprve nedávno přírodovědci zjistili pro jednotlivé druhy ptáků na tahu tyto průměrné rychlosti letu za hodinu: šedivka 50 km, havran 52 km, kavka 61 km, špaček 74 km, pěnka 52 km, čížek 56 km, krahujec 49 km, sokol 59 km, divoké husy 69 až 91 km, kachny 72 až 97 km (uváděná rychlost 250 až 300 km je jistě nesprávná), poštovní holubi 70 km. To jsou, můžeme říci, cestovní rychlosti. Za určitých okolností, na příklad v honbě za kořistí, při pronásledování dravcem nebo při silném větru dosahují špičkových výkonů, které však nepřesahují 45 m za vteřinu. Fregatka a američtí rorýsi (Chaetura), nejrychlejší ze všech ptáků, dosáhnou při pronásledování kořisti rychlosti až 160 km za hodinu. *Vesmír.*

HUDBA bývala kdysi nejdůležitějším požadavkem způsobilosti pro každého nastávajícího učitele, a tito bývali vynikajícími muzikanty. Učitelé přenášeli lásku k hudbě i na své svěřence. Vedle hudby chrámové a varhanictví náleželo k předním povinnostem učitelským těž pívání pašijí v kostele. *Nsl.*

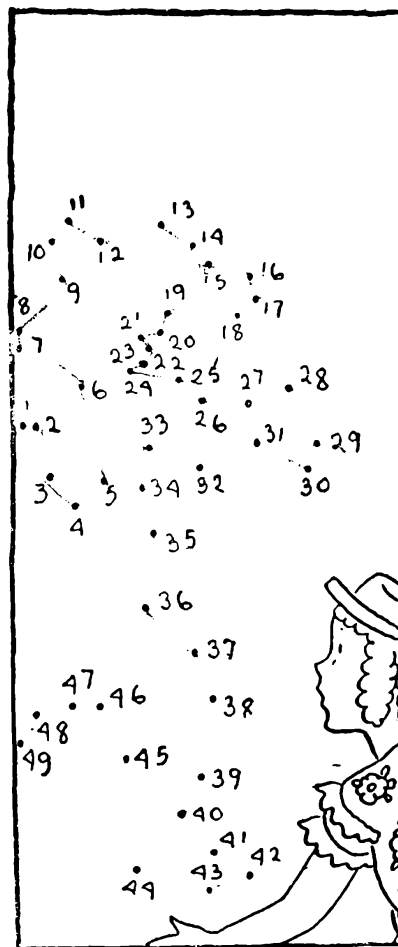
ČESKÁ CÍRKEVNÍ HUDBA byla koncem 18. a začátkem 19. století v žalostném úpadku. Aby její úroveň byla povznesena, založena v Praze r. 1830 t. zv. varhanická škola pro výchovu církevních hudebníků. A skutečně, když první odchovanci této školy vstupují do praktického života, nastává nejen rozkvět církevní hudby, ale hudebního života vůbec. *Nsl.*

KDYŽ JSEM BYL JEŠTĚ MLÁD...

(Norský humor.)

Dědeček vypravuje: „Když jsem byl ještě mlád, měli jsme učitele, který rád mluvil o věcech, tehdy ještě na obecné škole nepovinných. Obzvláště rád mluvil o tvaru zeměkoule. Mnozí lidé myslí, že je plochá, říkával, ale to není pravda. Země je kulatá, přesně jako moje tabatěrka. Při těch slovech vyňal pokaždé ze své kapsy u vesty kulatou krabičku a ukázal nám ji. Z horlivosti vyučoval často i v neděli večer a také tehdy projednával tentýž předmět. Ale v neděli používal jinou tabatěrku, krásnější, ale čtyřhrannou. Země není plochá, jak věří hloupí lidé, říkával, ne, ona je jako moje tabatěrka. Přitom vyňal z kapsy čtyřhrannou krabičku a ukázal nám ji. Sám se na ni nepodíval, a proto nezpozoroval svůj omyl.

Jedenkrát byla ve škole zkouška, a tu on chtěl ukázat panu faráři, že se jeho žáci naučili více než druzí. Proto se zeptal mého souseda: Jaký tvar má země? Ten však odpověděl: Šest dní v týdnu je kulatá, avšak v neděli je čtyřhranná.“ *Z esperanta přeložil Jan Zeman.*

TEČKOVKA.

Fanyneka se chlubí, že její babička jí vypravuje pěkné „pohádky“, když byla ještě malá a mladá jako ona. Obrázek ukazuje babičku, ovšem z jejího mládí, jak se na něco dívá. Dokončili obrázek, spatříte, co babička viděla — alespoň co Fanynce povídala, že viděla ve Vídni ve svém blahém a šťastném mládí.

DĚTI SE SMĚJÍ.

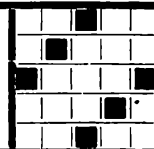
Děvčátko si hrálo s menší sestřičkou v parku a mezi hrou nechalo ji upadnout. — „Malá nešiko!“ horšila se matka. — „Ale, maminko,“ vymlouvala se starší holka, „vždyť já přece neupadla.“

ANDĚL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 9. vyšlo 1. května 1947. Redakce: P. Ferd. Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.—. Číslo Kčs 4.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohlédací pošt. úřad Brno 2.

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA
Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

V. ŘEŠITELSKÝ TURNAJ

O 10 ODMĚN KNIŽNÍCH.

Řešení nejméně poloviny hádanek z č. 9.
nutno zaslat do 20. července 1947 red.
hádanek. Řádný podpis a adresu!

*

68. VSUVKA.

J. Cink, Albrechtice.

Od měřického úřadu jakýs...
přišel zhotovit našeho domu. I...

69. AKROSTICHON.

L. Valenta, Grygov.

- ? + ženy jméno = dívka
- ? + souhlas = část dne
- ? + zkr. Tomáše = nejmenší částka hmoty
- ? + rudoch = citoslovce
- ? + otrok = mužské jméno

70. PŘESMYČKA.

Z. C., Chrast.

DRAČ... SRAZ!

71. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.

O. Chlubnová, Netín.

- ~~T~~ a ~~S~~ drahokam
- ~~a~~ ~~K~~ biblický kraj
- ~~H~~ ~~L~~ a část těla
- ~~Ā~~ ~~K~~ biblická osoba
- ~~l~~ ~~x~~ a olejnatý strom
- ~~S~~ ~~l~~ a slovenský kraj

72. OBLOŽKA.

Z. Kosatík, Břest.

V popěvku představený kláštera —
je z toho dělníkova potřeba.

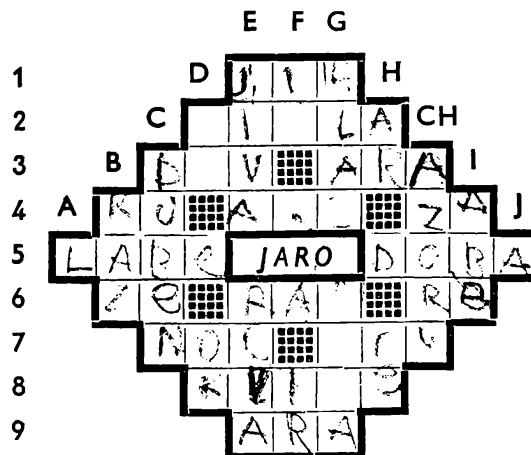
73. ZEMĚPISNÉ SKRÝVAČKY.

J. Trechová, Prušánky.

Chlapče, chybami se učíme!
Kudy je cesta do Brna?
Olovo drahé není...

74. KŘÍŽOVKA.

Všem luštitelům a luštitelkám. Podhorák z B.

V o d o r o v ň : 1. Světová strana. 2. Jarní kvítko
cizím jménem. 3. Zvláštnost, papoušek. 4. Předložka,
umění z lat., předložka. 5. Řeka v Čechách, čas.
6. Předložka, okrasa obrazu, egyptský bůžek. 7. Bib-
lická osoba, ženské cizí jméno. 8. Příznak jara.
9. Oltář latinsky.

S v i s l e : A. Římská padesátka. B. Vada. C. Jarní
měsíc. D. Zájmeno osobní, samohláska, sídlo zraku
bez „o“. E. Kveté z jara, pöpinavá rostlina. F. Souhlas
lidově, písmeno, začátek abecedy, Angličan. G. Zvuk,
léčivá rostlina. H. Plošná míra, římská 500, zápornka.
CH. Ostrovy v Atlantiku, I. Franc. kněz. J. Spojka.

75. ROHÁČEK.

H. D., Boskovice.

- ~~K~~ ~~V~~ ~~T~~ ~~E~~ ~~D~~ mariánský měsíc
- ~~V~~ ~~B~~ ~~O~~ ~~N~~ vedení spolku
- ~~S~~ ~~B~~ ~~E~~ ~~H~~ drahocenné dřevo
- ~~T~~ ~~O~~ ~~N~~ hudební obraz
- ~~S~~ ~~E~~ písmeno foneticky
- ~~N~~ začátek nuly

*

Všechny dosud neuveřejněné hádanky
přijdou na řadu v příštím ročníku. —
Tímto číslem končíme řešitelské turnaje.
Výsledky II. a III. budou v č. 10., další
v č. 1. po prázdninách. Do 20. července
možno zaslat řešení hádanek IV. a V. tur-
naje (z č. 7., 8. a 9.). — Slosování účastníků
všech turnajů (nejlepší řešitelé) o 20 od-
měn bude oznámeno rovněž v č. 1. —
Nepromeškejte, napište a pošlete, ať víme,
kolik vytrvalých luštitelů máme! Red.

YE

ANDĚL STRÁŽNÝ

Kreslil Fr. Süssek.

V neděle a zasvěcené svátky celou mši sv. nábožně slyšet budu

1. 6. NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE.
Otec, Syn a Duch sv.
Učte všechny národy a křtěte je.
(*Matouš 28.*)
5. 6. BOŽÍ TĚLO.
Kdo jí tento Chléb, živ bude na věky.
(*Jan 6.*)
8. 6. NEDĚLE 2. PO SV. DUCHU.
O veliké hostině. (*Lukáš 14.*)
Ó svaté hodování,
v němž lidem k požívání
sám věčný Bůh se dává!
13. 6. SLAVNOST NEJSVĚTĚJŠÍHO SRDCE
JEŽÍŠOVA.
Jeden z vojnů bodl Ježíše (na kříži
zemřelého) kopím v bok. (*Jan 19.*)
To Srdce lidí tolik milovalo.
15. 6. NEDĚLE 3. PO SV. DUCHU.
O zbloudilé ovci. (*Lukáš 15.*)
Nalezl jsem ovci, která se ztratila.
22. 6. NEDĚLE 4. PO SV. DUCHU.
Zázračný rybolov. (*Lukáš 5.*)
Petře, od tohoto času budeš lovit lidi.
24. 6. NAROZENÍ SV. JANA KŘTITELE.
Předchůdce Páně.
Tu noc světlušky radostně ozařujf.
29. 6. NEDĚLE 5. PO SV. DUCHU.
O spravedlnosti křesťanské. (*Ma-
touš 5.*)
Pán Ježíš pobádá ke smířlivosti.
Sv. apoštolů P e t r a a P a v l a, mu-
čedníků.
Sv. Otec, nástupce sv. Petra, je na
zemi náměstkem samého Krista.
(*Matouš 16.*)
Bože, Pia XII. žehnej a nám zachovej!
5. 7. Slavnost sv. bratří C y r i l a a M e-
t o d a, biskupů, vyznavačů a apoštolů
slovanských.
Proste Pána žní, aby poslal dělníky na
svou žeň. (*Lukáš 10.*)
Pošli, Pane, horlivé kněze a pracov-
níky své Církví!
6. 7. NEDĚLE 6. PO SV. DUCHU.
Ježíš zázračně rozmnožuje chleby.
(*Marek 6.*)
S oltáře Spasitel nás živí Chlebem
andělským.
13. 7. NEDĚLE 7. PO SV. DUCHU.
Pán Ježíš varuje před nepravými pro-
roky. (*Matouš.*)
Kdo činí vůli Boží, ten vejde do krá-
lovství nebeského.
20. 7. NEDĚLE 8. PO SV. DUCHU.
O nepoctivém správci. (*Lukáš 16.*)
Spravedlivě zajišťujme si život věčný.
27. 7. NEDĚLE 9. PO SV. DUCHU.
Pán Ježíš pláče nad Jerusalemem.
(*Lukáš 19.*)
Město nepřijalo svého Spasitele.
Chrám domem buď modlitby.
3. 8. NEDĚLE 10. PO SV. DUCHU.
O farizeu a celníkovi. (*Lukáš 18.*)
Bože, buď milostiv mně hříšnému.
10. 8. NEDĚLE 11. PO SV. DUCHU.
Pán Ježíš uzdravuje člověka hluchého
i němého. (*Marek 7.*)
Uzdravený mluvil správně.
15. 8. BLAHO SLAVENÁ PANNA MARIA
NA NEBE VZATA a na nebi koruno-
vána. (*Lukáš 10.*)
Maria nejlepší stránku vyvolila.

Lidové průpovědi

15. 6. Na sv. V í t a — půl zrnka žita.
Jak oves vyráží,
kukačka přichází.
Když oves vymetá,
kukačka odlétá.
Není třeba o déšť prosit.
Padá, sotva začnem kosit.
- V č e r v e n c i vedrem jsou-li muka,
bude potom doma mouka.
Lidé se radují létu a včely květu.
13. 7. Sv. M a r k y t a vede žence do žita.
Začínají žně.
- PRO KAŽDOU DOBU.
R o z l u š t ě n á h á d a n k a.
Kdo v žatvu sena zahálí
neb v době žní snad mnoho spí
a v podzim brzy nevstává,
uhádneš, co mu zima dá. (·iznoŋ)
Cyril Berka.

ČASOPIS KATOLICKÝCH DĚTÍ

Redaktor: P. Ferdinand Pokorný

GRAFICKÁ ÚPRAVA: FRANTIŠEK BÍLKOVSKÝ

ROČNÍK 62
(1946—1947)

Šilw. 54

OBRÁZKY	F. Bílkovský	J. Lada
	J. Brožová	J. Marek
	R. Brun	S. Menšík
	K. Dostál	J. Najmr
	M. Ehlerová	M. Suchardová-Podzemná
	M. Elgrová-Šimková	F. Süsser
	M. Flori	B. Večeřa
	F. Hlavica	A. Vorel
	B. Horová	P. Vořech
	S. Hrabětová	M. Vořechová-Vejvodová
	J. Janča	V. Vrbová
	C. Kotyšan	O. Zemina

Vydává biskupský ordinariát v Brně

Odpovědný redaktor JUDr Josef Banzet

Tiskne Brněnská tiskárna v Brně

Probuzená krev

Alžběta Ryšavá.

II.

(Dokončení.)

Pozdě v noci, když už rodiče spali, vykradl se Tomáš tiše ze své komůrky, prošel domovními dveřmi, zahleděl se ještě na starobylý leto-počet, chvíli zaváhal, zdálo se mu, jako by slyšel otcův vzdech, ale potom vykročil do tmavé noci.

Otec Bartoloměj však nespal. Ležel klidně se zavřenýma očima a přemýšlel o svém synovi. Náhle uslyšel slabý šelest v Tomášově komůrce. Tomáš je vzhůru? Nespí? Co to? Takřka zatajil dech a poslouchá dále. Vtom uslyší, jak Tomáš otvírá potichu dveře, zavírá ještě tišeji, projde chodbou, domovní dveře trochu vrzly, Tomáš se zastaví, ale pak rázným krokem vykročí z domu. Tu teprve pochopí chudák otec Bartoloměj a jeho mužná tvář, ošlehaná jiskrami a modelovaná tvrdou prací, zvlhla slzami lítosti. Tiše vstal, aby nevzbudil matku Filoménu, a vešel do Tomášovy komůrky. Na stole ležel útržek bílého papíru a otec Bartoloměj, statný chlap a silák, nemá odvahy vzít do ruky lístek, zanechaný jeho zbloudilým synem. Na čele mu vystoupily kapky studeného potu. Ko-

Kreslila M. Ehlerová.

nečně — uchopí lístek a čte: „Drahý otče a matko, nezlobte se, prosím, na mě. Odcházím, ale vrátím se, vím určitě že se vrátím, až splním pravěký lidský zákon, jak jsi mi dnes řekl, otče, a naučím se pracovat. Váš Tomáš.“

Otec Bartoloměj položí lístek na stůl a náhle chce běžet za svým synem a přivést ho zpět po dobrém nebo po zlém. Lítost, bolest, vzdor a hněv střídají se bleskurychle. Pomalu však nabyt svého klidu a zvítězila hrdost.

„Ne, nepůjdu za ním! Buď je to Stratil a pak neopustí rodný dům a brzy se vrátí — anebo?“ Tu se zarazil a tiše dodává: „Nebo se nevrátí, a pak nemám syna.“

Těžce oddychuje, vchází znovu do světnice, kde klidně spí nic netušící matka Filoména.

Tomáš jde pevně uprostřed noci a každý krok ho vzdaluje od klidného domova. Již se zbavil úzkostného pocitu a poskakuje a těší se na neznámou budoucnost. Před očima vidí velkou loď, na kterou co nejdříve vstoupí, přístavy, neznámá města, hory, osamělé ostrovy, černochy a i lidožrouty. Škoda jen, že to vše neuvidí maminka. Maminka? Tomáš se zastaví. „Pane Bože, zapomněl jsem na maminku“ — a horká vlna proběhne mu tělem. „Co tomu řekne?“ Pomalu jde dál, ale jeho krok není již tak jistý. „Maminka mě má tak ráda. Vždycky říkala, jak to bude hezké, až budu pracovat s otcem. Těšila se na to. Měl bych se vrátit!“ Tomáš se nerozhodně zastaví. „Měl bych se vrátit! Maminka bude nešťastná, a to já přece nechci. Nechci zarmoutit maminku!“ Tomáš se obrátí a učiní několik kroků zpět. Ale znovu propadá mocné touze. „Ach ne, nemohu se vrátit!“ křičí nahlas tichou nocí. „Moře, země, ostrovy, to vše musím dříve vidět!“

Uřícený a zpocený Tomáš zpomaluje krok a před očima mu opět vyvstává obraz matky s laskavými a milujícími očima. „Maminko!“ zvolá Tomáš a slzy mu stékají po tváři.

Tomáš usedá na okraj silnice a přemýšlí, bojuje a pláče. Pláče a slzami odtéká zbloudilý sen o neznámých zemích a vzdálených mořích, a Tomáš se vrací ke skutečnému životu. Dlouho sedí na pokraji silnice a za tu dobu poznal po prvé mladý Tomáš Stratil, že život není sen, ale práce, práce každého člověka, směřující k blahu národa a celku. A za toto poznání zaplatil mladý Tomáš cenu svých dětských snů.

„Vrátím se!“ Ulehčeně vydechne, podívá se k obloze a vidí, že už takřka svítá.

„Musím dojít dříve než rodiče vstanou,“ křičí mladý Tomáš. Vyskočí a utíká, utíká zase zpět. Je mu lehký, tak lehký, jak mu už dlouho nebylo.

„A k těm mořím se přece jednou podívám,“ radostně vykřikne Tomáš, „ale až něčím budu.“

U domovních dveří se zastaví a chvíli poslouchá. Potom tiše proklouzne do své komůrky, roztrhává lístek rodičům, uléhá do postele a za chvíli spokojeně usíná tvrdým, mladistvým spánkem.

Ráno ohlásí Tomáš otci, že se bude učit kovářem. Matčiny oči pohladí láskyplně syna a otec ho radostí pevně obejmě.

„Věděl jsem, že jsi Stratil, Tomáši, a že z tebe bude řádný muž!“

Po celý život se Tomáš nikdy nedověděl, že té noci otec Bartoloměj také nespál.

Kreslil M. Flori

Broskve

Jeden venkovan přinesl z města pět krásných broskví. Jeho synové nikdy předtím takové ovoce neviděli. Proto je velice obdivovali a těšili se na krásná jablka s červenými tvářemi a sametovými povrchy. Tu je otec rozdál svým čtyřem synům a také matka dostala jednu.

Večer, než šli hoši spát, otázal se otec: „Jak vám chutnaly broskve?“

„Výborně, tatínku,“ odpověděl nejstarší. „Byl to krásný plod s nakyslou a sladkou chutí. Pečlivě jsem uschoval pecku a chci z ní vypěstovat strom.“

„Dobře,“ řekl otec, „tomu se říká hospodářsky pečovat i také o budoucnost, jak se na rolníka sluší a patří.“

„Svoji broskev,“ řekl nejmladší, „jsem snědl a pecku odhodil; matka mi dala půlku ze své. Ach, chutnala velmi sladce. Jako by se rozplývala v ústech.“

„No,“ odpověděl otec, „ačkoliv ne moc moudře, přece jsi jednal velmi přirozeně a dětsky. Pro moudrost zbývá během života ještě dosti místa.“

Tehdy třetí syn pravil: „Pecku, kterou malý bratr zahodil, jsem vzal a rozbil. Obsahovala jádro tak sladké chuti jako ořech. Avšak svoji broskev jsem prodal a dostal jsem za ni tolik peněz, že až přijdu do města, budu si jich jistě moci koupit tucet.“

Kývaje hlavou, řekl otec: „Ačkoliv moudré, přece to není dětské ani přirozené. Nebesa ať tě chrání proti osudu státi se lichvářem!“

„A ty, Emile?“ ptal se otec.

Docela prostě a otevřeně Emil odpověděl: „Svou broskev jsem donesl synovi našeho souseda, nemocnému Jiříkovi, který má horečku. Nechtěl si ji vzít, ale já jsem ji položil na jeho lůžko a odešel jsem.“

„Nu,“ řekl otec, „kdo podle vašeho mínění nejlépe použil své broskve?“

Tehdy všichni tři synové vykřikli: „Nejlépe učinil bratr Emil!“ Ale Emil mlčel, a matka ho se slzami v očích políbila. *Z esperanta přeložil Jan Zeman.*

František Střížovský:

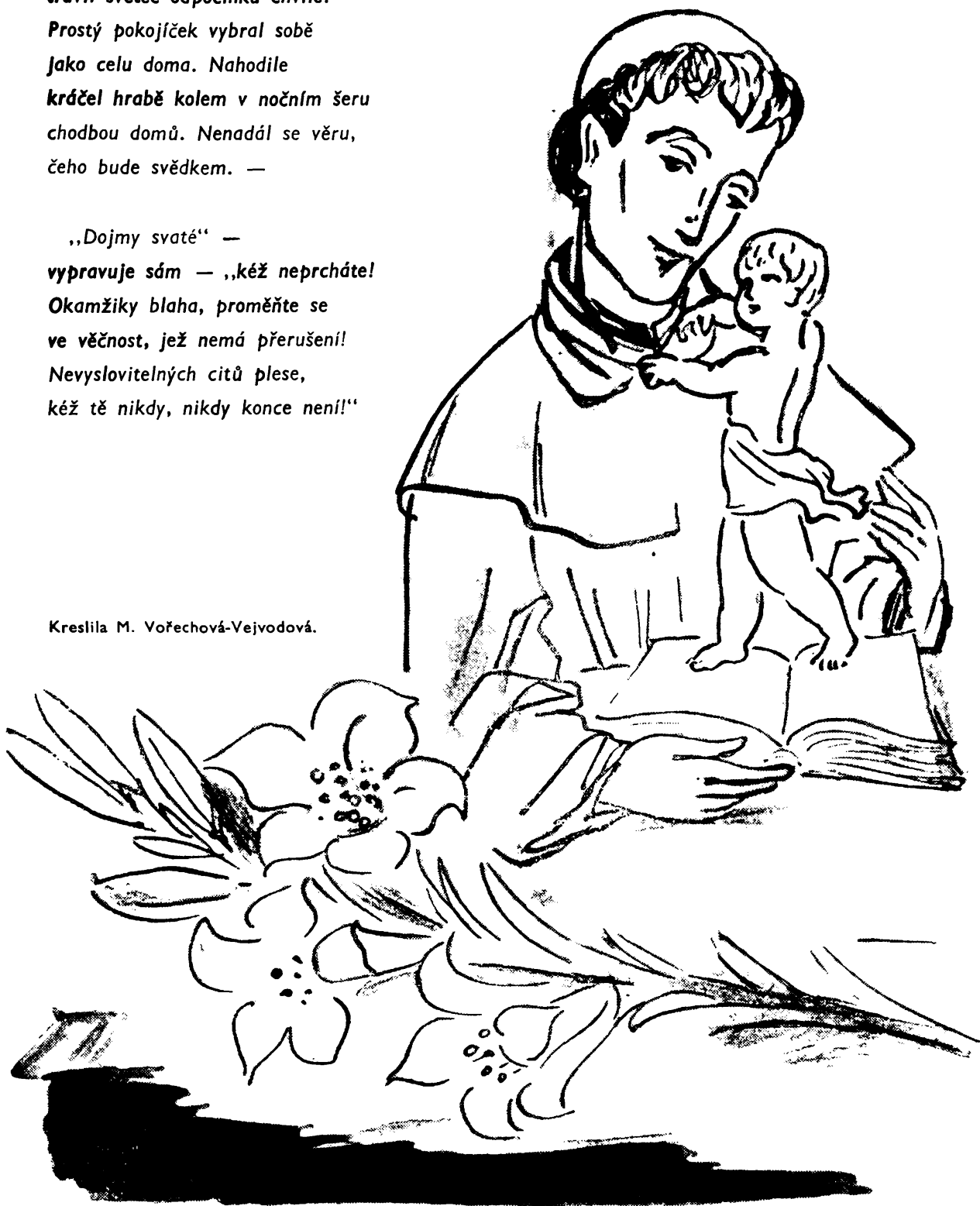
Návštěva z nebe

(Z legend o sv. Antonínu Pad.)

Kdysi v zámku ve vánoční době
trávil světec odpočinku chvíle.
Prostý pokojíček vybral sobě
jako celu doma. Nahodile
kráčel hrabě kolem v nočním šeru
chodbou domů. Nenadál se věru,
čeho bude svědkem. —

„Dojmy svaté“ —
vypravuje sám — „kéž neprcháte!
Okamžiky blaha, proměňte se
ve věčnost, jež nemá přerušení!
Nevyslovitelných citů plese,
kéž tě nikdy, nikdy konce není!“

Kreslila M. Vořechová-Vejvodová.

Tak jsem žadonil a úpěl v sobě
v oné krátké požehnané době,
v oné jediné a slavné noci,
kdy jsem v nadpřirozena byl moci.

Jak to bylo? — Pode dveřmi v škvíře
jasnou zář jsem uzřel modrobílou.
Od svíce? Toť nepodobno víře.
Slunce svit by hasl touto silou.

Zastavil jsem kroky nerozhodné.
Zaklepat? — Ne. Nebylo by vhodné.
Což — snad od svíčky tam něco hoří? —
Ne! Kouř necítit. — Dál duch se moří.
Otevřít? — To rovněž nesluší se.
Nakouknout? — Je stejně nestydaté. —

Cítil jsem — ať nesmí nebo smí se —
tak mé zraky, zvědavostí jaté,
klíčovému otvoru se blíží
proti vůli, jak se hlava níží —
a již oko dovnitř nahlíželo
s chvěním pozorujíc, co se dělo.

Na knize — snad Evangelíáři —
na stole jež otevřena leží,
stojí Jezulátko v mocné záři,
růžové a milostné a svěží.
Tvářičkou mu Ráje svity hrají,
něžné ručky Světce objímají.
A ten k srdci vine drobné tílko
tiskna pocel v úbělové čílko. —

Co se dělo v hrudi mé, jak říci?
V záři tona světelného moře,
mdleje blahem, se slzami v líci
prahl jsem jak Petr na Táboře,
by mi věčně zachováno bylo. —

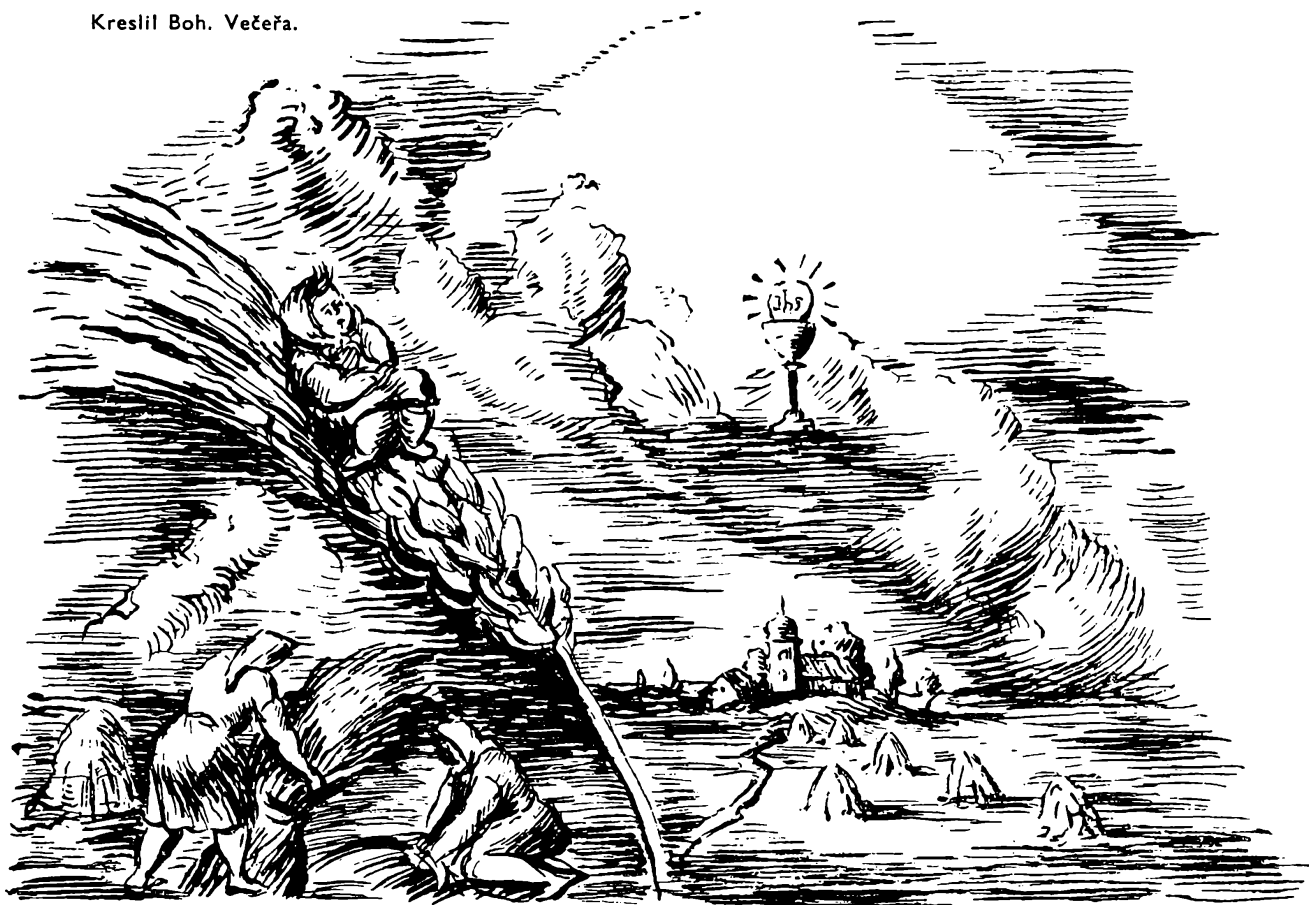
Pojednou mi v srdci zamrazilo.
Dítě k dveřím pohlédlo a Světci
šeptalo — snad, že jsou tady svědci.

Byl jsem prozrazen. Leč vida,
nebeský že Host mým počínáním,
které s úzkostí své štěstí hldá,
není uražen — tím víc se chráním
propást okamžik i sebekratší
rozkoše, již Pán mi dopřát ráčí,
až se zjevení zář hasnout jala,
a noc hluboká ji vystřídala. —

Jako omámený silným vlnem
klopýtal jsem šerem do světnice.
Náhle však se svítá chodby stínem.
Obrátím se. V rudém světle svíce,
kterou nesl, Světce spěchat spatřím
k sobě:

„Milý pane, dvěma bratřím —
mně a tobě — dostalo se s nebe
návštěvy“ — tak děl — „nuž, prosím tebe,
abys v úctě k Tomu, ježž tvé oči
zřely, mlčel aspoň po tu chvíli,
dokud z těla duch můj nevykročil“

Odporovat zde jsem neměl síly. —

Zlaté zrno

Nina Šmehlíková.

Na zlatém lánu úrodné Hané vyrostl obilný klásek.

Byl to krásný, štíhlý klas, jenž se v mírném vánku kolébal se strany na stranu tak ladně a půvabně, že se lidé zastavovali a říkali si: „Jak se to obilí pěkně vlní.“ Vesničtí lidé byli méně romantičtí, přesto jim občas uklouzlo se rtů: „Podívejte se, po obilí běhá vlk.“ Tak se totiž říká na Hané.

V tom klásku bylo jedno zrníčko, jež vynikalo zvláštní krásou. Mělo tak pravidelný oblý tvar jako nejdokonalejší zrnko pod sluncem. Už bylo hezky opálené, jako zlaté — jen jen vyklouznout ze svého těsného lůžka, tak bylo vyzrálé.

Toto zrníčko bylo trochu jiné než jeho družky. Zdálo se, že nebere život lhostejně, ale přemýšlí víc, než se na obyčejné zrnko sluší. Obdivovalo modrou oblohu i tmavé lesy, divilo se zvuku kosy, jež s řinčením ukončila život jeho matky, dlouhého klasu, a složila jej na zem.

Několik dní leželo zrníčko na vlhké zemi. Skulinami mezi klasy prosvítala sluneční záře a teplo, jež zrníčko dosušilo, až ztverdlo docela. Bylo nyní mnohem krásnější. Pak přišli opět lidé, klasy svázali a odvezli na vysokých fůrách do stodol. Tenkrát začalo dobrodružství spanilého zrnka pšenice.

„Bylo jsem odděleno od ostatních příbuzných, s kterými jsme si tolik nahráli a naobjímali, když nás vání větrů pojilo dohromady, ale bratři i sestry zůstali se mnou. Jednoho dne nás vzali čísi ruce do náruče a hodili

do hlubiny, odkud jsem slyšelo křik, nářek a pláč . . . Nebyla tam smrt, ale očištění a odloučení. Tenkrát jsem pochopilo. Chce-li být zrníčko dokonalé, musí být odloučeno od všeho, co ho poutá, a zůstaveno samo sobě a svému Stvořiteli. V té propasti a hluku jsem ztratilo navždy své sourozence a už nikdy jsem se s nimi neshledalo.“

Zrnko se totiž dostalo do mlátičky, kde se zrní oddělí od klásků a čisté se nasype do pytlů, aby se odváželo do mlýna k semletí.

„Přivezli nás do zvláštní budovy. Stojí vedle hučícího potoka, který stále rozčeřuje jakési lopaty. Vidělo jsem skulinou v pytli, než nemohlo jsem přijít na důvod, proč nás sem vezou. Co s námi bude?“

Když mohutný kámen přešel jeho tělem a rozdrtil je na drobné kousičky, zrníčko bolestně zaplakalo. Leč jeho duch zůstal — i když tělo bylo proměněno v mouku. Bolelo to, nyní však bylo krásnější, celé bílé, sypké, vonné . . .

„Z bolesti se rodí krása“ — napadlo přemýšlivému zrnku a už nenařikalo, ale s dychtivostí čekalo na další dobrodružství. V malém pytli se dostalo zvláštní zrníčko do velikého domu, jemuž se říká klášter. Když se pytel otevřel — spatřilo sklánět se nad sebou dobré oči staré ženy, jež prohrábla jemnými prsty mouku a pravila: „To je krásná mouka! Necháme ji na svaté hostie.“

„Co je to hostie?“ myslelo si zrníčko, „nějaký pokrm pro lidi? Ach, skončím tedy jako moji bratři a přátelé, a myslelo jsem si, že jsem určeno pro něco vyššího!“

Tu sestoupil anděl všech zrněk a pravil tiše: „Neboj se, milé zrníčko, staneš se hostií, bílým chlebem, jenž živí lidské duše.“

„Ach, jak mohu já, ubohé, malé zrnko, živit lidskou duši?“ nechápalo zrnečko. „Ty ji ovšem živit nemůžeš, ale budeš při tom pomáhat. V té chvíli, kdy se octneš v posvěcených rukou kněze a on nad tebou pronese svatá slova, opustíš své tělo a místo tebe tam přijde sám Kristus, náš Bůh.“

„Náš Bůh? Andílku zlatý, to není ani možné. Aby mé slabé, nedokonalé tělo sloužilo svému Stvořiteli?“

„Je to tak, milé zrníčko! Ty ovšem při tom zemřeš — přestaneš žít — budeš zcela zničeno!“

Zrnečko však neslyšelo svůj rozsudek smrti. S radostí v srdci očekávalo onen okamžik, kdy bude smíšeno s vodou v řídké těsto, kdy bude na mírném ohni upečeno, vysušeno, vykrájeno v bílá kolečka a položeno do krásného zlatého kalicha, přikryto vyšívánou rouškou.

Až jednoho dne bílá ruka kněze sáhla po kalichu, odkryla víko a postavila kalich doprostřed oltáře.

Pak se stal ten zázrak.

Kněz se sklonil nad velikou svatou hostií a jeho ústa šeptala:

„Toto je tělo mé!“

V té chvíli spatřilo zrníčko sestupovat s nebe postavu samého Syna Božího. Ale zároveň cítilo, že jeho vlastní duch se odděluje od těla, od chleba, ustupuje stranou a na jeho místo sestupuje mlhavá postava Krista.

V té chvíli duch zrníčka vzdychl neskonalým štěstím a ztratil vědomí. Zanikl. Místo něho žil Kristus sám. Tentýž Bůh, jenž za chvíli vstoupil do dychtivých lidských srdcí.

V čelistech smrti

(Příběh z Ameriky.) Ferd. Pokorný.

Jirka měl strýce, kterého mu záviděl každý hoch. Byl to cestovatel, badatel, jedním slovem: pravý hrdina. Můžete si tedy představit Jirkovu radost, když ho strýc Filip pozval na cestu do houštin floridských.

„Jsou tam dosud dost divoká místa,“ pravil strýc, čistě svou pušku. „Nevypadá to tam ovšem tak jako před šedesáti lety, kdy tam bylo jako někde v africké džungli. Od té doby bylo mnoho močálů vysušeno a lesů vykáceno. Nicméně může nás zkušený vůdce zavést do leckterého zákoutí, kde se budeme cítit jako v pravé divočině.“

Jirka dostal svolení rodičů a začal se chystat. Měl kamaráda stejného věku, hodného a silného, kterého by rád vzal s sebou. Strýc souhlasil. Toník — tak se jmenoval onen druh — byl sirotkem se svou sestrou Lidkou. Oba byli dvojčata a dosud nikdy nebyli od sebe ani na krok. Jakmile Lidka uslyšela o bratrově plánu, rozhodně prohlásila, že buďto musí také ji vzít s sebou, nebo zůstat s ní doma. Toník ovšem doma zůstat nechtěl a vzít ji s sebou strýc Filip naprosto odepřel.

„Taková výprava není pro děvčata,“ pravil. Lidka neodpověděla, ale její modré oči se zamžily zklamáním.

Zakrátko seděl strýc s oběma hochy ve vlaku, jedoucím na Floridu. Uplynuly již tři hodiny rychlíkové jízdy, když kdosi vkročil do jejich oddělení a dotkl se rukávu čtoucího strýce. Vzhlédl — a před ním stála Lidka.

„Promiňte mi, pane, mou neposlušnost,“ pravila, „ale musela jsem přijít za Toníkem. Mám dobré boty a v tlumoku Toníkův druhý oblek do lesa. Jsem zvyklá životu v přírodě a nebudu vám na obtíž. Proším vás, nechte mne s sebou.“

Toník vyskočil rozčilen a vzkřikl: „Lidko, cos nezůstala doma?“ Avšak strýc udělal dívce místo vedle sebe a pravil klidně: „Nuže, dobrá, ale je to, Lidko, na tvou vlastní odpovědnost.“

První tábor rozbili u jezera Okyčobského. Když večer seděli okolo ohně, starý vůdce s dlouhými kníry jim vyprávěl příběhy o aligátorech, amerických krokodilech, kteří kdysi znepokojovali tu krajinu.

„Bylo jich tu na tisíce,“ pravil. „Tyto krvežíznivé bestie dovedly rozkřoupnout jednomu nohu, jako by to byla troubel od dýmky. Tehdy se tu nedalo tak klidně tábořit jako dnes.“

Za několik dní se hnuli dále k jihu. Vůdce pravil, že ví o místě, v němž zbyla příchut' starých časů, a také nelhal. Druhé tábořiště byla divočina u bažiny. Oba muži stavěli stany, kdežto hochy s Lidkou poslali ulovit něco na večeři.

Mladá trojice vesele vyrazila a brzo zastřelil Jirka bažanta. Tento úspěch je rozjařil a chutě se drali dále, vyhlížejíce lovnou zvěř.

Náhle se octli u jezírka nebo říčního pramene. Slunce se již chýlilo k západu a vodní hladina odrážela červánky.

„Jé,“ zvolal Toník, „to je hezké!“ Pokročil až k samému okraji vody a Jirka za ním, ale Lidka se zastavila opodál na břehu, pozorujíc vodu.

„Jak divně to bublá a víří!“ poznamenala.

Najednou Jirka vykřikl. Mohutný kmen, napolo vyčnívající z vody, oživil. Jeden jeho konec se vymrštil a švihl Toníka zezadu pod kolena. Zároveň se otočil druhý konec „kmene“ a rozevřel tlamu s řadami hrozných zubů.

Na štěstí byl Toník neobyčejně duchapřítomný hoch. Hned po úderu, ačkoli nepostřehl jeho původce, vyskočil rovnou do vzduchu a unikl tak rozevřeným čelistem. Jirka stál jako zkamenělý zděšením, neboť poznal, že „kmen“ byl ohromný aligátor.

Plaz se obrátil a podnikl druhý útok na Toníka. Hoch mu opět uskočil. Oba byli nyní ve vodě.

Jirka se bál vystřelit, protože by pravděpodobně zasáhl i přítele. Toníkovi ručnice vypadla z ruky do vody. Jirka se statečně rozehnal za kamarádem, mávaje pažbou své pušky. Toník jej však varoval: „Zpět!“

Mezitím Lidka stála na břehu a Toník k ní vzhlédl na rozloučenou, věda, že je po něm veta. Nemohl přece dlouho bojovat s netvorem, je- muž se již dvakrát vysmekl jako zázrakem. Litoval jen toho, že jeho hodná sestřička musí býti svědkyní jeho hrozné smrti. Bleskem se mu mihlo paměti vzbuzení dokonalé lítosti nad hříchy.

Když tak vzhlédl k sestře, viděl ji zvedat ručnici, mířit a —

Lidka uměla slušně střílet, ale přece nebyla odbornicí. Nyní pak čelila úkolu, jenž by otřásl nervy nejzručnějšího střelce. Přítel jejího bratra běhal mezi ní a aligátorem, kdežto její milovaný bratříček vyskakoval jako úhoř ve vodě. Avšak zbývalo jen jedno: namířit, důvěřovat v Boží pomoc a pálit!

Třeskl výstřel a v následujícím okamžiku Toník a aligátor se zmítali ve vodě, zrudlé krví. Jirka se probrodil až k příteli, uchopil jej za límec a dovlekl jej na břeh. Tam už čekaly také Lidčiny ruce. Mezitím co aligátor plynul po vodě s břichem vzhůru, ozvalo se vytí a ke zdechlině se blížily se dvou stran obrovské rozčeřené rýhy, z nichž vynikaly dvě ohybné hlavy. Aligátorovi přátelé přicházeli na pohřeb.

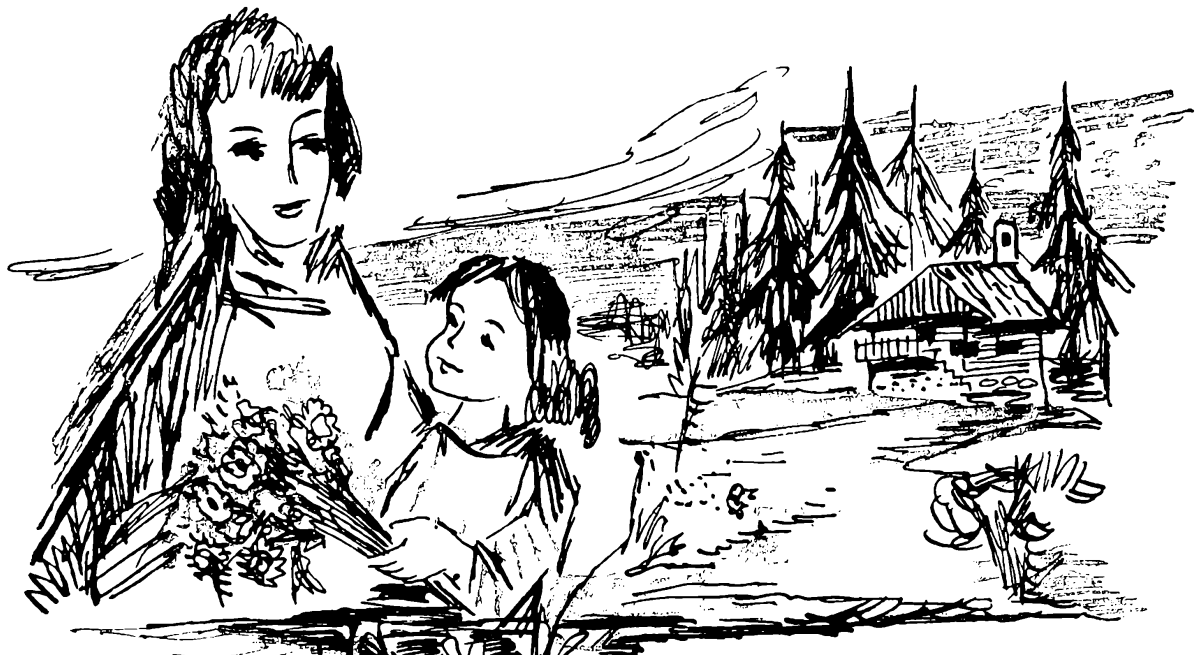
Když se mládež vrátila do tábora a vyprávěla svou příhodu, starý vůdce vyskočil, volaje: „Krokodilí řízek!“ a zmizel. Brzo se vrátil s výborným masem na řízky k večeři.

„To bylo pořádné hovado!“ pravil s podivem. „Nevěděl jsem, že tam ta zvířata zůstala. Slečinka umí báječně střílet.“

Toník uchopil sestřičku za ruku a prohlásil: „Tobě děkuji za svůj život. Už nikdy, nikdy nebudu chtít bez tebe někam jít!“

Kreslil C. Kotyšan.

Jan Karník:

Zahradníci

Zahradu nám slunko zlatí,
pojďme, dědečku i tati,
květy žízni, prahne zem,
my to s vámi zalejem.

Ptačím zpěvem bezy zvuce,
kolem úlů včelky bzučí
a z vonného kalíška
pro Jirku i Vojtíška
snášejí med jako zlato —
my jim vděčni buďme za to!

Kvítko na pozdrav nám kynou,
každé tvářičku má jinou —
už jich plnou náruč máme,
za maminkou pospícháme.

Dobrý večer! Jsme tu, máti,
přivoň, kytky zašeptá ti,
že jsi naše slunko jasné,
které v noci nevyhasne.

Ať je mráz a vítr věje,
mamička i v zimě hřeje,
její oči v milé tváři
jak dvě hvězdy do tmy září,
a když bouře zahučí,
přitulí nás v náručí.

Kreslil R. Brun.

Jan a Karel Filipové:

Sluníčko v duši

Modravé úsměvy oblohy
objaly zahřátou zemi.
Květinka zářivá
k nebi se usmívá
krásou a nadějemi.

*

Sluníčko vesele do skoku
zpívá si ohnivou řečí.
Dnes si ho nevěšímám,
sluníčko v duši mám,
sluníčko tisíckrát větší.

*

Až půjdu do lesa nad vodou,
do lesa nad lučinami,
budu-li nešťasten,
zavolám zhaslý den,
den známý, ach, tak známý.

*

Sluníčko někdy si zapláče,
zármutek mraků ho zkrusí —
v slzách a bolesti
zpívá však o štěstí
sluníčko, které mám v duši.

Robert Konečný:

Svatojanští broučci

Když se malé rozpustilé hvězdičky
pustí někdy maminčiných sukní,
jak bys na obloze škrтал sirčičky,
hned jsou dole, než bys řekl mrkni!

(Proto se jim říká létavice,
že jen letí, malé poběhlice!)

To pak stovky svatojanských broučků
hledají je v lese na paloučku.

Mravenci

Srazili se mravenečci
tykadly,
že až na zádečka
oba upadli.

Řek první mravenec:
„Tys to byl!
To tys mne tykadly
na zem porazil!“

„Ne, bratříčku, neži!
To tys ze všech sil
znenadáni na mne
takhle vyrázil!“

A tak chtěli zkusit,
který z nich to byl
a který kterého
na zem povalil.

Rozběhli se proti sobě
tykadly,
že až na zádečka
oba upadli.

A tak se to opakuje.
Je to divná věc,
když se srazil s mravenečkem
mravenec.

Zázračný lék

Klema Ptáčková-Pilátová.

V pohádkách jsou různí králové! Ten, o kterém vám tu dnes vyprávím, to byl král, který z celého kralování a panování nejraději pil. Však mu také říkali král Upil.

Čím déle byl králem, tím více pil, až z toho zuřil. V královské komnatě muselo býti všecko ze železa, i sklenice a talíře, ty obzvlášť, protože král Upil jimi házel po dlouhém doušku silného vína na všechny strany — hlava nehlava. To víte, že služebnictvo muselo být opatřeno také, a bylo. Mělo drátěné kukly a brnění skoro jako rytíři, inu — vypadalo to v tom podivném královském hradě podivně.

Nikdo k němu už ani do služby dobrovolně nechtěl, a proto se všecko divilo, když se dal jednoho dne ohlásit na hradě nový služebník. A ještě víc se všecko divilo, když nový služebník, jménem Vodička, si ani kuklu nenasadil, ani brnění neoblékl. „Bude mít brzo hlavu otlučenou“ — pošuškávali si ostatní, ale Vodička jim dokázal opak. Byl rychlý a mrštný jako potůček ve stráni, uhýbal hned vpravo, hned vlevo, takže se král marně namáhal roztlouci mu hlavu.

Údiv celého hradu i města, ba i celé země dostoupil vrcholu, když Vodička prohlásil, že je vlastně pan král těžce nemocen a konec že nastane co nevidět. „Bílá paní“ prý mu to v noci zjevila. Nastal zmatek na trůně a v celém hradě a král třepal ubohým Vodičkou tak prudce, div mu z těla duši nevytřepal,

Kreslil O. Zemi

a křičel: „Jak vypadala, co povídala, že já král achich, já král —? Dejte mi vína, vína, vína!“ Ale služebník mu odtáhl od úst perlící se pohár a mrští jím o zem, až se víno daleko rozstříklo, a zvolal: „To je ten zrádný jed, který chystá brzký konec tvému životu. V každé následující číši, kterou vypiješ, je postupně víc a více kapek ‚jedu života‘. Nepij, ó králi, nepij z těchto číší!“

Král lapal po vzduchu a dal služebníka spoutat a uvrhnout do vězení. „Nepřeje mi mého nápoje života, sám chce se obohatit,“ řval a pil, až usnul.

Když se probudil, opravdu cítil, že je mu zle. A bylo čím dál hůře, dostavily se bolesti a křeče, které po každé číši vína ještě vzrůstaly. Lékaři si nevěděli rady, dávali a radili to a to, ale nic nepomáhalo. Tu rozkázal král přivést Vodičku. Vodička tu stál a podal králi malou křišťálovou lahvičku: „Zde viz, králi! Pomohu ti. V této lahvičce se tají klíč ke tvému zdraví. Dej zapečetit sklepy a sudy a ujmí se tohoto zázračného léku, který ti nabízím!“ Král se nanovo rozzuřil, lál a láteřil, ale život mu byl přece jen nade všechno drahý, a k údivu celé země si dal říci. — A co myslíte, vyléčil se? Vyléčil. A co myslíte, co bylo v té křišťálové lahvičce? — Voda, voda, vodička!

V pohádce žil
pan král Upil,
poznal, že vodička
k zdraví je cestička —
zázračný tento lék
prodlouží lidský věk.

Liduška a její přítel

JOSEFIS.

(Dokončení.)

10.

Liduščinu zranění bylo velice vážné. Střepina granátu se zaryla hluboko a poranila vnitřnosti. Lékaři dávali však naději, že se uzdraví. Všichni si Lidušky nyní velice vážili. Celé okolí si o ní vypravovalo a nikdo ji jinak nepojmenoval než „partyzánka Liduška“.

S Pašou měli v nemocnici velké trápení. Nemohli jej odtamtud vůbec dostat. Všichni lékaři jej měli rádi, ale co se dalo dělat, když v nemocnici pes být nesmí. Za krátkou dobu převezli Lidušku z nemocnice do sanatoria. I tam musel jít za ní. Lékař nařídil, že pes po domě chodit nesmí. Dovolil však, aby zůstal u vrátného. To Pašovi stačilo. Jen když mohl být v domě, ve kterém byla Liduška. Když nechala paní vrátná otevřené dveře od bytu, již se Paša plížil chodbami k pokoji své přítelkyně a velitelky. Byl při tom směšný. Věděl, že dělá něco, co nesmí. Přikrčoval se k zemi a stále se otáčel, kdy ho kdo požene zpět. Ošetřovatelky často dělaly, jako když jej nevidí a úmyslně nechaly pootevřené dveře Liduščina pokoje. Jak to Paša zvěřil, jedním skokem byl u Lidušky. Vyskočil na židli u postele a vesele se na ni díval. Lidušku jeho návštěva vždy potěšila, ale dlouho zůstat nesměl. Za chvíli jej ošetřovatelky vyprovodily, aby se pan doktor nehněval.

Lidušce se přitížilo. Dostala zápal plic a hnisavý zánět ledvin. Měla vysoké horečky a chvílemi ztrácela vědomí. To byly ovšem smutné příznaky. Lékaři ztráceli již naději na její uzdravení. Nedovolili u ní žádných návštěv, protože byla velice zesláblá. Jedině Vojta k ní mohl, protože na ně dělal dobrý dojem a věděli, že ji má rád jako vlastní sestru.

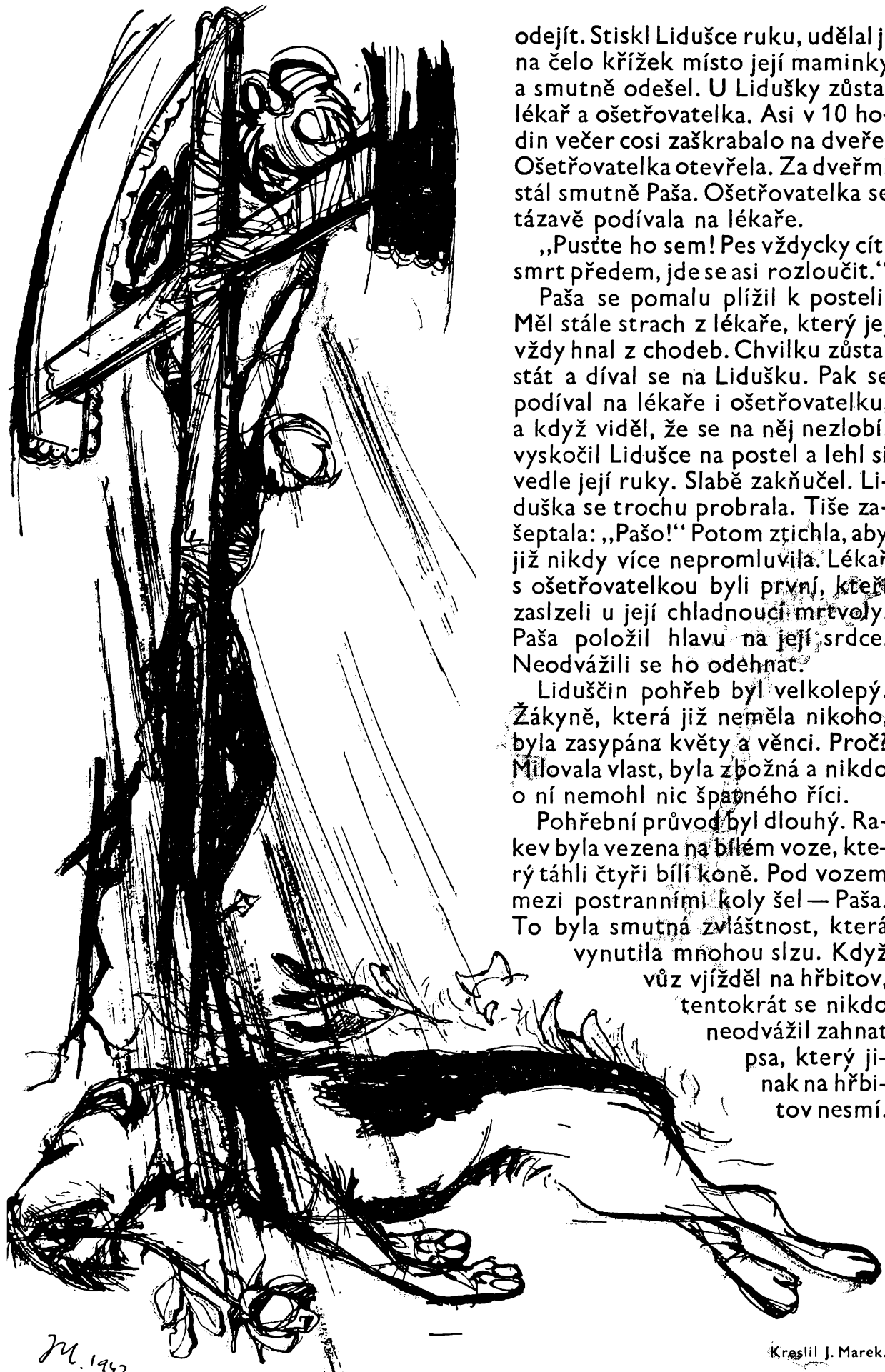
Lidušce se denně přitěžovalo. Dech byl kratší, horečky vyšší, slabost stále zhoubnější. Přála si kněze. Přišel. Vyzpovídal ji, podal jí Tělo Páně a pak se dlouho tiše modlil u jejího lůžka. Kdyžpak mu Vojta na chodbě děkoval za ochotu, stiskl mu ruku a řekl:

„Chlapče, škoda je té dívky. Ale její krásná, čistá duše, s jakou jsem se již dlouho nesetkal, je zralá pro nebe. Je dobrou vlastenkou, ale zároveň i světicí. Dnešní svět čistotu duše a svatost nechápe a šlape po ní. Ale nebýti takových hrdinek, které spínají za národ ruce k nebi, nevím, jestli bychom nyní byli tam, kde náš národ je. Těm musíme v první řadě děkovat za osvobození. Na jejich přímluvu Pán Bůh pomáhal těm, kteří nás osvobodili. Je teď na nás, abychom své vlasti sloužili čestně a s Bohem v srdci. Měj se pěkně v životě a vezmi si tuto dívku za příklad!“

Vojta zesinal. Liduška je již tedy ztracena pro tento svět. Šel k Lidušce, ale ta již byla zase v bezvědomí. Sedl si u jejího lůžka a přemýšlel o své budoucnosti. K večeru se Liduška trochu probrala. Usmála se na Vojtu a zašeptala:

„Vojto, děkuji ti — za všechno. Navštěvuj za mne — hrob mé maminky. Pozdravuj ode mne Prahu — pozdravuj Hradčany a pomodli se za mne — u Pražského Jezulátka. S Bohem, Vojto — s Bohem — jsi tak hodný, já budu . . .“

Větu nedořekla. Vojta již se nedověděl, co mu ještě chtěla říci. Liduška byla opět v bezvědomí. Lékař dal Vojtovi na srozuměnou, že má

odejít. Stiskl Lidušce ruku, udělal jí na čelo křížek místo její maminky a smutně odešel. U Lidušky zůstal lékař a ošetřovatelka. Asi v 10 hodin večer cosi zaškrabalo na dveře. Ošetřovatelka otevřela. Za dveřmi stál smutně Paša. Ošetřovatelka se tázavě podívala na lékaře.

„Pusťte ho sem! Pes vždycky cítí smrt předem, jde se asi rozloučit.“

Paša se pomalu plížil k posteli. Měl stále strach z lékaře, který jej vždy hnal z chodeb. Chvilku zůstal stát a díval se na Lidušku. Pak se podíval na lékaře i ošetřovatelku, a když viděl, že se na něj nezlobí, vyskočil Lidušce na postel a lehl si vedle její ruky. Slabě zakňučel. Liduška se trochu probrala. Tiše zašeptala: „Pašo!“ Potom ztichla, aby již nikdy více nepromluvila. Lékař s ošetřovatelkou byli první, kteří zaslzeli u její chladnoucí mrtvoly. Paša položil hlavu na její srdce. Neodvážili se ho odéhnat.

Liduščin pohřeb byl velkolepý. Žákyně, která již neměla nikoho, byla zasypana květy a věnci. Proč? Milovala vlast, byla zpožná a nikdo o ní nemohl nic špatného říci.

Pohřební průvod byl dlouhý. Rakvu byla vedena na bílém voze, který táhli čtyři bílí koně. Pod vozem mezi postranními koly šel — Paša. To byla smutná zvláštnost, která vynutila mnohou slzu. Když vůz vjížděl na hřbitov, tentokrát se nikdo neodvážil zahnat psa, který jinak na hřbitov nesmí.

M. 1942

Kreslil J. Marek.

Liduška měla vykopaný hrob vedle svojí maminky. Byly tedy blízko. U hrobu mluvilo nad rakví několik řečníků. Velebný pán, který ji zopatřoval, paní učitelka ručních prací, třídní učitel, zástupce obce partyzánů a nakonec všem poděkoval za doprovod — Vojta. Hlas se mu třásl, byl bledý, ale slzu neuronil. Zachoval se jako muž. Po modlitbě duchovenstva přistoupili čtyři partyzáni, aby sami spustili rakev do hrobu. Bylo hluboké ticho. Když dopadla rakev na dno hrobu, chtěly začít školní děti zpívat píseň na rozloučenou. Vtom se však ozvalo bolestné zavytí psa. Všichni se otočili v tu stranu. Ustoupili, aby Liduščin přítel viděl ke hrobu. Seděl tam, chuděrka, u stromu a bolestně vyl. Všichni přítomní se rozplakali, i děti, proto již ze závěrečného zpěvu sešlo. Po pohřbu šel Paša domů s Vojtou, jako by věděl, komu ho Liduška odporučila.

Druhého dne odpoledne přišel Paša ke hřbitovu sám. Sedl si u hřbitovní brány; za chvíli se zvedl a šel loudavým krokem k prodavačkám květin, od nichž Liduška často kupovala růže mamince na hrob.

Paní Bílková vzala červenou růži a s úsměvem mu ji ukázala. Paša si ji skutečně vzal. Květinářky žasly. Přišly a každá podávala Pašovi jednu růži a Paša stále bral, až jich měl v tlamě šest. Pak se rozutíkal ke hřbitovu.

Druhého dne šel hrobník rovnat věnce na hrob, protože byl v noci velký vítr, který obyčejně smetá květiny na zem. Přišel — a zůstal udiveně stát. Na Liduščině hrobě ležel pes.

„Pašo, co tu děláš, ty vetřelče jeden! Což nevíš, že sem nesmíš chodit?“

Ale Paša se nehnul. Hrobník jde blíž a vidí, že Paša již nežije, že je celý studený.

Hrobník, muž silný jako skála a vysoký jako hora, otrlý, který již pochoval mnoho lidí a viděl téci mnoho slz, aniž ho to dojalo, nyní si setřel mozolovitou rukou slzu. Pohládl ztuhlého psa a hovořil:

„Tak jsi také skončil, a steskem, vid? Jsi ty mi to věrněj přítel! Von by to člověk ani neřek, že dovede psejček tak truchlit, že z toho pojde. Vidíš, ty psino jedna, jsi lepší jak lidi. Ti jsou dnes tak, a zejtra zase jinak. Ale co já tady s tebou? Ležet tě tu nemůžu nechat. Ale víš co? Vykopu ti zvláštní hrob tamhle za zdí. Však to není daleko a budeš Lidušce blízko.“

Hodil na psa věnec, aby jej tam nikdo neviděl, a šel si pro lopatu. Když vyšel ze hřbitova, povídal vrátnému i květinářkám, co se s Pašou stalo. Jedna z nich zaskočila pro Vojtu, protože věděla, kde bydlí. Zavřely krámy, nedbaly na to, že jim ujde výdělek, a šly se podívat na Pašu.

Za chvíli přišel Vojta, několik cizích lidí a hrobník. Nesl si lopatu a několik červených muškátů.

„Uřezal jsem je v zahradě pro toho věrnýho psa.“

Zdvihl věnec, který Pašu kryl. Květinářky hladily bílou srst ztuhlého psa a hovořily s ním, jako kdyby je slyšel:

„Pejsánku, bylo ti smutno? — Nemohl jsi žít bez Lidušky, pravda?“

Vojta stál mlčky, nepromluvil ani slova.

Hrobník vzal Pašu a všichni šli postranními dveřmi za hřbitovní zeď. Tam dal Pašu na ruku Vojtovi a zaryl do země. Vyryl hlubší jamku. Vojta do ní Pašu položil, pohládl jej po hlavě a zašeptal:

„Pašo, děkuji ti za záchranu života. Budu na tebe vzpomínat!“

Setřel si slzu a rychle odcházel. Hrobník dal na psa muškáty a zahrabal ho. Květinářky plakaly. Jsou chvíle, kdy i zvíře dojme lidské srdce.

Tři hrady v Chřibech

RNDr Em. Pokorný.

Většina milovníků přírodních půvabů a historických památek moravského pohoří Chřib mluví jen o pyšném a tvrdém hradě Buchlově, s vysokého skalního trůnu obzírajícím dálavy od Moravy do Pováží a k Dunaji. A zatím skalní a lesní lůno chřibské pečlivě tají jiné dva hrady — Cimburk a Střílecký hrad. První z nich kdysi střežil stupavskou cestu, vinoucí se rozkošným, klikatým údolím říčky Stupavy od Brna k Buchlovu a Uh. Hradišti. Druhý přehlížel cestu od Kyjova ke Kroměříži a střežil panství střílecké. Oba tyto hrady jsou dnes už jen jako zříceniny.

Asi 2 hod. na východ od Cimburku trůní ve výši 520 m věkovitý hrad Buchlov. Není sice také už „živý“, rytířská sláva jeho též minula, ale spí svůj těžký hradní sen na svém vysokém skalním loži. Má také o čem snít a třeba se věru diviti, že svá věkovitá bouřná období ve zdraví přečkal...

Jeho zrod udál se jistě už v dobách, kdy šero pohanství ustupovalo u nás červánkům křesťanského jitra, kdysi v IX. století, v době předvelkomoravské, třebaže první historická zmínka o něm datuje se z XI. století. — Název Buchlova odvozuje pověst o markomanské královně Fridegildě, jejíž t. zv. „Fridegildina jeskyně“ se také v nejstarší části hradní ukazuje, od oltáře se sochou „boha lovu“, kterýž dala tato na buchlovské hoře zbořiti. Sesterská hora Modla (510 m), dnes s kaplí sv. Barbory s hrobkou rodiny Berchtoldů, poukazuje též na býv. obětiště pohanské.

Není pochyby, že nápadné a malebné trojvrcholí Holý kopec—Buchlov—Modla, vévodící dolnomoravskému úvalu, už v pradávnu k sobě lákalo ve smyslu kulturně-obranném. Mnoho panských rodů vystřídal se na Buchlově, na př. z Boskovic, Žerotínů, ze Zástřizl, Petřvaldů a Serenyiů a nakonec hrabat z Berchtoldů, mezi nimiž vynikl zvl. Leopold I., vznešený lidumil a cestovatel, a jeho mladší bratr hrabě Bedřich, lékař a botanik. Hrad oplývá historickými a kulturními památkami, ohromí nás svou hradní mohutností s pečeti zašlých rytířských dob, hojnými pověstmi a též velkolepým pohledem v šíř i v dál. Až do r. 1741 platilo zde t. zv. lovecké právo, v němž se na hradě při jistých proviněních rozhodovalo o životě a smrti poddaných ze 6 panství. K té době připíná se i pověst o památné buchlovské „lípě nevinny“ na hradní terase s kamenným stolem a dvěma kamenými lavicemi, kde se posiloval odsouzenec před popravou.

Mráz nás obchází na nádvoříčku popravním, z něhož vedou dvířka do temné mučírny, v níž nebezpeční zločinci bývali přikováni ke zdi. Ještě hrůzněji se vtiskne do naší mysli blízká, úplně temná hladomorna, podobně jako jiná ve věži „Andělce“, kde padacími dveřmi viděti do temné jámy, v níž hladem, žízní a ve tmě zmírali odsouzenec. V druhém hradním poschodí v t. zv. pokoji strašidel leží na zemi egyptská mumie 4000 let stará, dále jsou zde lebky a portréty mrtvol a vedle úmrtní pokoj panstva. Ve výklenku sídlila prý hradní bílá paní. V těchto světnicích bývaly též úřadovny loveckého práva. A věru, není divu, že za pošmourných dní a ovšem i nocí a především za divokých, zde občas zuřících nebezpečných bouří, kdy staří obyvatelé hradu zalézali do zvláštního ochranného sklepa, i statečnému, nepověřivému člověku srdce neklidně buší a myšlenky se záhrobí vyvstávají...

A když svědomitý návštěvník hradu, unaven všemi možnými dojmy z prohlídky přebívatých sbírek a hradních zákoutí i výkladem hradního kastelána, vystoupí po 40 stupních na cimbuří, aby se nalokal lesního a horského vzduchu, a uchvácen jedinečným rozhledem, jehož obzorník dotýká se Jeseníků, Hostýna, Vel. Javoriny, Inovce na Slovensku, Malých Karpat, Vídeň. lesa, Palavských hor a přehlíží vlny chřibských lesů k Brdu a k Sv. Klimentu, zatím co obě věže velehradské basiliky ukazují k nebi, není divu, že — jak se stává — s pohnutím zapěje: „Kde domov můj...“

Kreslil F. Bílkovský.

Dívčí hrad

Dobrodružná povídka ze života našich junaček. - Napsal J. K. BABY.

7 ZACHRÁNĚNÁ NELLY

(Dokončení.)

Druhého dne vložily se junačky opět do pátrání. Nebylo možno dále tábořit a radovat se, dokud se nenajde miláček a nejmladší ztracený člen tábora, Nelly.

Dívky, hledající patrně podobnou náhodu, jakou zažila Babuša, rozešly se po dvou do okolí.

V téže době zvolna obtížnou vozovou cestou ujížděl k táboru velký černý automobil. Zastavil ve vzdálenosti asi pět set metrů od tábora. Obratný řidič zatočil vůz poněkud do lesa, takže brzy auto otočil.

Pak se rozevřely dveře a nastalo nové překvapení. Elegantní muž v šedivých šatech s prokvétajícími vlasy vystoupil z vozu.

V téže chvíli dospěla sem Babuša, která, zaslechnuvši v lese hluk motoru, utíkala o překot po zvuku. Poznala auto a dokonce i toho pána, který unesl Nelly. Babuša rozvažovala, co má dělat. Rozběhnout se rychle k němu, křičet a volat? — Ne. Auto by zase jistě ujelo. Tedy vplížit se do auta? To by též nedokázala. — Nutno v klidu vyčkat a pozorovat, co se bude dít. Snad se najde vhodná chvíle k zakročení.

Věc je jistě nanejvýš zvláštní, když ti, kdož by vlastně měli zájem co nejrychleji z tohoto kraje prchnout, jedou do takové blízkosti tábora.

A skutečně co se dělo, stálo za podívanou.

Onen záhadný muž, kterého si Babuša dobře prohlédla, aby ho mohla popsat četníkům, sklonil se k autu a vytáhl odtud pěknou přikrývku, kterou rozprostřel na mechu v lese. Pak se sklonil opět do auta a jeho ruce nesly brzy několik klecí, které položily na přikrývku.

Pak se sklonil ještě naposledy.

Babuši přestalo srdce na chvíli tlouci.

Kreslila Sláva Hrabětová.

Muž držel ve své náruči malé tělíčko Nellinky a jemňounce je položil na příkrývku. Pak se k ní sklonil a dlouze ji políbil.

Babuša se štípala do tváře, aby zjistila, nesní-li jakýsi podivný sen. Ne!

Motor auta zahučel, černý vůz se pohnul a již opět poskakoval po cestě pryč odtud.

Tentokrát nepátrala ani Babuša po čísle vozu.

Její oči se lepily na malou postavičku Nelly, která spočívala na příkrývce. Nehýbala se. Snad není mrtvá? Tato myšlenka ji poděsila.

Vynořila se rychle z křoví, kde nezpozorována vše pozorovala, a spěchala k ztracené Nelly. Sklonila se nad ní.

A Nelly se nehýbala. Nebyla však mrtvá. Její obličej zářil úsměvem. Na prsou se jemně nazvedávaly nové krásné šatečky. Nelly dýchala a spokojeně spala.

Tu povšimla si Babuša bělavé obálky, zastrčené za Nelliny šatečky. Babuša ji ve chvatu uchopila a nerozvažujíc mnoho, rozevřela ji a čtla:

Vážení rodiče a vychovatelé!

S bolestnou závistí pozorovali jsme vždy děti na pískovištích či ty větší v táborech a koloniích. My sami nemůžeme nikdy mít děti. Ze sirotčince jsme se báli nějaké si vzít. Když jsme procházeli táborem kolem „Dívčího hradu“ (jak jsme četli nápis), potkali jsme malé děvčátko. Na naše lichotky a žádost šlo směle s námi. Byla to vaše Nelly. Když jsme jí slíbili, že jí koupíme ptáčky, sedla si i k nám do auta. Vzali jsme ji s sebou, neuvědomujíc si samou radostí nad roztomilostí, s jakou se k nám dítě chovalo, co děláme. Letmá myšlenka, že snad v táboře si toho nevšimnete, odbyla výčitky svědomí. Zahrnuli jsme Nelly dárky. Děvčátku se to zprvu líbilo, ale pak toužilo více a více po Vás nebo po rodičích. Vidouce jeho bolest, uvědomili jsme si svůj špatný čin, a proto dítě vracíme. Prosíme tisíckrát za odpuštění a v jakousi malou náhradu za všechny starosti přikládáme nějaké peníze.

Podepsáni: Bezdětní rodiče.

Tak je to tedy!

Babuša zavřela obálku, v které bylo složeno též několik tisícovek, strčila ji do kapsy a uchopivši Nelly do náručí, spěchala do tábora.

Již na cestě narazila na Nellinu maminku . a tak malá Nelly, která snad po uspávacím prášku tvrdě spala, probudila se až v náruči matky, jsouc zaplavována polibky a slzami.

Toho večera byla v táboře velká sláva.

Nelly, obklopena všemi junačkami, v náruči svých rodičů otvírala klíčky, ve kterých byli její miláčkové. Vypouštěla jednoho ptáčka po druhém, aby měli, nebožáci, svobodu, neboť také ona, Nelly, poznala již, jak trpká je klec, třeba by byla zlatá, jakou měla ona.

Peníze i dopis odevzdán četníkům, nikdo z toho nic nechtěl. Vždyť ty bolesti a starosti nelze ani zaplatiti.

Rodiče Nelly ponechali Nellinku dále v táboře a usadili se na letním bytě ve Střelcích.

Bylo-li vždy v táboře u „Dívčího hradu“ před Nellinou ztrátou veselo, bylo toho veselí nyní dvojnásobně.

Mars

Dr Jos. Mouřinovský.

Čtvrtou oběžnicí je rudý Mars, který je od Slunce vzdálen 228.000.000 km a oběhne je jednou za 687 dní rychlostí 24 km/sec. Je větší než Merkur. Jeho průměr je 6780 km, obvod 21.300 km. Ze Země by se dalo utvořit devět martovských koulí. Člověk by obešel tuto planetu za méně než dvě léta — totiž za 710 dní, rychlík by ji objel skoro za devět dní, letadlo za jeden den a dvě hodiny, dělová koule za šest hodin.

Kol osy se otočí za 24 hodin 37 minut, takže jeho rovníkový bod ubíhá rychlostí 238 m/sec. Na obloze vidáme Marta jako hvězdu první nebo druhé velikosti, podle toho, je-li nám blízko nebo daleko.

Září rudým světlem, podle něhož mu bylo dáno ve starověku jméno římského boha války — Mars. Může se nám přiblížit až na 55.000.000 km a vzdálit se na 400.000.000 km.

Dráhu k Martovi — když je nám nejbližší — by člověk zdolal za 5023 léta, rychlík za 63 léta, letadlo téměř za osm let, dělová koule za 376 dní.

Na povrchu Martově lze pozorovat na pólech bílé čepičky, které se v době zimní zvětšují, v době letní zmenšují. Není to nic jiného než jinovatka nebo sněhový poprach. Je to zbytek vody na Martovi, již je tak málo, že vypařena netvoří znatelné mraky.

Mars je mrtvý svět bez života, ač není tak starý „děda“ jako náš Měsíc. Jsou tam nejvyšší jen zbytky nejodolnější vegetace. Doba jeho rozkvětu už dávno minula a zbyl jen chladný hrob!

Nedávný poplach s „marťany“ — domnělymi obyvateli Marta — je v rozumných hlavách vyřízen úplně!

Marta provázejí na jeho pouti dva měsíčky. Nejbližší se nazývá Fobos — Strach a není od planety vzdálen ani 10.000 km. Proto musí rychle obíhat, aby na ni nepadl. Za jeden martovský den oběhne třikrát, takže vychází na západě a zapadá na východě. Jediný to zjev ve sluneční soustavě!

Rovněž jeho oběžná doba je nejkratší, neboť trvá pouze 7 hodin 39 minut.

Vzdálenější měsíček oběhne planetu za 30 hodin 18 minut ve vzdálenosti 24.000 km.

Průměr těchto měsíčků dosahuje jen několika kilometrů. Pro Fobos udává se 158 km. Jsou to nejmenší měsíčky v soustavě sluneční vůbec!

Merkur, Venuše, Země a Mars tvoří ve sluneční soustavě tak zvané vnitřní planety, které jsou poměrně mladé, ale těžké — veliké hustoty. Největší z nich je naše Země.

Další planety jmenujeme vnější — jsou veliké, ale malé hustoty — řídké.

Mezi vnitřními a vnějšími planetami je široký pás drobných asteroid — hvězdic.

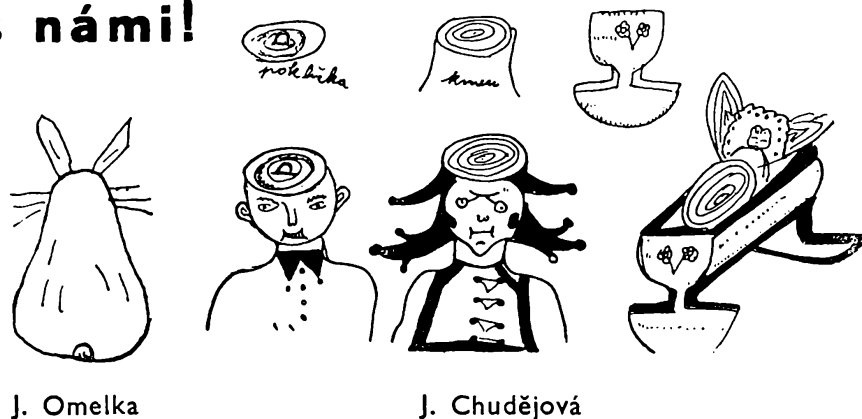
Kreslete s námi!

Při zavedení této rubriky netušili jsme, s jakým zájmem bude sledována. Dnes došlo nám již tolik příspěvků, že by z nich bylo již celé číslo. Vyberáme ty nejlepší a postupně uveřejníme.

Nezapomínejte na

tento koutek svého umění i o prázdninách a pošlete nám své kresby. V novém ročníku překvapíme Vás dalšími náměty a snad se shledáte s některými kresbami na propagačních výstavkách časopisu Anděl strážný.

S přáním radostných prázdnin — redakce.

Obrázky z misíí

Četli jste jistě o důležitých pomocnících misionářů — o katechistech. Katechisté (nebo i katechistky) jsou vybraní křesťané, kteří mají vlohy, aby mohli vyučovat mladé i staré katechumeny — čekatele křtu sv. Vlohy se zdokonalí ještě důkladnou zvláštní přípravou. Misionáři si velice váží pomoci katechistů, kteří jsou často i učiteli v prvních třídách misijních škol. Že takoví v misích jsou a „z jakého dřeva se dějají“, poví nám z misie u Kafrů v již. Africe:

ŠEBESTIÁN

Stojí přede mnou, půl bojácný, půl odhodlaný, tmavohnědý devítiletý kaferský chlapec.

Prosí: „Otče, vezmi mne do misijního domu, jako jsi přijal jiné černé děti! Chci být rovněž pokřtěn a učit se modlit a v kostele zpívat jako jiné křesťanské děti.“

„Dobře, a co tomu říkají rodiče a příbuzenstvo? Ptal ses jich a co ti odpověděli?“ táži se ho.

„Můj otec a matka jsou ještě pohany a také jimi chtějí zůstat. Říkali, že nesmím chodit do misie do školy nebo že mne vyženou,“ chlapec pravil v usedavém pláči. Ale opět se utišil a pokračoval: „Dnes večer se sejde celá rodina, a to já ještě jednou přednesu všechny důvody, proč se chci stát z pohana křesťanem. Pojď tam, prosím, Otče, se mnou,“ prosil chlapec a chopil se mé ruky, „ať tam ve shromáždění nejsem sám, až budou všichni proti mně.“

„Proč by ne, milý hochu, přijď jen večer pro mne a půjdeme spolu k tvým lidem a pod mou ochranou se můžeš v rodinné radě svobodně vyrozprávět,“ slíbil jsem.

Chlapec radostně poskakoval na cestě k domovu a bzučel si písničku o andělu strážci, kterou se naučil od našich pokřtěných dětí.

Kudrnatá hlava se ukázala brzo po poledni; nechtěl mne propást a abych prý snad nezapomněl. Přišel v dobrou chvíli, děti ze sirotčince zrovna dostávaly svačinu a tak něco rovněž zbylo na jejich budoucího bratříčka ve škole. „Chutná mi jak se patří,“ pochvaloval si, „včera ani dnes jsem doma nedostal nic k jídlu, protože chci být také křesťanským chlapcem jako vy,“ vysvětloval ostatním černouškům a radostí podupával nohou a točil se na špičkách.

Nastal večer. Rodinná rada zasedla a přišlo i mnoho zvědavých pohanů. Došel jsem i já s chlapcem. V chýši bylo ticho, když jsem chlapce pobídl, aby rodičům a příbuzným vložil svůj pevný úmysl stát se křesťanem. Karongo, tak se jmenoval malý hrdina, pokročil do středu shromáždění, všechny pozdravil poklonou, požehnal se a prostým černošským dětským způsobem vykládal, jak Pán Ježíš, Syn nebeského Otce, přišel na zem a stal se člověkem, jak chodil po světě, učil a dobře činil všem lidem, jak za lidi trpěl a umřel na kříži, potom o Panně Marii, Matce Krista Pána, o svátostech, které činí lidi svatými, o krásě bohoslužeb v misijním kostelíčku. Na konec srdečnými a výmluvnými slovy doléhal na rodinnou radu, která pozorně a udiveně poslouchala ani nedutajíc:

„Prosím vás všechny, abyste mi odpustili,“ a padl na kolena, „jestli jsem řekl něco, co by vás mohlo zarmoutit, chci zůstat vždycky vašim vděčným dítětem a po celý svůj život se budu za vás modlit. Budu dále pást kozy a ovce a budu dávat dobrý pozor, aby šakal nebo pardál žádnou neuloupil. A podívejte se,“ pokračoval ještě vroucněji, „zítra je svatá noc, ta svatá noc, ve které se narodilo Jezulátko; to bude ležet v jeslích a bude plakat, že ještě je tolik dětí, které nejsou pokřtěny a nic o něm nevědí. Nechte mne chodit k Otcí a stát se křesťanem a pojďte také k jesličkám, jistě vám Jezulátko dá něco pěkného!“

Dojatě jsem poslouchal, mlčky a zamýšleně seděli ostatní. Karongo zvítězil na celé čáře. Výmluvná slova a prosebný pohled jeho tmavohnědých bystrých očí zmohly dosavadní odpor rodičů a příbuzenstva. Dostal povolení chodit do misie a že se smí dát pokřtít. A ještě více, za několik dní přišla celá rodina požádat o přijetí do katechumenátu.

A jaké jiné jméno jsme měli statečnému Karongovi vybrat ke křtinám, než jméno statečného bojovníka Šebestiána, který se Karongovi tak líbil. Dnes už je Šebestián Karongo na konci příprav k velikému dobytelskému povolání: zakrátko nastoupí službu jako katechista a jistě se osvědčí, vždyť má zkušenost se svou vlastní rodinou. P. Kleeman OSFS — ifp.

Naše soutěž „Jak mne ochránil můj anděl strážný“

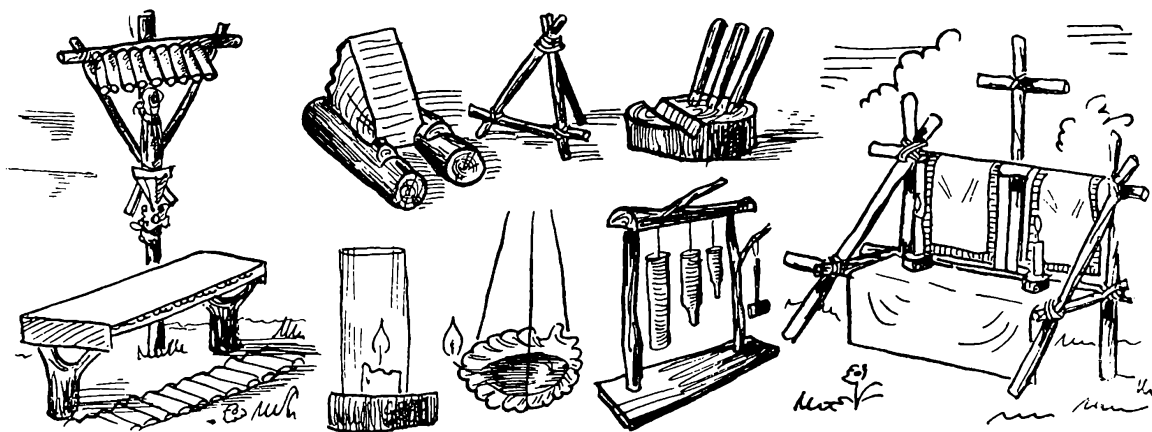
vzbudila mezi naším čtenářstvem velký ohlas. Mnozí zaslali velmi zajímavé a poučné vyličení příhody, z níž je zřejmá ochrana anděla strážného. Čestnou zmínku zasluhují tito dopisovatelé a náměty jejich vyprávění: B. Solecný*, Napajedla: Granáty u špičky bot. — B. Dostálová, Lipka: Nehoda s motocyklem. — K. Kraus*, Šeberov u Prahy: Tři nehody najednou. — St. Hudec, Holštejn: Pád se skály. — R. Dobiáš, Studénka: Rovnou dosklepa. — M. Ryčková, Svatošlav: Záskrt. — V. Fránek, Rájec n. Sv.: Zadržovaný pes. — Jos. Čech, Kravaře v Čechách: Z hlubin Berounky. — Jan Sedláček*, Příbram u Brna (připojil svou podobenku a zprávu o divadelní hře): V bombardovaném domě. — Ant. Krist, Milotice u Kyjova: Výbuch pancéřové pěsti. — J. Omelka, Babice u Uh. Hradiště: Na švestkách. — K. Hanák*, Žarošice: Pod těžkými vraty. — Mil. Krula, Čáslavice: V dešti pum. — Ant. Kosour, Radňovice: Zásah do vagonu. — M. Sup, Velká n. V.: U splavu. — H. Sobotková, Kojetín: Těžký záskrt. — A. Výprachtická*, Praha IX: Pod autem. — Mir. Čerbák, Brno: Na kře ledové. — St. Flajšman, Prosičko: Na třeshních. — Lid. Tomášů, Boršice: Sáňkování. — Fr. Zatloukal, Dol. Dí. Loučka: V sudu s vodou. — V. Knapčík, Č. Kamenice: Na rybníce. — St. Dluhoš, Mor. Písek: Za války. — Růž. Tománková, Tupesy: Na klouzačce. — B. Dařha, H. Bečva: Na kole s kopce. — M. Kozmík, Salaš u Zlína: S půdy na mlat. — Fr. Bačík*, Dubňany (doprovodil svou práci dvěma pěknými kresbami): V kamenolomu. — J. Čadil, Tvrdonice: Na vaně po rybníce. — A. Šmolíková*, Příhonice u Rokycan: Skok z jedoucího vlaku. — Fr. Minařík*, Ctidružice: Výbuch bomby. — R. Foučková, Ctidružice: V horečce. — J. Řiháčková, Ctidružice: Za bouře v lese. — Jos. Kopecký, Pohora u Litomyšle: V žumpě. — Al. Trunda, Brno-Židenice: Nohou pod kola vozu. — Jos. Kovář*, Brno-Židenice: Nálet na Brno. — Jos. Siegl, Držovice: Ve studni. — St. Holík, Pavlice u Znojma: V nádrži. — Lid. Niklová, Vracov: V příkopě. — Ant. Nikl, Vracov: Mezi granáty. — M. Zapletalová*, Ludmírov u Konice: Partyzán přišel včas.

Jak vidíte, milé děti, jde o nehody, jež se vám mohou stát z neopatrnosti nebo nešťastnými okolnostmi: pádem se stromu nebo se schodů, nemocí, při koupání nebo klouzání, při jízdě nebo při hře, ale zvláště se jevila často ochrana Boží v době, kdy Moravou se přehnal také válka. Modlete se, aby se takové hrůzy již nikdy neopakovaly v našich vlastech.

Ze zaslanych článků dala by se sestavit pěkná knížka. Víím, že byste si ji všichni s velkým zájmem přečetli. Snad k tomu později dojde. Některé otiskneme postupně v časopise A. S. Deset vylosovaných pisatelů bude odměněno knížkami. Jejich jména jsou označena v tomto seznamu hvězdičkou. V soutěži budeme pokračovat v příštím ročníku. Přichystejte si tedy již o prázdninách své příspěvky. Na vaše dopisy se těší a všechny dopisovatele pozdravuje redaktor A. S.

Junácká stezka

JUNÁCKÉ TÁBORY A TÁBOROVÉ STAVBY. Mnozí z vás se chystají na junácké tábory. Nu, pravda, i vítěze naší soutěže čeká měsíční pobyt zdarma v krásném junáckém táboře. Postavení stanů v táboře je již našim junákům běžně známé. Avšak v táboře se nestavějí jen

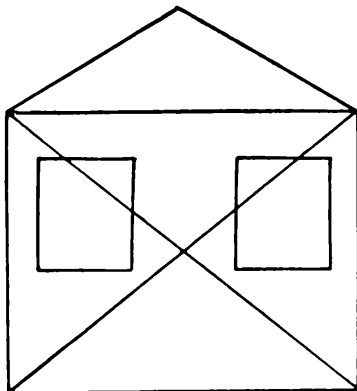
stany. Staví se vysoký stožár, vyhládková tabule, junácká vyhládková věž, mostky přes potoky a říčky, táborová kamna a kuchyně, táborová jídelna, buduje se sklep, upravuje se táborový kruh a zdobí totemy a konečně v táborech homogenních oddílů, kde tábořívají také kněží, budují junáci polní oltáře.

VELKÁ SOUTĚŽ ANDĚLA STRÁŽNĚHO

Předkládáme Ti, milý čtenáři a čtenářko, poslední tři úkoly. Až tyto vyluštíš, přidej je i s kuponem k předešlým 27 úkolům a pošli nám vše najednou do administrace Anděla strážného, Brno, Starobrněnská 19/21, a napiš na obálku NAŠE SOUTĚŽ a podtrhni to! Lhůta pro první čtyři ceny je do 26. června a pro ostatní ceny do 15. července t. r. Jména všech luštitelů budou postupně uveřejněna. A nyní s chutí do posledních oříšků!

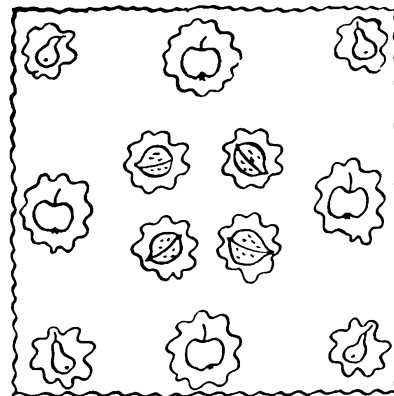
27. úkol

Jedním tahem máš nakreslití připojený náčrtek domku. Dokážeš to? Zajisté! S chutí do toho!

28. úkol

Čtyři synové zdědilive-likou a krásnou zahradu, mající podobu čtverce, ve které stála v každém rohu pěkná hrušeň. Uprostřed každé strany zahrady stála krásná košatá jablň a ve středě zahrady se vypínaly čtyři vysoké vlašské ořechy. Jak však nyní tu zahradu mezi ně rozdělit, když každý ze synů má dostati jednu hrušeň, jednu jablň a jeden ořech a přitom stejný díl zahrady co do tvaru i do plochy?

29. úkol:

Napiš nám: 1. Který článek z letošního A. S. se Ti nejlépe líbil? — 2. Který obrázek se Ti nejlépe líbil? — 3. Co by sis přál(a), aby bylo v příštím ročníku A. S. uveřejněno?

Dědečkovy oříšky

Nežli se rozejdeme na prázdniny, ještě si zalouskáme — však jsem si několik tvrdých oříšků uschoval pro vás na rozloučení. — 81. Naši chlapi chtěli postavit psí boudu, aby se v ní mohl Ořech pohodlně natáhnout. Musil jsem proto Oříška změřit. Trochu se při tom vrtěl, ale přece jsem zjistil, že hlavu má dlouhou 12 cm, tělo má tak dlouhé jako je hlava a ocas dohromady a ocas tak dlouhý jako hlava a půl těla. Hádejte — nebo lépe — vypočítejte, jak je náš Oříšek dlouhý. — 82. Napište tři stejné číslíce, jejichž součet dává 36. — 83. „Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá.“ Napište to dvěma písmeny. — 84. Kdo má klobouk na noze? — 85. Kdo má hlavu nad hvězdami? — 86. Kolik podkováků potřebuje dobře okovaný kůň? — 87. Když je v Brně pytel brambor za 50 Kčs, nač přijde nová košile? — 88. Co dělá člověk dříve než vstane? — 89. Kdo dělá všechno jen na oko? — 90. Kolik písmen obsahuje bible?

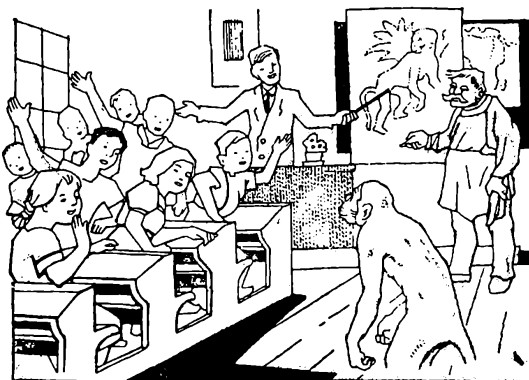
Řešení této poslední desítky letošních oříšků nám pošlete nejpozději do 20. června 1947. Z louskáčků oříšků z 5., 6. a 7. čísla A. S. jsme vybrali: 1. Alenu Benediktovou z Prahy XV, 2. Josefa Bršlicu z Nivnice, 3. Bohumila Smejkalu z Domašína, 4. Ludmilu Židkovou z Voletic u Vysokého Mýta. Za odměnu dostanou pěknou knihu. O tom, jak dopadla řešení oříšků z dubna, května a června 1947 se dočtete v novém ročníku A. S. po prázdninách. — Tedy na shledanou!

Ř e š e n í 31. Probudil jsem se při posledním úderu o půlnoci. 32. Odloží pero. Lopatou. 34. Díkobraz. 35. Písmeno O. 36. Bílé, těch je víc. 37. Pět ran Krista Pána. 38. Socha svatého Václava. 39. Písmeno R. 40. Vrabec by koně nesněd. 41. Slovo „špatně“. 42. Hrnc, krk a jiná. 43. Štítit se. 44. Čísla: 15.550; 17.770; 13.212. 45. Dvanáct. 46. Oříšek běhal 2 hodiny, tedy uběhl 16 km. 47. Tam, kde mají také domy po jedné straně silnice. 48. Kazisvět. 49. Tam, kde má ocas. 50. Jednooký. 51. Pětačtyřicet stisků. 52. Peřina. 53. Písek je pod mořem. 54. Každému zbylo půl prvního jablka. 55. Prodám je obchodníku s holemi. 56. Krejčí si umývá ruce po jídle a hrnčič před jídlem. 57. Každému dal 50 hal. 58. Listonoš. 59. V arše Noemově. 60. Z prázdné.

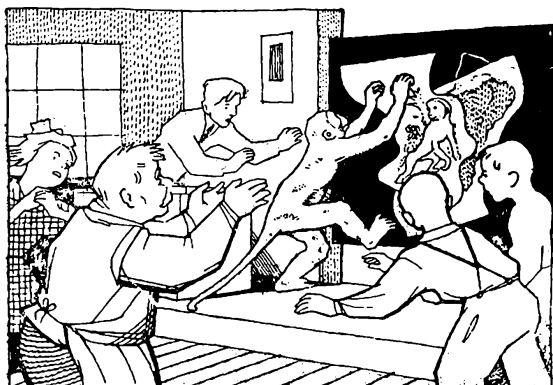
Veselé příhody nezbedného opičáka Jacka

37. Motor stanul, benzínu v něm málo, nebýt toho, nevíme — co by se stalo. Náš jezdec teď v hrozném trne strachu, jediný skok přes plot a — je v prachu.

38. Za Jiříkem spěchá rovnou do školy, školník sleduje ho s velkou nevolí. Učitel mluvil o zvířatech v Africe, když do třídy směle vkročila opice.

39. Něco známého však Jacka ihned zláká: na stěně zahlédne obraz opičáka. V mžiku se naň vrhne, zmatek vládne, Jacka rychle zkrotit však není snadné.

40. A tak Jack jen zlobí, čertoviny plodí, netušíš, co příště v hlavě se mu zrodí. Otce to již mrzí, dědeček mu říká: „Do zvěřince dáme zkrotit uličníka!“

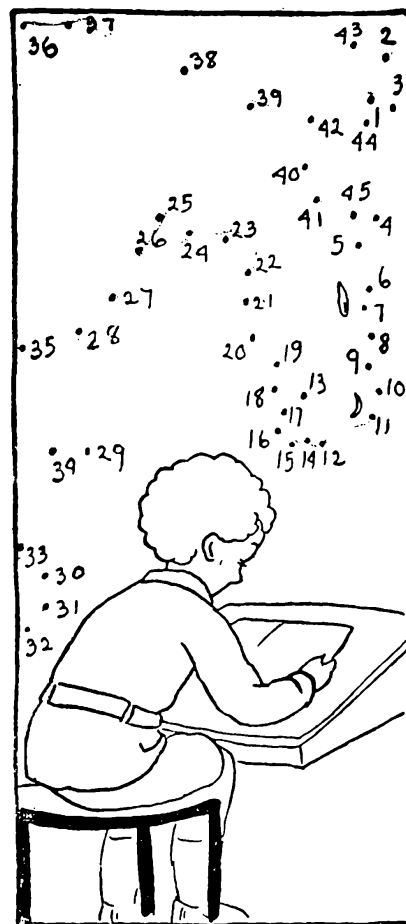
41. Za mříž! Krutý trest zastihl milé zvíře. Jack je smutný, smutně žije jako v díře. Bez volnosti byl by tu zajisté zašel, kdyby přítel zvířat nebyl ho zde našel.

42. Zoologická zahrada jej vítá v Praze! Co tu zvířat! Jackovi jest v srdci blaze. Do opičího zde se vrátil ráje, žerty baví děti ze širého kraje.

Vysilač A. S.

Hezké psaníčko dostala redakce od čtenářů z Kuželova. Nevíte snad, kde to je? Čtete, co o tom píší sami: „To píšeme my, čtenáři zpod Javoriny. Pohnulo nás k tomu toto: 1. června, na svátek Nejsv. Trojice, je u nás pout, a proto jsme uznali za správné, abychom na ni alespoň okolní čtenáře pozvali. Kuželov není nějaké zvlášť známé poutní místo, neboť blízký Svätý Antonínek na Blatnické hoře jeho známost zastíhuje. Přesto však u nás bývá každoročně poutníků z okolí dost. Čím je tedy zajímavá naše pout? Krojem. Opravdu, náš okolní kraj je znám všude svým zvláštním rázovitým krojem. Ten náš krásný slovácký kraj uchvacuje účastníka. Nikomu se ani nezdá, že je mezi cizími, protože u nás jsou lidé dosti upřímní a na hosty drží. Proto Vás prosíme, abyste do A. S. čtenářům oznámili, že je upřímně na svou pout zveme.“ Tolik naši chlapi z Kuželova. Jejich pozvání nás všechny jistě potěšilo, ale nemohli jsme je již uveřejnit v 9. čísle, které bylo již vytištěno. Děkujeme jim za dobrou vůli a navrhuje, aby se pořádaly takové schůzky našich čtenářů, nejraději na některém poutním místě, kde bychom se poznali a pohovořili si. Co o tom soudíte a co navrhuje? Napište nám své mínění. — Milanu Bravencovi ze Zlína a Janu Horčíkovi z Břeclavě děkuji za velikonoční přání. — Alence Baštové z Hartý odpovídám, že může svou povídku poslat k nahlédnutí. — Dvě čtenářky z Tovačova by si rády dopisovaly s dívkami stejného věku 15—16 let. Adresy: Jiřina Olejníčková, Tovačov, Jiráskova 407, a Libuše Volcová, Jiráskova 461. — B. Březina: Básně jsou příliš dlouhé. — Fr. Kéberle, Brno: Tvá slohová úloha je dobrá, hodí se pro března — Jos. Novák, Jihlava: Pohádka o malovaném vajíčku je uschována pro příští velikonoce. — Tonda Burián z Kyjova napsal vtipné anekdoty, ale raději bychom měli něco, co sám zažil. — Nashledanou v příštím ročníku po prázdninách!

Tečkovka. — Co kreslí Jiřík?

Záhonek mladých

PEPÍK V NEBI.

„Zdrávas, zdrávas, zdrávas, Maria,“ ozýval se zpěv z vesnického kostela. Byla večerní pobožnost, zvaná „májová“. Pan farář měl promluvu o Panně Marii, pak bylo sv. požehnání a následovala mariánská píseň.

Nakonec se lidé rozcházel domů. Mezi chlapi byl i malý Pepík, který byl na pobožnosti po prvé. Všechno se mu cestou domů v hlavě pletlo. Přišel domů. Navečeřel se, pomodlil se u své postýlky krátkou modlitbičkou a šel spát. Všechno mu tančilo kolem očí, až usnul. Zdálo se mu o panu faráři, Panně Marii a sv. Petrovi.

Letěl s panem farářem do nebe. Sv. Petr je nechtěl pustit. Avšak po dlouhém zdráhání je pustil. Nebe bylo nádherné a jeho podlaha byla ze samých bílých mráček. Tiše kráčel Pepík i pan farář řadami andělů. Vtom se Pepíkovi sesmekla noha a již letěl dolů.

„Pomóóoc, maminko!“ zakřičel. Otevřel při tom oči a uviděl se v náručí maminky, která ho sbírala s podlahy.

J. Omelka, Babice.

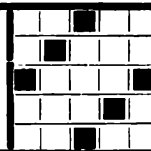
ANĎEL STRÁŽNÝ, měsíčník katolických dětí. Vychází měsíčně mimo prázdniny. Číslo 10. vyšlo 1. června 1947. Redakce: P. Ferdinand Pokorný, Kyjov, Riegrova 38. Odpovědný redaktor: JUDr. Josef Banzet, Brno, Starobrněnská ul. 19-21. Vydává Biskupský ordinariát v Brně. Tisk a expedice: Brněnská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21. Předplatné Kčs 35.—. Číslo Kčs 4.—. Administrace: Brno, Starobrněnská 19-21. Dohledací pošt. úřad Brno 2.

HÁDANKY A KŘÍŽOVKY

REDAKTOR: VOJTĚCH MAŇOUŠEK, SVITÁVKA, MORAVA

Řešení a příspěvky hádanek jen na tuto adresu!

Výsledek II. řešitelského turnaje

Účast hádankářů byla menší, ale také pěkná. Zřejmě mnozí zapomínají na vítěznou vytrvalost. Z počtu 596 zásilek (z toho 261 od děvčat) byli k odměně vylosováni:

1. Kroužek hád. z Prušánek u Hodonína; 2. M. Svobodová, Lukavec u Pacova; 3. J. Procházka, Lomnička u Tišnova; 4. Fr. Říhová, Zdislavice u Vlašimě; 5. O. Švadleňák, Podhradí u Luhačovic; 6. E. Krámská, Brno-Židenice; 7. F. Kaluža, Strážnice; 8. Kroužek hád. z Uhel. Příbramě; 9. D. Štětkařová, Zlín; 10. J. Vysloužil, Brno-Řečkovice; 11. M. Slámová, Obyčtov u M. Žďáru; 12. S. Papoušek, Mohelno; 13. J. Vyhnálková, Benešov u Tábora; 14. J. Kydlíček, Borovy u Plzně; 15. M. Ondřejková, H. Vilímeč; 16. V. Gracl, Uh. Brod; 17. M. Kománková, Břeclav; 18. J. Pohořilský, Trnava u Třebíče; 19. Kroužek hád. z Rájce n. Svit.; 20. J. Rožňák, Sobělice u Kroměříže. — Seznam odměn máte v čísle 4. a 5.

Výsledek III. řešitelského turnaje

V této soutěži už byla účast lepší. Mnozí si neuvědomují, že se vyřazují z celoročního turnaje, když nepošlou řešení ze všech čísel A. S. Ale většina je věrná a nutno je pochválit! Z počtu 731 zásilek (z toho 314 od děvčat) byli k pěkným odměnám vylosováni: 1. Kroužek hád. z Počátecka; 2. D. Stojanová, Věžky u Přerova; 3. J. Dolanský Trnava u Holešova; 4. A. Ševčíková, Suchý u Boskovic; 5. Č. Kopeček, Předmostí u Přerova; 6. M. Turynová, Rohozec u Čáslavě; 7. J. Grebeň, Traplice u Uh. Hradiště; 8. J. Hustáková, Komňa u Uh. Brodu; 9. S. Kapounek, Šubířov u Jevíčka; 10. A. Středová, Hronov; 11. A. Kubeček, Bystřice p. Host.; 12. J. Drahorádová, Čes. Budějovice; 13. K. Hlavinka, Bukovany u Kyjova; 14. M. Bednářová, Olší u Tišnova; 15. J. Vávra, Č. Lhota u Třebíče; 16. Kroužek hád. z Brna; 17. M. Janečková, Kralice u Prostějova; 18. Kroužek hád. z Olomouce; 19. M. Dohnal, Vrchoslavice u Kojetína; 20. Kroužek hád. z Jindř.-Hradecka.

ZE IV. TURNAJE řešení pilně chodí. Do 28. dubna jich máme skoro 600. Kdož jste dosud neposlali, pošlete brzy a také řešení V. turnaje. V novém ročníku uvidíte snad svá jména mezi těmi, kteří rozluštili v celém 62. ročníku „Andílka“ nejvíce hádanek. Rádi bychom všem dali odměny, kdyby to bylo možné... Odměněným blahopřejeme k pěkným knihám a hodnotným cenám. Nezapomeňte potvrdit příjem odměny. Pro nový ročník Vám chystáme řadu překvapení jak v odměnách, tak v hádankách! — Všechny Vaše dosud neuveřejněné hádanky přijdou na řadu po prázdninách. A těm, kdo ještě znají hádanky málo, doporučuji objednat si hád. příručku „Vtip se!“ u red. hádanek. Z ní se mnoho poučíte! Také si vyplňte nevyřešené hádanky podle našeho rozluštění. — Přejeme Vám o prázdninách plné zotavení a Boží ochranu. Těšíme se na shledanou se všemi hádankáři a hádankářkami! — Srdečně zdraví a za spolupráci v rubrice všem věrným přátelům? děkuje
Vojtěch Maňoušek, Svitávka.

Naše milé řešitele upozorňujeme na celoroční turnaj řešitelů o dvacet pěkných odměn. Bližší v 1. čísle nového 63. ročníku Anděla strážného.

Řešení hádanek II. turnaje

Č. 3. — 14. Dokud síla, hledme díla, by památka po nás zbyla! — 15. Znáte, z natě. — 16. Brno, rtuť, nuly, mýto. — 17. Lázně Poděbrady. — 18. Včela, Chile (Číle), Ela, la, a. — 19. Máslo, maso. — 20. Pře, hovorna, pytel, Zorka, uhlí, lano, niva, Samař, náhody, rak. — 21. NEDĚLE. — Konev, aréna, bodlo, stěna, kolos, Kréta.

Č. 4. — 22. Rok, krok. — 23. S Bohem začni každé dílo, podaří se Ti až milo! — 24. Les, los, lis. — 25. Svátý Václave, nedej zahynouti nám ni budoucím! — 26. Poleno, koleno. — 27. Naše armáda. — 28. Štěstí, zdraví v novém roce dobrým lidem v republice! — 29. Pár-ty-za-ni, partyzáni. — 30. Pokoj lidem dobré vůle! — 31. Boskovice.